

อินทนาการ

ธรรมนิยายชุด

สำนักหอสมุด

ตัดฉัโถกษัอมเบ็นไปตามกรรม

ความหลังในสังขาร

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยวชิรเวศน์
วันลงทะเบียน..... 2 ก.ย. 2563
เลขทะเบียน..... 1031810
เลขเรียกหนังสือ..... BQ 1008

๑๗
๓๖๖๕๑
๒๕๕๖

ชุดที่๑๑๑ ๑๑๑๑๑

สัพพทาน์ ธรรมทาน์ ชินาติ
การให้ธรรมชำระการให้ทั้งปวง

จาก

ธรรมนิยายชุด สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม เรื่องที่ ๖
ความหลังในสังสาร

สุทัสสา อ่อนค้อม

พิมพ์ครั้งที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๖

ราคา ปกอ่อน (ISBN 978-616-348-325-6) เล่มละ ๒๖๙.- บาท
ปกแข็ง (ISBN 978-616-348-323-2) เล่มละ ๓๖๙.- บาท

ปก พระพุทธเมตตา ประดิษฐานในพระเจดีย์ศรีมหาโพธิ์ ณ พุทธคยา อินเดีย
ถ่ายภาพโดย พระชคตตริย อมตธมโม

โดยความอนุเคราะห์ของ พระรักษพล กุลวฑฒโน

จัดจำหน่ายโดย ธรรมสภา

๑/๔-๕ ถนนบรมราชชนนี แขวงศาลาธรรมสพน์

เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๗๐

โทร. ๐๒-๔๔๑-๑๕๓๕, ๘๘๘-๗๙๔๐, โทรสาร ๐๒-๔๔๑-๑๕๖๔, ๔๔๑-๑๙๘๓

www.thammasapa.com

E-mail: thammasapabooks@yahoo.com

จัดพิมพ์โดย

รองศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา อ่อนค้อม ผู้เขียนและเจ้าของลิขสิทธิ์

http://www.sudassa.com

e-mail: suchitra_ok@yahoo.com

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

ห้ามลอกเลียนแบบส่วนหนึ่งส่วนใดของหนังสือเล่มนี้โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์

หนังสือเล่มนี้พิมพ์ด้วยกระดาษถนอมสายตา (green-read)

และเข้าเล่มแบบเย็บกึ่งซึ่งจะแข็งแรงทนทาน

พิมพ์ที่ : หอรัตนชัยการพิมพ์

๓๓/๒๘ ซอยเพชรบุรี ๕ เขตราชเทวี กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

โทร. ๐๒-๒๑๕-๙๖๘๑, ๐๘๐-๒๐๑-๒๒๗๗, ๐๘๑-๔๐๘-๑๕๗๘

e-mail : horatanachai@gmail.com

คำนำ

ในการพิมพ์ครั้งที่ ๑

ความหลังในสังสาร เป็นเรื่องที่ ๖ ของธรรมเนียมายชุด สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม เรื่องที่ ๑-๕ ได้แก่ มัถกะลีผล นารีผล สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม วัฏจักรชีวิต และ ความหลงในสังสาร ทั้ง ๕ เรื่องนี้ได้รับการตีพิมพ์ใน นิตยสารกุลลสตรี มาตั้งแต่ปี ๒๕๓๒-๒๕๔๙ ส่วนเรื่องความหลังในสังสาร ข้าพเจ้าส่งต้นฉบับไม่ทันเนื่องจากต้องทำงานหลายอย่าง เช่น เป็นอาจารย์พิเศษในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจผลงานวิชาการของมหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาหลายแห่ง ทั้งระดับประเทศ และระดับนานาชาติ นอกจากนี้ยังเป็นอาจารย์ควบคุมวิทยานิพนธ์และดูแลวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอกด้วย สามปีผ่านไปไม่ได้เขียนสักบทเดียว กระทั่งถึงปี ๒๕๕๓ จึงเขียนได้ ๑ บท

ปี ๒๕๕๔ หาเวลาเขียนไม่ได้เลย ทั้งนี้เพราะเป็นปีสุดท้ายของการเป็นข้าราชการ ถึงเวลาที่ต้องปลดเกษียณหลังจากที่สอนมา ๓๕ ปีเต็ม และใช้เสียงมากมาตลอด ๓๕ ปีที่ทำงาน ข้าพเจ้าทำหน้าที่ครูอาจารย์จนถึงวันสุดท้ายของการรับราชการคือวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๔ ตั้งใจไว้ว่าจะไปเข้ากรรมฐานที่วัดอัมพวันทันทีที่พ้นจากการทำงานราชการ ครั้นโทรศัพท์ไปที่วัด ทางวัดบอกรับไม่ได้เนื่องจากได้รับผลกระทบจากน้ำท่วม ห้องน้ำใช้ไม่ได้ ข้าพเจ้าจึงเปลี่ยนไปเข้าที่วัดป่าเจริญราชตั้งแต่วันที่ ๑-๘ ตุลาคม แทน ระหว่างที่ปฏิบัติอยู่วัดป่าขจรปรากฏว่าน้ำท่วมวัดตาลเอน อำเภอ

บางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กระแสน้ำพัดพระลูกวัดหายไ
หนึ่งรูป ท่านพระครูจิริยุทธ์ อธิณฺโฑ เจ้าอาวาสจึงโทรศัพท์มา
บอกเจ้าอาวาสวัดป่าฯ คือ ท่านพระครูธรรมธะวโรดม ธีรนฺโฑ
เจ้าอาวาสวัดป่าฯ จึงบอกบุญผู้ปฏิบัติธรรม ได้ปัจจัยมา ๖๐,๐๐๐ บาท
ซื้อเครื่องสูบน้ำไปช่วย

วันที่ ๘ ตุลาคม ข้าพเจ้ากลับบ้านก็ยังไม่มีโอกาสเขียน
บทที่ ๒ พอวันที่ ๙ เจ้าอาวาสวัดป่าฯ โทรศัพท์มาบอกว่า “อาจารย์
วัดอาตมาน้ำท่วมแล้ว” สรุปว่าปี ๒๕๕๔ ไปได้กั๊งวลอยู่กับเรื่อง
น้ำท่วมจนไม่เป็นอันได้เขียน ถึงปี ๒๕๕๕ อันเป็นปีพุทธชยันตี
ข้าพเจ้าเดินทางไปเขียนที่ Darjeeling เมืองที่ตั้งอยู่แถบเทือกเขา
หิมาลัยที่เรียกกันว่า แดนหิมพานต์ สูงจากระดับน้ำทะเล ๒,๐๐๐
ฟุต อากาศบริสุทธิ์ไร้มลภาวะ แต่หนาวเย็นมาก อยู่ที่นั่น ๑ เดือน
กับ ๒๕ วัน เขียนได้ ๑๑ บท กลับมาเขียนที่บ้านอีก ๒ บท เป็น
๑๔ บทเมื่อนับรวมกับบทแรก

ปี ๒๕๕๖ ไปเขียนที่ Darjeeling อีก อยู่ที่นั่น ๑ เดือนกับ
๑๔ วัน เขียนได้สามบทครึ่ง คือบทที่ ๑๕-๑๗ และบทที่ ๑๘ ครึ่งบท
ไปคราวที่แล้วไม่ได้ออกจากที่พักไปไหนเลย พอมาครั้งนี้ออกไปซื้อ
อาหารและผลไม้รวม ๔ ครั้ง ใช้เวลาครั้งละ ๓ ชั่วโมงเพราะต้อง
เดินลงเขาตอนขาไป และเดินขึ้นเขาตอนขากลับ แต่ที่ไ้ทำงานน้อย
เพราะมีปัญหาเรื่องสุขภาพซึ่งทรุดโทรมมากกว่าที่ควรจะเป็น ทั้งนี้
เพราะข้าพเจ้ามุ่งแต่ทำงาน ไม่แบ่งเวลาออกมาออกกำลังกาย ทั้งที่ได้
รับปากกับ บก.กุลสตรี (คุณพี่ยุพา งามสมจิตร) ไว้ตั้งแต่ปี ๒๕๔๘
ว่าจะออกกำลังกายทุกวัน วันละ ๓๐ นาที แต่ทำได้ไม่กี่วันก็ต้อง
เลิกเพราะห้วงงานมาก บางวันทำงานตั้งแต่สามทุ่มถึงหกโมงเช้าก็มี

มา Darjeeling ในครั้งนี้ ข้าพเจ้าป่วยหลายครั้ง ยิ่งไปกว่านั้นยังคิดถึงเพื่อนร่วมงานคือ รองศาสตราจารย์ ดร.สุภาพร มากแจ้ง ซึ่งเสียชีวิตด้วยโรคมะเร็ง เมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม เวลา ประมาณ ๔ นาฬิกา **คุณปราวณี สุตงวา** ซึ่งเป็นสภธรรมิกของข้าพเจ้าและของ ดร.สุภาพร ส่งข่าวมาบอกตอนเช้ามืด ด้วยความที่เป็นห่วงคุณแม่ของ ดร.สุภาพรซึ่งอายุ ๘๔ ปี ข้าพเจ้าเสียใจอยู่หลายวันจนล้มป่วย แต่เมื่อข้าพเจ้ากลับจาก Darjeeling คุณแวนแม่บ้านคนใหม่วัย ๕๕ ปี ซึ่งไปช่วยงานบ้าน ดร.สุภาพรทุกวันอาทิตย์ รายงานว่า คุณยายกำลังใจดีมาก ลูกขึ้นหุงข้าวใส่บาตรพระวันละ ๓ รูปทุกวันเพื่ออุทิศส่วนกุศลไปให้ลูกสาว ข้าพเจ้าไม่กล้าไปเยี่ยมคุณแม่ เพราะได้ใช้หวัดสายพันธุ์ใหม่มาจาก Darjeeling ยังป่วยๆ หายๆ มาจนทุกวันนี้

ข้าพเจ้าตั้งใจไว้ว่าความหลังในสังสาร จะเล่าเหตุการณ์ต่างๆ ที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อบุรุษพบเห็นตั้งแต่ปี ๒๕๒๘-๒๕๔๘ แต่ไม่สามารถ จึงจบลงในปี ๒๕๓๙ อันเป็นปีมหามงคลที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี จึงต้องขอภัยต่อท่านผู้อ่านในความล่าช้า ไว้ ณ ที่นี้ แต่รับรองว่าท่านจะไม่ผิดหวัง ขอเปิดเผยความลับว่า เรื่องนี้ข้าพเจ้าเขียนไปร้องไห้ไป เรียกว่าร้องไห้ทุกบทที่เขียน ทั้งนี้เพราะเกิดความซาบซึ้งในพระมหากรุณาของพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่ทรงมีต่อสัตว์โลกทั้งปวง เมื่อพระองค์ปรินิพพานแล้ว ก็ยังมีหลวงพ่อบุรุษเป็นคาถายบสูตรพุทธโอรสสืบสานงานแทน คือพระครูเจริญ วัดป่ามะม่วง ในธรรมนิยายชุดนี้ซึ่งนามจริงของพระเดชพระคุณคือ หลวงพ่อบุรุษ จิตรมูโม หรือ พระธรรมสิงหบุราจารย์ แห่งวัดอัมพวัน

จังหวัดสิงห์บุรี พระอริยสงฆ์ที่เดินตามรอยบาทพระศาสดามาตั้งแต่
บวชใหม่ๆจนถึงบัดนี้ ๖๕ ปีแล้ว

เรื่องที่ ๖ นี้ข้าพเจ้าเห็นความสำคัญของภาษาบาลีอันเป็น
ภาษาที่พระบรมศาสดาทรงใช้ในการเผยแผ่พระธรรมคำสอน ตั้งแต่
ทรงประดิษฐานพระศาสนาลงในแคว้นมคธใหม่ๆ เมื่อ ๒๖๐๑ ปี
มาแล้ว พระอรรถกถาจารย์ท่านให้ความสำคัญแก่ภาษาบาลีว่า
การเขียนและอ่านภาษาบาลีอย่างถูกต้องและชัดเจนย่อมได้
อานิสงส์มาก หากเขียนและอ่านไม่ถูกต้อง นอกจากไม่ได้รับ
อานิสงส์แล้ว ท่านว่า ยังบาปมากด้วย

การเขียนไม่ถูกต้อง เช่น โย โทโส เขียนเป็น โย ไรโส ผิด
เพราะ โทโส แปลว่า ความโกรธ ส่วน ไรโส ไม่มีในภาษาบาลี การ
อ่านก็เช่นกัน มักอ่านผิดกันมากเช่น อรหโต ซึ่งแปลว่า เป็นผู้ไกล
จากกิเลส อันเป็นพุทธคุณข้อ ๑ ในพุทธคุณ ๘ เมื่ออ่านผิดเป็น
อรหโต แปลว่า เป็นสิ่งที่เหมาะสม เป็นการลดคุณสมบัติของ
พระพุทธเจ้าจากเป็นผู้ไกลกิเลส ไปเป็นสิ่งที่เหมาะสม เป็นต้น และ
ที่ผิดกันมากคือ อ่าน ป เป็น บ เช่น ปุณฺณกฺเขตฺตํ อ่านเป็น
บุญญกฺเขตตัง บุคฺคฺลา อ่านเป็น บุคคฺลา ปุชฺชา อ่านเป็น บุษชา ถือ
ว่าผิดมากเพราะอักษร บ ไม่มีในภาษาบาลี อีกคำหนึ่งที่มีก้อ่าน
กันผิดๆ คือคำว่า สตฺถุโน ซึ่งแปลว่า ผู้สอน, พระพุทธเจ้า มักอ่าน
เป็น สัตฺถุโน ซึ่งไม่มีในภาษาบาลีเช่นกัน

สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือการสวดมนต์ ขณะที่เรา
สวดมนต์ ถ้าสวดด้วยความตั้งใจ และออกเสียงถูกต้องชัดเจน
เท่ากับได้ครบไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา พระอรรถกถาจารย์

ท่านว่า อักษรตัวหนึ่งๆอันเป็นพระปริยัติศาสตร์ของพระศาสดา มีค่าเท่ากับพระพุทธรูปองค์หนึ่ง ยกตัวอย่างเช่นคำว่า อรหโต หากเราอ่านอย่างถูกต้องก็เท่ากับ(สร้าง)พระพุทธรูป ๕ องค์ แต่ถ้าเขียนแบบไทยเป็น อระระหโต ไม่ได้หมายความว่าได้(สร้าง)พระพุทธรูป ๘ องค์ เพราะว่าสระ ะ ในภาษาบาลีไม่มีรูป ดังนี้ เป็นต้น

ข้อควรสังเกตคือ การสวดมนต์ทำวัตร มักออกเสียงกัน ไม่ถูกต้อง ยกตัวอย่างเช่นคำว่า อาทิกุลยาณํ มชฺฌกกุลยาณํ ปริโยสานกุลยาณํ และ อภิปุชยามิ มักออกเสียง ยา เป็น ย่า หรือ นามิ ออกเสียง มา เป็น ม่า ซึ่งถือว่า ผิด เพราะภาษาบาลีไม่มีวรรณยุกต์ ะ ๗ + เหมือนในภาษาไทย

นอกจากเห็นความสำคัญของภาษาบาลีแล้ว หนังสือเรื่องนี้ ยังเห็นความรักและความกตัญญูกตเวทีของคนไทยต่อสถาบันหลัก ทั้งสามคือ ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ คนไทยทุกคนต้อง สอนลูกหลานให้รักและหวงแหนแผ่นดินถิ่นเกิด ที่บูรพมหากษัตริย์ และบรรพบุรุษของเราต้องเสียเลือดเนื้อเพื่อปกป้องและปกป้องรักษา แผ่นดินไว้ให้ลูกหลานไทยได้อาศัยอยู่อย่างสุขสบายกันทั่วหน้า ผู้ใดคิดคดทรยศต่อสถาบันทั้งสาม ผู้นั้นจักต้องแพ้ยัยตัวเอง ไม่เว้นใดก็วันหนึ่ง

หนึ่งในการพิมพ์เรื่องที่ ๖ นี้ ได้ใช้คำว่า ดอกเตอร์ ซึ่งเพิ่ม เครื่องหมายไม้ไต่คู้ ตามที่ราชบัณฑิตยสถานอนุโลมให้เติมไม้ไต่คู้ได้ หากคำในภาษาต่างประเทศเขียนเหมือนกับคำในภาษาไทย ใน หัวเรื่องแรก (มักกะลีผล-ความหลงในสงสาร) เขียนเป็น ดอกเตอร์ ตามหลักเกณฑ์เก่าของราชบัณฑิตยสถาน

ท้ายที่สุดนี้ ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณพระเดชพระคุณ หลวงพ่อพระธรรมสิงหบุราจารย์ ที่เมตตาให้ข้อมูลในการเขียน เป็นที่พึ่งทางใจ และให้กำลังใจในการเขียนตลอดมา กราบขอบพระคุณ พระอาจารย์มหาประนอม ธมฺมาลงกาโร วัดจากแดง จังหวัดสมุทรปราการ ที่เมตตาให้ความรู้เกี่ยวกับความหมายและที่มาของคำว่า สมปฏิบัติจามิ ตลอดจนคำบาลีที่ข้าพเจ้ายังเข้าใจไม่แจ่มชัด กราบขอบพระคุณ พระมหา ดร.ปราโมทย์ ปโมทโย พระอาจารย์ชาลี อุกุโกธโน ที่เมตตาช่วยเผยแพร่หนังสือเล่มนี้ทางคลื่นวิทยุธรรม CFM 88.75 MHz สื่อของมหาเถรสมาคม.

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิศศรี กมลเวช คุณสหชาติ คุณงามเจิด คุณลักษณะ หอรัตนชัย ที่ช่วยเร่งรัดเรื่องการพิมพ์ให้เสร็จตามเวลาที่กำหนด ขอขอบคุณ คุณอนิสสา สุทธิ และบุตร คุณวิมเนศ สุทธิ แห่ง สุทธิธรรมทวาร์ ที่ได้ดูแลช่วยเหลืออย่างดี ตั้งแต่เรื่องอาหารการกิน การช่วยพิมพ์ต้นฉบับ และ e-mail มายังโรงพิมพ์ ระหว่างที่อยู่ Darjeeling ในปี ๒๕๕๕ และปี ๒๕๕๖ ขอขอบคุณ คุณจิรัฐติกุล เสวตบุญพัฒน์ และคณะ ที่ดูแลช่วยเหลือทุกเรื่องระหว่างที่อยู่วัดอัมพวันและที่บ้านกรุงเทพฯ ขอขอบใจ น้องโบ หรือ เด็กหญิงสุวิมล จินดาประกาย บุตรี คุณสุรพล และ คุณพิมพ์พรณ จินดาประกาย ที่นอกจากช่วยพิมพ์ต้นฉบับส่งจนวินาทีสุดท้ายแล้ว ยังช่วยส่งข้าวส่งน้ำขณะที่คุณป้าสุทัสสานอนป่วยอยู่ที่ เรือนบุญยัง ๒ อีกด้วย

ขอความเจริญในธรรมจงบังเกิดมีแต่ท่านผู้อ่านที่ชาญฉลาด ให้สามารถทำที่สุตแห่งทุกข์โดยชอบในชาตินี้ด้วย เทอญ.

ด้วยความปรารถนาดีจาก

สุทัสสา อ่อนค้อม

วัดไทยเซตวัน เมืองสาวัตถี ประเทศอินเดีย

วันพฤหัสบดีที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๖

วิธีอ่านและเขียนคำในภาษาบาลี

พระมหาพระนอม ธมฺมาลงกาโร รองเจ้าอาวาสวัดจากแดง จังหวัดสมุทรปราการ และ ศาสตราจารย์พิเศษ เสฐียรพงษ์ วรรณปก ราชบัณฑิต สอนว่า การอ่านและเขียนคำในภาษาบาลีอันเป็นภาษาที่พระพุทธองค์ทรงใช้ในการเผยแผ่พระธรรมคำทรงสอนในครั้งพุทธกาล ซึ่งสมัยนั้นเรียกว่ามาคธีภาษา คือภาษาที่ใช้พูดกันในแคว้นมคธ หากอ่านและเขียนอย่างถูกต้อง หนึ่งคำได้บุญเท่ากับสร้างพระพุทธรูป ๑ องค์ ด้วยเหตุนี้งานเขียนของข้าพเจ้าซึ่งแต่ก่อนเขียนเป็นบาลีแบบไทย จึงเปลี่ยนมาเขียนแบบบาลี เพื่อให้ท่านผู้อ่านได้บุญ ภาษาบาลีแม้จะยาก หากฝึกและศึกษาด้วยความตั้งใจก็ไม่ยากเกินไป

วิธีอ่านและเขียนภาษาบาลีแบบง่าย ๆ ที่ศาสตราจารย์พิเศษ เสฐียรพงษ์ วรรณปก ราชบัณฑิต เคยสอนไว้ พอสรุปได้ดังนี้

ภาษาบาลีมีสระ ๘ เสียง และพยัญชนะ ๓๓ ตัว

สระ ๘ เสียง ได้แก่ อ อา อิ อี อุ ฤ เอ โอ

(อ อ่านออกเสียงว่า อะ)

พยัญชนะ ๓๓ ตัว แบ่งเป็นพยัญชนะวรรค ๒๕ ตัว และพยัญชนะอวรรค (เศษวรรค) ๘ ตัว

พยัญชนะวรรค ๒๕ ตัว แบ่งเป็น ๕ วรรค

วรรค ก = ก ข ค ฉ ง

วรรค จ = จ ฉ ช ฌ ญ

วรรค ฎ = ฎ จ ฌ ฌ ฌ

วรรค ต = ต ถ ท ฐ น

วรรค ป = ป ผ พ ภ ม

พยัญชนะอวารค (เศษวารค) ๘ ได้แก่

ย ร ล ว ส ห พ อ (อ่านว่าอั้ง)

วิธีอ่าน มี ๓ ข้อ คือ

๑. พยัญชนะที่ไม่มีสระเกาะ อ่านออกเสียงเหมือนประ
ด้วยสระ ะ เช่น ก ข ค ฉ ม ง อ่านว่า กะ ขะ คะ ฉะ มะ งะ
กกจ อ่านว่า กะกะจะ แปลว่า เลื่อย
จรถ อ่านว่า จะระณะ แปลว่า ความประพฤติ
จคณ อ่านว่า ฉะคะณะ แปลว่า มุลวัวแห้ง
สรณ อ่านว่า สระระณะ แปลว่า ที่พึ่ง
สรท อ่านว่า สระระทะ แปลว่า ฤดูใบไม้ร่วง
อจล อ่านว่า อะจะละ แปลว่า ไม้ห้วนไหว

๒. เครื่องหมาย . เรียกว่า ฟินทุ เมื่อฟินทุอยู่ใต้พยัญชนะ
ตัวใด พยัญชนะตัวนั้นทำหน้าที่เป็นตัวสะกด

จุมพก อ่านว่า จุมพะกะ แปลว่า แม่เหล็ก
ตปฺปน อ่านว่า ตปฺปะณะ แปลว่า ความอึดใจ
พุทฺธ อ่านว่า พุทธะ แปลว่า พระพุทธเจ้า
สมฺมา อ่านว่า สัมมา แปลว่า โดยชอบ

แต่ถ้าฟินทุอยู่ใต้พยัญชนะที่ไม่เป็นตัวสะกด ให้ออกเสียง
พยัญชนะตัวนั้นควบกับพยัญชนะตัวถัดไป เช่น สุวากขาโต ออก
เสียง สว ควบกันเหมือน ขว ควบกันในคำว่า ขวาก กว ควบกัน
ในคำว่า กวัด หรือ คว ควบกันในคำว่า ความ

๓. เครื่องหมาย ° เรียกว่า นิคหิต แทนตัว ง เช่น
รูป อ่านว่า รูปะ ใส่เครื่องหมายนิคหิตเป็น รูป อ่าน
ว่า รุปัง แปลว่า รูป

วิสุ อ่านว่า วิสุ ใส่เครื่องหมายนิคหิตเป็น วิสุ อ่านว่า
วิสุง แปลว่า เฉพาะ

สรณฺ์ อ่านว่า สระระณัง แปลว่า ที่พึ่ง

หุรฺ์ อ่านว่า หุริง แปลว่า โลกอื่น

ตัวอย่างประโยค เช่น

(๑) พุทฺธิ์ สรณฺ์ คจฺฉามิ อ่านว่า พุทธัง สระระณัง
คัจฉามิ

(๒) ปมาโท มจฺจุโน ปทฺ์ อ่านว่า ปะมาโท มัจจุโน
ปะทัง

(๓) อตฺตตา หิ อตฺตโน คติ อ่านว่า อัตตตา หิ อัตตะโน
คะติ

(๔) อตฺตานํ ทมยฺนติ ปณฺทิตา อ่านว่า อัตตานัง
ทะมะยันติ ปันฑิตา

(๕) วิริเยน ทุกฺขมจฺเจติ อ่านว่า วิริเยนะ ทุกขะมัจเจติ

(๖) มโนปฺพุพฺพคมา ธมฺมา อ่านว่า มะโนพุพพังคะมา
ธัมมา

(๗) ลุทฺโธ ธมฺมํ น ปสฺสติ อ่านว่า ลุทโธ ธัมมัง นะ
ปัสสะติ

(๘) นตฺถิ ปาปํ อกฺุพฺพโต อ่านว่า นัตถิ ปาปัง อะกุพพะโต

(๙) ปุณฺณํ สุขํ ซีวิตสงฺขยมฺหิ อ่านว่า ปุณฺญัง สุขัง
ซีวิตะสังขะยมฺหิ

หมายเหตุ ในคำคำเดียวกัน ถ้าตามด้วยพยัญชนะวรรค
ใช้ ง แทนเครื่องหมายนิคหิต เช่น สงฺโฆ, ชีวิตสงฺขยมฺหิ, กลิงฺครํ,
อุปสงฺกมิตฺวา เป็นต้น

แต่ถ้าตามด้วยพยัญชนะอวรรค หรือ เป็นตัวสุดท้ายของคำ
จึงใช้ นิคหิต เช่น สํสาร์, มํสํ, เอกํ, เตสํ เป็นต้น

ยกตัวอย่างมากมายพอสมควร เพื่อแสดงให้เห็นว่าการอ่าน
และเขียนคำในภาษาบาลีนั้นไม่ยาก หากฝึกและศึกษาอย่างตั้งใจ

มาทำบุญสร้างพระพุทธรูปด้วยการอ่านและเขียนคำใน
ภาษาบาลีนะคะ แล้วท่านก็จะได้รับความสุข ดังพระพุทธรูจนะว่า
สุโข บุญอุสุ อูจโย - การสร้างสมบุญ นำสุขมาให้ (พระไตรปิฎก
บาลี เล่มที่ ๒๕ ข้อ ๑๙ หน้า ๓๐)

สารบัญ

หน้า

๑	จากพุทธภูมิสู่มาศูภูมิ	๑
๒	หน้ักรรรมข้ามชาติ	๑๕
๓	นิทานชีวิต	๓๒
๔	พระโสดาบันวัดกันด้วยอะไร	๔๘
๕	ภาระอันยิ่งใหญ่	๖๗
๖	นานาศาสนิก	๘๓
๗	โยมมหากรรยาสาม	๑๐๐
๘	ขายนานาชื่อพระนิพพาน	๑๑๗
๙	โกชเนมัตตัญญตา	๑๓๒
๑๐	เขาร้ายมาให้เอาดีเข้าแก้ไข	๑๕๑
๑๑	หนึ่งหญิงสองชาย หนึ่งชายสองหญิง	๑๖๙

๑๒	ความลับที่ถูกเปิดเผย	๑๙๓
๑๓	ศิษย์พระตถาคต	๒๑๕
๑๔	งานสร้างคน	๒๓๓
๑๕	คุณนายเจดาร์ตน์	๒๕๑
๑๖	คืนสุดท้ายแห่งการปฏิบัติ	๒๗๕
๑๗	บทเรียนราคาแพง	๓๐๑
๑๘	สมเด็จพระพนรัตน์ วัดป่าแก้ว	๓๓๕
๑๙	เจ้าจอมมารดาแพ	๓๖๖
๒๐	สอนพระนวกะ	๓๘๕
๒๑	ห้าสิบปีสุขสมอุดมมาด	๔๐๘
	ภาคผนวก	๔๒๗

๑

จากพุทธภูมิสู่มาตุภูมิ

ชากลับ **สุทธิธรรมท้าว** พาคณะผู้แสวงบุญมาขึ้นเครื่องที่ท่าอากาศยานอินทราครานธี นครนิวเดลี กำหนดเครื่องออกจากท่าอากาศยานเวลาตีหนึ่ง ใช้เวลาบิน ๔ ชั่วโมง ถึงท่าอากาศยานกรุงเทพหกโมงครึ่งตามเวลาในประเทศไทย ซึ่งต่างจากเวลาอินเดีย ชั่วโมงครึ่ง ท่านพระครูได้ที่นั่งติดกับหลวงพ่อดอนเมือง

เมื่อนักบินนำนกเหล็กยักษ์ทะยานขึ้นสู่สรวงสวรรค์ได้สักครู่ ผู้โดยสารก็พากันหลับไหลไม่ได้สติ หลวงพ่อดอนเมืองก็ถือโอกาสจำวัดเพราะเหน็ดเหนื่อยกับการนั่งรถมาหลายวัน คงมีแต่ท่านพระครูเจริญวัดป่ามะม่วงที่นั่งมองออกไปนอกหน้าต่าง เพื่อชมความงามของท้องฟ้ายามราตรี ประเดี๋ยวหนึ่งก็เกิดความคิดขึ้นว่า “เราอยู่ในที่สูงคงจะขีดสวรรค์ชั้นฟ้า น่าจะสวดมนต์อุทิศกุศลให้พวกเทวดา เพื่อเครื่องบินตกจะได้ไปขออาศัยอยู่ในวิมานพระอินทร์” ท่านคิดติดตลก แล้วจึงหลับตาและเริ่มสวดมนต์บทเมตตาทัพพรหมวิหารภาวนา ที่ท่านเรียกติดปากว่า มหาเมตตาใหญ่*

* บทสวดพร้อมคำแปล ปรากฏในภาคผนวกของหนังสือเล่มนี้และในหนังสือสารนิพนธ์ ซึ่งเป็นเรื่องที่ ๒ ของธรรมเนียมายชุติศัพท์โลกย่อมเป็นไปตามกรรมของ สุทัสสา อ่อนค้อม

เมื่อยี่สิบกว่าปีก่อน แม่ชีก้อนทอง ปานเพชร มาขออาศัยอยู่ที่วัดป่ามะม่วง ท่านให้อยู่บนศาลาหลังใหญ่ที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกติดกับแม่น้ำเจ้าพระยา มีเทวดามาชวนสวดมนต์บทนี้ ทุกคืนเวลาสองยามกับหนึ่งนาทิจนแม่ชีจำบทสวดได้ทั้งที่ยาวมาก และแม่ชีก็อ่านหนังสือไม่ออก

เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในวัดป่ามะม่วง ท่านได้เก็บข้อมูลและตรวจสอบจนรู้ที่ไปที่มา อย่างเรื่องเทวดามาชวนแม่ชีสวดมนต์ทุกคืน ท่านก็ได้พิสูจน์แล้วว่าแม่ชีไม่ได้หลงใหลเลอะเลือนเพราะความชรา นอกจากนี้ท่านยังค้นหามนต์นี้จนพบที่วัดสุทัศน์พระมหาเสวยให้ท่านยืมมาคัดลอกไว้แล้วนำไปคืนในวันรุ่งขึ้น เพราะทางวัดให้ยืมมาวันเดียว

ประมาณ ๔๕ นาที เจ้าอาวาสวัดป่ามะม่วงก็สวดมหาเมตตาใหญ่จบ สมัยที่ท่านให้แม่ชีก้อนทองสวดให้ฟัง โดยท่านดูตามหนังสือที่ขอยืมมาจากวัดสุทัศน์ ใช้เวลาถึง ๓ ชั่วโมง การที่ท่านสวดได้เร็วกว่าแม่ชีถึง ๒ ชั่วโมงกับ ๑๕ นาทีเพราะท่านสวดในใจหนึ่ง ท่านสำเร็จฉาบสมบัติจึงมีสมาธิดีหนึ่ง ประการสุดท้ายคือท่านรู้ภาษาบาลี จึงเข้าใจความหมายในบทสวดได้อย่างแจ่มแจ้งชัดเจน จากนั้นท่านจึงแผ่เมตตาให้ทวยเทพทุกชั้นภูมิ ทั้งกามาจรภูมิ รูปาวจรภูมิ และอรูปาวจรภูมิ

สมัยที่ยังเป็นเด็กซุกซน ท่านไม่เชื่อสักนิดว่าเทพเทวดามีอยู่ ไม่เชื่อเรื่องพระเวสสันดร เถียงโยมยายคอเป็นเอ็นว่า “เรื่องพระเวสสันดรโกหก” ต่อเมื่อได้พิสูจน์ด้วยตนเองทุกอย่างทุกประการแล้วจึงได้เชื่อ และที่สำคัญกว่านั้นคือ นับตั้งแต่เข้ามาสู่เพศบรรพชิต ได้ปฏิบัติธรรมเจริญพระกรรมฐานทั้งสมถะและวิปัสสนาอย่างอุกฤษฏ์ จนเกิดศรัทธาแน่นมั่นไม่สั่นคลอน โดยเฉพาะ

ตถาคตโพธิสัทธา คือ เชื่อความตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า มั่นใจในองค์พระตถาคตว่าทรงเป็นพระสัมมาสัมพุทธะ ทรงพระคุณทั้ง ๙ ประการ มี **อรหํ** เป็นต้น ตรัสธรรม บัญญัติวินัยไว้ด้วยดี ทรงเป็นผู้นำทางที่แสดงให้เห็นว่า มนุษย์ คือเราทุกคนนี้ หากฝึกตนด้วยดีก็สามารถเข้าถึงภูมิธรรมสูงสุด บริสุทธิ์หลุดพ้นได้ ดังที่พระองค์ได้ทรงบำเพ็ญไว้เป็นแบบอย่างแล้ว

การมาแสวงบุญ ณ แดนพุทธภูมิในครั้งนี้ ทำให้ท่านได้รู้ตระหนักและประจักษ์ในพระมหากุณาของพระบรมศาสดา ที่ทรงมีต่อเวไนยนิกรทั้งหลาย ในระหว่างเวลา ๔๕ ปีแห่งการบำเพ็ญพุทธกิจ ได้เสด็จไปประทับจำพรรษา ณ สถานที่ต่างๆ นับแต่พรรษาแรก ทรงประทับที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ไกลนครพาราณสี ไปรตพระปัจจุวัคคีย์ ยสกุลบุตรและสหายอีก ๔ คน ชาวชนบท ๕๐ คน ท่านเหล่านี้ได้สำเร็จพระอรหัตในพรรษาแรกแห่งการบำเพ็ญพุทธกิจนั้นเลยทีเดียว และเมื่อออกพรรษาทรงส่งพระอรหันตสาวกทั้ง ๖๐ องค์นี้ไปประกาศพระศาสนาด้วยพระดำรัสว่า “จรธ ภิกขเว จาริกं พุชฺชนหิตาย พุชฺชนสุขาย โลกานุกมฺปาย อตุถาย หิตาย สุขาย เทวมนุสฺसानํ ... ภิกษุทั้งหลาย พวกเธอจงเที่ยวไป เพื่อประโยชน์และความสุขแก่มหาชน เพื่ออนุเคราะห์โลก เพื่อประโยชน์เกื้อกูลและความสุขแก่ทวยเทพและมนุษย์ ...” ถ้าจำไม่ผิด พระดำรัสนี้อยู่ในพระไตรปิฎกบาลี เล่มที่ ๔ ข้อ ๓๒ หน้า ๓๙ แต่ถ้าจำผิด ก็แปลว่าจำไม่ถูก ท่านคิดอยู่แต่ผู้เดียวด้วยว่าคนอื่น ๆ เขาพากันหลับหมด

“เราจะต้องดำเนินตามรอยบาทพระศาสดา เสด็จฟอของเราทรงบำเพ็ญพุทธกิจโดยไม่ย่อท้อต่อความลำบาก จะเหนื่อยยาก พระวรกายสักเพียงใดก็ไม่ทรงย่อท้อ” สมภารวัดป่ามะม่วงรู้สึก

ชาวซึ่งตรึงจิตในพุทธกิจที่พระพุทธรองค์ทรงบำเพ็ญ และตั้งปณิธาน
แน่วแน่ว่า จะเดินตามรอยบาทพระศาสดาผู้ทรงบำเพ็ญพุทธกิจนับ
แต่พรรษาแรกแห่งการตรัสรู้ ส่วนท่านแม้จะไม่ได้ทำหน้าที่อย่าง
สมบูรณ์ในพรรษาแรกแห่งการดำรงสมณเพศ เพราะมัววุ่นครุ่น
กังวลอยู่กับเรื่องทางโลก พอครบพรรษาก็หาฤกษ์สีกัจจนจับพลัดจับ
ผลูไปอยู่กับหลวงพ่อดีมีที่วัดหนองโพ โดยมีจุดมุ่งหมายคือต้องการ
ไปขอฤกษ์สีก หากก็ไม่ได้สีกมาจนทุกวันนี้ ด้วยว่าได้เห็นจริยาวัตร
อันงดงามของหลวงพ่อดีมี ทำให้ท่านประทับใจและตั้งใจจะดำเนิน
รอยตามให้จงได้

เสียงกรนเบาๆ ของหลวงพ่อดีมีดอเมืองกับเสียงกรนดังๆ
ของผู้โดยสารบางคน ไม่ได้ทำความรำคาญให้กับภิกษุวัยห้าสิบเจ็ด
ท่านยังคงระลึกนึกถึงการบำเพ็ญพุทธกิจของพระพุทธรเจ้า
ในระหว่างเวลา ๔๕ ปี ด้วยความประทับใจและเลื่อมใสศรัทธาอย่าง
สูงสุด นับแต่พรรษาแรกจนถึงพรรษาสุดท้าย พระโลกนาถมิได้เคย
ว่างเว้นกิจที่ทรงบำเพ็ญเพื่ออนุเคราะห์ไว้ในนิกรทั้งหลายเลย ใน
พรรษาที่ ๔๕ อันเป็นพรรษาสุดท้ายแห่งการบำเพ็ญพุทธกิจ ทรง
จำพรรษาที่เวฬุคาม นครเวสาลี พระองค์ประชวรหนักแทบ
จะปรินิพพาน ทรงอดทนอดกลั้นต่อทุกขเวทนา มีพระดำริว่าจัก
ต้องบอกกล่าวเล่าความแก่บรรดาอุปัฏฐากและแจ้งลาสังขม์ก่อน
ครั้งออกพรรษาแล้วก็เสด็จไปจนถึงนครสาวัตถี ช่วงเวลานั้น
พระธรรมเสนาบดีสารีบุตรทูลลาขอพระพุทธานุญาตเพื่อกลับไป
ปรินิพพานที่บ้านเกิดของท่าน คือ นาลันทกคาม หรือ นาลันทา
จุดประสงค์สำคัญที่พระธรรมเสนาบดีต้องการไปปรินิพพานที่บ้าน
เกิดของท่านก็คือต้องการจะไปโปรดนางรูปสารีผู้เป็นโยมมารดา
ด้วยเหตุผลที่ว่า นางเป็น นียตมิชฉาทิฏฐิ มาตลอดชีวิต ผู้เห็นผิด

เป็นนิത്യนั้นย่อมมีนรกเป็นที่ไป ท่านจึงต้องช่วยโยมมารดาของท่านไว้ด้วยรำลึกในพระคุณ หลังจากโปรดโยมมารดาจนนางได้ดวงตาเห็นธรรมแล้ว พระธรรมเสนาบดีแก้วจึงปรินิพพาน พระจันทเถระน้องชายของท่านได้นำอัฐิธาตุของพี่ชายมาถวาย พระพุทธเจ้า พระพุทธองค์โปรดให้สร้างธาตุเจดีย์ของพระธรรมเสนาบดีที่พระเชตุวันมหาวิหาร โอ้อ่าพระอัครสาวกเบื้องขวาลาลับแล้ว เอตทัคคะในทางมีปัญญามากปรินิพพานเสียแล้ว

หลังจากนั้น พระโลกนาถเสด็จลงมายังนครราชคฤห์ ตรงกับช่วงเวลาที่พระมหาโมคคัลลานะปรินิพพาน พระเถระองค์นี้เป็นพระอัครสาวกเบื้องซ้าย ได้รับยกย่องเป็นเอตทัคคะในทางมีฤทธิ์มาก ท่านถูกพวกโจรซึ่งได้รับจ้างจากพวกเดียริถย์ลอบสังหารด้วยการทุบตีจนร่างแหลก พระพุทธองค์โปรดให้สร้างธาตุเจดีย์ของท่านไว้ใกล้ซุ้มประตูวัดเวฬุวัน ในเขตนครราชคฤห์ เป็นอันว่าพระอัครสาวกทั้งสองปรินิพพานก่อนพุทธปรินิพพาน

จากนครราชคฤห์ พระโลกนาถเสด็จต่อไปยังนครเวสาลี ประทับที่กุฎาคารศาลา ปามหาวัน เมื่อบรรจบครบ ๔ เดือนนับแต่ออกพรรษาสุดท้ายที่เวฬุวคาม ก็ทรงปลงพระชนมายุสังขารที่ปามหาวันนั้น ว่าอีก ๓ เดือนข้างหน้าจะปรินิพพาน ครั้นใกล้ครบเวลา ๓ เดือน เข้าวันหนึ่งได้เสด็จเข้าไปบิณฑบาตในนครเวสาลี เป็นครั้งสุดท้าย ... คิดคำนึงตอนนี้ สมภารผู้รักพระศาสดายิ่งกว่าชีวิต เกิดธรรมสังเวชอย่างใหญ่หลวงถึงกับรำพึงในใจว่า “เสด็จพ่อของเราช่างประเสริฐเลิศล้ำยิ่งนัก ทรงบำเพ็ญพุทธกิจเป็นนิจศีลมิได้พักจนถึงวาระสุดท้ายแห่งพระชนม์ชีพ ข้าพระองค์ขอตั้งสัตย์ปฏิบัติว่าจะดำเนินตามรอยบาทของพระศาสดาไปจนกว่าชีวิตจะหาไม่” ท่านตั้งปณิธานแน่วแน่ว่าจะปฏิบัติหน้าที่ของศากยบุตร

พุทธโอรสอย่างเต็มความสามารถ จากนั้นจึงคิดคำนึงถึงเสด็จพ่อต่อไปอีก

เมื่อพระโลกนาถเสด็จกลับจากบิณฑบาต พระองค์ทอดพระเนตร นครเวสาลีเป็นครั้งสุดท้ายโดยนาคาวโลก คือการเหลียวมองอย่าง พญาช้าง จากนั้นเสด็จออกจากเวสาลี ผ่านภัณฑคาม หัตถิกคาม อัมพคาม ชัมพูคาม และโกคนคร ตามลำดับ จนถึงปาวานคร ประทับพักแรมที่ อัมพปาวัน ของ นายจุนทะกัมมารบุตร

รุ่งเช้าเป็นวันวิสาขปุณณมี คือวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ พระโลกนาถเสด็จพร้อมภิกษุสงฆ์ไปฉันภัตตาหารที่บ้านของ นายจุนทะตามที่ได้รับนิมนต์ไว้ นายจุนทะถวาย สุกรมัททวะ หลังจากเสวยแล้ว ทรงอาพาธหนักถึงลงพระโลหิต หากก็เสด็จต่อไปยัง กุสินารานคร ผ่านแม่น้ำกุฎานที ไปถึงแม่น้ำหิริญญวดี เสด็จข้ามแม่น้ำสายนั้นเข้าไปประทับใน สาละโนทยาน ของ มัลลกะชัตริย์ แห่งกุสินารานคร บรรทมโดยสีหไสยา คือนอนอย่าง ราชสีห์ โดยบรรทมตะแคงขวา ช้อนพระบาทเหลื่อมพระบาท พระหัตถ์ซ้ายพาดไปตามพระวรกาย พระหัตถ์ขวาช้อนพระเศียร และเสด็จดับขันธปรินิพพานภายใต้ต้นสาละคู่ ในราตรีแห่ง วิสาขปุณณมี เมื่อพระชนมายุ ๘๐ พรรษาบริบูรณ์

“สาธุ สาธุ สาธุ อนุโมทามิ ขออนุโมทนา” เสียงคันทันहुตั้ง อยู่ใกล้ๆ ท่านจำได้แม่นยำ น้ำเสียงกังวานก้องอย่างนี้มิใช่ใคร หลวงพ่อในป่าอาจารย์ของท่านนั่นเอง

“หลวงพ่อดีตั้งแต่เมื่อไรครับนี้ แล้วมีตัวหรือเปล่า” ท่านถามปนเข้า

“คนอย่างเราไม่จำเป็นต้องมีตัว” หลวงพ่อในป่าตอบด้วย เสียงดังกังวานก้อง หากผู้ที่ได้ยินมีเพียงผู้เดียว คือสมภารวัดป่า

มะม่วงศิษย์ของท่าน แล้วอาจารย์กับศิษย์ก็ใช้ภาษาจิตสนทนากัน

“หลวงพ่อกับ การไปแสวงบุญครั้งนี้ผมได้ประโยชน์ มหาศาลเลยครับ ผมประทับใจในพระตถาคตที่ทรงบำเพ็ญพุทธกิจ อย่างไม่ขาดตกบกพร่อง นับตั้งแต่พรรษาแรกแห่งการตรัสรู้กระทั่ง พรรษาสุดท้าย ทรงเป็นมหาบุรุษผู้ยิ่งใหญ่ เป็นแบบอย่างอัน ยอดเยี่ยมของมนุษยชาติ ผมเห็นแล้วครับว่ามนุษย์ที่ฝึกตนดีแล้ว แม้เทวดา มาร พรหม ก็ยังน้อมนมัสการ” หลวงพ่อในป่าช่วยเสริม ว่า “เพราะเหตุนี้เอง พระตถาคตจึงตรัสสอนว่า **ทนต์ เสฏโฐ มนุสเสสุ - ในหมู่มนุษย์ คนประเสริฐสุด คือคนที่ ฝึกแล้ว**”

“อยู่ในพระไตรปิฎกบาลี เล่มที่ ๒๕ ข้อ ๓๓ หน้า ๕๗ ครับ” ศิษย์บอกที่มาของพระพุทธรูทวจนที่อาจารย์อัญเชิญมา

“เราไม่ได้ถามและไม่คิดจะถาม แต่เรากำลังจะบอกเธอว่า เดียวนี้คนประเสริฐหายาก แม้พระสงฆ์องค์เจ้าก็หาที่ประเสริฐยาก มาก เพราะเขาไม่สนใจที่จะฝึก” ท่านพูดความจริงที่คนส่วนใหญ่ ไม่ใคร่ยอมรับ

“แต่ผมเป็นคนที่ฝึกแล้วนะครับหลวงพ่อ ผมผ่านการฝึกมา ครบถ้วนกระบวนการ ฝึกด้วยระบบไตรสิกขานะครับ”

“ข้อนั้นเรารู้แล้วและกำลังจะบอกเธอว่า เธอจะต้อง ทำหน้าที่ฝึกผู้อื่นด้วย เธอตั้งปณิธานไว้มิใช่ริว่าจะดำเนินรอยตาม เสด็จพ่อของพวกเรา นั่นแหละ ขอให้เธอทำหน้าที่ให้ดีที่สุด ท่อง ไว้ให้ขึ้นใจว่า **เราต้องทำ เราต้องทำ ถ้าเราไม่ทำใครจะทำ**”

“ครับ ผมต้องทำ ผมต้องทำ ถ้าผมไม่ทำแล้วใครใครจะทำ” แม้จะสนทนากันด้วยภาษาจิต ท่านก็ยังติดตลก หลวงพ่อในป่าไม่ สนใจกับภาษาจิตติดตลกของศิษย์ หากพูดเป็นการเป็นงานว่า

“ที่เรามาพบเธอก็เพื่อจะมาให้กำลังใจเธอหอนะ เธอต้อง

พวกเพียรเรียนรู้ ผู้สิ่งยาก เพราะสิ่งที่เธอจะทำนั้นเป็นเรื่องยาก แต่เธอก็ต้องทำ โลกกำลังจะเปลี่ยนมิติ พวกสัตว์นรกมาเกิดกันมาก เธอรู้ไว้เถิดว่า คนที่เกิดหลังปี ๒๕๐๐ ส่วนใหญ่มาจากนรก ที่มาจากสวรรค์นั้นมีน้อย แต่ก็มิได้หมายความว่าคนที่มาจากนรกจะเลวไปเสียหมด เพราะที่กลับเนื้อกลับตัวเป็นคนดีก็มีมาก ในทำนองเดียวกัน คนที่มาจากสวรรค์ก็เชื่อว่าจะดีหมดทุกคน บางคนก็มาสร้างกรรมทำชั่ว เรียกว่า มาสว่าง ไปมืด”

“ถึงผมจะมามีมืดแต่ก็ไปสว่างนะครับหลวงพ่อ” ศิษย์พูดอย่างรู้สึกว่าคุณอาจารย์ว่า

“เธอไปแสวงบุญที่ไหนมา” จู่ๆ อาจารย์ก็เปลี่ยนเรื่องสนทนา

“แดนพุทธภูมิครับ นอกจากเรียกดินแดนแห่งนี้ว่าแดนพุทธภูมิแล้ว น่าจะเรียกว่าแดนพระอรหันต์ เพราะว่าเป็นที่เกิดของพระอรหันต์หลายแสนรูป มีทั้งบุรุษและสตรี ผมหมายถึงในสมัยพุทธกาลนะครับ หลังพุทธกาลพระอรหันต์เริ่มลดจำนวนลงเรื่อยๆ ปัจจุบันไม่ทราบว่ามีหรือเปล่า”

“แล้วเธอรู้ไหมว่า ภาวะสามประการของพระอรหันต์มีอะไรบ้าง” หลวงพ่อในป่าถามท่านพระครูผู้เป็นศิษย์

“มีภาวะทางปัญญา ได้แก่ วิชชา ภาวะทางจิต ได้แก่ วิมุตติ และภาวะทางความประพฤติหรือการดำเนินชีวิต ได้แก่ ภรรณา นี้คือภาวะสามประการของพระอรหันต์ ครับ”

“ภาวะสามประการที่กล่าวมานี้ เธอมีครบหรือยัง” อาจารย์ถามอีก

“ผมขอไม่ตอบนะครับ แต่จะขออนุญาตอธิบายขยายความภาวะสามประการของพระอรหันต์หรือภาวะของผู้บรรลุนิพพานมี

ดังนี้ ข้อหนึ่ง ภาวะทางปัญญา ซึ่งได้แก่ วิชชา คือรู้เท่าทันสังขาร
รู้ซึ่งในไตรลักษณ์ มองสิ่งทั้งหลายตามเป็นจริง ไม่ต้องเชื่อตาม
ผู้อื่น ไม่ต้องฟังผู้อื่นในทางปัญญา เพราะรู้แจ้งเห็นจริงด้วยตัวเอง
แล้ว มีหน้าที่แนะนำผู้อื่นให้รู้ตาม ข้อสอง ...”

“เดี๋ยวก่อน เมื่อกี้อะไรพูดว่ารู้ซึ่งในไตรลักษณ์นั้น ไตรลักษณ์
มีอะไรบ้าง” อาจารย์ถามก่อนที่จะอธิบายข้อต่อไป ท่านรู้ว่า
ศิษย์รู้ทุกเรื่อง แต่ที่ต้องถามเพราะเป็นกุศโลบายในการสอน

“ไตรลักษณ์ มี อนิจจตา - ความไม่เที่ยง ทุกขตา - ความ
เป็นทุกข์ และอนัตตตา - ความเป็นของไม่ใช่ตน เรียกว่า
อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา”

“การที่เราเล่าเรื่องไตรลักษณ์มาพูดก็เพื่อจะบอกเธอว่า อีก
ยี่สิบปีข้างหน้าจะมีพระแสงๆ เช่อๆ ชนๆ มาเปลี่ยนไตรลักษณ์
จากอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา เป็น อนิจจัง ทุกขัง อัตตา เรื่องนี้เธอ
มีความเห็นอย่างไร”

“เขาเปลี่ยนไม่ได้หรอกครับ เพราะไตรลักษณ์เป็นพระ
ปัญญาตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ถ้าเปลี่ยนก็เท่ากับเขาไม่เชื่อมั่นใน
ความตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ไม่รู้วามาบวชให้บาปทำไมกัน ต่อไป
ธรรมนิยามข้อที่ว่า ‘สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา’ ก็ต้องเปลี่ยนเป็น
‘สพฺเพ ธมฺมา อตฺตา’ แล้วแบบนี้จะไปสอนญาติโยมอย่างไร มิ
ใช่ัวเขวออกนอกกลุ่มนอกทางกันหมดหรือ หลวงพ่อว่าไหมครับ”

“ว่าอะไร เธอจะให้เราว่าอะไร” อาจารย์เริ่มเฝ้า ศิษย์เฝ้า
ตอบว่า

“ก็ว่า พระที่แสงๆ เช่อๆ ชนๆ คนนั้นแหละครับ” ศิษย์
ตั้งใจใช้ ‘คนนั้น’ แทน ‘รูปนั้น’ เพราะถ้าคิดจะเปลี่ยนสังขารให้
เป็นอื่น ก็ไม่สมควรเป็นศากยบุตรพุทธโอรส ท่านจึงไม่ยกย่อง

เพราะเสด็จพ่อตรัสสอนไว้ในพระไตรปิฎกเล่มที่ ๒๗ ข้อ ๒๔๔๒ หน้า ๕๓๒ ว่า

นิคฺคณฺเห นิคฺคหารทํ ปคฺคณฺเห ปคฺคหารทํ
พฺึงข่มคนทึ่ควรข่ม พฺึงยกย่องคนทึ่ควรยกย่อง

“ต่อข้อสองได้แล้ว” อาจารย์บอกเมื่อเห็นศิษย์เริ่มจะ “ร้ายยาว”

“ขออีกนิดเถิดครับ คือเรื่องไตรลักษณ์ที่เขาคจะเปลี่ยนอนัตตาเป็นอัตตานั้น ผมมั่นใจว่าเขาจะไม่สามารถทำให้คนเชื่อตามได้ทั้งหมด เพราะคนที่มีปัญญาบารมีเขาจะไม่เชื่อ” ศิษย์พูดแบบ “มองสิ่งทั้งหลายตามเป็นจริง”

“ถ้าอย่างนั้นเราขอถามต่ออีกนิดว่า ในโลกนี้ คนโง่กับคนฉลาดอย่างไหนมีมากกว่ากัน”

“คำถามแบบนี้มีมาตั้งแต่สมัยต้นพุทธกาลนะครับหลวงพ่อกที่สัตบุชฌยปริพาชกถามท่านอุปติสสะด้วยคำถามเดียวกันนี้ ตอนที่ท่านอุปติสสะกับท่านโกณฑิยะมาชวนไปเฝ้าพระพุทธเจ้า แต่สัตบุชฌยปริพาชกไม่ยอมไปด้วยเหตุผลที่ว่า เป็นอาจารย์อยู่ตึ่จ จะให้ลดตัวลงไปเป็นศิษย์ เสียศักดิ์ศรี ยอมไม่ได้ แล้วจึงถามท่านอุปติสสะว่า ในโลกนี้ คนโง่กับคนฉลาดอย่างไหนมีมากกว่ากัน ท่านอุปติสสะตอบว่าคนโง่มีมากกว่า สัตบุชฌยปริพาชกจึงบอกว่า ถ้าเช่นนั้นคนฉลาดจงไปสู่สำนักพระพุทธเจ้า ที่แกพูดเช่นนั้นเพราะต้องการให้คนจำนวนน้อยไป คนจำนวนมากอยู่กับแก แกจะได้ค่าสอนมากจึ่ ปรากฏว่ามีคนตามท่านอุปติสสะและท่านโกณฑิยะไปสองร้อยห้าสิบคน สัตบุชฌยปริพาชกแกเสียใจจนลมจับและอาเจียนเป็นโลหิต”

ต่อไปถ้าเธอจะนำเรื่องนี้ไปสอนศิษย์ เกิดเขาถามว่า สัตบุชฌยนามสกุลปริพาชกหรือ เธอจะตอบว่าอย่างไร”

“ผมก็จะตอบว่า ปริพาชกไม่ใช่นามสกุลของสัญญาชัย แต่หมายถึงนักบวชนอกพระพุทธศาสนาที่เป็นผู้ชาย ถ้าเป็นผู้หญิงเรียกว่าปริพาชิกา นักบวชพวกนี้ชอบสัญญาจรไปในที่ต่างๆ เพื่อเผยแพร่ธรรมะทางศาสนาและปรัชญาของตน บ้างก็ตั้งเป็นสำนักสอน อย่างสัญญาชัยปริพาชกแกตั้งสำนักสอนลัทธิอยู่ในนครราชคฤห์ มีศิษย์มากมาย ท่านอุปติสสะและท่านโกลิตะก็เคยบวชอยู่ในสำนักนี้ ต่อมาเมื่อพระพุทธเจ้าอุบัติขึ้นในโลก ท่านจึงพากันไปสู่สำนักพระพุทธเจ้าพร้อมศิษย์อีกสองร้อยห้าสิบคน หลังจากบวชแล้วท่านอุปติสสะได้นามตามชื่อมารดาว่าสารีบุตร ส่วนท่านโกลิตะก็ได้นามตามชื่อมารดาว่าโมคคัลลานะ”

“ที่เราพูดเรื่องนี้ก็เพื่อจะบอกกับเธอว่า ในอนาคตคนฉลาดจะมีน้อยลงไปอีก ทุกหนแห่งแหล่งที่จะมีแต่คนโง่ แล้วคนโง่ก็จะกลายเป็นเหยื่อของคนฉลาด นี้ว่ากันในทางโลกก่อน คนฉลาดในทางโลก ก็คือคนอย่างสัญญาชัยปริพาชกนี้แหละ คนพวกนี้จะสอนเพราะต้องการลาภสักการะ ซึ่งสมัยนี้เรียกว่าค่าจ้าง คนมาเรียนก็ต้องการลาภสักการะ คือนำวิชาความรู้ไปหากินในทางโลก สร้างความร่ำรวยให้กับตัวเอง พอรวยแล้วก็หลง คือหลงลาภหลงยศอยากเป็นใหญ่ ก็จะเอาเงินมาซื้อลาภยศ และทำทุกอย่างเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์ทางโลก คนจะรับจ้างทำชั่วเพื่อเงิน แล้วเธอคิดใหม่ว่าโลกจะสับสนอลหม่าน สังคมจะอลวนอลเวงสักเพียงใด มนุษย์จะเอาไรต์เอาเปรียบเบียดเบียนเช่นฆ่ากันเพราะเงิน เบียดเบียนมนุษย์ด้วยกันยังไม่พอ ยังเบียดเบียนทำร้ายธรรมชาติอีกด้วยต่อไปธรรมชาติก็จะทำร้ายมนุษย์บ้าง แล้วจะมาตีโพยตีพายว่าธรรมชาติใจร้ายไม่ได้ เพราะธรรมชาติเป็นของที่เกิดเองตามวิสัยของโลก เช่น คน สัตว์ ต้นไม้ เป็นต้น มนุษย์ทำร้ายธรรมชาติ

ก็เท่ากับทำร้ายตัวเอง”

“รู้สึกว่าการหลงพ่อจะเทศน์กัณฑ์ยาวเลยนะครับนี่” อาจารย์ถูกศิษย์เฝ้า

“จะกัณฑ์ยาวหรือกัณฑ์สั้นก็สำคัญทั้งนั้น เพราะเป็นเรื่องที่เธอจะต้องทำและทำด้วยความปล่อยวาง เอาละ ที่นี้ก็จะเทศน์กัณฑ์สั้น คือจะสรุปว่าคนที่มุ่งแต่จะหาเงินอย่างเดียว ไม่สนใจเรื่องบุญทาน แม้เขาจะร่ำรวยมีเงินเป็นร้อยล้านพันล้านก็ไม่สามารถนำไปซื้อสวรรค์นิพพานได้ เผลอๆตายไปก็ต้องตกนรก เพราะเงินที่ได้มานั้นไม่บริสุทธิ์โปร่งใส จึงสรุปว่า คนที่ร่ำรวยเป็นเศรษฐี มหาเศรษฐีส่วนมากไม่ได้ไปดี ศาสนาคริสต์สอนว่า **อุรูลอดตุรเข็ม ยังง่ายกว่าคนร่ำรวยเข้าแผ่นดินสวรรค์**”

“หลวงพ่อรู้จักศาสนาคริสต์ด้วยหรือครับ แล้วศาสนาอิสลามหลวงพ่อรู้จักหรือเปล่า” ศิษย์เฝ้าอาจารย์ทั้งที่รู้ว่าอาจารย์รู้ทุกอย่างที่ต้องการรู้

“ศาสนาคริสต์หรือศาสนาอิสลามเรารู้จักทั้งนั้น ในอนาคตการแบ่งแยกก็ต่างกันทางเชื้อชาติและศาสนาจะหมดไป บรรดาศาสนิกไม่ว่าจะเป็นพุทธ คริสต์ อิสลาม พราหมณ์-ฮินดู หรือลิกซ์ จะเรียนรู้กันและกัน เกิดสมานฉันท์ช่วยเหลือซึ่งกันและกันเมื่อโลกเกิดภัยพิบัติ อิกียี่สิบห้าปีข้างหน้า ภัยพิบัติเกิดขึ้นแน่นอน เอาละ ต่อข้อสองได้” อาจารย์สั่งเมื่อศิษย์มีที่ท้าวจะถามอีก

“ข้อสอง ภาวะทางจิตของพระอรหันต์ ได้แก่ วิมุตติ คือจิตเป็นอิสระ พ้นจากการผูกพันเพราะดับกิเลสได้หมด ไม่ตกเป็นทาสของกิเลส พ้นจากการบงการครอบงำของกิเลสทั้งหลาย ไม่มีเรื่องกังวลใจ ไม่มี ความกั้มกังวล ไม่หงุดหงิดงุ่นง่าน ไม่หงอยเหงาเบื่อหน่าย ไม่หวาดกลัวไม่สะดุ้งต่อภัยใดๆ มีจิตใจสงบ เป็น

สุข ไร้โรค ปลอดภัย ปลอดโปร่ง ผ่องใส เยือกเย็น เอบอิม สันโดษ มีความเป็นอยู่เรียบง่าย มีสุขภาพจิตดี ผมขอยกตัวอย่างพระอรหันต์องค์หนึ่ง คือท่านอุปเสนเถระน้องชายของท่านพระสารีบุตรเถระ ท่านไม่สะดุ้งกลัวต่อภัยใดๆ แม้แต่ภรรณภัย ท่านปฏิบัติอยู่ในถ้ำแห่งหนึ่งในป่าสีตวันอันเยือกเย็น เพราะสึตะแปลว่าเยือกเย็น แต่ท่านไม่เป็นทุกข์ไม่ว่าอากาศจะหนาวเหน็บเยือกเย็นสักเพียงใด เมื่อปฏิบัติอยู่ถูกงูพิษกัด ขณะพิษมีฤทธิ์ร้ายแผ่ซ่านอยู่ในกาย ท่านไม่แสดงอาการหวาดกลัวหรือวิตกกังวลใดๆ แต่ได้บอกเพื่อนภิกษุที่ปฏิบัติอยู่ด้วยกันว่า ให้ห้ามท่านออกไปไว้นอกถ้ำเพื่อไม่ให้กลิ่นเน่าเหม็นจากซากศพของท่านรบกวนผู้ปฏิบัติ ข้อสาม ภาวะทางความประพฤติหรือการดำเนินชีวิตได้แก่ กรุณา พระอรหันต์ชินาสพไม่มีอะไรต้องทำเพื่อตนเอง จึงทำเพื่อผู้อื่นและทำด้วยจิตที่ปราศจากอวิชชา ตัณหา อุปาทาน อันเป็นเหตุให้เกิดวิภวภูติ คือวงจรแห่งทุกข์ การดำเนินชีวิตที่เหลือของพระอรหันต์จึงเป็นไปเพื่อผู้อื่นโดยตลอด มีชีวิตอยู่เพื่อผู้อื่นอย่างแท้จริง

ตัวอย่างเช่น พระมหากัสสปเถระ ผู้เคร่งครัดในรุดงค์วัตร สามประการ คือนุ่งห่มผ้าบังสุกุลเป็นวัตร เทียบวิณฑบาตเป็นวัตร และอยู่ป่าเป็นวัตร พระศาสดาทรงยกย่องว่าท่านเป็นผู้มีกน็อย สันโดษเสมอพระองค์ เป็นผู้ไม่ยึดติดตระกูลใดๆ วางใจเป็นกลางว่า ‘ผู้ใคร่ลาภ จงได้ลาภ ผู้ใคร่บุญ จงได้บุญ’ ท่านเป็นผู้มีจิตประกอบด้วยเมตตากรุณา ปรารถนาความสุขต่อผู้อื่น ปกติท่านเข้าฌานเป็นประจำ เมื่อออกจากฌานแล้วจะไปโปรดคนยากจนที่ท่านเห็นว่าควรโปรด เพราะมีหลักว่า ทานที่ถวายแก่พระผู้ออกจากฌานใหม่ๆ มีอานิสงส์มาก

“เอาละ ทีนี้เธอก็รู้แล้วซินะว่า เธอจะต้องทำอะไรบ้าง ชีวิต

ที่เหลือของเธอจะเป็นไปเพื่อผู้อื่น มีชีวิตอยู่เพื่อผู้อื่นอย่างแท้จริง
ตอนที่วัดของเธอมีผู้อื่นมารอเธอเต็มวัดเลย เธอคงต้องเหนื่อย
เหนื่อยนะแต่ก็ต้องทำ อย่างลืมที่เราบอกให้เตือนตัวเองเสมอว่า **ถ้า
เราไม่ทำ ใครจะทำ**”

“ครับหลวงพ่อ แต่หลวงพ่อดังช่วยผมด้วยนะครับ อย่า
ทอดทิ้งผมให้ต้องเปล่าเปลี่ยวเดียวดายอยู่ปลายโลกร้างนะครับ”
คราวนี้ท่าน ‘อ๋อน’

“Sorry เสียใจ เราไปละ” หลวงพ่อบอกลา

“อย่าเพิ่งไปซีครับ ผมขอถามอีกข้อเดียวเท่านั้น” เจียบไม่
มีเสียงตอบจากหลวงพ่อบอกลา แสดงว่าท่านไปแล้ว

๒

หน้กรรมข้ามชาติ

เวลาผ่านไป ๔ ชั่วโมง นกเหล็กยักษ์ก็ร่อนลงสู่ท่าอากาศยาน
กรุงเทพ ที่คนไทยเรียกติดปากว่า สนามบินดอนเมือง กัปตัน
ประกาศมาตามสาย ขอบคุณผู้โดยสาร ๑๓๐ ชีวิตที่ใช้บริการของ
การบินไทย แต่ข้อความแรกที่กัปตันพูดว่า เราได้นำท่านมาถึง
จุดหมายปลายทางโดยสวัสดิภาพ นั้นเจ้าอวาสวัตป่ามะม่วงเห็น
ว่ายังไม่ถูกต้องทั้งหมด เพราะคำว่าจุดหมาย ที่เขาพูดถึงเป็น
จุดหมายทางโลกที่ชาวโลกสมมุติกันขึ้นมา ยังเป็นโลกียะ ส่วน
จุดหมายที่แท้จริงเป็นโลกุตตระ ซึ่งเป็นไปตามเหตุปัจจัยใน
ธรรมชาติ มนุษย์ไม่สามารถไปกำหนดหมายให้เป็นไปตามความ
ต้องการของตนได้ แต่สามารถเข้าถึงได้ด้วยการศึกษาพัฒนา
ตนตามหลักไตรสิกขา ที่พระบรมศาสดาทรงแนะนำสั่งสอนไว้กว่า
สองพันห้าร้อยปีมาแล้ว

ไตรสิกขา แปลว่า สิกขาสาม หรือ ข้อปฏิบัติที่ต้องศึกษา
๓ อย่าง ได้แก่ อริสัลสิกขา อริจิตตสิกขา อริปัญญาสิกขา เรียก
ง่าย ๆ สั้น ๆ ว่า ศีล สมาธิ ปัญญา มีปรากฏอยู่ในพระไตรปิฎก เล่มที่
๑๐ ข้อ ๗๗ หน้า ๙๙ ไตรสิกขานี้มีอยู่ครบครันใน มรรคมืองค์ ๘
ที่พระพุทธองค์ทรงแสดงไว้ใน ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร เมื่อวันเพ็ญ
เดือนอาสาฬหะ หลังจากตรัสรู้ได้ ๒ เดือน เป็นการแสดงธรรม

ครั้งแรกจึงเรียกว่า ปฐมเทศนา ผู้ฟังเป็นนักบวช ๕ รูป เรียกว่า คณะปัญจวัคคีย์ มีท่านโภกทัณฺฑะ เป็นหัวหน้า ทรงแสดงปฐมเทศนา ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน แขวงเมือง พาราณสี มีหลักฐานใน พระไตรปิฎกเล่มที่ ๔ ข้อ ๑๓ - ๑๗ หน้า ๑๗ - ๒๓ ส่วนสถานที่นั้นท่านไปเห็นมากับตาแล้ว

สมัยที่อยู่กับโยมยาย ท่านไม่มีศรัทธาปสาทะในพระศาสนา แม้สักนิด และยังคิดอกุศลว่าพระพุทธเจ้าไม่มี เคยเถียงโยมยาย คอเป็นเอ็นว่า เรื่องพระเวสสันดรโกหก เรื่องตาชุกกก็ไม่จริง แม้บวชแล้วก็ยังไม่ศรัทธา คิดไปว่าบวชตามประเพณีนิยม เผ่านับวันนับคืนที่จะลาสิกขา ทว่าท่านโชคดีมีบุญญา จึงได้มาประสบพบครูอาจารย์ที่ล้ำเลิศประเสริฐศรี มีเมตตาปรารถนาดีต่อศิษย์ เป็นกัลยาณมิตรสั่งสอนแนะนำให้ดำเนินชีวิตที่ดีงาม ประสบความสุข ความเจริญก้าวหน้าและพัฒนาในกุศลธรรม ละกรรมดำ สร้างกรรมขาว ชีวิตจึงยืนยาวมาจนได้บรรลุถึงจุดหมายปลายทางที่เป็นโลกุตตระ ณ ป่าดงพระยาเย็น ได้เป็นครูอาจารย์สอนสั่งและสืบสานงานพระศาสนา มีลูกศิษย์ลูกหามากมาย ถึงแม้จะตายก็ไม่เสียดายชีวิต เพราะกิจที่ชอบทำเสร็จสำเร็จแล้ว

นายสมชายไม่ได้มารับท่านพระครูที่สนามบิน เพราะท่านบอกไว้เมื่อวันไปว่าไม่ต้องมารับ ครั้นเขาถามเหตุผล ท่านก็ตอบวกวนแบบวนๆยาวๆ ว่า

“วันกลับจะมีญาติโยมมาเข้ากรรมฐานกันมาก ให้เอ็งกับเจ้าขุนทองช่วยกันรับแขก พวกเขากำลังมีทุกข์ จะมาให้ข้าช่วย ข้าต้องช่วยเพราะนอกจากข้า ไม่มีใครช่วยพวกเขาได้ เอ็งไม่ต้องถามหรอก ข้ารู้ว่าเอ็งกำลังจะถามว่า หลวงพ่อช่วยเขาแล้วได้อะไร ข้าก็จะตอบโดยไม่ต้องรอให้เอ็งถามก็ได้ช่วยใจละ ได้ช่วยแล้วก็ได้ใช้

ด้วย เอ็งอยากรู้อีกใช่ไหมว่าที่ข้าได้ใช้นะ ใช้อะไร ก็ใช้หนี้กรรมไง ใช้หนี้กรรมข้ามชาติเชียวนะ เอ็งสองคนจำไว้ เป็นหนี้ใครต้องใช้เขาให้หมด ถ้าใช้ไม่หมดเขาจะตามมาทวงทุกภพชาติเลย” ท่านสอนทั้งนายสมชายศิษย์กันกุฎิและนายขุนทองหลานชายซึ่งฝ่ายหลังนี้ทำหน้าที่บอกบุญไม่รับ เขาอยากไปอินเดียกับหลวงลุง แต่หลวงลุงไม่อนุญาต จึงประท้วงด้วยการนั่งหน้าเจ้าหน้าอเหมือนมือนางกวัก บวกจวกตักแกง ฝ่ายนายสมชายก็เฝ้ายาวๆว่า

“หลวงพ่อขอรับ กระผมถามนิดเดียวว่าทำไมวันกลับถึงไม่มาให้กระผมมารับ หลวงพ่อก็ตอบวรวนจนกระผมชักเวียนหัว สรุปว่ากระผมไม่ต้องมารับเพราะจะมีคนมาเข้ากรรมฐานที่วัดกันมาก ให้กระผมกับเจ้าขุนทองช่วยรับแขก ใช่ไหมขอรับ หลวงพ่อไม่น่าพูดเยิ่นเย้อให้เสียเวลาทำมาหากินของกระผมเลยนะขอรับ” ศิษย์กันกุฎิถือว่าด้วยความเคารพอย่างสูง ท่านพระครูจึงแก้เผ็ดว่า

“ที่ต้องตอบวรวนเพราะคนฟังเป็นเหตุ ต้องพิจารณาเป็นพิเศษว่าสติปัญญาของคนถามอยู่ในระดับใด ถ้าฉลาดมากซ้าก็ตอบสั้นๆ ไม่ต้องวรวนวกพกผันเหมือนตอบคนฉลาดน้อย” นายสมชายคิดว่ายิ่งพูดก็ยิ่งเข้าเนื้อ แต่จะหยุดพูดเสียเลยก็เกรงจะกระทบกระเทือนงบประมาณแผ่นดิน จึงต้องพูดขึ้นลอยๆ เพื่อช่วยรัฐบาลประหยัดงบประมาณว่า

“พูดไปสองไพเบี้ย นิ่งเสียตำลึงทอง” จากนั้นก็ไม่พูดอีกกระทั่งขั้บรมมาจอดเทียบที่ประตูผู้โดยสารขาออก ยกมือไหว้ท่านพระครูโดยไม่ดูหน้าท่าน นายขุนทองเดินไปส่งหลวงลุงถึงข้างในแล้วจึงเดินไวๆกลับมาขึ้นรถที่นายสมชายจอดรออยู่ จากนั้นก็พากันกลับวัดป่ามะม่วง

เจ้าอาวาสวัดป่ามะม่วงรู้ว่าเจ้าแก้วเสียงจะต้องอนุเคราะห์ท่าน

ด้วยการไปส่งที่วัด แม้ท่านเองก็ต้องการอนุเคราะห์เขาด้วย
ธรรมทาน เพราะ การให้ธรรมชานะการให้ทั้งปวง ดังพระบาลีที่
ปรากฏในพระไตรปิฎก เล่มที่ ๒๕ ข้อ ๓๔ หน้า ๖๓ ว่า “สัพพทาน
ธมฺมทานํ ชินาติ” นั่นแล ท่านจึงไม่ออกไปเรียกรถแท็กซี่ด้วย
ประการฉะนี้

“หลวงพ่อมีคนมารับหรือเปล่าคะ” โยมพ่อใส่ถามท่านพระครู
หลวงพ่อวัดดอนเมืองมีลูกศิษย์มารับและกล่าวลาทั้งเรียบร้อย ส่วน
คณะผู้ร่วมเดินทางไปแสวงบุญก็มีคนมารับกลับ พวกที่ไม่มีคนมา
รับ ก็เรียกรถแท็กซี่ไปส่ง ทุกคนรวมทั้งน้องชายเก่าแก่เส็งและ
ผู้นำทัวร์มาลาท่านและหลวงพ่อดีดอนเมืองแล้ว คงเหลือแต่ท่าน
กับโยมเส็งและโยมพ่อใส่ คู่สามีภรรยาที่ใจบุญสมกับชื่อนามสกุล

“อาตมาไม่ให้เขามารับ เพราะเดี๋ยวจะมีคนมาเข้ากรรมฐาน
ที่วัด เลยให้เขาช่วยกันรับแขก” ท่านหมายถึงนายสมชายกับนาย
ขุนทอง

“ถ้าเช่นนั้นผมขอไปส่งหลวงพ่อนะครับ สิ่งบุรีกับสุพรรณบุรี
อยู่ไม่ไกลกัน หลวงพ่อบุญคุณต่อผมมาก หากผมไม่ได้ไปอินเดีย
กับหลวงพ่อ ผมก็จะไม่ได้พบ ของดี ที่มีค่ากว่าแก้วแหวนเงินทอง
หรือทรัพย์สมบัติใดๆในโลก เพราะเมื่อตายลงเราเอาทรัพย์สมบัติ
ติดตัวไปปรโลกด้วยไม่ได้” ของดีที่เขาพบคือ การได้ดวงตาเห็น
ธรรม ขณะฟังพระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร
ที่หน้า รัชมะกขสถูป ในตอนเย็นของวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๘

“อย่าไปคิดว่าเป็นบุญเป็นคุณอะไรเลย เป็นเพราะโยมมีบุญ
เก่ามา ถึงได้ไปเจอของดีที่นั่น ทั้งบาปทั้งบุญจัดเป็นกรรม แล้วแต่
ใครทำใครสร้าง บาปเป็นกรรมชั่ว บุญเป็นกรรมดี ไม่มีใครสร้าง
ให้ใครได้ แม้พระพุทธองค์ก็ทรงสร้างบาปสร้างบุญให้ใครไม่ได้

นอกจากตัวเองสร้างเอง อาตมาไม่ได้พูดเองนะ มีในพระไตรปิฎก พระพุทธองค์ตรัสไว้ว่า **ตุมฺเหติ กิจฺจํ อาตปฺปิ อุกฺขาทาโร ตถาคตา** อยู่ในคถาธรรมบท พระไตรปิฎกเล่มที่ ๒๕ ข้อ ๓๐ หน้า ๕๑”

“แปลว่าอะไรครับหลวงพ่อก่อน ผมไม่เคยเรียนภาษาบาลี”

“โยมก็อยากรู้คำแปลล่ะ” โยมฟ้องใสก็ไม่เคยเรียนภาษาบาลี จึงไม่รู้เช่นเดียวกับสามี

“คำแปลก็คือ **ความเพียรพวกเธอทั้งหลายต้องทำเอง ตถาคตาเป็นแต่ผู้บอกทางให้เท่านั้น** ขยายความได้ว่า การที่เราจะบรรลุธรรมผล เราต้องทำเอง เมื่อทำก็ต้องมีความเพียรพยายาม ครูบาอาจารย์เป็นผู้แนะนำคือบอกทางให้เท่านั้น โยมเข้าใจหรือยังล่ะ”

“เข้าใจแล้วครับ” เจ้าแก้วเสียงตอบ โยมฟ้องใสยังไม่เข้าใจ เพราะยังไม่พบของดีเหมือนที่สามีได้พบแล้ว

คนขับรถเข้ามารับสองสามีภรรยาและช่วยแบกข้าวของสัมภาระซึ่งมีทั้งสัมภาระเดิมเช่นเสื้อผ้าและข้าวของเครื่องใช้ส่วนตัวที่นำไปใช้ระหว่างการเดินทาง กับสัมภาระใหม่ที่จะนำมาฝากญาติมิตร ท่านพระครูเองไม่มีสัมภาระตอนขาไป แต่ขากลับโยมฟ้องใสซื้อกระเป๋าดูหนังใบย้อมชนิดมีล้อเลื่อนถวายท่าน ทำให้ท่านได้ของทีระลึกรมาฝากลูกศิษย์ลูกหา

นายขุนทองได้ชุดสำหรับสีแดงเพลิง ส่วนเมียนายสมชายได้ผ้าคลุมไหล่เป็นผ้าไหมกาสีเนื้อดี ๑ ผืน สำหรับโยมเชษฐศรีที่กำลังเดินทางมาวัดพร้อมมารดา ท่านซื้อผ้าคลุมไหล่สีขาวให้คนละผืน วันพรุ่งนี้คุณนายเฉลารัตน์ ก็จะมารับทุกข์เรื่องสามีมีเมียน้อย คุณนายเคยพยาบาลท่านเมื่อครั้งไส้ติ่งแตกบนรถไฟขณะเดินทางไป

ส่งสามีของคุณนายคือพันตำรวจโทชน อินทนา ที่อำเภอชะอวด จังหวัดสุราษฎร์ธานี

คุณนายเป็นผู้มีบุญคุณต่อท่านและถึงเวลาแล้วที่ท่านจะต้องตอบแทน ผู้หญิงมักชอบของสวยๆงามๆ และท่านก็ได้ฝากโยม ผ่องใสชื่อมาให้แล้ว ส่วนลูกศิษย์ที่ไม่มีทุกข์และพระในวัด ท่านให้โยมเส็งช่วยซื้อพระพุทธรูปปางปฐมเทศนาที่ทำด้วยดินเผาไปแจก เพื่อเป็นพุทธานุสสติ พระพุทธรูปปางนี้เป็นปางที่สวยงามที่สุดและราคาก็ไม่แพง ท่านรู้สึกขอบคุณ เห็นหนอ ที่ทำให้ท่านรู้ว่าใครจะมาหา มีธุระอันใดจะให้ท่านช่วยท่านจะได้ใช้หนี้กรรมข้ามชาติเสียให้หมดให้สิ้น เพราะท่านจะไม่กลับมาเกิดในโลกมนุษย์อีกแล้ว โลกมนุษย์ทุกวันนี้มีแต่ ชี คือ ชี้เกียด ชี้โกง ชี้ฉ้อฉลาริษยา ไม่น่าอยู่เลยสักนิด

นอกจากสนามบินดอนเมือง ถ้าแก่เส็งบอกคนขับให้ไปส่งท่านพระครูที่วัดป่ามะม่วงจังหวัดสิงห์บุรีก่อน แล้วจึงไปสุพรรณบุรี เขาหนึ่งหลังคู่กับท่าน ส่วนโยมผ่องใสหนึ่งหน้าคู่กับคนขับ ถ้าแก่เส็งดีใจนักที่จะได้สนทนาธรรมกับท่าน เขาศรัทธาท่านและรู้สึกเหมือนว่าได้รู้จักท่านมานานแสนนาน ทั้งที่เพิ่งรู้จักท่านเมื่อสามปีที่ผ่านมานี้เอง อยากมาปฏิบัติกรรมฐานกับท่านหากก็ไม่มีเวลาเพราะต้องทำมาค้าขาย ทำได้เพียงนำปัจจัยมาถวายเป็นค่าอาหารผู้ปฏิบัติธรรมวันนี้ก็จะถวายท่าน ๕,๐๐๐ บาท เห็นท่านบอกว่ามีคนมาเข้ากรรมฐานที่วัด เขารู้สึกปลอดภัยโปร่งโล่งใจและมีความสุขอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน เพิ่งรู้ว่าคนที่ไม่เคยเข้ากรรมฐานก็มีโอกาสได้ดวงตาเห็นธรรม แล้วคนที่มาเข้ากรรมฐานแต่ไม่มีโอกาสได้ดวงตาเห็นธรรมจะมีหรือไม่หนอ บุรุษวัยสี่สิบห้าอายุารู้

“มีมากมายเหลือล้น” สมภารวัดป่ามะม่วงพูดขึ้น

“หลวงพ่อรู้ว่าผมกำลังคิดอะไรอยู่ อย่างนั้นใช่ใหมครับ”

“ก็ทำไมจะไม่รู้ละในเมื่อนั่งใกล้กันขนาดนี้” ท่านพระครูตอบยิ้ม ๆ ท่านไม่อยากจะให้เป็นเรื่องของการอวดอุตตริมนุสสธรรม จึงพูดให้เป็นเรื่องขำไปเลยดีกว่า

“ถ้าอย่างนั้นผมขอความกรุณาหลวงพ่ช่วยอธิบายว่าทำไมคนที่มาเข้ากรรมฐานแต่ไม่ได้ดวงตาเห็นธรรมก็มีและมีมากด้วย” ท่านพระครูมองไปที่โยมผ่องใส เห็นนั่งหลับตัวโยกไปโยกมาเพราะเหน็ดเหนื่อยกับการเดินทาง ยังไม่ถึงเวลา ของโยมผ่องใสที่จะได้ของดีเหมือนสามเณรได้ ปล่อยให้หลับไปก่อนก็แล้วกัน ส่วนคนซบถใจจดจ่ออยู่กับหนทางไปวัดป่ามะม่วงและพงมาลัย ถึงได้ยินไปก็ไม่รู้เรื่อง คิดดังนี้แล้วท่านจึงอธิบายให้โยมเสียงฟัง ความว่า

“คนที่มาเข้ากรรมฐานไม่ใช่จะมาด้วยศรัทธาไปเสียหมดทุกคน ส่วนใหญ่มาเพราะเห็นคนอื่นเขามากก็มาบ้าง ไม่รู้เหนือรู้ใต้ไม่ตั้งใจปฏิบัติ มาให้เปลืองข้าววัดไปวัน ๆ บางคนก็มาด้วยอำนาจของโลภะ คือความโลภสั่งให้มา อยากมานั่งให้เห็นเลข จะได้เอาไปแทงหวย นี่ก็พวกหนึ่ง อีกพวกหนึ่งก็มาด้วยอำนาจของโทสะ เช่นโกรธผีว ทะเลาะกับผีว เลยหนีมาเข้ากรรมฐานประชดผีว”

“แล้วประชดเมียมีบ้างใหมครับ” บรูษวัยสี่สิบห้าถามอย่างนึกสนุกกระคนอยากรู้

“อันนี้ยังไม่เคยเจอนะ ต่อไปอาจจะมีก็ได้” ท่านพระครูตอบแบบแบ่งรับแบ่งสู้ แล้วจึงเล่าเรื่องของสตรีผู้หนึ่งที่มาเพราะอำนาจของโทสะ

“มีโยมผู้หญิงคนหนึ่งโกรธผีว แหมเรียกว่าผีวก็ฟังดูไม่สุภาพ ต้องเรียกว่าพ่อบ้านใช่ไหม” ท่านถามคนฟัง

“แล้วแต่สะดวกเถิดครับ เรียกพี่ก็ชัดเจนดี ผมไม่คิดว่าไม่สุภาพแต่อย่างใด” สามิโยมผ่องใสพูดจากใจจริง

“งั้นอาตมาก็จะเล่าต่อ คือโยมคนนี้เขาโกรธพี่มา จะมาขอบวชชอยู่ที่นี่ อาตมามองหน้าก็รู้แล้วว่า โยมคนนี้มาเพราะอำนาจของโทสะคือโกรธพี่มา อาตมายังรู้อีกว่าเตี้ยตอนเย็นพี่มาตามกลับ เลยบอกพี่นี่คือบวชก็แล้วกัน เขาก็บอกงั้นโกนผมไว้ก่อนก็ได้ อาตมาก็ไม่เห็นด้วย ตกเย็นพี่มาตาม กลับไปกับพี่เฉยเลย ไม่มาลาอาตมาด้วย ผ่านไปสองสามวันมาอีกแล้ว มาอีกรอบเดิมอีกคือมาขอบวชช อาตมาก็บอกเหมือนเดิมอีก ตกเย็นพี่มาตามก็กลับไปกับพี่อีกเป็นหนที่สอง จากนั้นก็หายไปประมาณเดือนเศษๆ อาตมาก็คิดว่าคงหมดปัญหาแล้ว คงไม่มาอีกแล้ว ที่ไหนได้วันรุ่งขึ้นมาอีกแล้ว คราวนี้ร้องให้ร้องห่มเข้ามาเลย บอกว่า หลวงพ่อเจ้าชาหนูมาขอบวชช คราวนี้บวชจริงๆ อาตมาถามว่าถ้าเกิดพวกบ้านเขามาตามอีกละ หลวงพ่อไม่เชื่อแล้ว ไม่บวชให้แล้ว เขาก็บอกว่ามันไม่มาตามหรอกจะ มันมีเมียใหม่ไปแล้ว แต่อาตมามองหน้าเขาแล้วก็รู้ว่าไม่ถึงเย็นหรอก ป้ายสองโมงก็มาแล้ว เลยจะแก้เผ็ด จึงบอกสมชายพาไปให้แม่ชีเจียนช่วยโกนผม อาตมาคิดว่าคงโกนเสร็จป้ายสองโมงพอดี ฝ่ายตาพี่ก็ถึงกุฏิอาตมาป้ายสองโมงพอดีอีกเหมือนกัน เขากราบเสร็จก็บอกว่าจะมาตามภรรยา อาตมาก็บอกว่าเขาจะบวชช โยมกลับไปเถอะ ตาพี่ก็ว่าถ้าอย่างนั้นเขาจะขอพูดกับภรรยาเอง”

“หลวงพ่อนุญาตให้เขาพบกันหรือครับ” ถ้าแก่เส็งใคร่รู้

“ก็ต้องอนุญาตช เพราะถ้าพี่ไม่ยอมให้บวช อาตมาก็บวชให้เขาไม่ได้” ท่านพระครูตอบ แล้วจึงเล่าต่อ

“อาตมาก็เรียกสมชายมา บอกว่าให้ไปตามโยมที่จะบวชช

มา อาตมาจะได้บวชให้ ตาผู้ริบบอกว่าขอคุยกับเมียก่อน”

“ตอนนั้นมีญาติโยมอยู่ด้วยหรือเปล่าครับ” ถ้าแก่เสียงถามอีก

“มีสัก ๒๐ ถึง ๒๕ คนได้ อาตมาก็จะแกล้งโยมคนนี้ อาตมา
รู้แล้วว่าเขจะต้องตามผัวกลับอีก แต่อาตมาอยากแกล้งเขาที่มาหลอก
อาตมาว่าจะบวช สมชายก็ไปตามมาจากสำนักชี แหม พอเห็นหน้า
ผัว ริบบอกเลยว่า หลวงพ่อไว้ครวหน้าหนูค่อยมาบวชก็แล้วกัน
พวกบ้านมาตามกลับแล้ว อาตมาก็แกล้งลงใจ บอกเขว่าลองถาม
พวกบ้านเขาดูซิว่าเขาจะมาร่วมพิธีบวชหรือจะมาขอหย่า เขาคง
ไม่ได้มารับกลับมั้ง โอโฮ หน้าถอดสีเลย สามีก็คงอยากจะลงใจ
เลยหนึ่งไว้แทนที่จะบอกว่ามารับกลับ เขาก็เลยถามผู้ชายว่า พี่จะมา
รับน้องกลับใช่ไหม พี่เลิกกับอีนั่งนั้นแล้วใช่ไหม ตาผู้คงจะอาย
คนในกุฎี บอกเมียว่ามารับกลับเรื่องอื่นค่อยไปพูดกันที่บ้าน โยม
ก็กราบลา อาตมาก็เลยแกล้งพูดว่าโยมนี่ไม่มีสัจจะเลย ผิดคำพูด
มาสามครั้งแล้ว เห็นอาตมาเป็นอะไรถึงมาหลอกกันได้ถึงสามครั้ง
สามครา ครวหน้าไม่ต้องมาอีกนะ อาตมาไม่ต้อนรับ”

“แบบนี้หลวงพ่อบาปไหมครับ” สามียอมฟ้องใส่อยากรู้
อีก

“บาปเรื่องอะไรล่ะ แคแกล้งเท่านั้น สมน้ำหน้าหัวโล้นกลับไป
ไปเลย” ท่านหัวเราะหึหืออย่างสบายใจที่ได้แกล้งคนหลอกพระ

“ก็หลวงพ่อไปแกล้งเขานี้ครับ” เจ้าอาวาสวัดป่ามะม่วง
จึงตอบว่า

“ถ้าอาตมาทำด้วยโทษะก็บาปเพราะทำด้วยจิตที่เป็นอกุศล
แต่นี้อาตมาต้องการสอนเขา ไม่อยากให้เขามาทำอย่างนี้กับพระ ไม่มี
เจตนาร้ายต่อเขา จึงไม่บาป มันอยู่ที่เจตนาละ ตัวเจตนาที่สำคัญ

มาก พระพุทธองค์ตรัสเจตนาว่าเป็นกรรม ถ้าไม่มีเจตนา ก็ไม่เป็นกรรม อาตมาจะอัญเชิญพระพุทธวจนะคือคำตรัสของพระพุทธเจ้ามาให้ฟัง โยมตั้งใจฟังนะ” ท่านอัญเชิญพระพุทธวจนะภาษาบาลีมาก่อน แล้วจึงแปลเป็นภาษาไทยดังนี้

เจตนาหิ ภิกขเว กम्मํ วทามิ เจตยิต्วา กम्मํ กโรติ
กาเยน วาจา ย มนสา แปลว่า ภิกษุทั้งหลาย เรากล่าวเจตนาว่า
เป็นกรรม บุคคลตั้งใจแล้วหรือคิดแล้ว ย่อมกระทำกรรมทางกาย
ทางวาจา หรือทางใจ อยู่ในพระไตรปิฎกเล่มที่ ๒๒ ข้อ ๓๓๔ หน้า
๔๖๔ นะ” ท่านบอกที่มาให้ด้วย

บุรุษวัยสี่สิบห้ารู้สึกอึดอัดใจอย่างบอกไม่ถูกเมื่อได้ฟัง
พระพุทธวจนะภาษาบาลีที่ท่านพระครูอัญเชิญมา เกิดความรู้สึก
อยากเรียนรู้ภาษาบาลีขึ้นมาเดี๋ยวนั้น จึงเรียนปรึกษาท่านว่า

“หลวงพ่อดีครับ ไม่ทราบว่าเกิดอะไรขึ้นกับผม แต่ก่อนผม
ไม่สนใจที่จะเรียนรู้ภาษาบาลีเลย แต่มาบัดนี้ผมอยากเรียนมาก
ผมจะแก่เกินเรียนหรือเปล่าครับ แล้วเหตุใดผมจึงอยากเรียน”
ท่านพระครูตอบว่า

“ไม่มีใครแก่เกินเรียนหรือโยม ถ้าโยมสนใจก็เรียนได้ทุก
เวลาและที่โยมอยากรู้สาเหตุว่าทำไมจึงอยากเรียน อันนี้อาตมาตอบ
ได้ คำตอบก็คือเพราะโยมได้ดวงตาเห็นธรรมขณะฟังพระสงฆ์เจริญ
พระพุทธมนต์ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร พอพระท่านว่า ... ภิกขเว
ปุพฺเพ อนนุสฺสึเตสฺส ธมฺเมสุ จกฺขุ อุตฺปาติ ฌาณํ อุตฺปาติ ปญฺญา
อฺุตฺปาติ วิชฺชา อฺุตฺปาติ อาโลโก อฺุตฺปาติ แบบนี้ซ้ำกันถึง ๑๒ ครั้ง
โยมฟังแล้วได้ดวงตาเห็นธรรมทันทีทั้งที่ไม่รู้ความหมาย เพราะจิต
ไปจับอยู่กับคำว่า ธมฺเมสุ จกฺขุ ใช่หรือไม่”

“ใช่ครับ ทำไมหลวงพ่อรู้” สามิโยมผ่องใสรู้สึกอัศจรรย์ใจ

หนังสือธรรมทัมชาติ

นักที่ท่านพระครูฐิติภาวนธรรมที่เกิดขึ้นกับเขา ความเลื่อมใสศรัทธา
ที่มีต่อท่านเพิ่มพูนขึ้นเป็นร้อยเท่าพันทวี

สำนักหอสมุด

“อาตมารู้ก็แล้วกัน เอาอย่างนี้ อาตมาจะแนะนำวิธีเรียน
ภาษาบาลีทางลัด คือโยมหาเวลาว่างสักสามวันมาอยู่กับอาตมาที่วัด
อาตมาจะให้สมชายจัดที่พักให้ ที่หน้ากุฏิอาตมามีเรือนไม้เก๋ๆอยู่
หลังหนึ่ง โยมมาพักที่นั่นจะได้เรียนภาษาบาลีกัน รับรองสามวัน
ได้ผล เพราะอะไรรู้ไหม”

๒๑
1008.
75
๗๖๙๐
2556

“ไม่รู้ครับ”

“ไม่รู้อาตมาก็จะบอกให้ คือคนที่ได้ดวงตาเห็นธรรมแล้ว
สามารถเรียนภาษาบาลีเข้าใจได้ภายในสามวัน และจะเห็นว่า บาลี
เรียนง่าย ปกติภาษาบาลีเรียนยากมาก ต่อให้พระที่จบเปรียญ ๙
ประโยคก็ยังเข้าใจไม่ถ่องแท้เท่าคนที่ได้ดวงตาเห็นธรรมยกเว้นท่าน
จบเปรียญ ๙ ด้วย ได้ดวงตาเห็นธรรมด้วย” ท่านนึกไปถึง เจ้าคุณ
ประยุทธ์ ปยุตโต แห่งวัดพระพิเรนทร์ พระภิกษุผู้มีจริยาวัตรตรงดงาม
ด้วย วิชชา และ จรณะ เจ้าคุณกำลังจะได้รับการยกย่องให้เป็น
ปราชญ์ทางพระพุทธศาสนาของโลก ในอนาคตอันใกล้นี้

“ถ้าเช่นนั้นผมเห็นจะต้องมาให้เร็วที่สุด” บรูซบุคซันผู้กลายเป็น
เป็นอริยบุคคลเพราะบุญเก่ามาให้ผลพุดอย่างกระตือรือร้น เขาคิด
ว่าเมื่อกลับถึงบ้านจะจัดการทำธุระทางโลกที่คั่งค้างอยู่ให้เสร็จ
แล้วจะไปทำธุระทางธรรมสักสามวัน ภรรยาของเขาคงไม่ขัดข้อง
และคงควบคุมดูแลงานแทนเขาได้โดยไม่ขาดตกบกพร่อง ตั้งแต่
แต่งงานกันมาหล่อนทำหน้าที่ของศรีภรรยาได้ยอดเยี่ยมที่สุด เขา
เป็นคนโชคร้ายชีวิตลำบากยากเข็ญมาตั้งแต่อายุได้ ๘ ขวบ เตี้ย
กับแม่ของเขาอพยพมาจากจีนแผ่นดินใหญ่ในปี ๒๔๘๖ ซึ่งตรงกับ
รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ขณะนั้นเขา

อายุเพียงสามขวบ เตี้ยได้มารับจ้างแบกหามอยู่ในตลาดท่าเรือ คลองเตย แม่รับจ้างปะชุนเสื้อผ้าอยู่กับบ้าน และดูแลลูกชายวัย สามขวบไปด้วย บ้านของเขาเป็นเพิงเล็กๆทำด้วยวัสดุขนานาชนิด ที่เก็บมาจากกองขยะหรือตามบ้านเรือนที่เจ้าของนำมาทิ้งไว้นอก บ้าน แต่ด้วยความขยันขันแข็งของเตี้ยกับแม่ ฐานะก็ดีขึ้นเรื่อยๆ กระทั่งเขาอายุได้ ๘ ขวบเตี้ยก็สามารถเก็บเงินซื้อบ้านแบบผ่อนส่ง ได้ เตี้ยพาลูกเมียมาอยู่บ้านใหม่และเปลี่ยนจากอาชีพรับจ้างแบก หามมารับซื้อของเก่าโดยเปิดร้านเล็กๆที่ในตลาด มีพ่อค้าหาบเร่ไป หาซื้อของเก่าตามบ้านเรือนและร้านค้านำมาขายที่ร้านเตี้ย ทำให้ เตี้ยมีรายได้มากขึ้น มีเงินผ่อนส่งบ้านทุกเดือนและยังเหลือเก็บฝาก ธนาคารไว้เดือนละหลายสิบบาท

แต่แล้วเขากับแม่ก็ต้องประสบกับมรสุมชีวิตที่ร้ายแรง และหนักหนาสาหัสเกินคำกล่าว นั่นคือเตี้ยพาผู้หญิงมาที่บ้าน บอกว่าเป็นเมียอีกคนของเตี้ยและกำลังตั้งท้องได้สองเดือน เตี้ย ก้าจับให้แม่ช่วยดูแลเมียใหม่ ให้แม่หยุดทำงานรับจ้างปะชุนผ้า จะได้มีเวลาทำงานบ้าน ได้ฟังคำของเตี้ยเขาเกลียดผู้หญิงคนนั้นขึ้น มาทันที เกลียดเตี้ยด้วย ที่แอบไปมีเมียน้อยแล้วพามาให้เป็น นายแม่ เตี้ยคงบ้าไปแล้ว หรือว่าผู้หญิงคนนั้นทำเสน่ห์ให้เตี้ยหลงใหล จนลืมเมียลืมลูก

นับตั้งแต่วันนั้นเป็นต้นมา เขากับแม่ก็หาความสุขไม่ได้เลย แม่พาเขาไปเข้าโรงเรียนเพราะอายุเลยเกณฑ์มาปีหนึ่งแล้ว เมื่อเขา กลับจากโรงเรียนแม่ก็ฟ้องว่าเมียใหม่ของเตี้ยแกล้งใช้แม่ทำงานทั้ง วัน ไม่มีเวลาหยุด หล่อนให้แม่ซักผ้าให้ แม่แต่กางเกงในของหล่อน ก็ยังให้แม่ซัก ถ้าเขาอยู่บ้านยังไม่เท่าไรเพราะเขาขู่หล่อนว่าถ้า ทำอะไรแม่ เขาจะฆ่าให้ตายพร้อมลูกในท้อง และถ้าหล่อนฟ้องเตี้ย

เขาก็จะฆ่าเตี้ยและจะยอมติดคุก ผู้หญิงคนนั้นจึงไม่กล้าฟ้องเตี้ย หากก็แก้มองเขาและแม่ด้วยการไม่ให้เงินใช้ เงินทุกบาททุกสตางค์ที่เตี้ยหามาได้หล่อนเก็บไว้คนเดียว เตี้ยชมว่าเมียใหม่ฉลาดและเชื่อทุกอย่างที่หล่อนพูด เขาเกลียดเตี้ยและคิดว่าเตี้ยเป็นผู้ชายที่โง่และบ้าที่สุด

แล้ววันที่เขาต้องตัดสินใจพาแม่ออกจากบ้านก็มาถึง เมียน้อยเตี้ยช่างชั่วร้ายเกินมนุษย์ธรรมดา หล่อนวางแผนให้เตี้ยทำร้ายแม่ คงคิดอยู่หลายวันหลังจากที่เขาขู่ว่าถ้าทำอะไรแม่เขาจะฆ่าหล่อน วันนั้นพอเตี้ยกลับถึงบ้านหล่อนก็ฟ้องเตี้ยว่าเงินหายไป ๘๐ บาท สงสัยไม่เขาก็แม่ขโมยไป เตี้ยเรียกเขากับแม่มาถาม เมื่อทั้งเขาทั้งแม่ปฏิเสธเพราะไม่ได้ขโมยไป หล่อนจึงให้เตี้ยไปค้นที่ห้องนอนซึ่งเขานอนกับแม่ เพราะหลังจากหล่อนเข้ามาอยู่ในบ้าน เตี้ยก็ให้แม่ย้ายมานอนห้องเดียวกับเขา ปรากฏว่าเตี้ยพบเงินอยู่ที่เตียงนอนแม่ ความโกรธบวกรู้สึกขายหน้าที่มีเมียเป็นขโมย เตี้ยคิดว่าไม่กวาดไต่ก็ฟ้าดมาที่ร่างแม่จนนับไม่ถ้วน เขามองหน้าหล่อนอย่างโกรธแค้น แต่หล่อนกลับยิ้มเยาะอย่างสะใจ เขาส่งสารแม่เข้าไปกอดแม่ไว้และยอมให้เตี้ยตีเขาแทน เตี้ยก็ตีจนเหนื่อยแล้วประกาศว่าถ้าเกิดเรื่องอย่างนี้อีกจะไล่เขากับแม่ออกจากบ้าน วันนั้นเขาตัดสินใจเด็ดขาดว่าจะต้องพาแม่หนีไปอยู่ที่อื่นขึ้นอยู่บ้านนี้ต่อไปคงต้องฆ่าหล่อนและเขาก็จะกลายเป็นฆาตกรตั้งแต่อายุเพียงแปดขวบ

วันหนึ่งผู้หญิงคนนั้นไม่อยู่บ้าน และตัวเขาก็ไม่ต้องไปโรงเรียนเพราะเป็นวันพระ แม่ปรึกษาเขาว่าขึ้นอยู่บ้านนี้ต่อไปก็ต้องเสี่ยงกับการถูกเตี้ยตีแถมยังเป็นขำรับใช้เมียน้อยเตี้ย เงินเดือนก็ไม่ได้ สู้ไปหางานทำที่บ้านอื่นดีกว่า เงินเดือนน้อยก็ไม่เป็นไร

ขอให้มันอยู่ที่กินก็พอ ตัวเขาก็โตที่จะทำงานได้แล้ว จะได้ช่วยงาน
เจ้าของบ้านโดยไม่ต้องรับเงินเดือน ประึกษากันแล้วเขากับแม่ก็ออก
จากบ้านไปถามตามบ้านที่อยู่ในละแวกนั้นว่าต้องการแม่บ้านหรือไม่
เลือกบ้านที่ไกลออกไปจะได้ไม่ต้องเจอเตี้ยอีก โชคดีได้งานที่
บ้านท่าหนุต ท่าหนุกกำลังจะไปรับตำแหน่งในต่างประเทศต้นเดือน
หน้าและต้องการคนเฝ้าบ้าน เพราะเลี้ยงแมวและสุนัขไว้หลายตัว
เขากับแม่รีบกลับบ้านมาเก็บข้าวของและเสื้อผ้า เมียน้อยเตี้ยยังไม่
กลับ นับว่าเป็นเรื่องดีสำหรับเขา แม่พาเขาไปอยู่บ้านใหม่ซึ่งใหญ่
โตกว่าบ้านของเตี้ย เดือนต่อมาท่าหนุกก็ไปรับตำแหน่งที่ประเทศ
สหรัฐอเมริกา เตี้ยไม่เคยไปหาเขาที่โรงเรียน บางทีเตี้ยอาจไม่รู้ว่
โรงเรียนอยู่ที่ไหนเพราะแม่เป็นคนพาไปฝากเรียน บางทีเตี้ยอาจ
จะเชื่อเมียน้อยว่าไม่ต้องไปตามหา หล่อนอาจจะดีใจที่เขากับแม่
ออกจากบ้านไปเสียได้

ก่อนไปต่างประเทศ ท่าหนุกพาเขาไปเปลี่ยนชื่อสกุลจาก
แซ่แต้ มาเป็นใจบุญ ซึ่งเป็นนามสกุลของญาติท่าหนุก ความที่เขา
อยากรวย อยากสร้างฐานะให้ทัดเทียมเตี้ย อย่างน้อยก็ให้เตี้ยรู้ว่า
ถึงไม่มีเตี้ย เขากับแม่ก็ไม่ได้เดือดร้อนอะไร งานที่เขาถนัดก็คือ
รับจ้างแบกหามเหมือนที่เตี้ยเคยทำตอนมาจากเมืองจีนใหม่ ๆ แม้
จะตัวเล็กแต่เขาก็สามารถแบกของที่หนักใกล้เคียงกับน้ำหนักตัว
ของเขาได้สบาย ส่วนแม่ก็รับจ้างปะชุนผ้าเหมือนเดิมโดยให้เขา
เขียนป้ายติดไว้ที่หน้าบ้านว่า รับจ้างปะชุนเสื้อผ้า แม่ทำงานละเอียด
และคิดราคาไม่แพง จึงมีผู้มาใช้บริการอยู่เนือง ๆ เดือนหนึ่งๆเขา
กับแม่มีเงินเก็บรวมกันได้มากพอสมควร ส่วนเงินเดือนแม่ ภรรยา
ท่าหนุกฝากไว้กับเพื่อนบ้านเพื่อให้จ่ายแม่ทุกเดือนนั้น เป็นค่า
กับข้าว ค่าน้ำค่าไฟ ค่าอาหารหมาแมว และค่าสมุดหนังสือตลอด

จนชุดนักเรียนของเขา บางเดือนก็พอเหลือเก็บบ้าง

เวลาผ่านไป ๔ ปีเขาก็เรียนจบชั้นประถม ๔ ท่านทูตกลับมาพร้อมภรรยา เมื่อเห็นเขาเข้าก็ต่อว่าแม่มากมายจนเขารู้สึกสงสารแม่ เรื่องที่ทำให้แม่ถูกต้องว่าก็คือ ท่านทูตเห็นเขาตัวเล็กราวกับเขาไม่โตเลยตลอดระยะเวลา ๔ ปีที่ท่านไม่อยู่ เขายอมรับผิดชอบแทนแม่โดยบอกท่านว่าเขาตั้งใจไปทำงานแบกหามเองเพราะต้องการเก็บเงินไว้ซื้อบ้านให้แม่อยู่ นอกจากเขาดูตัวเล็กแคระแกร็นแล้วหลังยังงออีกด้วยเพราะแบกของหนักอยู่เป็นประจำ เขารู้สึกประทับใจที่ท่านทูตและภรรยาเมตตาเขาทั้งที่มีได้เป็นญาติกันและไม่เคยรู้จักมักจี่กันมาก่อน คุณนายท่านทูตพูดกับแม่ว่า

“ถ้ารู้มาก่อนว่าเธอเลี้ยงลูกไม่เป็นฉันคงพาไปเลี้ยงที่เมืองนอกให้แล้ว ดูขี้เด็กอายุสิบสอง ตัวเล็กยังกับเด็กอายุแปดขวบ”

ท่านทูตไม่ต้องไปทำงานที่ต่างประเทศอีกเพราะปีหน้าก็จะเกษียณ หลังจากท่านทูตกลับมาได้สองอาทิตย์ ญาติของท่านที่ให้เขาร่วมใช้ชื่อสกุลก็มาหา บอกว่าน้องชายไปแต่งงานกับคนสุพรรณ จึงต้องย้ายจากกรุงเทพฯ ไปอยู่บ้านภรรยาซึ่งเป็นลูกสาวคนเดียวของพ่อแม่ ครอบครัวของน้องสะใภ้ทำธุรกิจส่งออก สินค้าที่ขึ้นหน้าขึ้นตาที่ส่งไปขายต่างประเทศคือปลาสุพรรณ ปีหนึ่ง ๆ ทำรายได้ให้กับครอบครัวเป็นเงินมหาศาล

ญาติท่านทูตบอกความประสงค์ของการมาว่าอยากจะทำให้ท่านช่วยหาคนเลี้ยงลูกให้สักคนหนึ่งเพราะภรรยา กำลังตั้งท้องลูกคนที่สอง ส่วนลูกสาวคนโตอายุขบกว่าแล้ว ท่านทูตก็รับปากว่าจะหาให้ ญาติท่านก็พูดขึ้นอย่างเกรงใจว่าระหว่างที่รอ จะขออนุญาตให้แม่และเขาไปช่วยจนกว่าท่านทูตจะหาคนใหม่ได้ จะได้หรือไม่ ท่านทูตตอบญาติว่าต้องถามความสมัครใจของแม่ก่อน แล้ว

เรียกแม่มาถาม แม่ก็เกรงใจคุณนาย เกรงว่าจะไม่มีคนช่วยดูแลบ้าน คุณนายบอกว่าถ้าแม่อยากไปก็ไปได้เลย ไม่ต้องห่วงท่านเพราะท่านมีญาติอยู่ทางอีสาน จะให้ญาติหามาให้ใหม่ก็ได้ แม่จึงตัดสินใจไปอยู่สุพรรณ จะได้ไกลจากเตี้ยและเมียน้อย เพราะยังไม่หายแค้น

เมื่อแม่บอกเขาว่า “อาเลี้ยง เราจะย้ายไปอยู่สุพรรณด้วยกัน” เขาดีใจเหมือนได้แก้ว ตอนนั้นเขาไม่รู้หรอกว่าทำไมต้องดีใจขนาดนั้น

“ตอนนั้นยังไม่รู้ แต่ตอนนี้รู้แล้วใช่ไหมใหม่ว่าที่ดีใจเพราะจะได้ไปพบเนื้อคู่ชื่อ เด็กหญิงผ่องใส ใจบุญ ท่านพระครูพูดขึ้นราวกับว่าเขากำลังเล่าให้ท่านฟังอยู่

“หลวงพ่อรู้หรือครับว่าผมกำลังคิดอะไรอยู่”

“ไม่รู้ได้ยังไงล่ะ ก็โยมคิดเสียดังออกอย่างนั้นอาตมาก็ฟังเพลินเลย” ท่านพูดติดตลก เรื่องอะไรจะบอกว่าท่านต้องกำหนดรู้หนอ จึงได้รู้ว่าเขากำลังคิดอะไรอยู่

โยมผ่องใสกำลังหลับเพลินๆ ได้ยินท่านพระครูเรียกชื่อก็สะดุ้งตื่น ชะโงกหน้าออกมาถามว่า

“หลวงพ่เรียกโยมหรือคะ”

“เปล่าเรียก อาตมากำลังฟังโยมเถ่าแกเขาเล่านิทานชีวิตให้ฟังไม่มีอะไรหรอก นิมนต์โยมหลับต่อเถอะ” ท่านตั้งใจใช้คำว่า นิมนต์ โยมผ่องใสแอบคิดในใจว่า

“หลวงพ่อนี้แปลก เรียกชื่อเราอยู่แผล็บๆ กลับบอกว่ากำลังฟังเฮียเล่านิทานชีวิต สงสัยเลือดลมไม่ดี ไม่สนใจแล้ว หลับต่อดีกว่า”

“ถูกของโยม อาตมาเลือดลมไม่ดี คงจะเข้าสู่วัย เลือดจะไปลมจะมา นะ” ท่านพระครูพูดอีก โยมผ่องใสตกใจหายง่วงเป็นปลิดทิ้ง รีบกล่าวคำขอขมาท่าน เอี้ยวตัวไปทางด้านหลัง มือประนม

ปากพูดพูดว่า

“โยมกราบขอขมาหลวงพ่อดีะ โปรดอโหสิกรรมให้โยมด้วย”

“ตกลง อาตมาอโหสิกรรมให้ แต่โยมต้องฟังอาตมาเล่านิทาน
ชีวิตของโยมเก่าแก่แล้วช่วยพิจารณาด้วยว่าที่อาตมาเล่านั้นถูกผิด
หรือจริงเท็จประการใด ตกลงไหม”

“ตกลงดีะ” ภรรยาเก่าแก่เสีงรับคำหนักแน่น

๓

นิทานชีวิต

“อาตมากำลังนั่งฟังนิทานชีวิตของโยมเถ่าแก่อยู่ตอนที่โยมหลับนะ” ท่านพระครูบอกโยมผ่องใส เถ่าแก่เสียงจึงอธิบายว่า

“คืออย่างนี้ เฮียกำลังนั่งคิดถึงชีวิตในวัยเด็กของเฮียอยู่ หลวงพ่อท่านรู้ความคิดของเฮีย ...” โยมผ่องใสไม่เข้าใจแต่ยังไม่ทันเอ่ยปากถามสามีก็ก็น้ำลายไหล

“อย่างเพิ่งถาม ใจเย็นๆ อาใสต้องเชื่อเฮียอย่างหนึ่งว่าพระระดับหลวงพ่อแล้ว การรู้ความคิดของคนอื่นไม่ใช่ของยาก เฮียเองเมื่อก่อนก็สงสัยและแปลกใจว่าทำไมหลวงพ่อรู้ทุกอย่างว่าใครกำลังคิดอะไรอยู่ แต่เดี๋ยวนี้เฮียหายสงสัยแล้ว ยังคิดว่าวันหนึ่งเฮียอาจทำได้ของท่านบ้าง” แล้วถามท่านพระครูว่า

“หลวงพ่อดูรับ วันหนึ่งผมจะทำได้อย่างหลวงพ่อไหมครับ”

“ทำอะไรล่ะเถ่าแก่” ท่านพระครูแสร์ย่นถาม

“รู้ความคิดของคนอื่นนะครับ” สามียอมผ่องใสตอบ

“แล้วโยมเถ่าแก่ก็จะรู้เอง”

“รู้ตอนไหนครับ” เขาหมายถึงรู้ตอนอายุเท่าไร หากท่านพระครูตอบยวนๆ ว่า

“ตอนรู้มันแหละ” โยมผ่องใสจึงพูดอย่างเกรงใจทั้งพระทั้งคฤหัสถ์ว่า

“คงยังไม่ถึงเวลาของโยมที่จะรู้กรรมัง ไซ้ไหมเฮีย เฮียคงเข้าใจนะที่หนูไม่ค่อยเข้าใจที่เฮียกับหลวงพ่อกุณนะ” กับสามีโยมผงใส่แทนตัวเองว่าหนู เพราะอายุอ่อนกว่าเกือบหนึ่งรอบ ท่านพระครูจึงให้กำลังใจภรรยาเถ้าเถ้าว่า

“ไม่เป็นไรหรอกโยม ยังไม่ถึงเวลา เหมือนที่โยมว่ามานั้นแหละแต่อาตมาขอรับรองว่าวันหนึ่งโยมจะเข้าใจเพราะโยมก็มีบุญเก่า มาเช่นเดียวกับเถ้าเถ้านั้นแหละ ไม่เช่นนั้นจะได้มาเป็นเนื้อคู่กันหรือ จริงไหมเล่าเถ้าเถ้า”

“จริงครับหลวงพ่อกับ” บรูษวัยสี่สิบห้าขวบรับเต็มร้อย

“ตอนนี้โยมยังคิดว่าโยมโชคร้ายอยู่หรือเปล่า” ท่านถามอีก

“ไม่คิดแล้วครับหลวงพ่อกับ ผมรู้แต่ว่าตอนนี้ผมเป็นคนโชครดีที่สุด อาจจะมีโชครดีที่สุดในโลกก็ได้ หลวงพ่อกุณดีกว่า ที่ผมดีใจมากเมื่อแม่บอกว่าเราจะย้ายไปอยู่สุพรรณด้วยกัน แต่ตอนนั้นผมไม่รู้ว่าจะทำไม่ถึงการต้องดีใจขนาดนั้น แต่ตอนนี้ผมรู้แล้ว รู้ตั้งแต่วันแรกที่ผมเห็นอาใสเอื้อ ...โยมผงใส่ นะครับ”

“แปลว่าตกหลุมรักโยมผงใส่ตั้งแต่พบกันวันแรก?”

“ก็ไม่ใช่หรือครับ ผมรู้สึกว่าเขาเป็นเด็กผู้หญิงที่สวยงามที่สุด และรักเขาเหมือนน้องสาว บังเอิญเราก็ใช้นามสกุลเดียวกัน เลยมีความรู้สึกว่าเป็นพี่ชายเขา เนื่องจากเราเป็นลูกคนจีนเหมือนกัน ผมเลยเรียกเขาว่าอาใส เขาก็เรียกผมว่าอาเฮีย แต่หลังจากแต่งงานกันก็เหลือ เฮียเฉยๆ” เถ้าเถ้าเล่าความหลังอย่างมีความสุข ลืมเรื่องทุกข์ในอดีตเสียสิ้น ลืมตั้งแต่วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ที่ผ่านมาหยกๆนี่เอง

“หลวงพ่อกับเชื่อไหมครับ เวลาสี่ปีผมอยู่บ้านท่านทูต ผมไม่เคยลืมภาพที่เตี้ยเตี้ยแม่เลยสักวัน ผมกับแม่สวดมนต์ทุกคืนและ

อธิษฐานจิตขออย่าให้เตี้ยตามเราพบ แต่ท่านทูตก็ปลอบใจเราว่าไม่ต้องกลัว ท่านสั่งเพื่อนบ้านไว้แล้วว่า ถ้าเตี้ยมาระรานเราสองแม่ลูก ขอให้แจ้งตำรวจ แต่เตี้ยก็ไม่มาให้เราเห็นอีกเลย ผมไปรับจ้างแบกหามอยู่แถวนั้นก็ไม่มีพบเตี้ย เป็นไปได้ไหมครับว่าพระเจ้าช่วยผมกับแม่” เขาถามท่านพระครู

“มันก็มีส่วน” เจ้าอาวาสวัดป่ามะม่วงตอบแบบแบ่งรับแบ่งสู้เพราะรู้ว่า ส่วนหนึ่งเป็นผลของการสวดมนต์คือ พระช่วย หากอีกส่วนหนึ่งเพราะบิดาเขาไม่อยากจะขัดใจผู้หญิงคนใหม่ที่ต้องการครอบครองสมบัติของสามีแต่เพียงผู้เดียว สองแม่ลูกไปเสียได้เป็นสิ่งที่หล่อนปรารถนา

“เอาละ ที่นี้เอาตมาก็จะเล่านิทานชีวิตของโยมเถ่าแก่ให้ฟัง เพราะบางเรื่องเถ่าแก่เองก็ยังไม่รู้ อย่าหาว่าเอาตมาไปสอดรู้สอดเห็น เรื่องของคนอื่นเลยนะ เอาตมาไม่มีเวลาที่จะไปทำอย่างนั้น อีกอย่างหนึ่งโยมกับเอาตมาก็เพิ่งรู้จักกันมาแค่สามปี แถมไม่ค่อยได้ไปมาหาสู่กัน แต่ทำไมถึงรู้เรื่องของโยม อันนี้พักไว้ก่อนอย่าเพิ่งสงสัยแล้วจะเฉลยต่อภายหลัง”

“ภายหลังคือ วันนี้หลังจากเล่าจบนะครับ ผมไม่อยากจะไปถึงปีหน้า” คนมีความสุขเย้า ท่านพระครูจึงเข้าตอบว่า

“ก็ไม่ว่า เอาเป็นว่าเอาตมาจะเป็นคนตัดสินใจเอง” แล้วท่านจึงเล่านิทานชีวิตของเถ่าแก่เสียงว่า

“เอาตมาจะเล่าต่อตั้งแต่โยมบอกว่าตมใจที่ได้ยินแม่บอกว่าจะพากันย้ายไปอยู่สุพรรณ โยมฟังอย่างเดียวนะ อย่าเพิ่งซักถาม โยมฟังใส่ด้วย เพราะเอาตมาจะเล่าย่อๆในเรื่องที่โยมสองคนไม่ทราบ นิทานต้องย่อ ถ้าเป็นนิยายต้องขยาย เพราะต้องมีพระเอก นางเอก มีผู้ร้าย มีตัวอิจฉาริษยา ที่เอาตมาเรียกว่านางกระแต

แต่แว้ดหรือนางตะแธดแต่แต่ แบบนั้นไม่เอา เพราะอาตมา ต้อง
การให้โยมทั้งสองได้ธรรมะจากการฟัง ไม่ใช่ฟังเพื่อความสนุกสนาน
เหมือนอ่านหนังสือนิยายหรือดูละครทีวี” เห็นคนทั้งสองตั้งใจฟัง
ท่านจึงเล่าต่อ

“โยมเถ่าแก่บอกว่านับตั้งแต่วันที่ ๔ ที่ผ่านมา โยมก็ลืม
ความทุกข์ทุกอย่างในอดีตได้ แต่โยมไม่ทราบหรือว่า ตั้งแต่เห็นโยม
ฟ้องใส่เป็นครั้งแรก โยมก็ลืมความทุกข์ที่มีเตี้ยและเมียใหม่ของ
เขาเป็นต้นเหตุได้ เพราะโยมเลิกโกรธเตี้ยและผู้หญิงคนนั้น จริงไหม”
เถ่าแก่เส็งไม่ตอบเพราะท่านตั้งเงื่อนไขไว้ว่าให้เขาและภรรยาฟัง
อย่างเดียว ท่านพระครูเกรงจะเสียหน้า ที่เปลวไปถามเขา จึงหา
ทางออกด้วยการพูดชมเถ่าแก่เส็ง

“ดีมาก เถ่าแก่สติดีมาก อาตมาลองถามดูเท่านั้นเอง จะดู
ชีว่าโยมจะเปลวหรือไม่ แคลองใจดูเท่านั้น” ท่านย้า

“แต่ผมคิดว่าหลวงพ่อกะเปลวมากกว่าที่จะลองใจผมนะครับ”
เถ่าแก่คิดและเขาก็รู้ว่าเจ้าอาวาสวัดป่ามะม่วงต้องรู้

“ตกลง ตกลง เปลวก็เปลว เห็นไหมโยมเริ่มจะรู้ความคิด
ของคนอื่นแล้ว” ท่านยอมรับแต่โดยดี โยมฟ้องใส่เริ่มจะฟังไม่รู้เรื่อง
หากก็ต้องฟังเพื่อว่าจะจับผิดท่านได้ถ้าท่านเล่าไม่ตรง ท่านพระครู
จึงพูดกับภรรยาเถ่าแก่เส็งว่า

“ดี คอยจับผิดนะดีแล้ว ถ้าถูกไม่ต้องจับ” แล้วจึงเล่าต่อ ไม่
สนใจว่าโยมฟ้องใส่จะคิดอะไรอีก

“ตกลงว่าพ่อย้ายมาอยู่สุพรรณ โยมก็สนใจเด็กหญิงฟ้องใส่
ใจดี จนลืมทุกสิ่งทุกอย่าง เพราะฉะนั้นอาตมาถึงอยากจะบอกว่า
โยมฟ้องใส่เป็นเนื้อคู่ของโยมเถ่าแก่ที่มาสนับสนุนค้ำจุนโยมให้ได้ไป
พบของดีที่ประเทศอินเดีย เรื่องนี้ทั้งโยมและโยมฟ้องใส่ไม่รู้ เพราะ

อย่างนี้แหละอาตมาจึงต้องเล่านิทานชีวิตของโยมให้โยมฟังเพื่อจะบอกในสิ่งที่โยมเองก็ไม่รู้”

“ขอบพระพลวงพ่อกับแม่ครับ” เจ้าแก้วเสียงพูดในใจ แล้วยกมือไหว้ขอบคุณท่านพระครู น้ำตาแห่งปีติกำลังจะเอ่อขึ้นมา หากเขาก็กลับไ้วแม่จะทำได้แสนยาก

“เออะ กลับไปเออะ เตียวก็รู้ว่ากลับไม่อยู่หรอก เตียวจะพูดให้ร้องไห้เลย” ท่านพระครูกระหิมย์ยิ้มย่องอยู่ในใจเพราะนานๆจะได้แก้มพระใสที่บ้าน

“ที่อาตมาพูดมาข้างต้นก็เพื่อจะบอกโยมว่าถ้าโยมไม่มาพบกับโยมผ่องใส โยมก็จะไม่ได้ดวงตาเห็นธรรมในชาตินี้” เจ้าแก้วเสียง ถามในใจ ว่าเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้นท่านพระครู ตอบนอกใจ ว่า

“เพราะโยมทำไม่ดีไว้กับเตียนะชิ ทำไม่ดีมาตั้งแต่โยมอายุ ๘ ขวบ มาเลิกตอน ๑๒ ขวบเพราะไปพบเนื้อคู่ สี่ปีเต็มๆที่โยมคิดไม่ดีกับเตี้ย จำได้ไหมโยมเกลียดเตี้ยที่เขามีเมียน้อย หาวว่า เตี้ยโง่ บ้างละ บ้าบ้างละ แล้วก็คิดจะฆ่าเมียน้อยกับลูกในท้องซึ่งเป็นน้องแท้ๆของโยมต่อหน้าเตี้ย ทุกอย่างที่คิดนะมันบาปทั้งนั้น ถ้าคิดอย่างนี้กับคนอื่นก็บาปเหมือนกัน แต่ไม่มากเท่าคิดกับพ่อแม่เพราะ การคิดก็เป็นกรรมแล้ว คิดดีก็เป็นกรรมดี คิดชั่วก็เป็นกรรมชั่ว การคิดไม่ดีกับพ่อแม่ถือว่าเป็นกรรมชั่ว บาปมาก ถึงจะไม่เข้าข่าย ครุกรรมมอกุศล แต่ก็ใกล้เคียง พูดอีกอย่างคือ บาปพอกๆกับ ครุกรรมมอกุศลเลยที่เตียว เพราะเท่ากับโยมเป็น มิจฉาทิฎฐิ คือ มีความเห็นผิด ตรงข้ามกับ สัมมาทิฎฐิ ซึ่งแปลว่ามีความเห็นชอบชอบในที่นี้ไม่ได้หมายถึงชอบหรือไม่ชอบ คือไม่ได้เป็นความรู้สึก แต่หมายถึง ถูกต้อง แต่โยมโชคดีที่คิดไม่ดีกับเตี้ยแค่ ๔ ปี และเมื่อมาอยู่สุพรรณก็ตัดความเกลียดชังและความแค้นเตี้ยไกรธเตี้ย

ออกไปเสียได้ ประจวบกับบุญเก่ามาให้ผล โยมจึงได้ดวงตาเห็นธรรม เพราะมีอาตมาเป็น **กัลยาณมิตร**”

ท่านพระครูพูดมาถึงตรงนี้ ถ้ำแก่เสียงก็ยังไม่ร้องให้ หากท่านก็รู้ว่าเขาต้องกลั้นน้ำตาไว้อย่างยากเย็นที่สุด ท่านเล่านิทานชีวิตต่อไปอีกเพราะรู้ว่า ท่านบ่น้ำตา ของบรูษวัยสี่สิบห้ากำลังจะพังลงแล้วในอีกสองนาที่ข้างหน้า

“ที่อาตมาพูดว่า โยมได้ดวงตาเห็นธรรมเพราะมีอาตมาเป็น กัลยาณมิตร หมายความว่า ถ้าอาตมาไม่ได้ไปอินเดียด้วย โยมก็จะไม่รู้ว่าย่อมได้ของดีเพราะเรื่องอย่างนี้ผู้ที่ไม่เคยปฏิบัติจนได้ ดวงตาเห็นธรรมก็จะพยากรณ์ให้โยมไม่ได้ อย่างพระที่เดินทางไปกับคณะของเรา หรือแม้แต่พระวิทยากร อาตมาดูหน้าแล้วว่าไม่สามารถพยากรณ์ให้โยมได้” ท่านหมายถึงพยากรณ์ **มรรคผล** มี **โสดาปัตติมรรค** **โสดาปัตติผล** เป็นต้น

“พยากรณ์อย่างไรครับ แบบเดียวกับที่หมอดูพยากรณ์หรือไม่ว่าง” สามโยมผ่องใสถามเพื่อประวิงเวลาไว้มิให้ท่านบ่น้ำตาพังลงมา จนกว่าเขาจะทนไม่ไหวจริงๆ

“พยากรณ์ใช้ใน **ภาษาธรรม** หมายถึงการพูดรับรอง เหมือนสมัยที่พระพุทธเจ้าของเรายังไม่ตรัสรู้ พระองค์เสวยพระชาติเป็นพระโพธิสัตว์ ดำรงเพศเป็นดาบสชื่อ **สุเมธดาบส** กำลังบำเพ็ญบารมีเพื่อตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งการจะตรัสรู้ได้นั้น พระโพธิสัตว์จักต้องได้รับพยากรณ์จากพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในเวลานั้นเสียก่อน มิฉะนั้นจะไม่สามารถตรัสรู้ได้ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ทรงพยากรณ์ว่า นับจากนี้ไปอีก ๘๑ กับ สุเมธดาบสจักได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแน่นอน มีพระนามว่า **พระที่บังกรสัมมาสัมพุทธเจ้า** อาตมาจึงขอรวบรัดตัดใจความสั้นๆว่า บัจฉัย ๓ อย่าง

ที่เกื้อหนุนให้โยมแก้แค้นได้ดวงตาเห็นธรรมในปัจจุบันชาติคือ มี
คู่ครองดี มีบุญเก่าหรือทำกรรมมาดี และมีกัลยาณมิตร เพราะฉะนั้น
โยมจะต้องกตัญญูรู้คุณต่อโยมพ่อองใส เข้าใจหรือยัง” ได้ผลเกินคาด
เพราะบรูษวัยสี่สิบห้าขวบซึ่งใจจนน้ำไหลออกตา เขาก็มลงกราบ
ที่ตักท่านพระครูอย่างรู้บุญรู้คุณ กับภรรยาเขาพูดว่า

“อาใส เขียขอบคุณมากนะ ขอบคุณจริงๆ อาใสเป็นเมียที่
ประเสริฐเลิศล้ำที่สุด” พุดจบก็ดึงผ้าเช็ดหน้าจากกระเป๋าเสื้อเช็ดออก
มาเช็ดหน้าตาจนแห้ง แล้วถามท่านพระครูในใจว่า

“หลวงพ่อกับผมคิดถึงเตี้ย อยากไปกราบทำขอขมาเตี้ย
ผมจะไปหาเตี้ยได้ที่ไหนครับเพราะผมจำบ้านไม่ได้ เกือบสี่สิบปีแล้ว
ที่ผมหนีเตี้ยมา” ท่านพระครูรู้สึกผิดหวังที่ไม่ได้เห็นเขาร้องให้
คร่ำครวญชนิดทำนบน้ำตาพังลงมา ครั้นนึกได้ว่า พระโสดาบันยัง
ร้องให้ได้อยู่ หากก็รู้ตัวเร็วและจะไม่โศกเศร้าคร่ำครวญเหมือน
ปุถุชน ท่านจึงเลิกล้มความคิดที่จะแกล้งพระโสดาบัน แล้วตอบ
คำถามแก้แค้นเส็งว่า

“ยังไม่ต้องไปตอนนี้ ต้องสร้างความดีให้ตัวเองก่อน”

“สร้างความดีอย่างไรครับ” ถามในใจตามเคย

“ต้องมาเข้ากรรมฐานเจ็ดวัน ปฏิบัติแล้วแผ่เมตตาและ
อุทิศส่วนกุศลไปให้เดียวกับลูกเมียของเขา ก่อนแผ่เมตตาให้ขอ
อโหสิกรรมก่อน เอาอย่างนี้ก็แล้วกันให้แก้แค้นอยู่วัดติดต่อกัน
สิบวันเลย เจ็ดวันแรกเข้ากรรมฐาน สามวันหลังเรียนภาษาบาลี
โยมพ่อองใสจะมากับแก้แค้นไหมละ” ท่านถาม

“ยังห rokok หลวงพ่อก ที่บ้านงานยุ่งมาก ไว้ให้เขียกลับไป
เปลี่ยนแล้วโยมค่อยมา” โยมพ่อองใสพูดจากใจจริงเพราะหวังจะได้
พบ ของดี อย่างสามมีบ้าง

“อย่างนั้นก็ได้ เอาละ ที่นี้อาตมาก็จะเล่านิทานชีวิตต่อ แต่ก่อนจะเล่า ขอถามโยมฟ่องใสก่อนว่าที่อาตมาเล่ามานั้นถูกผิดหรือเท็จจริงประการใดบ้าง” โยมฟ่องใสตอบตามตรงว่า

“ในส่วนของโยมรู้่นั้นถูกต้องเป็นจริงทุกประการ แต่ส่วนของโยมไม่รู้โยมก็ยังตอบไม่ได้ว่าถูกหรือผิด จริงหรือเท็จ โยมตอบอย่างนี้ถูกไหมคะ”

“ถูกต้องที่สุด แหม คนสุพรรณนี่เก่งจริง ๆ โยมเถ่าแก่ทั้งโชคดีทั้งมีบุญเลยนะที่ได้เป็นเขยคนสุพรรณ” ท่านย่าสามมีโยมฟ่องใส แล้วจึงเล่านิทานชีวิตต่อ

“แม่ของโยมเถ่าแก่พอเห็นเด็กหญิงฟ่องใส ใจบุญ ก็รู้สึกรักเหมือนเป็นลูกของตัวเอง ถ้าเถ่าแก่ไม่เชื่อลองกลับไปถามแม่ดูก็ได้ว่าจริงหรือไม่จริง” เถ่าแก่ตอบในใจว่า “จริงครับหลวงพ่อ แม่รักอาไสมาก ดูเหมือนจะรักมากกว่าลูกตัวเองอีก ดีที่ผมเป็นผู้ชายแล้วก็รักเขา ถ้าเป็นผู้หญิงผมคงอิจฉาเขาน่าดู”

“เอาละ ที่นี้อาตมาก็จะเล่าต่อ โยมฟ่องใสตอนนั้นก็รักอาเฮียมากทั้งที่อาเฮียไม่หล่อเลย แถมหลังกิ่งอ ทำไมเป็นอย่างนั้นรู้ไหมโยมฟ่องใสตอบอาตมาหน่อยซิ โยมออกสวयทำไมไปรักคนชู้เหร่” ท่านถามภรรยาเถ่าแก่เส็ง

“ตอนนั้นโยมก็ไม่รู้หรอกค่ะ แต่ตอนนั้นรู้แล้วเพราะหลวงพ่อเพิ่งบอกว่าโยมกับเฮียเป็นเนื้อคู่กัน แต่หลวงพ่อเชื่อไหมคะ โยมไม่เคยคิดว่าเฮียเขาชู้เหร่เลย ได้พบครั้งแรกตอนโยมอายุขวบเดียว จึงรักเหมือนพี่ชาย แต่ถ้าได้พบตอนที่ เป็นสาวแล้ว โยมคงจะต้องพูดว่า พระอินทร์ส่งเทพบุตรสุดหล่อมาให้โยม นี่โยมพูดจริงๆนะคะ” โยมฟ่องใสพูดอย่างนี้เพราะไม่รู้ของท่านพระครูอ่านความคิดของเธอได้ แต่สามีของเธอรู้

“ก็ทำไมจะไม่จริงล่ะ โยมรู้จักนางรจนาไหม โยมก็เหมือนนางรजनานั่นแหละ”

“นางรจนาธิดาท้าวสามลในเรื่อง **สังข์ทอง** ใช่ไหมคะ หลวงพ่อ”

“นั่นแหละ ที่ว่าเหมือนก็คือ ตอนที่ท้าวสามลให้ธิดาทิ้งเจ็ดเลือกคู่ พี่สาวหกคนไม่เลือกเจ้าเงาะซึ่งเป็นพระสังข์ปลอมมา ดูข้างนอกเป็นเงาะป่า แต่ข้างในเป็นทอง นางรจนาคนเดียวที่มองเห็นรูปทองข้างใน เลยทิ้งพวงมาลัยให้เงาะป่า ท้าวสามลโกรธจึงขับไล่นางรจนา กับเจ้าเงาะไปอยู่ในป่าพนาสนธ์ ส่วนพี่สาวหกคนได้ชายรูปงามเป็นคู่ครอง แต่ในที่สุดก็ต้องแพ้พวงทองเจ้าเงาะป่า โยมจำได้หรือเปล่า พี่สาวนางรจนาทั้งหกคนนั้นชื่ออะไรบ้าง”

“จำได้แต่ไม่หมดค่ะ ดูเหมือนจะมี **เกศเมือง** **เรื่องยศ** แล้วก็ **รจนา** อีกสี่คนจำไม่ได้ค่ะ”

“ถ้าอย่างนั้นก็สู้อตมาไม่ได้นะซี อตมาจำได้หมด แล้วเจ้าเงาะ ขออภัยแล้วถ้าแก่ล่ะ จำชื่อธิดาท้าวสามลได้ทุกคนไหม” ท่านถามเถ่าแก่เสียง บुरुษวัยสี่สิบห้าตอบในใจก่อนว่า

“หลวงพ่อดีครับ **เรื่องนี้ผมขออนุญาตตอบนอกใจนะครับ** อาใสจะได้อาศัยฟังด้วย ขออนุญาตนะครับ” แล้วจึงตอบนอกใจว่า

“จำได้ครับหลวงพ่อ แต่ผมไม่สนใจพี่สาวหกคนของเขา เพราะในหัวใจของผมมีนางรจนาคนเดียว” ทั้งที่รู้ว่าเขาหมายถึงอะไร หากท่านก็จะแกล้งทำเป็นไม่รู้ ใครจะทำไม

“อ้าวตอบอย่างนี้ได้แล้วก็เป็นเรื่องหลอก แล้วเอาโยมผ่องใสไปไว้เสียที่ไหนล่ะ” โยมผ่องใสเข้าใจว่านางรจนาที่สามีพูดถึงนั้นหมายถึงตัวเธอ จึงช่วยแก้ต่างแทนสามีว่า

“โยมก็อยู่ในหัวใจเฮียเขานั่นแหละค่ะหลวงพ่อ”

“อยู่ตรงไหนล่ะ ก็โยมเถ่าแก่บอกไว้ในหัวใจของเขามีรจนาคคนเดียว” บรรพชิตตั้งใจทดสอบจิตของภรรยาโสดาบันบุคคล ว่าจะมีจิตคิดหึงหวงเหมือนสตรีทั่วไปหรือไม่

“ก็หลวงพ่อกุไปเมื่อตะกี้ว่าโยมเหมือนนางรจนาค เพราะฉะนั้นนางรจนาคที่อยู่ในใจเฮียตลอดเวลา ก็คือโยมนี่แหละค่ะ” เจ้าอาวาสวัดป่ามะม่วงยังคงเข้าต่อไปว่า

“จริงหรือโยมเถ่าแก่ ที่โยมฟ้องใส่พุดมานะ” เถ่าแก่เสียงพูดเสียงหนักแน่นว่า

“จริงครับหลวงพ่อก” มาถึงขั้นนี้แล้ว คนเป็นบรรพชิตก็ยังไม่ยอมแพ้ แก่ล้งหาเรื่องคนเป็นคฤหัสถ์ด้วยการอ้างพระวินัย ที่ไม่มีทั้งในพระไตรปิฎกและในอรรถกถาว่า

“อ้าวแล้วกัน มาเกี่ยวกันต่อหน้าพระสงฆ์องค์เจ้าเสียแล้ว แบบนี้อาตมาก็ต้องอาบัติแยะเลยซี”

“หลวงพ่อกจะต้องอาบัติข้อไหนหรือครับแล้วอยู่ในพระไตรปิฎกเล่มที่เท่าไร” แม้จะไม่เคยอ่านพระไตรปิฎกมาก่อน เขาก็มั่นใจว่าสิ่งที่ท่านพระครูพุดมาต้องไม่มีในพระไตรปิฎก เพราะสิ่งที่พระพุทธรองค์ทรงสอนล้วนเป็น **สังฆธรรม** แต่สิ่งที่ท่านนำมาอ้างมิใช่สังฆธรรม จึงมิใช่คำทรงสอนของพระพุทธรองค์ เขารู้ว่าท่านพระครูรู้ทุกอย่าง แต่ท่านต้องการตรวจสอบความเป็นโสดาบันบุคคลในตัวเขาเท่านั้น

ท่านพระครูรู้ว่าเถ่าแก่ล้งรู้เท่าทันท่าน แต่นั่นเป็นกุศโลบายในการสอนโยมฟ้องใส่ เพื่อที่ในอนาคตกาลข้างหน้าเธอจะได้ของดีอย่างสามีบ้าง เจ้าอาวาสวัดป่ามะม่วงช่างมีเมตตาเสียเหลือเกิน ท่านเดินตามรอยบาทพระศาสดาอย่างเที่ยงตรงและเที่ยงแท้ไม่แปรผัน

“ถ้าบรรพชิตไม่ต้องอาบัติ คฤหัสถ์ก็ต้องต้อง โยมต้องอาบัติแล้ว” บรรพชิตยังคงแก้งคฤหัสถ์ผู้เข้าถึงกระแสที่จะนำไปสู่พระนิพพานแล้ว ทั้งที่รู้ว่าถูกแก้ง ถ้าแก้งเสียงก็ยังคงล้อต่อเถียงกับท่านด้วยรู้สึก เพลิดเพลินในธรรม จึงตอบว่า

“ครับต้องก็ต้อง แต่ต้องในความหมายของผมแปลว่าไม่ต้องนะครับ เพราะคฤหัสถ์ไม่มีอาบัติให้ต้อง หลวงพ่อรู้ทุกอย่าง แล้วก็รู้ดีกว่ารู้มากกว่าผม ผมจึงต้องเชื่อหลวงพ่อก่อน ไม่เชื่อหลวงพ่อก่อนแล้วผมจะเชื่อใคร จริงไหมครับ” เมื่อบรรพชิตแก้งมา คฤหัสถ์ก็ต้องแก้งไป จึงจะสมน้ำสมเนื้อกัน เรื่องอะไรจะให้ถูกแก้งอยู่ฝ่ายเดียว โยมฟ้องใส่รู้สึกไม่เข้าใจทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ว่าพูดเรื่องอะไรกันอยู่ พอตีเนียนก็เอาสามลอีกสี่คนได้ จึงพูดขึ้นว่า

“หลวงพ่อกะ โยมนึกได้แล้วละ”

“นึกอะไรละโยม โยมนึกอะไรได้”

“นึกชื่อธิดาท้าวสามลอีกสี่คนได้ นะคะ โยมจะ เรียงตามลำดับใหญ่ ให้ทั้งเจ็ดคนเลยนะคะ”

“อ้อ. เจ็ดคนนี่เรียงตามลำดับความสูงหรือ หรือน่าจะเรียงตามลำดับความสวย แต่สำหรับอาตมาเข้าใจว่าเรียงตามลำดับอายุ คือตั้งแต่คนหัวปีไปจนถึงคนสุดท้อง” ท่านพระครูแก้งสามเฒ่าก็เปลี่ยนมาแก้งภรรยาบ้าง โยมฟ้องใส่ไม่ยอมต่อล้อต่อเถียงเพราะเกรงจะจำชื่อธิดาท้าวสามลได้ไม่ครบ เพราะความจำของเธอมาเร็วไปเร็ว หาความแน่นอนไม่ได้ จึงพูดเร็วๆแบบท่องจำว่า

“ธิดาเจ็ดคนของท้าวสามล ได้แก่ มลิวัดย์ จันทนา สารภี ยี่สุนเทศ เกศเมือง เรืองยศ และรจนา ละ” ท่านพระครูจึงสรุปว่า

“ที่อาตมายกเรื่องสังข์ทองมา ก็เพื่อจะเปรียบเทียบให้เห็นว่าคนเรามีปัญญาไม่เท่ากัน อย่างนางรจนาใช้ดาบปัญญาดู จึงเห็น

รูปทองอยู่ข้างใน ส่วนรูปเงาะใส่ไว้ข้างนอกสำหรับหลอกคนขาดปัญญาซึ่งจะเรียกว่าคนโง่ก็ได้ พี่สาวหกดคนโง่ก็ได้พระสวามีโง่ เพราะสเป็คเดียวกัน เอาละ ทีนี้อาตมาก็จะเล่านิทานชีวิตต่อ ประเดี๋ยวจะไม่จบเพราะจนจะถึงวัดแล้ว” ขณะนั้นรถแล่นมาถึงทางแยกที่จะไปอำเภอป่าโมก

“ไปเล่าต่อที่วัดก็ได้ครับ” เจ้าแก่เสียงแนะนำ

“ถ้าถึงวัดแล้วก็ไม่ต้องพูดกัน เพราะงานรออยู่เพียบเลย พวกเจ้าหน้าที่มารอกันเต็มหอประชุมแล้ว” ท่าน เห็น ญาติโยมที่กำลังมีทุกข์คุกคามใจกายกำลังรอให้ท่านช่วยอยู่โดยมีแม่พินสอนให้ฝึกเดินฝึกนั่งระหว่างรอท่านพระครูมาให้กรรมฐาน แม่พินเคยเป็นมะเร็งที่สมองใกล้จะกลับบ้านเก่า ท่านจึงให้มารักษาด้วยกรรมฐานที่วัดป่ามะม่วงและให้อธิษฐานจิตว่าถ้าหายจะช่วยท่านสอนกรรมฐานอยู่ที่วัดป่ามะม่วงจนกว่าสังขารร่างกายจะไม่อำนวย เมื่อสร้างหอประชุมภavana-กรศรีทิพา เสร็จเมื่อปี ๒๕๒๑ แม่พินก็หายจากโรคมะเร็งและได้ช่วยท่านสอนกรรมฐานมาตั้งแต่บัดนั้น

“หลวงพ่อก็มีหนี้มากหรือคะ” โยมฝูงใส่ถามเจ้าอาวาสวัดป่ามะม่วง เธอคิดว่าท่านไปขอยืมเงินคนอื่นมา จึงมีเจ้าหนี้มาทวงถึงวัด แต่เจ้าแก่เสียงเข้าใจว่าหนี้ที่ท่านพูดถึงนั้นไม่ใช่หนี้ธรรมดา ว่าเป็นหนี้กรรมที่ท่านทำไว้กับพวกเขา ท่านคงไม่กลับมาเกิดในโลกมนุษย์อีกเพราะท่านคงสำเร็จมรรคผลแล้ว ส่วนตัวเขา เขามั่นใจว่าจะเกิดอีกไม่เกินเจ็ดชาติ จะไม่มีชาติที่แปดอย่างแน่นอน

“โยมเจ้าแก่จำไว้เลยนะ อาตมาจะบอกอะไรให้อย่างหนึ่ง” ท่านพระครูพูดขึ้นเพราะรู้ว่าเขากำลังคิดอะไรอยู่

“หลวงพ่อบอกอะไรผมหรือครับ”

“อาตมาจะบอกว่า **ปุถุชนไม่สามารถพยากรณ์การสำเร็จ**

มรรคผลของพระโสดาบัน พระโสดาบันไม่สามารถพยากรณ์ พระสกทาคามี พระสกทาคามีไม่สามารถพยากรณ์พระอนาคามี พระอนาคามีไม่สามารถพยากรณ์พระอรหันต์ แต่พระอรหันต์สามารถพยากรณ์การสำเร็จมรรคผลของพระโสดาบันจนถึง พระอรหันต์ด้วยกันได้ เพราะฉะนั้นสิ่งที่โยมคิดอยู่นั้นไม่สมควรและไม่ควรคิด แต่ที่คิดว่าโยมจะเกิดอีกไม่เกินเจ็ดชาติ จะไม่มีชาติที่เบียดนั้นคิดได้ เพราะตรงกับความเป็นจริง”

“ขอบพระคุณหลวงพ่อกับมากครับ” เขาก็มลงกราบที่ตักของท่านอีกครั้ง

“เอาละ ที่นี้อาตมาก็จะเล่านิทานชีวิตให้จบ คราวนี้จบจริงๆ เพราะใกล้ถึงวัดแล้ว โยมปล่อยโศกให้ตื่นะ แล้วบอกด้วยว่าผิดหรือถูก” คราวนี้ท่านตัดจริงหรือเท็จออกเพราะท่านมีคติประจำใจว่า ชาติต้องเต็ม เกินต้องตัด เพื่อประหยัดเวลา

“รวรรัตตัตใจความก็คือพอโยมปล่อยโศกเป็นสาวก็สวยที่สุดในจังหวัดสุพรรณบุรี มีเจ้าแก้วเอ๋ย เศรษฐีเอ๋ย ข้าราชการเอ๋ยพากันมาทาบทามจะขอไปให้ลูกชายบ้าง ให้ตัวเองบ้าง แต่โยมไม่สนใจใครทั้งสิ้น รักแต่พี่ชายคือเจ้าแก้ว อยากอยู่กับพี่ชายตลอดไป โยมไม่รู้ว่ ความจริงแล้วไม่ได้เป็นพี่น้องกันจริงๆ แต่เจ้าแก้วรู้ เวลามีคนมาทาบทาม เจ้าแก้วก็ใจคอไม่ดีแอบเข้าห้องพระไปสวดมนต์อธิษฐานจิตขออย่าให้เตียงของโยมปล่อยโศกกลวง เตียงก็จะถามความสมัครใจของลูกสาว โยมปล่อยโศกก็ปฏิเสธทุกราย กระทั่งรายสุดท้ายเป็นนายอำเภอสองพี่น้องรูปหล่อยังกับ มิตร ชัยบัญชา แถมยังเป็นลูกชายผู้ว่าราชการจังหวัดสิงห์บุรี เขาก็อาศัยอิทธิพลของพ่อจะต้องแต่งงานกับสาวสวยคนนี้ได้ ทีนี้ก็ยุ่งละซิ ตกลงเรื่องเป็นยังไงถึงมาแต่งงานกันได้ โยมปล่อยโศกช่วยเล่าต่อด้วย อาตมาเป็น

พระ “ไม่อยากยุ่งกับเรื่องทางโลก” บทท่านจะเล็กเล่าก็เล็กลงไปเสียเฉยๆ ด้วยการมอบหมายภาระให้โยมผ่องใสเป็นผู้เล่าแทน สามิโยมผ่องใสแอบต่อว่าท่านในใจทั้งที่รู้ว่าท่านรู้

“กุศลโบายของหลวงพ่อดีเหลือเกินครับ พอไม่อยากเล่าก็บอกว่า เป็นเรื่องทางโลก โยนกลองให้อาใสเฉยเลย ผมว่าหลวงพ่อดีเหมือนเด็กเกเรนะครับ สงสัยตอนเด็กๆคงเกเรน่าดู” ท่านพระครูรีบตอบนอกใจว่า

“เรื่องเกเรไม่มีใครเกินอาตมาหรือโยมเถ้าแก่ หาเรื่องปวดหัวให้โยมขยายได้ทุกวัน ไม่เชื่อไปถามโยมขยายดูได้ วันไหนไม่ได้เกเรตีหัวหมาตาแม่แจ็ก วันนั้นนอนไม่หลับ” ท่านเล่าวีรกรรมในวัยเด็กด้วยความภาคภูมิใจในความเกเรแต่ไม่เสเพลของท่าน

“แล้วผมจะไปถามโยมขยายของหลวงพ่ได้ที่ไหนเล่าครับ หลวงพ่อดีที่อยู่หรือเบอร์โทรศัพท์ของท่านหรือเปล่า” บรูซวัยสี่สิบห้าถามอย่างนึกสนุก *รู้สึกชีวิตมีค่า เวลา มีประโยชน์* เมื่อได้สนทนากับท่าน

“อาตมาคงบอกไม่ได้เพราะโยมขยายเสียไปนานแล้วและไม่ได้ติดต่อมาอีกเลย ถ้าโยมขยายติดต่อมาอาตมาค่อยบอกก็แล้วกัน” ท่านตอบไปได้เรื่อยๆ เพราะคนอย่างพระครูเจริญไม่เคยจนมุม

“หลวงพ่อดีแล้วโยมจะได้เล่าต่อไหมคะ” โยมผ่องใสทวงถาม

“ตกลง โยมเล่าต่อได้เลย” ท่านอนุญาต สตรีวัยสามสิบสี่จึงเล่าต่อจากที่ท่านพระครูเล่าค้างไว้ ความว่า

“มันยุ่งอย่างที่หลวงพ่อดีพูดมานั้นแหละค่ะ แหม โยมก็ไม่วู้อะพูดว่ายังไงเพราะเกิดมาสวย คนเราเลือกเกิดไม่ได้ใช่ไหมคะ”

“ถูกแล้วโยม เราเลือกเกิดไม่ได้แต่เลือกเป็นเศรษฐีได้”

“แต่สำหรับโยม นอกจากเลือกเกิดไม่ได้แล้วยังเลือกสวय ไม่ได้ อีกด้วย ที่เกิดมาสวयนี้โยมไม่ได้เลือกนะคะ”

“แปลว่าถ้าเลือกได้โยมจะเลือกไม่สวयใช่ไหม จะได้ไม่ยุ่ง”

“ไม่มีผู้หญิงคนไหนในโลกจะเลือกไม่สวयหรือคะ หลวงพ่อ เพราะความสวยกับผู้หญิงเป็นของคู่กัน โยมกำลังจะพูดว่าถ้าโยมเลือกได้ก็จะเลือกสวยที่สุดในโลก แต่เพราะเลือกไม่ได้เลยแต่สวยที่สุดในจังหวัดสุพรรณบุรี” ท่านพระครูว่าจะไม่ยุ่งกับเรื่องทางโลก หากก็ต้องยุ่ง จึงพูดขึ้นว่า

“น้อยๆ น้อยโยม อย่าให้ล้ำเส้น เอาแต่พอดีพอดี พระพุทธองค์ทรงสอนให้เดินทางสายกลาง ไม่ให้สุดโต่งไปข้างใดข้างหนึ่ง ทางสายกลางภาษาบาลีเรียกว่า *มัชฌิมาปฏิปทา*” ท่านตั้งใจสอนภาษาบาลีให้ถ่าแก่เสียงด้วย เป็นการยิงปืนนัดเดียวได้นกสองตัว แต่แล้วก็ฉุกคิดขึ้นมาได้ว่า

“เอ. มันจะเกี่ยวกันไหมนี่ เกอะ เกี่ยวหรือไม่เกี่ยวก็เรื่องเดียวกันนั่นแหละ” ท่านคิดเองเออเองเสร็จ

“โยมไม่ได้ล้ำเส้นนะคะ หลวงพ่อไม่ได้เป็นผู้หญิงจึงไม่รู้ว่าความสวยนี้สำคัญอันดับหนึ่งเลย”

“อาจจะจริงของโยม แต่ถึงอาตมาจะไม่ได้เป็นผู้หญิง แต่ในอดีตชาติอาตมาเคยเกิดเป็นผู้หญิง อาตมาจำอดีตชาติของตัวเองได้ว่าเคยเกิดมาแล้วเจ็ดชาติ แต่ไม่ได้หมายความว่าคนเราจะเวียนว่ายตายเกิดแค่เจ็ดชาติเท่านั้นนะ เพราะวัฏจักรชีวิตนั้นยาวไกลจนนับไม่ถ้วนเรียกว่าต้องเกิดต้องตายกันเป็นแสนๆ ล้านๆ ชาติ เพียงแต่อาตมาจำได้แค่เจ็ดชาติซึ่งเกิดเป็นผู้ชายหก อีกชาติเป็นผู้หญิง โยมเอ๋ย มันลำบากยากเข็ญที่สุดเลย อาตมาถูกแม่ผัวแก๊งสารพัด เขาเกลียดอาตมา เพราะอะไรรู้ไหม”

“เพราะหลวงพ่อสวยกว่าเขา เขาเลยอิจฉา” โยมพ่อใส่ตบตั้งใจจะตอบเล่น ๆ ทว่าท่านพระครูชมว่า

“ไอ้โฮ โยมนี้เก่งจริง ๆ ตอบถูกเป้งเลย นี่ขนาดไม่ได้เกิดด้วยกันนะนี่ จริงอย่างที่ว่ามันนั้นแหละ ยายแม่พี่เขาอิจฉาที่อาตมาสวยกว่าเขา” ท่านไม่ได้พูดปดเพราะขณะนี้แม่พี่ตัวร้ายในชาตินั้นก็มารอให้ท่านได้ชดใช้กรรม กรรมที่เกลียดนาง จะต้องสอนกรรมฐานให้นางทั้งที่รู้ว่าในชาตินี้ นางก็สุดแสนพอ ๆ กับชาติที่เป็นแม่พี่ของท่านนั้นแหละ โยมพ่อใส่จึงพูดถึงแม่พี่ของเธอบ้าง

“แต่แม่พี่โยมดีที่สุด ไม่เคยอิจฉาโยมทั้งที่โยมสวยกว่า แสดงว่าโยมโชคดีกว่าท่าน จริงไหมเฮีย” ถ้าแก่เสียงจึงพูดกับเจ้าอาวาสวัดป่ามะม่วงด้วยความเกรงใจเป็นที่สุดว่า

“จริงอย่างที่อาตมาพูดมาเลยครับหลวงพ่อกับแม่ผมรักอาตมา ไม่เคยดูไม่เคยว่า ถ้าผมไม่รักอาตมาคงอิจฉาเขาแล้วที่แม่ผมรักเขามากกว่า”

“เอาละ ๆ ที่นี้โยมพ่อใส่ก็เล่านิทานชีวิตที่ค้างไว้ให้จบ ถ้าเป็นลิกก็ต้องบอกว่าออกแขกมาสามราแล้ว ไม่แสดงสักที เดียวถึงวัดก็ไม่มีโอกาสเล่าแล้ว”

๔

พระโสดาบันวัดกันด้วยอะไร

ก่อนจะเล่านิทานชีวิต ภรรยาเถ่าแก่เสียงขอให้เจ้าอาวาส วัดป่ามะม่วงช่วยทบทวนว่าเธอเล่ามาถึงตอนไหนแล้ว เพราะเธอเองจำไม่ได้เนื่องจากมีเรื่องอื่นเข้ามาแทรกเป็นระยะๆ ในขณะที่เล่า

“หลวงพ่อกะ โยมจะขออนุญาตทบทวนความจำของหลวงพ่อน้อยนะคะ คือโยมขอถามว่าเมื่อก็โยมเล่าถึงตอนไหนแล้ว โยมจะรู้ว่าความจำของหลวงพ่อยังติดอยู่หรือเปล่า”

“ยังติดอยู่ ดีครบร้อยเลยโยม แต่จะพูดตรงเกินไปโยมก็จะไม่ชอบ จะอนุญาตให้อาตมาพูดใหม่ละ ถ้าไม่อนุญาตอาตมาก็จะไม่พูด”

“นิมนต์หลวงพ่อพูดได้เลยค่ะ รับรองว่าโยมจะไม่โกรธหลวงพ่อ ไม่ว่าจะชอบหรือไม่ชอบในสิ่งที่หลวงพ่อพูด” คฤหัสถ์พูดจากใจจริงเพราะไม่รู้ว่าท่านพระครูรู้ความคิดของเธอและพร้อมที่จะแก้แค้น เป็นความสุขของท่านที่จะได้แก้แค้นโดยไม่ต้องบาบ เพราะ **ท่านลอยบุญลอยบาบไปหมดแล้ว**

“ขอบคุณขอใจที่ให้โอกาสอาตมาเถ่าแก่เป็นพยานด้วยนะ”

“ครับ” เถ่าแก่เสียงตอบสั้นๆหากในใจนั้นยังคลางแคลงว่าท่านจะใช้ **กุศโลบาย** แบบใดอีก เขาไม่เคยเห็นใครฉลาดปราดเปรื่อง

ในเรื่องพาดนให้พ้นจากการถูกกล่าวหาได้ยอดเยี่ยมทัดเทียมท่าน หากเป็นคนธรรมดาเรียกว่า เอาตัวรอด เพราะตั้งแต่สนทนากัน มายังไม่เคยปรากฏว่าท่านจนมุมเลยสักครั้ง มีแต่ทำให้คู่สนทนา จนมุมไปหลายครั้ง

“อาตมาก็ขอตอบโยมว่าที่โยมบอกจะทบทวนความจำ อาตมานั้นแท้ที่จริงโยมเองจำไม่ได้ จะให้อาตมาช่วยทบทวน แต่กลัวจะเสียหน้าเลยพูดอีกแบบหนึ่ง จริงหรือเปล่า” โยมผงังไส ยอมรับเสียงอ่อยว่า

“จริงค่ะ”

“เออละ เมื่อยอมสารภาพอาตมาก็จะทบทวนให้ เราจบกัน ตรงที่อาตมาพูดว่ายุ่งแล้วเพราะนายอำเภอสองพี่น้องเขาอาศัย อิทธิพลของพ่อเขา และมุ่งมันว่าจะต้องแต่งงานกับโยมให้ได้ ต่อไปนี่โยมก็เล่าต่อให้จบ” ประโยคหลังเป็น คำสั่ง ที่โยมผงังไส ต้องปฏิบัติตาม

“ขอบคุณค่ะ เรื่องก็ดำเนินต่อไปตรงที่เตี้ยเกิดชอบ นายอำเภอรูปหล่อคนนั้นแล้วก็อยากได้มาเป็นลูกเขย” ท่านพระครู พุดชัดขึ้นว่า

“แล้วโยมชอบหรือเปล่า เตี้ยนะชอบแล้วลูกสาวเตี้ยชอบ ไหม” ท่านถามยิ้มๆเพราะรู้ว่าเหตุการณ์ครั้งนั้นทำให้เถ่าแก่เส็งถูก ลมเพชรหึง กระหน่ำยำยีไปหลายวัน โยมผงังไสตอบแบบอ้อมๆ ว่า

“ไ้หลวงพ่อคะใครบ้างจะไม่ชอบคนหล่อ หลวงพ่อชอบ ไหมคะตอนที่หลวงพ่อเกิดเป็นผู้หญิงหลวงพ่อชอบผู้ชายหน้า ตาหล่อเหลาเหมือนพระเอก มิตร ชัยบัญชา ไหมคะ”

“ตอนอาตมาเกิดเป็นผู้หญิงยังไม่รู้จักมิตร ชัยบัญชา เพราะ

เขายังไม่เกิด แต่ตอนเป็นผู้ชายและก็บวชเป็นพระแล้ว อาตมาชอบเขามาก เขาเคยมาที่วัดนั้นนะ มากับ เพชรา เขาราชภักดิ์ คนมาดูกันแน่นเลย ปีนขึ้นไปยืนบนโถ่งน้ำเล่นเอาโถ่งวัดแตกไปหลายใบ แต่เสียดายนะเขาไม่น่าอายุสั้นเลย” โยมฟ้องใส่ได้ทีจึงแก้แค้นท่านพระครูด้วยการพูดว่า

“สรุปว่าขนาดหลวงพ่อก็เป็นผู้ชายยังชอบคนหล่อ แล้วโยมเป็นผู้หญิงจะไม่ชอบก็ผิดปกตินะซีคะ” ท่านพระครูรีบแย้งว่า

“ไม่ผิดหรอกโยม เพราะในอนาคตผู้หญิงจะไม่ชอบผู้ชายหล่อ แต่จะชอบผู้หญิงหล่อ ส่วนผู้ชายก็จะชอบผู้ชายสวย ไม่ชอบผู้หญิงสวยแล้ว โยมคอยดูไปก็แล้วกันว่าจะจริงอย่างที่อาตมาพูดไหม จะจดไว้ก็ได้เนะ”

“ไม่ต้องจดหรอกค่ะหลวงพ่อ โยมบอกเสียช่วยจำก็ได้ เสียเขาจำเก่ง เสียช่วยจำที่หลวงพ่อบอกด้วยนะ” โยมฟ้องใส่สั่งสามมีเถ้าแก่เส็งรับคำ จากนั้นโยมฟ้องใส่จึงเล่านิทานชีวิตต่อ

“เรื่องมันก็ยุ่งอย่างที่หลวงพ่อบอกว่ามานั้นแหละค่ะ เพราะความสวยของโยมเป็นเหตุ” เธอยึดอกพูด เป็นการย้ำว่าเธอสวยจริง ปรายตาไปมองสามมีนิตหนึ่ง แล้วจึงเล่าต่อ

“พูดตรงไปตรงมาก็คือโยมเกิดพึงใจนายอำเภอรูปหล่อคนนั้น ก่อนหน้านั้นเวลามีคนมาขอ โยมก็จะปฏิเสธเสียงแข็งไม่ยอมแต่งท่าเดียว แต่พอมาถึงรายนี้ โยมก็พูดเสียใหม่ว่า ตามใจเดียวกับแม่ก็แล้วกัน เป็นอันว่าทางพ่อเขาก็นัดวันจะมาหมั้น ถามว่าจะเรียกค่าสินสอดเท่าไร เทียบกับแม่บอกว่าแล้วแต่จะมาเพราะไม่ถือว่าเงินทองสำคัญ ขอให้รักลูกสาวจริงอย่าทิ้งอย่าขวางเป็นใช้ได้ พ่อเขาก็พูดออกตัวว่าเขาและลูกชายไม่ร่ำรวยเหมือนเดียวกับแม่ของโยม ไม่มีสมบัติตกทอดจากบรรพบุรุษ มีแต่เงินเดือนข้าราชการ

ซึ่งแม้ไม่มากหากก็พอใช้สอยไปเดือนหนึ่งๆ เสร็จแล้วก็บอกว่าจะให้ทองหนักห้าบาท แหวนเพชรครึ่งกะรัต เงินสดอีกห้าหมื่นบาท รวมแล้วไม่ถึงแสน โยมก็ไม่ค่อยงกเท่าไร เพียงแต่แอบตำหนิในใจว่าทำไมถึงน้อยจังล่ะ เพราะเมื่อเทียบกับรายอื่นๆ เขาเสนอกันมาเป็นแสนๆ แต่ก็คิดว่าไม่เป็นไร เราได้เป็นคุณนายนายอำเภอก็เท่ระเบิดแล้ว อีกหน่อยก็จะได้เป็นคุณนายผู้ว่า โยมก็ฝันเฟื่องไปตามประกาศนียบัตรที่สวยที่สุดในจังหวัด” ท่านพระครูพูดชัดขึ้นว่า

“แล้วถ้าแกทำยังไง ยิ่งตัวตาย ผูกคอตาย หรือว่ากินยาตาย” ท่านหันไปทางเจ้าแก้ว ยิ้มนิดๆ ปรากฏบนใบหน้า ความที่อยากฟังจึงฟังอย่างตั้งอกตั้งใจโดยไม่รบกวน เห็นหนอ เพราะเกรงใจจริงๆ

“ถ้าแกถอดข้าวประชดค่ะ ตอนหลังก็ปรึกษาแม่ ชวนแม่ย้ายไปอยู่ที่อื่นเพราะทนไม่ได้ที่จะอยู่บ้านโยมต่อไป เดี่ยวกับแม่ก็วางแผนกันว่าจะทำอย่างไรกับเฮียตี ในที่สุดก็ตกลงกันได้ว่าจะส่งไปอยู่กับอาโก้ที่ลพบุรี อาโก้เป็นน้องชายของแม่โยมที่ไปทำมาค้าขายอยู่ลพบุรี น้องชายเฮียที่ไปอินเดียวกับเราก็เป็นลูกชายอาโก้คนนี้”

“อย่างนั้นหรือ หรือ อาตมาก็นึกว่าเป็นน้องชายเจ้าแก้วที่เกิดจากแม่เลี้ยง” ท่านพระครูไม่ได้ถาม เห็นหนอ จึงไม่รู้ว่าเป็นน้องชายเจ้าแก้วสิ่งที่ไปอินเดียวกับกันไม่ใช่ น้องชายแท้ๆ

หากเป็นเมื่อก่อนเจ้าแก้วเส็งจะต้องรีบปฏิเสธว่า เขาไม่ยอมรับผู้หญิงคนนั้นเป็นแม่เลี้ยง แต่ ณ บัดนี้เขากลับอยากพบหล่อนและลูกชายหรือไม่ก็อาจจะเป็นลูกสาวซึ่งเป็นน้องของเขา แต่หลวงพ่อบอกว่าให้เข้ากรรมฐานเจ็ดวันก่อน

“ไม่ใช่หรือคะหลวงพ่อบอก น้องชายเฮียเป็นลูกอาโก้โยมเอง แต่อาโก้เขารักเฮียมากกว่าโยมทั้งที่โยมเป็นหลานแท้ๆของเขา สรุปว่า

เสียยอมไปอยู่กับอาภูกัถิลพบุรีแล้วอาภูกัถิลยืมเอาว่าเสียเป็น ลูกชายคนโต ส่วนลูกชายคนโตของอาภูกัถิลซึ่งอายุไล่เลี่ยกับโยมก็เลยกลายเป็นน้องชายเสีย” แม้ท่านพระครูจะไม่รบกวน เห็นหนอ เพราะความเกรงใจ หากเห็นหนอก็อุตส่าห์บอกท่านพระครูว่า

ปลายปีหน้าถ้าแก่เส็งและภรรยาจะย้ายครอบครัวมาอยู่ลพบุรีเพื่อมาครอบครองสมบัติของพระยาโกษา(ปาน) เพราะในอดีตชาติ โยมเส็งเคยเกิดเป็นบุตรชายคนโตของพระยาโกษา(ปาน) ถัดมาอีกหนึ่งปีคือ ปี ๒๕๓๐ สามภรรยาคุณนี้จะนำรูปหล่อของสมเด็จพระพุฒาจารย์(โต)พรหมรสี และรูปหล่อของหลวงปู่แสงอาจารย์ของสมเด็จพระโตไปถวายวัดป่ามะม่วง

ท่านพระครูขอบคุณ เห็นหนอ ในใจที่อุตส่าห์นำเรื่องตีมีสาระมาบอกโดยท่านมิได้ถามจึงบอกคู่สนทนาทั้งสองผู้เป็นเจ้าของเรื่องว่า

“อาตมามีเรื่องจะบอกโยมสองคนให้ช่วยจำด้วย อาตมางานยุ่งจำคนเดียวไม่หมด จึงแบ่งให้โยมสองคนช่วยจำ” แล้วท่านจึงบอกเรื่องที่ท่านรู้มาจาก เห็นหนอ เมื่อสักครู โยมผงังใส่รู้สึกตื่นเต้นดีใจอย่างบอกไม่ถูก หากก็ยังไม่รู้ว่าจะเป็นจริงตามที่ท่านพระครูพูดมาหรือไม่ คงต้องคอยดูกันต่อไป

สำหรับโยมเส็งนั้นไม่กลางแคลงใจเลยสักนิด เขารู้ว่าเจ้าอาวาสวัดป่ามะม่วงรู้แจ้งและรู้จริง มิได้คุยโวโอ้อวดเพื่อหวังลากสักการะ ผิดกับผู้ทรงศีลบางพวกที่ชอบอวด อุดริมนุสสรธรรมที่ไม่มีในตน ท่านพระครูมีอุดมธรรมในตน หากท่านก็ไม่เคยอวด ท่านคือพระแท้ที่เขาคตามหามานาน ปัจจุบันพระแท้มีแต่จะหายากขึ้นทุกวัน ในอนาคตจะมีพระแท้ให้กราบไหว้หรือไม่หนอ

“โยมเล่าต่อซิ เล่าจบแล้ว อาตมาจะได้สรุปเป็นธรรมทาน

ก่อนที่จะถึงวัด **ธรรมทาน** ในที่นี้หมายถึง การให้ความรู้ความ เข้าใจที่ถูกต้อง อาตมาจะไม่ให้ความรู้ความเข้าใจที่ผิด เพราะนั่นเท่ากับพาตัวเองไปตกนรกด้วย พาลูกศิษย์ไปตกนรกด้วย เอ หรือว่าเราจะไปท้าวรณกรกันสักครั้งจะดีไหม ไปเยี่ยมพญาอมราช” ท่านมีอารมณ์ขันอันเป็นปกติวิสัยของท่าน

“ผมขอสละสิทธิ์ครับ กลัวว่าพญาอมราชท่านจะไม่ให้กลับ เพราะผมเคยคิดไม่ดีกับเตี้ย แต่ตอนนี้ผมกลับเนื้อกลับตัวแล้วครับ เพราะได้กัลยาณมิตรที่ประเสริฐอย่างหลวงพ่อกับเขา” เขาพูดด้วยความสำนึกในพระคุณที่ท่านพระครูมีต่อเขา

“หลวงพ่อกะ หลวงพ่อบอกโยมให้เล่าให้จบมาหลายครั้งแล้ว แต่โยมก็เล่าไม่เคยจบสักครั้งเพราะหลวงพ่อบาแหวะข้างทางอยู่เรื่อย แต่แหวะก็สนุกดีนะคะถ้าไม่ห้วงเรื่องเวลา” ท่านพระครูจึงบอกเธอว่า

“ต่อไปนี้อาตมาไม่พาแหวะแล้ว นิมนต์โยมเล่าต่อให้จบเลย อาตมาจะได้สรุปเป็นธรรมทานคือการให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง” โยมผงใสอยากจะทำที่ที่ท่านใช้คำว่า นิมนต์ กับคฤหัสถ์ หากก็ต้องปล่อยเลยตามเลยด้วยอยากที่ท่านสรุปเป็นธรรมทาน ก่อนถึงวัดป่ามะม่วง

“โยมก็แปลกใจว่าทำไมเฮียเขายอมไปอยู่กับอาภู่แงๆ สงสัยเฮียคงโกรธโยมหรือไม่ก็เกลียดหรืออาจจะทั้งโกรธทั้งเกลียดก็เป็นได้ แต่ตอนนั้นโยมไม่สนใจ เพราะกำลังจะได้เป็นคุณนาย นายอำเภอรูปหล่อ เหลือเวลาอีกสามวันก็จะถึงกำหนดที่ผู้ใหญ่มาหมั้น แต่ก็เกิดเรื่องเสียก่อนโยมเพิ่งรู้จากเฮียภายหลังว่า เรื่องที่เกิดเป็นเพราะฝีมือของเฮียเอง” คนเล่าหยุด ไม่เล่าต่อเพราะต้องการให้ท่านพระครูพูดว่า “โยมเล่าต่อซิ” ท่านพระครูรู้ทันจึงนั่งเสีย

คนเล่าจึงต้องเล่าต่อไปว่า

“เรื่องก็คือ มีผู้หญิงคนหนึ่งมาขอพบเดียวกับแม่ที่บ้าน เธอมากับพ่อแม่ของเธอ พ่อเห็นโยมเธอพูดขึ้นว่า อ้อ. คุณพ่อใส่สวยอย่างนี้เองเล่า คุณบัจฉัยถึงได้จะทิ้งดิฉันและลูกในท้อง ผู้หญิงทั้งสองทิ้งรวยอย่างคุณน่าจะหาคนที่ยังโสดมาเป็นสามี ไม่น่าจะมาชอบคนมีลูกมีเมียแล้วอย่างคุณบัจฉัยเลย หลวงพ่อทราบใหม่คะ พ่อได้ยินผู้หญิงคนนั้นพูด โยมตกใจมากและไม่คิดว่าเขาจะมาโกหก เพราะลูกในท้องก็เป็นหลักฐานอยู่ ถ้าเป็นผู้หญิงคนอื่นเขาอาจไม่แคร์ แต่โยมแคร์ โยมไม่ต้องการผิดศีลข้อ ๓ กลัวตกนรกค่ะ เตี่ยก็ถามพ่อแม่ผู้หญิงคนนั้นว่าจริงอย่างที่ลูกสาวพูดมาหรือ พ่อแม่เขาก็รับรองและบอกว่า ถ้าเดียวกับแม่ไม่เชื่อ เขาจะพาไปหาหลวงพ่อยุง วัดบålลังก์ ให้เป็นพยาน ต้องให้พระเป็นพยานเพราะคนที่รู้เรื่องนี้ไม่มีใครกล้ามาเป็นพยาน เขากลัวอิทธิพลของผู้ว่าและนายอำเภอ”

“เดี๋ยวก่อน อาตมาขอถามโยมนิดเดียว ถามว่าพ่อของนายอำเภอที่ว่าเป็นผู้ว่านะ เป็นผู้ว่าจังหวัดอะไรนะ”

“จังหวัดสิงห์บุรีค่ะหลวงพ่อ” โยมพ่อใส่ตอบ

“ผู้ว่าสิงห์บุรีอีกแล้วหรือ” ท่านพูดด้วยน้ำเสียงที่คนฟังไม่รู้ว่าเป็นขื่นชมหรือตำหนิ

เจ้าอาวาสวัดป่ามะม่วงจึงเล่าเรื่องผู้ว่าจังหวัดสิงห์บุรีเมื่อเกือบสามสิบปีก่อน ที่เป็นคนสั่งให้นำเรือดูทรายมาดูทรายหน้าวัดท่าน พอท่านไปขอร้องไม่ให้ทำเช่นนั้นด้วยเหตุผลว่า ตลิ่งหน้าวัดกำลังจะพังลงมาแล้วก็จะลูกกลมมาถึงตัววัด คนเป็นผู้ว่าที่เห็นแก่ตัวเห็นแก่ได้ก็แนะนำท่านว่า ให้ย้ายวัดไปตั้งที่อื่น เมื่อท่านอธิบายให้ฟังว่า วัดไม่ใช่เสื่อจะได้ม้วนจากตรงนี้อาไปปูตรงโน้น

เขาก็ไม่ฟัง ยังตื้อตึงตื้อด้านไม่เห็นแก่ชาติ ศาสนา จึงต้องมารับกรรม
ของความร้ายในบั้นปลายชีวิต สามสิบปีผ่านไปก็ยังไม่ขึ้น
จากอบายภูมิ เพราะบาปกรรมที่ทำไว้ ไม่มีใครหนีพ้นเวรที่ทำ
กรรมที่ก่อไปได้ไม่ว่าจะยิ่งใหญ่แค่ไหน มีอิทธิพลมากมายเพียงใด
ไม่เช่นนั้นพระพุทธองค์ท่านคงไม่ตรัสไว้หรือกว่า **กมฺมุนา วตฺตติ**
โลโก - สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม อย่างนี้แหละหนอ ท่านรู้ว่า
ถ้าแก่เส็งกำลังจะถามที่มาของพระพุทธวจนะที่ท่านอัญเชิญมา จึง
ชิงตอบเสียก่อนว่า มาจากพระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๓ ข้อ ๗๐๗ หน้า
๖๔๘

จากนั้นจึงพูดแบบปลงอนิจจังว่า “ผู้ว่าสิ่งห้บุรีทำเรื่องอีก
แล้วหรือ อะไรกันหนักกันหนา อาตมาไม่เข้าใจจริงๆ” แล้วท่านก็นิ่ง
ไม่พูดอะไรอีก โยมผ่องใสจึงเล่านิทานชีวิตต่อ

“พอดีเดียวกับแม่โยมก็รู้จักหลวงพ่อยุ้ง ท่านเป็นพระดีมี
ชื่อเสียงของจังหวัดสุพรรณ ใครมีทุกข์ร้อนอย่างไรไปให้ท่านช่วย
ท่านก็ช่วย ท่านไม่กลัวอิทธิพลใคร เคยมีพวกอันธพาลไประราน
คนมาทำบุญที่วัดบัลลังก์ หลวงพ่อท่านก็บอกให้กลับไปเสีย เขาก็คำ
ท่านต่อหน้าคนมาทำบุญเพื่อจะอวดศักดิ์ว่าเข้าใหญ่จริง หลวงพ่อ
ท่านก็พูดประโยคเดียวว่า **เก่งอย่างนี้เตี้ยวก็จอด** แล้วท่านก็เดิน
กลับกุฏิไม่สนใจอีก พวกอันธพาลซึ่งมีกันห้าคนก็เที่ยวไปหยิบ
ขมและของทำบุญมากิน ชาวบ้านก็ห้ามว่าอย่ากินก่อนพระ พวก
เขาก็ไม่ฟังเสียงแถมกินเสร็จก็คิดว่าจวนไม่ให้ใครกินต่อ แล้วพากัน
ขับมอเตอร์ไซด์ออกจากวัดไป มีคนเล่าว่าพวกเขาเข้าไปขโมยของ
ในบ้านคนแถวนั้นซึ่งเจ้าของมาทำบุญที่วัด ได้เงินไปหลายร้อยก็พา
กันไปกินเหล้า กินตั้งแต่บ่ายสองกระทั่งค่ำจึงพากันกลับบ้าน ใน
จำนวนห้าคนนั้นมีสามคนเมาจนขับมอเตอร์ไซด์ไม่ไหวจึงซ้อนกัน

ไปโดยฝากรถไว้ที่ร้านเหล้า อีกสองคนที่พอขับได้ก็ขับคู่กันไป กลางถนนเพื่อแสดงความยิ่งใหญ่ของตนว่า แม้กฎจราจรก็ทำอะไรเข้าไม่ได้ แล้วก็เลยถูกรถบรรทุกที่วิ่งสวนมาพุ่งชนตายทันทีที่สี่ศพ อีกคนไปตายโรงพยาบาลและได้เล่าย่อๆให้หมอฟังว่าเกิดอะไรขึ้น เล่ายังไม่ทันจบก็ขาดใจตายเพราะทนพิษบาดแผลไม่ไหว” โยมพ่อใส่หยุดหายใจ เพราะขณะที่เล่าไม่ค่อยได้หายใจ เจ้าอาวาสวัดป่ามะม่วงจึงพูดขึ้นว่า

“หลวงพ่อยุ่งท่านเป็นพระสงฆ์ผู้มีศีลาจารวัตรตรงดงามแล้ว ท่านก็มีคาถาอาคมด้วยแต่ท่านไม่เคยนำมาใช้ในทางที่ผิดและไม่ได้โอ้อวดใคร คนที่เป็นนักปฏิบัติจะรู้ว่าท่านกับอาตมามีปฏิปทาเหมือนกันคือ **ปลุกคนให้ตื่น เสกคนให้เป็นงาน** ซึ่งมีความหมายลึกซึ้งมาก” ท่านพระครูพูดถึงหลวงพ่อยุ่งด้วยความชื่นชมและเรียกว่า หลวงพ่อ ทั้งที่หลวงพ่อยุ่งอ่อนกว่าท่าน ๔ ปี ถ้าแก่เสียงซึ่งรอจังหวะที่จะพูดจึงพูดขึ้นว่า

“ที่อาใส่พูดว่าเรื่องที่เกิดเป็นเพราะฝีมือของผมก็คือ เหตุการณ์ตอนนี้แหละครับ”

“หมายความว่าอย่างไร ถ้าแก่ไปจ้างผู้หญิงคนนั้นมาแสดงละครให้เดียวกับแม่ของโยมพ่อใส่ดูหรือ” ท่านพระครูถามยิ้มๆ

“ผมไม่เคยคิดที่จะเอาชนะคนอื่นด้วยวิธีการที่ผิดศีลธรรมหรือครับหลวงพ่อ เพราะถึงผมจะรักอาใส่เพียงใด ผมก็จะไม่ยอมละเมิดศีลเพื่อให้ได้เขามา” ท่านพระครูออกปากชมว่า

“มันต้องอย่างนี้ เกิดมาเป็นชายชาติทหาร อย่ากินน้ำได้ศอกใคร” เจ้าอาวาสวัดป่ามะม่วงเปรียบเทียบไม่ตรงประเด็น ท่านเองก็รู้สึกหากก็ต้องรีบพูดไปก่อน เพราะผิวเมียคุณีพยายามช่วยกันเตือนให้ท่านจนมุม แต่ท่านก็หาทางออกได้เรื่อยๆ “เห็นหนอทำไม

เฉยอยู่ได้ ช่วยหน่อย” ท่านต่อว่าเห็นหนอและขอให้ช่วย

“เรื่องอย่างนี้ไม่มีสาระ ไม่ช่วย ผูกเองก็แก้เองซี” เห็นหนอตอบรวดเร็วทันใจแทบจะไม่ต้องใช้เวลา

“หลวงพ่อกับ ผมไม่ได้เป็นชายชาติทหาร ผมเป็นพ่อค้าครับ” ถ้าวางเสียงพูดเสียงอ่อยด้วยความเกรงใจเป็นที่สุด

“ถึงไม่ได้เป็นชาตินี้ ชาติที่แล้วก็เป็น ไม่เช่นนั้นจะได้ย้ายมาอยู่ลพบุรีหรือ เพราะลพบุรีเป็นเมืองทหาร” ท่านพูดไปได้เรื่อย ๆ หากคราวนี้ไม่ได้พูดผิดเพราะถ้าวางเสียงเคยเป็นทหารของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช แม้จะไปเกิดและเติบโตที่อื่นหากก็ต้องกลับมาเผ่าสมบัติของบรรพบุรุษมิให้ใครขุดไปขายเพราะกลายเป็นสมบัติของแผ่นดินไปแล้ว ถ้าวางและลูกหลานมีหน้าที่เผ่าไว้ให้อยู่คู่แผ่นดินไปตราบนานเท่านาน

“หลวงพ่อกะโยมขออนุญาตเล่านิทานชีวิตให้จบนะคะ เดี่ยวจะไม่ได้ฟังหลวงพ่อสรรูปเป็นธรรมทาน” โยมมองใส่ก็พูดด้วยความเกรงใจไม่แพ้สามี

“ตกลง” ท่านพระครูตอบสั้น ๆ หากตอบยาวไม่ทันได้สรุบนะ

“ที่โยมพูดก่อนแล้วเฮียพูดทีหลังว่าเรื่องที่เกิดขึ้นเป็นเพราะฝีมือของเฮีย เพราะเฮียมาบอกทีหลังคือหลังจากแต่งงานกันแล้วว่า เฮียได้แอบไปกราบหลวงพ่อยุ่ง เล่าเรื่องราวให้ท่านฟังแล้วขอให้ท่านช่วย ท่านก็แนะนำว่าให้ไปอยู่กับน้องชายแม่ของโยมเพื่อจะได้ไม่รู้ไม่เห็นอะไร แล้วบอกแม่ให้ช่วยกัน *สวดมนต์บทพาหุง* สวดคนละ ๙ จบทุกคืน จากนั้นก็แม่เมตตาให้นายอำเภอและผู้ว่าฯ พ่อของเขา ก่อนแม่เมตตาให้ขอโหรากรรมเสียก่อนแล้วจะได้ผลภายใน ๓ วันหรือ ๗ วันหรือ ๙ วัน ขึ้นอยู่กับพลังของสมาธิ

ขณะสวด หลวงพ่อทวยชิตะว่าได้ผลภายในก็วัน โยมพ่องใสถามท่านพระครู และเกิดความรู้สึกว่านิทานชีวิตของสามเณรน่าจะเรียกว่า นิทาน น่าจะเรียกว่า นิยาย แล้วก็ เป็น นิยายหน้าเฒ่า เสียด้วย ไม่ใช่ นิยายน้ำกลั่น

“ไม่ต้องให้อาตมาทนายหรอก เพราะคุณหน้าก็รู้แล้ว เอาละ ทีนี้ อาตมาก็จะสรุปเป็นธรรมทานให้ฟัง ตั้งใจฟังให้ดีนะ” สองสามภรรยารับคำแล้วฟังอย่างตั้งใจ

เจ้าอาวาสวัดป่ามะม่วงสรุปว่า การที่แก้แค้นได้ดวงตาเห็นธรรม ก็คือการบรรลุโสดาปัตติมรรคโสดาปัตติผลเป็นเหตุให้ละสังโยชน์ ได้ ๓ อย่าง ได้แก่ สักกายทิฏฐิ ความเห็นว่าเป็นตัวของตนหรือความเห็นเป็นเหตุถือตัวตน เช่น เห็นรูปเป็นตน เห็นเวทนาเป็นตน เป็นต้น วิจิกิจฉา ความลังเลสงสัย หรือความเคลือบแคลงในกุตลธรรมทั้งหลาย ความลังเลเป็นเหตุให้ไม่แน่ใจในปฏิบัติทาเครื่องดำเนินของตน และ สิ้นพตปรามาส ความยึดถือว่าบุคคลจะบริสุทธิ์หลุดพ้นได้ด้วยศีลและวัตร กล่าวคือถือเพียงว่าเพียงประพฤติศีลและวัตรให้เคร่งครัดก็พอที่จะบริสุทธิ์หลุดพ้นได้ ไม่ต้องอาศัยสมาธิและปัญญาก็ตาม ถือศีลและวัตรทั้งมกายหรืออย่างงมกายก็ตาม สิ้นพตปรามาสอีกความหมายหนึ่งคือ ความถือศีลพรตโดยสักว่าทำตามๆกันไปอย่างงมกาย หรือโดยนิยมว่าหลังว่า ศักดิ์สิทธิ์ ไม่เข้าใจความหมายหรือความมุ่งหมายที่แท้จริง

เมื่อท่านอธิบายเรื่องสังโยชน์ ๓ จบลง ท่านจึงทดสอบแก้แค้นด้วยการถามว่า

“สังโยชน์ ๓ อย่างที่อาตมาพูดถึงนี้ โยมแก้แค้นมีกี่อย่าง” บรูษะวัยสี่สิบห้าตอบอย่างฉับพลันทันใดว่า

“ผมไม่มีเลยสักอย่างเดียวครับ” ท่านพระครูจึงพยากรณ์คือ

พูดรับรองว่า

“นี่แหละคือคุณสมบัติของพระโสดาบัน ของดีที่โยมได้จากแดนพุทธภูมิก็คือ โยมได้ดวงตาเห็นธรรม ทำให้เปลี่ยนจากความเป็นปุถุชนมาเป็นอริยบุคคลระดับต้น ซึ่งมีชื่อเรียกว่า**พระโสดาบัน**”

“เพราะมีหลวงพ่อกับเป็นกัลยาณมิตร” เขาพูดด้วยความซาบซึ้งใจในเมตตาของกัลยาณมิตร ท่านพระครูพยักหน้าซำๆแล้วจึงสรุปธรรมทานต่อ

“พระโสดาบันก็คือ ผู้ถึงกระแสที่จะนำไปสู่พระนิพพาน มี ๓ ประเภท จำแนกตามจำนวนครั้งที่จะต้องเกิดอีก ได้แก่ **เอกพีธี** เกิดอีกครั้งเดียว **โกลังโกละ** เกิดอีก ๒-๓ ครั้ง และ **สัตตักขัตตุงปรมะ** เกิดอีก ๗ ครั้งเป็นนิตย์ โยมถ้าแก่รู้ใช้ไหมว่าโยมจะเกิดอีกกี่ครั้ง”

“รู้ครับ ผมจะไม่มีชาติที่แปด” ถ้าแก่เสียงตอบ ท่านพระครูจึงเฝ้าว่า

“รู้สึกโยมจะชอบเลขมาก เลขน้อยๆไม่ชอบ เหมือนตอนที่หลวงพ่อยุ่งให้สวดมนต์แล้วบอกว่าสำเร็จภายใน ๓ วัน ๗ วัน ๙ วัน โยมก็เลือกเลข ๙ ซึ่งมากที่สุด ใช่ไหมโยม” ท่านถามโยมผ่องใสเพื่อให้ช่วยเป็นพยาน

“คะหลวงพ่อกับเฮียเขาชอบ เลขมาก แต่ไม่ชอบ เมียมมาก ใช่ไหมเฮีย”

“เฮียขอไม่ตอบนะ ประเดี๋ยวหลวงพ่อกับจะหาว่ามาเกี่ยวกันต่อหน้าท่าน ทำให้ท่านต้องอาบัติ ถ้าท่านไม่อาบัติเฮียก็ต้องอาบัติ” คฤหัสถ์พูดสัพพยอกบรรพชิตแล้วคิดในใจว่า **เฮียมีเมียที่สวยที่สุด ประเสริฐที่สุดอย่างนี้ นางในปฐพีไม่มีเหมือน เพราะฉะนั้นเฮียจึงไม่ชอบเมียมากเพราะไม่อยากมีปัญญา**

ท่านพระครูไม่ใส่ใจในคำสัพยอกนั้นด้วยต้องการประหยัดเวลา ท่านจึงมุ่งมันสรุปรธรรมทานต่อไป

“การเป็นโสดาบันวัดกันด้วยการละสังโยชนได้ ๓ อย่าง แล้วมีอะไรที่จะมาวัดความเป็นโสดาบันอีกหรือไม่ ถ้าแก้ลงสังเกตดูซิว่ามีอะไรในตัวเราที่ไม่ดี แล้วบัดนี้มันได้หายไป” ถ้าแก้เสียงตอบทันทีว่า

“มีครับหลวงพ่อก่อน ผมก็คิดจะเรียนถามหลวงพ่อก่อนแต่ไม่มีโอกาส คืออย่างนี้ครับ ตอนบ่ายของวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ หลังจากที่ผมได้ดวงตาเห็นธรรมแล้ว ผมเกิดความรู้สึกว่า **ผมรักและศรัทธาเชื่อมั่นไม่หวั่นไหวในพระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์** ถ้าจะมีใครมาบังคับผมไม่ให้เชื่อ แม้จะเอาไปฆ่าผมก็ยอมตาย เรียกว่ารักษานายอมตายถวายชีวิตได้ทันทีไม่รีรอ แล้วผมก็ตั้งปณิธานว่าจะรักษาศีล ๕ ให้บริสุทธิ์ผุดผ่อง มิให้ขาดมิให้พร่องแม้สักน้อย”

“นั่นก็เป็นเครื่องวัดความเป็นโสดาบันบุคคลคือ พระโสดาบันจะมีศรัทธามั่นคงในพระรัตนตรัย และมีศีลบริสุทธิ์ ศีลในที่นี้หมายถึงศีล ๕ พระโสดาบันจะไม่ละเมิดศีล ๕ ตลอดชีวิต มีอย่างอื่นอีกไหม” เจ้าอาวาสวัดป่ามะม่วงถามพระโสดาบันอีก

“มีครับหลวงพ่อก่อน อีกอย่างหนึ่งที่ผมรู้สึกก็คือว่า ผมเป็นคนค่อนข้างตระหนี่ เพราะต้องทำงานช่วยแม่หาเงินตั้งแต่อายุได้แปดขวบ ทั้งผมทั้งแม่เราต้องหาเงินด้วยความยากลำบาก จึงกระหมัดกระหม่อมเกินความจำเป็นจนกลายเป็นคนตระหนี่เหนียวแน่นทั้งแม่ทั้งลูก แต่พอชีวิตผมเปลี่ยนไปตอนพบอาสัสนี้ ผมก็ไม่ต้องตระหนี่อีกเพราะเรามีที่อยู่กินแล้วยังมีเงินเดือนอีก ครอบคลุมอาสัสนี้ไม่พุ่มเฟิยแต่ก็ไม่ตระหนี่ถี่เหนียว แล้วก็ชอบทำบุญให้ท่าน

ทำบุญครั้งละมากๆ แรกๆผมก็นึกเสียดายแทนเพราะความที่ผมเป็นคนตระหนี่ หากก็คิดว่าไม่ใช่เงินของผมแล้วผมจะต้องไปเดือดร้อนอะไรด้วย ต่อมาผมก็แอบอนุโมทนาในใจว่า**ครอบครัวนี้ใจบุญเหลือเกิน** ทำบุญบริจาคทานไม่เว้นแต่ละวัน ต่อมาผมก็เปลี่ยนไปอีก คราวนี้ผมขอร่วมทำบุญด้วยหากก็ทำแต่น้อยเพราะยังนึกเสียดายอยู่ แม่ก็ไม่ห้ามและร่วมอนุโมทนาด้วยทุกครั้ง กระทั่งเราแต่งงานกันอาไสก็ไม่เคยหยุดทำบุญให้ทาน แถมทำครั้งละมากๆ แต่นิสัยตระหนี่ของผมยังไม่หมดไป พอเห็นเขาบริจาคเป็นแสนเป็นล้าน ผมก็นึกเสียดายแต่ก็ไม่ได้ว่าอะไรเขา เพราะสังเกตว่า **ยิ่งเขาทำบุญ เราก็มั่งขายของดี** มันก็แปลกนะครับหลวงพ่อ”

“ไม่แปลกหรอกโยมถ้าแก่ มันมีตัวอย่าง อาตมามีคาถา**นาคาเรียกทรัพย์** อยากรู้หรือเปล่า ถ้าอยากจะทำบอกให้”

“ไม่อยากจะรับ ผมพอแล้ว รวยพอแล้ว” บุษบวยสี่สิบห้าตอบจากใจจริง

“แต่โยมอยากได้ค่ะ โยมยังไม่พอ อยากมีเงินอีกเยอะๆจะได้ทำบุญให้ชุ่มใจไปเลย” ภรรยาบุษบวยสี่สิบห้าพูดขึ้น

“ถ้าอย่างนั้นอาตมาบอกโยมผ่องใสก็ได้ โยมถ้าแก่ไม่อยากจะก็ไม่เป็นไร” แล้วท่านจึงบอกคาถา**เรียกทรัพย์**ว่า

“อาตมาได้คาถานี้มาจาก **หลวงพ่อด** วัดปากน้ำภาษีเจริญ เมื่อปี ๒๔๙๓ หลังจากบวชได้สองปี อาตมาไปเรียนวิชาธรรมกายจากท่านได้ของดีมากมายโดยเฉพาะคาถานี้ ทำให้เงินไหลนองทองไหลมา วัดป่ามะม่วงก็เลยรวยยกใหญ่” ท่านพูดยิ้มๆนึกถึงภาพวัดปากน้ำที่มีคนไปทำบุญมากมาย แม้หลวงพ่อดจะมรณภาพไปหลายปีแล้ว แต่วัดปากน้ำก็ยังมีเงินมหาศาล เรียกว่ารวยไม่เลิก ทำให้สมภารองค์ต่อมาจับจ่ายใช้สอยในการสาธารณณะ

ต่างๆอย่างคล่องมือ เป็นต้นว่า ให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียนตำราวจ
นักเรียนทหาร และนักเรียนพยาบาลเป็นประจำทุกปี ปีละหลายร้อย
ทุน

“คาถาของหลวงพ่อดีคือ **ยิ่งให้ยิ่งได้ ยิ่งหวงยิ่งอด หมด
ก็ไม่มา เราไม่หวงกันเราก็ไม่อด หมดก็มาเรื่อยๆ** นี่แหละขลัง
ที่สุด อาตมาทดสอบมาแล้ว” เมื่อท่านพระครูบอกคาถาจบ เจ้าแก้ว
เส็งก็ย้าอีกว่า

“มันแปลกนะครับหลวงพ่อ”

“ไม่แปลกหรอกโยม เอาละที่นี่หลังจากโยมได้ดวงตาเห็น
ธรรมแล้ว โยมยังคิดเสียตายเงินอีกไหม เวลาทำบุญนะ”

“ไม่คิดเลยครับหลวงพ่อ ตั้งแต่บ้ายวันที่ ๔ เป็นต้นมา ผมก็
นึกย้อนไปในอดีตว่าทำไมตอนนั้นผมถึงเสียตายเงิน แต่ ณ วัน
นั้นผมกลับรู้สึกที่ว่าต่อไปนี่ผมจะทำบุญบริจาคทานโดยไม่นึกเสียตาย
อีกต่อไป ความรู้สึกที่ว่านั่นมันเกิดขึ้นมาเองโดยที่ผมไม่ได้ไปบังคับ
ให้มันเกิด คนที่เป็นพระโสดาบันเป็นอย่างนี้ทุกคนหรือเปล่าครับ
หลวงพ่อ หรือเป็นแต่ผม” ท่านพระครูตอบว่า

“พระโสดาบันแท้ ต้องละความตระหนี่ได้เหมือนที่โยม
เจ้าแก้วเส็งได้แล้ว แต่พระโสดาบันเทียม นอกจากละไม่ได้แล้วยัง
ตระหนี่หนักขึ้น ทั้งตระหนี่ทั้งกเลย” ท่านนึกถึงพระโสดาบันเทียม
ทั้งหลายที่มาวัดท่านโดยอ้างว่าสำเร็จโสดา

“พระโสดาบันก็มีแท้มีเทียมหรือครับ”

“เป็นอย่างนั้น พวกโสดาเทียมมาที่นี้กันมากมาย มาชม
อาตมาด้วย บอกว่าเขาเป็นโสดาแล้ว แต่อาตมายังเป็นปุถุชนเขา
จึงไม่กราบอาตมา บางรายเป็นผู้หญิงเสียด้วย จะให้อาตมากราบ
เขา มันจะมากไป อาตมาก็เลยบอกว่าอาตมายังไม่เป็นโสดาหรอก

เพราะการเป็นโศดาจะต้องผ่านโสดีก่อน ที่ว่าโยมเป็นโศดาณะ อาตมาไม่เชื่อหรือแค่อโสดียังไม่ผ่านเลย มีอย่างหรือจะให้พระกราบผู้หญิง อาตมาไม่กราบหรือ พระพุทธเจ้าไม่ได้สอน อาตมาก็เทศน์ชะลูก ขึ้นเปิดแน่ไปเลย ไม่ลาอาตมาด้วย เอาละ สำหรับโยมอาตมาก็ขอสรุปเป็นธรรมทานได้อีกอย่างหนึ่ง คือ **พระโศดาบันจะตัดความตระหนี่ได้อย่างเด็ดขาด** นี่เป็นเครื่องมือวัดพระโศดาบันอีกประการหนึ่ง” จากนั้นท่านจึงอธิบายเรื่องความตระหนี่ ดังนี้

ความตระหนี่มาจากคำบาลีว่า **มัจฉริยะ** หมายถึง ความตระหนี่ ความหวง ความกีดกันไม่ให้ผู้อื่นได้ดีหรือมีส่วนร่วม ในพระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๑ ข้อ ๒๘๒ หน้า ๒๔๖ ได้กล่าวถึงความตระหนี่ไว้ ๕ อย่าง เรียกในภาษาบาลีว่า **มัจฉริยะ ๕** ได้แก่

๑. **อวาสมัจฉริยะ** ตระหนี่ที่อยู่ หวงที่อาศัย ท้องถิ่น ดินแดน อย่างสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี กองทัพพม่ายกมาตี เพื่อจะแย่งชิงท้องถิ่นดินแดนของไทยเพราะมี **อวาสมัจฉริยะ** ชักจูงไป

๒. **กุลมัจฉริยะ** ตระหนี่ตระกูล หวงสกุล เช่นพวกศากยวงศ์ ซึ่งเป็นวงศ์ของพระพุทธเจ้า วงศ์นี้จะไม่แต่งงานกับวงศ์อื่น จะแต่งงานเฉพาะในวงศ์ของตน จนกลายเป็นเหตุให้เกิดศึกสงครามใหญ่โตทำให้พวกศากยวงศ์แทบจะสูญสิ้นไปจากแผ่นดินชมพูทวีป จำได้ไหมที่พระวิทยากรบรรยายเรื่อง พระเจ้าวิฑูฑณะ โอรสของพระเจ้าปเสนทิ แห่งแคว้นโกศลที่เกิดจากนางवासภักตติยา พระเจ้าปเสนทิอยากจะเป็นพระญาติกับพระพุทธเจ้าเพราะพระองค์รักพระพุทธเจ้ามาก จึงไปขอศากยธิดามาเป็นนมเหสี พวกศากยวงศ์ก็ประชุมกัน ไม่ต้องการปะปนสายเลือดกับพวกอื่น จึงส่งธิดาของพระเจ้ามหานาม ที่เกิดจากนางทาสีไปให้ ต่อมานางवासภักตติยา

ประสูติพระโอรสมาองค์หนึ่งคือ เจ้าชายวิฑูฑกะ เรื่องมันยาว โยมจำได้ใช่ไหม อาตมาไม่เล่าต่อนะ” ท่านรู้สึกขี้เกียจเล่า จึงถามคนฟัง

“ไม่เป็นไรครับหลวงพ่อ นิมนต์ต่อข้อ ๓ เลยครับ” เจ้าแก้วเสียงนิมนต์

๓. **ลามัจฉริยะ** ตระหนี่ลาม หวงผลประโยชน์ อันนี้ดูในประเทศเราก็ได้ จะมีคนประเภทหวงผลประโยชน์ของตัวเองอยากได้ผลประโยชน์ของคนอื่น ก็จะแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นกันทำให้แผ่นดินลูกเป็นไฟ มีทั้งน้ำทั้งไฟ คือไฟไหม้ แล้วก็น้ำท่วม อีก ๒๓ ปีข้างหน้าโยมได้เห็นแน่ แต่ไม่ต้องตกอกตกใจไปหรอก **คนที่อยู่ในศีลในธรรมจะทำให้ใจได้** มันเป็นไปตามกรรมของมนุษย์ที่ถือกำเนิดมาในโลก ไม่ใช่แต่ประเทศเราเท่านั้น ถึงประเทศอื่นก็เหมือนกัน เรียกว่าเดือดร้อนกันไปทั่วโลกเพราะ ลามัจฉริยะ เป็นเหตุ

๔. **วิถณมัจฉริยะ** ตระหนี่วรรณะ หวงสรวิถณะ คือ ศิวพรณของร่างกาย ไม่พอใจให้ผู้อื่นสวยงาม หวงคุณวิถณะ คือ คำสรรเสริญคุณ ไม่อยากให้ใครมีคุณความดีมาแข่งตน ไม่พอใจได้ยินคำสรรเสริญคุณความดีของผู้อื่น ตลอดจนแบ่งชั้นวรรณะ

๕. **ธัมมมัจฉริยะ** ตระหนี่ธรรม หวงวิชาความรู้และคุณพิเศษที่ได้บรรลु ไม่ยอมสอน ไม่ยอมบอกผู้อื่น กลัวเขาจะรู้เท่าเทียมหรือเกินตน

มัจฉริยะ ๕ อย่างที่อาตมากล่าวมานี้ โยมเจ้าแก้วมีครบทั้ง ๕ อย่างเลย หรือว่ามีเป็นบางอย่าง” ท่านทดสอบคุณสมบัติของพระโสดาบันอีกครั้ง

“ตัวเล็กของหลวงพ่อ ๒ ข้อนี้ ผมไม่มีทั้งสองข้อเลยครับ เพราะมัจฉริยะ ๕ อย่างของผมหมดไปเมื่อตอนบ่ายของวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ที่ผ่านมารับ” เจ้าแก้วเสียงตอบอย่างผู้อาจหาญในธรรม

“ดีมาก ตอบดีมาก เพราะถ้าเหลือมััจฉริยะแม้อย่างเดียว ก็เป็นพระโสดาบันไม่ได้” ท่านพระครูชื่นชม แล้วจึงกล่าวถึงเครื่อง วัตถุอีกประการหนึ่งและคงเป็นประการสุดท้ายเนื่องจากรถแล่นผ่าน ทางเข้าอำเภอพรหมบุรีมาแล้ว

เครื่องวัดความเป็นโสดาบันบุคคลอีกประการหนึ่งคือ **อริยวัฑฒิ** ซึ่งแปลตามศัพท์ว่าความเจริญอย่างประเสริฐ หลักความ เจริญของอารยชน หรือความเจริญงอกงามที่ได้สาระสมเป็น **อริยสาวกอริยสาวิกา อริยวัฑฒิ** มี ๕ อย่าง ได้แก่

๑. **ศรัทธา** มีความเชื่อความเลื่อมใสในพระรัตนตรัย หมต ความสงสัยในกฎแห่งกรรม

๒. **ศีล** มีความประพฤติดีทั้งกายและวาจา มีการเลี้ยงชีพ โดยสุจริตตามหลักศีล ๕ อย่างบริบูรณ์

๓. **สุตะ** เป็นผู้มีการศึกษาคือ ได้เรียนรู้พระธรรมอย่างถูกต้อง ตามหลักไตรสิกขา

๔. **จาคะ** อยู่ครองเรือนด้วยใจที่ปราศจากความตระหนี่ ยินดีในการสละการให้ การเฉลี่ยแจกจ่ายปันทรัพย์สิ่งของเพื่อ ความสุขของผู้อื่น ไม่ยึดติดในอามิสสุขเฉพาะตน

๕. **ปัญญา** มีปัญญารู้แจ้งอริยสัจ ๔ มองเห็นปฏิจสมุปบาท เข้าใจหลักไตรลักษณ์เป็นอย่างดี จนสลัดความเห็นผิดต่าง ๆ ออกไป ได้ เป็นผู้หมดความสงสัยในอริยสัจ ๔ มุ่งปฏิบัติธรรมตามหลัก สติปัฏฐานเพื่อบรรลุมรรคญาณ

“**อริยวัฑฒิ ๕** อย่างที่อาตมากล่าวมานี้ โยมเจ้าแก้มก็มีก็อย่าง” เจ้าอวาสวัดป่ามะม่วงถามเป็นคำถามสุดท้าย บรูชวัยสี่สิบห้าตอบ จะฉานว่า

“มีครบทั้ง ๕ อย่างเลยครับ เพราะผมมีหลวงพ่เป็น

ความลับในสัปดาห์

กัลยาณมิตรโดยเฉพะข้อสุดท้าย ผมได้รับความอนุเคราะห์จาก หลวงพ่อเมื่อวันที่ ๒ ที่ผ่านมา หลวงพ่อบรรยาย **ปฏิบัติสมุปบาท** ที่พระมหาเจดีย์พุทธคยา ได้ต้นพระศรีมหาโพธิ์ราวกับจะทราบว่าจะอีกสองวันผมจะได้พบของดี หลวงพ่อจึงปูพื้นฐานด้านปริยัติให้ผม แล้วก็แปลกที่วันนั้นผมฟังด้วยความเข้าใจซาบซึ้งทั้งที่ปฏิบัติสมุปบาท เป็นเรื่องยากแก่ความเข้าใจของผู้ที่ยังเป็นปุถุชนอย่างผม และที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งที่ผมจำติดตาตรึงใจก็คือ วันนั้นหลวงพ่อได้สัมผัสมือกับ **องค์ดาไล ลามะ** ประมุขของทิเบตและเป็นพระนิกายมหายาน ผู้มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของคนทั่วโลก” คุฤหิสต์พูดจบ รถก็มาจอดที่หลังกุฏิเจ้าอาวาสวัดป่ามะม่วงพอดิบพอดี

๑๒

ภาระอันยิ่งใหญ่

นายสมชายกับนายขุนทองเฝ้าชะเง้อตาคอยหลวงพ่อกับหลวงลุงของตน เห็นรถมาจอดหลังกุฏิก็รู้ว่ามีคนมาส่งท่าน จึงพากันออกไปรับ

“หลวงพ่อกันเพลหรือยังครับ” นายสมชายถามหลังจากนมัสการท่านพระครูและไหว้บุรุษสองกับสตรีหนึ่งที่มาส่งท่านแล้ว นายขุนทองทำตาม ลูกพี่

“เธอเตรียมไว้หรือเปล่าละ” ท่านพระครูถาม

“เตรียมซิคครับ ถึงหลวงพ่อบอกว่าจะมาเวลาเท่าไร ผมก็ต้องเตรียมพร้อมไว้ก่อนเสมอ ถ้าไม่ทำเช่นนั้นก็จะถูกกล่าวหาว่าละเลยต่อหน้าที่” เขาตั้งใจประซด นายขุนทองยังคงตั้ง ๆ กับหลวงลุงที่ไม่อนุญาตให้ไปอินเดียด้วย จึงไม่พูดไม่จา ท่านพระครูไม่ถือสาเพราะรู้ว่าผู้ชายที่หมายมุ่งจะเป็นผู้หญิงนั้นจะต้องเจ้าแง่แสนงอนกระเง้ากระงอดเหมือนเจ้าขุนทองคนนี้ ยิ่งดีที่เขายอมบวชหนึ่งพรรษา ซึ่งจะทำให้ละเวสาสนาได้ในชาติต่อไป ชาติสุดท้ายแล้วที่เขาจะเป็นอย่างนี้ก็ให้เขาตัดจจริตติดดินให้ถึงพริกถึงขิงไปเลย

“มีมากกว่านั้น เหตุผลที่เธอเตรียมภัตตาหารให้ฉันมีมากกว่านั้นเธอสองคนตกลงกันแล้วใช่ไหมว่าถ้าฉันมาไม่ทันเธอก็จะสวาปามกันเอง จะฉันแทนฉันว่าฉันเถอะ” ท่านประซดตอบ

ด้วยการใช้คำว่า ฉัน กับคนทั้งสองแทนคำว่า กิณ คราวนี้นายขุนทอง
อดรันทนไม่ได้ ต้องขอมีส่วนร่วมจึงตัดสินใจให้เหมือนเสียงผู้หญิง
ที่เป็นผู้หญิงให้มากที่สุด พูดแบบตัดจริดสุด ๆ ว่า

“แหม หลวงลุงเหี้ย รู้ไปเสียหมดทุกเรื่อง แบบนี้เขาเรียกว่า
แสร้งรู้ใหม่ซะพี่สมชาย”

“น้อยๆหน่อยขุนทอง เอ็งพูดไม่ดีกับหลวงพ่อข้าแล้วนะ
อย่าลืมนะว่าท่านเป็นเกจิอาจารย์ที่คนนับถือทั่วจักรวาล แล้วยังเป็น
หลวงลุงของเอ็งอีกด้วย เอ็งไปว่าท่านแสร้งรู้ได้ยังไง บาปกรรมมาก
นะเอ็ง” นายขุนทองก็เถียงฉอดๆอย่างไม่ลดละ ท่านพระครูสาย
ศีระชะปล่อยให้คนเกินบาทสองคนเถียงกัน หันไปพูดกับเจ้าแก้วเสียง
และภรรยาว่า

“ท่านอาหารก่อนค่อยไปนะ มือเขาก็งงไม่ได้ทานกัน รวบ
สองมือเลย” ท่านหันไปบอกคนขับด้วย เจ้าแก้วเสียงพูดแบบเกรงใจ
ว่า

“ผมไม่รบกวนหรอกครับ นิมนต์หลวงพ่อตามสบาย ผมจะ
ขอลากลับ” ท่านพระครูรีบท้วงว่า

“ยังกลับไม่ได้ มาวัดนี้ถ้าไม่ได้ทานข้าวถือว่ามาเสียเที่ยว”
แล้วหันไปพูดกับคนขับรถว่า

“โยมโซเฟอร์ทานข้าวก่อนนะ ข้าววัดนี้ใครทานแล้วกลับไป
ไปรวยทุกคน”

“ครับ” คนขับรถตอบยิ้มๆ เขาคร่ำครึเกี่ยวกับการขับรถจาก
สุพรรณมาสนามบินดอนเมือง จากสนามบินดอนเมืองมาวัดป่า
มะม่วง ชาวสักเมียดยังไม่ตกถึงท้อง ถึงจะกลับไปไม่รวยก็ไม่ว่า ขอแก้
ปัญหาเฉพาะหน้าด้วยการกินข้าวสักจานเพื่อไล่ความหิว แต่ถ้ากลับ
ไปแล้วรวยก็ถือว่าเป็นโชค ดูท่าทางหลวงพ่อบ้านหลังไม่เบา คุย

สนุกอีกด้วย ถึงจะฟังรู้เรื่องบ้างไม่รู้เรื่องบ้างก็ช่างเถาะ

“อาตมาไม่ขงไม่ขลังอะไรหรอก แต่ถ้าโยมทานข้าว กลับไปรวยแน่ ลีตเตอร์ที่ซ่อนไว้ใต้หมอนนะ จะถูกรางวัลที่สอง แต่โยมต้องแบ่งให้พวกบ้านเขาด้วย พอตีเขาจะเอาปลอกหมอนไปซັกเลยพบเข้า” ท่านพระครูรู้ว่าเขากำลังคิดอะไรอยู่ จึงช่วยคิดแบบดังๆ

“ไอ้โฮ หลวงพ่อขลังจังครับ วันหลังผมจะมาขอเลขบ้าง ผมขอฝากเนื้อฝากตัวตะครับ” คนขับพุดพร้อมกับคุกเข่าลงกราบท่านสามครั้งเป็นการฝากเนื้อฝากตัว

“อาตมาไม่ขลังแล้วอาตมาก็ไม่เคยให้เลขใครเพราะไม่อยากจะหาชาวพุทธหมกมุ่นมัวเมาในการพนันขั้นต่อ โยมจำไว้เลยว่า ยังไม่เคยมีใครเป็นเศรษฐีเพราะเล่นการพนัน แต่เศรษฐีที่หมดตัวเพราะเล่นการพนันมีมากต่อมาก เป็นชาวพุทธต้องขยันหมั่นเพียรในการประกอบอาชีพ ไม่ใช่หวังรวยด้วยการพนัน อาตมาขอบิณฑบาตเลยนะว่า ต่อไปขอให้เลิก ดูอย่างโยมเถ่าแก่กับโยมผ่องใสเป็นตัวอย่าง เขายันทำมาหากินจนร่ำรวยมีเงินเป็นแสนๆ ต่อไปก็จะมีเป็นล้านๆโดยไม่ต้องซื้อหวย นะโยมนะ” ท่านหันไปพุดกับสองสามีภรรยาซึ่งเท่ากับ ให้พร ไปในตัว ทั้งสองคุกเข่ากราบท่านสามครั้งดังที่คนขับรถทำ

“หลวงพ่อกะ โยมอยากกินข้าววัดป่ามะม่วงแล้วกะ หิวมากเพราะกินอาหารแขกมาหลายวัน คิดถึงแกงส้มและต้มผักกาดทองจะแะอยู่แล้ว” เธอบอกชื่ออาหารที่ชอบเพราะรู้สึกหิว ไม่ใช่รู้สึกอยาก รวยเพราะรวยอยู่แล้ว แต่ถ้าจะรวยมากกว่านี้อีกก็ไม่ต่างกัน

“ดีเลยโยม ที่วัดมีแกงส้มและต้มผักกาดทองพอดีเลย สงสัยพวกแม่ครัวรู้ว่าคนมีบุญจะมาทานข้าววัดนี้” ในใจท่านพุดว่า โยม

ไม่รู้อะไร กับข้าววัดป่ามะม่วงก็มีสองอย่างนี้ทุกวันนี้แหละ ใครมาจากไหนก็มากิน แถมคนแถวนี้ก็เอาถังพลาสติกบ้าง ถุงพลาสติกบ้างมาใส่ไปกินบ้าน บางคนก็ชอบไปฝากลูกฝากหลาน แต่ข้าววัดนี้ก็ไม่เคยหมด มีให้กินทุกวัน อาตมาทำกรรมไว้กับคนบ้านแปงถึงต้องมาเลี้ยงเขาทั้งหมู่บ้านทั้งตำบลอย่างนี้

“ขุนทอง พาแขกไปทานอาหารที่โรงครัว ไม่ต้องทำหน้าที่เจ้าหน้าที่อย่างนั้นหรอก ถึงเียงไม่ได้ไปอินเดียกับข้าแต่ข้าก็มีของฝากจากอินเดียมาให้เียงเป็นสำหรีสีแดงแจ๊ด คราวนี้เียงจะสวยที่สุดในตำบลบ้านแปงเชียวละ” ท่านบอกหลานชาย

“หรือชะหลวงลุง ขอบคุณขอบคุณหลวงลุงมากๆนะชะ” นายขุนทองเปลี่ยนกิริยาจากกระเจ้ากระงอออกมาเป็นระริกกระรี่ในทันที รีบพาอาคันตุกะสามคนไปยังโรงครัวอย่างเร็วรี่

ท่านพระครูเดินเข้ามาในกุฏิ นายสมชายจึงลากกระเป๋ามาฝากตามมา

“แล้วผมจะได้ของฝากใหม่ครับ” นายสมชายทวงบ้าง

“เดี๋ยวก็รู้” ท่านพระครูตอบ จากนั้นจึงเดินขึ้นชั้นบน นำยามไปเก็บแล้วลงมาสร้งน้ำ นายสมชายนำกระเป๋ามาขึ้นไปไว้ชั้นบนแล้วจึงมาเตรียมสำหรับที่แม่ครัวจัดมาให้เมื่อสักครู่ก่อนหน้าที่ท่านจะมาถึง

สร้งน้ำแล้ว เจ้าอาวาสวัดป่ามะม่วงจึงลงมาฉันภัตตาหาร นายสมชายคอยรับใช้อยู่ใกล้ๆ ท่านฉันไป ๒-๓ คำก็รวบซ้อนเหมือนที่เคยปฏิบัติมา นายสมชายคิดว่าท่านน่าจะฉันมากกว่านี้ เพราะได้ยินมาว่าประเทศอินเดียยากจน ผู้คนอดอยากหิวโหย มีแต่ขอทานเต็มเมือง จึงท้วงท่านว่า

“ทำไมหลวงพ่อดีฉันน้อยจัง ผมว่าน่าจะฉันมากกว่านี้เพราะ

ฉันควบสองมือเข้า - เพล” นายสมชายยังพูดไม่จบ ท่านเจ้าของ
กฎีกีพูดขึ้นลอยๆว่า

“ผู้ดีเห็นแก่หน้า ชี้อ้าเห็นแก่กิน”

“อ้าวแล้วกัน ผมอุตส่าห์เป็นห่วง เห็นไปดอดอยากมาจาก
อินเดียก็อยากจะให้ฉันมากๆจะได้มีกำลังต่อสู้กับญาติโยม มาด่ากัน
เสียงั้น” นายสมชายต่อว่าต่อขาน มิได้ถือโทษโกรธเคือง ถือเสีย
ว่าหลวงพ่อบริจาคผู้หญิง โบราณว่า ผู้หญิงค่าแปลว่าผู้หญิงรัก

“ฉันไม่ได้ตำเธอ เพียงแต่พูดให้ฟัง ฉันฉันน้อยไม่ดีหรือ
ยังงี้ ก็ไหนเธอกับเจ้าขุนทองตกลงกันว่าถ้าฉันมาไม่ทันเธอ
สองคนจะฉัน แทนฉันไงล่ะ ฉันไม่อยากจะให้เธอสองคนผิดหวัง” ท่าน
ตั้งใจใช้คำว่า ฉัน ที่แปลว่า กิน กับนายสมชายและนายขุนทอง

“หลวงลุงนินทาอะไรขุนทองซะ” นายขุนทองกลับจาก
โรงครัวมาได้ยินหลวงลุงเอ่ยชื่อตนก็โวยวายเหมือนคนกินปูนร้อน
ท้อง

“หลวงพ่อบอกว่าเอ็งดูสวยขึ้น” นายสมชายไม่ต้องการพูด
ปด เพียงแต่อยากให้หลานชายที่กลายเป็นหลานสาวของท่าน
พระครูรู้สึกอารมณ์ดีขึ้น

“เฟิ่งรู้หรือ เขารู้กันมาตั้งนานแล้วหละลุง” นายขุนทอง
ละ หลวง ไว้เพราะต้องการให้เป็นไปตามเพลง ท่านเจ้าของกฎีกีไม่
ใส่ใจ หากถามขึ้นว่า

“โยมเขาทานข้าวกันแล้วหรือ” หลานชายแซ่ซดตอบด้วย
การเล่นคำว่า

“จะแล้วไต่ยังงีล่ะ ก็เฟิ่งจะไปเตี๋ยวนี้เอง โอโฮเขา ฉัน กัน
ใหญ่ยังกับดอดอยากมาสักสองปี หนูนึ่งน้ำลายไหลเลย ที่ต้องเดินมา
นี่เพราะกลัวพี่สมชาย ฉัน หมด ไม่มีอะไรหอก” ท่านพระครูจึง

ถามเป็นการเป็นงานว่า

“ตอนฉันไม่อยู่มีใครมาหาฉันบ้างไหม”

“นับไม่หวาดไม่ไหวเลยครับ ผมเลยบอกไปว่าให้มาวันนี้ หลวงพ่อจะถึงวัดวันนี้ อันที่จริงผมก็ซื้อไปหน่อย น่าจะให้ หลวงพ่อได้พักผ่อนสักวันสองวัน รู้แบบนี้บอกกว่าหลวงพ่อกลับ พรุ่งนี้หรือมะรืนนี้ก็ดีหรอก” นายขุนทองพูดสอดขึ้นว่า

“ไม่ซื้อไปหน่อยหรอกฮะ พี่สมชายเชื่อไปมากเลยแหละ เชื่อ กับเชื่อมั่นดีกรีกัลลัฏกันเหมือนเชอกับโง่ นั่นแหละ เชื่อมากก็คือโง่” ท่านพระครูรู้สึกทนหลานชายไม่ไหวอีกต่อไป จึงออกคำสั่งที่ไม่เป็น ลายลักษณ์อักษรว่า

“ขุนทองเอ็งไปดูซิว่าโยมเขาทานอาหารกันเสร็จหรือยัง ถ้า เสร็จให้พามาที่นี่” นายขุนทองทำสะบัดสะบั้งลูกออกไปโดยไม่กราบ หลวงลุง

“แล้วคนที่เพิ่งมาวันนี้มีกี่คน” ท่านรู้ว่าแม่เชิญศรีจะพา มารดามาวันนี้

“นับไม่ถ้วนเลยครับ แม่พินสอนให้ฝึกเดิน ฝึกนั่งอยู่ที่ หอบประชุม บอกว่าช่วงบ่ายหลวงพ่อกจะมาให้กรรมฐาน” นายสมชาย รายงาน ท่านพระครูอยากรู้ว่าแม่เชิญศรีและมารดามาหรือยัง จึง ถามว่า

“มีคนมาหาฉันที่กุฏิบ้างไหม” นายสมชายเพิ่งนึกได้จึง เรียงว่า

“มีครับ มาก่อนหลวงพ่อกมาถึงประมาณชั่วโมงเศษ เขา บอกว่าชื่อ เชิญศรี มาจากอยุธยา พาแม่มาด้วย บอกว่ามีทุกข์มาก จะมาให้หลวงพ่อกช่วย ผมก็บอกว่าหลวงพ่อกจะมาวันนี้แต่ไม่รู้ว่า จะถึงกี่โมง เขาก็บอกว่าจะรอ ผมเลยพาไปฝากแม่พินไว้ ทำทาง

แม่เขาป่วยมาก เห็นว่าแม่พินจะให้เข้ากรรมฐานทั้งแม่ทั้งลูก จะไหวหรือครับหลวงพ่อ ผมเห็นท่าทางแย่งแม่ทั้งลูก”

“ถ้าไม่ไหวเขาก็จะแก้ทุกข์ไม่ได้ เธอจำไว้เลยนะสมชาย คนที่จะแก้ทุกข์ได้จะต้องไหว คือต้องสู้ จะสู้ได้ก็ต้องมีความเพียร ที่เรียกว่า วิริยะ พระพุทธองค์ทรงสอนว่า วิริเยณ ทกฺขมจฺเจติ – บุคคลล่วงทุกข์ได้ด้วยความเพียร ถ้าขาดความเพียรเสียแล้วก็ไม่อาจพ้นทุกข์ได้ คือแก้ทุกข์ไม่ได้” หากพูดกับเจ้าแก้วเสียงท่านจะบอกที่มาของพระพุทธวจนะที่อัญเชิญมาว่า อยู่ในพระไตรปิฎกบาลีเล่มที่ ๒๕ ข้อ ๓๑๑ หน้า ๓๑๖ แต่นายสมชายไม่มีอุปนิสัยที่จะได้ดวงตาเห็นธรรมในชาตินี้ ทั้งไม่มีความเพียร เขาจึงไม่จำเป็นต้องรู้ ท่าน ดู คนออก ว่าใครเป็นอย่างไร คนที่ใฝ่รู้ สู้สิ่งยาก ท่านจึงจะสอน แม่ลูกคู้นี้มีทุกข์หนัก เขาจะต้องเพียรพยายามทำคะแนนให้ได้ ๘๐ จาก ๑๐๐ เหลือ ๒๐ ท่านช่วยได้ ถ้าใครทำไม่ถึง ๘๐ ท่านก็ช่วยไม่ได้เพราะท่านไม่ใช่ผู้วิเศษเหมือนที่นักบวชบางพวกชอบแอบอ้างกันมาก ทุกวันนี้ผู้วิเศษมีมากมายแทบจะเดินชนกันตาย เหตุผลเดียวที่บอกว่าเป็นผู้วิเศษคือ หวังลามกสักการะท่านเรียกนักบวชเหล่านี้ว่า พวกหลงโลกหวังเอาลาภ

“เกิดเขามาตายที่วัดเราหลวงพ่อไม่กลัวเสียชื่อหรือครับ” ศิษย์ก้นกุฎิยังไม่วายหายกังขา

“เขาไม่ตายที่นั่นแน่นอนเพราะฉันจะต้องใช้กรรมกับเขาให้หมด ถ้าตายเขาก็จะไม่มีโอกาสให้ฉันได้ใช้กรรม” ท่านพระครูอธิบาย

“หมายความว่าอย่างไรครับ” นายสมชายไม่เข้าใจ

“ก็หมายความว่าฉันจะไม่เกิดอีก ฉันเคยพูดอยู่เสมอว่า โลกมนุษย์ไม่น่าอยู่เพราะมีแต่ขี้ ทั้งขี้เกียจ ขี้โกง ขี้ฉ้อฉน ขี้ริษยา ฉัน

จึงไม่ขอมาเกิดในโลกมนุษย์อีก”

“ตกลงครับ ไม่เกิดก็ไม่เกิด หลวงพ่อพูดแบบนี้บ่อยๆ แต่ผมคงจะโง่เกินไปจึงไม่เข้าใจสักที”

“ไม่ใช่โง่หรอก แต่เพราะเธอไม่ใ้รู้ ไม่รู้สิ่งยากมากกว่า เธอละแล้ววันหนึ่งเธอจะเข้าใจไปเอง อาจจะเป็นวันหนึ่งในชาติหน้า หรือในอีกสิบชาติข้างหน้าก็ได้”

“เอาเถอะครับ นานแค่ไหนผมก็จะรอ ขอให้เจอหลวงพ่อกับทุกคนก็แล้วกัน” ท่านพระครูจึงพูดแบบหลวงพ่อบนป่า ที่พูดกับท่านบนเครื่องบินว่า

“Sorry เสียใจ เธอไม่ได้พบฉันแน่ แค่ชาติเดียวก็มากเกินไปแล้ว” เหมือนจะนึกอะไรขึ้นได้ นายสมชายถามท่านเจ้าของกุฎิว่า

“หลวงพ่อกับทำไมหลวงพ่อกต้องใช้กรรมกับโยมเชิญศรีและแม่ของเขาละครับ หรือว่า ... หรือว่าโยมเชิญศรีเคยเกิดเป็นม.สระเอี้ย เมียของหลวงพ่อก” เจ้าอาวาสวัดป่าแม่ม่วงนึกสนุก อยากจะต่อกลอนกับศิษย์กันกุฎิ เพราะรู้สึกเบรี่ยวปากมาหลายวัน จึงตอบว่า

“ไม่ใช่หรอกสมชาย เขาไม่ได้เป็น ม.สระเอี้ย เมียฉันหรอก แต่เขาเป็น ม.สระแอ แม่ฉันต่างหากละ” นายสมชายตกใจนัก รีบขอคำยืนยันจากท่านว่า

“หลวงพ่อกพูดจริงหรือพูดเล่นครับ”

“พูดจริงนะซี ฉันเป็นบรรพชิต พูดเล่นก็ผิดศีลนะซี”

“จะเป็นไปได้อย่างไรในเมื่อโยมเชิญศรีคู่อ่อนกว่าหลวงพ่อกอย่างน้อยๆก็ ๑๐ ปี หลวงพ่อกคงไม่บอกนะครับว่าเขากินยาชะลอความแก่”

“เขาไม่ได้กินหรือก เธอพูดถูกเป้งเลยว่าเขาดูอ่อนกว่าฉัน แต่ไม่ใช่อ่างน้อยๆ ๑๐ ปีหรืออ่างมากๆ ๑๐ ปีหรือก แต่ ๑๐ ปีพอดิบพอดี ไม่น้อยไม่มาก เขาเกิดพ.ศ.๒๔๘๑ ตอนเขาเกิดฉันอายุ ๑๐ ขวบพอดี เรื่องก็คือว่าเขาเป็นแม่ฉันในชาติที่แล้ว และเขาเกิดระลึกชาติได้ สมัยที่ฉันบวชใหม่ๆ หลวงพ่อชอเจ้าอาวาสวัดพรหมบุรีให้ไปหาซื้อเมรุ ฉันก็เช่าเรือหางยาวไป คนขับพาไปขึ้นผิตบ้าน เรื่องมันยาวนานะ ถ้าเธออยากฟังคั้นนี้ฉันจะเทศน์เรื่องนี้ จะให้ชื่อเรื่องว่าความลับที่ถูกเปิดเผย ถ้าเธออยากรู้จักไปฟังได้ที่ หอประชุม เวลาสองทุ่มตรง”

“ผมคงไม่ไปหรือกครับ จะรีบกลับไปหาลูกสาว เมียมันชอบบ่นว่าผมชอบกลับบ้านตอนลูกหลับจนลูกจะจำหน้าพ่อไม่ได้แล้ว”

“ถ้าอ่างนั้นก็ตามใจเธอ” ท่านพระครูไม่เคยยื่นคะยอเพราะรู้ว่าเขาไม่มีนิสัยบัจจยมาทางนี้ คือไม่ใช่คนใ้รู้ลู่ลิ่งยาก

นายขุนทองพาเจ้าแ่กเส็ง โยมฟ่องใส และคนขับรถมาลาท่านพระครูกลับสุพรรณ โยมฟ่องใสหน้าตาฟ่องใสสมชื่อ เพราะได้รับประทานอาหารไทยคือแกงส้มและต้มผักกาดทองซึ่งเป็นของชอบ ท่านเจ้าของกุฎิถามว่า

“เป็นอ่างไรบ้าง ชาววัดปามะม่วงพอทานได้ไหม”

“อร่อยมากเลยคะหลวงพ่อ โยมฉันไปตั้งสองจานว่าจะฉันสักสามจานก็กลัวว่าเดี๋ยวกคนอื่นจะไม่มีฉัน” ท่านพระครูยิ้มและรับลูก ภรรยาเจ้าแ่กเส็งว่า

“ขนาดนั้นเชียวหรือ ไอ้โฮ ฉัน ตั้งสองจาน อาตมา กินไปสามช้อนเอง”

“ทำไมหลวงพ่อ กิน น้อยจ้ังคะ” โยมฟ่องใสยังไม่รู้ว่พุดผิต เจ้าแ่กเส็งจึงบอกภรรยาด้วยความเกรงใจว่า

“อาสึ ลือพูดผิดแล้ว หลวงพ่อท่านเป็นพระต้องพูดว่า ฉัน ส่วนลือเป็นผู้ครองเรือน ต้องพูดว่า กิน”

“ตายจริง โยมพูดผิดจริงๆด้วย โยมกราบขอขมาหลวงพ่อด่วนนะคะ แล้วก็ขอโอกาสกราบลากลับสุพรรณบ้านเกิดค่ะ” โยม ผ่องใสพูดเกือบเหมือนลือก

“แล้วถ้าแกจะมาอยู่วัดเมื่อไรละ เราตกลงกันแล้วใช่ไหม ว่าโยมจะมาอยู่วัด ๑๐ วัน เข้ากรรมฐาน ๗ วัน เรียนภาษาบาลี อีก ๓ วัน ลืมหรือยัง”

“ไม่ลืมหรอกครับหลวงพ่อ ผมว่าจะกลับไปสะสางงานสัก สามวันแล้วจะรับมานะครับ” ถ้าแกเสี่ยงกราบเรียน จากนั้นคนทั้ง สามจึงพากันกราบลาพระคุณเจ้าผู้เปี่ยมด้วยเมตตาปรารถนาดี ต่อเวไนยนิกรโดยไม่เลือกชาติชั้นวรรณะ บุรุษวัยสี่สิบห้ารู้สึกลาบปลื้มใจ ดีใจ สุขใจ และปลอดโปร่งใจที่ได้กัลยาณมิตรผู้เลิศล้ำเช่นพระครูเจริญแห่งวัดป่ามะม่วง หากมิใช่บุญเก่าที่เขาก่อ กอรวไว้ใจจะมีวาสนามาพบพระอริยเจ้าองค์นี้

เจ้าอาวาสวัดป่ามะม่วงให้ศีลให้พรและอนุโมทนาบุญกับ สองสามีภรรยาที่อนุเคราะห์พระภิกษุสงฆ์ให้ได้ไปเห็นพุทธสถาน อันเป็นที่อุบัติขึ้นของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ที่ ๔ แห่ง ภัทรกับ นอกจากนี้ยังได้กล่าว **สัมโมทนียกถา** คือ **ถ้อยคำเป็นที่ บันเทิงใจ** แก่คนทั้งสามว่าขอให้พวกเขาได้บำเพ็ญ **บุญกิริยาวัตถุ ๑๐** ให้ครบถ้วนมี **ทานมัย** เป็นเบื้องต้นและ **ทิวฏฐุฑุมม์** เป็นที่สุด

คนทั้งสามลากลับไปแล้ว ท่านพระครูจึงเตรียมตัวไปให้ กรรมฐานแก่ผู้ปฏิบัติธรรมซึ่งมีประมาณ ๑๐๐ คนที่หอประชุม แม่พินันต์ให้มาพบกันเวลาเที่ยงครึ่งเพื่อทบทวนการกราบพระ การ อาราธนาศีลและการสมาทานพระกรรมฐานซึ่งท่านเจ้าอาวาสได้วาง

ภาระอันยิ่งใหญ่

เป็นกฎระเบียบไว้อย่างชัดเจน และเป็นแบบฉบับของวัดป่ามะม่วง
ที่ไม่หวงสิทธิ์ วัดใดจะนำไปใช้ท่านก็ไม่ขัดข้องเพราะจะได้ช่วยกัน
เผยแผ่พระธรรมที่พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงค้นพบและทรงนำมาสั่ง
สอนแก่เวไนยนิกรทั้งหลาย เป็นหน้าที่และเป็นภาระอันยิ่งใหญ่ของ
พระสงฆ์สาวกผู้เป็นศากยบุตรพุทธโอรส ที่จะต้องดำเนินตาม
รอยบาทพระศาสดา หลังจากให้กรรมฐานแล้ว ท่านก็ต้องมารับ
แขกเวลาบ่ายสองโมงตรง นายขุนทองจัดตารางให้ท่านลงรับแขก
วันละสองเวลา คือ สิบนาฬิกา กับ สิบสี่นาฬิกาทุกวัน ไม่เว้นวันหยุด
ราชการ

เหลือเวลาอีก ๕ นาทีจะบ่ายโมง ท่านพระครูออกจากกุฏิ
เดินไปยังหอประชุมเพื่อปฏิบัติหน้าที่ มีนายสมชายถือยามสี่เขี้ยว
เดินตามท่านมา เมื่อเข้ามาในหอประชุม ผู้ปฏิบัติธรรมนั่งคุกเข่า
ประนมมือ ชายนั่งท่าเทพบุตรหรือท่าพรหม หญิงนั่งท่าเทพธิดา
ท่านเดินไปกราบพระประธานซึ่งอยู่ด้านซ้ายมือแล้วกลับมานั่งยัง
อาสนะซึ่งอยู่เบื้องหน้าผู้ปฏิบัติธรรม

เมื่อท่านนั่งลงเรียบร้อยแล้ว แม่พินจึงบอกผู้ปฏิบัติธรรม
ให้กราบพระอาจารย์ผู้ให้กรรมฐาน ๓ ครั้งโดยกราบแบบเบญจางค-
ประดิษฐ์ จากนั้นแม่พินเป็นผู้นำกล่าวคำบูชาพระรัตนตรัย ผู้ปฏิบัติ
ธรรมว่าตามที่ละประโยค เสร็จแล้วผู้ปฏิบัติธรรมกล่าวคำอาราธนา
ศีล ๘ ตามลำดับ

อิมินา สกกาเรณ พุทฺธํ อภิปุชยามิ

อิมินา สกกาเรณ ธมฺมํ อภิปุชยามิ

อิมินา สกกาเรณ สงฺฆํ อภิปุชยามิ

อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺโธ ภควา พุทฺธํ ภควนฺตุํ

อภิวาเทมิ (กราบ)

ความหลังในสังขาร

สุวาทา โภควา ฐโม ฐมัม นมสฺสามิ (กราบ)
สุปฏิปนโน โภควโต สวาทสงฺฆเ สงฺฆัม นมามิ
(กราบ)

มยํ ภนฺเต ติสฺรณน สห อญฺจ สีลานิ ยาจาม
ทุติยมฺปิ มยํ ภนฺเต ติสฺรณน สห อญฺจ สีลานิ
ยาจาม
ตติยมฺปิ มยํ ภนฺเต ติสฺรณน สห อญฺจ สีลานิ
ยาจาม

เมื่อผู้ปฏิบัติธรรมกล่าวคำอาราธนาศีลจบลง ท่านพระครูผู้
เป็นพระอาจารย์จึงหยิบตาลปัตรที่อยู่เบื้องหน้าด้านขวามือมาถือ
แล้วบอกศีล เริ่มจากนำกล่าวคำบูชา พระพุทธคุณ ๓ ได้แก่ พระ
ปัญญาคุณ พระวิสุทธิคุณ พระกรุณาคุณ โดยว่าสามจบติดต่อกัน
แล้วจึงให้ผู้ปฏิบัติธรรมว่าตามรวดเดียวสามจบเช่นกัน จากนั้นจึง
ตามด้วย ไตรสรณคัมภ์ โดยว่าทีละประโยค ผู้ปฏิบัติธรรมว่าตาม
ต่อด้วยศีล ๘ พระอาจารย์ว่านำทีละข้อ ผู้ปฏิบัติธรรมว่าตาม

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส
นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส
นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส

พุทฺธํ สรณํ คจฺฉามิ
ฐมมํ สรณํ คจฺฉามิ
สงฺฆมํ สรณํ คจฺฉามิ

ทุติยมฺปิ พุทฺธํ สรณํ คจฺฉามิ
ทุติยมฺปิ ฐมมํ สรณํ คจฺฉามิ

ภาระอันยิ่งใหญ่

หุติยมฺปิ	สงฺฆํ	สรณํ	คจฺฉามิ
ตติยมฺปิ	พุทฺธํ	สรณํ	คจฺฉามิ
ตติยมฺปิ	ธมฺมํ	สรณํ	คจฺฉามิ
ตติยมฺปิ	สงฺฆํ	สรณํ	คจฺฉามิ

๑. ปาณาติปาตา เวรมณี สิกฺขาปทํ สมာทึยามิ
๒. อทินฺนาทานา เวรมณี สิกฺขาปทํ สมာทึยามิ
๓. อพฺรหฺมจริยา เวรมณี สิกฺขาปทํ สมာทึยามิ
๔. มุสฺสาวาทา เวรมณี สิกฺขาปทํ สมာทึยามิ
๕. สุราเมรยมชฺชปมาทญฺจานา เวรมณี สิกฺขาปทํ สมာทึยามิ
๖. วิกาลโภชนา เวรมณี สิกฺขาปทํ สมာทึยามิ
๗. นจฺจตีตฺวาทิตฺวิสุทฺทสฺสเนมฺมาลาคนฺธวิเลปนธารณมณฺฑน-
วิภูสเนญฺจานา เวรมณี สิกฺขาปทํ สมာทึยามิ
๘. อฺจุจาสยเนมฺมหาสยนา เวรมณี สิกฺขาปทํ สมာทึยามิ

บอกศีลครบ ๘ ข้อแล้ว พระอาจารย์ก็กล่าวย้ำการสมาทาน
ศีล ๘ หนึ่งเที่ยว ผู้ปฏิบัติธรรมว่าตาม ๓ เที่ยว

(พระอาจารย์)	อิมานิ	อญฺจ	สิกฺขาปทานิ	สมมาทึยามิ
(ผู้ปฏิบัติ)	อิมานิ	อญฺจ	สิกฺขาปทานิ	สมมาทึยามิ
	อิมานิ	อญฺจ	สิกฺขาปทานิ	สมมาทึยามิ
	อิมานิ	อญฺจ	สิกฺขาปทานิ	สมมาทึยามิ

จากนั้นพระอาจารย์สรูปอานิสงส์ของศีล ผู้ปฏิบัติธรรมไม่
ต้องว่าตาม ดังนี้

สีเลน สุกติ ยนติ สีเลน โภคสมุปทา

สีเลน นิพพุติ ยนติ ตสฺมา สีลํ วิโสธเย

เสร็จสิ้นขั้นตอนสมาทานศีลแล้ว ก็ถึงขั้นตอนสำคัญที่สุด คือการสมาทานพระกรรมฐาน เพราะผู้ที่ทำด้วยความตั้งใจตั้งที่ใด ตั้งสัจจะอธิษฐานไว้ขณะทำพิธีสมาทานจะได้บุญกุศลมหาศาลด้วย ว่าการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานถือเป็นบุญสูงสุดในพระพุทธศาสนา ใครปฏิบัติได้ครบถ้วนกระบวนความตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ จะทำให้ชีวิตรุ่งโรจน์โชติช่วงทั้งทางโลกและทางธรรม ทางโลกนั้น จะทำให้มีฐานะดี เงินไหลนองทองไหลมา ทำมาค้าขายก็ได้กำไร งาม ส่วนทางธรรมก็จะได้ดวงตาเห็นธรรม หากยังไม่ได้ในชาตินี้ ก็จะเป็นทุนสำรองต่อไปในชาติหน้า สำหรับผู้ที่มาโดยมิได้ตั้งใจ ไม่มีศรัทธาปสาทะหรือมาปฏิบัติแก้บนจะไม่ได้ผลตามที่มุ่งมาดปรารถนา แล้วก็เที่ยวไปพูดว่ามาปฏิบัติไม่เห็นได้อะไร คนแบบนี้ ก็มีไม่น้อย

ดังนั้น ท่านผู้มาสร้างความดี มาสร้างบุญสูงสุดในพระพุทธศาสนาต้องตั้งใจให้ดีที่สุดขณะสมาทานพระกรรมฐานโดยเริ่มจากกล่าวคำบูชาพระพุทธคุณ ๓ พร้อมๆกันสามจบคือ

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส

แม่พินนำกล่าวคำสมาทานพระกรรมฐานเป็นภาษาบาลี พร้อมคำแปล ผู้ปฏิบัติธรรมว่าตามที่ลลลลลล ดังนี้

อิมานํ ภควา อตฺตภาวํ ตุมฺหากํ ปริจฺจขามิ ข้าแต่องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า ข้าพเจ้าขอมอบกายถวายชีวิตต่อพระรัตนตรัย คือ พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์

อิม่าห์ อาจารย์ อุตตภาว์ ตุมหาก์ ปริจฉามิ
ข้าแต่พระอาจารย์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าขอมอบกายถวายตัวต่อ
ครูบาอาจารย์ เพื่อเจริญวิปัสสนากรรมฐาน

นิพพานสส เม ภนฺเต สจฺฉิกรณฺตถาย กมฺมฏฺฐาณ
เทหิ ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ขอท่านจงให้กรรมฐานแก่ข้าพเจ้า เพื่อ
ทำให้แจ้ง ซึ่งมรรคผลนิพพานต่อไป

อหฺมึ สุขิตฺโต โหมมึ ขอให้ข้าพเจ้าถึงสุข ปราศจากทุกข์
ไม่มีเวร ไม่มีภัย ไม่มี ความลำบาก ไม่มี ความเดือดร้อน ขอให้
มีความสุข รักษาตนอยู่เกิด

สพฺเพ สุตฺตา สุขิตฺตา โหนฺตุ ขอให้สัตว์ทั้งหลาย
ทุกตัวตนตลอดเทพบุตรเทพธิดาทุกพระองค์ พระภิกษุสามเณร
และผู้ปฏิบัติธรรมทุกท่าน ขอท่านจงมีความสุข ปราศจากทุกข์
ไม่มีเวร ไม่มีภัย ไม่มี ความลำบาก ไม่มี ความเดือดร้อน ขอให้
มีความสุข รักษาตนอยู่เกิด

อหฺมฺวํ เม ชีวิตํ ชีวิตของเราไม่แน่นอน ความตาย
ของเราแน่นอน เราต้องตายแน่ เพราะชีวิตของเรามีความตายเป็น
ที่สุด นับว่าเป็นโชคอันดีแล้ว ที่เราได้เข้ามาปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน
ณ โอกาสบัดนี้ ไม่เสียทีที่ได้เกิดมาพบพระพุทธศาสนา

เยเนว ยนฺติ นิพฺพานํ พระพุทธเจ้าและพระอรหันต-
สาวกได้ดำเนินไปสู่พระนิพพาน ด้วยหนทางเส้นนี้ ข้าพเจ้าขอตั้ง
สัจจะอธิษฐาน ปฏิญาณตนต่อพระรัตนตรัย และครูบาอาจารย์ว่า
ตั้งแต่นี้ต่อไป ข้าพเจ้าจะตั้งอกตั้งใจ ประพฤติและปฏิบัติ เพื่อให้
บรรลุมรรคผล ดำเนินรอยตามพระองค์ท่าน

อิมาย ธมฺมานุสรมฺปิปฏิบัติยา รตนตฺตยํ ปุเชมึ
ข้าพเจ้าขอบูชาพระรัตนตรัย ด้วยการปฏิบัติธรรม สมควรแก่มรรค

ความหมายในสังเขป

ผลนิพพานนี้ ด้วยสัจจะวาจาที่กล่าวอ้างมานี้ ขอให้ข้าพเจ้าได้บรรลุมรรคผลนิพพานด้วยเทอญ

ลำดับสุดท้าย ผู้ปฏิบัติธรรมสวดพระพุทธรุคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ พร้อมกัน จบแล้วกราบ ๓ ครั้ง เป็นเสร็จพิธีสมาทานพระกรรมฐาน

อิตปิ โส ภควา อรหํ สมมาสมพุทฺโธ วิชฺชา-
จรณสมฺปนฺโน สุกโต โลกวิทู อนุตฺตโร ปุริสทมฺมสารถิ
สตุถา เทวมนุสฺसानํ พุทฺโธ ภควาติ

สวากฺขาโต ภควตา ธมฺโม สนฺทิภฺจโก อกาลโก
เอหิปฺสฺสโก โอบนฺยโก ปจฺจจตุตฺตํ เวทิตพฺโพ วิญญูหิติ

สุปฏิปนฺโน ภควโต สวากสงฺโฆ อชฺชปฏิปนฺโน ภควโต
สวากสงฺโฆ ฌายปฏิปนฺโน ภควโต สวากสงฺโฆ

สามีจิปฏิปนฺโน ภควโต สวากสงฺโฆ ยทิทํ จตฺตาริ
ปุริสยฺศานิ อภฺจ ปุริสปุคฺคฺลา เอส ภควโต

สวากสงฺโฆ อาหุเนยฺโย ปาหุเนยฺโย ทกฺขิณฺเนยฺโย
อณฺชลิกรณฺเณยฺโย อนุตฺตรํ ปุณฺณกฺุเขตฺตํ โลกสฺสชาติ.

๖

นานาศาสตริก

เสร็จพิธีสมทานพระกรรมฐานแล้ว เจ้าอาวาสวัดป่ามะม่วง
ในฐานะพระอาจารย์ผู้ให้กรรมฐานจึงแนะนำเรื่องการปฏิบัติโดย
สังเขป และสาธิตวิธีเดินจงกรมระยะที่ ๑ แก่ผู้ปฏิบัติธรรมเพื่อ
ทบทวนที่แม่พิมพ์ได้ฝึกให้ระหว่างรอท่าน เมื่อผู้ปฏิบัติพอเข้าใจแล้ว
ท่านจึงขอตัวไปรับแขกที่กุฏิ ก่อนไปได้พูดกับผู้ปฏิบัติธรรมว่า

“ขอให้ผู้ปฏิบัติตั้งอกตั้งใจปฏิบัตินะ แล้วจะแก้ทุกข์ได้
อาตมาไปอินเดียมา ไปดูสถานที่ที่พระพุทธเจ้าประสูติ ตรัสรู้ แสดง
ปฐมเทศนา และปรินิพพาน ทุกอย่างมีหลักฐานครบถ้วน ผู้ปฏิบัติ
ที่เป็นชาวพุทธควรจะไปนมัสการสถานที่ทั้ง ๔ แห่งนี้เพื่อให้
ตระหนักถึงความจริงของชีวิต จะได้ไม่ตั้งติดอยู่ในความประมาท”
ท่านจำเป็นต้องเน้นคำว่า ชาวพุทธ เพราะในบรรดาผู้ปฏิบัติ
ประมาทร้อยคนนั้น นอกจากชาวพุทธแล้ว ยังมีชาวคริสต์ ชาวมุสลิม
ชาวสิกข์ และชาวฮินดูเรียกว่านานาศาสตริกเลยทีเดียว ทั้งนี้เพราะ
วัดของท่านไม่แบ่งแยกศาสนา การมาปฏิบัติก็เพื่อมาเรียนวิชาแก้
ปัญหาชีวิต เกิดมาเป็นมนุษย์ไม่ว่าเชื้อชาติหรือศาสนาใด ย่อมมี
ความต้องการเหมือนกันหมดคือต้องการมีความสุขและต้องการ
หลีกเลี่ยงความทุกข์ ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ในชีวิต

หลายปีมาแล้ว ท่านเคยไปร่วมประชุมที่วัดแห่งหนึ่งใน

กรุงเทพฯ มหาเถรสมาคมได้จัดประชุมเกี่ยวกับการเผยแผ่พระศาสนา ให้เจ้าคณะจังหวัดทั่วประเทศไปเข้าร่วมประชุม เวลานั้นท่านเป็นเจ้าคณะอำเภอพรหมบุรี เข้าประชุมแทนเจ้าคณะจังหวัดคือหลวงพ่อแพซึ่งอาพาธและได้ขอให้ท่านไปแทนเพราะท่านสามารถกลับมารายงานได้ถูกต้องชัดเจนกว่าพระรูปอื่นที่เคยส่งไป

ครั้งนั้นมีเจ้าคุณหนู่มรูปหนึ่งคุยกับท่านว่าพระพุทธรูปกำลังถูกศาสนาอื่นแทรกแซง และจะกลืนพุทธให้หมดไปจากแผ่นดินไทย พระสงฆ์จะต้องช่วยกีดกันไม่ให้คนที่ไม่ใช่ชาวพุทธเข้ามาในวัด ท่านบอกที่วัดป่ามะม่วงมีคนทุกศาสนาเข้ามากรรมาฐาน พวกเขาตั้งใจปฏิบัติและทำได้ดีกว่าชาวพุทธบางคนเสียอีก อย่างคนมุสลิมเขาจะเข้าในเดือนถือศีลอดของเขา เขาจะถามประโยคเดียวว่าวัดนี้มีพุทโธหรือเปล่า ท่านตอบว่าไม่มี มีแต่**พองหนอยุบหนอ** เขาก็บอกจะขอมาปฏิบัติและขอกินอาหารสองมือ เป็นอาหารมุสลิมไม่มีหมู กินก่อนพระอาทิตย์ขึ้นประมาณตี ๕ มือหนึ่งและหลังพระอาทิตย์ตกอีกมือหนึ่ง ท่านก็ให้แม่ครัวจัดให้ เขาก็ปฏิบัติจนครบ ๗ วัน ไม่มีปัญหาอะไรและยังกลับมารายงานว่าเขาแก้ปัญหากที่กำลังเผชิญอยู่ได้แล้ว

เจ้าคุณหนู่มพูดจาดูหมิ่นท่านทำนองว่าท่านพยายามละเมิดพระวินัย ครั้นท่านถามว่าละเมิดวินัยข้อไหนก็ตอบท่านไม่ได้ ท่านจึงยกพระจริยาวัตรขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาเป็นแบบอย่างว่า พระบรมศาสดาไม่เคยถูกเหยียดหยามหรือรังเกียจผู้นับถือศาสนาอื่นหรือเจ้าลัทธิอื่น ทรงเมตตาต่อเวไนยนิกรทั่วหน้าไม่ว่าเขาจะอยู่วรรณะต่ำหรือวรรณะสูง มีเจ้าลัทธิหลายคนที่ยอมรับนับถือพระองค์เพราะพระองค์ทรงแนะนำให้เขาแก้ปัญหาชีวิตได้

บางคนก็เปลี่ยนมายอมรับนับถือพระพุทธศาสนาด้วยความเต็มใจ โดยไม่ต้องให้ใครมาบังคับ

แม้ท่านจะอธิบายอย่างแจ่มแจ้งและชัดเจน เจ้าคุณหนุ่มก็ยังตั้งรับว่าท่านผิดวินัย ท่านจึงวานเห็นหนอช่วยตรวจสอบว่าเหตุใด เจ้าคุณรูปนี้ถึงได้ตื้อนัก เห็นหนอทำหน้าที่อย่างรวดเร็ว แล้วรายงานว่าเจ้าคุณเห็นท่านเป็นพระภุชชณะที่ตนเป็นพระนครบาลหนึ่ง เจ้าคุณเห็นว่าท่านไม่ได้เปรียญธรรม ขณะที่ตนได้เปรียญธรรม ๙ ประโยค หนึ่ง เจ้าคุณเห็นว่าท่านเป็นแค่พระครู ขณะที่ตนเป็นพระราชาคณะ หนึ่ง และข้อสุดท้ายเจ้าคุณเห็นว่าท่านจบแค่มัธยม ขณะที่ตนเองจบดอกเตอร์ หนึ่ง รวมมีสาเหตุ ๔ ข้อ แล้วเห็นหนอ ก็ชอลา

ท่านจึงกำหนดรู้หนอเพราะไม่อยากจะเห็นหนออีก จึงได้รู้ว่าเจ้าคุณรูปนี้ไม่มีแก่นสารอะไร สิ่งที่ดีที่รู้ก็รู้มาได้มาอย่างนั้นเอง รู้แต่ปริยัติไม่เคยปฏิบัติ ปริยัติที่รู้ก็รู้ด้วยสัญญา คือจำมาจากตำราและครูบาอาจารย์เท่านั้น ถ้ารู้ด้วยปัญญาจะไม่เป็นเช่นนั้น ถ้าท่านอยากทดสอบก็ให้ยกกาลามสูตรมาเป็นตัวอย่างได้ เพราะเป็นคนละเอียดเกี่ยวกับที่ท่านยกมาแล้ว

เมื่อได้กำลังใจจากรู้หนอ ท่านจึงอยากจะแสดงให้เขารู้เสียบ้างว่าคนอย่างท่านไม่ใช่จะสิ้นไร้ไม้ตอก อย่างมาข่มกันเสียให้ยาก ท่านถามเจ้าคุณหนุ่มว่าเคยอ่านกาลามสูตรหรือไม่ เจ้าคุณตอบว่าเคยอ่าน ท่านจึงบอกว่ากาลามสูตรเป็นอีกตัวอย่างหนึ่งของพุทธวิธีในการสอน พระพุทธเจ้าตรัสสอนชนชาวกาลามะไม่ให้เชื่องมงายไร้เหตุผล แม้แต่พระองค์เองก็อย่าเพิ่งปลงใจเชื่อ ต่อเมื่อใดพิจารณาเห็นด้วยปัญญาว่าอะไรดี ไม่ดี มีโทษ ไม่มีโทษ จึงควรละหรือถือปฏิบัติตามนั้น

ในที่สุดชนชาวกาลามะเกิดปัญญาหันมานับถือพระพุทธเจ้า พร้อมประกาศตนเป็นอุบาสก ท่านขอให้เจ้าคุณหนุ่มผู้ได้เปรียญธรรม ๙ ประโยคช่วยบอกคำประกาศตนเป็นอุบาสกเป็นภาษาบาลีแก่ท่านด้วยเพราะท่านไม่ได้เปรียญธรรมแม้ประโยคเดียว เจ้าคุณหนุ่มจำไม่ได้ แต่ครั้งจะบอกไปตามตรงก็จะเสียเหลี่ยมด้วยเป็นคนเหลี่ยมมาก ไม่อยากเสียแม้แต่เหลี่ยมเดียว จึงบอกท่านว่าให้ท่านลองว่าดูก่อน หากผิดพลาดขาดตกประการใดตนจะช่วยแก้ไขให้ ท่านรู้ว่าคู่สนทนาจำไม่ได้ หากก็ไม่อยากแกล้งมากไปกว่านี้ จึงกล่าวคำแสดงตนเป็นอุบาสกของชนชาวกาลามะพร้อมทั้งคำแปล เพราะรู้ว่าเจ้าคุณหนุ่มรูปไม่หล่อผู้นี้ทั้งจำไม่ได้และแปลไม่ได้ ดังนี้

เอเต มยฺ ภนฺเต ภควนฺตุ สรณํ คจฺฉาม

ธมฺมณฺจ ภิกฺขุสงฺฆณฺจ

อุบาสเก โน ภนฺเต ภควา ธาเรตุ

อชฺชตคฺเค ปาณูปเต สรณํ คเตติ.

พระพุทธเจ้าข้า ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายขอถึงพระผู้มีพระภาคเจ้าพร้อมทั้งพระธรรมและพระสงฆ์เป็นสรณะ
พระพุทธเจ้าข้า ขอพระผู้มีพระภาคเจ้าจงทรงจำพวกข้าพระพุทธเจ้าว่าเป็นอุบาสก ถึงพระรัตนตรัยเป็นสรณะตลอดชีวิต จำเดิมแต่วันนี้เป็นต้นไป

ท่านยังไม่ทันบอกว่ากาลามสูตรอยู่ในพระไตรปิฎกเล่มที่เท่าไรหรือและหน้าอะไร เจ้าคุณก็ผลุนผลันลุกขึ้น แล้วขอตัวไปห้องสุขา ท่านส่งรื้อหนอตตามไปหาข้อมูลว่าเจ้าคุณคิดอย่างไร รื้อหนอรายงานว่ามีเจ้าคุณหนุ่มรู้สึกอับอายขายหน้าท่าน หากในใจลึกๆก็นึกชื่นชมในความรอบรู้ของพระครูภูธรและคิดว่าต่อไปต้องสังวรระวังยับยั้งปาก อย่าคิดว่าตนรู้มากกว่าคนอื่น จะชมชื่นใจต่อภายหลัง

นอกจากนี้เจ้าคุณยังคิดได้ว่าจะต้องลงมือปฏิบัติเสียที่ รู้แต่ปรียดีอย่างเดียวจะเข้าตำราความรู้ท่วมตัวเอาหัวไม่รอด

ก่อนเดินออกประตูหอประชุม ท่านหันมาพูดกับผู้ปฏิบัติธรรมอีกว่า

“ตั้งใจปฏิบัตินะ ใครมีทุกข์มีปัญหอะไรจะแก้ได้ อย่าหมดอาลัยตายอยากไปเสียก่อนก็แล้วกัน เดี่ยวหกโมงเย็นอาตมาจะมานำทำวัตรเย็น เสร็จแล้วให้ปฏิบัติต่อจนถึงสองทุ่มครึ่ง จากนั้นจะเล่าอดีตชาติของอาตมาให้ฟัง ยังไม่เคยเล่าให้ใครฟังมาก่อนเป็นความลับที่อาตมาเก็บมานานกว่า ๒๐๐ ปี วันนี้จะเปิดเผยให้ผู้ปฏิบัติได้รู้ จะได้เข้าใจว่าเราทำกรรมอะไรไว้ กรรมนั้นติดตามเราไปทุกภพชาติ อาตมาตั้งชื่อเรื่องว่า ความลับที่ถูกเปิดเผย ขอให้ตั้งใจปฏิบัติกันนะ แล้วคนที่มาจากอยุธยาพาแม่มาด้วยนะไม่ต้องกังวล แก้ปัญหาได้แน่นอนเพราะกรรมฐานแก้ปัญหาได้ทุกอย่างถ้าเราตั้งใจจริงอาตมารับรอง” ท่านต้องการให้กำลังใจแม่เชิญศรีและมารดา รู้ว่าสองแม่ลูกกำลังมีทุกข์หนัก คนแม่เป็นมะเร็ง ส่วนคนลูกมีปัญหากับสามีอันเป็นกรรมที่หล่อนทำกับเขาไว้ในชาติที่เป็นมารดาของท่าน

ท่านเดินเข้ามาในกุฏิโดยมีนายสมชายถือยามตามมาติด ๆ ญาติโยมผู้มีใบหน้าเปื้อนทุกข์มารอกันอยู่เต็ม นายขุนทองเป็นคนจัดคิวว่าใครมาก่อนมาหลัง เมื่อท่านนั่งลงแล้ว นายขุนทองจึงบอกให้ทุกคนคุกเข่าแล้วตัวเขานำกราบพระรัตนตรัย เจ้าทุกข์รายแรกกำลังจะเล่าปัญหาให้ท่านฟังและจะปรึกษาท่านในการแก้ปัญหานั้นหน้าอภัยสอดดูและบัดสีสินธุ์ ท่านพระครูจึงพูดขึ้นก่อนว่า

“อาตมาต้องขออภัย พอดีมีโยมเขานิมนต์ไปท่องเที่ยวท่องแดนพุทธภูมิ” ท่านพูดยิ้ม ๆ สตรีที่เป็นเจ้าทุกข์รายแรกจึงถือโอกาส

ต่อว่าต่อขาน

“ท่านมัวไปท่องเที่ยวอยู่นี่เอง ดิฉันถึงต้องมาเป็นครั้งที่สอง เป็นพระเป็นเจ้าทำไมไม่รู้จักอยู่วัด” ท่านพระครูรู้ว่าหล่อนกำลัง เครียดเพราะถูกโทสะคุกคามจิตใจ จึงพูดให้หล่อนคลายเครียดว่า “ยังงั้นหรือจ๊ะ เป็นพระต้องอยู่วัด งั้นเป็นโยมก็ต้องอยู่บ้าน ไซ้ไหมล่ะแล้วนี่มาอย่างไร ทำไมถึงไม่อยู่บ้าน”

“ก็เพราะฉันมีปัญหาจะมาปรึกษาท่านนะซี ไม่งั้นไม่มา หลอก อุตส่าห์มารอตั้งแต่สิบโมงเขาก็บอกยังไม่กลับ” หล่อนพูด โกรธๆ คำว่า ดิ หายไปเหลือแต่ ฉัน นายขุนทองอดรันทน ไม่ไหว จึงพูดด้วยเสียงที่แสดงถึงความเป็นชายชาติทหารว่า

“นี่คุณ ขนาดมาปรึกษาท่าน จะมาให้ท่านช่วยก็ยังไม่พูดแบบ ไม่เคารพ แล้วอย่างนี้ใครจะอยากช่วย ถ้าเป็นผมผมไม่ช่วยให้ไป หลอก”

“นี่เธอเป็นใคร ทำไมพูดจายโสโอหังแบบนี้ หลอกก็ไม่หลอก ดูซิทำผมทำเผ่าราวกับเป็นผู้หญิง” นายขุนทองหายโกรธทันทีเมื่อ ถูกคิดว่าเป็นผู้หญิง จึงแสดงตัวตนที่แท้จริงออกมา

“ขอบคุณฮะ แหมคุณที่ตาถึงจริงๆ หนูเป็นหลานสาวของ หลวงลุงฮะ หลวงลุงชอบบังคับให้หนูเป็นผู้ชาย ท่านพระครูคิดใน ใจว่า

“เอาละซีเจ้าขุนทองทำพิษอีกแล้ว มากล่าวหาเราซึ่งๆหน้า ช่างหัวมัน พูดไปก็จะเป็นการหักหน้ามัน หนึ่งไว้ดีกว่า” แล้วจึงถามว่า

“โยมมีปัญหาคะไรจะให้ช่วยก็ว่าไปเลย วันนี้คิวยาว ช่วย ทำเวลาหน่อย” สตรีวัยสามสิบปีบ่น้ำตาแล้วพูดว่า

“หลวงพ่อดีต้องช่วยหนูนะคะ ก็เห็นแต่หลวงพ่อนี้แหละที่ ช่วยได้ หลวงพ่อเป็นพระที่มีเมตตาสูง ใครมาหาหลวงพ่อก็ช่วย

ทุกคนไม่ว่าจะยากดีมีจนยังง่หลงฟ่อกี่ไม่ถือสา” หล่อนอารมณ์บาทเสียดยาว

“โยมใจเย็น ๆ ตั้งสติให้ดี จะแทนตัวว่าจะไรก็เลือกเสียอย่างหนึ่ง นี่ทั้งดิฉัน ฉัน แล้วก็มาเป็นหนูจะเลือกอย่างไรหนะจ๊ะ”

“ฉันเลือกข้าพเจ้าก็ได้ค่ะ” ผู้ที่นั่ง ณ ที่นั้นพากันหัวเราะคิกคักแต่คนที่หัวเราะไม่ออกเพราะทุกข์มากก็คิดในใจว่า

“ยายนี้ถ้าจะบ้า พุดเย็นเยื่ออยู่ได้ คนรอตั่งเยอะตั้งแยะ”

“โยมจะปรึกษาอะไรก็ว่ามา” ท่านเจ้าของกุฎีเดือน สตรีนั้นจึงเล่าอย่างไม่ปิดบังอำพรางและด้วยเสียงอันดังได้ยินกันทุกคนว่า

“ข้าพเจ้าถูกไอ้พระวัด ... มันข่มขืนค่ะ มันชั่วมากเลยคะ หลวงพ่อ” หล่อนเอ่ยชื่อวัดใหญ่ตั้งอยู่ใจกลางเมือง นอกจากนี้ยังเป็นวัดหลวงอีกด้วย

“คุณครับ คุณกำลังพุดอยู่กับพระนะครับ ขอความกรุณาอย่าใช้คำพุดเกี่ยวกับพระอย่างนั้น” บุรุษหนึ่งเดือนเพราะเห็นว่า หล่อนทำไม่ถูกต้อง

“ขอโทษคะ ข้าพเจ้า เอ้อ. ดิฉันกำลังโกรธ ข้าพเจ้าขอโทษหลวงพ่อด่วนนะคะ” หล่อนกราบท่านพระครูหนึ่งครั้ง ท่านพระครูคิดว่าหล่อนคงไม่ได้พุดบด เรื่องที่ถูกพระข่มขืน แต่เพื่อความแน่ใจท่านจึงวานเห็นหนอช่วยตรวจสอบ เห็นหนอบอกว่าเดี๋ยวผู้หญิงเขาจะเล่าอย่างละเอียด ผู้ชายคนนั้นอายุ ๕๔ ปี และขาดความเป็นพระนับตั้งแต่เสพเมถุนครั้งแรกเมื่ออายุ ๓๐ ปี

“โยมไปทำยังไงเข้าละถึงเกิดเรื่องอย่างนี้ขึ้น” ท่านพระครูถาม

“คืออย่างนี้ค่ะ โยมได้ข่าวมาว่าสามเณรมองใจไปมีผู้หญิงอื่นโยมก็เลยคิดจะไปหาหมอเสน่ห์ช่วยทำเสน่ห์ให้เพื่อเรียกผัวกลับ

ก็มีคนแนะนำว่าไอ้พระ เอ้อ ขอโทษค่ะ พระรูปนี้เก่งเรื่องทำเสน่ห์ เขาให้เบอร์โทรศัพท์ของพระมาด้วย โยมก็โทรไป พระก็นัดให้ไปหา ที่กุฏิเวลาสามทุ่ม ให้ไปคนเดียวเพราะจะทำพิธีลงนะหน้าทองให้” หล่อนหยุดหายใจ ไม่รู้ตัวหรอกว่าใช้สรรพนามจากข้าพเจ้ามาเป็น โยมแล้ว

“โยมก็ไป” ท่านพระครูพูดเสียงตำหนิ

“ก็โยมกำลังมีทุกข์นี่คะ ก็ต้องทำทุกอย่างเพื่อจะได้พ้นทุกข์”

“แล้วพ้นไหมแล้ว หรือว่าทุกข์มากขึ้น” คราวนี้หล่อนถึงกับ ปล่อยโฮออกมา ท่านพระครูจึงบอกว่าถ้าจะร้องไห้ก็ให้คนต่อไปเข้ามาแทน สตรีวัยสามสิบกว่าเสียคิวจึงรีบปาดน้ำตาแล้วเล่าต่อ

“หนูก็ไปตามนัด ไปถึงเขาก็ให้นอนลง ปลดเสื้อชั้นในออก พอโยมทำตามที่เขาบอก เขาก็ลงนะหน้าทองที่ถันทั้งสองข้าง ต่อจากนั้นก็ ... หนูจะหาคำพูดใหม่ที่ฟังดูไม่อุจาดนะคะ คือเขาให้ดิฉัน ถอดกางเกงชั้นในออก แล้วปิดทองที่ตะปิ้ง”

“อ๊วยตาย คุณพี่มีตะปิ้งด้วยหรือฮะ ดีจังเลย หนูก็อยากมีสักอัน ขอเงินหลวงสูงไปซื้อท่านก็ไม่ให้” นายขุนทองจิบปากจิบ คอพูดพลางค้อนควักหลวงสูง ทุกคน ณ ที่นั้นฟังอย่างสนใจ เพราะ นานๆจะได้ยินได้ฟังเรื่องสัปดีสีปะคนของคนเป็นพระ

“พี่ไม่มีตะปิ้งหรอกจ้ะ แล้วก็ไม่เคยใส่ด้วย” เจ้าทุกข์ว่า

“อ้าว ก็เมื่อตะกี้คุณพี่บอกว่าพระสัปคนคนนั้นปิดทองที่ ตะปิ้งไงล่ะ”

“ก็ ... ก็พี่ไม่รู้จะพูดอย่างไร คือ ... คือมันปิดตรงนั้นนะ แค่นั้นยังไม่พอนะคะหลวงพ่อกับมันลากดิฉันเข้าห้องแล้วก็ข่มขืนคะ”

“เอาละๆ แล้วทีนี้จะให้เอาตมาช่วยยังไงล่ะ แต่เอาตมาขอพูด ตรงๆเลยนะว่าโยมไม่ได้ใช้ปัญญาแก้ปัญหามาแต่ใช้ตมมาแก้ เอาตมา

พูดผิดหรือเปล่า”

“หลวงพ่พูดถูกคะ โยมแก้ปัญหาก็ไม่ถูกจุดเหมือนกินละมุด ถูกเม็ดอย่างที่หลวงพ่พูดบ่อยๆ โยมคิดผิดทำผิดตั้งแต่ตอนไปหา หมอทำเสน่ห์แล้ว นึกว่าจะทำเสน่ห์เรียกผัวกลับ กลับได้ผัวเพิ่มอีก คนหนึ่ง แล้วก็ไปพระเสี้ยด้วย แล้วแบบนี้โยมจะปาราชิกไหมคะ” หล่อณฑามท่านเจ้าของกุฎิ

“โยมจะปาราชิกเรื่องอะไรละ”

“ก็โยมเสพเมถุนกับพระนะซีคะ แต่โยมไม่ได้ตั้งใจ โยมถูกข่มขืน” ท่านพระครูตอบว่า

“โยมไม่ต้องอาบัติปาราชิกหรอกเพราะโยมไม่ใช่พระ ส่วนพระรูปนั้นต้องอาบัติปาราชิก ต้องมาตั้งแต่อายุ ๓๐ ปี” ท่านเชื่อตามที่เห็นหนอบอก เพราะเห็นหนอไม่เคยพูดเท็จ

“ทีนี้โยมก็จะปรึกษาหลวงพ่ว่าโยมจะฟ้องเรียกค่าเสียหายจากพระรูปนั้น เรียกสักสองล้าน เขารวยมาก รวยจากการทำเสน่ห์ เห็นว่ามีเงินฝากธนาคารตั้งสิบล้านหลวงพ่ว่าดีไหมคะ” ท่านพระครูรู้สึกสลดใจในเรื่องที่ได้รับฟัง สรุปลงแล้วเป็นเรื่องของหญิงร้ายชายเลวธรรมดาๆนี่เอง ทำไมคนทุกวันนี้ถึงได้จิตใจต่ำทรามกันถึงปานนี้ แต่เมื่อคิดว่าหน้าที่ของท่านคือใช้กรรมเพราะจะไม่มาเกิดในโลกมนุษย์อีกแล้ว โลกมนุษย์มีแต่ขี้ ๔ กอง คือขี้เกียจ ขี้โกง ขี้อิจฉา ขี้ริษยา เห็นท่านไม่พูดว่าอะไร สตรีวัยสามสิบจึงถามอีก

“ตกลงโยมจะเรียกสองล้าน หลวงพ่ว่าดีไหมคะ”

“ดี” ท่านพระครูตอบ หญิงนั้นหน้าบานเป็นจางเชิงราวกับว่าเงินสองล้านมากองอยู่ตรงหน้าแล้ว คิดว่าจะถวายท่านพระครูเป็นค่าปรึกษาสักสองหมื่น

“แต่ดีสำหรับโยมนะ ไม่ใช่ดีสำหรับอาตมา” ท่านเจ้าของกุฎิ

พูดต่อ

“โยมจะถวายหลวงพ่อสักสองหมื่นคะ”

“เสียใจ อาตมารับไม่ได้เพราะอาตมาไม่อยากจะขอใครเอาอย่างนี้นะถ้าเชื่ออาตมาก็ให้มาเข้ากรรมฐาน ๗ วัน ตั้งใจปฏิบัติให้เกิดสติปัญญา แล้วโยมจะแก้ปัญหาคำได้ด้วยตนเอง เวลานี้โยมขาดทั้งสติและปัญญา ดูอย่างการใช้สรรพนามแทนตัวเองก็เปลี่ยนไปเปลี่ยนมาถึงห้าครั้ง

“เข้ากรรมฐานหรือ ฉันคงไม่เสียเวลามานั่งหลับหูหลับตาหอกณะ ที่ฉันอุตส่าห์บากหน้ามาขอความช่วยเหลือก็เพราะเขาเล่าลือกันว่าท่านใจดีมีเมตตา ที่แท้ก็มาผิตวัด ฉันลาละ” หล่อนพูดเสียงสะบัดๆ กราบปลกๆ สามครั้งแล้วลุกออกไป ท่านพระครูจึงพูดกับผู้ที่อยู่ ณ ที่นั้นว่า

“ญาติโยมทั้งหลาย คนเราทุกวันนี้ขาดสติปัญญากันมากของจริงไม่เอาจะเอาของไม่จริง แบบนี้อยู่ไปอีกร้อยปีก็ไม่วันแก้ปัญหาคำได้ ของจริงก็คือกรรมฐาน อยากรู้อดีต ร้อนาคตของตัวเองไม่ต้องไปถามพระ แต่ให้มาเจริญพระกรรมฐานแล้วจะรู้ เมื่อรู้ก็จะแก้ปัญหาคำได้” ท่านบอก ของจริง ให้

เจ้าทุกข์รายที่สองเป็นบุรุษวัยหกสิบเศษ เขากราบท่านพระครูแล้วแนะนำตัวเองว่า

“ผมเป็นข้าราชการบำนาญสังกัดกระทรวงมหาดไทย ผมจะขอเรียนปรึกษาหลวงพ่อกับเรื่องชาติและศาสนา ใช้เวลาไม่เกิน ๑๐ นาที ผมรับรองว่าจะไม่ใช้เวลามากเท่าคนแรก” เขาอยากจะทำสุภาพสตรีคนแรก หากก็ไม่อาจฝืนความรู้สึกของตัวเองได้ เพราะความจริงที่ปรากฏเมื่อสักครู่ แสดงให้เห็นแล้วว่าผู้หญิงคนนั้นไม่คู่ควรกับคำว่าสุภาพสตรี เพราะหล่อนไม่สุภาพแล้วยัง

หยาบคาย พุดจาลามกจกเปรต นำของในที่ลับมาเปิดเผยในที่แจ้ง โชคดีที่หล่อนไม่ได้เป็นลูกสาวหรือน้องสาวเขา มิनाเล่า สามีหล่อน ถึงได้นอกใจไปมีคนอื่น ท่านพระครุรู้ว่าเขากำลังคิดอะไรอยู่ จึงเตือนว่า

“โยมจะปรึกษาอะไรก็ว่ามาเลย”

“ครับหลวงพ่อ เรื่องของผมเกี่ยวกับพระลูกโยมหลอก ตรงข้ามกับเรื่องของคนแรกที่พระหลอกโยม แต่ ... หลวงพ่อครับ ผมไม่ยากประจานพระจึงขออนุญาตไปเล่าข้างบนได้ไหมครับ” ท่านพระครุพยักหน้าน้อยๆ แล้วพูดกับเจ้าทุกข์ทั้งหลายว่า

“โยมเรามีเรื่องสำคัญเกี่ยวกับชาติและศาสนาจะปรึกษา อาตมา ต้องขอตัวสักสิบนาทินะ ใครยังไม่ได้ทานข้าวก็ไปทานที่โรงครัวได้เลย เรามีอาหารพิเศษเลี้ยงทุกวันคือแกงส้มกับต้ม ผักกาดดอง” ท่านรู้ว่าหลายคนยังไม่ได้ทานข้าวกลางวันแล้วท่าน จึงเดินขึ้นไปยังชั้นบนของกุฏิ บุรุษนั้นตามหลังท่านไปติดๆ นายสมชายลุกตามขึ้นไปเป็นคนสุดท้ายและใส่กลอนประตูด้วย บุรุษนั้น นั่งลงแล้วมองนายสมชายคล้ายจะถามว่าขึ้นมาทำไม นายสมชาย ทำหน้าเฉยเมยเหมือนไม่รู้เห็นอะไรได้ ท่านจึงบอกบุรุษวัยหกสิบเศษว่า

“อาตมาขออภัยที่ต้องมีบุคคลที่สามอยู่ด้วย อาตมาไม่ต้องการให้มีการคุยสองต่อสอง คนที่ไม่ชอบอาตมาก็มี มันเป็นกรรมที่ติดตามอาตมามาตั้งแต่ครั้งอดีต เจ้ากรรมนายเวรเขาตามมาเล่นงาน เคยถูกใส่ร้ายป้ายสีสารพัด บางครั้งก็มาในรูปของการ กุข่าว ต่อไปในอนาคตบ้านเมืองจะเข้าสู่กลียุค คนไทยจะแบ่งฝักแบ่ง ฝ่าย ต่างหาพวกฟ้องมาเป็นฝ่ายตน เขาอยากให้อาตมาเป็นฝ่าย เขา แต่อาตมาเป็นพระจะอยู่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ได้ หรือถ้าจะให้เลือก

ฝ่ายกันจริงๆ พระก็ต้องอยู่ฝ่ายพระพุทธเจ้าคือ ฝ่ายธรรมะ อาตมามีหน้าที่สอนธรรมะ เดินตามรอยบาทพระศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า พวกที่ไม่ได้ตั้งใจก็จะด่าอาตมาในที่สาธารณะ ด่าอย่างหยาบคายเสียหายด้วย หาวว่าอาตมาเข้าข้างอีกฝ่าย แต่อาตมาไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เพราะฉะนั้นอาตมาต้องมีพยาน อย่างน้อยๆ ก็ให้พวกที่ด่าอาตมาบาปน้อยลง เอาละโยมมีอะไรก็ว่าไป”

“คืออย่างนี้ครับ ผมเป็นคนธนบุรีโดยกำเนิด บ้านอยู่ข้างวัด ...” เขาเอ่ยชื่อวัดราษฎร์วัดหนึ่งซึ่งตั้งอยู่ฝั่งธนและท่านพระครูก็รู้จักเจ้าอาวาสวัดนี้

“เจ้าอาวาสเป็นพระดีมีเมตตา ท่านสงเคราะห์ช่วยเหลือพระเถรที่มาจากต่างจังหวัดโดยเฉพาะจังหวัดทางภาคอีสาน ผมกับครอบครัวก็ศรัทธาวัดนี้ ชาวบ้านแถวนั้นก็ศรัทธาท่าน แต่แล้วไม่รู้เป็นกรรมอะไรของท่านที่ทำให้ชีวิตของท่านต้องตกต่ำที่สุด ผมสงสารท่านเหลือเกิน” คนเล่าหน้าสลดลงเพราะรู้สึกสังเวชใจในชะตากรรมของพระภิกษุที่ตนเคารพนับถือ

“ตอนท่านอายุ ๔๕ ปี พรรษา ๒๕ แต่ถ้านับตอนบวชเป็นสามเณรด้วยก็เป็น ๓๕ เพราะท่านบวชตั้งแต่อายุ ๑๐ ขวบ เรียกว่าอยู่กับผ้าเหลืองมาโดยตลอดไม่รู้เรื่องทางโลกเลย ตอนอายุ ๔๕ ท่านก็ได้สมณศักดิ์เป็นพระครูชั้นเอก ก็มีผู้หญิงคนหนึ่งชื่อนาง ...” เขาเอ่ยชื่อหญิงนั้น หล่อนเป็นสาเหตุให้ชีวิตของท่านต้องอับเฉาอับปางลง

“เธอเป็นภรรยาจำहारเรือ อายุ ๓๕ ปี มีลูก ๒ คน ได้มาทำบุญที่วัดและมาตีสนิทเข้าออกวัดได้ตลอดเวลาจนกลายเป็นเจ้าอาวาสตัวจริงไปเธอउनวยจัดจ้านทุกเรื่อง แม้เงินวัดเธอก็เป็นคนจัดการ กลายเป็นว่าทุกสิ่งทุกอย่างในวัดอยู่ในความดูแลของเธอ

เธอเรียกท่านว่าหลวงพ่อกับทำตัวดูจะเป็นลูกสาวของท่านเพื่อไม่ให้คนอื่นสงสัย วันหนึ่งเธอบอกว่าเงินเธอหายแล้วก็ไปโทษสามเณรรูปหนึ่งอายุ ๑๐ ขวบ อ่อนกว่าผมสองปีและผมก็สนิทกับท่าน” เขาหลับตานึกถึงใบหน้าสามเณรในครั้งกระโน้น

“สามเณรรูปนี้บ้านอยู่อุดร เธอก็พูดเสียงล้นวัดว่า สงสัยไอ้เณรลาวคนนี้นำไป สามเณรก็ร้องไห้เพราะท่านยังเด็กแล้วก็ไม่ได้ขโมยเงินของเธอไป สามเณรมาแล้วให้ผมฟังว่าเธอมีแผนจะไล่ท่านออกจากวัดเพราะเธอเกลียดคนอีสาน เรียกท่านว่า ไอ้เณรลาวทุกคำ ท่านฟังแล้วรู้สึกเสียใจจนต้องแอบร้องไห้ทุกครั้ง คิดถึงโยมพ่อกับโยมแม่ อยากกลับไปอุดรจังหวัดบ้านเกิด แต่ท่านเจ้าอาวาสไม่ให้กลับเพราะท่านเป็นคนดีและเรียนเก่ง สอบได้เปรียญธรรม ๓ ประโยคตั้งแต่อายุ ๑๓ ปี” บรูซวัยหกสิบเศษหลับตานึกเห็นภาพสามเณรที่มาปรับทุกข์กับเขาเมื่อห้าสิบปีที่ผ่านมา บัดนี้ท่านก็อายุหกสิบแล้วเพราะตัวเขาหกสิบสอง

“ต่อมามีพระและสามเณรในวัดพบเธอออกมาจากห้องเจ้าอาวาสในยามวิกาล บางวันก็สามสี่ทุ่ม บางวันก็เที่ยงคืน จึงถามเธอว่าเข้าไปทำอะไรในนั้น เธอก็ตอบว่าหลวงพ่อกับท่านเมื่อยให้ไปช่วยนวดให้ เมื่อพระและสามเณรไปเรียนถามท่านในวันรุ่งขึ้น ท่านก็ตอบอ้อ ๆ หนึ่ง ๆ และไม่สบตาลูกวัด มีหลวงพี่รูปหนึ่งเป็นรองเจ้าอาวาส ได้ประชุมลับตอนเจ้าอาวาสออกไปกับเธอเพื่อซื้อข้าวสารที่จังหวัดจะเชิงเทรา เจ้าอาวาสท่านมีลูกศิษย์ลูกหามาก มีทั้งข้าราชการกระทรวงต่าง ๆ และครูอาจารย์ ท่านจึงมีเงินเก็บฝากธนาคารนับล้าน ผู้หญิงคนนี้ก็จัดการให้ท่านถอนออกมาออกรถเป็นซี่ป้ายแดงจ้างคนขับมาขับให้ เวลาไปไหนเจ้าอาวาสก็จะนั่งหน้าคู่กับคนขับ ส่วนผู้หญิงคนนี้ก็นั่งหลังคู่กับโยมแม่เจ้าอาวาส

เพราะหลังจากที่ถูกถามเรื่องเธอเข้าไปในห้องเจ้าอาวาสทำไม เธอก็แก้ปัญหาด้วยการไปรับโยมแม่เจ้าอาวาสมาอยู่ที่วัด โยมแม่ท่านอายุใกล้ๆเจ็ดสิบ เธอก็ดูแลอย่างดีเรียกโยมแม่ของท่านว่าคุณย่า” เขานึกภาพความเจ้าเล่ห์เพทุบายของเมียเจ้าทหารเรือคนนั้น

“ไม่ทราบว่ามีใครไปบอกเธอเรื่องรองเจ้าอาวาสเรียกประชุมลับ เพราะต่อจากนั้นอีกสองเดือน พระรูปหนึ่งก็พบศพรองเจ้าอาวาสนอนมรณภาพอยู่ที่ระเบียงโบสถ์ ที่ศีรษะถูกฟันด้วยขวานสองแห่งเป็นแผลลึกถึงกะโหลกศีรษะข้างๆมีขวานเปื้อนเลือดเกรอะกรังตกอยู่ เป็นภาพที่ทำให้พระภิกษุและสามเณรในวัดตระหนกตกใจจนขวัญหนีดีฝ่อ ผู้หญิงคนนั้นก็เจ้ากี้เจ้าการให้ปากคำแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจว่ารองเจ้าอาวาสเป็นพระที่รับผิดชอบต่อหน้าที่และคอยสำรวจตรวจตราสมบัติของสงฆ์อยู่เสมอ ช่วงหลังๆนี้มีโจรพยายามจะเข้ามาขโมยสมบัติของสงฆ์ไป ท่านคงมาพบเข้าจึงต้องมารับเคราะห์ แล้วเธอก็บีบบังคับตำรวจให้คร่ำครวญ เรื่องก็เลยเงียบไป หลังจากนั้นเธอก็ข่มขู่พระเณรในวัดว่าถ้าไม่ยอมตายแบบรองเจ้าอาวาสก็ให้ปิดปากเสีย ห้ามนำเรื่องในวัดไปพูด” เขาทอดถอนใจ แล้วจึงเล่าต่อ

“อีกห้าปีต่อมาเจ้าอาวาสก็ได้เลื่อนจากพระครูชั้นเอกเป็นพระราชาคณะชั้นต้นและเมื่อท่านอายุ ๖๐ ปีก็ได้เป็นพระราชาคณะชั้นราชและได้ย้ายไปเป็นเจ้าอาวาสวัดหลวงที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ท่านให้พระที่เคยเป็นสามเณรจากอุตรดิตถ์ไปอยู่วัดเดียวกับท่านด้วย โดยที่ผู้หญิงคนนี้ไม่พอใจนัก แต่คนชั่วเขาก็มีพวกของเขานะครับหลวงพ่อ เพราะมีพระที่พินอบพิเทาเธอหรือจะเรียกว่าเลียแข้งเลียขาเธอก็ได้ เธอสนับสนุนพระรูปนั้นให้เป็นเจ้าอาวาสของวัดนั้นแทน ท่านเจ้าคุณราชท่านก็ไม่ขัดข้องเพราะท่านเชื่อฟัง

เธอทุกอย่าง เรียกว่าซึ้งกินใจ เป็นนก ซึ้งไม่เย็นไม้เลยทีเดียว”

“มันเป็นกรรมของท่านนะโยม” ท่านพระครูพูดขึ้นเหมือนจะปลอบใจเขา

“กรรมหนักเขี้ยวละครับ” ศิษย์กัณฑ์ภูมิขอมมีส่วนร่วมหลังจากฟังมานาน ครั้นพระอาจารย์ซึ่งตาใสจึงต้องนั่ง บรูษวัยหกสิบเศษ จึงประนีประนอมว่า

“ครับ เป็นกรรมของท่าน กรรมหนักเสียด้วย เรื่องยังไม่หมดเท่านี้ นะครับ พอเจ้าคุณราชาท่านไปอยู่วัดใหม่ เธอก็ตามไป บงการทุกอย่างอย่างออกหน้าออกตา พอดีวัดนี้มีนิกทองเที่ยว ชาวต่างชาติมาเที่ยวกันมาก พวกแม่ค้าพ่อค้าก็มาขายอาหารบ้าง ขายของที่ระลึกบ้าง เธอก็กลายเป็นมาเพียบเก็บเงินพ่อค้าแม่ค้า ไม่ให้พระในวัดมายุ่งเรื่องเงินเรื่องทอง รองเจ้าอาวาสของวัดนี้ไม่รู้เรื่องของเธอมาก่อน ท่านก็จะเข้ามาจัดการเพราะเป็นหน้าที่ของท่านที่เจ้าอาวาสวัดนี้มอบหมายให้ก่อนที่ท่านจะมรณภาพ” บรูษวัย หกสิบเศษเล่าความเป็นมาของวัดใหม่ที่เจ้าคุณราชาย้ายไปเป็น เจ้าอาวาส

“วันหนึ่งท่านเดินไปดูความเรียบร้อยของร้านค้าและพูดคุยกับพวกเขาตามประสาพระกับญาติโยม เธอผ่านมาเห็นเข้าก็ร้อนตัวคิดว่าพระจะมานินทาเธอให้พ่อค้าแม่ค้าฟัง หรือไม่พวกเขาอาจจะนินทาเธอให้พระฟังก็ได้ เธอต้องการจะแสดงศักดิ์ทำให้พระและโยมเหล่านี้เห็น จะได้ไม่กล้าหือกับเธออีก จึงเข้าไปต่อว่าพระก่อน รองเจ้าอาวาสท่านก็เถียงเพราะสิ่งที่เธอพูดไม่เป็นความจริง และอย่างไม่มีใครคาดคิด เธอก็กระโดดตะปอกท่านท่ามกลางเสียงร้องห้ามของญาติโยมที่เป็นพ่อค้าแม่ค้า” นายสมชายนึกภาพไม่ออก ภาพผู้หญิงกระโดดตะปอกพระเป็นอย่างไรหนอ บรูษวัยหกสิบเศษเล่าต่ออีกว่า

“เมื่อเรื่องถึงเจ้าอาวาส ท่านก็บอกรองเจ้าอาวาสว่าอย่าไปยุ่งกับเขา แต่ไม่ว่าผู้หญิงคนนี้สักคำ พวกพ่อค้าแม่ค้าพากันขยาดคิดว่าเธอคงเป็นมาเฟียมาจากไหนสักแห่ง จึงไม่กล้าวุ่นวายกับเธอ เพราะกลัวจะไม่ได้ขายของที่วัด” ท่านพระครูถามเขาว่า

“โยมรู้เรื่องนี้ได้อย่างไร”

“ที่ผมรู้เพราะญาติของผมคนหนึ่งขายของอยู่ที่วัดนี้ ผมไม่ปักใจเชื่อที่เดียวเพราะเกิดเรื่องไม่จริงก็จะเป็นบาปกับผม ผมจึงอยากไปถามพระที่เป็นคนอูธร แต่ผมก็ไม่กล้าไปพบท่านเพราะท่านขอไว้ว่าหากไม่จำเป็นก็ไม่ต้องมาพบท่านที่วัด ผมก็รอจังหวะอยู่วันหนึ่งเป็นวันอาทิตย์ ผมเห็นเธอมาธุระที่วัด มาพบเจ้าอาวาสที่เธอช่วยสนับสนุนให้ได้ตำแหน่ง ผมก็รีบไปวัดที่เจ้าคุณราชฯย้ายไปเป็นเจ้าอาวาส แต่ผมไม่ได้ไปหาเจ้าอาวาส ผมไปหาพระที่เป็นคนอูธรแล้วถามท่านตามที่ได้รับฟังมาจากญาติ ท่านพูดว่า อย่าอย่าเอาอาตมาไปเกี่ยวข้องกับ อาตมาไม่รู้ไม่เห็น ท่านหยุดประเดี๋ยวหนึ่งแล้วพูดเบาๆว่า รองเจ้าอาวาสที่ยายนั้นกระโดดตะปากอยู่กุฏิ ถัดจากกุฏิอาตมาไปหลังเดียวเอง แล้วท่านก็ชี้ให้ดูกุฏิรองเจ้าอาวาสที่ถูกสีกามาเพียทำร้ายร่างกาย ผมขอกราบเรียนถามหลวงพ่อกับ ๒ ชื่อนะครับ ชื่อนี้คือ รองเจ้าอาวาสที่ถูกฆ่านั้น เจ้าคุณราชฯรู้เห็นเป็นใจด้วยหรือเปล่า ถ้าท่านรู้เห็นเป็นใจก็เท่ากับท่านต้องอาบัติปาราชิกถึง ๒ ข้อคือ เสพเมถุนกับฆาตมุนษย์ แล้วพระที่ต้องอาบัติหนักจะต้องสึก ทำไมท่านไม่สึกครับ ข้อ ๒ หลวงพ่อกุณาแนะนำผมด้วยว่าควรจะทำอะไรกับผู้หญิงคนนี้ เธอใหญ่โตมากแล้วก็ร้ายแรงมากด้วย ใส่เพชรใส่ทองเต็มตัว แล้วก็แต่งหน้าทาปากแดงเหมือนผู้หญิงขายตัว เธอจะตกนรกขุมไหนครับ” เจ้าอาวาสวัดป่ามะม่วงตอบว่า

“เท่าที่ฟังมา อาตมาคิดว่าท่านไม่ได้สมรู้ร่วมคิดกับโยมคนนั้นเรื่องฆารองเจ้าอาวาส แต่เมื่อมารู้ภายหลังท่านก็คงไม่รู้จักทำอย่างไร ต้องปล่อยเลยตามเลย อาตมาจึงขอบอกโยมว่าถ้าโยมอยากรู้คำตอบของเรื่องนี้ว่าจะลงเอยอย่างไร ก็ขอให้เชื่ออาตมา อาตมาจะแนะนำให้โยมมาเข้ากรรมฐานที่วัดนี้ ๗ วัน โยมหาเวลามาได้ไหมละ เกษียณแล้วไม่ใช่หรือ”

“ครับ ผมเกษียณมาสองปีแล้ว”

“ดีแล้ว ที่นี้ก็สร้างความดีให้ตัวเอง โยมเป็นคนดีมีใจรักชาติ ศาสนา อาตมาคิดว่าน่าจะปฏิบัติได้ผล อาจได้ดวงตาเห็นธรรมในชาตินี้ก็ได้ หากไม่ได้ในชาตินี้ก็จะไปในชาติหน้าหรือชาติต่อไป โยมมีทุนดีอยู่แล้ว ภาษาพระว่า มาสว่างแล้วก็ไปสว่าง ส่วนเจ้าคุณราชฯ มาสว่างแต่ไปมืด”

“แล้วผู้หญิงคนนั้นล่ะครับ” ท่านพระครูตอบว่า

“มามืดแล้วก็ไปมืด นี่อาตมาไม่ได้พูดเองนะ เป็นพระพุทธรวงจะอาตมาจะว่าให้ฟัง พระพุทธเจ้าตรัสว่า บุคคล ๔ ประเภทนี้มีในโลก คือ

ตโม ตมปรายโน - คนที่มามืดแล้วก็ไปมืด

ตโม โขติปรายโน - คนที่มามืดแต่ไปสว่าง

โขติ ตมปรายโน - คนที่มาสว่างแต่ไปมืด

โขติ โขติปรายโน - คนที่มาสว่างแล้วก็ไปสว่าง

“เอาละ หมดเวลาของโยมแล้ว อย่าลืมหาเข้ากรรมฐานนะ”

“ครับหลวงพ่อ” เขารับคำหนักแน่น แล้วถวายซองปัจจัยท่าน ในนั้นมีเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท เขาตั้งใจมาทำบุญค่าอาหารของผู้มาปฏิบัติธรรม จากนั้นจึงกราบท่านสมภารสามครั้ง เดินตามท่านลงมาข้างล่าง จะรีบกลับบ้านไปจัดเสื้อผ้าเพื่อมาเข้ากรรมฐาน

๗

โยมมหาภรรยาสาม

เจ้าทุกข์รายที่ ๓ เป็นชายหนุ่มหน้าตาเหมือนพระเอกหนัง
อินเดีย เขากราบท่านเจ้าของกุฏิแล้วจึงแนะนำตัว

“ผมชื่อแพนครับ เป็นอดีตมหาเปรียญ ๗ ประโยค”

“ทำไมถึงสึกเสียล่ะ ถ้าไม่สึกปานนี้ได้ประโยค ๙ แล้วกระมัง
ชื่ออะไรนะ” ท่านถามอีก

“แพนครับหลวงพ่อ”

“ขุนแพนหรือ” ท่านถามยิ้มๆ

“แพนเฉยๆครับ ถ้าขุนแพนคงไม่ไหว” เขาตอบยิ้มๆเช่นกัน

“มาจากไหนล่ะ”

“จากอินเดียครับ”

“อ้าว อาตมาก็เพิ่งไปอินเดียมาไม่ยักเจอกัน เป็นคนอินเดีย
หรือเปล่า”

“เปล่าครับ ผมเป็นคนยโสธร ไปเรียนที่อินเดียมา ๑๐ ปีเลย
หน้าตาเหมือนคนอินเดียกลับมาเลยครับ ผมเพิ่งมากราบหลวงพ่อ
เป็นครั้งแรก มีเพื่อนแนะนำมา จะมากราบเรียนถามหลวงพ่อว่า
ผมจะถูกเก็บไหมครับ” บรูซวัยสี่สิบห้าเรียนถาม

“ใครจะเก็บล่ะ แล้วเก็บเรื่องอะไร หรือว่าต็อกเตอร์เคยเก็บ
ใครมาถึงได้กลัวเขาจะมาเก็บ” ไม่ต้องบอกท่านก็รู้ว่าเขาเป็นต็อกเตอร์

“หลวงพ่อบอกว่าได้อย่างไรครับว่าผมเป็นต็อกเตอร์” ถ้าม
อย่างรู้สึกพิศวง

“ก็เฮอร์ซิงบอก อาตมาไม่ใช่หมอคุณนะ แต่รู้ว่าถ้าคนเฮอร์ซิงอย่าง
นี้จะต้องจบต็อกเตอร์ ใช้ใหม่ล่ะท่านมหาเปรียญ” ท่านเข้า

“ครับผม แต่หลวงพ่อบอกผมยังไม่เคยเก็บใคร ทว่าเมื่อสิบ
ปีที่ผ่านมามีคนจะเก็บผม ทำให้ผมต้องหนีไปเรียนที่อินเดีย เมื่อ
เรียนจบก็ต้องสึก เพราะผู้ที่เก็บผมนั้นเขาจะเก็บเฉพาะตอนที่
ผมเป็นพระ แต่ถ้าเป็นคฤหัสถ์อาจไม่เก็บ เรื่องมันยาวครับหลวงพ่
แต่ผมก็สรุปให้สั้นได้” ท่านเจ้าของกุฏิชมว่า

“ดีจริง สมกับเป็นมหาเปรียญและต็อกเตอร์เลย ลองสรุป
ให้ฟังซิ”

“ครับ เรื่องก็มีอยู่ว่า ...” เขาหันไปทางผู้รอคิวซึ่งเหลืออยู่
ประมาณไม่ถึงครึ่ง เพราะพากันไปกินข้าวที่โรงครัว ยกมือประนม
พูดว่า

“ผมต้องกราบขอภัยท่าน **ญาติธรรม** ทั้งหลาย สิ่งที่ผมจะ
พูดต่อไปนี้เป็นเรื่องส่วนตัวของผมกับพระรูปหนึ่ง แต่ในฐานะที่
ผมเคยอยู่ในเพศบรรพชิตมา ๓๐ ปีเต็ม คือเป็นสามเณร ๕ ปี เป็น
พระภิกษุ ๒๕ ปี ผมจึงขออนุญาตไม่ออกชื่อวัดและพระซึ่งปัจจุบัน
เป็นเจ้าของาวาสวัดที่ผมเคยบวชอยู่ เพราะผมไม่ต้องการประจานท่าน
สิ่งที่ท่านทำท่านก็รู้อยู่แล้ว เป็นกรรมของท่านที่จะต้องรับอย่างหลีกเลี่ยง
ไม่ได้” อดีตมหาเปรียญอาร์มภทค่อนข้างยืดยาว ท่านพระครู
พูดขึ้นว่า

“ขอภัย ขออนุญาตขัดจังหวะท่านมหาต็อกเตอร์นิดหนึ่ง”

“มหาต็อกเตอร์มีด้วยหรือครับหลวงพ่” คนเป็นต็อกเตอร์

ถาม

“ก็มหาเปรียญบวกกับต็อกเตอร์โง่ละ ทีนี้ถ้าเรียกมหาเปรียญ ต็อกเตอร์มันก็เย็นเยื่อยืดยาวเกินไป อาตมาถือคติ **ชาติต้องเต็ม เกินต้องตัด** เพื่อ**ประหยัดเวลา** จึงหลีกมหาต็อกเตอร์ อย่าลืมนะ ท่านมหา **ญาติโยมทั้งหลายที่หนึ่งอยู่ ณ ที่นี้ด้วย** เราต้องดำเนินชีวิตให้อยู่ในทางสายกลางหรือ**มัชฌิมาปฏิปทา** ที่พระพุทธองค์ทรงสอน อย่าให้ชาติให้เกิน ให้ถือคติว่า **ชาติต้องเต็ม เกินต้องตัด** เพื่อ**ประหยัดเวลา** เมื่อตะกี้ที่อาตมาขอชดจ้งหะก็เพื่อจะบอกท่านมหาว่า เราไม่ใช่คำว่า **ญาติธรรม** เพราะเราเป็นญาติกับธรรมะไม่ได้ ที่ถูกต้องใช้คำว่า **กัลยาณมิตร** หรือ **สพธรรมิก** อย่าหาว่าอาตมา รู้ดีกว่าท่านมหาเลยนะ เพราะอาตมาไม่ได้เปรียญธรรมสักประโยคเดียว ขณะที่ท่านมหาได้ตั้ง ๗ ประโยค ถ้าอาตมาพูดอะไรผิด ท่านมหา ก็ทักท้วงด้วยก็แล้วกัน” อดีตมหาเปรียญยกมือไหว้ท่านหนึ่งครั้งแล้วพูดว่า

“ขอบพระคุณหลวงพ่อกับมากครับ คำว่า **ญาติธรรม** ปรากฏใน **ติโรกฐกัณฑ์คาถา** ที่ว่าด้วยการอุทิศส่วนบุญให้ญาติที่ล่วงลับไปแล้ว มีทั้งหมด ๑๓ คาถา **ญาติธรรม** อยู่ในคาถาสุดท้าย ที่ขึ้นต้นว่า **โส ญาติธมโม จ อโย นิสสลิโต** แปลว่า **ญาติธรรมนี้นั้นท่านได้แสดงให้ปรากฏแล้ว** คำว่า **ญาติธรรม** ในที่นี้มาจากคำว่า **ญาติ + ธรรม** ญาติก็คือ **ญาติพี่น้อง** ส่วนธรรมในที่นี้แปลว่า **หน้าที่** ญาติธรรม จึงแปลว่า **หน้าที่ที่พึงมีต่อญาติ** หมายถึงเมื่อญาติของเราล่วงลับดับขันธลง เราก็มีหน้าที่ทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปให้ สมัยที่ผมเรียนที่มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พระอาจารย์ของผมคือ **ท่านเจ้าคุณประยุทธ์ ปยุตโต** ก็สอนอย่างี่หลวงพ่อกุศมา ว่าเราเป็นญาติกับธรรมะไม่ได้ ญาติธรรมต้องแปลว่า **หน้าที่ที่พึงมีต่อญาติ** ผมรู้สึกกายหลวงพ่อกับมากเลย แบบนี้ผมขออนุญาติยกย่องหลวงพ่อกับ

ให้เป็นเปรียญธรรม ๑๐ ประโยค นะครับ” เขาประนมมือขออนุญาต ล้อเลียน ผู้ที่นั่ง ณ ที่นั้นพากันยิ้ม ลืมความทุกข์ลงได้ชั่วคราว ท่านพระครูช่วยด้วยการขีดหน้าขึ้นราวกับยอมรับว่า ท่านเป็นเปรียญธรรม ๑๐ ประโยคดังที่ ดร.แผนยกย่อง มองเผินๆเหมือนท่านยังมี อดิมานะ คือ ความถือตัวว่าเหนือกว่ายิ่งกว่าเขา แท้จริงแล้วท่านทำไปก็เพื่อต้องการให้ผู้มีใบหน้าเบือนทุกข์ทั้งหลายคลายทุกข์ลง ส่วนอดิมานะนั้นท่านละได้ตั้งแต่ครั้งเดินธุดงค์ไปในป่าดงพระยาเย็นกับหลวงพ่อบุญในป่าอาจารย์ของท่าน สุภาพสตรีผู้หนึ่ง ทักท้วงขึ้นว่า

“หลวงพ่อกะ เมื่อสักครู่นี้ผ่านมาหลวงพ่อบอกว่าผู้หญิงคนที่ถูกพระข่มขืนว่าใช้สรรพนามหลายอย่าง ทั้ง ดิฉัน ฉัน หนู โยม หลวงพ่อขอให้ใช้อย่างใดอย่างหนึ่ง เขาก็เลยเลือกใช้ ข้าพเจ้า แต่พอพูดไปๆ ก็มี หนู ฉัน ตามมาอีก ตอนนั้นหลวงพ่อก็เหมือนเขาแล้ว นะคะ”

“เหมือนยังงั้นโยม แหมโยมนี่จำเก่งจริงๆ จำเก่งหรือจับผิดเก่งก็ไม่ทราบ” ท่านพูดยิ้มๆกับสตรีผู้นั้น

“ทั้งจำเก่งและจับผิดเก่งก็ได้ค่ะ ก็ตอนแรกหลวงพ่อบอกว่า ดร.แผนว่า ด็อกเตอร์ แล้วก็ เป็น มหาเปรียญ จากมหาเปรียญก็เป็น มหาด็อกเตอร์ สุดท้ายก็เป็น มหา เจยๆ” สตรีผู้นั้นตอกลั่นกับท่านอย่างนึกสนุกด้วยและถือว่าตัวเองสวยด้วย

“อย่างนั้นหรือจ๊ะ แต่อาตมาขอปฏิเสธว่าไม่เหมือน เพราะอะไรรู้ไหม” ท่านถามสตรีผู้นั้น คนจำเก่งบวกกับจับผิดเก่งไม่รู้จะตอบท่านว่าอย่างไร เลยยิ้มค้างอยู่

“ตอบไม่ได้ก็ไม่ใช่ไร อาตมาจะบอกให้ก็ได้ว่า ที่ไม่เหมือนเพราะอาตมาพูดอย่างมีสติ ส่วนโยมคนนั้นเขาพูดอย่างขาดสติ จึง

แตกต่างกันลิบลับ โยมจำไว้เลยนะว่า *ไม่*ใฝ่ยังต่างปล้อง พี่น้องยังต่างใจ อาตมากับโยมคนนั้นเกิดต่างวันต่างเดือน แล้วจะให้เหมือนกันได้อย่างไร” ท่านไปของท่านได้เรื่อยๆ

“แล้วพวกเราจะได้ฟังเรื่องของ ดร.แผนไหมคะนี่” หล่อนพูดยิ้มๆ ท่านพระครูบอกต็อกเตอร์วัยสี่สิบห้าว่า

“ดร.แผน มีคนอยากฟังเรื่องของต็อกเตอร์ เล่าได้แล้ว”

“ครับ หลวงพ่อ คืออย่างนี้ครับ ผมมาจากยโสธรตอนเป็นสามเณร มาอยู่วัดแห่งหนึ่งแถวดาวคะนอง เรียนบาลีที่วัดนี้โดยเจ้าอาวาสเป็นพระอาจารย์สอน สองปีต่อมาผมก็อุปสมบทโดยเจ้าอาวาสเป็นพระอุปัชฌาย์ หลังจากบวชแล้ว ๑ พรรษาผมก็สอบเปรียญธรรม ๓ ประโยคได้ ต่อจากนั้นอีก ๕ พรรษาก็สอบเปรียญธรรม ๗ ประโยคได้ หลวงพ่อเจ้าอาวาสท่านก็เลยมอบหมายหน้าที่การสอนบาลีให้พระเณรในวัดแก่ผม เพราะท่านอายุมากขึ้นแล้วก็มีโรคประจำตัว ผมสอนบาลีอยู่ถึง ๑๕ ปีก็ยังไม่มีโอกาสได้สอบเปรียญธรรมประโยค ๙ จนพระเณรที่ผมสอนได้ประโยค ๗ ท่านผมแล้วพออายุ ๓๕ ปี ผมก็ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นรองเจ้าอาวาส เพราะท่านพระครูที่เป็นรองเจ้าอาวาสท่านขอกลับไปอยู่วัดในจังหวัดบ้านเกิดของท่าน แล้วผมอาวุโสต่อจากท่าน แต่แล้วอยู่ๆเจ้าอาวาสก็ถูกยิงมรณภาพอยู่ในห้อง ตำรวจมาชันสูตรพลิกศพ พระที่อาวุโสรองจากผมให้ปากคำว่าจะคงเป็นโจรมาปล้นทรัพย์เพราะเจ้าอาวาสท่านมีเงินเก็บไว้ในห้องมาก ความจริงมิได้เป็นเช่นนั้น ท่านไม่มีทรัพย์สินอะไรมากมาย เพราะผมใกล้ชิดท่านมากกว่าพระรูปนั้นจึงรู้ว่าท่านไม่ใช่คนที่สะสม ท่านดำเนินตามปฏิปทาของบรรพชิตทุกประการ” อดีตมหาวิทยสี่สิบห้าพูดพลางส่ายหน้าซำๆ หน้าหล่อเหลาที่มีความเศร้าปรากฏอยู่ กระนั้นก็มีได้ทำให้ความเหมือนพระเอก

หนังสืออินเดียลตติกริลงแม่แต่น้อย

“คืนหนึ่งสามเณรที่เป็นลูกศิษย์ผมมาเคาะประตูห้องเบา ๆ ผมแอบดูทางรูกุญแจก่อนแล้วจึงเปิดให้ ตั้งแต่เจ้าอาวาสถูกยิงเสียชีวิตบรรยากาศในวัดก็ซบเซาเศร้าสร้อย พวกเรารู้สึกอาลัยในพระเถระผู้เป็นทั้งพระอาจารย์และพระอุปัชฌาย์ สามเณรมีท่าทางหวาดกลัว บอกว่าท่านรอให้พระเถระรูปอื่นๆจำวัดกันเสียก่อนจึงมา เพราะมีเรื่องคอขาดบาดตายอยากจะบอกผม ท่านเก็บเป็นความลับไว้ตั้งแต่ก่อนเจ้าอาวาสมรณภาพ บัดนี้เก็บต่อไปไม่ได้แล้ว ก่อนเล่าก็ขอให้ผมสัญญาว่าจะเก็บเป็นความลับ ผมก็ให้สัญญาว่าจะไม่แพร่งพรายให้ใครรู้นอกจากผมคนเดียว สามเณรก็ย้ำว่า เพราะผมคนเดียวนี้แหละท่านจึงต้องบอก”

“แล้วคุณมหาแพรงพรายให้ตัวเองรู้ด้วยวิธีใดละ” สตรีสาวสวยคนหนึ่งถามขึ้นเพราะอยากพูดกับพระเอกหนังสืออินเดียมานานแต่ยังหาจังหวะไม่ได้

“ผมพูดเล่นนะครับ พอตีผมนึกถึงเรื่องที่เกิดขึ้นเมื่อสิบปีที่แล้ว รู้สึกเครียดเลยพูดเล่นคล้ายเครียด ที่นี้ผมจะพูดจริงไม่พูดเล่นแล้วนะครับหลวงพ่อก” เขาเรียนท่านพระครูแล้วจึงเล่าต่อ

“สามเณรลูกศิษย์บอกผมว่าก่อนที่หลวงพ่อกเจ้าอาวาสจะถูกฆาตกรรมประมาณ ๑ สัปดาห์ ท่านเห็นชายคนหนึ่งเข้าไปในห้องพระที่อาวาสรองจากผม ท่าทางชายผู้นั้นไม่น่าไว้ใจ เณรก็สงสัยว่าเขาจะเข้าไปในห้องพระรูปนั้นทำไม จึงยอมเสียมรรยาท แอบฟังเขาคุยกัน พระรูปนั้นก็บอกว่าอยากเป็นเจ้าอาวาส แต่ตอนนี้อยู่อันดับ ๓ คือ นับเจ้าอาวาส ผม แล้วจึงจะถึงเขา ถ้าเจ้าอาวาสตาย เขาก็จะขึ้นมาเป็นอันดับ ๒ จึงขอให้ชายผู้นั้นเก็บเจ้าอาวาสเสียแล้วให้หลบไปอยู่ต่างจังหวัดสักกระยะหนึ่ง พอผมขึ้นแทนได้

สักปีสองปีค่อยเก็บผม จะได้ไม่มีใครสงสัย หลังจากนั้น ๑ สัปดาห์ เจ้าอาวาสก็ถูกยิงเสียชีวิต เณรกลัวมากไม่กล้าเล่าให้ใครฟัง แต่เมื่อประมาณสักสี่ทุ่มท่านเห็นชายคนนั้นมาและเข้าไปในห้องพระรูปนั้น ท่านจึงแฝงตัวไปแอบฟังอีก คราวนี้พระรูปนั้นบอกว่าสองปีนานไป ท่านอยากเป็นเจ้าอาวาสเร็วๆ ให้หาทางเก็บผมเสียแล้วค่อยหลบไป อยู่ต่างจังหวัด ท่านก็จะให้การกับตำรวจเหมือนครั้งที่ผ่านมา อาจต้องให้ค่าน้ำร้อนน้ำชาตำรวจบ้างหากจำเป็น เณรได้ยินดังนั้น ยืนตัวแข็งเลย รีบย่อกลับไปห้องของท่านแล้วสวดมนต์ สวดววกไปวนมาเพราะไม่มีสมาธิ ประมาณเที่ยงคืนเมื่อพระเณรรูปอื่นจำวัดกันหมดแล้วจึงมาบอกผม”

“แล้วคุณมหาไปแจ้งตำรวจหรือเปล่าคะ” สตรีสาวสวย คนเดิมถามอีก

“แจ้งไม่ได้หรอกครับ ผมไม่อยากจะพระเป็นข่าวเพราะมัน กระทบกระเทือนจิตใจของญาติโยมที่รักพระศาสนา แต่ถ้าถามผมว่ากลัวไหม ผมตอบได้เลยว่ากลัวมาก ใครบ้างที่ไม่กลัวตาย ผมคิดว่าเพิ่งล้มตาดูโลกมาได้ ๓๕ ปี จะต้องตายเสียแล้วหรือ ผมก็นอนคิดทั้งคืนว่า จะทำอย่างไรดีที่จะให้ทั้งตัวเองและเณรลูกศิษย์ปลอดภัย คืนนั้นผมนอนไม่หลับ พอตีห้าก็ลุกขึ้นทำวัตรเช้าในโบสถ์ ซึ่งผมต้องเป็นคนนำแทนเจ้าอาวาสซึ่งมรณภาพไป คิดว่าจะมองเห็นพระรูปนั้นอย่างไรจะไม่ให้มีพิธี ปรากฏว่าท่านไม่ได้ลงโบสถ์ ผมก็ค่อยเบาใจ พอทำวัตรเสร็จก็นั่งภาวนาคนละ ๑ ชั่วโมง เสร็จผมก็แผ่เมตตาให้ท่านแล้วก็เลยคิดออก”

“คิดอย่างไรคะ” ไม่ต้องบอกก็รู้ว่าคนถามเป็นคนเดียวกับที่ถามเมื่อสักครู่

“คือ พอตอนกลับจากบิณฑบาต ผมก็หักท่าย่าน พยายาม

ยิ้มแย้มแจ่มใสเพื่อไม่ให้มีพิรุณ บอกท่านว่า ผมจะไปเรียนต่อที่ประเทศอินเดีย ท่านก็ถามเหตุผล ผมก็บอกว่ากลัวจะถูกแต่งตั้งให้เป็นเจ้าอาวาส ผมไม่อยากเป็นเพราะดวงผมต้องเป็นต็อกเตอร์ ถ้าเป็นเจ้าอาวาสจะไม่ได้เป็นต็อกเตอร์ ตอนแรกท่านหน้าเสียไปนิดหนึ่งแต่แล้วก็ทำเป็นยิ้มแย้มแจ่มใส คงเล่นละครเก่งๆกับผม ผมจำเป็นต้องเล่นละครเพราะกลัวตาย แต่ท่านกลัวคนรู้ว่าเป็นผู้ว่าจ้างเจ้าอาวาส สรุปว่าผมไปเรียนอินเดีย ๑๐ ปี ไม่เคยกลับเมืองไทยเลย แต่ความที่กลัวตายก็เลยตัดสินใจลาสิกขาทั้งที่เสียตายใจแทบขาด ผมหวังมรรคผลนะครับหลวงพ่อ ถึงลาสิกขาแล้วผมก็จะทำงานให้พระศาสนาและปฏิบัติธรรมไปด้วยพร้อมๆกัน ผมจบต็อกเตอร์มา ๒ สาขา คือ สาขาวรรณคดีอังกฤษ กับสาขาพุทธศาสตร์ศึกษา คิดว่าจะใช้วิชาความรู้ที่เล่าเรียนมาถ่ายทอดให้พระเณรบ้านเรา ผมขออนุญาตฝากตัวเป็นศิษย์กรรมฐานของหลวงพ่อด่วนะครับ” เขาก็มองกราบท่านสามครั้งเป็นการฝากเนื้อฝากตัว

“ตกลง ถ้าอย่างนั้นก็ให้รับมาปฏิบัติ ต้องใช้กรรมฐานแก้ปฏิบัติแล้วก็แผ่เมตตาไปให้เจ้ากรรมนายเวรซึ่งตอนนี้เป็นเจ้าอาวาสมา ๙ ปีแล้วหลังจากรักษาการแทนมา ๑ ปี ถ้าทำได้จะไม่ถูกเก็บ เอละเรื่องนี้เอาตมาขอสรุปด้วยการอัญเชิญพระพุทธรูจนะจาก ตายนคาถา พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๕ ข้อ ๒๓๙ หน้า ๖๘ มาสรุปว่า

กุโส ยถา ทุคคหิโต หตุถเมวานุกนตติ
สามณณิ ทุปปรามญฺจ นิริยาเยปุกุคคหิตติ
หญาคานันนุคคลจจับไม่ตีแล้ว ย่อมบาทมือนั่นเอง ฉันทไต
คุณเครื่องเป็นสมณะ อันบรรพชิตลูบลำหัวแล้ว ย่อมมจูด
ไปนรก ฉันทัน”

“สาธุ” สตรีสาวส่งเสียงสาธุดังกว่าเพื่อน เจตนาคือต้องการเรียกความสนใจจากตึกเตอร์หน้าตาเหมือนพระเอกหนังอินเดีย ท่านพระครูรู้ว่าหล่อนตกหลุมรักอดีตมหาเจ้าแล้ว และยังรู้ดีกว่าหล่อนมิใช่เนื้อคู่ของเขา บุรุษนี้มีเนื้อคู่สามคน จะต้องมีเมียถึงสามคนที่ไม่ใช่หล่อน ท่านไม่ต้องการให้หล่อนผิดหวัง จึงช่วยด้วยการถามอดีตมหาเปรียญว่า

“โยมมหา ขออภัยนะอย่าหาว่าอาตมาสอดรู้สอดเห็นเรื่องของคนอื่นเลย แต่อยากจะถามว่าโยมมหาหมั้นคู่รักแล้วหรือยัง แพนนะ มีแล้วหรือยัง” สตรีสาวหญิง อยากให้คุณมหาตอบว่า “ยังครับว่าจะมาหาที่วัดนี้” หากก็ต้องผิดหวังเมื่อคุณมหาตอบว่า

“ไม่มีครับหลวงพ่อ ผมไม่คิดจะมีคู่รัก ถึงผมไม่ได้เป็นพระแล้วแต่ก็จะดำเนินชีวิตเยี่ยงพระ ผมจะไม่แต่งงานครับ”

“ดี อาตมาขออนุโมทนา” ท่านพระครูตั้งใจพูดเพื่อให้สตรีสาวตัดอกตัดใจ แต่หล่อนกลับคิดว่า “เออะ คิดจะไม่มีคู่ก็คิดไปเออะ เราจะดี๊อะอย่าง ดี๊เท่านั้นที่ครองโลก คุณมหาไม่จีบฉันฉันจีบคุณหมาก่อนก็ได้จะเป็นไรไป ผู้หญิงสมัยนี้มีสิทธิเสรีภาพมากกว่าแต่ก่อน ถ้ามีวรอให้ผู้ชายมาจีบก็เฉาตายกันพอดี เราต้องจีบผู้ชายก่อน ไม่งั้นไม่ทันคนอื่น ปัจจุบันผู้หญิงมีมากกว่าผู้ชายตั้งหลายเท่า ผู้ชายชักมีน้อยลงไปทุกวัน ๆ จะสูญพันธุ์เสียก็ไม่ว่า”

“เอ. แต่ว่าโยมมหาไม่กลัวผู้ชายจะสูญพันธุ์หรือ” ท่านพูดกับ ดร.แผนแต่สบตากับสตรีสาวราวกับจะบอกว่า “โยมคิดอะไรอยู่ อาตมารู้แหละ”

“อันนี้ผมก็ตอบไม่ได้ครับหลวงพ่อ อะไรจะเกิดก็ต้องเกิด เราคงไปห้ามไม่ได้” ท่านพระครูกำหนดจิตดูจิตของสตรีสาว เห็นว่ากำลังเตลิดเปิดเปิงไปกันใหญ่ ท่านจึงนำเรื่องจริงขึ้นมาพูด คณะ

ดูแล้วหล่อนคงไม่ถึงกับขาดใจตาย เพราะหล่อนเป็นคนรักตัวเองมากกว่ารักคนอื่น ท่านพูดกับ ดร.แผนว่า

“โอมมหา อาตมาดูหน้าโอมมหาแล้วเห็นว่าเป็นโสดตลอดไปไม่ได้หรอก”

“อย่างนั้นหรือครับหลวงพ่อ ถ้าเช่นนั้นหลวงพ่อกุณาช่วยผมด้วยนะครับ ให้ผมบวชอยู่ที่วัดหลวงพ่อ ผมเชื่อว่าบารมีของหลวงพ่อจะช่วยคุ้มครองผมได้” มหารูปหล่อพูดจากใจจริง เขาไม่รู้ว่าจะต้องใช้กรรมกับผู้หญิงถึงสามคนที่เคยอุตหนฺนจนเจ็อกันมาแต่ชาติก่อน

“บวชไม่ได้หรอก ชินบวชก็ต้องอาบัติปาราชิกข้อเสพเมถุน เพราะผู้หญิงเขาจะตามตื้อ ถึงโอมมหาไม่มีใจให้เขา แต่เขาก็มีใจให้เรา โอมมหาไม่รู้หรอกว่าผู้หญิงสมัยนี้เขาถือคติผู้ชายไม่จับเขาก็จับผู้ชายก่อน เพราะถ้ามีวรอให้ผู้ชายมาจับก็เฉาตายกันพอดี จริงไหมโยม” ท่านถามสตรีสาวเจ้าของความคิดนี้ ท่านพูดแค่ครึ่งเดียว ถ้าพูดทั้งหมดที่หล่อนคิด ท่านกลัวว่าหล่อนจะออกจ้วงกลางกุกุอย่างแน่นอน แทนที่จะรู้สึกอาย สตรีสาวสวยแต่หน้ายางมะตอยกลับโต้ตอบว่า

“หลวงพ่อบุคคลเหมือนที่หนูคิดเลยคะ แบบนี้ต้องจ่ายค่าลิขสิทธิ์ความคิดหนูด้วย ถึงจะถูก” ท่านพระครูรู้สึกอ้อนใจ จึงคิดว่าช่างหัวหล่อน ลองกล่าขนาดนี้ท่านขอยอมแพ้ ช่วย ดร.แผนดีกว่า แล้วจึงพูดขึ้นว่า

“ต๊อกลงเตอร์ จำที่อาตมาพูดไว้ละ อาตมาไม่ใช่หมอดู แต่ดูโหงวเฮ้งแล้วต๊อกลงเตอร์ต้องมีภรรยาสามคน ถ้าไม่จริงอาตมาให้ปรับสองล้าน ถ้าอาตมาไม่มีจ่ายจะเอาหอประชุมหลังนี้ไปจำหน่ายเอาเงินมาจ่ายต๊อกลงเตอร์” ท่านเจตนาพูดเล่น

“ไม่เป็นไรครับหลวงพ่อ ถ้าไม่จริงผมก็ไม่ปรับหลวงพ่อ แล้ว หอบประชุมหลังนี้ผมก็คิดว่าญาติโยมเขาสร้างถวาย ถ้าหลวงพ่อเอา ไปจำหน่ายประเดี๋ยวญาติโยมเขาจะว่าหลวงพ่อ” ดร.แผนรู้ว่าท่านพูด เล่น

“ขอบใจ ขอบใจโยมมหา แต่ที่อาตมากล้าทำพนั้นเพราะ อาตมามั่นใจว่าจะต้องเป็นอย่างที่อาตมาพูด” ท่านเกรงจะเข้าข่าย อวดอุตริมนุสสรธรรม จึงต้องพูดออกตัวก่อนว่า

“ญาติโยมทั้งหลาย การจะรู้จะเห็นอดีตหรืออนาคตของคน ทำได้ไม่ยากเลย ถ้ามาเข้ากรรมฐานเจริญสติปฏิบัติให้ถึงขั้นก็จะรู้ จะเห็นได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องมาถามอาตมาหรือไปถามพระที่ไหน ข้อสำคัญโยมปฏิบัติเหาะๆแหะๆ ยังไม่ถึงขั้นก็มาโววายว่า หลวงพ่อเจ้าขา โยมปฏิบัติมาตั้งนานแล้วยังไม่รู้ไม่เห็นอะไรสักอย่าง แบบนี้ก็มีมาก แต่คนที่เขาปฏิบัติได้ถึงขั้นที่อาตมาพูดมาก็มีเหมือนกัน” ท่านรู้ว่าผู้ที่นั่งอยู่ ณ ที่นี้ไม่ได้เชื่อตามที่ท่านพูดหมดทุกคน เพราะบางคนก็ตั้งใจจะมาลองดีกับท่าน

“หลวงพ่อกะ แล้วนี่อยู่สามคนของ ดร.แผนมีใครบ้างคะ ที่นั่งอยู่ ณ ที่นี้มีสักคนไหมคะ” หญิงสาวที่รักเขาข้างเดียวชั่วว่อนหนึ่งถาม ก่อนข้างมันใจตัวเองว่าต้องเป็นหนึ่งในสาม หากก็ต้อง ผิดหวังเมื่อท่านเจ้าของกุฏิพูดกับ ดร.แผนว่า

“ต๊อกรเตอร์ฟังให้ดีนะ หรือจะเอากระดามมาจดไว้ก็ได้ อาตมาได้ตำรานี้มาจากการปฏิบัติ ไม่เคยพลาดสักครั้ง บางคนมา โทกหาอาตมา อย่ายกตัวอย่างคนไทยเลยนะเดี๋ยวคนไทยเขา จะเกลียดอาตมา ยกตัวอย่างที่ไกลตัวดีกว่า เมื่อสามปีที่แล้ว คือปี ๒๕๒๕ อาตมาไปประเทศจีน เมืองซัวเถา มีซินแสคนหนึ่งจับชีพจร แล้วรู้หมดว่าคนนี้มีเมียกี่คน มีลูกกี่คน คนนี้มีสามีกี่คน อาตมา

ก็อยากจะลองดูว่า กับวิชาสติปัญญา ๔ ไหนจะแม่นกว่ากัน มีคนจีนคนหนึ่งเขาเป็นต๋อกเตอร์ เป็นคนพาอาตมาไปหาซินแส เขาบอกอาตมาก่อนว่าเขามีเมียหนึ่งคน มีลูกสามคน อาตมาก็ตั้งสติกำหนดเห็นหนอ เห็นหนอ แล้วก็คิดในใจว่า ตาต๋อกเตอร์คนนี้โกหกพระชะแล้ว หนอย. รู้จักเราน้อยไป ก็แกมีเมียสามคน มีลูกห้าคน ทำไมไม่ต้องโกหกด้วย”

“แล้วซินแสทายว่าอย่างไรคะ” สาวผู้ไม่ยอมรับว่าตนอกหักถาม

“ใจเย็นๆ โยม มันต้องไปที่ละสเต็ป” ท่านเจ้าของภูมิใช้ภาษาทันสมัย

“อาตมารู้แล้วว่า ที่ต๋อกเตอร์โกหกอาตมาเพราะประเดี๋ยวซินแสจะทายว่าเขามีเมียสาม มีลูกห้า อาตมาก็นิ่งไว้ พอไปถึงต๋อกเตอร์ก็ให้ซินแสจับซีฟจร ซินแสก็ทายอย่างที่อาตมาคิดจริงๆ ต๋อกเตอร์เขาก็พูดกับอาตมาเป็นภาษาไทยว่า เห็นไหม ซินแสทายผิด ต๋อกเตอร์คนนี้เขาพูดได้สามภาษา มีภาษาจีน ภาษาไทย แล้วก็ภาษาอังกฤษ แล้วก็บอกให้อาตมาทายต่อหน้าซินแส อาตมาไม่อยากให้เขาขายหน้า เลยบอกว่าวิชาของอาตมาก็ได้คำตอบเหมือนกับซินแส ยิ่งดีที่ซินแสฟังภาษาไทยไม่รู้เรื่อง แต่อาตมาฟังภาษาจีนรู้เรื่องเพราะมีอากงเป็นคนจีน เขาก็บอกอาตมาว่า พระคุณเจ้าทายผิดแล้ว อาตมาก็เลยบอกว่า วิชาของอาตมาขลังกว่าวิชาของซินแสเพราะไม่ต้องจับซีฟจรก็รู้ว่าใครพูดจริงใครโกหก ต๋อกเตอร์มีเมีย ๓ ลูก ๕ เป็นลูกสาว ๒ คน ลูกชาย ๓ คน”

“ต๋อกเตอร์คนนั้นเขาจะโกหกหลวงพ่อไปทำไมคะ” หญิงสาวซึ่งน่าจะเป็น ลูกคนช่างถาม ถามอีก ผู้ที่นั่ง ณ ที่นั้นรู้สึกตรงกันว่าหล่อนไม่มีใครมีมรรยาท!

“อันนี้โยมก็ต้องไปถามเขาเอง ไปที่ประเทศจีน เมืองซัวเถา นะ ไปถามหาด็อกเตอร์ที่มีเมียสามคนลูกห้าคน” เจ้าอาวาสวัดป่ามะม่วงประชดเพราะรู้สึกว่าจะรู้สึกตรงกับผู้ที่นั่งอยู่ ณ ที่นั้น

“อาละ ทีนี้อาตมาก็จะพูดกับ ดร.แผน อาตมาไม่ได้พูดกับคนอื่นนะ เพราะฉะนั้นคนที่จะถามได้ก็มี ดร.แผนคนเดียว” ท่านตั้งใจบอกหญิงสาวข้างพูดข้างถามคนนั้น แล้วพูดกับ ดร.แผนว่า

“ภรรยาคนแรกเป็นคนที่อุปถัมภ์ค่าเรียนระหว่างที่อยู่อินเดีย ด็อกเตอร์ไม่ได้คิดอะไรกับเขา แต่เขาคิด คิดว่าเมื่อด็อกเตอร์จบกลับมาเขาจะขอให้แต่งงานกับเขา ถ้าไม่แต่งงานเขาจะขอเงินคืนพร้อมทั้งคิดดอกเบี้ยทบต้น”

“โอย เงินเป็นแสนผมจะเอาที่ไหนมาใช้คืนเขาล่ะครับ ผมก็นึกว่าเขาศรัทธาพระ ที่แท้ก็คิดจะสึกพระ” ดร.แผนพูดแบบกึ่งขำกึ่งหนักใจ เมื่อเป็นเช่นนี้เขาก็คงต้องแต่งงานกับหล่อนอย่างไม่มีทางเลือก หลวงพ่อท่านทายแม่นเหลือเกิน

“ไม่เป็นไร คนนี้จะอยู่กันแค่นี้เดียว อีกคนก็ตามมา อีกคนนี้เป็นฝรั่งเป็นคนอเมริกันที่รู้จักกันในมหาวิทยาลัย เขาเพียงแต่จะมาเยี่ยมเพื่อนไม่ได้คิดอะไรมาก แต่คนที่หนึ่งหึงหวงเขาจนเขาอยากจะทำอะไร ก็เลยชวนด็อกเตอร์ไปเช่าบ้านอยู่และเปิดโรงเรียนสอนภาษาอังกฤษด้วยกัน กิจการคืออยู่พักเดียวก็ต้องเลิก เพราะอะไรรู้ไหม”

“ไม่ทราบครับ แล้วคนที่หนึ่งเขาตามอาละวาดไหมครับ” ด็อกเตอร์วัยสี่สิบห้าเรียนถาม

“อาละวาดซิ เขาให้เพื่อนโยมมหาไปสืบให้ เพื่อนที่เป็นผู้หญิงนะ เพื่อนก็พาชื่อ พาไป โยมมหา ก็พาภรรยาที่เป็นฝรั่งหนีในที่สุดเมื่อเพื่อนรู้ว่าภรรยาคนแรกบังคับให้ด็อกเตอร์แต่งงานกับ

เขา ก็เลยไม่ยุ่งด้วย พอดีต่อจากนั้นเขารู้จักกับพ่อหม้ายชาวอเมริกันคนหนึ่ง เขาก็ต้องการประชดภรรยาที่เป็นคนอเมริกันของด็อกเตอร์ เลยแต่งงานกับพ่อหม้ายแล้วย้ายไปอยู่อเมริกา เป็นอเมริกันซิติเช่นไปเรียบร้อย”

“ไอ้โฮ หลวงพ่อมีความรู้มากจังครับ” เขาหลีกเลี่ยงไม่ใช้คำว่า รู้มาก ซึ่งความหมายไม่ดีนัก

“ที่นี้ก็มาถึงคนที่สาม คนนี้เป็นแม่หม้ายสามมีตาย มีลูกชายติดหนึ่งคน แล้วก็จะเป็นคนสุดท้าย เขาเป็นคนดีมาก อีกยี่สิบปีจะมาเข้ากรรมฐานที่วัดนี้ จะมากับเพื่อนของด็อกเตอร์ที่พาภรรยาคคนแรกไปสืบนั้นแหละ ตอนนี้อย่างไม่รู้จักกัน โยมมหาภคียังไม่รู้จักเพื่อนคนนี้ แล้วก็ยังไม่รู้จักว่าที่ภรรยาคคนที่สาม สรุปรว่าคนที่สามดีที่สุด แล้วด็อกเตอร์ก็จะเจริญในธรรมสัมมาปฏิบัติเพราะได้ภรรยาคดี”

“แล้วคนที่สองทำอะไรครับ” เขารู้สึกห้วง Worthy ผู้เป็นทั้งเพื่อนและครูสอนภาษาอังกฤษให้เขาสมัยที่เขาไปอินเดียใหม่ๆ ก่อนเขากลับเมืองไทยเพียงสองเดือน Worthy มาบอกว่าจะกลับอเมริกา และถ้าว่างจะมาเยี่ยมเขาที่เมืองไทย จะว่าไปแล้ว Worthy ก็มีบุญคุณต่อเขาพอๆกับสุณิสสา แต่เขาก็ไม่ได้รับคนทั้งสองแบบ ชู้สาว โดยเฉพาะ Worthy นั้นท่าทางออกไปทางผู้ชายๆ สิ่งที่เขาไม่ชอบ Worthy มีอยู่เรื่องเดียวคือ หล่อนสูบบุหรี่จัดชนิดมวนต่อมวน เขาเป็นคนแพ้กินบุหรี่ ได้กลิ่นนิดเดียวก็เวียนหัว แล้วจะอยู่กับเธอได้อย่างไร เหมือนเจ้าอาวาสวัดป่ามะม่วงจะรู้ว่าเขากำลังวิตกกังวลเรื่อง Worthy ติดบุหรี่ จึงช่วยแก้ปัญหาให้ว่า

“ไม่ต้องกลัวเรื่องเหม็นบุหรี่ อยู่กันปีเดียวก็เลิกกันเพราะถ้าไม่เลิกกันก็จะไม่เจอนางเอกนะ กว่าพระเอกนางเอกจะได้เจอกัน

ก็ต้องฝ่าฟันอุปสรรคใช่ไหมล่ะ เรื่องที่เล็กกันก็ไม่มีอะไรมาก คือคนที่เพื่อนอเมริกันเขาเกิดสงครามต็อกเตอร์ที่พัหุหรี ตัวเขาเองก็เล็กสูบไม่ได้ แต่นั่นก็ไม่สำคัญเท่ากับว่าจิตใจเขามันเป็นผู้ชายไปครึ่งหนึ่งแล้ว เขาก็ไม่รู้ตัวว่าทำไมถึงเป็นอย่างนั้น แต่อัตมาารู้ แหม. อัตมานี้ก็ชอบสอดรู้สอดเห็นเรื่องของคนอื่นจ้ะ ทั้งที่เรื่องของตัวเองก็เต็มเปาเต็มกระเป่า ใช่ไหมต็อกเตอร์”

“ใช่ครึ่งหนึ่งไม่ใช่ครึ่งหนึ่งครับ” ดร.แผนตอบ

“แหม ตอบเป็นปริศนา ช่วยอธิบายหน่อยเถอะ อัตมาไม่เข้าใจ เพราะอัตมาไม่ได้เป็นต็อกเตอร์ มีใครเข้าใจที่ต็อกเตอร์พูดบ้าง” ท่านถามญาติโยมในที่นั้น สุภาพสตรีที่ทักท้วงท่านเรื่องการใช้สรรพนามต้องการทราบเงื่อนไขก่อน จึงเรียนถามท่านว่า

“เมื่อกี้หลวงพ่อดังเงื่อนไขไว้ว่าคนที่จะถามได้มี ดร.แผนคนเดียว เพราะฉะนั้นคนที่จะตอบได้มีหลายคนก็ได้ใช่ไหมคะ เพราะอยู่นอกเงื่อนไข”

“ได้ ใครจะตอบก็ได้ โยมตอบก่อนก็แล้วกัน ไหนโยมเข้าใจที่ต็อกเตอร์พูดว่าอย่างไร” สตรีนั้นตอบอย่างฉับพลันว่า

“หนูก็ไม่เข้าใจคะ นิมนต์หลวงพ่ช่วยตอบด้วยคะ”

“อัตมาก็ไม่เข้าใจ ถึงได้เปิดโอกาสให้ญาติโยมตอบอย่างไรละ ไม่มีคนเข้าใจเลยหรือ แล้วกัน อัตมาก็นึกว่าจะมีคนเข้าใจ” ท่านแสสร้งทำหน้าที่ครีดยดๆ ดร.แผนจึงพูดว่า

“ผมว่าผมอธิบายดีกว่าครับหลวงพ่ คือที่หลวงพ่พูดว่าหลวงพ่ชอบสอดรู้สอดเห็นเรื่องของคนอื่นนั้นใช่ครึ่งหนึ่งไม่ใช่ครึ่งหนึ่ง ขยายความว่าที่ใช่เพราะหลวงพ่ต้องการช่วยเขาแก้ปัญหา หลวงพ่มีจิตเมตตาปรารถนาดีต่อเวไนยนิกร อยากให้เขาแก้ปัญหา คือแก้ทุกข์ได้ แต่ที่ว่าไม่ใช่ครึ่งหนึ่งหมายความว่า ที่

หลวงพ่อก็ไปรู้ไปเห็นเรื่องของคนอื่นมิใช่เพราะประจานเขาแต่ต้องการช่วยเขา ผมตอบถูกหรือเปล่าครับ”

“ถูก แต่ถูกไม่หมด ที่ไม่หมดก็คือว่า คนที่อาตมาจะช่วย หรือจะไปสอดรู้สอดเห็นเรื่องของเขานั้น เพราะเขากับอาตมา มีกรรมร่วมกันมาแต่ครั้งอดีตชาติ อาตมาต้องการจะใช้ให้หมด เพราะจะไม่เกิดอีก เมื่อโลกมนุษย์เหลือเกินแล้ว เอละทีนี้อาตมาก็จะ ทำปฏิทินชีวิตของดีอกเตอร์ให้ว่า ปี ๒๕๒๙ ดีอกเตอร์ต้องแต่งงาน กับคนที่ ๑ ปี ๒๕๓๐ ก็เลิกกัน เพราะคนที่ ๒ มาเยี่ยม แล้วคนที่ ๑ เขาหึง จึงประชดด้วยการไปแต่งงานกับพ่อหม้ายชาวอเมริกัน คนที่ ๒ ก็มาอยู่กับดีอกเตอร์โดยมิได้แต่งงาน อยู่กันได้ปีเดียวเขาก็เกิดสงสารดีอกเตอร์ที่แพ้คว้นบุหรื อีกอย่างเขาก็ไม่ได้ตั้งใจจะมา อยู่เป็นสามีภรรยา กับดีอกเตอร์ แต่ทำไปเพราะต้องการประชด ภรรยาคนที่ ๑ ที่ไปหึงเขา ใจจริงเขาไม่ต้องการมีสามี เขาไม่ชอบผู้ชาย เขาชอบผู้หญิง” ท่านยกมือข้างขวาป้องปากเมื่อพูดว่า “เขาชอบผู้หญิง”

ทุกคน ณ ที่นั้นหัวเราะเสียงดัง หากไม่เกรงใจว่าเป็นในวัด ก็คงจะพากันโห่ ท่านเจ้าของกุฎิจึงย้าว่า

“นี่อาตมาไม่ได้พูดเล่นนะ เรื่องจริงร้อยเปอร์เซ็นต์ ที่เขา ชอบผู้หญิงเพราะชาติก่อนๆเคยเป็นผู้ชายเจ้าชู้ ทำผิดศีลข้ออกาเม จนต้องไปใช้กรรมในเมืองนรก หมดกรรมจากเมืองนรก ก็ยังมีเศษ ของกรรมอีกคือ ต้องไปเกิดเป็น พาดัวเมีย ๕๐๐ ชาติ โค ๕๐๐ ชาติ คนพิการตาบอดแต่กำเนิด ๕๐๐ ชาติ หุนหวกแต่กำเนิด ๕๐๐ ชาติ กะเทย ๕๐๐ ชาติ สตรี ๕๐๐ ชาติ รวมเป็น ๓,๐๐๐ ชาติ จึงจะสิ้นกรรมที่ทำผิดประเวณี พอดีในชาตินี้เขาจะเกิดเป็นผู้หญิงชาติ สุดท้ายและจะสิ้นกรรม ก่อนตายเขาจึงไปผ่าตัดแปลงเพศเป็นผู้ชาย

ก็เลยกลายเป็นเพื่อนกับต็อกเตอร์แล้วเขาก็อยู่เมืองไทยได้เพราะ
จดทะเบียนกับต็อกเตอร์ **เขาเป็นคนมีจิตสาธารณะ** คือ ช่วยช่วย
ผู้อื่น ช่วยสาธารณกุศล ต่อจากนั้นเขาก็จะไปช่วยสอนเด็กกำพร้า
ให้มูลนิธิแห่งหนึ่งที่จังหวัดสระบุรี ต็อกเตอร์ไม่ต้องเสียใจที่ไม่ได้
ดำรงเพศบรรพชิตได้ตลอดชีพ แต่นั่นก็ไม่ได้หมายความว่า
ต็อกเตอร์จะหมดสิทธิ์บรรลุมรรคผล”

ท่านรู้ว่า ดร.แผนจะได้ดวงตาเห็นธรรม เป็นพระโสดาบัน
ประเภท เอกพีชี ส่วนภรรยาคนที่ ๓ จะได้เป็นพระโสดาบัน
ประเภท สัตตักขัตตุงปรมะ เรื่องนี้ท่านจะไม่บอกเขา เพราะจะทำให้
เขาตั้งอยู่ในความประมาท ไม่เร่งชวนชวนทำความเพียร

เจ้าอาวาสวัดป่ามะม่วงรู้ว่า เขาเสียใจอยู่ลึกๆที่มีอาจดำเนิน
ชีวิตเยี่ยงพระได้ตั้งที่ตั้งปณิธานไว้ ท่านจึงพูดให้กำลังใจเขาว่า

“ต็อกเตอร์ต้องแก้บ่วงที่ผูกคอออกให้หมดก่อน อาตมาหมาย
ถึงต้องใช้กรรมกับภรรยาสามคนเสียก่อน ใช้ให้หมดในชาตินี้
อาตมารู้ว่าจิตของต็อกเตอร์เป็นโสดแล้ว ยิ่งดีกว่าคนที่บวชแต่ยังละ
กามไม่ได้ ก็เลยเป็นโสดไม่ได้ นี่อาตมาไม่ได้พูดเองนะ เป็นคำตรัส
ของพระพุทธเจ้า พระองค์ตรัสว่า นปฺปหาย มฺหิ กามเนกตฺตมฺ
ปฺปชฺชติ - มฺหิละกามทั้งหลายไม่ได้แล้ว ย่อมถึงความเป็นโสดไม่
ได้” นี่มาใน ตายนคคาถา พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๕ ข้อ ๒๓๙ หน้า ๖๗
นะ” ท่านบอกที่มาให้ด้วย

คัมภีร์ เพิ่งมาพบนอกคัมภีร์ที่วัดป่ามะม่วงนี่เอง

“ตอนแรกท่านไม่รู้ แต่เมื่อกำลังจะขาดใจท่านก็เห็นนิมิตเป็นตัวท่านกำลังใช้เหล็กแหลมแทงเจ้าอาวาสองค์ปัจจุบัน เรื่องนี้เกิดขึ้นตั้งแต่สมัยสุโขทัย พอตีอาตมาก็เกิดสมัยเดียวกับท่านเลยจำหน้าท่านได้” ท่านพูดยิ้ม ๆ เพราะเรื่องที่พูดจริงครึ่งหนึ่งไม่จริงครึ่งหนึ่ง เพื่อจะลองใจคนฟังว่าจะเชื่อทั้งหมดหรือเชื่อครึ่งหนึ่ง ท่านรู้วาทกรรมเชื่อทั้งหมด เพราะเขาศรัทธาท่านเกินร้อย ซึ่งท่านเห็นว่าไม่จำเป็นถึงขนาดนั้น จึงสอนว่า

“ญาติโยมทั้งหลาย อย่าเชื่อทั้งหมดที่อาตมาพูดนะ ให้ปฏิบัติตามคำทรงสอนของพระพุทธองค์ที่ทรงสอนชนชาวกาลามะว่า ไม่ให้เชื่ออย่างงมงายไร้เหตุผล อาตมาตั้งข้อสังเกตว่าคนที่มาหาอาตมานี้ พวกเขื่อง่ายก็มี ไม่ว่าจะอาตมาพูดอะไร เขาเชื่อหมด อาตมาพูดเล่น เขาก็เชื่อ แล้วเป็นอย่างไรรู้ไหม ไม่ต้องตอบก็ได้เดี๋ยวจะเสียเวลา อาตมาวิจัยออกมาแล้วว่า พวกที่เขื่อง่ายนั้นสอนยากที่สุด อีกพวกหนึ่งเขื่อง่าย พูดอะไรก็ฟังไว้ก่อน แต่ยังไม่เชื่อ พอเขาลงมือปฏิบัติเห็นจริงเห็นจังด้วยตัวเองแล้วจึงเชื่อ พวกหลังนี้สอนง่าย อาตมาจึงเอามาเขียนเป็นตำราว่า **คนเขื่อง่ายสอนยาก คนเขื่อง่ายสอนง่าย** แล้วตีอกเทอร้ละ เขื่อง่ายหรือเขื่อง่าย” ท่านถาม ดร.แผน

“สงสัยว่าจะเขื่อง่ายครับ หลวงพ่อพูดอะไรมาผมเชื่อหมดทุกอย่าง สงสัยผมจะเป็นคนสอนยากแล้วกระมัง” ท่านเจ้าของกุฎิรับรับรองว่า

“ถูกแล้ว เขื่อง่ายอย่างนี้สอนยากแน่นอน ต้องอย่าเขื่อง่าย ชิ พระพุทธองค์ทรงสอนหลักความเชื่อ ๑๐ ข้อ แกชนชาวกาลามะ ข้อที่ ๑๐ พระองค์ตรัสว่า **มา สมโณ โน ครุติ - อย่าปลงใจเชื่อ**

เพราะนับถือว่า สมณะผู้นี้เป็นครูของเรา เห็นใหม่ว่า พระพุทธองค์ทรงสอนว่า แม้เป็นพระองค์ก็อย่าเพิ่งปลงใจเชื่อ แต่ตักเตือนเชื่อที่อาตมาพูดหมด แบบนี้ยังใช้ไม่ได้ อาตมาก็จะขอบอกว่า อย่าเป็นคนเชื่อง่ายเดี๋ยวจะสอนยาก อาตมาจะลองว่าเป็นภาษาบาลีบ้าง มา อาจารย์โย เม ครูติ - อย่าปลงใจเชื่อเพราะนับถือว่า ท่านอาจารย์ผู้นี้เป็นครูของเรา อาตมาแต่งประโยคถูกหรือผิด” ท่านถามอดีตเปรียญธรรม ๗ ประโยค

“รู้สึกว่าจะถูกนะครับ พอดีผมแค่เปรียญ ๗ ประโยค เอาไว้จะถามเปรียญ ๘ ประโยคแล้วจะมากลับเรียนให้หลวงพ่อทราบนะครับ” ดร.แผนตอแบบแบ่งรับแบ่งสู้ ท่านพระครูจึงย้อนกลับไปพูดเรื่องเจ้าอาวาสสององค์ที่เป็นคู่เวรกัน เพราะยังอธิบายไม่จบ

“เมื่อตะกี้ที่อาตมาพูดว่า อย่าเชื่อทั้งหมดที่อาตมาพูด ก็คือที่พูดว่า อาตมาเกิดสมัยเดียวกับเจ้าอาวาสเลยจำหน้าท่านได้ อาตมาต้องการจะลองใจตักเตือนว่า จะเชื่อทั้งหมดหรือไม่ ปรากฏว่าตักเตือนเชื่อทั้งหมด แสดงว่าเป็นคนเชื่อง่าย แล้วคนเชื่อง่ายเป็นอย่างไร ไหนญาติโยมลองตอบพร้อมๆกันซิ”

“สอนยากครับ”

“สอนยากค่ะ”

“ดีมาก ตอบพร้อมเพรียงกันดีมาก ต้องพูดเสียบ้าง ฟังอย่างเดียวพระเดี๋ยวจะว่าง จริงไหม” ท่านถามตามความเคยชิน มิได้ต้องการคำตอบ หากญาติโยมก็ตอบอย่างพร้อมเพรียงกันว่า

“จริงครับ”

“จริงค่ะ” ท่านรู้สึกขำจึงยิ้มกว้างเพราะปากท่านกว้าง ญาติโยมได้เห็นรอยยิ้มกว้างของท่านต่างพากันประทับใจและลงความเห็นในใจแบบเดียวกันโดยไม่รู้กันว่า หลวงพ่อวัดป่ามะม่วงยิ้มสวย

ที่สุดในโลก ส่วน ดร.แผนแอบวิจัยในใจว่า หลวงพ่อยิ้มสวยที่สุดในโลก
ในโลกและเป็นยิ้มที่มีคุณค่า คือมีทั้งคุณและค่า มีคุณคือมีกรุณาคุณ
เพราะท่านยิ้มด้วยคุณคือกรุณา สงสารคิดจะช่วยเพื่อนร่วมเกิด แก่
เจ็บ ตาย ให้พ้นจากทุกข์จากปัญหาที่มารุมเร้า ส่วนค่าของยิ้มท่าน
นั้นเป็น ค่าในตัว คือมาจากจิตใจที่ปราศจากโลภะ โทสะและโมหะ
เป็นค่าที่สูงล้ำอย่างที่มีอาจวัดได้ด้วยเงินทอง เพชรนิลจินดาหรือ
ของมีค่าใดๆในจักรวาล ผิดกับยิ้มนางงามบนเวทีการประกวด ที่
ยิ้มเพื่อต้องการคะแนนจากกรรมการ และเพื่อข่มคู่แข่งชั้นที่เข้า
ประกวดด้วยกัน เพื่อหวังจะได้ค่าที่ตีออกมาเป็นเงินทองข้าวของ
เช่นมงกุฎผิงเพชรและเงินรางวัล อันเป็น ค่านอกตัว จึงเป็นยิ้มที่
เจือด้วยโลภะ โทสะ และโมหะ ครบถ้วน

“ต็อกเตอร์ เก็บงานวิจัยเรื่องยิ้มไว้ก่อน อาตมากำลัง
จะบอกต็อกเตอร์ว่าอย่าเพิ่งปลงใจเชื่อทั้งหมด เชื่อไว้ครึ่งเดียวก่อน
อย่างที่อาตมาพูดไปเมื่อตะกี้ว่าอาตมาเกิดสมัยเดียวกับเจ้าอาวาส
รูปนั้น อันนี้เชื่อได้ แต่ที่พูดว่าจำหน้าท่านได้นั้น อาตมาล้อเล่น
เพราะต้องการสอนต็อกเตอร์ว่า อย่าเป็นคนเชื่อง่าย ญาติโยม
ทั้งหลายลองคิดดู คนเราเกิดมาจะหน้าเหมือนกันทุกชาติเป็นไป
ไม่ได้ แล้วจะเกิดเป็นผู้หญิงทุกชาติหรือเป็นผู้ชายทุกชาติก็เป็นไป
ไม่ได้อีก อาตมาจะยกตัวอย่างง่าย ๆ อย่างต็อกเตอร์นี่ ชาตินี้เกิด
เป็นลูกบ้านนี้ ก็หน้าตาเหมือนพ่อแม่บ้านนี้ พ่อตายไปเกิดเป็น
ลูกบ้านโน้น ก็หน้าตาเหมือนพ่อแม่บ้านโน้น เข้าใจไหม ถ้าเกิด
บ้านนี้แล้วหน้าไปเหมือนบ้านโน้นก็ยุ่งนะซี” แล้วจึงพูดกับ ดร.แผน
โดยเฉพาะว่า

“ตกลงนะต็อกเตอร์ อย่าเป็นคนเชื่อง่าย ให้เชื่อยากๆ เข้าไว้
แล้วจะปฏิบัติได้ผล คนที่เชื่อง่ายใครว่าสำนักโน้นดี สำนักนี้ดี ก็ตาม

เขาไป ปฏิบัติที่วัดนี้ ๗ วัน ไปวัดโน้น ๗ วัน วัดนั้น ๗ วัน เลยไม่ได้อะไรเลย เข้าใจไหม”

“เข้าใจครับ” บรูซวัยสี่สิบห้าตอบพร้อมกับประนมมือขึ้น

“หลวงพ่อกะ ด็อกเตอร์ไม่ทำตามกติกาอะ เมื่อก็บอกว่าจะสรุปให้สั้นได้ นี่ก็ครึ่งชั่วโมงกว่าแล้วยังไม่สรุป อยากจะขอว่าสรุปได้แล้ว คิววาระอะ” สุภาพสตรีที่จำเก่งและจับผิดเก่งทักท้วงขึ้น ดร.แผนจึงพูดว่า

“ครับ ผมต้องขออภัย เรื่องของผมจบแล้วครับ ผากท่านสรุปเป็นการบ้านด้วยจะได้ไม่เสียเวลา” แล้วกราบเรียนท่านเจ้าของกุฏิว่า

“ผมขออนุญาตนั่งฟังนะครับ ได้ประโยชน์มากทีเดียว หากผมมีความสามารถ สักวันหนึ่งอาจจะทำอย่างหลวงพ่อก็ได้ ผมอยากช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ แต่คงต้องเก็บเกี่ยวประสบการณ์ให้มากกว่านี้ทั้งด้านปริยัติและปฏิบัติ” พูดด้วยจิตใจที่บริสุทธิ์ มิได้หวังอามิสสินจ้างแต่ประการใด

เจ้าทุกข์รายที่ ๔ เป็นสตรีวัยเบญจเพส หล่อนกราบท่านพระครูสามครั้งแล้วเริ่มเรื่อง

“หลวงพ่อกะ หนูจะมากกราบเรียนถามหลวงพ่อกว่า คุณยายของหนูตายไปเกิดที่ไหน แล้วหนูจะทำบุญไปให้ยายได้ด้วยวิธีใดอะ”

“ยายหนูเป็นอะไรตายล่ะจ๊ะ”

“เป็นลมตายอะ พอดียายไปถูกพระหลอก พระวัด ... ” หล่อนเอ่ยชื่อวัดตั้งวัดหนึ่งที่คนนิยมไปบวชชีพรากันมาก

“อ้าว พระอีกแล้วหรือ สามรายแรกก็พระ นี่ก็พระอีกแล้วทำไมถึงไปให้พระหลอกได้ล่ะ” ท่านถามคนฉลาดแต่มียายไม่ฉลาด

“คืออย่างนี้จะหลวงพ่อก หนูเป็นลูกกำพร้า มีพี่ชายคนหนึ่ง

ตอนนี้อายุ ๓๐ ปี แม่ตายตั้งแต่หนูกับพี่ชายยังเด็ก พี่ชายจำหน้าแม่ได้แต่หนูจำไม่ได้ เห็นแค่รูปที่ยายให้ดู บอกว่าเป็นรูปแม่หนู ยายเล่าว่า แม่เป็นลูกสาวคนเดียวของยาย แต่งงานกับพ่อได้ ๘ ปี พ่อก็ไปมีเมียใหม่และไม่กลับมาหาพวกเราอีกเลย แม่ก็เครียดเรื่องพ่อจนกลายเป็นมะเร็ง ปีต่อมาก็ตาย ยายก็เลี้ยงหนูกับพี่ชายมาจนโต ยายมีสมบัติมาก มีนาที่รังสิต ๕๐ ไร่ ได้ทำพินัยกรรมยกให้หนูกับพี่ชายคนละ ๒๕ ไร่ ตอนนั้นพี่ชายอายุ ๒๐ ปี หนูอายุ ๑๕ ปี ต่อมายายบอกว่า แก่แล้วจะเข้าวัด ยายก็ไปบวชชีพราหมณ์ที่วัดนี้” หล่อนหลับตาถอนหายใจครั้งหนึ่ง จึงเล่าต่อ

“วันหนึ่งยายกลับมาเล่าว่า พระท่านบอกว่ายายปฏิบัติไปได้ไกลแล้วอีกไม่เท่าไรก็จะถึงพระนิพพาน แต่ยังติดอยู่อีกนิดเดียว ยายก็ถามว่าติดอะไร พระท่านก็บอกว่าติดที่ทรัพย์สมบัติ ยังมีทรัพย์สมบัติถ่วงอยู่ เราไม่สามารถเอาสมบัติไปนิพพานด้วยได้ ต้องขายสมบัติทั้งหมดที่มีอยู่แล้วนำเงินไปทำบุญกับท่าน ท่านจะนำเงินยายไปสร้างทางพระนิพพานให้ ยายกลับมาบ้านก็เล่าให้หนูและพี่ชายฟังและชวนาคิน ยายจะนำไปขาย พี่ชายโกรธยายมาก บอกว่ายายถูกพระหลอก ยายก็โกรธพี่ชายหาว่าเนรคุณ ในที่สุดยายก็ขายนาไปทั้ง ๕๐ ไร่ ราคาไร่ละ ๕๐๐,๐๐๐ บาทเพราะอยู่ติดถนนใหญ่ ยายให้หนูกับพี่ชายคนละ ๑ ล้าน พี่ชายไม่เอา บอกว่าจะเอานา ๒๕ ไร่ ยายก็เลยให้หนูคนเดียวสองล้าน แต่หนูก็ตั้งใจว่าจะเก็บไว้ให้พี่ชายตอนเขาหาขายโกรธยายแล้ว ตกลงยายมีเงินเหลือหลังจากหักภาษีและให้หนูแล้วประมาณยี่สิบล้านเศษ ยายเก็บเศษไว้ในธนาคาร แล้วนำเงินยี่สิบล้านไปถวายพระรูปนั้นเพื่อนำไปสร้างทางพระนิพพานให้ แต่ ... หลวงพ่อคะ” หล่อนหลับตานิ้งอยู่อีดีใจหนึ่ง แล้วจึงลืมตา

“เกิดอะไรขึ้น เล่าต่อไปเถอะหนู มีอะไรช่วยได้หลวงพ่อก็จะช่วย” ท่านพระครูพูดปลอบใจหล่อน เรียกหล่อนว่า หนู และเรียกท่านเองว่า หลวงพ่อ หญิงสาวรู้สึกได้กำลังใจจึงเล่าต่อ

“ยายก็นำเงินไปถวายท่านโดยท่านแนะนำให้ซื้อเป็นแคชเชียร์เช็คในนามของน้องสาวท่าน ท่านบอกยายว่าท่านต้องไปทำพิธีที่ต่างจังหวัดเจ็ดวัน ระหว่างนั้นยายไม่ต้องมาวัด แต่สำหรับญาติโยมคนอื่น ๆ มาได้ตามปกติเพราะไม่ได้ทำพิธีให้ ทำให้ยายคนเดียว พอวันที่แปดยายไปวัดก็ไม่พบท่านจึงไปถามเจ้าอาวาสและเล่าเรื่องให้ฟัง เจ้าอาวาสบอกว่ายายถูกพระรูปนี้ต้มแล้ว เพราะท่านได้มาลาสมภารบอกว่าจะกลับไปลาสิกขาที่วัดบ้านเกิดและจะแต่งงาน ยายก็เป็นลมตายอยู่ที่วัดในวันนั้นเลยคะ หนูก็เสียใจทำอะไรไม่ถูก ส่วนพี่ชายก็ยังไม่ทราบอยู่ นี่เหตุการณ์ก็ผ่านมาเกือบปีแล้ว”

“หนูอยากไปปรึกษาพระว่าจะทำบุญไปให้ยายอย่างไรดี แต่ก็ไม่กล้า กลัวประวัติศาสตร์ซ้ำรอย พอดีอาจารย์ของหนูท่านเป็นลูกศิษย์ของหลวงพ่อ ท่านรับประกันว่ามาวัดนี้ไม่ถูกหลอกแน่ บังเอิญท่านติดสอนจึงไม่ได้มาด้วย” ท่านพระครูพูดขึ้นว่า

“ให้หลวงพ่อเล่าต่อก็ได้นะ ยังไม่ทันจบดี หลวงพ่อจะบอกให้ว่าผู้หญิงที่เขาว่าเป็นน้องสาวนะคือภรรยาเขา แต่ยังใช้นางสาวเพราะไม่ได้จดทะเบียน พอได้เงินมาเขาก็พากันไปเล่นการพนันที่ปอยเปตชายแดนไทย - เขมร ตอนนี่หมดเนื้อหมดตัวแล้วเพราะถูกผีการพนันหลอกเสียหมดตัวเลย ไม่ต้องไปโกรธเขาหรอกหนูชาตินี้เขารับกรรมแล้ว คือกลายเป็นคนกระจอกงอกง่อย พอชาติหน้าก็ต้องไปนรกอีก นี่แหละเขาเรียกว่า **มาสว่างแต่ไม่มีต** ภาษาบาลีว่า **โชติ ตมปรายโน**” ท่านถือโอกาสสอนภาษาบาลีให้ด้วย

ถึงผู้ฟังจะฟังไม่รู้เรื่องก็ให้ชินหูเอาไว้ เพราะเป็นภาษาที่พระบรมศาสดาทรงใช้ในการเผยแผ่พระศาสนา

“แล้วยายหนูไปเกิดที่ไหนคะ” หล่อนกราบเรียนถามท่านพระครู รู้ ว่าหล่อนเป็นคนใจแข็ง หากบอกไปตามตรงก็ไม่ทำให้หล่อนถึงกับช็อคตายตามยายไป ท่านจึงบอก

“ยายของหนูนำหน้าพระรูปนั้นไปก่อนแล้ว”

“นำไปไหนคะหลวงพ่อ” หล่อนไม่เข้าใจ ญาตีโยมก็ไม่เข้าใจยกเว้น ดร.แผน

“ก็นำไปนรกไงล่ะ” แล้วจึงบอกญาตีโยม ณ ที่นั้นว่า

“ญาตีโยมทั้งหลายจำไว้นะ ให้สมบัติลูกหลานไปแล้วห้ามทวงคืน ถ้าทวงคืนตายไปตกนรกเลยนะ ถ้าไม่ตกนรกก็ต้องไปเกิดเป็นเปรตเหมือนคุณนายแดงเจ้าของตลาดท่าโพธิ์ ที่แบ่งนาให้ลูกแล้วไปขอคืน พอเป็นเปรตก็ไปเข้าเด็กที่บางมะยม เขารู้ว่าอาตมาได้รับนิมนต์ไปงานทำบุญบ้านที่บางมะยม เลยไปเข้าเด็ก เอาเด็กเป็นร่างทรงเพื่อสื่อสารกับอาตมา สมัยแกมีชีวิตอยู่เคยมาเป็นเจ้าภาพทอดกฐินที่วัดนี้สามปีติด ๆ กัน ถ้าไปเกิดเป็นเปรตอาตมาช่วยได้ แต่เขาต้องมีทุนเดิมอยู่อย่างน้อยร้อยละแปดสิบ วิธีช่วยก็คือกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศลไปให้ บัดนี้ไปเกิดในสวรรค์แล้ว เพราะเขาทำบุญมาก ขยันทำบุญ ถ้าไม่ไปทวงสมบัติจากลูกชายก็ไม่ต้องไปเกิดเป็นเปรต ที่หนูเล่ามานี้หลวงพ่อก็มีตัวอย่างนะ จะฟังไหมล่ะ”

“ฟังค่ะ แต่ก่อนฟังหนูขอกราบเรียนถามหลวงพ่อกับว่าหนูจะช่วยยายขึ้นจากนรกได้ไหมคะ” หญิงสาวยังเป็นห่วงผู้เป็นยาย ทั้งที่รู้ว่ายายไม่ฉลาด

“ได้หรือไม่ได้ก็ขึ้นอยู่กับหนู เดี่ยวหลวงพ่อกับจะบอกวิธีให้ ฟังอีกเรื่องหนึ่งก่อน” แล้วท่านจึงเล่าเรื่องที่คล้ายคลึงกันนี้

“มีอาจารย์คนหนึ่งเขามาเล่าให้หลวงพ่อฟัง เขาบอกเพื่อนที่สอนอยู่โรงเรียนเดียวกันไปโดนพระหลอก เขาเตือนอย่างไรก็ไม่เชื่อ ยังมาหาว่าเขาซัดบุญ เขาก็เลยต้องคอยดูอยู่เฉยๆเพราะจะตกเตือนเท่าไรก็ไม่ฟัง เขาก็ไปฟังพระวัดหนึ่ง รายนี้เป็นเจ้าอาวาส ไม่ใช่พระลูกวัด เจ้าอาวาสรูปนี้ถ้ารู้ว่าใครมีเงินท่านก็จะต้อนรับอย่างดี ใครไม่มีเงินท่านก็รังเกียจไม่ค่อยจะต้อนรับขับสู้ คนที่เข้าวัดนี้จึงมีแต่คนรวยๆ ผิดกับวัดอาตมาที่ไม่อยากรับคนรวย รับแต่คนจนๆ แล้วอาตมาก็เสกให้คนจนกลายเป็นเศรษฐี” ญาติโยมพากันหัวเราะ คนที่ฐานะค่อนข้างยากจนรู้สึกมีกำลังใจและคิดว่ามาถูกวัดแล้ว

“อ้าว อย่าหัวเราะซิ แล้วก็มาหัวเราะเยาะอาตมาได้หรือ” ท่านทำท่าซึ่งซึ้งแล้วจึงเล่าต่อ

“อาจารย์คนนี้เขาก็เล่าว่าเพื่อนเขารวย สามิไม่รวยแต่ก็เป็นคนดี เขามีลูกสาวคนหนึ่งส่งไปเรียนที่ประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อนเขาก็ทำบุญแหลกลไปเลย เพราะเจ้าอาวาสบอกว่ายิ่งทำบุญมากก็ยอมเข้าใกล้พระนิพพานได้มาก สามิเขาบอกว่า ให้ทำพอสมควรดีกว่า พระพุทธเจ้าไม่ได้สอนให้ซื้อบุญหรือซื้อพระนิพพาน ต้องปฏิบัติถึงจะได้ เขาก็ว่าสามิ ดูถูกสามิว่าไม่มีเงินทำบุญอย่างเขาก็เลยมาคิดกันเพราะความอิจฉา” สุภาพสตรีจำเก่งและจับผิดเก่งถามขึ้นว่า

“หลวงพ่อรู้จักสามิเขาหรือคะ”

“ไม่รู้จักหรอก แม้แต่เขาอาตมาก็ไม่รู้จัก แต่ที่เล่ามานี้เพราะอาจารย์ที่เป็นเพื่อนเขาและสอนโรงเรียนเดียวกันมาเล่าให้ฟัง เล่าที่กุฎนี้แหละ”

“แล้วเชื่อได้หรือคะ คือดิฉันหมายถึงว่า เขาอาจอิจฉาเพื่อน

ก็ได้ เลยนำเรื่องโกหกปกคลุมมาเล่าในที่สาธารณะ” ท่านพระครูจึง สอนคนจำเก่งและจับผิดเก่งว่า

“โยม พังอาตมานะ อาตมาอยากจะเตือนโยมว่า อย่ามอง คนในแง่ร้ายเพราะเท่ากับสร้างบาปให้ตัวเอง จริงอยู่ เมื่อก็อาตมา ยกตัวอย่างในกาลามสูตรให้ฟัง ที่พระพุทธองค์ทรงสอนชนชาว กาลามะไม่ให้เชื่อมงายไร้เหตุผล คือ อย่าปลงใจเชื่อทั้งหมด ให้ เชื่อครึ่งหนึ่งก่อน แต่นี้โยมล้าเส้นไป คือ ไม่เชื่อเลย ทำราวกับว่า จะจับผิดอย่างเดียว เอาละ อาตมาอยากจะบอกญาติโยมทั้งหลาย ว่า *ถ้ามีใครมาเล่าอะไรให้อาตมาฟัง อาตมาจะรู้ทันทีว่าจริงหรือ เท็จ* ถ้าจริงก็จะฟัง แต่ต้องจริงด้วยมีประโยชน์ด้วย ถ้าจริงแต่ไม่มี ประโยชน์อาตมาก็ไม่เสียเวลาฟัง เพราะเวลาของอาตมามีค่ามาก และไหนๆอาตมาก็จะไม่กลับมาเกิดในโลกมนุษย์อีกแล้ว อาตมาก็ตั้งปณิธานไว้ว่า จะทำประโยชน์ให้แก่มนุษยชาติทุกเวลานาที จะไม่หายใจทิ้ง” ท่านหยุดเว้นระยะนิดหนึ่งแล้วจึงพูดต่อ

“แต่ถ้าใครมาพูดเรื่องโกหกหรือเรื่องเหลวไหลไร้สาระ อาตมาจะบอกเลยว่าอาตมาไม่มีเวลาฟัง ให้เขาไปพูดที่อื่น แล้ว ก็อย่าหาว่าอาตมาอวดเก่งอวดรู้ แต่อาตมาทำได้จริง ๆ ญาติโยมก็ทำได้ถ้าฝึกจนถึงขั้นคือ คนที่จะมาพูดเรื่องโกหกดูง่ายนิดเดียว แต่ถ้า ปากจะพูดอาตมาก็บอกว่าไม่ฟัง โยมอยากรู้ไหมล่ะ ว่าทำอย่างไร จะรู้ว่าใครพูดจริงพูดโกหก ไม่ยากเลย”

“อยากรู้ครับ”

“อยากรู้ค่ะ” ญาติโยมตอบอย่างพร้อมเพรียงกันอีกครั้ง

“ดีออกเตอร์อยากรู้ไหม” ท่านถาม ดร.แผนเพราะเป็นคนเดียวที่ไม่ได้ตอบว่าอยากหรือไม่อยาก

“ผมกำลังตั้งใจฟังเต็มที่เลยครับแล้วก็บอกตัวเองว่าจะต้อง

ทำให้ได้” บุรุษวัยสี่สิบห้าตอบ ท่านเจ้าของกุฏิจึงบอกเคล็ดลับในการจับโกหกว่า

“วันนี้จะบอกขั้นพื้นฐานให้ญาติโยมไปฝึกก่อน ใครผ่านขั้นพื้นฐานแล้วค่อยมาต่อขั้นกลางและขั้นสูงสุด ไม่ยากหากเราฝึกจนเคยคุ่น สำคัญฝึกเหยาะๆแหยะๆแล้วบอกยาก ใจไม่สู้ แบบนั้นก็จบกัน”

“จบกันแปลว่าอะไรคะ” สุภาพสตรีที่คงเป็นลูกคุณช่างถามถามอีก ท่านพระครูรู้สึกอ่อนใจ จึงโยนกลองไปให้ ดร.แผน

“ต็อกเตอร์ช่วยตอบคำถามโยมเขาที อาตมาจนปัญญาแล้ว”

“อะไรกัน ดิฉันถามเรื่องง่ายๆแค่นี้หลงพอก็ตอบไม่ได้ต้องขอให้ต็อกเตอร์เป็นคนตอบ” ดร.แผนไม่ยากต่อกลองกับหล่อน ด้วยรู้สึกว่ ปัญญาหล่อนค่อนข้างนึ่ม อีกประการหนึ่งเขาไม่ต้องการแสดงตนว่าเก่งกว่าท่านพระครู และประการสำคัญที่สุดก็คือเขาก็ไม่รู้เหมือนกันว่า จบกันนั้นแปลว่าอะไร เพราะใครฟังก็เข้าใจโดยไม่ต้องแปล จึงบอกหล่อนว่า

“ขนาดหลงพ่อกันยังแปลไม่ได้ แล้วผมจะแปลได้อย่างไรล่ะครับ เอาอย่างนี้ก็แล้วกัน ในเมื่อคุณบอกว่าเป็นเรื่องง่ายๆก็ช่วยแปลให้พวกเราฟังเป็นธรรมทานด้วยก็แล้วกัน” ท่านพระครูรู้สึกพอใจในการโต้ตอบของ ดร.แผน ต้องให้ได้แบบนี้ถึงจะสมกับเป็นต็อกเตอร์

“ดิฉันก็แปลไม่ได้ค่ะ เพราะมันง่ายเกินไป ดิฉันถนัดแต่เรื่องยากๆค่ะ” พุดแล้วก็หัวเราะคิกขุอยู่คนเดียว ทั้งที่ไม่เห็นจะน่าขำที่ตรงไหน ผู้ที่นั่งอยู่ ณ ที่นั้นทุกรูปทุกนาม ไม่เว้นคฤหัสถ์หรือบรรพชิต ต่างคิดในใจพร้อมกันโดยมิได้นัดหมายว่า “สติยงคืออยู่หรือเปล่านี้”

ความหลงใหลในไสยศาสตร์

ท่านพระครูจึงอธิบายต่อเพื่อประโยชน์ของชนหมู่มาก ไม่สนใจสุขภาพสตรีที่ต้อเสียยิ่งกว่าแมว

“ขั้นพื้นฐานที่ญาติโยมจะต้องไปฝึกก็คือให้นับลมหายใจ เข้า - ออก ให้ได้ ๑๐๐ ครั้ง หายใจเข้ายาว ๆ จากจมูกถึงสะดือ แล้ว หายใจออกยาว ๆ จากสะดือถึงจมูก เสร็จแล้วนับหนึ่ง ถ้าใครหลง ต้องเริ่มต้นใหม่ แม้จะนับได้ ๙๙ แล้ว บังเอิญหลง ไม่แน่ใจว่า ๙๙ หรือ ๙๘ ก็ต้องตั้งต้นนับหนึ่งใหม่ ถ้าใครทำได้คล่องแล้ว คือไม่เคยหลงเลย ก็ต้องฝึกให้ชำนาญแล้วค่อยมาต่อขั้นกลาง” ท่านรู้ว่าสุขภาพสตรีผู้นั้นกำลังจะถามว่า “บอกทั้งสามขั้นเลยไม่ได้หรือจะไม่ได้เสียเวลามา” จึงชิงตอบเสียก่อนที่หล่อนจะถามว่า

“จะบอกทั้งสามขั้นไม่ได้ เพราะจะทำให้โยมปฏิบัติไม่ได้จริง ต้องมาให้อาตมาตรวจสอบเสียก่อนว่า ได้จริงหรือได้ปลอม”

“ยากจังเลยนะคะ หลวงพ่อ” สุขภาพสตรีที่ชักจะไม่ค่อยสุขภาพ แสดงความท้อถอย

“ยากแท้แต่ไม่เคย” ท่านพระครูพูดลอย ๆ

“แปลว่าอะไรคะ” หล่อนถาม

“อันนี้โยมยายสอนอาตมามาตั้งแต่อาตมาเป็นเด็กยังไว้ ผมเปียอยู่ ยายสอนว่า ไ้หนุเอี้ยยากแท้แต่ไม่เคย ถ้าเคยแล้วมัน ก็ไม่ยาก จริงไหม” ญาติโยมที่นั่งอยู่ ณ ที่นั้นยกเว้น ดร.แผน ตอบบอย่างพร้อมเพรียงกันว่า

“จริงครับ”

“จริงค่ะ” ท่านพระครูยิ้มสวยที่สุดในโลกอีก โบกมือแล้วพูดว่า

“ซ้าก่อน ๆ อาตมาไม่ได้ถามโยม แต่ยายถามอาตมาตอนที่อาตมาเป็นเด็ก แล้วกัน พระเอกออกผิดคิวเสียแล้ว นี่เป็นคิวของ

ตัวโง่งออกต่างหากล่ะ” ท่านพูดยิ้มๆ แล้วท่านจึงเล่าเรื่องอาจารย์คนที่มีเพื่อนเชื่อ่ง่ายว่า

“ต่อมาเพื่อนคนนั้นก็เป็นมะเร็ง เขาก็ไปบอกพระที่เป็นเจ้าอาวาส เพื่อว่าท่านจะมียาดีมารักษา ปรากฏว่าท่านไม่บอกยาให้ แต่บอกว่าไหนๆก็จะตายแล้ว มีเงินเท่าไรให้เอามาทำบุญให้หมด โยมคนนั้นก็เชื่อ อะไรจะเชื่อ่ง่ายถึงปานนั้น นี่ถ้าเป็นลูกหลานอาตมา จะเขียนให้ฆ่าตายไปเลย นะต็อกเตอร์นะ” ท่านพยักพยิดกับ ดร.แผน บุรุษวัยสี่สิบห้าประคองอัญชลีตอบว่า

“ครับหลวงพ่อก” เขามีรู้ว่า กิริยาอาการตลอดจนคำพูดที่เขาแสดงออกมานั้นช่างประทับใจสตรีสาวสวยคนหนึ่งซึ่งจ้องมองเขาอยู่ตลอดเวลา หล่อนคิดว่าไหนๆก็ไม่ได้เป็นหนึ่งในสาม ขอเป็นชู้ทางใจก็ยิ่งดี ท่านพระครูรู้ความคิดของหล่อน หากไม่สนใจ เล่าต่อไปว่า

“เพื่อนของอาจารย์คนนั้นก็เชื่อ มีสมบัติอะไรก็เก็บขายหมดเท่านั้นยังไม่พอ ไทรศัพท์ไปอเมริกา ลูกกำลังเรียนใกล้จะจบก็บอกให้กลับด่วน แม่เป็นมะเร็งจะเอาเงินไปทำบุญ ไม่มีเงินส่งเรียนแล้ว ลูกก็กลับมา พ่อเขาก็เล่าให้ฟัง เลยเขาก็พากันโกรธแม่โกรธเมีย คือลูกโกรธแม่ สามีโกรธเมียหรือภรรยา เรื่องก็ลงเอยอย่างน่าเศร้าว่า เขาตายแล้วทิ้งปัญหาไว้ให้ลูกกับสามี ลูกต้องออกจากมหาวิทยาลัย ทั้งที่ใกล้จบ สามีก็ไม่มีเงินจะส่งต่อ ส่วนอาจารย์คนนั้นตายไปก็ลงนรกเพราะเป็น**มิชฌาทิฏฐิ** พระพุทธเจ้าไม่ได้ทรงสอนอย่างนั้น พระองค์ทรงสอนให้พัฒนาจิตจะได้มาแก้บ่วง บ่วงก็คือปัญหา ต้องแก้ปัญหาไม่ใช่ตัดปัญหา มีลูกก็ส่งเรียนให้เขาช่วยตัวเองได้เสียก่อน แล้วจึงออกจากบ่วงไปพระนิพพานได้ เมื่อไม่แก้บ่วง ไม่แก้ปัญหาก็เลยต้องแบกปัญหาไปเมืองนรกด้วย เพราะฉะนั้นญาติโยมอย่า

ไปเอาเยี่ยงอย่าง พระเตียวนี้ก็เหลือเกิน หากินด้วยการไปปดมดเท็จ ตลบตะแลงไม่กลัวบาปกลัวกรรมกันเลย”

“ถ้าผมเป็นลูกเป็นฝ้าของอาจารย์คนนั้น ผมจะไม่ยอมเผาศพให้เลย แล้วลูกฝ้าเขาเผาศพให้หรือเปล่าครับ” บุรุษหนึ่งพูดขึ้น แล้วลงท้ายด้วยการถาม

“เผาซิ ไม่เผาจะให้เน่าเหม็นคั่งคาบ้านหรือ นี่แหละญาติโยมจำไว้ เราต้องศึกษา **ต้องเรียนให้รู้ ดูให้จำ ทำให้จริง ถึงจะแก้ปัญหาชีวิตได้** โดยเฉพาะเราเป็นชาวพุทธต้องรู้ให้แจ่มแจ้งว่า พระพุทธเจ้าทรงสอนอะไร ถ้ารู้ไม่จริง รู้ไม่แจ่มแจ้งก็จะตกเป็นเหยื่อของ พวกลวงโลกหวังเอาลาภอย่างที่เราผ่านมาแหละ แล้วพูดกับสตรีวัยเบญจเพสว่า

“สำหรับรายของหนูไม่ต้องกังวลนะ ให้หนูมาปฏิบัติธรรม เจริญพระกรรมฐานแล้วจะช่วยยายขึ้นจากนรกได้ เขาเลี้ยงเรามาตั้งแต่เด็กก็เท่ากับเป็นทั้งยายทั้งแม่ แล้วหลวงพ่อก็จะช่วยอีกร้อยละ ๒๐ แต่หนูต้องทำให้ได้ร้อยละ ๘๐ เข้าใจหรือยัง”

“เข้าใจแล้วค่ะ หลวงพ่อดีค่ะ แล้วพี่ชายหนูล่ะคะ เขายังโกรธยายอยู่”

“ไม่เป็นไร หนูแก้ปัญหาเรื่องยายก่อน เมื่อหนูทำได้หนูก็จะจำรวายเพราะแรงกตัญญูที่มีต่อยาย พี่ชายก็จะเอาอย่างบ้าง ไม่มีปัญหา”

“ถ้าเช่นนั้นหนูขอกราบลา จะรีบมาเข้ากรรมฐานค่ะ ต้องมาวันโกนใช่ไหมคะ”

“ถูกแล้ว มาวันโกน กลับวันโกนต่อไป ไม่มีอะไรดีเท่ากับ การปฏิบัติ นะหนูนะ”

ทวงนาซื้อพระนิพพาน

“ค่ะ หนูกราบขอพระคุณหลวงพ่อกะ หนูขอถวาย บัจจัยซึ่งเป็นเงินของยาย ยายจะได้บุญ” หล่อนประเคนซองสี น้ำตาลบรรจุบัจจัยจำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท แต่ท่านพระครู กับพระ หลอกหลวงยายถวายไปตั้งยี่สิบล้าน แต่กับพระตีมีแค่ ๕๐,๐๐๐ บาท หล่อนคิดอย่างรู้สึกสังเวชใจ ท่านเจ้าของกุฎิรู้ว่าหล่อนกำลังจิตตก จึงให้กำลังใจหล่อนว่า

“บุญไม่ได้อยู่ที่จำนวนเงินหรือหนู ยายถวายไปยี่สิบล้าน แต่ไม่ได้บุญเลย ส่วนเงินในซองอาจนำมาเป็นทุนค่าอาหาร แก่ผู้เข้ามาปฏิบัติ มีทั้งนักเรียน นักศึกษา ตลอดจนข้าราชการที่ มาจากกระทรวงทบวงกรมต่างๆ รับรองว่ายายได้บุญเยอะ”

๑

โกชเนมัตตัญญูตา

เวลาบ่ายสามโมงครึ่ง ท่านพระครูเพ็ญแนะนำวิธีแก้ปัญหาคชีวิตให้ญาติโยมไปได้ ๔ ราย เฉลี่ยรายละ ๒๒ นาทีกับ ๓๐ วินาที ยังเหลือเวลาอีก ๒ ชั่วโมง ๓๐ นาที ก็จะได้เวลาไปนำผู้ปฏิบัติธรรมทำวัตรเย็นที่หอประชุม และบรรยายธรรมเวลาสองทุ่มครึ่งไปจนถึงสี่ทุ่ม หากมีผู้ซักถามก็อาจจะเลยไปถึงสองยาม แต่คงจะไม่ถึงกับล่วงเข้าวันใหม่ เพราะผู้ปฏิบัติธรรมจะต้องตื่นตั้งแต่ตีสามครึ่งเพื่อทำวัตรเช้าเวลาตีสี่ หากนอนไม่ถึง ๔ ชั่วโมงอาจเจ็บไข้ได้ป่วยเพราะยังไม่คุ้นเคย

ท่านเองไม่ได้นอนมาทั้งคืน ขณะที่ผู้โดยสารคนอื่นๆพากันหลับด้วยความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้า ท่านก็คุยกับหลวงพ่อบ้านป่าอาจารย์ของท่านอย่างเพลิดเพลิน ครั้นนั่งรถจากสนามบินมาวัดท่านก็คุยกับโยมเส็งและโยมฟ่องใสมาตลอดทาง พอมาถึงวัดงานก็รออยู่เต็ม ไม่สามารถเจียดเวลามาพักผ่อนได้เลย ท่านตั้งใจจะใช้หมั้นมนุษย์ให้หมดเพราะจะไม่กลับมาเกิดในโลกมนุษย์อีกแล้ว

เจ้าทุกข์รายที่ ๕ เป็นสตรีวัยสี่สิบเศษ ผิวพรรณผุดผ่องมีน้ำมีนวล แต่หน้าตาเศร้าสร้อยเหมือนคนเบื่อโลก หล่อนกราบท่านเจ้าของกุฏิแล้วเริ่มเล่าเรื่องที่ทำให้ทุกข์กายทุกข์ใจว่า

“ดิฉันเป็นโยมอุปัฏฐากของท่านเจ้าคุณพระเทพ ... เจ้าค่ะ”

หล่อนเอ่ยนามพระราชาคณะชั้นเทพรูปหนึ่งซึ่งมีชื่อเสียงในทาง
เทศน์ออกรายการวิทยุ

“ใช้รูปที่มรณภาพไปเมื่อสองเดือนก่อนหรือเปล่า” ท่าน
พระครูถาม ท่านนั้นเองสาวใหญ่วัยงามก็ร้องให้พุ่มพวย รำพึงรำพัน
ว่า

“ใช่เจ้าคะหลวงพ่อ ดิฉันเป็นต้นเหตุทำให้ท่านต้องมรณภาพ
ดิฉันไม่ได้ตั้งใจ ดิฉันไม่ทราบ แล้วนี่ดิฉันจะตกนรกไหมเจ้าคะที่
ทำให้พระมรณภาพ” หล่อนเล่าไปร้องให้ไป

“โยมไปทำยังงีละ ไหนเล่าไปซิ ไม่ต้องร้องให้ โยมเคยฟัง
เพลงไหมละ ที่นักร้องชื่อศรวณี โพธิเทศ เป็นคนร้องนะ เขาร้อง
ว่า ไอน้ำตาหรือจะแก้ปัญหาคใจ ร้องให้ทำไม ร้องทำไมให้เปลือง
น้ำตา จงยิ้มสู้โลกทั้งความเศร้าโศกเกิดหนา อย่าให้เขามาตราหน้า ...”
ท่านพยายามตัดเสียงให้เหมือนเสียงศรวณี โพธิเทศ สาวใหญ่ได้
ฟังเพลงโปรดก็ยิ้มทั้งน้ำตา ชมเปราะว่า

“หลวงพ่อร้องเพลงเพราะจังเลยเจ้าคะ”

“ไม่เพราะได้ยังงีละ ก็อาตมาเป็นลิเกเก่า ร้องลิเกก็ได้จะฟัง
ไหมละ” ท่านถาม รู้สึกปลื้มที่ทำให้คนร้องไห้กลายเป็นยิ้มทั้งน้ำตา
ได้

“หลวงพ่อกะ พระร้องเพลงไม่อาบัติหรือคะ” ไม่ต้องบอก
ก็รู้ว่า คนถามคือสุภาพสตรีที่ไม่ค่อยสุภาพ เจ้าเก่า

“แล้วแต่เจตนาจะโยม ถ้าเจตนาจะให้อาบัติก็อาบัติ แต่
อาตมาเจตนาไม่ให้อาบัติก็เลยไม่อาบัติ” ท่านตอบออกแนว
เวียดนาม คือตอบแบบยวนๆ

“หลวงพ่ोज้าคะ ดิฉันไม่ชอบลิเกเจ้าคะ เพราะลำสมัยแล้ว
ชอบเพลงไทยสากลมากกว่า หลวงพ่อร้องเพลงไทยสากลได้ไหม

เจ้าคะ” สตรีวัยสี่สิบเศษถามอีก “ไม่สนใจสุภาพสตรีที่ทักท้วงเรื่อง
อาบัติ

“ได้ซี อาตมาชอบร้องเพลงมาตั้งแต่เด็ก ๆ เพลงโปรดของ
อาตมาในเวลานั้นก็คือ เพลงสนต้องลม แต่เพลงนี้มีประวัติที่มา
ทำให้อาตมาต้องถูกขยายเขียนต่อหน้าสมภาร ญาติโยมอยากรู้ใหม่
ถ้าไม่อยากก็จะไม่เล่า” ท่านแสร์งเล่นตัว

“อยากรู้ครับ” สุภาพบุรุษออกเสียงกันทุกคนรวมทั้ง
ดร.แผน

“อยากรู้คะ” สุภาพสตรีออกเสียงเกือบทุกคนยกเว้นสุภาพ
สตรีที่ไม่ค่อยจะสุภาพ ท่านพระครูจึงเล่าวีรกรรมของท่านสมัยที่
ขยายให้นำอาหารไปถวาย ท่านสมภารวัดศรีทวารวดี และรับพรมา
ด้วย ท่านไปเจอเด็กเลี้ยงควายที่เคยร่วมกันสร้างวีรกรรมมาด้วย
กัน คนหนึ่งพูดขึ้นว่า “เอาไปให้มันกินทำไม เดียวก็สึกไปเป็นผ้า
ขาวบ้าน มากินกันเองดีกว่า” ท่านก็เห็นด้วย เลยตั้งวงกินข้าวกัน
อย่างเอร็ดอร่อย พอกินเสร็จก็ล้างปิ่นโตแล้วพากันไปเล่นน้ำใน
หนอง จากนั้นก็แยกย้ายกันกลับบ้านใครบ้านมัน วันที่ถูกขยายจับ
ได้ท่านเดินร้องเพลงสนต้องลม พอถึงบ้านยายก็ไพล่หน้ามาถาม
ว่า ไ้หนู เจอสมภารไหม ท่านก็ตอบว่า เจอครับยาย ถวายเพล
และรับพรมาเรียบร้อยแล้ว ยายก็บอก ดีมาก ไ้หนูดีมาก รีบขึ้นมาเลย
ท่านก็เอะใจ เอ๊ะทำไมวันนี้ยายทำเสียงแปลก ๆ พอขึ้นมาบนบ้าน
ตายเลย ตาเถนตกกระได สมภารนั่งอยู่บนบ้าน ยายเขียนท่าน
ต่อหน้าสมภาร เขียนเสียหลังลายเลย

“แล้วสมภารท่านไม่ห้ามหรือเจ้าคะ” สาวใหญ่ถาม

“ท่านก็ห้ามเหมือนกัน แต่ยายมีเหตุผลดี ยายบอกว่า หลาน
คนนี้ทำมาหลายครั้งแล้ว เดียวจะบาบมาก จะตายไปเกิดเป็นเปรต

เลยต้องตีล้างบาปให้หลาน อาตมาก็เลยประทับใจเพลงสนต้องลม มาจนทุกวันนี้”

“แล้วหลวงพ่อยังจำเนื้อได้ไหมเจ้าคะ ดิฉันอยากฟัง”

“ผมก็อยากฟังครับ”

“โยม/ดิฉัน/ฉัน/หนูก็อยากฟังค่ะ” ทุกคน ณ ที่นั้นพร้อมใจกันสนับสนุน ไม่มีใครขัดแม้แต่คนที่ห่วงเรื่องอาบัติ!

“จะเอาอย่างนั้นหรือ อาตมาจำเนื้อได้ไม่หมด จำได้แค่สอง บรรทัด”

“สองบรรทัดก็ยังดีเจ้าคะ ที่เหลือดิฉันจะร้องต่อให้เอง” สาวใหญ่ชั้นอาสา ท่านพระครูริบห้ามว่า

“ไม่ต้องโยมไม่ต้อง ที่นี่เป็นกุฏิพระ ไม่ใช่เวทีประกวดนักร้อง ฉะนั้นให้พระร้องรูปเดียวพอ” ท่านอ้างเหตุผลที่ไม่มีร่องรอยอยู่ในคัมภีร์ เมื่อจะร้องเพลงสนต้องลม ท่านทำความเข้าใจกับผู้ฟังว่า

“สมัยที่อาตมาเป็นเด็กอาตมาไม่รู้ว่าคนที่ร้องเพลงนี้ชื่ออะไร แต่ปัจจุบันคนที่ร้องเพลงนี้คือ โฉมฉาย อรุณฉาน เพราะฉะนั้นอาตมาจะร้องให้เหมือนเสียงโฉมฉาย อรุณฉาน นะ” แล้วท่านก็ตัดเสียงให้เหมือนโฉมฉาย ทว่าเหมือนแค่ร้อยละ ๕๐ เท่านั้น

ลมพัดโชยพลั่วมาเยือกเย็นอรุราพาให้ชื่น

ลมเย็นระรินชุ่มชื่นรินฤทัย

ดูสนเป็นแถวทิวแลละลิวงามวิไล

ต้องลมพัดไกวกิ่งใบไหวอ่อนโยน

“หลวงพ่ोज้าคะ เสียงแค่เกือบเหมือนคุณโฉมฉาย ถ้าดิฉันเป็นกรรมการดิฉันให้คะแนนแค่ ๕๐ จาก ๑๐๐ หลวงพ่อบุญญาตให้ดิฉันร้องไม่ได้หรือเจ้าคะ ดิฉันจะร้องให้เหมือนร้อยละ ๙๙.๙๙

เลย” สาวใหญ่อยากร้องจริงๆ

“ไม่ได้หรอกโยม อาตมาอนุญาตไม่ได้ ไม่ได้อีกจายโยมหรอกนะ เพราะถ้าจะให้เหมือนร็อยเปอร์เซ็นต์อาตมาก็ทำได้ แต่อาตมาไม่ทำ ขนาดร้องเหมือนแคร์ร้อยละ ๕๐ พวกโยมยังตาลอยเอนไปเอนมาเหมือนสนต้องลมเลย เขาเรียกว่าฟังอย่างขาดสติ ทั้งที่อาตมาร้องอย่างมีสติ” เห็นสาวใหญ่หายทุกข์แล้ว ท่านจึงบอกให้หล่อนเล่าเรื่องที่หล่อนเป็นต้นเหตุทำให้ท่านเจ้าคุณชั้นเทพต้องมรณภาพ หล่อนเปลี่ยนจากร่ำเร็งมาร้องให้ฟุ่มฟายอีก หากคราวนี้มีได้ร้องเพราะเสียใจเรื่องทำให้เจ้าคุณต้องมรณภาพเท่านั้น แต่เสียใจที่ท่านพระครูไม่อนุญาตให้ร้องเพลงด้วย

เจ้าอาวาสวัดป่ามะม่วงได้ประจักษ์แล้วว่ากุศโลบายที่ท่านใช้ไม่ค่อย work ท่านอุทิศสำหรับลงทุนร้องเพลงให้ฟังเพื่อจะให้หล่อนสบายใจขึ้น ก็ไหน เห็นหนอ บอกว่าหล่อนชอบร้องเพลง แต่เรื่องกลายกลับเป็นว่าหล่อนต้องการจะร้องเพลงแข่งกับท่าน!

“เอาละโยม ไม่ต้องร้องให้เสียใจที่อาตมาไม่ยอมให้ร้องเพลงหรอกนะ ช่วยเล่าเรื่องการมรณภาพของเจ้าคุณชั้นเทพเลยจะดีกว่า เพราะยังมีคนรอคิวอยู่อีกหลายคน อาตมาจะหยุดรับแขกเวลา ๑๗.๕๕ นาฬิกา เวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกา อาตมาต้องไปนำญาติโยมที่มาปฏิบัติธรรมทำวัตรเย็น” เมื่อใช้ ลูกยกอ ไม่ได้ ท่านจึงต้องใช้ กอไฟ

“ทำไมไม่หยุด ๑๘ นาฬิกาตรงล่ะคะ แสดงว่าหลวงพ่อกอรับชั้นเวลาทำงานไป ๕ นาที” คราวนี้ต้องเรียกว่า อสุภาพสตรี เป็นคนพูด ท่านพระครูกำหนด สงสารหนอ ในใจสามครั้ง รู้สึกสงสารอสุภาพสตรีคนนี้เหลือเกิน อยากดำให้เจ็บไปถึงกระดองใจเลยเชียว หนอยแน่ะ รู้จักเราน้อยไป ถ้าไม่ได้มาบวชในพระศาสนา

ปานนี้เป็นแชมป์ดำไปแล้ว แต่ไม่เป็นไร โยมคนนี่เขาเป็นเวไนยนิกร แต่ตอนนี่ยังสอนไม่ได้ก็ตัดหางปล่อยัดไปก่อน ส่วนญาติโยมที่นั่งอยู่ ณ ที่นี้ มีกว่าครึ่งที่เป็นเวไนยนิกร และสอนได้เดี๋ยวนี้ แล้วจึงพูดขึ้นโดยไม่มองหน้าอสุภาสตรีผู้นั้นว่า

“ญาติโยมทั้งหลาย มีลูกต้องสอนลูก มีหลานต้องสอนหลาน เราเป็นพ่อแม่ปู่ย่าตายายเขา ต้องอบรมลูกหลานให้มีมรรยาทชาติ ผู้ดี อย่าให้ลูกหลานเกกมะเหรกเกเรหรือไปทำความรำคาญให้ผู้อื่น ไม่เช่นนั้นลูกหลานของท่านจะถูกเขาตำเอาเจ็บๆ แล้วก็อาจจะเจ็บมาถึงท่านด้วย อาตมาจะเล่าเรื่องอาจารย์วิทยาลัยครูให้ฟัง เป็นอาจารย์ผู้หญิง เขาพานักศึกษาชั้นปีที่ ๑ มาอบรมที่วัดนี้เมื่อสองปีที่แล้ว มาจากกรุงเทพฯ เขามาเล่าให้ฟังว่าเขาเป็นอัจฉริยะในทางดำ ถ้านักศึกษาคนไหนถูกเขาตำจะต้องร้องไห้ทุกราย อาตมาบอกไม่เชื่อ ต้องสาธิตให้ดูก่อน เขาก็สาธิตการดำให้อาตมาดู” ท่านหยุดเล่าเพื่อที่จะมีคนถาม อสุภาสตรีผู้นั้นไม่กล้าถาม พอจะรู้ว่าท่านต้องการดำตน จึงคิดว่าต่อไปจะต้องปรับปรุงตัวเองให้ดีกว่านี้ มิฉะนั้นท่านอาจไม่ยอมรับเป็นลูกศิษย์ เมื่อไม่มีผู้ใดถามท่านจึงเล่าต่อ

“เขาก็ดำนักศึกษาที่พามาซึ่งเป็นนักศึกษาเข้าใหม่ ยังไม่มีใครรู้จักตีศัพท์ในเรื่องนี้ของเขา อาตมาจะสาธิตให้ดู แต่ไม่ต้องยืนอย่างเขาหรอกนะ นั่งบนอาสนะนี่แหละ” แล้วท่านก็ชี้หน้า ดร.แผน โดยเลียนแบบอาจารย์คนนั้น

“นี่เธอ เธอเคยถูกใครตำแสบเข้าไปถึงทรวงจนต้องร้องไห้ไหม” ดร.แผนยิ้มรับ หากมิได้ตอบ

“ตอบซิ ตอบ **ไม่เคยครับ**” ท่านบอกบท

“**ไม่เคยครับ**” ดร.แผนตอบยิ้มๆ

“อย่ายิ้มซิ เดี่ยวจะไม่ขลัง อาจารย์เขาบอกใครถูกเขาตำต้องร้องให้ทุกคน เล่นละครหน่อยซิ” ท่านบอกบรูซวัยสี่สิบห้าที่หน้าเหมือนพระเอกหนังอินเดีย

“ทำยากจังครับหลวงพ่” ดร.แผนบ่นกลายเป็นแล้วพยายามตีหน้าเศร้า หากก็ยังมีรอยยิ้มเป็นนหน้าอยู่ ท่านพระครูจึงเล่นบทอาจารย์คนนั้นต่อ

“ไม่เคยหรือ ไม่เป็นไร เดี่ยวครูจะตำให้ร้องให้ทั้งชั้นเลย” ท่านชี้ไปทางญาติโยมที่นั่งอยู่ ทุกคนอมยิ้ม ไม่มีที่ท้าวว่าจะร้องให้สักคนเดียว คราวนี้ท่านเจ้าของกุฏิจึงพูดนอกบทที่อาจารย์คนนั้นมีได้พูด

“เถอะ ทำยิ้มไปเถอะ เดี่ยวจะตำให้ร้องให้เลย เตรียมหยิบผ้าเช็ดหน้าขึ้นมาได้ จะได้เอาไว้เช็ดหน้าตา” มีสตรีสองคนและบรูซหนึ่งคนทำตาม ท่านพระครูไม่รู้ว่าคนทั้งสามตั้งใจล้อเลียนท่านหรือเตรียมไว้เช็ดหน้าตากันแน่ จากนั้นท่านจึงพูดในบทว่า

“พวกเธอต้องทำตัวให้ดีนะ ถ้าทำตัวเลวเดี๋ยวคนเขาจะตำไปถึงพ่อแม่ปู่ย่าตายายของเธอว่า ไม่รู้จักสอนลูกสอนหลาน ครูมีวิธีตำอยู่ ๔ สเต็ป จากเจ็บน้อยไปหาเจ็บมาก ถ้าใครถูกตำถึง สเต็ปที่ ๔ แล้วยังไม่ร้องให้ แสดงว่าคนคนนั้นหน้าด้านหน้าทนสุด ๆ” ผู้ที่ฟังอยู่พากันคิดในใจว่า “สงสัยจะต้องแกล้งร้องให้ ไม่เช่นนั้นจะถูกลงท้าว หน้าด้านหน้าทนสุด ๆ”

“แล้วเขาก็ทำการสาธิตสเต็ปที่ ๑” ท่านชี้หน้าบรูซผู้หนึ่งกล่าวคำขอโทษว่า

“ขอภัย ขอยิ้มเป็นหุ่นหน่อย อย่าถือสาอาตมานะ” แล้วตำบรูซนั้นว่า

“พ่อแม่ปู่ย่าตายายเธอไม่สั่งไม่สอน ในวงเล็บ พ่อแม่ปู่ย่า

ตายายยังอยู่แต่ไม่สอนลูกสอนหลาน” บุรุษนั้นยิ้มรับ

“อ้าว ยิ้มหรือ ไม่เป็นไร ทีนี้ก็ต้องต่อสแต็ปที่ ๒” แล้วชี้หน้าอสุภาสตรีซึ่งยิ้มชนิดๆ อยู่ในหน้า

“พ่อแม่ปู่ย่าตายายเธอไม่สั่งสอน ในวงเล็บ พ่อแม่ปู่ย่าตายายตายไปแล้วเลยไม่ได้สั่งสอน” อสุภาสตรีเปลี่ยนเป็นหน้าบึ้งตึง พูดเสียงแข็งๆ ว่า

“หลวงพ่อกับเรื่องอะไรมาแข่งบุพการีของฉัน พ่อแม่ปู่ย่าตายายของฉันยังอยู่ครบ” อสุภาสตรีพูดโกรธๆ ท่านพระครูจึงรู้ข้อมูลเพิ่มเติมขึ้นอีกว่า นอกจากหล่อนจำเก่งและจับผิดเก่งแล้ว ยังโกรธเก่งอีกด้วย แต่ไม่เป็นไรมันเป็นเรื่องวาสนาคือ ความเคยชินที่ติดตัวหล่อนมาหลายภพหลายชาติ ชาตินี้หล่อนได้มารู้จักท่านนับเป็นโอกาสอันดีที่หล่อนจะได้ปรับเปลี่ยนนิสัยให้ดีขึ้น ถึงอย่างไรหล่อนก็จัดอยู่ในประเภท เวไนยนิกร คือ พวกที่ควรแก่การแนะนำสั่งสอนได้ ดร.แผนอตรนทนไม่ได้ที่สตรีนั้นมาเกรี้ยวกราดใส่พระอาจารย์ที่เคารพของตน จึงบอกหล่อนว่า

“หลวงพ่อกันไม่ได้ว่าคุณหรอกครับ ก็ท่านตกลงกับพวกเราแล้วว่า ขอให้พวกเราช่วยเป็นหุ่น หลวงพ่อครับ ถ้าคนอื่นมีปัญหาหลวงพ่อกับมาที่ผมคนเดียวก็ได้ครับ” ปรากฏว่าญาติโยม ณ ที่นั้นพูดขึ้นพร้อมกันโดยมิได้นัดหมายว่า

“ผมไม่มีปัญหาครับ”

“โยม/ดิฉัน/ฉัน/หนู ก็ไม่มีปัญหาค่ะ”

“ฉันก็ไม่มีปัญหาค่ะ” อสุภาสตรีผู้ปรับเปลี่ยนตนเองมาเป็นสุภาสตรีอย่างรวดเร็ว พูดขึ้นหลังจากคนอื่นๆ พูดจบ หรือว่าหล่อนจะรู้ว่า ท่านพระครูจัดหล่อนไว้ในกลุ่มเวไนยนิกร

“เอาละ ขอบใจทุกท่านทุกคน ทีนี้ก็มาถึงสแต็ปที่ ๓” ท่าน

ซีที่ ดร.แผนจะได้หมดปัญหา

“พ่อแม่ปู่ย่าตายายเธอสอน แต่เธอไม่เชื่อฟัง และสุดท้าย สตีปที่ ๔ เธอเลยเหมือนพ่อแม่ปู่ย่าตายายเธอ” ท่านกวาดสายตาดูทุกคนเพื่อว่าจะมีใครร้องไห้ ทว่าสิ่งที่ท่านพบคือ ทุกคนยิ้มแฉ่งบ้าง ยิ้มนิดๆบ้าง อมยิ้มบ้าง จะหาใครร้องไห้หรือน้ำตาตกลงไม่มีเลยสักคน ท่านจึงทวง

“อ้าว ทำไมไม่มีใครร้องไห้ละ นี่เอาตมาทวงแล้วนะ ร้องไห้ซี” ท่านซีไปที่บุรุษรูปหล่อหน้าน้อยกว่า ดร.แผนนิดหนึ่ง

“ร้องไม่ออกครับหลวงพ่อ มันฝืนความรู้สึก เหมือนดูหนังตลกแล้วฝืนร้องไห้ ทำไม่ได้จริงๆครับ” เขาประนมมือพูด

“หลวงพ่อแพ้แล้วคะ” หญิงสาวที่นั่งอยู่ทางด้านซ้ายมือของท่านพูดยิ้มๆ

“ใครว่าเอาตมาแพ้ อาจารย์คนนั้นต่างหากที่แพ้” ท่านหมายถึงอาจารย์หญิงที่พานักศึกษามาปฏิบัติธรรม

“แล้วนักศึกษามีใครร้องไห้บ้างไหมคะ” หญิงสาวคนเดิมถามอีก

“ไม่มีสักคนเดียว ตรงข้ามพากันหัวเราะลั่นหอประชุมเลย”

หลังจากสาริตวิธีดำซึ่งมีทั้งหมด ๔ สตีปด้วยกัน ทว่าไม่ work แม้แต่สตีปเดียวแล้ว เพื่อไม่ให้เสียเวลา เจ้าอาวาสวัดป่ามะม่วง จึงพูดกับสาวใหญ่วัยงามว่า

“เอาละ นี่เป็นกุศโลบายคลายทุกข์ให้กับโยม เอาตมาจะขออนุญาตเล่าเรื่องของโยมก็แล้วกัน จะได้ประหยัดเวลา” ท่านไม่ต้องฟัง เห็นหนอ ก็รู้เรื่องทั้งหมด ด้วยว่ามีโยมคนหนึ่งมาเล่าให้ฟังเมื่อเดือนที่แล้ว และท่านก็แอบอัดเทปไว้ในจิต

“เรื่องของโยมก็คือโยมรู้ว่าท่านเจ้าคุณชอบฉันทุเรียน แต่

ไม่รู้ว่าท่านเป็นโรคหัวใจ วันหนึ่งโยมก็ซื้อทุเรียนนอกฤดูไปถวายท่าน เป็นทุเรียนก้านยาวจากสวนเมืองนนท์ ราคาลูกละ ๑,๐๐๐ บาท โยมต่อ ๘๐๐ เขาไม่ให้ก็ต่อ ๘๐๐ แล้วก็ขึ้นมา ๘๕๐ คนชายก็ไม่ยอมลดให้ ในที่สุดโยมขึ้นราคาให้เป็น ๘๙๙ บาทเพราะคิดว่าประหยัดไป ๑ บาทก็ยังดีเพราะโยมเป็นคนมรัยส์สุด ๆ” ท่านหลีกเลี้ยงมาใช้ มรัยส์ แทน ชีเหนียว เพราะไม่อยากจะเห็นหล่อนร้องให้อีก แล้วจึงเล่าต่อ

“แต่เจ้าของเขาก็ยังยืนยันว่า หนึ่งพันขาดตัว โยมก็ซื้อไป ความที่เสียดาเงินจึงจะยืนยันจะขอให้ท่านฉันให้หมดเพราะซื้อมาแพง ท่านอืมแล้วก็ยืนยันจะบอกอีกว่า อีกหน่อยนะเจ้าคะ ฉันอีกหน่อย จวนหมดแล้วเจ้าคะ” ท่านหยุดเล่า แล้วถามหล่อนซึ่งเริ่มมีน้ำมาคลอหน่วยตาทั้งสองข้าง

“จริงไหม อาตมาพูดมานี้ถูกหรือเปล่า”

“จริงและถูกเจ้าคะ” หล่อนตอบได้ครบถ้วน และแล้วจากน้ำตาคลอก็เปลี่ยนมาเป็นน้ำตาดก ตกแบบน้ำตกนั่นเลย

“อ้าว อย่าร้องให้ซี ถ้าร้องให้เดียวไม่ได้บุญนะ” ท่านจำเป็นต้องใช้กุศโลบาย ญาติโยมที่มาหาท่านในแต่ละวันมีทั้งคล้ายคลึงกันและผิดแผกแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง หากท่านมิได้อบรมกายอบรมจิตมาอย่างพอเพียงตั้งแต่อดีตชาติจนถึงปัจจุบันชาติ ท่านคงหนักใจไม่น้อย เพราะมนุษย์แต่ละคนก็แต่ละแบบ จะหาที่เหมือนกันทุกอย่างนั้นหาไม่ได้เลย แม้ฝาแฝดที่ออกมาจากท้องเดียวกันในเวลาห่างกัน ๒๐ นาทีบ้าง ๓๐ นาทีหรือมากกว่านั้นบ้าง หน้าตาเหมือนกันจนคนเป็นแม่เองก็จำผิดจำถูกว่า คนไหนพี่คนไหนน้อง แต่นิสัยจะไม่เหมือนกัน ลายมือก็ไม่เหมือนกัน

เมื่อเป็นดังนี้จึงเป็นหน้าที่ของท่านที่จะคิดหากุศโลบายที่

เหมาะสมกับแต่ละคนแต่ละแบบ เพื่อจะช่วยแนะนำพวกเขาให้แก้
ปัญหาได้ถูกต้อง กิเลสุมืดจะได้ไม่ถูกเมิด ส่วนคนที่ไปหาหมอหรือ
ไปหาพระให้ช่วยลดน้ำมนต์ก็ขึ้นอยู่กับสติปัญญาของเขา เพราะใน
ความเป็นจริงแล้วการทำเช่นนั้นนอกจากแก้ปัญหาก็ไม่ได้แล้วยัง
ทำเรื่องเล็กให้กลายเป็นเรื่องใหญ่ ทำเรื่องใหญ่ให้กลายเป็นเรื่องยุ่ง
ก็เลยอีรุงตุงนังสับสนอลหม่านกันไปใหญ่ ในที่สุดก็หนีปัญหาด้วย
การฆ่าตัวตายบ้าง เข้าโรงพยาบาลศรีธัญญาบ้าง **สัตว์โลกย่อมเป็น
ไปตามกรรมอย่างนี้แหละหนอ**

“ดิฉันทำให้พระมรณภาพ แล้วยังมีโอกาสจะได้บุญอีกหรือ
เจ้าคะ” หล่อนสงสัย อุดคิดไม่ได้ว่า เรามาผิดวัดเสียแล้วกรรมงหนอ
ท่านพระครูรีบบอกว่า

“ไม่ผิดหรอกโยม โยมมาถูกวัดแล้ว อย่างน้อยๆโยมจะไม่
ต้องถูกอาตมาหลอก และที่อาตมาว่าได้บุญนั้นอาตมาไม่ได้พูดเอง
เป็นคำทรงสอนของพระพุทธเจ้า พระองค์ตรัสสอนไว้ว่า **ทักษิณา
คือ ของทำบุญที่เป็นบุญยิ่งใหญ่ มีผลมากยากจะประมาณได้** ต้อง
เป็นทักษิณาที่พร้อมด้วยองค์ ๖ คือ ฝ่ายทายก ๓ ฝ่ายปฏิบัติหก ๓
ทายก ก็คือผู้ให้ เช่นโยมถวายทุเรียนแต่พระภิกษุด้วยองค์ ๓ คือ
ก่อนถวายก็ดีใจ ๑ กำลังถวายอยู่ก็ทำจิตใจให้ผุดผ่องเลื่อมใส ๑ ครั้น
ถวายแล้วก็ชื่นชมปลื้มใจ ๑ เป็นอย่างนี้อาตมาพูดมาไหม”

“เป็นเจ้าคะ แต่หลังจากนั้นประมาณสองชั่วโมงท่าน
กัมรณภาพ บุญจะเปลี่ยนเป็นบาปไหมเจ้าคะ” หล่อนรู้สึกสบายใจ
ขึ้น หากก็ยั้งกังขา

“เดี๋ยวก่อนซี อาตมายังว่าไม่ครบองค์ ๖ เพิ่งได้ ๓ คือ ฝ่าย
ทายก ที่นี้ฝ่ายปฏิบัติหกก็มี ๓ เช่นกัน **ปฏิบัติหก** คือ ผู้รับซึ่งในที่
นี้ก็คือนั่นเจ้าคุณ องค์ ๓ ของฝ่ายปฏิบัติหกคือ เป็นผู้ปราศจาก

ราคะหรือปฏิบัติเพื่อบาราศราคะ ๑ เป็นผู้ปราศจากโทสะหรือปฏิบัติเพื่อบาราศโทสะ ๑ เป็นผู้ปราศจากโมหะหรือปฏิบัติเพื่อบาราศโมหะ ๑ แต่ที่นี้ถ้าโยมไม่รู้ว่าท่านเจ้าคุณครององค์ ๓ หรือไม่ก็ไม่ต้องไปสนใจ โยมครบโยมก็ได้บุญในส่วนของโยมแล้ว”

เมื่อได้ฟังท่านพระครูพูด สาวใหญ่ค่อยสบายใจขึ้น และที่สำคัญคือ ท่านมิได้พูดเอง หากเป็นคำทรงสอนของพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า สิ่งดี ๆ อย่างนี้หล่อนไม่เคยได้ฟังจากท่านเจ้าคุณเลยในช่วงเวลากว่าสิบปีที่เป็นลูกศิษย์ของท่าน หล่อนคิดว่า

“เรามารู้จักแล้ว หลวงพ่อท่านเก่งจริง ๆ แสดงว่าเราไม่ผิดและไม่บาปที่นำทุเรียนไปถวายและคะยั้นคะยอให้ท่านฉันให้หมด แต่ท่านก็เกิดเป็นลมฟูบคาสำหรับอาหาร แถมฉันทุเรียนก็ไม่หมด ยังเหลือเกือบตั้งสองพู ครั้นเราพาส่งโรงพยาบาลท่านก็ไปมรณภาพที่โรงพยาบาลเสียอีก จะอดทนอีกสักนิดก็ไม่ได้ เป็นอันว่าเป็นความผิดของท่าน ไม่ใช่ความผิดของเรา” สาวใหญ่คิดเข้าข้างตัวเองและยิ่งยินดีมากขึ้นเมื่อท่านพระครูยอมรับความคิดของหล่อน เพราะท่านพูดว่า

“ถูกของโยม เป็นความผิดของท่านเจ้าคุณเอง เพราะท่านไม่รู้จักประมาณในการบริโภค ทั้งที่รู้ว่าตัวเองเป็นโรคหัวใจอยู่ ก็ยังเชื่อโยมและพยายามจะฉันให้หมด เป็นพระไปเชื่อโยมได้หรือ ญาติโยมจำไว้นะว่า พระต้องมี **อปัณณกปฏิบัติ** ซึ่งหมายถึง **ข้อปฏิบัติที่ไม่ผิด** หรือ **ทางดำเนินที่ไม่ผิด** มี ๓ คือ **อินทริยสังวร ๑ โภชนเนมัตตัญญูตา ๑ ชาติริยานุโยค ๑** ดอกเตอร์ช่วยอธิบายรายละเอียดแต่ละข้อด้วย อย่าให้เสียชื่อเปรียญธรรม ๗ ประโยคนะ”

“ขอบพระคุณครับที่หลวงพ่เมตตาให้โอกาสผม” ดร.แผน

ประนมมือไหว้ท่านเจ้าของกุฎิแล้วจึงอธิบาย อปัณณกปฏิปทา ๓
ดังนี้

“อินทรียสังวร หมายถึง ส้ารวมอินทรีย ๖ คือ ตา หู จมูก
ลิ้น ภาย ใจ ไม่ให้ยินดีในร้ายในเวลาเห็นรูป ฟังเสียง ดมกลิ่น
ลิ้มรส ถูกต้องโผฏฐัพพะ ฐัธรรมารมณด้วยใจ ระวังไม่ให้กิเลส
ครอบงำใจในเวลารับรู้อารมณ์ทางอินทรียทั้งหก โภชนะมัดตัญญูตา
หมายถึง ความเป็นผู้รู้จักประมาณในการบริโภคอาหาร หรือรู้จัก
ประมาณในการกิน คือ กินเพื่อหล่อเลี้ยงร่างกายให้ชีวิตเป็นอยู่ได้
ผาสุก มิใช่เพื่อสนองนันทนันทวเมา และสุดท้าย ชาคริยานุโยค หมายถึง
การประกอบความเพียรเครื่องตั้งอยู่คือ ความเพียรพยายามปฏิบัติ
ธรรม ไม่เห็นแก่นอน ตื่นตัวอยู่เป็นนิตย์ ช้าระจิตไม่ให้มีนิวรรณ์”
คนฟังนั่งเงียบกริบไม่มีเสียงคุยหรือแม้เสียงกระแอมไอ ท่านพระครู
เห็นพวกเขาดูเรียบร้อย จึงชมว่า

“ขออนุโมทนากับทุกท่านที่ตั้งอกตั้งใจฟังโดยไม่พูดไม่คุย
กันเลย ต้องแบบนี้ซึ่งจะเป็นลูกศิษย์วัดป่ามะม่วง” ญาติโยมพากัน
ทำหน้าปูเลี่ยนๆเหมือนไม่ยินดีในร้ายกับคำชม ท่านเจ้าของกุฎิเห็น
ผิดสังเกตจึงกำหนดรู้หนอ ก็ได้รู้ว่าทุกคนที่นั่งอยู่ ณ ที่นี้ไม่มีสัก
คนเดียวที่เข้าใจในสิ่งที่ ดร.แผนบรรายาย ท่านอยากรู้ว่าดร.แผน
จะทำอย่างไรเมื่อรู้ว่าเรื่องที่เขาบรรยายมานั้น หากคนฟังรู้เรื่องไม่
ได้สักคนเดียว จึงพูดกับเขาว่า

“ว่ายังไง อาจารย์ดร.แผน นักเรียนบอกว่าฟังไม่รู้เรื่อง
อาจารย์จะว่ายังไง” ดร.แผนยิ้มแล้วสารภาพว่า

“ผมก็ไม่รู้เรื่องเหมือนกันครับ ผมบรรยายตามคัมภีร์ แต่
เรื่องนี้ ผู้ปฏิบัติธรรมเท่านั้นถึงจะเข้าใจ ผมจึงกราบเรียน
หลวงพ่อกว่า จะมาเข้ากรรมฐาน จะได้เข้าใจทั้งปริยัติและปฏิบัติ

พวกท่านมาเข้ากรรมฐานกับผมนะครับ แล้วเราจะเข้าใจไปพร้อมๆ กัน ที่ผมพูดมานี้ ท่านเข้าใจใช่ไหมครับ”

“เข้าใจครับ”

“เข้าใจค่ะ” เสียงตอบรับอย่างพร้อมเพรียงกันอีกครั้ง ท่านพระครูพอใจในวิธีการแก้ปัญหาของดอกเตอร์วัยสี่สิบห้า ท่านคิดเปรียบเทียบว่า *กรุงศรีอยุธยา* ยังไม่สิ้นคนดีเพราะมีดร.แผน หากก็ยังไม่รู้ว่่า ที่เปรียบเทียบมานี้ตรงประเด็นหรือเปล่า

เจ้าทุกข์รายที่ ๖ เป็นบุรุษวัยเดียวกับดร.แผน เรื่องราวของเขาก็คล้ายๆกับเรื่องของดร.แผน แต่สิ่งที่แตกต่างกันคือ ความหล่อขณะที่ดร.แผนหน้าตาเหมือน พระเอกหนังอินเดีย แต่ตัวเขาบอกไม่ถูกว่า หน้าตาตัวเองเหมือนอะไร ตั้งแต่เกิดมายังไม่เคยมีใครชมว่า เขาหล่อเลยสักคน เขาเคยโกรธเดียวกับแม่ที่เป็นผู้ให้กำเนิดแต่ไม่ได้ให้ใบหน้าหล่อเหลาตอนเขาเกิด และเพราะไม่หล่อเขาจึงหาภรรยาไม่ได้ ผู้หญิงสมัยนี้ชอบตั้งความหวังไว้สูง เขาจึงไม่คิดมีเมีย เมื่อไม่มีเมียก็ต้องบวช แล้วก็ได้บวชที่วัดใหญ่ไม่ไกลจากตัวเมือง บวชแล้วก็ตั้งหน้าตั้งตาปฏิบัติธรรม สองปีผ่านไปเขายอมรับว่าหน้าตาเขาดูหล่อขึ้น จึงหายโกรธเดียวกับแม่ที่ให้กำเนิดลูกชายหน้าตาหล่อไม่เสร็จ มา

“โยมมีอะไรก็ว่าไปไม่ต้องเสียใจนะ ถึงหล่อไม่เสร็จ ก็ยังหล่อ อาตมามองเห็นความหล่อในตัวโยม” ท่านพระครูเกริ่นไว้ก่อนเพื่อที่เขาจะได้ไม่ต้องใช้เวลาอารัมภบทให้ยืดยาวเกินไป บุรุษนั้นดีใจที่สุดที่ท่านพระครูชมว่าหล่อ

“หลวงพ่อกับครับ เรื่องของผมก็คล้ายๆกับเรื่องของดร.แผน ทว่าคนที่จะเก็บผมไม่ใช่เจ้าอาวาส แต่เป็นหลานชายเจ้าอาวาส ผมรอดตายมาได้อย่างหวุดหวิด คงเป็นด้วยอานิสงส์แห่งการบวช

นี่เอง” แล้วจึงเล่าให้ท่านเจ้าของกุฏิและญาติโยมในที่นั้นฟังว่า
“ผมรู้ว่าตัวเองไม่หล่อจึงบอกเดียวกับแม่ว่า จะบวชตลอด
ชีวิตจะไม่ขอมีลูกมีเมีย เทียบกับแม่ก็พาไปบวชที่วัดแห่งหนึ่ง
เจ้าอาวาสเป็นพระที่มีชื่อเสียงในทางเทศน์สอน ในวัดมีพระ
ประมาณร้อยรูปเพราะเป็นวัดใหญ่และคนศรัทธาเจ้าอาวาส ใน
บรรดาพระร้อยรูป มีอยู่รูปหนึ่งเป็นหลานชายเจ้าอาวาสคือ เป็น
ลูกของน้องชายท่าน พระรูปนี้ผมอยากจะเรียกว่า เป็นเสนียดใน
ศาสนา เพราะเขาชั่วช้าสารเลวที่สุด เขาตั้งใจจะเป็นเจ้าอาวาสแทน
หลวงลุงเพราะวัดมีกิจการดีมากคือ วันๆมีคนเอาศพมาเผาหลาย
ศพ ถ้าจะเรียกให้หน้าเกลียดคือ พระหากินกับผี ผมต้องกราบขอภัย
หลวงพ่อด่วนนะครั้นที่พูดอย่างนี้” เขาประนมมือไหว้ท่านเจ้าของ
กุฏิ แล้วจึงเล่าต่อ

“ผมรู้จากพระในวัดถึงนิสัยชั่วช้าอันธพาลของเขา ผมก็
พยายามไม่เสวนาด้วย คือไม่แสดงตัวเป็นมิตรหรือเป็นศัตรู เขา
ใช้ผมทำอะไรผมก็ทำ เขาจะเป็นคนจัดการเรื่องเงินทั้งหมดไม่ให้
ใครมายุ่งเกี่ยวเลยแม้แต่เจ้าอาวาส วันหนึ่งเขาบอกว่ามีคนขโมย
เงินในตู้บริจาคไปและสั่งพระในวัดให้ช่วยกันจับขโมยมาให้ได้ ไม่
เช่นนั้นทุกรูปจะต้องช่วยกันรับผิดชอบเงินที่หายไป ปรากฏว่ามีรูป
หนึ่งบอกเขาว่า ต้องเป็นพระก.ที่ขโมยไป”

“พระรูปนั้นชื่อ ก.หรือคะ” สตรีคนที่ช่างถาม ถามขึ้น

“ไม่ใช่หรอกครับ ผมสมมุติชื่อให้ท่าน ผมเล่าต่อนะครั้น
พระที่เป็นหลานชายเจ้าอาวาสก็บอกให้นำเงินที่ขโมยไปมาคืน พระ
ก.ก็บอกว่า ท่านไม่ได้ขโมยไป ผมก็ไม่ทราบจริงๆว่า ใครขโมยไป
แต่ตอนหลังคิดว่า พวกพระที่เป็นสมุนของเขานั้นแหละเอาไป แล้ว
โยนความผิดไปให้ผู้อื่น พระก.ท่านก็ยื่นกระดาษตายขาดียวว่าไม่ได้เอา

ไป เขาก็บอกว่าให้รับมาว่าเอาไป แล้วนำมาคืนจะไม่เอาโทษ หรือ ถ้าใช้ไปหมดแล้ว ไม่ต้องหามาคืนก็ได้ พระก.ท่านบอกไม่ได้เอาไป และยังอ้างพระวินัยว่าพระที่ขโมยเงินนั้นไปจะต้อง ต้องอาบัติ ปาราชิก ขาดความเป็นพระภิกษุ พวกพระที่เป็นสมุนโกรธมาก มี รูปหนึ่งเดินไปหยิบไม้คมแฝกมาส่งให้พระหลานชายเจ้าอาวาส แล้ว ยุว่าให้ตีจนกว่าจะยอมรับ จากนั้นพวกโจรในชุดกาสาฬหพัศตร์ก็ช่วย กันจับพระก.ไว้ไม่ให้หนี พระหลานชายเจ้าอาวาสก็ตีท่าน ท่าน ก็ขอร้องว่า อย่าทำผมเลย ผมไม่ได้เอาไปจริงๆ พวกสมุนของเขา บอกไม่ให้เชื่อและยุให้เขาตีจนท่านมรณภาพ ใจคอพวกเขาโหด เขี้ยมมาก ภาพที่พระตีพระด้วยกันจนมรณภาพคามือไม่น่าจะเกิดขึ้นในประเทศไทยที่ได้ชื่อว่าเป็นเมืองพุทธ ส่วนพระที่ไม่ใช่พรรค พวกของเขาก็พากันแอบดู ไม่มีใครไปช่วยหรือไปห้ามเพราะต่าง ก็รักชีวิตของตนรวมทั้งผมด้วย” บรูษวัยเดียวกับดร.แผนเล่าด้วย หน้าตาที่หาความหลอมนิได้ซ้ำร้ายยังถูกฉาบไว้ด้วยภาพแห่งความหวาดกลัวอีกโสดหนึ่งด้วย

“ทำไมไม่มีใครไปเรียนเจ้าอาวาสล่ะครับ” ดร.แผนถามบรูษ
นั้น

“เจ้าอาวาสไม่อยู่ครับ ไปเยี่ยมญาติโยมที่จังหวัดบ้านเกิด
ของท่าน”

“จังหวัดอะไรคะ” สาวใหญ่วัยงามถาม

“ผมขออนุญาตไม่บอกนะครับ เพราะถ้าบอกอาจมีนักข่าว
ไปสืบสาวราวเรื่อง แล้วท่านเจ้าอาวาสก็จะเดือดร้อนที่เลี้ยงโจรไว้ใน
วัด มีหน้าข้ำเป็นหลานชายของท่าน แต่ผมก็เชื่อว่าท่านคงคิด
ไม่ถึงว่าหลานจะมาเป็นอย่างนี้ ถึงหลานชายท่านเมื่อแรกมาบวช
ก็คงไม่ได้ตั้งใจจะมาเป็นหัวหน้าโจร แต่คงเป็นเพราะลาภสักการะ

ที่ทำให้เขาเปลี่ยนไป” บุรุษนั้นสั่นนินษฐาน แล้วจึงเล่าต่อ

“พอดีพระ ก.จนมรณภาพแล้วพวกสมุนก็เอาโลงมาใส่ศพ ท่าน ยกมาซ่อนไว้หลังโบสถ์ พอตึกๆก็ช่วยกันหามไปเผาที่เมรุ เป็นเรื่องที่น่าเศร้าสลดมาก และผมก็ไม่รู้เลยว่า วันหนึ่งเรื่องอย่างนี้จะมาถึงตัวผม ผมขอเล่าสั้นๆนะครับ” เขาบอกเมื่อรู้สึกตัวว่าชักจะลงรายละเอียดมากไป

“คืนหนึ่งผมบังเอิญปวดหนัก ก็จะไปห้องสุขาซึ่งต้องผ่านห้องเขา ตอนนั้นเวลาสองยามโดยประมาณ ผมได้ยินเสียงผู้หญิง ก็ตกใจว่าทำไมผู้หญิงมาอยู่ห้องเขาตึกๆตึ๊งๆ เขาได้ยินเสียงเดินก็เปิดประตูออกมา หนึ่งสบงตัวเดียวท่าทางเหน็ดเหนื่อยเหมือนคนออกกำลังกายเสร็จใหม่ๆ เขาก็ถามว่ามาเดินทำไมแถวนี้ ผมก็บอกว่าปวดหนักจะไปห้องสุขา เขาก็ไม่ว่าอะไรแล้วเดินกลับเข้าห้องไป ผมใจคอไม่ดี กลัวเขาจะฆ่าปิดปาก ขอประทานโทษผมกลัวจนซีหุดตกหายใจกลับห้องมานอน ลึกพักหนึ่งก็ได้ยินเสียงกุกกักดังอยู่หน้าห้องผมก็ไม่กล้าเปิดประตูออกไปดู ได้แต่นอนตัวแข็งอยู่เพราะความกลัว แล้วหลวงพ่อบุรุษใหม่ครั้นว่าเกิดอะไรขึ้น” คราวนี้เขาร้องไห้ น้ำตาถูกผู้ชายไหลรินลงมาอาบแก้ม ท่านพระครูจึงพูดให้กำลังใจว่า

“ตั้งสติให้ดี ลูกผู้ชายไม่ต้องร้องไห้ โยมเคยบวชเรียนมาแล้ว ต้องเอาความรู้มาใช้ให้ได้” บุรุษนั้นจึงควักผ้าเช็ดหน้ามาเช็ดหน้าตาและน้ำมูก จากนั้นจึงเล่าต่อ

“ปกติผมจะตื่นตีสี่ไปเข้าห้องสุขาและสรงน้ำ จากนั้นจึงกลับมาสวดมนต์ทำวัตรในห้องผม พระวัดนี้ไม่ทำวัตรด้วยกัน ต่างคนต่างทำ เมื่อเปิดประตูผมก็ต้องเปิดไฟซึ่งสวิทช์อยู่หน้าห้องผม ความที่คืนนั้นผมกลัวจนนอนไม่หลับ ไปหลับเอาประมาณตีสี่ เลย

ตื่นตอนหกโมงเช้าซึ่งมีแสงสว่างสลัวๆ พอผมเอื้อมมือจะไปเปิด
สวิทช์ก็ตกใจ รีบชักมือกลับแทบไม่ทันเพราะสวิทช์ไม่มีฝาครอบ
เปลือยเปล่าอยู่ ถ้าผมเอื้อมมือไปจับก็จะถูกไฟดูดตายอยู่ตรงนั้น
ความกลัวผมรีบเข้าห้องลือคประตูกลับเขาจะมาทำร้าย จิตใจเขา
เหี้ยมโหดมาก คงคิดจะเอาชีวิตผมแลกกับความลับที่ชั่วช้าของเขา”
บุรุษนั้นพูดด้วยความแค้น แล้วจึงเล่าต่อ

“ผมอยู่ในห้องได้สักชั่วโมงกว่าๆ ก็มีเพื่อนพระมาเคาะ
ประตูถามว่าทำไมไม่ไปบิณฑบาต ผมจึงเปิดประตูออกไปและถาม
ว่าหลานเจ้าอาวาสอยู่ในห้องหรือเปล่า ท่านตอบว่าประตูห้องถูก
ใส่กุญแจ แสดงว่ายังไม่กลับจากบิณฑบาต ผมจึงเล่าเรื่องให้เขาฟัง
พร้อมพาไปดูสวิทช์เปลือย เพื่อนก็ตกใจบอกกลับบ้านเถอะ ขึ้นอยู่ที่
ที่นี่ไม่รอดชีวิตแน่ ผมจึงเก็บสัมภาระที่จำเป็นแล้วออกไปเรียก
แท็กซี่ บอกให้ไปส่งบ้านเดียวกับแม่ก็ตั้งใจที่ผมจะสึก มันน่ากลัวมาก
เลยรีบหลวงพ่อก่อน ไม่น่าเชื่อว่าวัดที่มีชื่อเสียง เจ้าอาวาสที่เทศน์เก่ง
คนรู้จักทั่วประเทศ แต่ภายในวัดเป็นที่ช่องสุ่มของพระที่เป็นฆาตกร
และนักเลงอันธพาล ผมจะมาร่ำเรียนปริกษาหลวงพ่อกว่า ผม
ควรจะไปแจ้งความดีหรือไม่ดีครับ ผมตัดสินใจไม่ถูก ที่ต้องการ
แจ้งความเพราะกลัวเขาจะตามมาฆ่า แต่ก็กลัวจะเสียชื่อวัดและเสีย
ชื่อเจ้าอาวาส ผมควรที่จะเลือกแบบไหนดีครับ”

“เรื่องเกิดขึ้นตั้งแต่เมื่อไร” ท่านพระครูถาม

“เมื่อสามวันก่อนครับ”

“เพิ่งสึกได้สามวัน อย่างนั้นใช่ไหม”

“ครับหลวงพ่อก่อน”

“ทำไมสามวันผมยาวเร็วนักล่ะ” ท่านพระครูถามยิ้มๆ ทั้ง

ที่รู้ว่าเขาสวมวิก

“ผมสวมวิกครีบ ไม่อยากให้เห็นผมต้องสมเพชว่า
ตาคนนี้หล่อกี่ไม่หล่อ แถมหัวล้านอีก” เขาตอบอายๆ ท่านพระครู
จึงแนะนำวิธีแก้ปัญหามาให้เขาว่า

“เอาละ ไหนๆ โยมก็บวชมาตั้งสองพรรษาแล้ว อาตมาก็จะ
อัญเชิญพระพุทธรูทวจนะมากล่าวให้โยมฟัง แล้วโยมก็ไปคิดไป
พิจารณาเอง ส่วนเรื่องแจ้งความนั้นมันต้องมีพยานหลักฐาน แล้ว
โยมคิดหรือว่าพระในวัดนั้นมีรูปใดจะยอมมาเป็นสักขีพยาน เพราะ
ท่านก็อยู่กันด้วยความหวาดกลัว เอาละ พระพุทธรูทวจนะที่อาตมา
จะอัญเชิญมาคือ

น หิ เวเรน เวรานิ สมฺมณฺธิธ กุทาจนํ

อเวเรน จ สมฺมณฺติ เอส ธมฺโม สนนฺตโน

คือกเตอร์ช่วยแปลให้ญาติโยมฟังและบอกที่มาด้วย” ท่าน
สัง ดร.แผน บุรุษวัยสี่สิบห้าจึงแปลด้วยเสียงที่ทุกคนได้ยินชัดเจน
ว่า

“ในกาลไหนๆ มา เวรระงับด้วยเวร ไม่เคยมี แต่ยอมระงับ
ได้ด้วยกาลไม่จองเวร ธรรมนี้เป็นของเก่า อยู่ในพระไตรปิฎกบาลี
เล่มที่ ๒๕ ข้อ ๑๑ หน้า ๑๕ ครีบ”

๑๐

เขาร้ายมาให้เอาดีเข้าแก้ไข

เจ้าอาวาสวัดป่ามะม่วงเอื้อมมือไปหยิบกาน้ำชากระเบื้องลายคราม รินน้ำชาใส่ถ้วยกระเบื้องลายครามที่เข้าชุดกัน เป็นของที่ญาติโยมแข่งขันกันซื้อมาถวาย จนบางรายแทบจะวางมวยกัน เพราะต่างก็ต้องการให้ท่านใช้ของที่ตนถวาย ท่านไม่มีเวลามาสนใจกับเรื่องของวัตถุ เพราะเห็นว่าเรื่องของจิตใจสำคัญกว่า

ท่านต้องการให้ญาติโยมพัฒนาจิตของตนเพื่อให้กิเลสอันเป็นต้นเหตุของความชั่ว ๓ ตัวคือ โลภะ โทสะ และโมหะ เบาบางลง จนกระทั่งหมดไปโดยสิ้นเชิง แต่ญาติโยมบางคนเขาก็ไม่เข้าใจ แทนที่จะมาพัฒนาจิตกลับมาพัฒนากิเลสแข่งกัน ท่านจึงต้องคิดค้นกลวิธี และกุศโลบายมาใช้ในการสอนให้เหมาะกับจริตของแต่ละบุคคล หากไม่ได้วิชาดีมาจากหลวงพ่อบ้านป่า ท่านคงจะลำบากไม่น้อยทีเดียว

น้ำชา ที่ท่านฉันยังคงเป็นขนานแท้และดั้งเดิมคือ ทำจากต้นลูกใต้ใบกับต้นไมยราบ โยมผู้หญิงหลายคนพยายามซื้อชาน้ำชาอย่างดีมาถวาย บ้างก็ว่า เป็นของดีจากยุโรปราคาแพงมาก ที่เมืองไทยไม่มีขายและที่สำคัญคือ คนฐานะยากจนหรือแม้ฐานะปานกลางก็ไม่มีสิทธิ์ซื้อมาดื่ม ต้องระดับเศรษฐีเท่านั้น สารพัดที่จะทำให้ท่านสนใจในวัตถุ ท่านยึดหลักโภชนาเขตต์ตัญญูตา ใครจะมาโฆษณาชวนเชื่ออย่างไรท่านก็ไม่หลงไหลได้ปลื้มไปตามเขา ไม่เช่นนั้นนั้นก็จะเป็น

เหมือนท่านเจ้าคุณชั้นเทพรูปนั้น น่าเสียดายที่บวชมาหลายปีแต่ไม่มีของดีติดตามตัวไปในปรโลกเพราะไม่ได้ยึด หลักอภินิหารปฏิบัติที่ ๒ พระพุทธองค์ทรงสอนสุขุมลึกลับซึ่งสมกับที่ทรงเป็นศาสดาเอกของโลกโดยแท้

ฉันนำซาพอชุ่มคอด้วยรสขมของต้นลูกใต้ใบแล้ว ท่านจึงบอกให้เจ้าทุกข์รายที่ ๗ ซึ่งเป็นสตรีวัยเดียวกับแม่เชษฐศรี เล่าปัญหาของหล่อนให้ฟัง สตรีนั้นกราบเบญจางคประดิษฐ์อย่างเข้มข้อยิ่งซึ้งเข้าไปเพื่อจะอวดว่าหล่อนกราบสวय กว่าจะครบสามครั้งก็กินเวลาไปเกือบสองนาทิต่าง ท่านจึงพูดกับญาติโยมที่กำลังรอคิวอยู่ว่า

“ใครที่รู้ว่าจะถึงคิว ให้กราบล่วงหน้าไว้เลย อย่างตอนนี้คิวที่ ๗ คนคิวที่ ๘ ก็กราบล่วงหน้าไว้ พอถึงคิวจะได้ไม่ต้องเสียเวลากราบเพราะเวลาเป็นเงินเป็นทอง ถ้าเสียเวลาก็เท่ากับเสียเงินเสียทอง เป็นอันว่าเข้าใจทุกคนนะ” เมื่อท่านพูดจบสตรีนั้นจึงเล่าเรื่องของหล่อนว่า

“หลวงพ่ोज๊ะ เพื่อนบ้านชอบนินทาฉันจ๊ะ มันเที่ยวเอาฉันไปนินทาที่ร้านทำผมบ้าง ที่ร้านก๋วยเตี๋ยวในซอยบ้าง ที่ร้านกาแฟบ้าง เรียกว่ามันไปที่ไหน ๆ ก็ต้องเอาฉันไปนินทาทุกที่เลยจ๊ะ” ท่านเจ้าของกุฎิจึงถามหล่อนว่า

“แล้วโยมรู้ได้อย่างไรล่ะว่า เพื่อนบ้านเขาเอาโยมไปนินทาตรงไหนตรงนี้ ที่นั่นที่นี้” ท่านถาม

“เพื่อนบ้านอีกคนเขาเอามาบอกจ๊ะ” ท่านพระครูรู้ทันที่ว่า เพื่อนบ้านอีกคน ก็ร่วมวงนินทากับเขาด้วย เสร็จแล้วก็นำมาเล่าแบบเอาดีเข้าตัวคนเดียว ท่านจึงถามว่า

“แล้วโยมรู้ไหมว่าทำไมเขาถึงเอาโยมไปนินทา”

“ก็พอรู้จ๊ะ ที่เขานินทาฉันเพราะเขาอิจฉาที่ฉันสวยกว่าเขา

ดีกว่าเขา เรียนสูงกว่าเขา รวยกว่าเขา สามีฉัน ลูกฉัน พ่อแม่ฉัน ก็ดีกว่าสามีเขา ลูกเขา พ่อแม่เขา เขาก็เลยอิจฉา” คนฟังทั้งบุรุษ และสตรีอดคิดไม่ได้ว่า หล่อนน่าจะพุดเกินความจริง เพราะถ้าอะไรๆ ในชีวิตหล่อนดีไปหมด แล้วไยต้องมาปรึกษาท่านพระครู หล่อนน่าจะเป็นคนไม่เต็มบาทหรือไม่ก็เกินบาทคือไม่สามสิ่งก็ห้าสิ่งนั้นแหละ

“ไอ้โฮ เหมือนอาตมาเลย ขนาดอาตมาไม่มีอะไรดีเหมือน โยมก็ยิ่งถูกอิจฉา โยมลองทายซิว่าใครอิจฉาอาตมา เข้าให้ทายทั้ง กุฎิเลย อ้อ. ยกเว้นลูกศิษย์กับหลานอาตมา” ท่านหันไปทางด้านหลังที่คนทั้งสองนั่งอยู่ ทว่าไม่พบแม่เงาของศิษย์และหลาน ไม่รู้แวบออกไปตอนไหน ท่านจึงพุดต่อ

“ใครทายถูกอาตมาจะให้หนึ่งแสนบาท” ท่านตั้งเงินรางวัลไว้สูงถึงสิบหมื่นเพราะคะเนดูแล้วว่าไม่มีผู้ใดตอบได้ ญาติโยมแย่งกันตอบเสียงอื้ออึงจนฟังไม่ได้ศัพท์ หากก็หาคนตอบถูกไม่ได้เลย พวกเขนาจึงขอให้ท่านเฉลย ท่านจึงเฉลยว่า

“ก็แม่ฟัวอาตมาไงล่ะ เขาอิจฉาอาตมาเพราะอาตมาสวยกว่าเขา” ท่านรู้ว่าจะมีคนประท้วงจึงต้องรีบอธิบายว่า

“ในชาติที่อาตมาเป็นผู้หญิง อาตมาถูกแม่ฟัวอิจฉาและกลั่นแกล้งสารพัด เพียงแค่อาตมาสวยกว่าเขาเท่านั้นเอง เอาละ ทีนี้อาตมาก็จะสรุปให้ญาติโยมฟังว่า ให้เขาอิจฉาดีกว่าให้เขาสมเพช เวทนา ที่เขาอิจฉาเราเพราะเราดีกว่าเขา แต่ถ้าโยมยากจน กระจอกงกตง่อย จะมีคนอิจฉาไหม ไม่มีใช่ไหม เขาไม่อิจฉาแต่เขาสมเพชเวทนา แบบนี้เราจะเลือกให้เขาอิจฉาเราหรือให้เขาสมเพชเวทนาเราล่ะ เราก็ต้องเลือกให้เขาอิจฉาเราใช่ไหม อาตมาจึงขอสรุปว่าให้เขาอิจฉาดีกว่าให้เขาสมเพชเวทนา” ท่านพยายามถามเองตอบ

เองเสรีจเพราะถือคติว่า ชาตต้องเต็ม เกินต้องตัดเพื่อประหยัดเวลา สตรีนั้นกำลังจะเอ่ยปากถามเรื่องถูกนินทา ท่านก็รีบเอ่ยขึ้นก่อนว่า

“เรื่องถูกนินทาก็เหมือนกัน อย่าว่าแต่โยมซึ่งเป็นคฤหัสถ์เลย อาตมาเป็นพระก็ยังถูกนินทา” ท่านนิกยอนไปถึงสมัยที่ท่านเก็บนายขาวกับนายแดงมาให้แม่ชีเลี้ยง ทำให้ถูกนินทา ถูกกล่าวหาว่าท่านมีลูกกับแม่ชี แม่แต่หลวงพ่อแพซึ่งเป็นเจ้าคณะจังหวัดก็ยังไม่เชื่อ กระทั่งปี ๒๕๑๕ ที่ท่านไปศรีลังกาและหลวงพ่อแพก็ไปด้วย หลวงพ่อแพจึงรู้ความจริงว่า พระครูเจริญถูกนินทาโดยไม่มีมูลความจริง

“ขนาดพระพุทธเจ้าก็ยังมีคนนินทา แล้วโยมจะไปเดือดร้อนทำไม พระพุทธองค์ทรงสอนว่า คนพูดมากก็ถูกนินทา คนพูดแต่พอดีก็ถูกนินทา คนพูดน้อยก็ถูกนินทา คนไม่พูดเลยก็ถูกนินทา พระองค์จึงตรัสว่า คนไม่ถูกนินทาไม่มีในโลก ดอกเตอร์ภาษาบาลีว่าอย่างไร บอกที่มาด้วย” ท่านส่งเรื่องให้ดร.แผน

“นตฺถิ โลก อนินฺทิตฺตํ อยู่ในพระไตรปิฎกบาลี เล่มที่ ๒๕ ข้อ ๒๗ หน้า ๔๕ ครับ” ดอกเตอร์วิยสีลีบห้าตอบอย่างแคล่วคล่องว่องไว ท่านเจ้าของกฏต้องการใช้ดร.แผนเป็นหุ่นเพราะเขาเป็นคนไม่เรื่องมาก จึงถามเขาอีกว่า

“ดอกเตอร์เคยถูกนินทาบ้างไหม”

“ก็ต้องถูกเหมือนกับคนอื่น ๆ นั้นแหละครับหลวงพ่อ ไม่เช่นนั้นพระพุทธรองค์คงไม่ตรัสว่า นตฺถิ โลก อนินฺทิตฺตํ - คนไม่ถูกนินทาไม่มีในโลก พระพุทธรองค์ทรงมี อนาวรณญาณ จะไม่ตรัสอะไรที่ไม่จริง”

“ขอความกรุณาดอกเตอร์ช่วยบอกชื่อญาณที่พระพุทธรองค์ทรงมีอีกครั้งได้ไหมครับ ผมไม่เคยได้ยินมาก่อนเลย และช่วยอธิบาย

ความหมายของญาณนี้ด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง” เจ้าทุกข์รายที่ ๖ ขอ
เขาวางมาสองปี สอบได้นักธรรมโท หากไม่เคยได้ยื่นชื่อญาณที่
ดร.แผนพุดถึง

“อนาวารณญาณครับ ผมจะออกเสียงทีละคำช้า ๆ นะครับ
อนาวาระระณะญาณ มีทั้งหมด ๖ พยางค์ **อนาวารณญาณ** คือ **ปรีชา**
หยิ่งรู้ที่ไม่มีอะไรๆ มากันได้ หมายความว่า **รู้ตลอด รู้ทะลุปรุโปร่ง**
เป็นพระปรีชาญาณเฉพาะของพระพุทธเจ้า **ไม่ทั่วไปแก่พระสาวก**
พุดอีกอย่างหนึ่งก็คือพระพุทธเจ้าเท่านั้นที่มีอนาวารณญาณ พระ
สาวกหรือบุคคลอื่นนอกนี้ไม่มี” เสียงร้องให้ฮือๆ ดั่งขึ้นได้ยินกันทั้ง
กุฏิ ผู้ที่นั่งอยู่ ณ ที่นั้นพากันเหลียวซ้ายแลขวาเพื่อหาที่มาของเสียง
ท่านเจ้าของกุฏิหาเจอก่อนใครอื่น สาวใหญ่วัยงามนั่นเอง ท่านจึง
ถามว่า

“เป็นอะไรไปอีกละโยม ร้องให้ทำไม ก็เอาตามอภิวธีแก้
ปัญหาให้แล้ว ร้องให้ทำไมอีกละ เพลงก็ร้องให้ฟังแล้ว ชื่อเพลงอะไร
นะ”

“น้ำตาหรือจะแก้ปัญหาใจ เจ้าคะ” สาวใหญ่ตอบทั้งน้ำตา
ท่านพระครูจึงแก้ปัญหาโดยใช้วิธีเดิม คือร้องเพลงที่ศรวณี โภธิเทศ
เป็นคนร้องอีกครั้ง คราวนี้จะร้องให้เพราะกว่าคราวก่อน ท่านยังมี
ท่านจะร้อง สาวใหญ่ก็ชิงร้องเสียก่อน

“ไอ้น้ำตาหรือจะแก้ปัญหาใจ ร้องให้ทำไม ร้องทำไมให้
เปลืองน้ำตา จงยิ้มสู้โลกทั้งความเศร้าโศกเกิดหนา อย่าให้เขา
มาตรการหน้าว่าสิ้นเขาเราหมดหนทาง”

“อ้าว เปลี่ยนจากร้องให้ เป็นร้องเพลงเสียแล้ว โยมนี้มีหลาย
feeling นะ” ท่านใช้คำภาษาต่างประเทศ แล้วจึงถามเหตุผลที่หล่อน
ร้องให้ สาวใหญ่ตอบว่า

“ก็หลวงพ่อกับดร.แผนนะซีเจ้าคะที่ทำให้ดิฉันต้องร้องไห้”

“ทำไมถึงมาลงที่อาตมาล่ะ” ท่านพระครูพูดนอกใจ ทว่า ดร.แผนก็พูดในใจพร้อมๆกับที่ท่านพูดนอกใจว่า “ทำไมถึงมาลงที่เราล่ะ” สาวใหญ่จึงเฉลยว่า

“ก็หลวงพ่อกับคุณพระพุทธรูปเจ้าทำให้ดิฉันมองเห็นพระจริยาวัตรอันงดงามกับพระกรุณาคุณอันเลิศล้ำของพระองค์ที่ทรงมีต่อชาวโลก ทำให้ซาบซึ้งใจอย่างที่สุด นอกจากนี้พอเห็นหลวงพ่อก็มีเมตตาต่อพวกเราและกิริยาท่าทางของดร.แผนที่มีต่อหลวงพ่อก็เต็มไปด้วยความเคารพเลื่อมใสศรัทธาอย่างล้นเหลือ ดิฉันรู้สึกซาบซึ้งใจอย่างที่สุดของที่สุดจนไม่รู้จะทำอย่างไรก็เลยร้องไห้ออกมาเจ้าคะ”

“อ้อ.อย่างนั้นหรือเจ้าคะ” ท่านพระครูไม่รู้จะพูดอะไรให้ดีกว่านี้ ไม่รู้วันนี้เป็นวันอะไร ท่านถึงได้มาเจอคนขาดๆเกินๆมากกว่าทุกวัน เป็นไปได้หรือไม่ว่าในช่วงที่ท่านไม่อยู่ พวกเขาไม่รู้จะแก้ปัญหาชีวิตอย่างไร สู้กลักรลั่นเก็บกดไว้จนทำให้ขาดๆเกินๆไปตามๆกัน หากกิติที่ทำให้ท่านมีงานทำ ไม่เช่นนั้นนั้นอาจจะขาดๆเกินๆเหมือนญาติโยมที่นั่งอยู่ ณ ที่นี้ก็ได้อีก

เจ้าอาวาสวัดป่ามะม่วงเห็นว่าถ้าให้ทุกคนมาเล่าปัญหาของตนทีละคนจนกว่าจะเสร็จ ก็เห็นจะเลยสองยามไปแล้ว ท่านมีกิจที่จะต้องไปนำทำวัตรสวดมนต์เวลา ๑๘ นาฬิกาตรง ต้องเสร็จจากตรงนี้ ๑๗.๕๕ นาฬิกา เพราะใช้เวลา ๕ นาทีเดินจากกุฏิไปหอบประชุม ไม่มีเวลาได้เข้าห้องน้ำด้วยซ้ำไป เวลา ๓ ชั่วโมงกับ ๕๕ นาทีที่นั่งอยู่ ณ ที่นี้กับญาติโยม ท่านจะนั่งพับเพียบ ตั้งกายตรงหลังตรง ดำรงสติให้มั่นอยู่ตลอดเวลา ไม่พลิกแม้แต่ครั้งเดียว แต่ญาติโยม ณ ที่นี้พากันพลิกไปพลิกมา บางคนแทบจะพลิกทุกๆ ๒๐ นาที มีอยู่คนเดียวที่นั่งไม่พลิกเลยคือดร.แผน ดังนั้นเพื่อประหยัดเวลาท่าน

จึงวาน เห็นหนอ ให้ช่วยสำรวจว่าเจ้าทุกข์ที่เหลือนี้มีปัญหาอะไร จะมาให้ท่านช่วยบ้าง แล้วท่านก็จะช่วยแก้ไขให้ทีละกลุ่ม

เห็นหนอ ทำหน้าที่ได้รวดเร็วทันใจ เพราะเพียงนาทีเดียว ท่านก็รู้ว่าปัญหาหลักที่พวกเขาต้องการคำแนะนำจากท่านมีอยู่ ๖ เรื่อง เรียงตามลำดับจำนวนเจ้าของปัญหาจากมากไปหาน้อยคือ ๑.สามีมีภรรยาน้อย ๒.มีหนี้สินท่วมท้น ๓.พี่น้องแย่งสมบัติกัน ๔.ถูกลูกหนีโกง ๕.ถูกผู้บังคับบัญชากลั่นแกล้งเพราะไม่ให้ความร่วมมือในการฉ้อราษฎร์บังหลวง และปัญหาสุดท้ายที่มีเจ้าทุกข์เพียง ๓ รายคือ ๖.ภรรยามีชู้ ปัญหาแรกมีเจ้าทุกข์มากที่สุดถึง ๓๒ ราย ผู้ที่นั่งอยู่ ณ ที่นี้จึงมีสตรีมากกว่าบุรุษ ส่วนที่หอบประชุมซึ่งแม่พิน กำลังให้ผู้ปฏิบัติธรรมเดินจงกรมและนั่งภาวนาอยู่นั้นมีสุภาพสตรี ร้อยละ ๙๐ ที่เหลือเป็นสุภาพบุรุษ แต่เมื่อเปรียบเทียบความ ก้าวหน้าของการปฏิบัติ สุภาพบุรุษปฏิบัติก้าวหน้าถึงร้อยละ ๙๐ ขณะที่สุภาพสตรีปฏิบัติก้าวหน้าเพียงร้อยละ ๒๐ เท่านั้น

เมื่อได้คำตอบเป็นที่พอใจแล้ว สาวใหญ่ก็กราบลาท่าน เจ้าของกุฎิ ไม่ลืมที่จะถวายปัจจัยท่านเป็นการตอบแทนบุญคุณที่ท่านช่วยบอกวิธีแก้ปัญหา จากนั้นจึงลุกออกไป ท่านพระครูจึงพูด ขึ้นก่อนที่เจ้าทุกข์รายที่ ๘ จะเล่าปัญหาของตนและหล่อนกราบ ล่วงหน้าแล้ว ท่านแจ้งให้พวกเขาทราบว่ ท่านจะขอตอบปัญหาโดย แยกตอบเป็นกลุ่มๆ เพื่อประหยัดเวลาและสิ่งใดที่ท่านแนะนำให้ ปฏิบัติ ญาติโยมก็ต้องปฏิบัติตามอย่างจริงจังเพื่อจะได้แก้ปัญหาวีชีวิตได้ ครั้นตกลงตามนี้แล้ว ท่านจึงเริ่มตั้งแต่กลุ่มแรกซึ่งสมาชิกกลุ่ม ประกอบด้วยสตรี ๓๒ คน แต่ละคนล้วนหน้าตาอมทุกข์ดูหองยเหงา เศร้าสร้อยจนเสียศรี ท่านกำหนด ฐุหนอ เพื่อต้องการรู้ว่าในจำนวน นี้สามีไปได้ภรรยาน้อยเป็นใคร มีอาชีพอะไร เมื่อรู้แล้วท่านจึงเริ่ม

ตอบปัญหาโดยที่ไม่ต้องให้เจ้าทุกข์มาเล่าปัญหาของตนให้ท่านฟัง
ที่ละราย

“ญาติโยมที่รักทั้งหลาย อาตมาสำรวจแล้ว ท่านที่หนึ่งอยู่ ณ
ที่นี่มีปัญหามาปรึกษาอาตมาอยู่ ๖ เรื่อง อาตมาจะว่าไปที่ละเรื่อง
โดยใช้จำนวนเจ้าของปัญหาเป็นเกณฑ์ในการตอบก่อน-หลัง ตาม
ลำดับ ปัญหาแรกมีเจ้าทุกข์ ๓๒ ราย และเป็นสุภาพสตรีทั้งหมด
คือ ปัญหาสามมีภรรยาน้อย เรียกตามภาษาที่พูดกันตามปกติคือ มี
เมียน้อย ใน ๓๒ รายนี้ สามมีภรรยาน้อยเป็นคนใช้ในบ้าน ๑๖ ราย
เป็นหมอนวด ๑๒ ราย เป็นผู้ใต้บังคับบัญชา ๔ ราย และเป็นผู้ชาย
๓ ราย” บุรุษที่ท่านพระครูชมว่าหล่อทั้งที่เขาไม่หล่อ ทักท้วงขึ้นว่า

“หลวงพ่อดีครับ เกินมาสามรายครับ เพราะผมรวมแล้วได้
สามสิบห้าราย หลวงพ่อนับผิดหรือจำผิดครับ”

“ไม่เกินหรอกโยม อาตมารับรองว่าไม่เกิน แล้วก็ไม่ได้นับ
ผิดหรือจำผิด”

“แล้วทำไมผมบวกได้สามสิบห้าละครับ ผมขอทวนนะครับ
 $๑๖+๑๒+๔+๓ = ๓๕$ ผมว่าผมบวกไม่ผิดนะครับ เพราะเตี้ยสอน
บวกด้วยลูกคิดตั้งแต่ผมเป็นเด็ก เตี้ยฝึกจนผมบวกได้เร็วกว่าลูกคิด
อีกด้วย” เขาพูดอย่างภาคภูมิใจ

“โยมบวกไม่ผิดหรอก แต่อาตมาต้องถามเจ้าของเรื่องเสีย
ก่อนว่า เขาจะยอมให้พูดไหม” ยังมีท่านที่ท่านจะถามสตรีเจ้าของเรื่อง
บุรุษที่หล่อน้อยกว่าตร.แผนนิตหนึ่งก็ถามขึ้นว่า

“หลวงพ่อดีครับ เป็นผู้ชาย ๓ รายนี้หมายถึง สามมีภรรยา
น้อยเป็นผู้ชายหรือครับ”

“ถูกแล้ว อาตมานำมารวมในกลุ่มนี้เพราะเขาเป็นภรรยา
น้อย ไม่ได้เป็นสามีน้อย” คำตอบของท่านเจ้าของกุฎิทำให้สตรีสาม

สิบสองรายที่หน้าอมทุกข์ได้ค้ายทุกข์ออกมาบ้างเมื่อได้เพื่อนคือรู้ว่า
คนอื่น ๆ ก็มีทุกข์เหมือนกันกับตน

“หลวงพ่อกับแล้วสามสิบสองกับสามสิบห้าละครับ” บุรุษ
คนแรกทวง ท่านพระครูจึงขอโทษเจ้าทุกข์กลุ่มแรกก่อนเฉลยว่า

“ขอภัยโยมผู้หญิงกลุ่มแรกที่มี ๓๒ ราย อาตมาจำเป็นต้อง
เฉลยเพราะไม่เช่นนั้นอาตมาก็จะถูกญาติโยมเข้าใจผิดว่า เอาเรื่อง
ไม่จริงมาพูดซึ่งจะเสียหายทั้งสองฝ่ายคือ ทั้งโยมทั้งอาตมา ที่ โยม
ผู้ชายคนนั้นนับได้สามสิบห้าแต่ความจริงมีสามสิบสองก็คือ มีอยู่ราย
หนึ่งที่สามีเขามีเมียน้อย ๔ คน เป็นคนใช้ ๑ เป็นหมอนวด ๑ เป็น
ผู้ได้บังคับบัญชา ๑ แล้วก็เป็นผู้ชายอีก ๑ โยมก็เลยนับได้ ๓๕ ซึ่ง
โยมก็ไม่ผิด อาตมาก็ไม่ได้นับผิดหรือจำผิด” ทั้งนี้ที่ท่านพูดจบ ญาติ
โยมทั้งบุรุษและสตรีที่อยู่ ณ ที่นั้นพากันหัวเราะคิกคักๆ มีคนเดียว
ที่ไม่หัวเราะคือ เจ้าของเรื่อง เพราะหล่อนหัวเราะไม่ออก ทว่าหล่อน
ก็มีได้โกรธคนเหล่านั้นเพราะพวกเขาได้หัวเราะเยาะหล่อน แต่
หัวเราะเยาะความบ้าแกมและความวิถถารของผัวหล่อนต่างหาก เป็น
หล่อนก็คงต้องหัวเราะเช่นกันหากมาได้ฟังเรื่องบัดสีบัดเถลิงของ
ผู้ชายเง่าอย่างผัวหล่อน บัดดลหล่อนก็คิดหาทางแก้แค้นผู้ชาย
ปัญญาหิมคนนี้ได้ จึงยกมือขึ้นและพูดด้วยเสียงที่ทุกคนในที่นั้นได้
ยินกันถ้วนทั่วว่า

“หลวงพ่อกะ สามีโยมเองอะ” ท่านพระครูจึงบอกสตรีวัยใกล้
ห้าสิบว่า

“ไม่ต้องแสดงตัวก็ได้ ใครเขาจะว่าหลวงพ่เอาเรื่องไม่จริง
มาพูดก็ช่างเขา หลวงพ่ไม่กลัวเสียหายแล้ว” ท่านพระครูห่วงชื่อ
เสียงของหล่อนจึงยอมไม่ห้วงและไม่กลัวความเสียหายของท่าน

“โยมตัดสินใจแล้วอะหลวงพ่ โยมจะถือโอกาสประจานมัน

เสียเลย” แล้วพูดกับผู้ที่นั่ง ณ ที่นั้นราวกับเป็นผู้สมัครผู้แทนมาหาเสียงว่า

“พ่อแม่พี่น้องที่รักทั้งหลาย ข้าพเจ้าอยากจะกราบเรียนพ่อแม่พี่น้องทั้งหลายว่า ข้าพเจ้าเป็นคนโชคร้ายที่ได้คู่ครองไม่ดี สามีของข้าพเจ้ามันเลวมาก มันมีเมียน้อยถึง ๔ คน เป็นผู้หญิง ๓ คน ผู้ชาย ๑ คน ข้าพเจ้าก็ไม่รู้ว่าหมาแมวที่เลี้ยงไว้ที่บ้านตกเป็นเมียนั้นบ้างหรือเปล่า เพราะข้าพเจ้าเคยถามมันแล้ว มันตอบว่า ไปถามหมาแมวดูซิ พอดีข้าพเจ้าพูดภาษาหมาแมวไม่ได้ เลยไม่ได้ถามนี้ขนาดมันเป็นข้าราชการตำรวจนะ ถ้าข้าพเจ้าเอ่ยชื่อมัน พ่อแม่พี่น้องต้องรู้จัก เพราะมันกำลังโฆษณาตัวเองเพื่อว่าเมื่อเกษียณอายุราชการจะลงสมัครผู้แทน ข้าพเจ้าตั้งชื่อพรรคให้มันว่า พรรคชาติหมา พ่อแม่พี่น้องอย่าหลงไปเลือกมันนะ รับรองมันโกงบ้านโกงเมืองวอดวายเลยเพราะจะเอาเงินไปบำเรอเมียน้อย ถ้ามีผู้สมัครชื่อพลตำรวจโท ...”

“ข้าก่อนโยม ข้าก่อน หยุด หยุดได้แล้ว” ท่านเจ้าของกุฏิโบกไม้โบกมือให้หล่อนหยุดพูดขณะที่คนฟังรู้สึกว่กำลังฟังมัน ๆ

“โยม อาตมาขอขอบใจที่โยมแสดงตัว แต่อาตมาก็รู้สึกเสียใจที่โยมเอาสามีมาค่าประธานในที่สาธารณะ ทำไมโยมถึงได้ทำอย่างนี้เล่า” ท่านตำหนิหล่อน

“ก็มันเลวนี่ มันชั่วช้าสารเลว เลวเสียยิ่งกว่าหมาข้างถนน” หล่อนยังรู้สึกมันกับการด่า

“ก็ถ้าเขาเลว เขาชั่วช้าอย่างที่โยมว่ามา ขอโทษเถอะ แล้วโยมเอาเขามาเป็นสามีม่าทำไม มีลูกด้วยกันตั้งสามคนไม่ใช่หรือ แล้วทำไมเอาพ่อของลูกมาด่าอย่างนี้ล่ะ โยมนี้ใช้ไม่ได้เลย อาตมาขอตำหนิต่อหน้าญาติโยมนี้แหละ” คุณนายนายพลตำรวจรู้สึก

เดือดตลทกัฎกขัฒจ้งหะจ้งเถียงท่นว่

“ท่นเป็นฝู้ชยเหมือนก้นก็เข้ข้งก้นนะซี” ดร.แผนเห็นหล่นก่ล้งบ้ระท่จ้งต้องช่วหล่นด่วยการพูดว่

“คุณนายครับ หลวงพ่อท่นไม่ได้เข้ข้งฝู้ชยด่วยก้นหรงกรับ คุณนายลองคิทดุชึกรับ หลวงพ่อท่นต้องการช่วคุณนายท่นรื้อนาคต ท่นคงเห็นว่ ต่ไปเมือท่นนายพลเป็นฝู้แทนแล่วก็จ้ได้เป็นรัฐมนตรี คุณนายก็จ้ได้เลื้อนต่าแห่งมาเป็นคุณหญิง แต่ถ่ถ่คุณนายมด่าท่นในท่สธารณะเช่นนี้ ท่นอจจะชอหย่กักับคุณนายแล่วยกย่องเมียน้อยให้เป็นคุณหญิงแทนก็ได้นะครับ”

“วู้ ท่นดอกเตอร์พูตฎก โธเอี้ย พิถ่กักรธหลวงพ่อ แหม. ฟี่น้มันง่จรง ๆ หลวงพ่อท่นอูตส่าท่จะช่วกลับไปกรธท่น หลวงพ่อชยอิมชอขมด่วยนะคะ” แล่วหล่นกักรบปลก ๆ สามคร้ง ท่นพระครู ดร.แผน สุภภาพบุรุษและสุภภาพสตรี ณ ท่นั้นเกิดความรู้สึกคล่ย ๆ ก้นคือ สมเพชเวทนาหล่น และคิทดว่ หากสามี่หล่นได้เป็นรัฐมนตรีจรงกัน่าสงสารประเทศชาติ เพราะนักรการเมืองยุคนี้หัดียาก มีแต่พวกกอบโกยง่กักันไม่พัก จะหาท่จรงจ้กับชาติบ้านเมืองแทบจะหาไม่ได่ นักรการเมืองดี ๆ ก็คงมี แต่ว่ตายไปหมดแล่ว มีไชว่จะตายแต่่นักรการเมืองดี ๆ หรงกั นักรการเมืองช่ว ๆ ที่ตายไปพร้อมกับป่่าไม้หายไปท้งป่่ากัมีหลายคน ป่านนี้คงพาก้นไปปลุกป่่าอยู่ในเมืองนรก โอ้อนาคชาติไทยจะไปรอดใหม่ฟี่

“หลวงพ่อชยอิมจะไม่เอาชื้อพรรคชาติหมาแล่ว จะเปลี่ยนเป็น พรรคชาติคน หรือว่ พรรคชาติมนุษย์ ดีคะ” คุณนายที่คิโดยอกกลายเป็นคุณหญิงชอคำปริกา

“แล่วแต่ชอบเถอะ อตมาไม่ชอบยุงกักับการเมือง” ท่นพระครูคิदनใจว่ ถึงท่นจะไม่ชอบยุงกักับการเมือง แต่ในอีกยี่สิบ

ปีข้างหน้าการเมืองจะมาอยู่กับท่าน พวกเขาทำทางไปนรกให้ตัวเอง เหมือนคนที่เห็นกงจักรเป็นดอกบัว เห็นความชั่วเป็นความดี ถึงพระอินทร์จะมาบอกว่า นั่นเป็นกงจักร นั่นเป็นความชั่ว เขาก็หาเชื่อไม่ ดังเรื่องของนายमितตวินทุกะที่ปรากฏอยู่ใน มิตตวินทุกชาดก เป็นต้น

เจ้าอวาสวัตป่ามะม่วงบอกวิธีแก้ปัญหาก็ให้สตรีที่สามีมีภรรยาน้อยทั้ง ๓๒ รายพร้อมทั้งยกตัวอย่างบุคคลที่แก้ปัญหาก็ได้สำเร็จและไม่สำเร็จ ทว่าท่านมิได้เอ่ยชื่อบุคคลเหล่านั้นเพราะนั่นเป็นความลับส่วนตัวของพวกเขาที่บุคคลอื่นไม่ควรไปละลาบละล้วง

“หลักการของการแก้ปัญหามีภรรยาน้อยก็คือ ต้องเอาความรักความเมตตาเข้าไปแก้ ไม่ใช่เอาความเกลียดชัง ความร้ายเข้าไปแก้ เพราะอะไรรู้ไหม ไม่ใช่ไร ญาติโยมไม่ต้องตอบก็ได้ เพราะเวลาน้อยให้ดอกเตอร์ตอบคนเดียวก็พอ ดอกเตอร์ตอบมาซิ” ท่านมอบหมายหน้าที่ให้ดร.แผน บุรุษวัยสี่สิบห้าตอบว่า

“เพราะมนุษย์ทุกคนที่เกิดมาในโลกต่างก็ต้องการความรัก ความเมตตา ไม่มีใครต้องการความเกลียดชัง หรือความร้าย ครับ”

“ดีมาก นี่ต้องได้อย่างดอกเตอร์นี้ ดอกเตอร์เขาจะไม่มีภรรยา น้อยนะ แต่เขาจะมีภรรยา มาก เพราะจะมีถึง สาม คน” ท่านเน้นคำว่า มาก และสาม เพื่อต้องการทำให้บรรยากาศครึกครื้น บรรดาเจ้าทุกข์ทั้งหลายพากันยิ้ม เกิดความรู้สึกเหมือนกำลังชมภาพยนตร์ ที่มีทั้งความเศร้าโศกและความสนุกสนานระคนกัน

“เอาละ ที่นี้อาตมาก็จะขยายความว่า เอาความรักความเมตตาไปแก้ได้อย่างไร ก่อนอื่นเราก็ต้องสร้างความรักความเมตตาให้เกิดขึ้นในตัวเราก่อน ซึ่งก็คือ ให้แผ่เมตตาทุกวัน ต้องแผ่ให้ใครก่อน รู้ไหม แผ่ให้คนที่เรารักที่สุดก่อน แล้วใครล่ะที่เรารักที่สุด ดอกเตอร์

ตอบซิ” ท่านถามเองตอบเองบ้าง ให้ดร.แผนตอบบ้าง

“ตัวเราเองครับ”

“ถูกต้อง อันนี้มีที่มานะ อาตมาจะเล่าให้ฟังเพื่อเป็นหลักฐาน ยืนยันคือ พระเจ้าปเสนทิ แห่งแคว้นโกศล ตรัสถามพระเทวีคือ พระนางมัลลิกาว่า ในโลกนี้พระนางรักใคร่มากที่สุด พระองค์ทรงคิดว่า พระนางมัลลิกาจะต้องตอบว่า หม่อมฉันรักพระองค์มากที่สุดเพคะ หรือไม่ก็ตอบว่า รักพระธิดามากที่สุดเพคะ แต่พระนางกลับตอบว่า หม่อมฉันรักตัวหม่อมฉันเองมากที่สุดเพคะ พระเจ้าปเสนทิทรง บริภาษคือ ทรงดำเลยว่า นั่งหญิงถ้อย เหตุใดจึงพูดเช่นนี้ พระนาง ก็ทรงยืนยันว่า รักตัวเองมากที่สุด พระราชาทรงกริ้วเลยชวนกันไป เฝ้าพระพุทธเจ้า พระราชาเตรียมจะไปฟ้องพระพุทธเจ้า เอาละ ดอกเตอร์ลองตอบมาซิ พระเจ้าปเสนทิไปเฝ้าพระพุทธเจ้าตอนไหน” ท่านใช้ดร.แผนเป็นหุ่นจะได้ไม่มีปัญหา

“ตอนเที่ยงคืนครับหลวงพ่อ” ดร.แผนตอบ ท่านจึงถามต่อ อีกว่า

“พุทธกิจที่พระพุทธเจ้าทรงบำเพ็ญเป็นประจำในแต่ละวันมี กี่ประการ บอกมาให้หมด”

“มี ๕ ประการครับ ๑. ปุพฺพทฺถุเห ปิณฑฺวาทญจ - เวลา เข้าเสด็จบิณฑบาต ๒. สายณฺเห ธมฺมทฺสนํ - เวลาเย้นทรง แสดงธรรม ๓. บิโทเส ภิกฺขุโถวาทํ - เวลาคำปะธานโถวาทแก่ เหล่าภิกษุ ๔. อทฺตมรตฺเต เทวปญฺหนํ - เที่ยงคืนทรงตอบปัญหา เทวดา ๕. ปจฺจุสฺเสว คเต กาลे ภพฺพภพฺเพ วิโลกนํ - จวน สว่างทรงตรวจพิจารณาสัตว์ที่สามารถและยังไม่สามารถบรรลุ ธรรมอันควรจะเสด็จไปโปรดหรือไม่ เอเต ปญฺจวิเท กิจฺเจ วิโสธติ มุณีปฺนุคฺโว - พระพุทธเจ้า องค์พระมุณีผู้ประเสริฐทรงยังกิจ ๕

ประการนี้ให้หมดจด” นอกจากพุทธกิจ ๕ ประการแล้ว ดร.แผน ยังสรุปท้ายให้ด้วยเพราะตัวเขารู้สึกซาบซึ้งยิ่งนักในพระกรุณาคุณ ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่มีต่อมวลมนุษยชาติ

หลวงพ่อกะ หนุกราบขออภัยค่ะที่ต้องขอโอกาสเรียนถาม เพราะนอกจากหลวงพ่อกงไม่มีใครตอบหนูได้ หนูรู้จักพระเกจิเก่ง ๆ ก็หลายรูป แต่ท่านเหล่านั้นไม่สามารถให้ความรู้ที่ชัดเจนแจ่มแจ้ง แก่ศิษย์ได้ ท่านสอนอะไรก็ไม่รู้คือไม่อยู่ในหลักการของพระพุทธ ศาสนาเหมือนที่หลวงพ่อสอน” สตรีสาวผู้หนึ่งอาร์มภทค่อนข้าง ยาวด้วยเกรงว่าจะไม่ได้โอกาสตามที่ขอ

“หนูจะถามเรื่องอะไรก็ตามเลย ให้ถามคนเดียวนะแล้วก็ถาม คำถามเดียว เดี่ยวจะเลยเวลา” ท่านอนุญาต

“คือที่พระเจ้าปเสนทิกับพระนางมัลลิกาไปเฝ้าพระพุทธเจ้า ตอนเที่ยงคืนนั้น จะไม่ไปลัดคิวเทวดาหรือคะ เพราะเมื่อตะกี้ดร.แผน บอกว่าพุทธกิจตอนเที่ยงคืนคือทรงตอบปัญหาเทวดา ขอพระคุณ ค่ะ” หล่อนกระพุ่มมือไหว้ท่านเจ้าของกุฏิ

“อาตมาคงต้องตอบเอง เพราะหนูขอโอกาสอาตมา ก็ขอตอบ สั้น ๆ ว่า ไม่ได้ลัดคิว เพราะพระเจ้าปเสนทิกับพระนางมัลลิกาก็จัด เป็นเทวดาเหมือนกัน อันนี้มีมาในคัมภีร์นะ อาตมาต้องอ้างคัมภีร์ เพราะไม่ได้เป็นพระเกจิ แต่เป็นสาวกของพระพุทธเจ้า อาตมาเชื่อ พระพุทธเจ้า ไม่เชื่อพระเกจิและไม่ยึดตัวเองเป็นหลัก ในคัมภีร์กล่าว ถึงเทวดาหรือเทพ ๓ ประเภท มีอะไรบ้างดอกเตอร์บอกมาให้ครบ วันนี้อาตมามีผู้ช่วย มาช่วยทุกวันได้ไหมดอกเตอร์ อาตมาจะได้มี เครื่องผ่อนแรง นี้อาตมาบินจากเมืองเดลฮีตั้งแต่ตี ๑ บัดนี้เวลา ๑๗.๐๐ นาฬิกา ก็เป็นเวลา ๑๗ ชั่วโมงแล้วยังไม่ได้พักผ่อน คืนนี้ กว่าจะได้จำวัดก็ประมาณตี ๑ แต่ยังไม่เท่าพระพุทธเจ้า เพราะ

พระองค์บรมทนต์ ๒ ทรงตื่นบรมทนต์ ๔ มีเวลาบรมทนต์เพียง ๒ ชั่วโมง แล้วบรมทนต์แบบสีหไสยา ดอกเตอร์ช่วยสาริทธการนอนแบบสีหไสยาให้ญาติโยมดูหน่อยซิ” ท่านสั่ง หุ่น ที่ไม่เรื่องมาก ก่อนจะสาริทธ ดร.แผนอธิบายความหมายของการนอนแบบสีหไสยาว่า

“สีหไสยา มาจากคำสองคำสมาสกัน คือ สีห ซึ่งแปลว่า ราชสีห์ กับไสยา แปลว่า นอน สีหไสยาจึงแปลว่า นอนอย่างราชสีห์คือ นอนตะแคงขวา ซ้อนเท้าเหลื่อมเท้า มือซ้ายพาดไปตามลำตัว มือขวาซ้อนศีรษะไม่พลิกกลับไปกลับมา มีสติสัมปชัญญะ กำหนดใจถึงการลุกขึ้นไว้” เมื่อดร.แผนสาริทธเสร็จ ท่านพระครูถามญาติโยม ณ ที่นั้นว่า

“ไหน มีใครนอนแบบสีหไสยาบ้าง ยกมือขึ้น” ไม่มีผู้โดยยกมือ ท่านรู้ว่า บุรุษหนึ่งกำลังจะถามว่า ท่านนอนแบบนี้หรือเปล่า ท่านจึงชิงตอบก่อนที่เขาจะถาม

“อาตมาก็ไม่ได้นอน น่าจะมีแต่พระพุทธเจ้าที่ทรงทำได้แต่ อันนี้อาตมาก็ยังไม่แน่ใจ ผากดอกเตอร์ไปวิจัยด้วย” แล้วจึงบอกให้ ดร.แผนอธิบายเทพ ๓ ประเภท บุรุษวัยสี่สิบห้าจึงอธิบายว่า

“เทพ หมายถึง เทพเจ้า, ชาวสวรรค์, เทวดาในทางพระศาสนา ท่านจัดเทพเป็น ๓ ประเภท คือ

๑. **สมมติเทพ** เทวดาโดยสมมติได้แก่ พระราชา, พระเทวี, พระราชกุมาร ๒. **อุปบัติเทพ** เทวดาโดยกำเนิดได้แก่ เทวดาในสวรรค์และพรหมทั้งหลาย ๓. **วิสุทธิเทพ** เทวดาโดยความบริสุทธิ์ได้แก่ พระพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้า และพระอรหันต์ทั้งหลาย ฉะนั้นการที่พระเจ้าปเสนทิกับพระนางมัลลิกาเสด็จไปเฝ้าพระพุทธเจ้าตอนเที่ยงคืนเพราะพระองค์เป็นเทพประเภทไหนใน ๓ ประเภทที่ผมพูดถึงครับ” ดร.แผนถือโอกาสถาม ญาติโยมที่หนึ่ง ณ ที่นั้นตอบ

เป็นเสียงเดียวกัน

“ประเภทที่หนึ่ง” จากนั้นดร.แผนจึงนิมนต์เจ้าอาวาสวัดป่ามะม่วงให้บรรยายต่อ

“เอาละ ที่นี้อาตมาก็จะสรุปให้สั้นลงว่าเมื่อพระเจ้าปเสนทิเสด็จไปถึงที่ประทับของพระพุทธเจ้า ณ พระเชตวัน จึงกราบทูลเล่าเรื่องที่พระนางมัลลิกากล่าว ว่า รักตัวเองมากที่สุด พุดตามภาษาชาวบ้านก็คือทรงฟ้องพระพุทธเจ้าว่าพระนางมัลลิกาเป็นคนไม่ดีที่กล่าวเช่นนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสถามพระเจ้าแผ่นดินว่า ดูก่อนมหาบพิตร บุคคลในโลกนี้พระองค์ทรงรักผู้ใดมากที่สุด พระเจ้าแผ่นดินตอบว่า ข้าพระองค์รักตัวเองมากที่สุดพระเจ้าข้า พระพุทธองค์จึงตรัสว่า

“บุคคลตามค้นไปด้วยใจตลอดทุกทิศ ก็มีได้พบผู้เป็นที่รัก ยิ่งกว่าตนที่ไหนเลย ฉันทใด ตนของบุคคลอื่น ๆ ก็ยอมเป็นที่รักของเขามาก ฉันทนั้น เพราะ ฉะนั้น ผู้รักตนจึงไม่ควรเบียดเบียนผู้อื่น” “ดอกเตอร์ช่วยแปลเป็นภาษาบาลีและบอกที่มาด้วย” ท่านสังดร.แผนอีกครั้ง ตั้งแต่สนทนากับหลวงพ่อบ้านเครื่องบินเมื่อเวลาหนึ่งนาฬิกาเศษ ท่านรู้สึกรักและเห็นความสำคัญของภาษาบาลีมากขึ้น ท่านจะต้องสนับสนุนส่งเสริมให้มีการเรียนภาษาบาลีให้มากกว่านี้โดยเฉพาะในหมู่พระสงฆ์ เพราะปัจจุบันพระสงฆ์องค์เจ้าก็ไม่เรียนภาษาบาลีกันแล้ว ไปเรียนเรื่องทางโลกกันมากกว่า พระสงฆ์สมัยนี้จึงไม่ค่อยรู้แจ้งเห็นจริงเรื่องทางธรรม ส่วนเรื่องทางโลกก็ลืมหูลืมตาเขาไม่ได้ เลยกกลายเป็นว่าทางโลกก็ชั่ว ทางธรรมก็เสื่อม พอสักกาลาเทศไป ก็ไม่เป็นไฉนเป็นพายอะไร

ดร.แผนกล่าวคำบาลีที่พระพุทธองค์ตรัสแก่พระเจ้าปเสนทิพระราชาแห่งแคว้นโกศล พร้อมบอกที่มา ดังนี้

“สหพา ทิสา อนุปริคมม เจตสา เนวชฺชคา ปิยตรมตฺตนา
ภวจิ เอวํ ปิโย ปุถุ อตฺตทา ปเรสํ ตสฺมา น ทิเส อตฺตกาโมติ ๒
อยู่ในพระไตรปิฎกบาลี เล่มที่ ๑๕ ข้อ ๓๔๘ หน้า ๑๐๘ ครับ”

“เอาละ ขออนุโมทนา ที่นี้อาตมาก็จะบอกหลักการในการ
แก้ปัญหาว่า ต้องเอาความรักความเมตตาเข้าไปแก้ ก่อนอื่นก็ต้อง
ปลุกเมตตาให้มีในตัวเองก่อนคือ การแผ่เมตตาและความปรารถนา
ดีไปให้คนที่เขามาแย่งของรักของหวงของเราไป ไม่ต้องเถียงในใจ
ว่า แผ่ไม่ออก อาตมาขอบอกว่า ถ้าแผ่ไม่ออกก็แก้ปัญหาไม่ได้ เพราะ
ฉะนั้นต้องฝืนใจ อาตมาตั้งเป็นกฎไว้เลยว่า **การทำความดีต้องฝืน
ใจ** อาตมาจะบอกเคล็ดลับให้ว่า เราฝืนใจเฉพาะตอนแรกๆเท่านั้น
เพราะมันทำยาก แต่ถ้าเคยเสียแล้วก็ไม่ยาก อย่างที่อาตมาเล่าให้ฟัง
เมื่อสักครู่นี้โยมยายสอนว่า **ยากแต่แต่ไม่เคย** นั่นแหละ โยมก็แผ่
เมตตาให้ภรรยาบ่อยและสามี ขอให้เขาอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข
นั่นไง โยมผู้หญิงค่านอาตมาในใจแล้วว่า **หลวงพ่อบุคคล ใครจะไป
ทำได้** อาตมาก็จะบอกว่า ถ้าทำไม่ได้ก็แก้ปัญหาไม่ได้ ใครที่ยังไม่เคย
ฝึกจิต ยังไม่เคยแผ่เมตตาก็ให้มาเข้ากรรมฐาน ๗ วัน ตั้งใจปฏิบัติ
ถ้าปฏิบัติได้ อย่างมากสามเดือนแก้ปัญหาได้ หรือคนที่มีศรัทธา มี
ความเพียร ๗ วันแก้ปัญหาได้ก็มี”

จากนั้นท่านจึงตอบปัญหาที่เหลืออีก ๕ เรื่อง ได้แก่ ปัญหา
เรื่องมีหนี้สินท่วมท้น พี่น้องแย่งสมบัติกัน ถูกลูกหนีโกง ถูกผู้บังคับ
บัญชากลั่นแกล้งเพราะไม่ให้ความร่วมมือในการจ้รษาฎีร์บั้งหลวง
และปัญหาสุดท้ายภรรยาไม่เชื่อวิธีแก้ปัญหาที่คล้ายๆกับเรื่องแรกคือ เอา
ความรักความเมตตาเข้าไปแก้ แล้วท่านก็สังคร.แผนให้อัญเชิญ
พระพุทธรูจนะใน **โกธวรรค** มากล่าวให้ญาติโยม ณ ที่นั่นฟังทั้ง
ภาษาบาลีและภาษาไทยพร้อมที่มา ดร.แผนจึงอัญเชิญพระพุทธรูจนะ

ใน โภทวรรค มากกล่าว ดังนี้

“อกุโกเชน ชินเ โภธ อสารถุ สาธุนา ชินเ
ชินเ กทรีย ทาเนน สจุเจนาลิกวาทินฺช
พียงชนะคนโกรธด้วยความไม่โกรธ ชนะคนไม่ดีด้วยความดี
ชนะคนตระหนี่ด้วยการให้ ชนะคนพูดเหลวไหลด้วยคำจริง
อยู่ในพระไตรปิฎกบาลี เล่มที่ ๒๕ ข้อ ๒๗ หน้า ๔๕ ครับ”

“ขอบคุณ ขออนุโมทนากับดอกเตอร์ที่มาช่วยอาตมา แหมหน้าจะมาบวชอยู่ด้วยกันเสียที่วัดนี้เลย แต่ไม่ได้หรอก เดี่ยวเมื่อคู่สามคนเขาจะมาอาละวาดทำวัดอาตมาฟัง” ท่านพูดยิ้มๆ เพราะรู้ว่าเขามาไม่ได้เนื่องจากยังต้องใช้กรรมกับสตรีอีกสามคนให้เสร็จสิ้นเสียก่อน ต่อจากนั้นจึงจะถือเพศบรรพชิตไปจนกว่าชีวิตจะหาไม่ ท่านจึงพูดกับญาติโยมในที่นั้นว่า

“พระพุทธรูปที่ดอกเตอร์อัญเชิญมาทั้งภาษาบาลีและภาษาไทยนั้น อาตมาได้นำมาสอนเด็กนักเรียนนักศึกษาให้จำง่ายๆ ว่า เขาโกรธอย่าโกรธตอบ เขาร้ายมาให้เอาดีเข้าแก้ไข คนตระหนี่ให้ของที่ต้องใจ คนพูดเหลวไหลเอาความจริงเข้าไปสนทนา โยมจะจำแบบนี้ก็ได้ แต่ขอให้ปฏิบัติอย่างจริงจัง แล้วจะประสบความสำเร็จ ขออนุโมทนา”

๑๑

หนึ่งหญิงสองชาย หนึ่งชายสองหญิง

เวลา ๑๖.๐๐ น. แม่พินให้ผู้ปฏิบัติธรรมไปตีมน้ำปานะและพักผ่อนจนถึงเวลา ๑๗.๕๐ น. จึงมารวมกันที่หอประชุมอีกครั้งเพื่อสวดมนต์ทำวัตรเย็นในเวลา ๑๘.๐๐ น. ห้องพักของแม่เชิญศรีและมารดาอยู่ติดกับห้องแม่พิน ก่อนไปอินเดียสองวัน ท่านพระครูเรียกแม่พินมาสั่งว่า วันที่ท่านกลับจากอินเดียจะมีคนชื่อเชิญศรีมาหาท่าน มากับแม่ของเขาให้แม่พินช่วยต้อนรับแทนท่านด้วย เขากำลังมีทุกข์ทั้งแม่ทั้งลูก และตั้งใจจะกลับอยุธยาหลังจากพบท่านแล้ว แต่ท่านรู้ว่า เขาจะกลับไปไม่ได้ ต้องอยู่ปฏิบัติธรรมที่วัด ๑๕ วัน ท่านจึงให้เงินแม่พินไปซื้อชุดแม่ชีไว้ให้คนทั้งสองคนละ ๓ ชุด นอกจากนี้ยังให้ช่วยดูแลและแนะนำเรื่องการปฏิบัติให้ด้วย แม่พินคิดว่าคนทั้งสองคงจะเป็นญาติสนิทของหลวงพ่อ ท่านจึงสั่งให้ดูแลเป็นพิเศษ ท่านพระครูบอกว่าไม่ใช่อย่างที่แม่พินคิด แต่ท่านยังไม่บอกตอนนี้ วันกลับจากอินเดียท่านจึงจะบอก เพราะเรื่องนี้เป็นความลับที่ท่านยังไม่เคยเปิดเผยให้ผู้ใดรู้มานานกว่าสองร้อยปีแล้ว

ตีมน้ำปานะเสร็จแม่เชิญศรีก็พามารดากลับห้องพักเพื่ออาบน้ำและพักผ่อน หล่อนรู้สึกยินดีที่รู้ว่า พระลูกชายในอดีตชาติของหล่อนรู้ว่าหล่อนจะมาวันนี้ เมื่อเข้าหล่อนตั้งใจว่า จะพามารดามาให้ท่านช่วยดูว่า จะมีอายุยืนยาวต่อไปได้อีกเท่าไรเพราะหมอกที่

โรงพยาบาลประจำจังหวัดที่หล่อนพามาโรคตาไปหาเมื่อวันวานบอกว่า มารดาหล่อนเป็นมะเร็งระยะสุดท้ายและจะมีชีวิตอยู่ต่อไปได้อีกไม่เกินสามเดือน หล่อนไม่ต้องการให้มารดาจากไปเพราะเวลานี้หล่อนไม่มีใครที่จะเป็นที่พึ่งให้ได้แล้ว เรือนหอหลังใหญ่ที่พระลูกชายในอดีตชาติของหล่อนเคยไปช่วยดูแลการก่อสร้างก็ตกเป็นของพี่ชายคนโตไปแล้ว

หลังจากที่นายโทแต่งงานกับหล่อน เขาก็พยายามจะสุขสมบัติทั้งหมดที่หล่อนมีอยู่ พี่ชายสองคนต้องคอยกันไว้เพราะหล่อนเป็นน้องสาวคนเดียวของพวกเขาและเป็นลูกสาวคนสุดท้องที่มารดาห่วงที่สุด เมื่อไม่ได้สมบัติของหล่อนเพราะมีพี่ชายคอยกีดกันช่วยเหลือไว้ นายโทก็เปลี่ยนมาผลาญเงินหล่อนจนหมดเนื้อหมดตัว ครั้นหล่อนไม่มีเงินเขาก็บังคับให้ไปยืมพี่ชายคนโตซึ่งฐานะดีกว่า พี่ชายคนที่สอง หล่อนยืมเงินพี่ชายไปหลายครั้งและไม่เคยใช้คืนแม้แต่ครั้งเดียว พี่สะใภ้ซึ่งอยากได้บ้านที่เป็นเรือนหอของหล่อนเพราะหลังใหญ่กว่าและสวยกว่าบ้านพี่ชาย จึงยุพี่ชายให้โอนบ้านมาเป็นชื่อพี่ชายเสีย พี่ชายก็เชื่อพี่สะใภ้และบอกหล่อนว่า เมื่อโอนเป็นชื่อของเขาแล้วนายโทก็จะมีสิทธิ์อยู่และให้หล่อนย้ายมาอยู่เรือนเล็กกับมารดา

หล่อนจำเป็นต้องทำตามนั้น ทว่าปัญหาที่ยังไม่สิ้นสุดเพราะนายโทยังคงตามมารังควาญหล่อนด้วยการเรียกร้อเงินก้อนโตเพื่อแลกกับการหย่า หล่อนไปขอยืมพี่ชายอีกเพราะส่วนที่หล่อนยืมไปครั้งก่อนๆนั้นเป็นเงินประมาณครึ่งหนึ่งของราคากันและที่ดินที่โอนให้พี่ชาย ทว่าพี่สะใภ้ก็สั่งพี่ชายว่า ไม่ต้องให้เพราะถ้าติดดอกเบี้ยยทบต้น เงินที่หล่อนยืมไปก็พอดีกับค่าบ้านซึ่งความจริงมิได้เป็นเช่นนั้นแต่พี่ชายก็ทำตามที่พี่สะใภ้สั่ง

นายโทจะมาทวงเงินจากหล่อนในเวลาที่พักผ่อนไม่อยู่บ้าน เมื่อหล่อนออกไปตามที่พักผ่อน เขาก็โกรธมากและทุบตีหล่อน เป็นพัลวัน หล่อนร้องไห้มารดาช่วย เขาก็ขู่มารดาหล่อนว่า หากเข้ามาช่วยเขาจะบีบคอหล่อนให้ตายคามือ มารดากลัวลูกสาวตาย ก็ยื่นตัวสั่งนังงกทำอะไรไม่ถูก เหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นบ่อยครั้ง มารดาหล่อนก็เสียใจที่ช่วยอะไรหล่อนไม่ได้ เกิดความเครียดสะสม จนกลายเป็นมะเร็ง หล่อนเองก็เครียด เคยคิดจะฆ่าตัวตายแต่พระลูกชายในอดีตชาติห้ามไว้ และอธิบายว่า การฆ่าตัวตายไม่ใช่การแก้ปัญหา เพราะจะต้องไปตกนรกหมกไหม้นานมาก ครั้นหมดกรรมจากนรกแล้ว เมื่อมาเกิดเป็นมนุษย์อีกก็ต้องฆ่าตัวตายติดๆกันอีก ๗ ชาติจึงจะหมดกรรม หล่อนจึงต้องทนอยู่ต่อไปอย่างทุกข์ทรมาน

หล่อนไม่คิดจะรบกวนพระลูกชายเพราะรู้ว่าท่านมีงานยุ่งจนแทบไม่มีเวลาที่จะฉันหรือจำวัด ครั้งสุดท้ายที่หล่อนไปกราบท่านคือเมื่อสองปีที่แล้ว ครั้งนั้นท่านพูดกับญาติโยมว่า ท่านงานยุ่งมาก ญาติโยมบางคนเขาก็ไม่เข้าใจ หาวว่าท่านเล่นตัว ขนาดท่านขอตัวเข้าห้องสุขาเพื่อจะถ่ายปัสสาวะ เขายังไปยืนเฝ้าอยู่หน้าห้อง หลวงพ่อเจ้าอาเมื่อไรหัวหนุจะกลับเจ้าคะ ท่านเปิดประตูออกมาบอก ญาติโยมจะไม่ให้เวลาอาตมาถ่ายหรือผายลมบ้างเลยหรือ นับแต่นั้นมาหล่อนก็บอกตัวเองว่าจะไม่มารบกวนท่านหากไม่จำเป็นจริงๆ

อีกเหตุผลหนึ่งที่หล่อนไม่กล้ามาวัดนี้บ่อยๆก็คือ เมื่อครั้งที่ท่านไปช่วยดูแลการปลูกเรือนหอ คนก็ไปล้อกันว่า ท่านจะสึกไปแต่งงานกับหล่อน คนสมัยนี้ชอบมองคนอื่นในแง่ร้าย อิจฉาริชยาไม่เว้นแม้แต่กับพระสงฆ์องค์เจ้า ท่านเคยพูดให้หล่อนฟังว่า ท่านจะไม่มาเกิดในโลกมนุษย์อีก เพราะโลกมนุษย์มีแต่คนขี้เกียจ ขี้โกง ขี้อิจฉา ขี้ริษยา หล่อนเห็นด้วยอย่างยิ่งแต่สำหรับหล่อน หล่อนไม่สามารถ

เลือกได้ว่า จะเกิดหรือไม่เกิด หล่อนคงมีกรรมที่จะต้องชดใช้อีก
นานกระมัง

อย่างไรก็ตาม แม้หล่อนจะตั้งใจไว้แล้วว่า จะไม่มารบกวน
ท่าน แต่เมื่อวันวานเมื่อหมอบอกว่ามารดาเป็นมะเร็งระยะสุดท้าย
หล่อนก็ตัดสินใจว่า จะต้องมารบกวนท่านเพราะมารดาเป็นที่พึ่ง
สุดท้ายของหล่อน พี่ชายคนที่สองขับรถมาส่ง พี่สะใภ้ก็มาด้วย
หล่อนตั้งใจจะไปและกลับในวันเดียว แต่แม่พินบอกว่า ท่านสั่งให้
หล่อนกับมารดาอยู่วัดปฏิบัติธรรมเป็นเวลา ๑๕ วันพร้อมทั้งให้
แม่พินเตรียมชุดขาวไว้ให้ หล่อนจึงให้พี่ชายกับพี่สะใภ้กลับไปก่อน

ส่วนพี่ชายคนโตนั้นไม่รู้สึกร้อนหรือหนาวเมื่อรู้ว่ามารดา
ป่วยด้วยโรคร้าย บางทีเขาอาจจะอยากให้มารดาตายๆไปเสีย เพื่อ
จะยึดเรือนเล็กที่มารดาอยู่กับหล่อนมาเป็นของเขา ได้ยินพี่สะใภ้พูด
อยู่บ่อยๆว่า เวลาแก่จะย้ายจากบ้านตึกไปอยู่บ้านไม้ซึ่งหมายถึงเรือน
เล็กหลังนี้ หล่อนไม่ชอบพี่สะใภ้คนโตเลย

สมัยที่ยังไม่แต่งงาน พี่ชายเป็นคนดีมาก ดูแลแม่และน้อง
ชาย น้องสาวอย่างดี ทำหน้าที่แทนเตี้ยซึ่งเสียไปตั้งแต่หล่อนและ
พี่ชายคนที่สองยังเป็นวัยรุ่น ครั้นพอแต่งงาน พี่ชายก็เปลี่ยนไปเป็น
คนละคน หล่อนยังจำพระลูกชายเทศน์ให้ผู้ปฏิบัติธรรมฟังสมัยที่
หล่อนมาเข้ากรรมฐานครั้งแรกที่วัดนี้เมื่อกว่าสิบปีมาแล้ว ท่านเทศน์
ว่า

ผู้ชายบางคนพอมีเมียก็ลืมแม่ เรียกเมียว่าแม่แทน ผู้หญิง
บางคนพอได้สามีก็เรียกสามีว่าพ่อ ลืมพ่อที่ให้กำเนิดไปเลย อาตมา
เคยเห็นกับตามาแล้ว ยังจำได้จนทุกวันนี้ มีโยมบ้านหนึ่งเขา
โทรศัพท์มาว่าจะถวายข้าวหอมมะลิสิบกระสอบเข้าโรงครัวเพราะเขา
รู้ว่าอาตมาเลี้ยงคนมากมีทั้งชาวบ้าน ชาววัด และอาคันตุกะ

หนึ่งหญิงสองชาย หนึ่งชายสองหญิง

สมัยก่อนอาตมาต้องหาเลี้ยงลูกวัด เพราะชาวบ้านแถวนี้ อดอยากยากจน จะกินเองก็ยังไม่ค่อยจะมี ไหนเลยจะมาเพื่อแม่ พระสงฆ์องค์เจ้า หัวอกสมภารใครไม่เคยมาเป็นก็จะไม่รู้ สิบกว่าปีมาแล้วมีโยมที่อยุธยาเขาบอกจะถวายน้ำปลาเข้าโรงครัวสิบไห อาตมาก็ให้สมชายขับรถพาไป ต้องจอดรถไว้อีกฝั่งหนึ่งของแม่น้ำเจ้าพระยาข้างๆ วัดตึกชขหิรัญ แล้วข้ามเรือไปฝั่ง วัดชีโพน ซึ่งติดกับบ้านเขา อาตมาก็ไปใช้กรรมที่นั่นคือ ตกร่องเล็กๆบนบ้านนั้น

อาตมาเห็นนะไม่ใช่ไม่เห็น คือเห็นว่าเป็นร่องเล็กๆ เท่าเราใหญ่ก็เหยียบคร่อมร่อง ที่ไหนได้ตกลงไปในร่องข้อเท้าตรงตาตุ่มหักปวดแสนปวด อาตมาก็ไม่บอกเจ้าของบ้าน เดี่ยวเขาจะหาว่าเป็นพระ เป็นเจ้ายิ่งเดินชุ่มชุ่ม พอตีอาตมามี คาถาพระโมคคัลลาน์ ประสานกระดูก ท่องได้แต่ยังไม่เคยนำมาใช้ คราวนี้เห็นจำเป็นเลยลองท่อง ปรากฏว่าได้ผล จึงเดินไปนั่งยังอาสนะที่เขาจัดไว้ให้ แต่ปวดแทบน้ำตาร่วงเลย อาตมาก็กำหนด ปวดหนอ ปวดหนอ แต่ไม่ได้ผล ทำไม่ถึงไม่ได้ผล

อาตมาก็มารู้ภายหลังว่า จิตของเราได้รับอารมณ์ได้อารมณ์เดียวในแต่ละวิถี การที่จะบริกรรมคาถาให้มีพลังต้องให้จิตเป็นเอกัคคตารมณ์คือ จิตมีอารมณ์เดียว อาตมาก็ต้องทนปวด บริกรรมคาถาพระโมคคัลลาน์ประสานกระดูกอย่างเดียวแล้วเจ้าของบ้านเขาก็ถวายเพล หลังจากนั้นก็ถวายสังฆทาน เสร็จแล้วก็ลากลับ เวลาเดินปวดอย่าบอกใครเพราะกระดูกข้อเท้ามันหัก นี่เล่าประสบการณ์ความทุกข์ยากในครั้งกระโน้นที่ต้องหาเลี้ยงลูกวัด

แต่บ้านที่เขาถวายข้าวสารนี้อยู่กรุงเทพฯ อาตมาก็ไปกับสมชาย เขานิมนต์ไปฉันเพลด้วย แต่อาตมาไม่ว่าง จะว่างช่วงเย็นก็เลยไปช่วงเย็น ไปถึงเขากำลังรับประทานอาหารเย็นกันอยู่ อาตมา

ก็อยากรู้ว่ามิสเติ๊กหรือเปล่า ก็เลยส่งจดไปดู ไ้อ์โฮ อาตมาใจพ่อแม่เลย อะไรรู้ใหม่ ครอบครัวนี้เขามีกันห้าคน สามิ ภรรยา พ่อภรรยาแล้วก็ลูกชายวัยรุ่นอีกสองคน พอทานไปๆ ภรรยาก็ตักแกงใส่จานข้าวสามิ บอก พ่อ นี้อร่อยฝีมือน้องทำเอง ประเดี๋ยวก็ พ่อจำ ผัดนี้ก็อร่อย เรียกสามิว้าพ่อ

ส่วนพ่อก็นั่งมองเหมือนอยากจะให้ลูกสาวตักให้บ้าง แต่เปล่าเลย อาตมาารู้สึกเสียใจแทนพ่อเขาเลยตั้งสัจจะไว้ว่า ถ้าบ้านนี้ถวายเป็นอะไรอีก อาตมาจะไม่มารับแล้ว ไม่อยากมาเห็นหน้าตาที่น่าสงสารของพ่อเขา คนอาไร ได้พ่อใหม่ลืมนี่พ่อเก่า ญาติโยมผู้หญิงจำไว้ในะอย่าไปทำอย่างนี้กับพ่อ ถ้าจะตักให้ทั้งพ่อเก่าพ่อใหม่มันจะเสียเวลามากไหมนี่ ขอฝากไว้ด้วย โยมผู้ชายก็เหมือนกันอย่าหลงเมียมจนลืมนี่แม่เดียวจะทำมาหากินไม่ขึ้น

มารดาหล่อนเปิดประตูออกมาจากห้องน้ำ หล่อนรีบไปจูงแขนมา ช่วยเช็ดตัวและส่งเสื้อผ้าชุดใหม่ให้

“แม่เหน้อยใหม่จ๊ะ” หล่อนถามมารดาด้วยเจ็ดสิบสอง

“ไม่เหน้อยเลย มาอยู่วัดรู้สึกเหมือนมีกำลังวังชาว่าอยู่บ้านเราจะอยู่กี่วันนะ” มารดาหล่อนถาม

“หลวงพ่อก่อนให้อยู่สิบห้าวันจ๊ะ แม่ไม่สบายมาก ท่านจะได้ช่วยรักษาให้หาย จากนั้นค่อยกลับบ้าน” หล่อนไม่ได้บอกมารดาว่า นางป่วยเป็นมะเร็งระยะสุดท้าย บอกแต่ว่าไม่สบายมาก

“แต่ก็แปลกนะ พอมาอยู่วัดมันรู้สึกเหมือนไม่ได้เจ็บป่วยอะไร หรือว่าหลวงพ่อก่อนแม่เมตตามาให้ ลูกละรู้สึกสบายขึ้นไหม” นางถามลูกสาวคนเดียว เรียกท่านพระครูว่า หลวงพ่อ เช่นเดียวกับที่คนอื่น ๆ เรียก

“สบายจ๊ะแม่ อย่างน้อยๆก็ไม่มีใครมาขู่เข็ญจะเอาเงิน”

หล่อนหมายถึงนายโทผู้สามี หล่อนไม่เข้าใจตัวเองว่า เหตุใดจึง
เลือกแต่งงานกับเขา มีอัยการและผู้พิพากษามาชอบหลายคน แต่
หล่อนกลับมาเลือกนายโทซึ่งหากินตามดินโรงดินศาล ดินนี้หากมี
โอกาสหล่อนจะกราบเรียนถามหลวงพ่อบ้างซึ่งในอดีตชาติเคยเป็น
ลูกชายหล่อน

ท่านพระครูมาถึงหอประชุมเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกาตรง เมื่อ
ท่านเดินเข้าประตูมา ผู้ปฏิบัติธรรมทุกคนคุกเข่าประนมมือ ท่านเดิน
ไปจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย แล้วจึงกล่าวคำบูชาพระรัตนตรัย
โดยกล่าวนำทีละบรรทัด ผู้ปฏิบัติธรรมว่าตาม การสวดมนต์ทำวัตร
เช้าและเย็นนั้นหากพระอาจารย์มานำสวดจะไม่แปลเป็นภาษาไทย
แต่ถ้าวันไหนพระอาจารย์ติดธุระมานำสวดไม่ได้ แม่พินจะเป็น
คนนำและแปลเป็นภาษาไทยด้วย เพื่อให้ญาติโยมที่มาปฏิบัติได้
รู้ความหมายของบทสวด ทางวัดได้จัดพิมพ์บทสวดมนต์ ทำวัตรเช้า-
เย็น เพื่อใช้เป็นคู่มือสำหรับผู้มาปฏิบัติ ซึ่งจะทำให้สวดได้อย่าง
พร้อมเพรียงกัน ไม่ใช่ต่างคนต่างสวดเป็นพระคนละวัด

เมื่อจบคำบูชาพระรัตนตรัยซึ่งขึ้นต้นด้วย โย โส ภควา
อรหัง สมฺมาสมฺพุทฺโธ แล้วจึงต่อด้วย ปุพฺพภากณมการ ซึ่งพระ
อาจารย์นำว่า หนฺท มยํ พุทฺธสฺส ภควโต ปุพฺพภากณมการํ
ภโรม เส ผู้ปฏิบัติธรรมรับ นโม ตสฺส ภควโต อรหโต
สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส ๓ เที้ยว แล้วต่อด้วย พุทฺธานุสฺสตี พระอาจารย์
นำว่า หนฺท มยํ พุทฺธานุสฺสตีนิยํ ภโรม เส ผู้ปฏิบัติธรรมรับตั้งแต่
ตํ โข ปน ภควนฺตํ เอวํ กลยาโณ กิตฺติสฺสฺส อพฺภุคฺคโต จน
ถึง ภควาตี แล้วต่อด้วย พุทฺธาภิกิตี พระอาจารย์นำว่า หนฺท มยํ
พุทฺธาภิกิตี ภโรม เส ผู้ปฏิบัติรับตั้งแต่ พุทฺธวารหนฺตวธา-
ทิกุณฺยาภิกุตโต ไปจนถึง กาลนฺตเร สํวริตุํ ว พุทฺเธ

ส่วน รัชมานุสสติ รัชมภาคีติ สังขานุสสติ สังขภาคีติ ก็สวดแบบเดียวกับ พุทธานุสสติ และ พุทธภาคีติ ต่อจาก สังขภาคีติ เป็น อภินหัจจเวกขณปาฐะ พระอาจารย์นำว่า **หนุท มยฺ อภินุหัจจเวกขณปาฐํ ภณาม เส** ผู้ปฏิบัติรับตั้งแต่ **ชราวมุโมมุหิ** ไปจนถึง **อภินุหํ ปัจจเวกขิตัพพํ** พระอาจารย์นำว่า **อโย กายโย** ผู้ปฏิบัติรับตั้งแต่ **อจิรวต** ไปจนถึง **นिरตุถวํ กลิงครํ** พระอาจารย์นำว่า **สงฺขารา** ผู้ปฏิบัติรับตั้งแต่ **อนิจจา วต** ไปจนถึง **เตสํ วุปลโมสุโข** พระอาจารย์นำว่า **สพฺเพ สตุตา** ผู้ปฏิบัติรับตั้งแต่ **มรณฺติ จ มริสุ จ มริสฺสเร** ไปจนถึง **นตฺถิ เม เอตฺถ สฺสโย** สุดท้ายคือ **อุทฺทิสฺสนาธิฏฺฐานคาคา** หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า **กรวดน้ำตอนเย็น** พระอาจารย์นำว่า **หนุท มยฺ อุทฺทิสฺสนาธิฏฺฐานคาคาโย ภณาม เส** ผู้ปฏิบัติรับตั้งแต่ **อิมินา ปุณฺณกมุเมน** ไปจนถึง **มาโรภาสํ ลภนฺตุ มา** เป็นอันจบสวดมนต์ทำวัตรเย็น ใช้เวลาประมาณ ๒๐ นาที แต่ถ้าแม่พินนำสวดและแปลเป็นภาษาไทยด้วยจะกินเวลาเท่าตัวคือ ๔๐ นาที

เหลือเวลาอีก ๑๐ นาทีจะหกโมงครึ่ง ท่านจึงบรรยายเรื่องการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานให้ผู้ปฏิบัติธรรมฟังโดยสังเขปเพื่อเป็นกำลังใจให้พวกเขาตั้งอกตั้งใจปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

เจริญพรท่านผู้ปฏิบัติธรรมทั้งหลาย อาตมาขออนุโมทนากับท่านทั้งหลายอีกครั้งหนึ่งที่ท่านทั้งหลายได้มาปฏิบัติธรรมสัมมาปฏิบัติที่วัดแห่งนี้ หากที่อยู่คับแคบไม่สะดวกสบายเหมือนอยู่ที่บ้าน ก็ขอให้ท่านอดทน การมาสร้างความคิดดีต้องมีอุปสรรค ถ้าท่านอดได้ทนได้ท่านก็จะได้ของดีกลับไปบ้าน แต่ถ้าท่านมาเพื่อแก้บน ปฏิบัติเหยาๆเหยยะๆไม่ตั้งใจ ท่านก็จะไม่ได้อะไรกลับไป แก้ปัญหาชีวิตก็ไม่ได้ จะทุกข์กายทุกข์ใจน้ำไหลออกตาเหมือนตอนก่อนมา เมื่อ

เป็นอย่างนี้ท่านจะทำไม่ทำให้เสียเวลา เสียค่ารถค่าเรือ ขาดทุนเปล่าๆ เพราะฉะนั้นมาแล้วต้องให้ได้ของดีติดตัวกลับไปเป็นกำไรชีวิต

การปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานนั้น ไม่มีอะไรดีไปกว่าเจริญสติปัฏฐาน ๔ ขั้น ๕ รูป นาม เป็นอารมณ์ เราจะรู้วาระจิตของคนได้รวมหน่วยกิตไว้วันละสักละน้อย ไม่ได้หมายความว่า ว่างแล้วจึงมาปฏิบัตินะ การทำงานเช่น เขียนหนังสือก็ต้องกำหนดด้วย ตาเห็น รูปก็กำหนด เห็นหนอ เห็นหนอนี้ราคาหลายแสนนะ จากยืนหนอ ๕ ครั้ง ตั้งแต่ปลายผมลงมา ปลายเท้าขึ้นไป แล้วเราก็ดูคนอื่นอย่างนั้น มันเห็นด้วยปัญญา เดินเข้ามาแล้วใครหนอ ก็กำหนด เห็นหนอๆ ปัญญาจะบอกว่า คนนี้นิสัยไม่ดี คบไม่ได้ เป็นมิตรตอนกู่ เป็นศัตรูตอนทวง จะไม่ผิดเลยนะ

ญาติโยมทั้งหลายเอ๋ย ถ้าท่านเป็นนักปฏิบัตินะ ให้มันสวดมนต์ไหว้พระ เสร็จแล้วเดินจงกรม จากนั้นก็นั่งกรรมฐาน ทำให้ได้ทุกวันจนติดเป็นนิสัย วันไหนไม่ได้ปฏิบัติจะรู้สึกไม่สบายใจ นอนไม่หลับ ท่านต้องฝืนใจนะ ถ้าท่านไม่ฝืนใจ ชีวิตที่กำลังจะขึ้นสูงก็จะไหลลงต่ำอีก แต่ถ้าท่านทำได้ชีวิตก็จะรุ่งโรจน์โชติช่วง จะแก้ปัญหาวินิจฉัยได้ ฐานะก็จะดีขึ้น เงินไหลนองทองไหลมา เพราะปัญญาเกิด ไม่มีอะไรประเสริฐเท่าการปฏิบัติอีกแล้ว

การเจริญสติปัฏฐาน ๔ มีความสำคัญมาก อาตมาสูมาตั้ง ๑๐ ปี บวชมา ๑๐ พรรษาแล้วจึงรู้ เกสา โลมา นขา ทนฺตา ตโจ เรียกว่า ตจปัญจกกรรมฐาน แปลว่า กรรมฐานมีหนึ่งเป็นที่ ๕ เป็นอารมณ์ คือ กรรมฐานที่ท่านสอนให้พิจารณาส่วนของร่างกาย ๕ อย่าง มี ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง โดยความเป็นของปฏิรูปหรือโดยความเป็นสภาวะอย่างหนึ่งๆ ตามที่มันเป็นของมัน ไม่เอาใจเข้าไป

ผูกพันแล้วคิดวาดภาพฝันใฝ่ตามอำนาจกิเลส **กรรมฐาน** แปลว่าที่ตั้งแห่งการงาน หรืออารมณ์เป็นที่ตั้งแห่งการงานของใจ ใจหรือจิต จิตหรือใจก็เป็นอันเดียวกัน จะเรียกว่าใจก็ได้ จิตก็ได้ หรือจิตใจ ก็ได้ กรรมฐานจึงเป็นวิธีฝึกอบรมจิตใจและเจริญปัญญา แบ่งเป็น ๒ แบบ คือ สมถกรรมฐาน เป็นกรรมฐานเพื่อการทำให้สงบ หรือวิธีฝึกอบรมเจริญจิตใจ กับวิปัสสนากรรมฐานเป็นกรรมฐานเพื่อให้เกิดความรู้แจ้ง หรือวิธีฝึกอบรมเจริญปัญญา อย่างที่ญาติโยมปฏิบัตินี้เป็นแบบที่ ๒ คือวิปัสสนากรรมฐาน

เอาตามแปลกรรมฐานว่า ตำราคน เราต้องมีตำราคน ใช้ตำราคน จึงจะเป็นคนที่สมบูรณ์ พวกที่บวชแล้วสึกเข้า เมมาเย็น เพราะไม่รู้ตำราคน ตำรานี้ไม่มีขายในตลาด ต้องทำให้เกิดขึ้นในจิตใจของตน ถ้าได้ตำรานี้ คนเดินมารู้เลยว่านิสัยเขาเป็นอย่างไร **การเจริญสติปัฏฐาน**ก็คือ การทำตำราคนให้เกิดขึ้นในจิตใจของเรา ถ้ายังทำไม่ได้จะรู้สึกว่ามันยากเย็นแสนเข็ญ แต่พอทำได้แล้วง่ายมาก เพราะจิตเป็นธรรมชาติคิดอ่านอารมณ์ รู้อารมณ์ ในการปฏิบัติไม่ได้ห้ามไม่ให้คิด แต่วิธีปฏิบัติคือ ให้กำหนดรู้ว่า คิดเรื่องอะไร แล้วปัญญาจะบอกเองว่า คิดเรื่องนี้ไม่ได้ประโยชน์ เสียเวลาคิด หรือไม่ก็จะบอกว่า จะแก้ปัญหายังไง

ท่านศาสนิกชนทั้งหลายที่อยู่ ณ ที่นี้ ไม่ว่าจะท่านจะนับถือศาสนาอะไร พุทธ คริสต์ อิสลาม พราหมณ์-ฮินดู หรือลัทธิ ในฐานะที่เราเกิดมาเป็นคนหรือเป็นมนุษย์ ย่อมต้องมีความทุกข์ มีปัญหาด้วยกันทั้งนั้น บางคนเกิดมาไม่มีความสุขกับเขาเลย มีแต่ความทุกข์ กลุ่มอกกลุ่มใจน้ำไหลออกตา น้ำตานองหน้าทุกเช้าค่ำ ท่านศาสนิกชนทั้งหลายเอ๋ย ท่านมาที่นี่ก็เพื่อจะมาเรียนวิชาแก้ทุกข์ แก้ปัญหาชีวิต ใช่หรือไม่ เส้นทางคดคือ ชีวิตของคน เส้นทางขึ้น ๆ

ลง ๆ คือ พรหมลิขิต เป็นวัฏจักรชีวิต อันที่จริงพระพรหมท่านก็อยู่ของท่าน ไม่ได้มาลิขิตชีวิตของเราแต่ประการใด ตัวเราเองที่ลิขิตชีวิตของเราด้วยกรรมคือ การกระทำ ไม่ใช่พรหมลิขิต แต่เป็นกรรมลิขิต สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรมด้วยการกระทำของเขาเอง บางคนพ่อแม่มีเงินทอง แต่ลูกไม่เอาไหน เราเกิดมาเพื่อรอเวลาตาย ได้เพื่อรอเวลาเสีย มีเพื่อรอเวลาหมด บุญกรรมนำแต่ง เงานุญเงาบาบติดตามเราทุกคน

อาตมาคอหักเมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๑ เวลาเที่ยง สีสิบห้า เสลด เลือด จุกคอจุกจุก หายใจไม่ออก แต่ปรากฏว่ามาหายใจที่ลิ้นปีแทน คนเดียวหัวหาย สองคนเพื่อนตายคือ สติกับสัมปชัญญะ ผนวกบวาศีลบวกรธรรม เกิดปัญญาแก้ปัญหาวีชีวิต อาตมาบวชแล้วมองย้อนกลับไปหาอดีตในชีวิตของเราว่า ช่างเลวร้ายเสียเหลือเกิน จะไม่ปฏิเสธทุกข้อหา จะยอมใช้กรรมทุกประการ เดียวนี้คนเราปฏิเสธทุกข้อหา อาตมาจึงสอนเด็กเสมอว่า หนอย่ำทำบาป หลวงพ่อโดนมาแล้ว หายใจที่ลิ้นปี เลือด เสลดเต็มคอ อธิษฐานไม่ขอเกิดในโลกมนุษย์อีก มีแต่อธิษฐานริษยากัน ฟ้ำฟ่าก็โดนมาแล้ว ฟ้ำฟ่าทำให้ระลึกรู้ถึงที่เคยสาบานกับโยมยาย เลยแม่เมตตาให้โยมยาย ใครหนออยากมีทุกข์ มีแต่ต้องการความสุขด้วยกันทุกคน เมื่อต้องการความสุข แล้วทำไมจึงไปสร้างทุกข์ให้คนอื่นเล่า

ท่านพี่น้องศาสนิกชนทั้งหลายเอ๋ย อย่าเบียดเบียนทำร้ายประหัดประหารกันเลย เราเกิดมาเพื่อรอเวลาตายมิใช่หรือ แล้วจะฆ่ารันพันแทงกันไปทำไมเล่า ถ้าท่านไม่ฆ่าเขาเขาจะไม่ตายกระนั้นหรือ หรือว่าถ้าท่านฆ่าเขาแล้วท่านจะไม่ตาย คนที่เขาไม่ปฏิบัติธรรมเขาจะคิดไม่เป็น แต่ท่านทั้งหลายที่นี้ ณ ที่นี้ ไม่ว่าจะนับถือศาสนาใด เราก็คือคนไทยเหมือนกัน เราจะไม่เกลียดชังกัน เราจะสร้าง

ความดีให้ตัวเอง มาที่นี้มาสร้างความดีนะ มาสร้างความดีให้ตัวเอง ให้ญาติพี่น้องแล้วก็ให้ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ชาติก็คือ ตัวเรา พ่อแม่พี่น้องเรา ผู้ที่อยู่บนผืนแผ่นดินไทย ไม่ว่าจะมาจากที่ใดก็ตาม เมื่อมาอยู่บนผืนแผ่นดินไทย ก็ถือว่าเป็นชาติ ศาสนาก็คือ ศาสนาที่คนในชาตินับถือ ชาติไทยมีพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ พระมหากษัตริย์ทุกพระองค์ทรงเป็นพุทธมามกะ ต่อมาในภายหลังเมื่อศาสนาอื่นๆเข้ามาเผยแพร่ในประเทศไทย พระมหากษัตริย์ก็ทรงเป็นศาสนูปถัมภก มิได้ทรงกีดกันกันขวางศาสนาอื่นแต่อย่างใด ทรงให้เสรีภาพในการนับถือศาสนาแก่พลกนิกรของพระองค์อย่างเสมอภาคกัน

ประเทศไทยของเราต้องมีสถาบันหลักคือ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ จะขาดอย่างหนึ่งอย่างใดไปไม่ได้ แต่อดมาเสียใจเหลือเกิน เสียใจที่อภัยสี่สิบสามปีข้างหน้าคนไทยจะแตกสามัคคีแบ่งสี่ แบ่งห้า นี่พวกตัว นั่นพวกอื่น พยายามทำลายสถาบันหลักของชาติ อดมาขอเรียกคนพวกนี้ว่า ผู้ทำลาย เพราะเขาจ้องจะทำลายทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ประเพณีอันดีงามที่บรรพบุรุษของเราช่วยกันรักษามาเป็นเวลานานและถ่ายทอดสืบสานมาถึงรุ่นลูกรุ่นหลาน อีกไม่นานท่านจะให้เห็น มันเป็นไปตามกฎแห่งกรรมที่พวกเขาทำเอาไว้ ไม่มีใครไปหยุดยั้งหรือห้ามปรามได้ท่านที่อยู่ ณ ที่นี้ ถ้าท่านยังไม่ตายเสียก่อนก็คอยดูกันต่อไปว่าจะจริงอย่างที่อดมาพูดมาหรือไม่ กลับที่พักแล้วไปจดไว้เลยก็ได้ว่า วันที่เท่านี้ เดือนนี้ ปีนี้ หลวงพ่อวัดป่ามะม่วงพูดอย่างนี้ๆ ถ้าไม่จริงอดมาให้ปรับ จะยกหอประชุมหลังนี้ให้เลย เอาละ เมื่อรู้แล้วก็ไม่ต้องเสียอกเสียใจหรือตีตนไปก่อนไข้ หน้าที่ของผู้ปฏิบัติก็คือ กำหนดรู้ ได้ยินได้ฟังอะไรมาาก็ให้กำหนด รู้หนอ รู้หนอ โดยไม่ต้อง

ไปปรุงแต่ง เราสร้างความคิดของเราเอาไว้ แล้วความคิดก็จะปกปักรักษาเราให้อยู่รอดปลอดภัย ส่วนคนที่เขาทำไม่ดี วันหนึ่งเขาก็ต้องแพ้ยัยตัวเอง คนเราที่เกิดมาในโลกมีดีมีเลวต่างกัน ดังที่พระพุทธองค์ตรัสไว้ ปรากฏในพระไตรปิฎกบาลี เล่มที่ ๑๔ ข้อ ๕๙๖ หน้า ๓๘๕ ว่า กมฺมํ สตุเต วิภชตี ยทิตฺถํ หีนปฺปณฺเฑตตาย - กรรมย่อมจำแนกสัตว์คือ ให้ทรมและประณีต

เอาละ นี่ก็หกโมงครึ่งแล้ว ให้ท่านผู้ปฏิบัติธรรมปฏิบัติต่อจนถึงสองทุ่มครึ่ง ให้เดิน ๑ ชั่วโมง นั่ง ๑ ชั่วโมง สองทุ่มครึ่งอาตมาจะขึ้นมาอีกครั้ง แม่พินช่วยดูแลให้ความสะดวกด้วยนะ พระอาจารย์สั่งผู้ช่วย แม่พินบอกผู้ปฏิบัติธรรมคุกเข่ากราบพระอาจารย์สามครั้ง นายสมชายซึ่งนั่งรออยู่ข้างหลังด้านซ้ายมือใกล้กับประตูทางเข้า ลุกขึ้นไปหยิบยามแล้วเดินตามไปส่งท่านยังกุฏิ จากนั้นจึงกราบลาไปหาลูกเมีย ต่อจากนี้เป็นหน้าที่ของนายขุนทอง ตัวเขาจะมาอีกครั้ง เวลา ๘.๓๐ น.ของวันรุ่งขึ้น

เจ้าอวาสวัสดิ์ปามะม่วงขึ้นไปยังชั้นบนของกุฏิ นายขุนทองไม่รู้หายหน้าหายตาไปไหน หากท่านก็รู้ว่า เมื่อถึงเวลาที่ท่านจะไปบรรยายธรรมและสอบอารมณ์ผู้ปฏิบัติที่หอประชุม เขาก็จะมาทำหน้าที่แทนนายสมชายคือ ถ้อยยามเดินตามมาส่งท่าน ท่านจัดการสร่งน้ำอีกครั้งหลังจากสร่งไปเมื่อแปดชั่วโมงที่แล้ว ช่วงที่อยู่คนเดียวท่านไม่มีเวลาสร่งน้ำมากนักเพราะเวลาส่วนใหญ่หมดไปกับการเดินทาง ต้องออกจากที่พักกันตั้งแต่ตีห้าทุกวัน ทั้งนี้เพราะพุทธสังเวชนียสถานแต่ละแห่งอยู่ห่างกันมาก ต้องนั่งรถเป็นวันจึงจะถึง อากาศเดือนกุมภาพันธ์ก็หนาวเหน็บเจ็บทรวง ผู้แสวงบุญไม่ว่าจะเป็นพระหรือคฤหัสถ์ไม่มีใครสร่งน้ำหรืออาบน้ำต่อนเข้ากันเลย แต่ตอนเย็นนั้น หากไม่สร่งไม่อาบก็คงนอนไม่เป็นสุขเพราะเนื้อตัวเปรอะฝุ่น

โยมบางคนที่ไม่ได้คลุมศีรษะก็จะหัวแดงเป็นฝรั่งไปเลย เพราะถนนไม่ได้ราดยางมะตอย

สรองน้ำเสริจท่านจัดการหยิบสมุดบันทึกขึ้นมาเพื่อจะจดบันทึกเรื่องต่างๆที่ได้สนทนากับหลวงพ่อบ้านป่าอาจารย์ของท่านบนเครื่องบินเมื่อเวลาตีสองเศษๆ เรื่องแรกของการสนทนาเป็นเรื่องเกี่ยวกับการฝึกตนของมนุษย์ซึ่งท่านได้ผ่านการฝึกตนมาครบถ้วนกระบวนการแล้วและอาจารย์ของท่านก็ได้มอบหมายหน้าที่ให้ฝึกผู้อื่นต่อไป เรื่องที่สองสำคัญมากคือ อิกยีสิบปีข้างหน้า พระธรรมคำสอนจะถูกบิดเบือนโดยพระแสงๆ เช่อๆ ชนๆ ต่อแต่นี้ไป การเทศน์สอนหรือการบรรยายธรรมของท่านจะต้องมีหลักฐานอ้างว่า คำทรงสอนของพระบรมศาสดาที่ท่านอัญเชิญมานั้นอยู่ในพระไตรปิฎกบาลีเล่มไหน ข้อที่เท่าไร หน้าอะไร ภายหลังจากเมื่อมีผู้แต่งพระไตรปิฎกขึ้นมาใหม่ หากไม่ตรงกับหลักฐานเดิมจะได้รู้ว่านั่นมิใช่คำทรงสอนของพระบรมครูผู้ทรงรู้แจ้งในโลก

สมภารวัดป่ามะม่วงทำงานไปได้ประมาณ ๓๐ นาที หลานชายตัวดีก็ขึ้นมาเรียนว่า

“หลวงลุงอะมีอาคันตุกะมาขอพบอยู่ข้างล่างอะ”

“ตุเกะตุเกะที่ไหนอีกล่ะ ก็เอ็งจัดเวลาลงรับแขกเองจำไม่ได้แล้วหรือ”

“จำได้ซิอะ สิบบโมงเข้ากับบ่ายสองโมง แต่เนี่ยเขามิเรื่องสำคัญจริงๆ หลวงลุงลงไปพบเขาหน่อยนะอะ คนดีคนดี”

“เอ็งลงไปบอกเขาว่า ข้ามีงานต้องทำให้มาพรุ่งนี้สิบบโมงหรือไม่กี่บ่ายสอง” ท่านเจ้าของกุฏิพยายามรักษากฎทั้งที่คนตั้งกฎพยายามละเมิด เห็นหนอ รายงานว่า ท่านต้องลงเพราะนายขุนทองรับค่าจ้างจากเขามาแล้ว

“หลวงลุงได้โปรดเถอะ หนูไหว้ละ” เขาก็มลงกราบปลกๆ

สามครั้งแล้วพูดต่ออีกว่า

“ต้องเป็นเรื่องคอขาดบาดตายสำหรับเขาแน่เลย เขาจึงต้อง
ผีนกฏ”

“ไม่ใช่เรื่องคอขาดบาดตายสำหรับเขาหรอกขุนทอง แต่
เพราะเขาจ้างเอ็งทำร้อยบาท จริงไหม เงินยังอยู่ในกระเป๋าเอ็ง”

“แหม หลวงลุงเนีย รู้ไปซะทุกเรื่องเลย ก็ต้องโทษหลวงลุง
นั่นแหละ อยากรู้ซื้อผ้าสำหรับมาฝากหนู”

“มันไปเกี่ยวอะไรกับผ้าด้วยละ ถ้าปัญหาหนักก็เอาคืนมา
ข้าจะได้เอาไปให้คนที่เขาไม่มีปัญหา” ท่านพระครูพยายามจะเอา
ชนะหลานชายตัวดี แต่เอาตัวดีหรือตัวร้ายกันแน่ ท่านเกิดความไม่
มั่นใจ

“อ้อเข้าปากข้างแล้ว คินก็อโง่ซีหลวงลุง” หลานชายไม่ยอม
ลดละ แล้วจึงอธิบายว่า

“ก็ผ้าสำหรับแสนสวยที่หลวงลุงซื้อมาฝากนะ มันต้องไปตัด
เสื่อกับกระโปรงข้างในก่อนค่อยใส่ได้ ไม่งั้นก็ไปตายเลย ที่จริงหนู
ก็ชอบเป็ๆอยู่หรอกถ้าได้สวมตะบิ้งทองคำไว้ข้างใน แต่หลวงลุงก็ไม่
ยอมซื้อให้สักที เพราะฉะนั้นเงินห้าร้อยนี้หนูจะเอาไปเป็นค่าเสื่อและ
กระโปรงชั้นใน ที่เหลือจะเก็บไว้ซื้อตะบิ้งทองคำ”

“เอาละๆ ไม่ต้องยกแม่น้ำทั้งห้า ไปบอกเขาว่า สองทุ่มข้า
จะลงไป รออีก ๓๐ นาที”

“อู๊ย. ขอบคุณฮะ ขอบคุณ หลวงลุงใจดีใจดี” นายขุนทอง
ทำหน้าที่ระรื่นระริกกระรี กราบปลกๆสามครั้งแล้วรีบลงบันไดไปแจ้ง
อาคันตุกะทั้งสาม ท่านพระครูทำงานจนถึงสองทุ่มแล้วจึงลงไปรับ
แขกที่กุฏิชั้นล่าง หยิบยามลงไปด้วย

อาคันตุกะที่มาขอพบนอกตารางเวลาเป็นบุรุษหนึ่ง สตรีสอง

คนทั้งสามกราบท่านพระครูสามครั้งแล้วบุรุษจึงแนะนำตัวกับท่านว่า

“ผมกับภรรยาและเพื่อนร่วมงานมาจากกรุงเทพฯ ครับ ต้องกราบขอภัยที่มารบกวนเวลาของพระคุณเจ้า แต่ที่ต้องมานอกตารางรับแขกเพราะเพื่อนร่วมงานของผมไม่สามารถพูดในที่สาธารณะได้ จึงต้องมากราบรบกวนพระคุณเจ้าในยามวิกาล” เขาพูดพลางมองไปที่นายขุนทองเหมือนไม่ต้องการให้รับรู้เรื่องที่เพื่อนร่วมงานของเขาจะมาเรียนปรึกษาท่านพระครู เพราะเธอบอกว่า เป็นความลับสุดยอด ท่านพระครูจึงพูดขึ้นว่า

“อาตมาต้องขอภัย อาตมาตั้งกฎไว้ว่า ใครก็ตามที่มาพบอาตมา จะต้องมีคนของอาตมานั่งเป็นพยานอยู่ด้วย เพราะต่อไปในอนาคตจะมีคนใส่ร้ายป้ายสีและจ้วงจาบอาตมา จะได้มีพยานรู้เห็น แต่โยมไม่ต้องห่วง ถ้าสิ่งที่โยมจะปรึกษาอาตมาเป็นเรื่องที่ต้องปกปิด อาตมาก็จะไม่เปิดเผยให้ใครรู้ ถ้าเป็นประโยชน์แก่ญาติโยม อาตมาก็จะนำไปเล่าแต่จะไม่บอกว่า เจ้าของเรื่องเป็นใคร โยมก็จะได้รับบุญด้วย ตกลงไหม”

“อย่างนั้นก็ได้ครับ แต่เรื่องที่จะมากราบเรียนพระคุณเจ้าในวันนี้คงจะต้องให้เพื่อนร่วมงานเป็นคนเล่า เพราะผมยังไม่ทราบรายละเอียดทั้งหมด ผมขอแนะนำตัวครับ ผมชื่อกุลศ ภรรยาชื่อทักษิณา เพื่อนร่วมงานชื่อสุขุมพร ยังเป็นโสด เราสามคนเป็นอาจารย์ระดับ ๗ สอนอยู่โรงเรียน ...” เขาเอ่ยชื่อโรงเรียนมัธยมในกรุงเทพฯ ที่มีชื่อเสียงด้านการศึกษา

“ตอนนี้ปลดเกษียณกันหมดแล้วครับ ผมเกษียณเมื่อปี ๒๕๒๖ ส่วนภรรยาและเพื่อนร่วมงานเกษียณเมื่อปีที่แล้ว”

“ขอประทานโทษ แล้วอาจารย์มีบุตรกี่คน” ท่านพระครูถาม

อาจารย์กุศล

“ผมเป็นหมันครับหลวงพ่” อาจารย์กุศลตอบ

“ตอนแรกคุณกุศลเขาจะไปขอเด็กโรงพยาบาลมาเลี้ยงเป็นบุตรบุญธรรม แต่พอคิดไปคิดมาก็ต้องยกเลิกค่ะพระคุณเจ้า เพราะมีเพื่อนครูที่สอนโรงเรียนเดียวกับเขาไปขอเด็กผู้ชายจากโรงพยาบาลมาเลี้ยง ปรากฏว่านิสัยเกกมะเหรกเกร ไม่เรียนหนังสือ คบเพื่อนไม่ดีแล้วก็ผลาญสมบัติเขาจนแทบจะหมดตัว เพื่อนอาจารย์อีกคนก็ขอเด็กผู้หญิงมาเลี้ยง พอโตเป็นสาวก็คบผู้ชาย เทียวไปนอนบ้านโน้นบ้านนี้ ไม่ยอมกลับบ้านใช้เงินเก่งแต่เรียนหนังสือไม่เก่ง ดิฉันกับคุณกุศลก็เลยเลิกล้มความคิดที่จะเอาลูกเขามาเลี้ยง เอาเมียงเขามาอม อยู่กันสองตายายสบายกว่า” อาจารย์ทักษิณาเล่าบ้าง

“แล้วยังไงล่ะ จะมาขอลูกจากอาตมาหรือ คงไม่ทันไร แล้วระมิง อยู่กันสองคนตายายดีกว่า อาตมาเคยเห็นนะ คุณหญิงคนหนึ่งเขามาปรึกษาว่า จะไปขอเด็กผู้หญิงมาเลี้ยงเป็นลูกบุญธรรม อาตมาดูหน้าก็รู้ว่า จะถูกลูกบุญธรรมฆ่าเอาสมบัติ ก็ห้ามแต่เขาไม่เชื่อ ไปขอเด็กโรงพยาบาลศิริราชมาเลี้ยง พอโตขึ้นก็ฆ่าคุณหญิงตาย ขนสมบัติพวกแก้วแหวนเงินทองหนีไปกับคนขับรถ อาตมาจึงขอแนะนำว่า อย่าเอาลูกเขามาเลี้ยง อย่าเอาเมียงเขามาอมเลย” ท่านแนะนำด้วยความปรารถนาดี

“ค่ะ ดิฉันก็เลยเลิกล้มความคิดมาตั้งแต่ตอนนั้น ดิฉันมาวันนี้ก็ไม่ได้มีปัญหาอะไร พอตีเพื่อนคือ อาจารย์สุขุมพรเขาชวนมาก็เลยมาเป็นเพื่อนเขาค่ะ ดิฉันได้ยินกิตติศัพท์ของพระคุณเจ้ามานาน เพิ่งจะมีโอกาสได้มาราบวันนี้เองค่ะ” อาจารย์ทักษิณาราบเรียน อาจารย์สุขุมพรจึงพูดขึ้นว่า

“ดิฉันมีปัญหามากราบเรียนถามพระคุณเจ้าเกี่ยวกับเรื่อง

เนื้อคู่ค่ะ” นายขุนทองกำลังจะกรี๊ดออกมา ทว่าเอามือปิดปากไว้ทัน มิฉะนั้นคำจ้วงห่าร้อยบาทอาจถูกเรียกคืน ก็คุณป้าคนนี้เป็นโสดและปลดเกษียณแล้ว ยังจะถามหลวงลุงเกี่ยวกับเนื้อคู่ สติยังดีอยู่หรือเปล่าเนี่ย

“หา อาจารย์พูดว่าอะไรนะ อาตมาได้ยินไม่ถนัด” ท่านพระครูมองหน้าอาจารย์สาวโสดที่ปลดเกษียณมายังไม่ทันครบปีเพราะรู้สึกไม่แน่ใจ ท่านอาจหูเพื่อน ไม่ก็ตาผาด หรืออาจหูผาด ไม่ก็ตาเพื่อน อย่างใดอย่างหนึ่ง อาจารย์สุขุมพรจึงพูดซัด ๆ ซ้ำ ๆ ว่า

“คืออย่างนี้ค่ะพระคุณเจ้า ที่ดิฉันเป็นโสดนี้ไม่ใช่เพราะไม่มีใครมาจีบนะคะ มีคนมาจีบมากมายก่ายกองเลยคะ ก็ดิฉันสวยคือตอนสาว ๆ นะคะ แต่ตอนนี้สวยไปหมดแล้วเพราะแก่ นอกจากสวยแล้วก็ยังรวย ดิฉันเป็นลูกสาวคนเดียวของเดียวกับแม่ เตี้ยเพ็งเสียวไปเมื่อสองปีที่แล้ว ทั้งมรดกไว้ให้แม่กับดิฉันมากมาย กินไปทั้งชาติก็ไม่หมด เฉพาะเงินสดในธนาคารก็สิบล้าน นอกจากนี้ยังมีอสังหาริมทรัพย์นับได้กว่าสิบล้าน ตอนดิฉันเป็นสาว ใครมาขอเตี้ยก็ไม่ยอมให้ กลัวว่าเขาจะมาหลอกเอาทรัพย์สินสมบัติ ดิฉันก็เลยต้องเป็นโสด แต่ดิฉันก็ชอบเพื่อนร่วมงานคนหนึ่ง แอบรักเขาข้างเดียวคะ ที่ต้องแอบรักเพราะเขามีภรรยาแล้ว ดิฉันกลัวผิดศีลข้อ ๓ ก็เลยเก็บเป็นความลับไว้คนเดียว ทีนี้เมื่อตอนปลดเกษียณเมื่อเดือนตุลาที่ผ่านมา ดิฉันไปแสวงบุญที่ประเทศอินเดียกับเพื่อนที่เคยเรียนมัธยมมาด้วยกัน เขาก็เป็นอาจารย์เหมือนกันแต่สอนคนละโรงเรียน แล้วก็เกษียณพร้อมดิฉัน”

“อาตมาก็เพิ่งกลับจากอินเดียเมื่อเช้านี้เอง” ท่านเจ้าของกุฎิพูดขึ้น

“หรือคะ พระคุณเจ้าไปกับทัวร์อะไรคะ”

“อาตมาไปกับสุทธิธรรมท้าว”

“ท้าวเดียวกันเลยคะ เขาบริการดีนะคะ ผู้นำท้าวเขาสวย หน้าตาอ้วนแถมแจ่มใส ไม่เคยดูถูกท้าว เพื่อนที่เขาชวนไปเขาเคยไปมาครั้งหนึ่งแล้ว แต่ไปกับอีกท้าวหนึ่ง ผู้นำท้าวดูยังกับเสือกกับยักษ์ เขาเลยเข็ดไม่ไปท้าวนั้นอีก ที่นี้ดิฉันก็ไปได้ความคิดดี ๆ มาจากอินเดียคะ”

“อาจารย์จะไปบวชช้อยู่อินเดียหรือ” ท่านเจ้าของกุฏิถามยิ้ม ๆ

“เปล่าหรอกคะ ดิฉันยังไม่อยากบรรลุนิพพานในชาตินี้ ขอมีสามีก่อน ก็พระพุทธองค์ยังทรงอภิเษกสมรสกับพระนางพิมพา呢คะ แล้วมีพระโอรสคือ ราहुลกุมาร หลังจากนั้นจึงเสด็จมหาภิเนษกรรม และใต้ตรัสรู้พระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ คือต้องเป็นไปตามขั้นตอนใช่ไหมคะ”

“แปลว่าอาจารย์จะอภิเษกสมรสก่อนแล้วค่อยบวชช้อย่างนั้นใช่ไหม แต่อาตมาว่าคงตามขั้นตอนตามแบบพระพุทธองค์ไม่ได้ เพราะอย่างน้อยที่อาตมาเห็นคือ อาจารย์คงมีพระราชโอรสหรือพระราชธิดาไม่ได้” ท่านพระครูเฝ้าอย่างนิกสนุก เกิดมาจนอายุย่างห้าสิบเจ็ดเข้าปีนี้ก็เพิ่งจะมีเรื่องประหลาด ๆ มาให้รู้ให้เห็น ขณะนั้นเวลาสองทุ่มสิบห้า เหลือเวลาอีก ๑๕ นาทีท่านจะต้องไปบรรยายเรื่อง **ความลับที่ถูกเปิดเผย** ให้ผู้ปฏิบัติธรรมฟัง จึงบอกอาจารย์วัยหกสิบเศษว่า

“ขออภัย อาจารย์ช่วยรวบรัดหน่อย เพราะสองทุ่มครึ่งอาตมาต้องไปบรรยายที่หอประชุม” อาจารย์สุขุมพรจึงเล่าอย่างรวบรัดว่า หล่อนไปได้ความคิดดี ๆ มาจากอินเดียที่พระวิทยากรเล่าให้ฟังคือธรรมเนียมผู้หญิงขอผู้ชายแต่งงานและเป็นฝ่ายจ่ายค่าสินสอดให้ฝ่ายชายด้วย หล่อนมีเงินมากมายที่จะจ่ายค่าสินสอด หากหล่อน

จะคุยกับภรรยาของคนทีหล่อนหลงรักว่า จะให้ค่าสินสอดเป็นเงินสองล้านบาท เพื่อขอให้ภรรยาหย่ากับสามี แต่ไม่ต้องจดทะเบียนกับหล่อนก็ได้ หรือจะจดหล่อนก็ไม่ขัดข้อง แต่หล่อนไม่สามารถบอกได้ว่า ผู้ชายทีหล่อนหลงรักเป็นใคร จึงขอให้ท่านพระครูช่วยดูให้และช่วยเจรจากับภรรยาของฝ่ายชายด้วย

ท่านพระครูรู้สึกว่าเป็นงานหนักทีสุดเท่าทีท่านเคยพบมา หากทีต้องตรวจสอบก่อนว่าอาจารย์สุขุมพรยังสติดีอยู่หรือว่าเพี้ยนไปแล้ว จึงวานเพื่อนตายคือ เห็นหนอ ช่วยตรวจสอบ เห็นหนอรายงานเดี๋ยวนั้นว่า

สมัยอยุธยาตอนกลาง คนทั้งสามเคยเป็นสามีภรรยากัน อาจารย์กุศลเป็นภรรยา อาจารย์ทักษิณาและอาจารย์สุขุมพรเป็นสามี เพราะทั้งสองเป็นเพื่อนรักกัน แล้วเกิดชอบผู้หญิงคนเดียวกัน จึงตกลงกันว่า ให้ผู้หญิงเป็นคนตัดสินใจ ผู้หญิงทีตัดสินใจไม่ได้เพราะรักผู้ชายสองคนนั้นเท่า ๆ กัน จึงตกลงยอมเป็นภรรยาของทั้งสองคน มีลูกชายลูกสาวกับสามีห้วปีท้ายปี ต้องทุกข์ยากลำบากภายในยามตั้งท้องและคลอดลูก จึงตั้งจิตอธิษฐานว่า ชาติหน้าขอเกิดเป็นผู้ชาย และขอให้เป็นหมัน ส่วนสามีสองคนนี้ก็ขอให้เกิดเป็นผู้หญิงและเป็นภรรยาของเขาทั้งสองคน เรื่องก็มีเท่านี้แหละ

เจ้าอาวาสวัดป่ามะม่วงรู้เรื่องราวความเป็นมาของบุคคลทั้งสามจาก เห็นหนอ แล้ว จึงพูดขึ้นว่า

“อาตมาคงจะให้คำแนะนำอะไรไม่ได้ ไม่ใช่ไม่ยอมช่วยอาจารย์หรอกนะ แต่อาตมาเป็นบรรพชิตในพระพุทธศาสนา ต้องไม่ละเมิดพระวินัย คือถ้าอาตมาบอกหรือแนะนำอาจารย์ อาตมาก็จะต้องอาบัติสังฆาทิเสส ลิกขาบทที ๕ คือ ชักสือ เป็นอาบัติหนักหรืออาบัติชั่วหยาบ อาตมาต้องขอกฎทีไม่สามารถทำตามทีอาจารย์ขอ

คงเข้าใจอาตมานะ”

“ค่ะ พระคุณเจ้า ถ้าเช่นนั้นดิฉันจะขอพูดตรงไปตรงมา กับเพื่อนร่วมงานของดิฉันตรงนี้เลย พระคุณเจ้าจะต้องอับติข้อซักส้อมไหมคะ”

“อาตมาฟังได้ แต่ออกความเห็นไม่ได้” ท่านพระครูตอบ อาจารย์สาวโสด้วยหกสิบเศษคิดว่าเป็นไงก็เป็นกัน จะพูดต่อหน้าพระคุณเจ้านี้แหละ ตัดสินใจแน่วแน่แล้วจึงพูด ทว่ายังไม่ทันเอ่ยปาก อาจารย์ก็ขำขันก็พูดแซงขึ้นว่า

“พร เธอชอบใครในโรงเรียนหรือ แล้วเธอจะจ่ายสองล้านจริงๆหรือ”

“จริงซี ฉันวางแผนไว้นานแล้วแต่อายเพื่อนร่วมงานคนอื่น ๆ เลยไม่กล้าบอกใคร แต่ตอนนี้ฉันเกษียณแล้ว ไม่ต้องพบหน้าเพื่อนร่วมงานแล้ว จึงชวนเธอกับอาจารย์กุศลมาปรึกษาพระคุณเจ้า”

“เอาอย่างนี้ ฉันไม่รู้ว่าคุณแอบชอบใครที่โรงเรียน แต่คงไม่ใช่พ่อ. ของเราหรอกนะ ถ้าเธอบอกจะขอแต่งงานกับพ่อ. ฉันจะคัดค้านหัวชนฝาเลย เขารู้กันทั้งโรงเรียนว่าพ่อ. ของพวกเรานะ ชี้เหล้าเจ้าชู้ คอรัปชั่น ตัดการพนัน ฉันไม่อยากจะให้เธอต้องถูกเขาผลาญหมดตัวตอนแก่ เอาอย่างนี้ดีไหม ฉันอยากช่วยเธอ เธอแต่งกับคุณกุศลไหม อย่าว่าฉันขายสามมีเลยนะ ฉันคิดแค่ล้านเดียวเท่านั้น” อาจารย์สุขุมพรดีใจแทบจะกระโดดกอดเพื่อนรักที่เรียนด้วยกันมาตั้งแต่ชั้นมัธยม เรียนมหาวิทยาลัยก็อยู่คณะครุศาสตร์ด้วยกัน แถมสอบบรรจุเข้ามาทำงานที่เดียวกันอีก เพื่อนดี ๆ อย่างนี้จะหาที่ไหนได้อีก อาจารย์กุศลเองก็แอบฟังพอใจอาจารย์สุขุมพรมาตั้งแต่พบหน้ากันครั้งแรก แต่ไม่กล้าคิดไกลไปกว่านั้นด้วยเกรงจะผิดศีล

ข้อกาเมย

“แล้วเธอจะไม่ถามสามีเธอหรือว่า เขาโอเคหรือเปล่า”
อาจารย์สุขุมพรบอกเพื่อนวัยเดียวกัน

อาจารย์ทักษิณาจึงสั่งสามีว่า

“คุณ ไปอยู่กับเพื่อนฉันนะ เราอยู่ด้วยกันมาเกือบสี่สิบปีแล้ว
คุณคงอยากจะเปลี่ยนไปอยู่กับเพื่อนฉันบ้าง บอกตามตรงว่า ฉัน
อยากจับเงินล้าน จะเอาไปให้หลานเรียนปริญญาเอก” แล้วพูดกับ
เพื่อนที่เป็นเจ้าของเงินว่า

“ฉันมีหลานสองคน ลูกพี่สาวคนหนึ่ง ลูกน้องชายคนหนึ่ง”

“ไม่เป็นไร ฉันจ่ายสองล้านอย่างที่พูดมา แก่จนผมสองสี่
แล้วพูดคำไหนต้องเป็นคำนั้น จริงไหมคะพระเจ้า”

“แล้วแต่จะตกลงกันเองเถอะ อาตมาขอฟังอย่างเดียว” ท่าน
เจ้าของกุฏิพูดอย่างระมัดระวังเพื่อมิให้กระทบกระเทือนศีลของ
บรรพชิตซึ่งมีทั้งหมด ๒๒๗ ข้อ หรือ ๒๒๗ ลิกขาบท

“ว่ายังไงล่ะคุณ นี่ฉันไม่ได้ผลักใส่ใส่ส่งคุณนะ แต่ฉันบอก
ไม่ถูกว่าทำไมจึงยอมยกคุณให้กับยายพรโดยไม่มีความเสี่ยงตายหรือ
หิงหวงเหมือนภรรยาทั่วไป มันเกิดความรู้สึกคล้ายกับที่เราสาม
คนเคยอยู่ด้วยกันมา เป็นไปได้ไหมคะพระเจ้าที่ดิฉัน สามี และ
เพื่อนเคยผูกพันกันมาตั้งแต่ครั้งอดีตชาติ ไม่ใช่ดิฉันอยากได้เงิน
จนถึงกับต้องขายสามีนะคะ ถึงเพื่อนจะขอเปล่าๆโดยไม่ต้องให้ดิฉัน
แม้แต่บาทเดียว ดิฉันก็จะยกให้คะ” ท่านพระครูยังไม่ทันได้ตอบ
อาจารย์กุลกลก็พูดขึ้นว่า

“ผมก็มีความรู้สึกคล้ายๆกับภรรยาครับ ผมยอมรับว่า วัน
แรกที่ผมพบอาจารย์สุขุมพร ผมก็รู้สึกชอบเขา แต่ผมก็ไม่เคยบอก
ให้ใครรู้ สู้เก็บไว้คนเดียวจนกระทั่งเธอชวนมากลางพระคุณเจ้า”

“เอาละ ตกลงกันได้แล้วไซ้ใหม่ อาตมาจะได้ไปปฏิบัติหน้าที่ อาตมาจะบอกเคล็ดลับให้อย่างหนึ่งว่า ถ้าอาจารย์อยากรู้เรื่องอดีตชาติที่เรียกว่า ระลึกชาติได้ ก็ให้พากันมาเข้ากรรมฐาน อาตมารับรองว่า ในสามคนนี้ ต้องมีอย่างน้อยหนึ่งคนที่จะระลึกอดีตแต่หนหลังได้” ท่านหมายถึงอาจารย์กุศลเพราะบุรุษมักมีสมาธิดีกว่าสตรี สตรีเป็นเพศที่ชอบคิดโน่นคิดนี่ คิดเล็กคิดน้อย คิดหวาดระแวง แคลงใจ สารพัดที่จะคิด เลยทำให้จิตตั้งมั่นได้ยาก

อาจารย์สุขุมพรหยิบเข้ศรนาคราภกรสิกรไทยมาเขียนให้ อาจารย์ทักษิณาโดยเขียนคำว่า **สด** หลังคำว่า **จ่าย** และ **สองล้าน บาทถ้วน** หลังคำว่า **บาท** แล้วลงลายมือกำกับ จากนั้นจึงหยิบธนบัตรที่เตรียมใส่ซองสีน้ำตาลไว้สองแสนบาทถวายท่านพระครู

“ค่านายหน้าหรือ” ท่านถามยิ้มๆ

“เปล่าค่ะ พอดีดิฉันอธิษฐานจิตก่อนมาว่า ถ้าสำเร็จจะทำบุญกับพระคุณเจ้าสองแสนบาท”

“ของดิฉันต้องรอไปเบิกก่อนนะคะ ยังไม่ทราบว่าจะตั้งหรือเปล่า ดิฉันขอพิจารณาไว้ว่าจะถวายพระคุณเจ้าหนึ่งแสน และให้คุณกุศลถวายอีกหนึ่งแสน เป็นการทำบุญร่วมกันเป็นครั้งสุดท้าย คิดๆก็ใจหายเหมือนกัน พรเธอต้องมาเข้ากรรมฐานเป็นเพื่อนเรา นะ คุณกุศลด้วย ไปมาหาสู่กันเหมือนเดิมนะ อย่าทิ้งเรานะ” อาจารย์ทักษิณาพูดน่าสงสาร พยายามกลั้นน้ำตาไว้มิให้ไหลออกมา อาจารย์สุขุมพรตอบเพื่อนว่า

“รับรอง เอาอย่างนี้ใหม่ เธอย้ายไปอยู่ที่บ้านฉันเลยดีไหม จะได้ช่วยฉันดูแลแม่ด้วย” ว่าที่ภรรยาใหม่ชวนว่าที่ภรรยาเก่า

“อย่าเลย เธออุตส่าห์จ่ายมาตั้งสองล้าน ถ้าฉันไปทำอย่างนั้นน่าเกลียดตายเลย เอาเป็นว่าเราไปมาหาสู่กันเหมือนแต่ก่อน

ดีกว่า” แล้วหันไปพูดกับท่านเจ้าของกุฏิว่า

“พระคุณเจ้าคะ ดิฉันสามคนขอสัญญาว่า จะพากันมาเข้าปฏิบัติธรรมหลังจากเสร็จธุระแล้ว และดิฉันจะนำปัจจัยมาถวายพระคุณเจ้าหนึ่งแสนบาท คุณกุศลจะถวายอีกหนึ่งแสนบาทคะ ดิฉันและคณะขอกราบนมัสการลา และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่พระคุณเจ้ากรุณาเป็นพยานให้พวกเรา” คนทั้งสามกราบเบญจางคประดิษฐ์สามครั้งแล้วลุกออกไป อาจารย์สุขุมพรหยิบธนบัตรใบละ ๕๐๐ บาทให้นายขุนทองอีกหนึ่งใบแล้วจึงเดินตามสองสามีภรรยาไปขึ้นรถเบนซ์ที่เธอเป็นคนขับ

“กิจการรุ่งเรืองดีเหลือเกินนะ วันเดียวได้ตั้งพัน” ท่านพระครูเข้าหลานชาย

“แต่ก็ยังแพ้หลวงลุง ก็หลวงลุงได้มากกว่าหนูตั้งสองร้อยเท่า น่าจะแบ่งค่านายหน้าให้หนูบ้าง” หลานชายพูดที่เล่นทีจริง

๑๒

ความลับที่ถูกเปิดเผย

อาจารย์สามคนลากลับไปแล้ว ท่านพระครูนำเงินสองแสนบาทขึ้นไปเก็บที่ชั้นบน พรุ่งนี้จะต้องใช้หนึ่งแสน ต่อจากนั้นอีก ๑๔ วันก็จะใช้อีกหนึ่งแสน เป็นการใช้นี้กรรมระหว่างเจ้าของเงินกับผู้รับ และระหว่างผู้รับกับท่านซึ่งมีความเกี่ยวพันกันมาตั้งแต่อดีตชาติ จนถึงปัจจุบันชาติ เจ้าของเงินกับผู้รับยังต้องมีอนาคตชาติคือ ชาติหน้าอีกและยังต้องเดินทางชีวิตกันต่อไปเช่นเดียวกับสัตว์โลกทั้งหลายที่ต้องเป็นไปตามกรรม เว้นเสียแต่ว่าพวกเขาจะทำความเพียรอย่างต่อเนื่อง ไม่ย่อหย่อน ไม่หยุดเสียดกลางคัน จึงจะถึงจุดหมาย ไม่ต้องเดินทางอีกต่อไป

นายขุนทองถ้อยยามเดินตามท่านไปยังหอประชุม เมื่อท่านเดินเข้าประตูด้านข้าง แม่พินนำผู้ปฏิบัติธรรมแม่เมตตาและอุทิศส่วนกุศลเสร็จพอดี ท่านเดินไปยังโต๊ะหมู่บูชา แม่พินบอกผู้ปฏิบัติธรรมให้คุกเข่าและประนมมือ เมื่อท่านกราบพระรัตนตรัยเสร็จและเดินไปนั่งยังอาสนะแล้วแม่พินจึงบอกผู้ปฏิบัติธรรมให้กราบพระอาจารย์สามครั้ง ท่านกวาดสายตาไปดูผู้ปฏิบัติธรรม ทุกคนมีใบหน้าเข้มขึ้นเพราะได้ลิ้มลองรสแห่งพระธรรมอันเป็น อมตรส กันบ้างแล้ว แม่เชิญศรีและมารดาหนึ่งแถวหน้า สายตาของสองแม่ลูกที่มองมายังท่าน เปล่งประกายแห่งความหวังคือ หวังที่จะให้ท่านช่วย ท่านจึง

เริ่มบรรยายธรรม

“ขอเจริญพรแต่ญาติโยมศาสนิกชนทั้งหลาย วันนี้เป็นวันแรกของการปฏิบัติ ท่านอาจรู้สึกอึดอัดขัดข้องเพราะความดีกับความชั่วในตัวของท่านกำลังต่อสู้กัน ท่านทั้งหลายมาที่วัดนี้ก็เพื่อมาสร้างความดีใช่ไหม ท่านจะสร้างความดีได้ก็ต้องละความชั่วเสียก่อน ถ้าละความชั่วไม่ได้ก็ไม่สามารถสร้างความดีได้ เพราะความดีกับความชั่วเป็นคนละขั้วกัน ละความชั่วก็คือ ศีล ที่ท่านสมทานไปเมื่อตอนบ่ายโมง ท่านสมทานศีล ๘ ที่เรียกว่า อัญญาศีล อัญญา ๘ แปลว่า แปรเพิ่มจากบัญญัติศีลหรือ ศีล ๕ มา ๓ ข้อ คือ ข้อ๖.เว้นจากการบริโภคอาหารในเวลาวิกาล คือหลังจากเที่ยงไปแล้ว ข้อ๗.เว้นจากการพ้อนรำขบร้อง ประโคมดนตรี ดูการละเล่นอันเป็นข้าศึกต่อกุศล การตัดทรงสวมใส่ประดับตกแต่งกายด้วยดอกไม้ ของหอม เครื่องย้อม เครื่องทา ข้อ๘. เว้นจากการนั่งนอนเหนือที่นอนอันสูงและที่นอนอันใหญ่ภายในมีนุ่นและสำลี นี่คือที่เพิ่มจาก ศีล ๕ มา ๓ ข้อ ส่วนข้อ ๓.ของศีล๘ จะต่างจากข้อ ๓.ของศีล ๕ ข้อ ๓.ของศีล ๕ ว่าอย่างไรนะแม่พิน” ท่านเจาะจงถามแม่พิน เพราะถ้าถามผู้ปฏิบัติธรรมก็จะแย้งกันตอบทำให้เอิกเกริกไปไม่เข้ากับบรรยากาศการปฏิบัติธรรม

“เว้นจากการประพาศิตินในกามทั้งหลาย จ๊ะ” แม่พินตอบมือยังคงประนมอยู่เพราะท่านยังไม่ได้บอกให้ลดมือลง

“แล้วข้อ ๓.ของศีล ๘ ละ เอาละ ทุกท่านลดมือลงวางไว้บนตัก อาตมาจะบรรยายหนึ่งชั่วโมงกับสามสิบนาที ถ้าประนมไว้เดียวจะเมื่อย แล้วก็เปลี่ยนจากท่านั่งคุกเข่าเป็นนั่งพับเพียบ กำหนดว่า พังหนอ พังหนอ” ผู้ปฏิบัติธรรมทุกคนทำตามที่ท่านสั่ง ยกเว้นแม่พินเพราะจะต้องตอบคำถามของท่านก่อน

ความลับที่ถูกเปิดเผย

“เว้นจากการประพาศติพิศพรหมจรรย์ จะ” แม่พินตอบ แล้วจึงเปลี่ยนท่านั่งและลดมือลงวางบนตัก

“สรุปว่า การละความชั่วหรือศีล ก็คือ การไม่ประพฤติชั่วทางกายและวาจา ที่นี้ก็มาถึง ทำความดี การทำความดีจัดเป็น สมภาคือ การที่ท่านมาปฏิบัติธรรมสัมมาปฏิบัติ อบรมจิตใจ ทำจิตใจให้สงบแน่นหนา ไม่ฟุ้งซ่านเลื่อนลอยไปหาอารมณ์อื่น สมภาจะเกิดได้ก็ต้องมีศีลเป็นพื้นฐานเหมือนที่อาตมาพูดไปแล้วว่า การทำความดีต้องละความชั่วเสียก่อน เพราะเหตุนี้เมื่อเราจะสมาทานพระกรรมฐานจึงต้องรับศีลก่อน เมื่อมีสมภา ปัญญา ก็เกิด เมื่อปัญญาเกิดก็แก้ปัญหาชีวิตได้ เพราะฉะนั้นขั้นตอนของการฝึกอบรมจิตให้เกิดปัญญาจึงมี ๓ ขั้นตอน คือ ศีล สมภา ปัญญา ที่เรียกว่า ไตรสิกขานี้มาใน โอวาทปาติโมกข์ ซึ่งเป็นหลักคำสอนสำคัญหรือเป็นหัวใจของพระพุทธศาสนา มีหลักฐานอยู่ในพระไตรปิฎกบาลี เล่มที่ ๒๕ ข้อ ๒๔ หน้า ๓๙-๔๐ อาตมาจะได้กล่าวถึงประวัติและความสำคัญของโอวาทปาติโมกข์ในโอกาสต่อไป”

“สำหรับวันนี้อาตมาจะบรรยายเรื่อง ความลับที่ถูกเปิดเผย เป็นความลับของอาตมาที่เก็บไว้นานกว่าสองร้อยปี ตั้งแต่อดีตชาติที่อาตมาเป็นแม่ทัพสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลายจนถึงกรุงแตกในปี ๒๓๑๐ สาเหตุที่อาตมาจะต้องเปิดเผยเพราะแม่ในอดีตชาติของอาตมาก็มานั่งอยู่ ณ ที่นี้ด้วย เขามากับแม่ของเขา แต่แม่เขาไม่ได้เป็นยายของอาตมา ยายของอาตมาในชาตินั้นได้ไปเกิดเป็นเทพบุตรอยู่ในสวรรค์ชั้น จาตุมหาราชิกา ซึ่งเป็นสวรรค์ชั้นที่ ๑ ในสวรรค์ ๖ เรียกว่า ฉกามาพจรสวรรค์ คือสวรรค์ที่ยังเกี่ยวข้องกับอยู่ในกาม ๖ ชั้น ได้แก่ ๑.จาตุมหาราชิกา ๒.ดาวดึงส์ ๓.ยามา ๔.ดุสิต ๕.นิมมานรดี ๖.ปรนิมมิตวสวัตดี คนสมัยนี้ส่วนใหญ่เขาไม่เชื่อเรื่อง

นรกสวรรค์กันแล้ว ที่เขาไม่เชื่อเพราะเขาจะได้ทำชั่วได้สนิทใจ แต่ถึงเขาจะไม่เชื่อ เมื่อทำชั่วตายไปก็ต้องไปเกิดใหม่ในนรก ส่วนเรื่องฉกามาพจรสวรรค์ ๖ ชั้นนี้อยู่ใน *เทศน์กัณฑ์แรก* ของพระพุทธเจ้าเรียกเป็นภาษาวิชาการว่า *ปฐมเทศนา* ชื่อ *ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร* แปลว่า พระสูตรว่าด้วยการหมุนวงล้อธรรม ผู้ฟังเป็นนักบวช มี ๕ รูปเรียกว่า *ปัญจวัคคีย์*คือ *ท่านโกณฑัญญะ ท่านวัปปะ ท่านภัททิยะ ท่านมหานามะ* และ *ท่านอัสสชิ* อันนี้มีหลักฐานอยู่ใน *พระไตรปิฎกบาลี เล่มที่ ๔* ข้อ ๑๓-๑๗ หน้า ๑๗-๒๓” ท่านบอกหลักฐานที่มา

“สรุปว่า สวรรค์มีจริง ที่นี้ก็เรื่องการเวียนว่ายตายเกิด มนุษย์หรือสัตว์ที่เกิดมาในโลกนี้ ไม่ได้เกิดหนเดียว ตายหนเดียว อย่างอาตมานี้ระลึกชาติหนหลังได้ ๗ ชาติ ถึงได้รู้ว่า คนนี้เคยเป็นแม่ตัว คนนั้นเคยเป็นแม่ตัว” ผู้ปฏิบัติธรรมพากันหัวเราะด้วยคิดว่าท่านพูดเล่น

“อ้าว อย่าหัวเราะซี อาตมาพูดจริงๆนะ เพราะคนเราไม่ใช่ว่าจะเกิดเป็นผู้หญิงทุกชาติหรือเป็นผู้ชายทุกชาติไปเมื่อไรกัน อย่างเมื่อสักครู่ก่อนที่อาตมาจะมาที่นี่ มีโยมสามคนมาขอพบ เป็นอาจารย์สอนอยู่ที่เดียวกัน คนหนึ่งเป็นผู้ชาย อีกสองคนเป็นผู้หญิง อายุก็ไม่มากเท่าไรหรอก แค่หกสิบต้นๆทั้งสามคน อาจารย์ผู้ชายเป็นสามีของอาจารย์ผู้หญิง ส่วนอาจารย์ผู้หญิงอีกคนยังเป็นโสด ฐานะร่ำรวย มีเงินฝากธนาคารเป็นสิบล้าน เขาพากันมาทำไม่รู้ไหม” ท่านถามทว่าไม่มีคนตอบ ท่านจึงต้องตอบเองว่า

“อาจารย์คนที่ เป็นโสดเขาจะมาปรึกษาอาตมาเรื่องเนื้อคู่ อาตมาก็ปฏิเสธบอกไม่ได้ เตียวเป็นอาบัติ ในที่สุดเขาก็บอกว่าเขาหลงรักอาจารย์ผู้ชายที่เป็นสามีของเพื่อน เขาไปอินเดียมา ไปรู้

ธรรมนิยมอินเดียวว่า ผู้หญิงเป็นฝ่ายขอผู้ชายแต่งงานและจ่ายค่าสินสอดด้วย เขาก็เลยบอกเพื่อนที่เป็นภรรยาอาจารย์คนนั้นทำนองว่า ถ้ายกสามีให้เขา เขาจะจ่ายสองล้าน ก็ตกลงกันเป็นที่เรียบร้อย เขียนเช็คเงินสดให้ ส่วนอาตมาในฐานะที่นั่งฟัง เขาถวายสองแสน เป็นเงินสด ให้ค่านายหน้าหลานชายอาตมาอีกหนึ่งพัน” ผู้ฟังพากันยิ้มที่ได้ยินเรื่องที่ไม่เคยได้ยินมาก่อน

“อาตมาก็นึกว่าผ่านไป อยู่ๆมีคนมาถวายสองแสนเพราะนั่งฟังเขาตกลงซื้อขายสามีกัน นี่ถ้าใครมาเล่าเรื่องนี้ให้อาตมาฟัง อาตมาไม่ยอมเชื่อเด็ดขาด แต่ที่นี้เรื่องเกิดกับอาตมาเอง มีหลานชายนั่งฟังอยู่ด้วย แล้วเงินที่เขาถวายก็ยังอยู่ที่กุฏิ อาตมาก็แปลกใจว่า อาจารย์สูงวัยสามคนนั้นเขาเพี้ยนหรือเปล่า ก็เลยวาน เห็นหนอ ให้ช่วยตรวจสอบ ญาติโยมที่นั่งอยู่ ณ ที่นี้มีใครเคยมาปฏิบัติแล้วบ้าง ช่วยยกมือหน่อย” ผู้ที่ยกมือเป็นสตรี ๑๐ คน บุรุษ ๒ คน ท่านจึงถามว่า

“แล้วได้ เห็นหนอ กันหรือยัง หรือว่าท่านที่มาวันนี้มีคนได้เห็นหนอ แล้ว ช่วยยกมือแสดงตัวหน่อยซิ” ไม่มีผู้ใดยกมือ ท่านจึงพูดให้กำลังใจว่า

“ยังไม่ได้ก็ไม่เป็นไร แต่ถ้าใครอยากได้ก็ต้องปฏิบัติให้ได้ อย่างแม่พิน คนนี้ได้ เห็นหนอ นะ อาตมาถึงให้มาช่วยสอนตั้งแต่ปี ๒๕๒๖ ขอเล่าประวัติแม่พินหรือท่านจะเรียกว่า อาจารย์ยุพินก็ได้ แม่พินนามสกุล บำเรอจิต การศึกษาจบแค่ ป.๔ เองนะ แต่ ป.๔ สมัยนั้น เก่งกว่าปริญญาตรีสมัยนี้เสียอีก แม่พินอายุแก่กว่าอาตมาหลายปี เป็นลูกศิษย์กรรมฐานของอาตมาตั้งแต่สมัยอาตมาอยู่วัดพรหมบุรี อาตมาสอนกรรมฐานมาตั้งแต่ปี ๒๔๙๕ ที่วัดพรหมบุรี เพราะบวชที่วัดนั้น บวชได้ ๔ ปีก็สอนกรรมฐานได้ แม่พินก็มาเป็นลูกศิษย์

ตั้งแต่ปี ๒๔๙๕ รุ่นเดียวกับโยมอ่อนไข้ใหม่”

“ไข้จ๊ะ” แม่พินตอบพร้อมประนมมือขึ้น ตอบเสร็จจึงลดมือลงวางไว้บนตัก

“โยมอ่อนตอนนั้นอายุเจ็ดสิบกว่า แก่กว่าอาตมาร่วมห้าสิบปี โยมคนนี้ก็แน่นมาก คือแก่ได้ เห็นหนอ ในวันสุดท้าย แล้วก็ระลึกชาติได้ เคยยิงเขาตายพอมานักปฏิบัติปวดหัวแทบระเบิด อาตมาก็ให้อดทน ในที่สุดเกิดความรู้สึกว่าหัวระเบิดดัง โพละ แล้วก็ระลึกชาติย้อนหลังไปได้เกือบ ๆ หกสิบปี คือระลึกได้ว่า ตอนแกอายุ ๑๘ ปี ได้ไปรับจ้างยิงคน ยิงที่หัวเลย แล้ว เห็นหนอ ก็ยังบอกอีกว่า คนที่แกยิงตายนั้น บัดนี้ไปเกิดที่อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อายุห้าสิบกว่า บ้านอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา เลขที่เท่านี้ อาตมาก็จดไว้แกนั่งหลับตาเล่านะ เพราะกำลังนั่งสมาธิอยู่ พอรุ่งเช้าอาตมาก็เข้าเรือหางยาวไป เตรียมรูปเทียนแพให้แกไปขอขมาชายคนนั้น ไปกันสองคน ปรากฏว่าเรือไปจอดหน้าบ้านตาคนนั้นเลย แกก็ไปขอขมาเขา เล่าเรื่องให้ฟังว่า รู้ได้อย่างไร แล้วก็มิอาตมาเป็นพยาน ตาคคนนั้นพูดว่ายังไงรู้ไหม ตาคคนที่โยมอ่อนยิงตายในชาติที่แล้วของเขา แต่ยังเป็นชาติปัจจุบันของโยมอ่อนนะ เขาหัวเราะแล้วพูดว่า **ไม่เป็นไร หลอกลุง ลุงยิงผมตายเมื่อชาติที่แล้วไม่เป็นไร แต่ชาตินี้ลุงอย่ามายิงผมอีกก็แล้วกัน** ก็จบเรื่องกันคือ เขาอโหสิกรรมให้ ถ้าเขาไม่อโหสิกรรม โยมอ่อนต้องตายไปตกนรกนะ เพราะไปฆ่าเขาตาย นี่ญาติโยมเห็นหรือยังว่า ถ้าเราปฏิบัติอย่างจริงจังจนถึงขั้นนี้ได้ เห็นหนอ มันพลิกชีวิตได้เลยนะ อย่างโยมอ่อนนี่ต้องไปตกนรกแต่ เห็นหนอ ช่วยได้ คือช่วยแก้กรรมได้”

“คำว่า **แก้กรรม** ต้องทำความเข้าใจให้ถูกต้องนะ คนส่วนใหญ่มักเข้าใจผิดว่า กรรมที่เราทำลงไปแล้ว เราไปให้พระบ้าง หมอ

ดูบ้างแก้กรรมให้ได้ มันจะไปได้อย่างไรเล่า คนสมัยนี้ไม่ฉลาดเลย ก็พระหรือหมอดูจะมารู้จักเราดีเท่าตัวเราเองหรือ ทำไม่ถึงคิดตื้นๆ อย่างนั้นละ กรรมที่ทำลงไปแล้วมันแก้ไม่ได้ อย่างเราฆ่าคนตาย แล้วจะไปแก้ว่าไม่ได้ฆ่าจะได้หรือ ไม่ต้องไปถามพระหรือถามหมอดูก็รู้ว่าแก้ไม่ได้ สมเด็จพระสังฆราชสาท่านลิขิตไว้ในหนังสือ พุทธศาสนสุภาษิต เล่ม ๑ หน้า ๙ ว่า กตสฺส นตฺถิ ปฏิการํ - สิ่งที่ทำแล้ว ทำคืนไม่ได้ หมายความว่า การกระทำที่ทำไปแล้ว เราไปหวนกลับให้กลายเป็นไม่ได้ทำ ไม่ได้ เหมือนโยมยุพินไปตบหน้า เขาแล้วไปแก้กรรมให้เป็นไม่ได้ตบจะได้ไหม โหนแม่พินตอบซี”

“ไม่ได้จ๊ะ” แม่พินตอบพร้อมกับบระนมมือขึ้น

“ถูกต้อง แต่สำหรับกรณีของโยมอ่อน การไปขอขมาคนที่โยมอ่อนไปยิงเขาตายแล้วเขาก็โหลสิกรรมให้ อันนี้คือแก้กรรม แต่ถ้าโยมอ่อนไม่ได้มาปฏิบัติหรือปฏิบัติแต่ไม่ได้ เห็นหนอ ถ้าอย่างนี้แก้กรรมไม่ได้ ท่านทั้งหลายโปรดเข้าใจตามนี้”

“ทีนี้ก็มาพูดถึงแม่พิน แม่พินมีความเพียรมาก มาปฏิบัติแบบมาเข้ากลับเย็นเพราะวัดพรหมบุรีไม่มีที่ให้นอน พอปี ๒๕๐๐ อาตมามาอยู่วัดนี้ เขาให้มารักษาการเจ้าอาวาสเพราะเจ้าอาวาสมรณภาพ ต่อมาก็ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นเจ้าอาวาส ก็เป็นมา ๒๘ ปีแล้ว อาตมาก็มาตั้งสำนักกรรมฐานที่วัดนี้ ลูกศิษย์ที่ปฏิบัติกับอาตมาที่วัดพรหมบุรีก็ตามมาปฏิบัติที่วัดป่ามะม่วงนี้ ส่วนที่วัดพรหมบุรีเมื่ออาตมามาอยู่วัดนี้ก็ไม่มีใครสอน หลวงพ่อช่อซึ่งเป็นสมภารวัดพรหมบุรีท่านก็ไปเน้นเรื่องการสร้างโบสถ์สร้างศาลา แม่พินก็ย้ายตามมาปฏิบัติที่วัดนี้ สมัยนั้นก็ยังไม่มีที่นอน ต้องมาเข้ากลับเย็น โนนปฏิบัติกันที่ศาลาโนน” ท่านซีไปที่ศาลาไม้หลังใหญ่ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาที่แม่ซีก่อนทอง ปานเณร เคยอยู่และมีเทวดามาชวน

สวดมนต์ทุกคืน เทวดาให้แม่ชีก่อนทองมาบอกท่านว่าต้นพรรษาปี ๒๕๓๒ ศาลาหลังนี้จะต้องถูกรื้อเพื่อสร้างเป็นศาลาปฏิบัติธรรม ขนาด ๒๐ x ๕๐ เมตร ค่าก่อสร้างคิดเป็นเงินแปดล้านห้าแสนบาท กองทัพบกจะมาช่วยสร้าง อาตมาก็ฝากแม่ชีช่วยไปบอกเทวดาว่า ถ้าไม่จริงดังที่เทวดาบอก อาตมาจะปรับเทวดาสองล้าน” ท่านพูด ยิ้มๆ ผู้ปฏิบัติธรรมคิดตรงกันว่า **พระอาจารย์ยิ้มสวย**

“แม่พินบ้านอยู่ใต้วัด เวลามาวัดก็พายเรือทวนน้ำมา พาย ได้ ๑๐ วา น้ำก็พัดลอยหลังไป ๕ วา ไซ้ใหม่” ท่านถามแม่พิน

“จ๊ะ” แม่พินตอบพร้อมประนมมือขึ้น

“แต่ซากลับค่อยยังชั่ว ไม่เหนื่อยเท่าขามา แม่พินเป็น ตัวอย่างของผู้มีความเพียร แล้วก็ปฏิบัติกันอยู่ที่ศาลาหลังนั้น มั่งลวดก็ไม่มี ยุงก็ชุม ยากันยุงก็ใช้ไม่ได้เดี๋ยวจะผิดศีลข้อ ปาณา แต่แม่พินสมาธิดีมากหนึ่งไม่สนใจว่ายุงจะกัดหรือไม่กัด คนอื่นๆทนไม่ไหวก็บดกันใหญ่ ส่วนแม่พินไม่เคยบด มีอยู่วันหนึ่งนั่งได้ ๕ ชั่วโมง คนที่หนึ่งไม่ได้ก็มารุมล้อมดูแม่พินหนึ่ง ทำไมเขาถึงดูรู้ใหม่ ก็แม่พิน ใส่ชุดแม่ชี เสื้อขาวผ้าถุงขาว แต่เสื้อสีขาวกลายเป็นสีแดง คนอื่นๆ ก็เลยไม่เป็นอันปฏิบัติกัน เพราะตื่นเต็นว่า แม่พินแสดงปาฏิหาริย์ ทำเสื้อขาวให้เป็นเสื้อแดงได้ แม่พินทำอย่างไรละ เล่าให้ผู้ปฏิบัติธรรม ฟังหน่อยซิ” แม่พินจึงเล่าว่า

“ฉันถูกยุงกัด ดูดเลือดจนกันแดงทุกตัวเลย แล้วก็เกาะอยู่ที่เสื้อฉันเป็นร้อยๆตัว เลยทำให้เสื้อดูเป็นสีแดง แต่ฉันไม่รู้สึกรู้ว่าถูก ยุงกัดเพราะจิตตั้งลึกอยู่กับ **pong-yub** พอฉันออกจากสมาธิรู้สึกคัน ยู่ยู่ไปทั้งตัว เลยแผ่เมตตาให้ยุงและรู้ว่าฉันใช้กรรมกับเขา ตอน ยังไม่ได้ปฏิบัติธรรมฉันฆ่ายุงไว้เยอะ พอมาเป็นศิษย์กรรมฐานของ หลวงพ่อฉันก็ไม่ฆ่ายุงอีกเลย สัตว์เล็กสัตว์ใหญ่ที่เคยฆ่าก็เลิกหมด

แต่ก็ต้องใช้กรรมคือ ถูกขังกัก เพราะเราฆ่าเขาแล้วจะไปแก้กรรม
ว่าไม่ได้ฆ่าไม่ได้ เหมือนที่หลวงพ่อบ้านพูดไปเมื่อตะกี้” แม่พินเล่า
ประสบการณ์ตรง ที่ได้รับจากการปฏิบัติ ท่านพระครูช่วยเสริมว่า

“ที่อาตมายกตัวอย่างแม่พินก็เพื่อจะบอกญาติโยมว่า ถ้า
อยากได้ เห็นหนอ ก็ต้องปฏิบัติให้ได้อย่างแม่พิน ต่อมาแม่พินรู้ว่า
จะต้องตายด้วยโรคมะเร็งภายในปี ๒๕๒๕ ก็มาบอกอาตมาว่า
ปี๒๕๒๕ จะต้องตาย อาตมาก็ถามว่า อยากตายไหม แม่พินตอบว่า
ยังไม่อยากตาย อยากมาช่วยหลวงพ่อสอนกรรมฐานเพื่อตอบแทน
บุญคุณหลวงพ่อก่อน แล้วค่อยตาย เขาเห็นแล้วว่า เป็นมะเร็งที่สมอง
อาตมาก็บอกว่า ถ้าอย่างนั้นให้ย้ายมาอยู่วัดเลย อาตมาจะช่วยรักษา
ต้องรักษา ๑ ปี ใช้จ่ายอะไรรักษา ญาติโยมทราบไหม” ไม่มีผู้ใดตอบ
ท่านจึงตอบเองว่า

“ใช้ **ธรรมโอสถ** รักษา แม่พินก็มาอยู่วัดตั้งแต่เดือนมกราคม
เลย อาตมาก็รู้แล้วว่า ถ้าไม่มาอยู่วัด กลางปี ๒๕๒๕ แม่พินกลับ
บ้านเก่าแน่นอน อาตมาก็รักษาด้วย **ธรรมโอสถ** คือให้ทำกรรมฐาน
ทั้งวันทั้งคืนและในช่องเข้าพรรษา ๓ เดือน ให้ปฏิบัติขั้นอุกฤษฏ์
คือให้อยู่ในอิริยาบถ ๓” ท่านอธิบายขยายความอีกว่า

“**อิริยาบถหลัก** มี ๔ คือ ยืน เดิน นั่ง นอน หรือจะเรียกว่า
อิริยาบถใหญ่ ก็ได้ซึ่งคู่กับอิริยาบถย่อย เช่น เหลียวซ้าย แลขวา คู่
แขน เหยียดขา แต่อาตมาให้แม่พินอยู่ในอิริยาบถหลัก ๓ ไม่ให้
ครบ ๔ คือ ยืน เดิน นั่ง ไม่ให้นอนตลอดพรรษา ถ้าทำได้ก็จะแก้
กรรมที่เคยฆ่าสัตว์ได้ แม่พินก็อดทนทำอย่างเคร่งครัด ตลอดสาม
เดือนไม่เคยนอนเลย เรียกว่า หลังไม่เคยถึงกระดาน พูดให้รวบรัด
ตัดใจความคือ แม่พินหายจากโรคมะเร็งเพราะความเพียรพยายาม
ของเขาเอง อาตมาช่วยให้กำลังใจและช่วยแผ่เมตตาให้” จากนั้นท่าน

จึงอธิบายเรื่องการแม่เมตตา

“การแม่เมตตานี้ช่วยได้แค่ร้อยละ ๒๐ เท่านั้นเองนะ ส่วนอีก ๘๐ ตัวเองต้องทำเอง ที่พระพุทธเจ้าทรงสอนว่า **อตุตา ทิ อตุตโน นาโก โโก ทิ นาโก ปโร ลียา** - คนแลเป็นที่พึ่งของตน บุคคลอื่น ใครเล่าจะเป็นที่พึ่งได้ นี่มีหลักฐานอยู่ในพระไตรปิฎกบาลี เล่มที่ ๒๕ ข้อ ๒๒ หน้า ๓๖ สำคัญมากนะ เราต้องพึ่งตัวเองตั้งแต่อยู่ในท้องแม่ อันนี้ญาติโยมคงทราบดี อาตมาจะไม่ขยายความ ที่นี้ญาติโยมอาจจะสงสัยว่า เวลาเราสวดมนต์ **พุทธ สรรณ คจฺฉามิ ธมฺมํ สรรณํ คจฺฉามิ สฺสงฺฆํ สรรณํ คจฺฉามิ** - ข้าพเจ้าถึงพระพุทธ - พระธรรม - พระสงฆ์ เป็นสรณะ จะหมายความว่าอย่างไร ก็ไหนพระพุทธเจ้าบอกว่าต้องพึ่งตัวเอง พระพุทธองค์ทรงสอนขัดแย้งกันหรือเปล่า อันนี้อาตมาก็จะขอตอบว่า ไม่ขัดแย้งกันแต่ประการใด”

“เพราะอะไรรู้ใหม่ เพราะในครั้งพุทธกาล เวลาคนมีทุกข์ ก็ไปหาพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าทรงแนะนำให้ปฏิบัติธรรมคือไปหาพระธรรม ไปหาพระสงฆ์ พระสงฆ์ก็ให้ปฏิบัติธรรมเพราะฉะนั้นไตรสรณะหรือที่พึ่งสามก็คือ พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ แล้วก็มาลงที่ตัวเรา คือ พึ่งตนเองด้วยการปฏิบัติธรรม พระพุทธองค์ตรัสไว้มีหลักฐานอยู่ในพระไตรปิฎกบาลีเล่มที่ ๒๕ ข้อ ๓๐ หน้า ๕๑ ว่า **ตุมฺเหหิ กิจฺจํ อาตบฺป อกฺขตาโร ตถาคตา - ความเพียรท่านทั้งหลายต้องทำเอง ตถาคตเป็นแต่ผู้บอกทางให้เท่านั้น** อาตมาจึงขอสรุปในที่นี้ว่า พระรัตนตรัยคือ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นที่พึ่งได้เพียงร้อยละ ๒๐ อีก ๘๐ เราต้องพึ่งตัวเอง เพราะฉะนั้นที่แม่พินหายจากโรคมะเร็งก็เพราะเขาพึ่งตัวเองได้ ร้อยละ ๘๐ อาตมาช่วยเขาแค่ ๒๐ เท่านั้น” ท่านย่า

“ทีนี้ก็มาต่อเรื่องอาจารย์อายุหกสิบเศษสามคนที่เพิ่งกลับไปเมื่อสักครู่ เพราะอาตมาสงสัยว่าพวกเขาคงจะเพี้ยน แต่เพี้ยนพร้อมกันทั้งสามคนไม่น่าจะเป็นไปได้ จึงวาน เห็นหนอ ช่วยตรวจสอบ จึงรู้ที่มาที่ไปว่า สามคนนี้เขาเคยเป็นสามีภรรยากันมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาตอนกลาง ในชาตินั้นอาจารย์ผู้ชายเป็นผู้หญิง อาจารย์ผู้หญิงสองคนเป็นผู้ชายและเป็นสามีอาจารย์ผู้ชายซึ่งชาตินั้นเป็นผู้หญิง มีลูกหลายคน เขาเลยอธิษฐานจิตว่า **ชาติหน้าขอเกิดเป็นผู้ชายและให้เป็นหมัน** เพราะเหน็ดเหนื่อยกับการเลี้ยงลูกเหลือเกิน แล้วก็ขอให้สามีสองคนเป็นผู้หญิง สรุปลงแล้วเรื่องนี้เป็นไปตามกฎแห่งกรรมที่พระพุทธองค์ตรัสว่า **กมฺมฺนา วตฺตตี โลกํ - สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม** นี้มีหลักฐานอยู่ในพระไตรปิฎกบาลี เล่มที่ ๑๓ ข้อ ๗๐๗ หน้า ๖๔๘ อาตมาเคยได้ยิน เพลงหนึ่งหญิงสองชาย ที่ศรวณี โปธิเทศ ร้องว่า **หนึ่งหญิงสองชาย ไม่หมายไม่คิดจะเป็นไปได้ คงเคราะห์และกรรม นำรักเป็นไป เจอผู้ชายคนใหม่ ทั้งที่เก่าก็ยังรัก**” ท่านทำเสียงให้เหมือนศรวณี โปธิเทศ ผู้ปฏิบัติธรรมพากันอมยิ้ม

“อาตมาก็นึกว่า หนึ่งหญิงสองชาย จะมีแต่สมัยนี้ ที่แท้ก็มาตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนกลางโน้นแล้ว” ท่านพูดยิ้มๆ ผู้ฟังพากันสงสัยว่า พระร้องเพลงจะผิดศีลไหมนะ ท่านพระครูรีบบอกพวกเขาว่า

“พระร้องเพลงจะผิดศีลหรือไม่ผิดขึ้นอยู่กับเจตนา อาตมาร้องเพื่อประกอบการบรรยาย ถือว่าเป็นการเรียนรู้ แต่ถ้าอยู่ดีๆ อาตมาเกิดครี้มอกครี้มใจขึ้นมา ก็เลยนั่งครวญเพลง แบบนี้ผิดศีลแน่นอน” ผู้ที่สงสัยพากันขจัดความสงสัยออกไปทันที เพราะแค่สงสัยท่านก็ยั้งรู้ เกิดมาไม่เคยพบเคยเห็นพระที่เก่งอย่างพระอาจารย์องค์นี้

แม่พินหรืออาจารย์พิน บำเรอจิต รู้สึกแปลกใจที่พระอาจารย์เทศน์สอนผิดแผกแตกต่างไปจากแต่กาลก่อน นั่นคือเมื่ออ้างคำตรัสของพระพุทธเจ้าท่านจะบอกที่มาอย่างละเอียด เมื่อก่อนท่านไม่เป็นแบบนี้ ท่านบอกว่าไปอินเดียมา ไปดูสถานที่อันเป็นที่อุบัติของพระพุทธเจ้า ไม่น่าเชื่อว่าเวลาผ่านไปไม่กี่วัน ท่านเก่งกว่ามหาเปรียญเสียอีก พระอาจารย์อ่านใจศิษย์รุ่นแรกออก จึงตอบว่า

“ที่อาตมาต้องอ้างภาษาบาลีในการบรรยาย เพราะอาตมาพบหลวงพ่อบ้านป่าอาจารย์ของอาตมาเมื่อตอนที่สอง ท่านบอกว่า ต่อไปในอนาคตจะมีพระแปลก ๆ เช่ ๆ ชน ๆ มาเปลี่ยนคำทรงสอนของพระพุทธเจ้าให้ผิดไปจากความจริง จะทำ สมมติสังขจะ ให้เป็น ปรมัตถสังขจะ และทำปรมัตถสังขจะ ให้เป็น สมมติสังขจะ” ท่านรู้ว่านอกจากแม่พินแล้ว ผู้ที่นั่งอยู่ในที่นั่งไม่มีผู้ใดเข้าใจที่ท่านพูด ทั้งนี้ทั้งนั้นเพราะพวกเขาปฏิบัติยังไม่ถึงขั้น ท่านจึงต้องอธิบายขยายความว่า

“สมมติสังขจะ แปลว่า จริงโดยสมมติ คือโดยความตกลงหมายร่วมกันของมนุษย์ เช่น นายขาว นายแดง ช้าง ม้า แมว พ่อ แม่ เพื่อน เป็นต้น ซึ่งเมื่อก้าวตามสภาวะก็เป็นเพียงสังขารหรือนามรูป หรือชั้น ๕ เท่านั้น ส่วน ปรมัตถสังขจะ แปลว่า จริงโดยปรมัตถ์ คือ ความจริงโดยความหมายสูงสุด เช่น รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ” ท่านรู้ว่ายังมีคนไม่เข้าใจอีกเกือบทั้งหมด จึงบอกพวกเขาให้มีกำลังใจและความเพียรในการปฏิบัติว่า

“ไม่เป็นไร ยังไม่เข้าใจก็ไม่เป็นไร ปฏิบัติถึงขั้นเมื่อไรก็จะเข้าใจเมื่อนั้น เอาละ พูดเรื่องอื่นมามากแล้ว ก็ขอกลับไปทีหลวงพ่อบ้านป่าอาจารย์ของอาตมาที่ท่านบอกว่า จะมีผู้พยายามเปลี่ยนคำทรงสอนของพระพุทธเจ้า หลวงพ่อบ้านป่าก็เลยให้อาตมาช่วยจรจรโลงอายุพระศาสนาให้ยืนยาวต่อไปด้วยการอ้างคำตรัสของ

พระพุทธเจ้าที่เรียกว่า พระพุทธพจน์ หรือ พระพุทธวจนะ มาเป็นหลักฐาน จะได้ตรวจสอบได้ว่า เป็นคำทรงสอนของพระพุทธเจ้า หรือเป็นคำสอนของ พวกเดียรถีย์ ซึ่งเป็นพวกนักบวชภายนอก พระพุทธศาสนา ถ้าเป็นอย่างหลังเราก็ไม่ต้องไปสู้รบตบมือด้วย เพราะพวกเขาไม่ได้เป็นพุทธสาวก”

“ทีนี้ก็จะเล่าเรื่องแม่ในอดีตชาติของอาตมาที่บอกไปเมื่อตะกี้ ว่า เขามาปฏิบัติกรรม ฌ ที่นี้ด้วย แต่ยังไม่ต้องรู้ว่าคนไหน เพราะเดี่ยวกรรมฐานร่ำ ให้ตั้งใจปฏิบัติให้ได้ เห็นหนอ กันทุกคน แล้วจะรู้ว่า อ้อ คนที่หนึ่งติดกับเรานี่เอง แต่ถ้าไม่ได้จริงๆ แม่พินจะเป็นคนบอกให้” ท่านตั้งกตिकाเพื่อไม่ให้ผู้ปฏิบัติอยากรู้อยากเห็นก่อนถึงเวลา

“เรื่องก็มีอยู่ว่าตอนอาตมาบวชใหม่ๆ ตอนนั้นยังไม่สนใจ การปฏิบัติเท่าไรนักเพราะไม่คิดว่าจะบวชตลอดชีวิต คิดแต่จะสึกทำเดี๋ยว วันหนึ่งหลวงพ่อบอกซึ่งเป็นสมภารวัดพรหมบุรีใช้อาตมาให้ไปเช่าเมรุลอยที่อยู่ธยา สมัยนั้นวัดพรหมบุรียังไม่มีเมรุเผาศพ สมภารท่านเช่าเรือให้ไป เจ้าของเรือก็บอกรู้จักร้านที่ให้เช่าเมรุลอย อยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา จะพาไปส่งที่ร้านเลย เขาก็มารับตอนสายๆ หลังจากอาตมาฉันเช้าแล้ว จากนั้นก็ไปกัน ประมาณชั่วโมงเศษๆ เขาก็ไปจอดที่ท่าหน้าบ้านหลังหนึ่งตรงกับเวลาฉันเพลพอดี”

“เจ้าของบ้านก็กุลิกุจมาต้อนรับ นิมนต์อาตมาขึ้นไปบนบ้าน พอขึ้นไปเขาจัดสำรับกับข้าวไว้แล้ว อาตมาก็บอกไม่ใช่อาตมานะ แล้วหันหลังกลับจะไปลงเรือ แสดงว่าผิดบ้าน คิดว่าเขาคงนิมนต์พระมาฉันที่บ้าน อาตมาก็มองหาคนขับเรือเพื่อจะบอกวามาส่งผิดบ้าน แต่ปรากฏว่าคนขับเรือไปแล้ว เขาตะโกนบอกแว่วๆ ตอนส่งอาตมาที่ท่าหน้าว่า หลวงพี่บ้านนี้แหละที่ให้เช่าเมรุลอย

หลวงพี่ไปเจรจากับเขานะ ปายสามโมงผมจะมารับ จะไปเยี่ยม มอนอหน่อย อาตมาก็ไม่ได้สนใจว่ามอนออะไร ตอนขากลับเขาถึง ได้เฉลยว่า มอนอคือเมียน้อย” ท่านยกมือขวาป้องปากเมื่อพูดว่า เมียน้อย คนฟังพากันยิ้ม ยกเว้นสุภาพสตรีที่มาปฏิบัติเพื่อจะแก้ ปัญหาสามีมีเมียน้อย คงคิดแค้นสามีจนยิ้มไม่ออก

“เจ้าของบ้านก็มีแม่เขา แล้วก็ลูกสาวที่บอกว่าเป็นแม่อาตมา ในอดีตชาติ แล้วก็พี่ชายของเขาอีกสองคน พี่ชายคนโตเขาบอก ท่านนิมนต์ อย่าเพิ่งไป เราจัดไว้ถวายท่าน นิมนต์นั่งครับแล้วผม จะเล่าถวายว่าเรื่องมันไปยังไงมายังไง อาตมาก็ยังไม่ยอมนั่ง คิดว่า เขาคงนิมนต์พระรูปอื่นไว้ แต่ท่านไม่มาก็เลยจะโมเมให้อาตมาฉัน แทน อาตมาก็ยืนเก้งก้างอยู่ เรือก็ไปเสียแล้ว บอกสามโมงเย็น ถึงจะมารับ อาตมาบอกเขาว่า จะมาเช้าเมรุลอย เจ้าอาวาสใช้ให้มา พี่ชายคนโตของคนทีบอกว่าเป็นลูกชายเขาเมื่อชาติที่แล้ว ก็บอกว่าเขารู้จัก อยู่ถัดบ้านเขาไปอีกหนึ่งท่า แล้วก็นิมนต์ให้อาตมา นั่งและฉันเพลก่อน จากนั้นเขาจะพาไปเช้าเมรุลอย อาตมาก็นั่งแต่ ไม่ยอมฉัน เขาก็เลยเล่าเรื่องที่น้องสาวเขาฝันเห็นลูกชายในอดีตชาติ ว่าเป็นแม่ทัพสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย ถูกข้าศึกฟันตกน้ำตาย เขาก็ร้องให้หาลูกชาย ฝันอยู่บ่อยๆแล้วก็เล่าให้แม่และพี่ชายสอง คนฟัง พี่ชายก็ว่าน้องสาวเพื่อเจ้อ แต่เขาก็ยังฝันอยู่ ในที่สุดพี่ชาย ก็ลงความเห็นกันว่าน้องสาวเป็นบ้า” ท่านมองหน้าแม่เชิฐศรีนิด หนึ่งแล้วจึงเล่าต่อ

“ต่อมาน้องสาวก็ฝันอีก แล้วก็เล่าให้แม่และพี่ชายฟังว่า ลูกชายในอดีตชาติของเขาที่ถูกข้าศึกฟันตกน้ำตายในชาตินั้น บัดนี้ กลับมาเกิดใหม่และบวชเป็นพระภิกษุอยู่ที่วัดป่ามะม่วง วันที่เท่านี้ เดือนนี้ ปีนี้ จะมาที่บ้านนี้เวลาเพลพอดี ถ้ามีพระรูปร่างผอมสูง

นั่งเรือมาขึ้นที่ท่าหน้าบ้าน นั้นแหละคือพระลูกชายของเขา เขาก็จดบันทึกไว้ พี่ชายจึงบอกว่า น่าจะลองดู พอถึงวันที่เตรียมอาหารไว้ ถ้าไม่มีพระมาก็แปลว่าน้องสาวบ้า อาตมาก็มาตรงวันและเวลาพอดี จะเป็นการบังเอิญหรือเป็นไปตามที่เขาฝัน ตอนนั้นอาตมายังไม่รู้”

“พอพี่ชายของเขาเล่าเสร็จอาตมาก็มองหน้าเขา ยังเชื่อไม่ได้เพราะเขาอายุน้อยกว่า จะมาเป็นแม่อาตมาได้อย่างไร เขาก็เล่าให้อาตมาฟัง อาตมาคิดว่า จะต้องพิสูจน์ด้วยตัวเอง ก็รีบฟังไว้ก่อน ตกลงอาตมาก็ยอมฉันอาหารที่เขาเตรียมไว้ ฉันเสร็จพี่ชายเขาก็พาไปบ้านที่ให้เช่าเมรุลอย ก็ไปตกลงกับเขาเป็นที่เรียบร้อย จากนั้นก็กลับมารอเรืออยู่ที่บ้านเขา โยมที่เป็นแม่ในอดีตชาติของอาตมาเขาก็เล่าว่า เขาชอบฝันถึงอดีตชาติสมัยที่เขาเกิดในกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย บ้านเมืองเกิดศึกสงคราม ลูกชายของเขาชื่อ **พระพิพิธสุนทร** รัชการอยู่กับพระโอรสองค์หนึ่งของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศที่เกิดจากพระสนม มีพระนามว่า **พระองค์เจ้าแขกหรือกรมหมื่นเทพพิพิธ** เรื่องราวที่เขาเล่ามานี้อาตมาก็มาพิสูจน์ได้หลังจากที่ออกถูกต้องกับหลวงพ่อบุญในป่าตอนอายุ ๔๕ ปี”

“สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศทรงมีพระมเหสี ๒ พระองค์ คือ พระพันวัสสาใหญ่ และพระพันวัสสาน้อย พระมเหสีสองพระองค์นี้ทรงเป็นธิดาของเจ้าพระยาบำเรอภุชรินทร์รัชสมัยพระเพทราชา มีพระมารดาเป็นเชื้อสายตระกูลพราหมณ์ชาวเมืองเพชรบุรี พระพันวัสสาใหญ่ทรงมีพระราชธิดา ๖ พระองค์ พระราชโอรส ๑ พระองค์ คือ เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร์หรือกรมขุนเสนาพิทักษ์ พระพันวัสสาน้อยทรงมีพระราชธิดา ๖ พระองค์เช่นกัน แต่ทรงมีพระราชโอรส ๒ พระองค์ คือเจ้าฟ้าเอกทัศหรือกรมขุนอนุรักษมนตรี และเจ้าฟ้า

อุทุมพรหรือกรมขุนพรพินิต ส่วนพระโอรสที่เกิดจากพระสนมมี ๔ พระองค์ได้แก่ พระองค์เจ้าแขกหรือกรมหมื่นเทพพิพิธ พระองค์เจ้ามั่งคุดหรือกรมหมื่นจิตรสุนทร พระองค์เจ้ารถหรือกรมหมื่นสุนทรเทพ และพระองค์เจ้าปานหรือกรมหมื่นเสวกศักดิ์”

“กรมหมื่นเทพพิพิธทรงโปรดปรานพระพิพิธสุนทรคือ อามามาถึงกับทรงโปรดให้เป็นโอรสบุญธรรมของพระองค์ พระพิพิธสุนทรเป็นแม่ทัพรุ่นเดียวกับพระยาตากและพระยาเพชรบุรี บรรดาศักดิ์สมัยก่อนเรียงจากต่ำไปหาสูงคือ ขุน หลวง พระ พระยา เจ้าพระยา และสมเด็จพระเจ้าพระยา พระพิพิธสุนทรอายุยืนยาวอยู่ถึง ๕ แผ่นดินคือ ตั้งแต่แผ่นดินสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ สมเด็จพระเจ้าอุทุมพร สมเด็จพระเจ้าเอกทัศ สมเด็จพระเจ้าตากสิน และสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก”

“เมื่อสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศประชวรหนักใกล้จะสวรรคต ทรงมีรับสั่งให้เจ้าฟ้าอุทุมพรครองราชสมบัติสืบต่อจากพระองค์ ปกติราชสมบัติจะต้องตกแก่เจ้าฟ้าเอกทัศซึ่งเป็นพระเชษฐา แต่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศทรงมีพระราชดำรัสว่า เจ้าฟ้าเอกทัศนั้นโฉดเขลาเบาปัญญา หากเป็นพระเจ้าแผ่นดินแล้ว ต่อไปในปีองหน้าบ้านเมืองก็จะเกิดภัยพิบัติฉิบหายเสีย เป็นอันว่าเจ้าฟ้าอุทุมพรได้ครองราชสมบัติตามที่สมเด็จพระราชบิดาทรงมีรับสั่ง”

“อย่างไรก็ตาม สมเด็จพระเจ้าอุทุมพรทรงครองราชสมบัติได้เพียง ๑๐ วัน พระเชษฐาคือเจ้าฟ้าเอกทัศก็ทรงสำแดงเดชด้วยการเสด็จไปประทับ ณ พระที่นั่งสุริยาสน์อมรินทร์ แสดงพระองค์เป็นพระเจ้าแผ่นดินโดยไม่มีการเชื้อเชิญอย่างเป็นทางการ สมเด็จพระเจ้าอุทุมพรทรงอึดอัดขัดข้องพระราชหฤทัยในการครองราชสมบัติ จึงทูลถวายราชสมบัติแก่พระเชษฐา แล้วเสด็จออกผนวช ณ

วัดศรีอโยธมียา จากนั้นเสด็จประทับจำพรรษา ณ วัดประตู่โรงธรรม ครั้นเกิดสงครามกับพม่าและอยุธยา กำลังจะเสียเอกราช พระเจ้าเอกทัศก็ส่งคนของพระองค์ให้มาทูลนิมนต์ไปประทับจำพรรษา ณ วัดราชประดิษฐฐาน”

“เมื่อสมเด็จพระเจ้าเอกทัศเป็นพระเจ้าแผ่นดิน เหตุการณ์ ก็เป็นไปตามที่พระเจ้าอยู่หัวบรมโกศทรงมีพระราชดำริไว้ กรุงศรีอยุธยาที่เคยเจริญรุ่งเรืองโดยเฉพาะพระพุทธศาสนาซึ่งกล่าวได้ว่าเจริญสูงสุดในสมัยอยุธยา ทั้งนี้เพราะ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศทรงเป็นพระธรรมราชา แห่งกรุงศรีอยุธยา ทรงสนับสนุนให้มีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาไปยังเกาะลังกา แต่เมื่อพระเจ้าเอกทัศครองราชสมบัติ กรุงศรีอยุธยาและพระพุทธศาสนาก็ถูกพม่าทำลายอย่างย่อยยับ วัดและวัดถูกเผาผลาญจนแทบจะสูญสิ้นจากแผ่นดินไทย พระยาตากซึ่งเป็นแม่ทัพในสมัยนั้นต้องรวบรวมพรรคพวก ซึ่งมีจำนวนน้อย ชูดุโม่งค้ลอดกำแพงเมืองไปตั้งหลักที่ธนบุรีและกลับมากู้ชาติได้สำเร็จภายในเจ็ดเดือน กระนั้นก็ไม่สามารถทำให้กรุงศรีอยุธยาฟื้นคืนชีพกลับมาได้ จึงจำต้องทิ้งกรุงศรีอยุธยา และตั้งกรุงธนบุรีเป็นเมืองหลวงแทน จากนั้นจึงกระทำพิธีปราบดาภิเษกขึ้นเป็นกษัตริย์ครองกรุงธนบุรี มีพระนามว่า สมเด็จพระเจ้าตากสิน หรือสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี”

“สมเด็จพระเจ้าตากสินทรงครองราชสมบัติตั้งแต่ พ.ศ. ๒๓๑๐ - ๒๓๒๕ รวม ๑๕ ปี หลังจากทรงรับกรรมฐานจากหลวงพ่อบุญพาแล้ว ก็ทรงสละราชสมบัติให้พระสหายที่ช่วยกันกอบกู้ชาติมา คือสมเด็จพระเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึก ครองราชสมบัติแทน ทรงพระนามว่า พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ซึ่งหลังจากทำพิธีปราบดาภิเษกแล้วก็ได้ย้ายเมืองหลวงจากธนบุรีมาอยู่ฝั่งเหนือ

ของแม่น้ำเจ้าพระยา ตั้งชื่อพระนครใหม่ว่า กรุงเทพมหานคร
พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกทรงเป็นปฐมกษัตริย์
แห่งบรมราชจักรีวงศ์”

“ความจริงเรื่องราวการเสียกรุงครั้งที่ ๒ นั้น มีเหตุปัจจัย
หลายอย่างหลายประการ เวลานั้นมีชาวต่างชาติเข้ามาเผยแพร่ศาสนา
แล้ว และที่น่าประหลาดใจก็คือ เขาเหล่านั้นได้มีส่วนในการช่วยพระยา
ตากู้ชาติ มีทั้งชาวคริสต์และชาวมุสลิม ทั้งที่พวกเขาไม่ได้เกิดใน
แผ่นดินไทยก็ยังมีใจกตัญญูรู้คุณแผ่นดินถิ่นอาศัย อุทิศกายและใจ
ช่วยปกป้องรักษา แต่ที่น่าเสียดายและเสียใจจนสุดจะกล่าวก็คือ มี
คนไทยใจอำมหิตที่คิดร้ายต่อแผ่นดินถิ่นเกิดของตน ไปเข้าข้างพม่า
ฆ่าฟันคนไทยด้วยกันเพราะความลุ่มหลงมัวเมาบวกกับความโง่
เขลาเบาปัญญา เห็นแก่ตัวเห็นแก่ได้อย่างร้ายกาจ มิได้เห็นแก่ชาติ
และแผ่นดินถิ่นเกิดแต่อย่างใด”

“ที่พูดอย่างนี้เพราะอาตมาเจอมากับตัวเอง ไม่เช่นนั้นก็จะ
พูดไม่ได้ ด้วยเหตุนี้อาตมาจึงไม่เคยคิดรังเกียจเด็ดฉันทัญติโยม
ที่นับถือศาสนาอื่นเลย ทั้งยังยินดีต้อนรับเข้ามาเรียนวิชาแก้ปัญหา
ชีวิตโดยไม่ต้องเสียค่าเล่าเรียนแต่ประการใด เพราะอาตมาทศกัณฐ์
คุณบรรพบุรุษของท่าน จึงต้องการตอบแทน” ท่านพูดพลางกวาด
สายตาไปยังชาวคริสต์ ชาวมุสลิม และชาวฮินดู ที่พากันมาเรียน
วิชาแก้ปัญหาชีวิต ส่วนชาวสิกข์นั้นแม้บรรพบุรุษของพวกเขาไม่ได้
ช่วยกู้ชาติ เพราะสมัยนั้นศาสนาสิกข์ยังไม่มี แต่ปัจจุบันชาวสิกข์ใน
ประเทศไทยก็ได้ช่วยอุปถัมภ์ค้ำจุนสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม ที่แม่ในอดีตชาติของอาตมาฝัน
เห็นอาตมาถูกข้าศึกฟันตกล้านนั้น เป็นความลับสุดยอดที่อาตมาก็เพิ่ง
มารู้ในชาตินี้หลังจากที่บวชและปฏิบัติธรรมจนได้ เห็นหนอ แล้ว”

ความลับที่ถูกเปิดเผย

พระอาจารย์บรรยายมาถึงตรงนี้ บรรดาศิษย์กรรมฐานซึ่งประกอบด้วยนานาศาสนิกต่างตั้งอกตั้งใจฟัง รู้สึกตื่นตื้นตันยินดี อิมอกอิมใจ จนลืมหำหนด ฟังหนอ ดังที่พระอาจารย์สอนไว้

“ก่อนที่จะเปิดเผยความลับสุดยอด อาตมาก็ขอเล่าภูมิหลังของเหตุการณ์ทางการเมืองสมัยสมเด็จพระเจ้าเอกทัศสักเล็กน้อยคือ เมื่อพระองค์ได้เป็นกษัตริย์แล้วก็ทรงดำริที่จะกำจัดพระเชษฐาและพระอนุชาที่เกิดจากพระสนมซึ่งมี ๔ พระองค์ดังที่อาตมาเอ่ยพระนามมาแล้ว เสด็จไปบุญธรรมของอาตมาคือ กรมหมื่นเทพพิพิธ ส่วนอีกสามพระองค์นั้นเรียกรวมๆว่า เจ้าสามกรม ได้แก่ กรมหมื่นจิตรสุนทร กรมหมื่นสุนทรเทพ และกรมหมื่นเสพภักดี เจ้าสามกรมถูกประหารด้วยท่อนจันทน์”

“ส่วนกรมหมื่นเทพพิพิธซึ่งเป็นพระเชษฐาองค์ใหญ่และเป็นฝ่ายสนับสนุนพระเจ้าอู่ทุมพรได้เสด็จลี้ภัยไปผนวชที่วัดกระโจมสมเด็จพระเจ้าเอกทัศจึงทรงให้ส่งพระภิกษุกรมหมื่นเทพพิพิธซึ่งเป็นพระเชษฐาต่างพระมารดาออกไปยังเกาะลังกาทวีป พุดง่ายๆว่า กรมหมื่นเทพพิพิธ เสด็จไปบุญธรรมของอาตมาถูกเนรเทศไปอยู่เกาะลังกาเพราะสมเด็จพระเจ้าเอกทัศทรงระแวงว่า พระเชษฐาต่างพระมารดาจะช่วงชิงราชสมบัติ แต่ถ้าพระองค์ไม่ผนวชก็จะถูกสมเด็จพระเจ้าเอกทัศให้ประหารด้วยท่อนจันทน์เช่นเดียวกับเจ้าสามกรม”

“ภายหลังเมื่อเกิดศึกสงคราม สมเด็จพระเจ้าเอกทัศก็ยังทรงหมกมุ่นอยู่กับสุราและนารี ไม่สนพระทัยที่จะหาทางปกป้องบ้านเมือง อีกประการหนึ่งพระองค์ทรงเชื่อพวกประจบสอพลอ ได้กำจัดทหารดีมีฝีมือไปหลายต่อหลายคน มีข้าราชการที่รักชาติแอบส่งข่าวไปทูลพระภิกษุกรมหมื่นเทพพิพิธ พระองค์จึงเสด็จกลับมาอย่างลับๆ เพราะทรงหวังโยในพระอนุชาทั้งสอง คือ สมเด็จพระเจ้าอู่ทุมพร

ที่ยังผนวชอยู่ กับสมเด็จพระเจ้าเอกทัศซึ่งไม่ทรงสันหัตเรื่องศึกสงคราม และที่ทรงห่วงใยไม่น้อยไปกว่าพระอนุชาทั้งสองก็คือ **องค์หญิงจันทร์กระจ่างฟ้า** พระธิดาของพระองค์ที่ทรงกำพริ้าพระมารดาตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์”

“องค์หญิงจันทร์กระจ่างฟ้าทรงพระสิริโฉมโสภาคกว่าสตรีชาววังทั้งปวง จนพระพี่เลี้ยงพากันเป็นห่วง ต้องช่วยกันแอบซ่อนไว้แต่ในพระตำหนักด้วยเกรงว่า ถ้าสมเด็จพระเจ้าเอกทัศทรงเห็นก็จะจับนำไปเป็นนางในโดยไม่ทรงคิดว่าเป็นพระธิดาของพระเชษฐาและเป็นหลานอาร์ยของพระองค์เพราะทรงมัวเมาหลงใหลในอิสตรียิ่งนัก”

“อาตมาหรือพระพิพิศสุนทรในชาตินั้น เมื่อทราบวาเสด็จพ่อบุญธรรมเสด็จลับๆกลับมาจากลังกาก็ดีใจ แต่จะไปพบอย่างเปิดเผยก็ทำไม่ได้ เพราะถ้ารู้ไปถึงพระเนตรพระกรรณของสมเด็จพระเจ้าเอกทัศก็จะเป็นอันตรายต่อชีวิตของเสด็จพ่อบุญธรรม พอดีกับในช่วงนั้นอาตมาออกรบกับพม่า และถูกฟันตกน้ำ ตามที่แม่ในอดีตชาติของอาตมาฝันเห็น ในชาตินั้นอาตมาก็คิดว่าคนฟันคือพม่า ซึ่งเป็นศัตรูคู่อาฆาตกับไทย แต่พอมารเกิดใหม่ในชาตินี้และมีโอกาสได้บรรพชาอุปสมบทในพระบวรพุทธศาสนา มีโอกาสปฏิบัติธรรมเจริญพระกรรมฐานจนสามารถระลึกชาติได้ อาตมาถึงได้รู้ว่า ข้าศึกที่ฟันอาตมาตกน้ำนั้นไม่ใช่พม่า แต่เป็นคนไทยที่ทรยศต่อชาติ ท่านผู้ปฏิบัติธรรมทั้งหลายเอ๋ย มีลูกให้สอนลูก มีหลานให้สอนหลานว่าอย่าได้คิดคดทรยศต่อชาติและแผ่นดินถิ่นเกิด อย่ามักใหญ่ใฝ่สูงให้เกินศักดิ์ อย่าจงรักภักดีชาติอื่นยิ่งกว่าชาติของตน จะไม่พินอบาย จะเอาตัวไม่รอด เพราะกรรมจะตามติดไปตลอดกาลนาน”

“การให้ผลของกรรมนั้น ถ้ากรรมดีที่เคยทำไว้ยังให้ผลอยู่ กรรมชั่วก็จะรอโอกาส กรรมดีให้ผลหมดเมื่อไร กรรมชั่วมาให้

ผลทันที เพราะฉะนั้นอย่าไปคิดว่า **ทำดีได้ดีมีที่ไหน ทำชั่วได้ดีมีถมไป** ถ้าคิดอย่างนี้จะเสียอกเสียใจต่อภายหลัง เชื่ออาตมาเถิด อาตมาับกรรมมาหนักหนาสาหัสเหลือเกิน จะต้องใช้หนี้กรรมที่ทำไว้ให้หมด ใช้หมดเมื่อไรก็จะเป็นอิสระเมื่อนั้น”

“น่าสงสารคนไทยที่ไปเข้าข้างศัตรู พันธอาดมาตกน้ำ แล้วแม่ในอดีตชาติของอาตมาเขาฝันเห็นและจำติดตามาจนถึงชาตินี้ แต่โปรดทราบไว้ ณ ที่นี้ว่า อาตมาไม่ได้ตาย ทั้งที่จะต้องตายอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อะไรทำให้อาตมาไม่ตายรู้ไหม” ท่านถามคนฟัง ครั้นไม่มีผู้ใดตอบ ท่านจึงตอบเสียเองว่า

“ความกตัญญูกตเวทียังไงล่ะ กตัญญูกตเวทียี่อะไร ใครรู้ช่วยตอบด้วย” ไม่มีผู้ใดตอบอีกตามเคย ท่านจึงต้องตอบเอง

“กตัญญูกตเวทียี่แยกเป็นสองคำคือ กตัญญู กับ กตเวทียี่ กตัญญู หมายถึง รู้คุณท่าน กตเวทียี่ หมายถึง ตอบแทนหรือสนองคุณท่าน กตัญญูกตเวทียี่ จึงหมายถึง ผู้รู้อุปการะที่ท่านทำแล้วและตอบแทนอาตมากตัญญูกตเวทียี่ต่อเสด็จพ่อบุญธรรม กตัญญูกตเวทียี่ต่อชาติศาสนา พระมหากษัตริย์ อานุภาพแห่งความกตัญญูกตเวทียี่ทำให้อาตมารอดชีวิตมาได้ ตอนอาตมาถูกข่าศึกพันตกน้ำ อาตมานึกถึงเสด็จพ่อบุญธรรม จึงรวมจิตที่กำลังจะดับนั้นให้มีพลังต่อสู้กับความเจ็บปวด ตั้งจิตอธิษฐานว่า **ข้าพเจ้าขอโอกาสท้าวเวสสุวรรณ ขอท้าวเวสสุวรรณจงให้โอกาสแก่ข้าพเจ้าได้ตอบแทนบุญคุณของผู้มีอุปการะต่อข้าพเจ้าเสียก่อน ข้าพเจ้าขอตายหลังจากได้ทำหน้าที่เสร็จสิ้นสมบูรณ์แล้ว**”

“เมื่อสิ้นคำอธิษฐาน อาตมารู้สึกมีเรี่ยวแรงขึ้นมาอย่างประหลาด ประกอบกับเสด็จพ่อบุญธรรมทรงสอนเวทมนต์คาถาให้หลายอย่างหลายประการ อาตมาก็ดำน้ำหนีข่าศึกมาได้ พอขึ้น

ความลับในสังสาร

บกกก็คิดว่าเราตายแล้ว หมดหน้าที่การเป็นแม่ทัพภายใต้บังคับบัญชาของสมเด็จพระเจ้าเอกทัศแล้ว ชีวิตที่เหลือเราจะอุทิศให้ผู้มีพระคุณคือเสด็จพ่อบุญธรรม อาตมาไปพบพระองค์ท่าน เล่าเรื่องราวถวายพระองค์ทรงดีพระทัย และมีรับสั่งว่า ต่อให้ขุนพลเก่งกล้าสามารถปานใด แต่ถ้าอยู่ใต้การบัญชาของสมเด็จพระเจ้าเอกทัศ ก็ไม่อาจรักษากรุงศรีอยุธยาไว้ได้ สิ่งที่เราจะทำได้คือไปหาที่หลบซ่อนด้วยพระดำรินี้ **นครแลลับตา** และ **องค์หญิงจันทร์กระจ่างฟ้า** จึงเกิดขึ้น แต่ยังไม่ถึงเวลาที่จะเล่า อิกยี่สิบปีข้างหน้าถ้าท่านทั้งหลายยังมีชีวิตอยู่ อาตมาก็จะเล่าให้ฟัง อย่าพากันกลับบ้านเก่าเสียก่อนก็แล้วกัน กินข้าวกับหายใจเข้าไว้นะ” ท่านพูดยิ้มๆ พลังกวาดสายตาไปยังผู้ปฏิบัติธรรมเพื่อสำรวจตรวจสอบสำมะโนประชากรในอิกยี่สิบปีข้างหน้า **เห็นหนอ กระจิบข้างหูว่า**

“เหลืออยู่ครั้งเดียว อิกครั้งไปเป็นเทพบุตรเทพิดาในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์”

๑๓

ศิษย์พระตถาคต

พระอาจารย์ผู้ให้กรรมฐานอยากรู้ว่า ในบรรดาผู้ที่เหลืออยู่ ครั้งหนึ่งนั้นรวมแม่เชษฐศรีด้วย หรือว่าหล่อนจะมอดม้วยมรณาไปเสียก่อน จึงหลับตา ตั้งสติไว้ที่หน้าผาก กำหนด รู้หนอ รู้หนอ ก็รู้ว่าหล่อนจะตายเมื่ออายุได้ ๖ รอบ แม่เชษฐศรีอายุน้อยกว่าท่าน ๑๐ ปี เวลานี้ท่านอายุ ๕๗ หล่อนก็ต้องอายุ ๔๗ แสดงว่าหล่อนจะมีอายุยืนยาวต่อไปอีก ๒๕ ปี ส่วนมารดาหล่อนจะอยู่ต่อไปได้อีก ๕ ปี

นอกจากนี้ท่านยังต้องการรู้อีกว่า ผู้ปฏิบัติกว่าร้อยคนเหล่านี้ มีใครที่จะไปเกิดเป็นเทพบุตรและเทพธิดาในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์บ้าง จึงกวาดสายตาไปยังทุกคนอย่างรวดเร็ว ภาพที่ท่านเห็นปรากฏเป็นเทพธิดามากกว่าเทพบุตร ที่เป็นดังนี้เพราะบุรุษที่นั่งอยู่เบื้องหน้าท่าน ร้อยละ ๘๐ จะไปเกิดเป็นเทพธิดา ส่วนสตรีที่จะไปเกิดเป็นเทพบุตรมีเพียงร้อยละ ๑ เท่านั้น

“มิน่าเล่า พวกเทพบุตรแต่ละองค์ในสวรรค์ชั้นต่างๆจึงมีเทพธิดาเป็นบริวารกันองค์ละเป็นร้อยเป็นพัน เพราะเทพธิดามีมากกว่าเทพบุตรนี่เอง” ท่านคิดในใจ

“พระอาจารย์ครับ จำเป็นด้วยหรือครับที่คนเคยเป็นพ่อแม่เราในอดีตชาติ พอมาพบกันในชาตินี้เราต้องตอบแทนบุญคุณหรือ

สงเคราะห์ช่วยเหลือ ในเมื่อเราก็มีพ่อแม่ในชาตินี้ที่เราต้องตอบแทนบุญคุณ” บรูซหนึ่งถามขึ้น เขาเป็นชาวพุทธหากก็เป็นพุทธเพียงในนามเพราะเขาไม่รู้ว่าพระพุทธเจ้าสอนอะไร และสงสัยกระทั่งว่าพระพุทธเจ้ามีจริงหรือไม่ ที่มาปฏิบัติธรรมเจริญพระกรรมฐานครั้งนี้ก็ได้มาด้วยศรัทธา แต่มาเพื่อหวังว่าบุญจะช่วย

เขาเป็นข้าราชการครู สอนอยู่โรงเรียนประถมแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ ถูกผู้บังคับบัญชาจับได้ว่าทุจริตเรื่องช้อนนมที่หมดอายุแล้วมาให้เด็กเรียนกิน เมื่อถูกจับได้และกำลังอยู่ระหว่างการพิจารณาความผิด เขาจึงลามาปฏิบัติธรรมด้วยหวังว่าบุญกุศลจะช่วยตนให้พ้นผิด เขาเป็นครูผู้ไร้คุณธรรม เป็นพาลชน มิใช่กัลยาณชน และที่ร้ายไปกว่านั้นคือเขาเป็นมิฉฉาภิกษุ การจะตอบคำถามของผู้เป็นมิฉฉาภิกษุจึงต้องระมัดระวังเป็นพิเศษ ด้วยเหตุนี้ท่านจึงตอบว่า

“สำหรับผู้ที่มาปฏิบัติเพื่อต้องการพัฒนาจิตยกระดับชีวิตจากความเป็นปุถุชนขึ้นสู่ความเป็นอริยชน คือจากผู้มีกิเลสหนามาเป็นผู้ประเสริฐนั้น เขาจะมีความกตัญญูกตเวทียุติคุณธรรมประจำใจของเขา เมื่อจิตของเขาได้รับการพัฒนา คุณธรรมคือความกตัญญูกตเวทียุติคุณธรรมจะเพิ่มขึ้นมาเองโดยที่เขาไม่ได้ไปบังคับเคี้ยวเข็ญ แต่สำหรับคนที่มาปฏิบัติเพื่อแก้บนให้พ้นความผิด จิตใจของเขาจะมีตมิดมัวหมอง มองไม่เห็นคุณธรรมความดีงาม คิดเอาแต่ได้ไม่ยอมเสีย คนประเภทนี้จะมีจำนวนเพิ่มขึ้นทั้งในสังคมไทยและสังคมโลก คนดีจะมีน้อยลง คนชั่วจะเพิ่มมากขึ้น แล้วโลกก็จะสับสนวุ่นวาย ฆ่ากันตายเป็นเบือทั้งเหนือใต้ คนที่มารถบงกชภายใต้อำนาจของพระศาสนาเท่านั้นจึงจะอยู่รอดปลอดภัย”

บรูซนั้นฟังแล้วรู้สึกร้อนตัวเหมือนตุ๊กแกกินปูนร้อนท้อง เขารู้สึกโกรธพระอาจารย์ คิดว่า

เวรนมบุตก็ได้ เพราะเมื่อนมมันหมดอายุมันก็บูด เด็กนักเรียนกินเข้าไปก็ท้องเสีย ถึงอาตมาจะเป็นพระบ่าวก็รู้ว่า นมหมดอายุนำมาให้นักเรียนกินไม่ได้” ครูนอกรีตตกใจหนัก คิดในใจว่า ตายจริงเราลบหลู่พระอรหันต์เข้าแล้ว ท่านรีบบอกเขาว่า

“อาตมาไม่ใช่พระอรหันต์ อาตมาเป็นพระอรเห เอาละ ขอสรุปสั้น ๆ ว่า พຽຸ່ນนี้โยมไม่ต้องกลับบ้าน แล้วก็ไม่ต้องไปเสาะแสวงหาพระเกจิอาจารย์ที่ไหนมาช่วย โยมต้องช่วยตัวเองให้ได้ร้อยละ ๘๐ เหลืออีก ๒๐ พระอรเหจะช่วย ขอให้ตั้งใจปฏิบัติแล้วก็อย่าคิดอะไรที่ไม่ดี ไม่เช่นนั้นจะต้องติดคุกแน่นอน” ท่านไม่ได้ขู่เพราะถ้าเขาไม่มาปฏิบัติธรรมที่วัดนี้ จะต้องถูกไล่ออกจากราชการและต้องติดคุกสองปี

ผู้ปฏิบัติธรรมคนอื่น ๆ พวกกันอยากรู้ว่า เหตุใดบุຽຸ່ນนี้จะต้องติดคุก จึงถามคนที่นั่งข้าง ๆ ต่างคนต่างอยากรู้ เลยถามกันไปถามกันมาเสียงอึงคะนึง

“ญาติโยมทั้งหลาย โปรดอยู่ในความสงบ ไม่ต้องไปอยากรู้เรื่องของคนอื่นเขา เอาตัวเราให้รอดก่อน ผู้ที่นั่งอยู่ ณ ที่นี้ไม่ได้เป็นคนดีเหมือนกันหมด แล้วก็ไม่ได้เป็นคนชั่วเหมือนกันหมด ถึงตัวอาตมาเองก็ไม่ได้ดีไปเสียหมด อาตมาเคยก่อกรรมทำเวรมามากมายหลายอย่าง และก็ได้ชดใช้ไปหมดแล้ว ญาติโยมทั้งหลายก็เช่นกัน เราเกิดมาเพื่อสร้างชาติใช้หนี้กรรม การใช้หนี้กรรมที่ดีที่สุดก็คือ การมาเจริญวิปัสสนากรรมฐาน เพราะฉะนั้นไม่ต้องไปอยากรู้ความดีความชั่วของใคร รู้ของตัวเองเท่านั้นพอ”

เมื่อเสียงพูดคุยสงบลง พระอาจารย์จึงพูดขึ้นว่า

“อาตมาจะอุปมาอุปไมยให้ท่านฟังว่า เราทุกคนที่นั่งอยู่ ณ ที่นี้กำลังแสดงละครชีวิตกัน รวมทั้งอาตมาด้วย หอประชุมแห่งนี้

เปรียบเทียบเหมือนโรงละคร อาตมารับบทพระอาจารย์สอนกรรมฐานคือ เป็นพระเอก ญาติโยมหญิงชายที่นั่งอยู่ ณ ที่นี้กว่าร้อยชีวิตต่างก็คิดว่าตัวข้าเป็นพระเอกนางเอกด้วยกันทุกคน ไม่มีใครคิดว่าตัวข้าเป็นพระรอง นางรอง ตัวโงง นางโงง หรือตัวร้าย นางร้าย ตอนกำลังจะตายนั้นแหละจึงจะรู้ว่า ตัวข้าเล่นบทตัวร้ายนางร้ายมาทั้งเรื่อง เปรียบเหมือนคนที่เดินทางผิด คิดชั่วทำชั่วมาตลอดชีวิต ตอนที่ยังสุขสบายก็คิดหลอกตัวเองว่าตัวข้าทำความดี ช่วยชาติ ช่วยสังคม ครั้นจวนจะหมดลมจึงได้รู้ว่า ตัวข้าทำความชั่วไว้มากมายหลาย เล่มเกวียน”

“เอาละ ที่นี้ก็มาฟังอาตมาเล่านิทานชีวิตสักเรื่องหนึ่งคือ มี นายทหารยศพลตรีคนหนึ่งมาแล้วให้อาตมาฟังว่า เจ้านายของเขา เป็นพลเอก ได้ทำโครงการของบประมาณแผ่นดิน ๓๐ ล้านไปสร้าง ถนนเข้าวัด เมื่อได้เงินมาก็แจกจ่ายให้ภรรยาคนที่สอง สาม สี่ ห้า เงินไม่ถึงวัดถึงวาสักบาทเดียว ภรรยาทั้งหลายได้เงินมาก็เที่ยวไปจ้าง พวกหนุ่ม ๆ มาเป็นสามีลับ ๆ ไม่ให้นายพลรู้ แต่ความลับไม่มีในโลก ในที่สุดนายพลก็รู้จนได้ พวกเมีย ๆ ก็โกหกบอกว่าเป็นหลานบ้าง น้อง บ้าง ญาติบ้าง นายพลก็เชื่อ ทำไม่ถึงเชื่อรู้ใหม่” ท่านถามคนฟัง

“เพราะเขาโง่เง่าเจ้าชู้คะ” คนตอบเป็นสตรี

“ไอ้โฮ ขนาดนั้นเชียวหรือ โง่ด้วย เง่ด้วย เจ้าชู้ด้วย อย่าง นั้นหรือจ๊ะ” ท่านถามยิ้ม ๆ รู้ ว่าสามีหล่อนก็โง่เง่าและเจ้าชู้ ที่หล่อน มาปฏิบัติก็เพื่อจะมาหาวิชาไปปราบสามีที่โง่เง่าเจ้าชู้คนนั้น

“คะพระอาจารย์ ผู้ชายเจ้าชู้โง่เง่าทุกคน แต่ผู้ชายโง่เง่าบาง คนไม่เจ้าชู้ก็มี” หล่อนอ้างเหตุผลตามหลักตรรกวิทยา เพราะเป็น อาจารย์สอนปรัชญา

“แต่นายพลคนนี้เขาโง่เง่าเพราะไม่สามารถแยกแยะได้ว่าใคร

เป็นกัลยาณมิตร ใครเป็นปาปมิตร กล่าวคือนายทหารยศพลตรีที่เป็นผู้ใต้บังคับบัญชาของคนเป็นพลเอกก็พยายามพูดให้สติเจ้านาย แต่นอกจากไม่เชื่อลูกน้องซึ่งหวังดีอย่างจริงใจแล้ว เขายังลงโทษด้วยการไม่ขึ้นเงินเดือนให้สองปีติดๆกัน”

“ทำไมเขาชั่วอย่างนั้น แล้วลูกน้องไม่โกรธแค้นหรือคะ ถ้าเป็นดิฉันจะจ้างมือปืนไปเก็บเลยเชียว คนชั่วๆอย่างนี้อยู่ไปก็หนักแผ่นดิน” สตรีคนเดิมว่า

“ไอ้โฮ ทำไมโยมใจร้ายจังเลย เสียชื่อผู้ปฏิบัติธรรมหมด” พระอาจารย์พูดยิ้มๆ ด้วยรู้ว่าหล่อนพูดไปอย่างนั้นเอง ปากร้ายแต่ใจดี

“ดิฉันพูดเล่นคะ ถึงจะไม่มีใครฆ่าวันหนึ่งเขาก็ต้องตายอยู่ดี ดิฉันเองก็ต้องตายเหมือนกัน” แล้วเปลอพูดในใจว่า “รวมทั้งพระอาจารย์ด้วย”

“จริงของโยม วันหนึ่งอาตมาก็ต้องตายเหมือนกับที่โยมแอบพูดในใจนั้นแหละ” สตรีนั้นตกใจนัก รีบคุกเข่ากราบขอขมาแทบไม่ทัน

“เออละ ที่นี้ก็มาพูดเรื่องนายพลเอกต่อ หลังจากเขาลงโทษผู้ใต้บังคับบัญชาแล้ว กรรมก็ให้ผล เป็นกรรมที่เขาทำไว้เองไม่มีใครทำให้ ญาติโยมอย่าลืมนะว่า ไม่มีใครหนึ่กรรมพัน” ท่านจิพนี้ชาที่ทำจากต้นลูกใต้ใบและต้นไมยราบเพราะรู้สึกเจ็บคอ จากนั้นจึงเล่าต่อ

“วันหนึ่งก็มีหนังสือจากสำนักงบประมาณมาถึงเขาว่า ที่เขาของงบประมาณไปสร้างถนนเข้าวัดและอ้างว่ามีเจ้าหน้าที่ของสำนักงบประมาณไปตรวจจริงงานเรียบร้อยแล้วนั้น บัดนี้ทางสำนักพบว่าเอกสารตรวจรับที่ส่งมานั้นไม่ได้ออกโดยสำนักงบประมาณ ทาง

สำนักได้ส่งเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบ พบว่าดินสักก้อนหนึ่งก็ยังไม่ถึงวัด ไม่ต้องพูดถึงถนน ส่วนถนนที่มีอยู่นั้นเป็นผลงานของผู้มีจิตศรัทธาที่พากันรวบรวมปัจจัยมาสร้างถวายวัดเมื่อกว่าสิบปีมาแล้ว”

“แล้วตอนนี้นายพลเอกทำอะไรครับ” บรูซหนึ่งถามขึ้น เขาเป็นทหารเก่าที่เกษียณอายุราชการแล้วและรู้เรื่องกลโกงของนายพลเอกที่เคยเป็นผู้บังคับบัญชาของเขาเป็นอย่างดี นายเขาคอนนี้มีชีวิตคลุกเคล้าอยู่กับสุราและนารี ดำเนินรอยตามบิดาของเขาซึ่งเป็นข้าราชการยศใหญ่ หากก็ไปไม่รอด ในบั้นปลายชีวิตต้องถูกสอบสวนในข้อหาโกงกิน สุดท้ายศาลตัดสินให้ไล่ออกจากราชการและถูกจำคุก ๑๐ ปีในคดีอาญา เขาแก้ปัญหาโดยซิงยิงตัวตายเสียก่อน ป่านนี้คงนอนเสวยกรรมอยู่ในนรกหรือลูกชายอยู่เป็นแน่

“อาตมาไม่ทราบ นายพลตรีเขาเล่าให้ฟังเท่านั้น” พระอาจารย์ตอบแล้วสรุปว่า

“เออละ ที่อาตมาเล่ามาพอเป็นสังเขปนี้ก็เพื่อจะชี้ให้ญาติโยมเห็นว่าไม่มีใครพ้นจากเวรที่ทำกรรมที่ก่อไปได้ ไม่ว่าจะมียศใหญ่ มีอำนาจราชศักดิ์เพียงใด หากทำชั่วแล้วก็หนีกรรมชั่วที่ตัวทำไปไม่พ้น เพราะฉะนั้นอาตมาจึงใคร่ขออัญเชิญพระพุทธรูปจากพระไตรปิฎกเล่มที่ ๒๕ ข้อ ๑๘ หน้า ๓๐ มาเป็นอุทาหรณ์สอนใจให้ญาติโยมศาสนิกทั้งหลายว่า ไม่ควรพอใจในบาป ดังคำตรัสขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ความตอนหนึ่งว่า **ตมฺหิ ฉนฺทํ กยิราถ ทุกฺโข ปาปสฺส อจฺจโย - ไม่ควรทำความพอใจในบาป เพราะการสั่งสมบาปนำทุกข์มาให้**”

ท่านพระครูผู้เล่านบทพระอาจารย์ต้องการตอบคำถามข้าราชการครูผู้นั้น จึงทวนคำถามของเขาอีกครั้งหนึ่งซึ่งคนถามเองก็อาจจะลืมไปแล้ว เพราะมีวแต่พูดนอกประเด็นกันเพลินอยู่ ท่าน

พูดว่า

“อาตมาจะกลับมาที่คำถามของโยมผู้ชายคนหนึ่ง ที่ถามว่า
จำเป็นด้วยหรือที่คนเคยเป็นพ่อแม่เราในอดีตชาติ พอมาทพบกัน
ชาตินี้เราต้องตอบแทนบุญคุณหรือสงเคราะห์ช่วยเหลือ ในเมื่อเรา
ก็มีพ่อแม่ในชาตินี้ที่เราต้องตอบแทนบุญคุณ เป็นคำถามที่ค่อนข้าง
ยาวนานะ ยังดีที่อาตมาไม่ได้เป็นโรคสมองเสื่อม ไม่เช่นนั้นคงจำได้
ไม่หมด”

“พระอาจารย์คิดว่าจำเป็นหรือไม่คะ” แม่เชิญศรีถือโอกาส
ถามลูกชายในอดีตชาติ ท่านกำลังเล่นบพพระอาจารย์ก็ต้องเรียกท่าน
ว่า พระอาจารย์ ไม่เรียกหลวงพ่อดีเหมือนที่เคยเรียก

“ถ้าถามอาตมา อาตมาก็คิดว่าจำเป็น ที่ตอบอย่างนี้เพราะ
อาตมาเป็นศิษย์พระตถาคต ต้องดำเนินรอยตามพระองค์ท่าน
พระบรมศาสดาของเราทรงเป็นบุตรผู้มีความกตัญญูกตเวทีต่อ
พระชนกชนนีอย่างไม่มีผู้ใดในโลกเทียบเทียมได้ อาตมาประทับใจ
ในความกตัญญูกตเวทีของพระองค์ที่ทรงมีต่อพระพุทธบิดาและ
พระพุทธมารดา อาตมาจะเล่าให้ญาติโยมฟังโดยสังเขปไว้ ณ ที่นี้
โปรดตั้งใจฟัง” แล้วท่านพระครูผู้เป็นพระอาจารย์จึงเล่าว่า

“ในพรรษาที่ ๒ แห่งการบำเพ็ญพุทธกิจ พระบรมศาสดา
เสด็จนครกบิลพัสดุ์ครั้งแรกเพื่อโปรดพระพุทธบิดาและพระประยูร
ญาติ ทำไมไม่ไปโปรดพระพุทธมารดา ใครทราบให้ยกมือขึ้น” ผู้ที่
ยกมือมีครบทุกศาสนา ท่านเกรงว่าจะแย่งกันตอบจึงตอบเสียเองว่า

“เพราะพระพุทธมารดาสวรรคตตั้งแต่พระสิทธัตถกุมาร
ประสูติได้ ๗ วัน เรียกว่าจตุจจากโลกมนุษย์ไปอุบัติเป็นเทพบุตรอยู่ใน
สวรรค์ชั้นดุสิต พระพุทธองค์เสด็จไปโปรดในพรรษาที่ ๗ โดย
ทรงแสดงพระอภิธรรมที่สวรรค์ชั้นดาวดึงส์ เทพบุตรที่เคยเป็น

พุทธมารดา ก็เหาะลงมาฟังธรรมและได้บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบัน แต่ในโลกมนุษย์พระองค์โปรดพระพุทธรูปบิดาก่อนโดยทรงแสดงธรรมโปรด ๓ ครั้ง ครั้งแรกพระพุทธรูปบิดาทรงได้ดวงตาเห็นธรรม คือเป็นพระโสดาบัน ครั้งที่ ๒ เป็นพระสกิทาคามี ครั้งที่ ๓ เป็นพระอนาคามี และในพรรษาที่ ๕ พระพุทธองค์เสด็จนครกบิลพัสดุ์อีกเป็นครั้งที่ ๒ เพื่อแสดงธรรมโปรดพระพุทธรูปบิดาเป็นครั้งสุดท้าย เพราะในเวลา นั้นพระเจ้าสุทโธทนะประจวบหน้า พระองค์ทรงเป็นพระอนาคามีแล้ว เมื่อได้สดับพระธรรมเทศนาจากพระพุทธเจ้าก็ได้บรรลुพระอรหัตและปรินิพพานในวันนั้น เป็นอันว่าพระบรมศาสดาทรงทดแทนพระคุณพระพุทธรูปบิดาได้อย่างยอดเยี่ยมที่สุด” ท่านหยุดเทศน์แล้วกวาดสายตาไปยังผู้ฟังเพื่อจะสำรวจว่ามีใครซาบซึ้งใจจนน้ำไหลออกตาบ้าง ผลปรากฏว่าไม่มี ท่านจึงใช้วิธีสร้างบรรยากาศเสียใหม่ให้ดูขลังและขริม

“เรื่องก็มีดังนี้” ท่านทำเหมือนจะเล่า หากก็ไม่เล่า เพราะยังไม่รู้ว่าญาติโยมศาสนิก ที่นั่งอยู่ ณ ที่นี้มีผู้ใดไม่ยอมฟังบ้าง จึงต้องสอบถามเสียก่อน

“ขอประทานโทษ อาตมายังไม่ได้สำรวจเลยว่าใครอยากฟัง ใครไม่ยอมฟัง โยมอยากฟังหรือเปล่า” ท่านถามบุรุษที่ เห็นหนอบอกว่าเขาเป็นชาวคริสต์

“ผมฟังได้ครับพระอาจารย์” บุรุษนั้นตอบไม่ตรงประเด็นนัก เขาต้องตอบอย่างระมัดระวังเพื่อไม่ให้กระทบกระเทือนศาสนิกอื่น ขณะเดียวกันก็ต้องไม่ลบหลู่ศาสนาตนเองด้วย หากตอบว่า อยากฟัง ก็เกรงใจว่าจะเป็นการศึกษาผิดในศาสนาอื่น ครั้นจะตอบว่า ไม่อยากฟัง ก็เสียมรรยาท เพราะเขาต้องการมาเรียนรู้อันนี้ นักบวชในศาสนาพุทธท่านสอนให้แก้ปัญหาชีวิตอย่างไร เขาเชื่อว่าศาสนาทุก

ศาสนาต่างก็มีหลักการเหมือนกันคือ สอนให้มนุษย์ละชั่ว ทำดี และ
เพ็ญมาสู่เมื่อมาปฏิบัติธรรมที่วัดนี้ว่า ศาสนาพุทธมีหลักการเพิ่มมา
อีกข้อหนึ่ง คือ นอกจากสอนให้มนุษย์ละชั่ว ทำดี แล้ว ยังสอน
เรื่องการทำจิตของตนให้่องใสอีกด้วย

“ถ้ามีคนตอบว่าไม่ยอมฟัง พระอาจารย์ก็จะไม่เล่าหรือคะ”
สตรีผู้หนึ่งถามด้วยเกรงว่าท่านจะไม่เล่าหากมีผู้ตอบว่าไม่ยอมฟัง

“เล่าซิ ก็เอาตมาแจ้งให้ทราบตั้งแต่ต้นแล้วไม่ใช่หรือว่า เรา
ทุกคนที่หนึ่ง ณ ที่นี้กำลังแสดงละครกัน เอาตมาเป็นพระเอกและ
เล่นบทพระอาจารย์ ก็ต้องแสดงไปตามบท โยมมีปัญญาหรือเปล่า”
คราวนี้ท่านเล่นบทหนักเลย

“ไม่มีคะ นิมนต์พระอาจารย์คะ” หล่อนประนมมือพร้อม
กล่าวนิมนต์ด้วยคิดว่าพระอาจารย์โกรธ พระอาจารย์ต้องการให้
หล่อนรู้ว่าคิดผิดจึงมองไปที่หล่อน ส่งยิ้มสวยๆไปให้ สตรีนั้นจึง
คิดใหม่ว่าพระอาจารย์ไม่โกรธ

ท่านพระครูเห็นว่าญาติโยมทุกคนพร้อมที่จะฟังแล้ว จึงเล่า
ถึงพระพุทธจริยาอันงามของพระบรมศาสดาที่ทรงมีกตัญญูกตเวทิตา
ธรรมต่อบุคคลที่เคยเป็นบิดามารดาในอดีตชาติของพระองค์ ความ
ว่า

พระบรมศาสดาเมื่อประทับอยู่ในอัญชันวัน เมืองสาเกต
ในตอนเช้าได้เสด็จพร้อมด้วยภิกษุสงฆ์เข้าไปในเมืองเพื่อบิณฑบาต
พราหมณ์เฒ่าชาวเมืองสาเกตคนหนึ่งกำลังเดินออกไปนอกเมือง ได้
พบพระศพลที่ระหว่างประตูเมือง จึงเข้ามาหมอบลงตรงพระบาท
ทั้งสอง จับข้อพระบาทไว้มั่น แล้วกล่าวว่า

“พ่อ ธรรมดามารดาและบิดาที่ชราแล้ว บุตรทั้งหลายพึง
ประคบประห่มดูแลเอาใจใส่มิใช่หรือ เหตุใดเล่าพ่อจึงไม่แสดงตนให้

ปรากฏแก่ข้าพระองค์สิ้นกาลประมาณเพียงนี้ ขอพระองค์จงมาเยี่ยมมารดาบ้าง” ดังนี้แล้วได้พาพระบรมศาสดาไปสู่เรือนของตน พระศาสดาเสด็จไปสู่เรือนนั้นพร้อมด้วยภิกษุสงฆ์ ประทับนั่งเหนืออาสนะที่เขาปลูกได้

ฝ่ายนางพราหมณีภรรยาพราหมณ์ก็ได้มาหมอบลงที่พระบาททั้งสองของพระศาสดา แล้วทูลว่า

“พ่อ พ่อไปอยู่เสียที่ไหนสิ้นกาลประมาณเพียงนี้ ธรรมดามารดาและบิดาที่ชราแล้ว บุตรธิดาควรอุปถัมภ์บำรุงมิใช่หรือ” แล้วเรียกบุตรธิดาของนางมาถวายบังคมพระผู้มีพระภาคเจ้าด้วยคำว่า

“พวกเจ้าจงมาถวายบังคมพระพี่ชายของพวกเจ้า” พราหมณ์สองสามีภรรยามีใจยินดี เลี้ยงดูภิกษุสงฆ์มีพระพุทธรูปเจ้าเป็นประมุขแล้วทูลว่า

“พระเจ้าข้า ขอพระองค์จงทรงรับภิกษาที่เรือนแห่งนี้เป็นนิตย์เถิด” พระบรมศาสดาตรัสว่า

“ธรรมดาพระพุทธรูปเจ้าทั้งหลาย ย่อมไม่ทรงรับภิกษาเป็นนิตย์ในที่แห่งเดียวเท่านั้น” พราหมณ์และนางพราหมณีจึงกราบทูลว่า

“ถ้ากระนั้น ขอพระองค์พึงส่งพวกคนที่มาเพื่อนิมิตต์พระองค์ไปที่สำนักของข้าพระองค์เถิดพระเจ้าข้า”

ตั้งแต่นั้นมา พระบรมศาสดาทรงส่งพวกคนที่มาเพื่อนิมิตต์ไปด้วยพระดำรัสว่า

“พวกท่านจงไปบอกแก่พราหมณ์เถิด” คนที่มานิมิตต์เหล่านี้ ย่อมไปบอกแก่พราหมณ์ว่า

“เราทั้งหลาย นิมิตต์พระบรมศาสดา เพื่อเสวยในวันรุ่งขึ้น” ในวันรุ่งขึ้น พราหมณ์ได้ถือภาชนะใส่อาหารจากเรือนของ

ตนไปสู่สถานที่ที่พระบรมศาสดาประทับนั่งอยู่ และวันใดไม่มีผู้นิมนต์ไปฉันที่บ้านอื่น พระบรมศาสดาย่อมทรงทำภักติกิจที่เรือนของพราหมณ์และนางพราหมณ์นั้น พราหมณ์สองสามีภรรยาได้ถวายไทยธรรมของตนแต่พระตถาคตอยู่ ฟังธรรมกถาอยู่ ตลอดกาลเป็นนิตย์ ได้บรรลุโสดาปัตติผล สกิทาคามีผล และอนาคามีผลตามลำดับในกาลอันสมควร

วันหนึ่งภิกษุทั้งหลายนั่งสนทนากันในโรงธรรมว่า

“ผู้มีอายุทั้งหลาย พราหมณ์คนนั้นรู้ว่าพระเจ้าสุทโธทนะเป็นพระบิดาของพระตถาคต พระนางมหามายาเป็นพระมารดา แต่ทั้งที่รู้ พราหมณ์และนางพราหมณ์ก็ยังเรียกพระตถาคตว่า บุตรของเรา ฝ่ายพระบรมศาสดาก็ทรงรับรองอย่างนั้นเหมือนกัน จักมีเหตุอะไรหนอ”

พระบรมศาสดาทรงสดับถ้อยคำของภิกษุเหล่านั้นแล้วตรัสว่า

“ภิกษุทั้งหลาย พราหมณ์และนางพราหมณ์นั้น ย่อมเรียกบุตรของตนว่า บุตร” ดังนี้แล้ว ทรงนำอดีตนิทานมาแสดงความที่พระองค์เป็นบุตรของสองสามีภรรยาพร้อมทั้งสิ้น ๓,๐๐๐ ชาติว่า

“ภิกษุทั้งหลาย พราหมณ์และนางพราหมณ์มิได้กล่าวดูตถาคตว่าเป็นบุตร ในอดีตกาลพราหมณ์นี้ได้เป็นบิดาของเรา ๕๐๐ ชาติติด ๆ กัน เป็นอาของเร ๕๐๐ ชาติ เป็นลุงของเรา ๕๐๐ ชาติ ถึงนางพราหมณ์ก็ได้เป็นมารดาของเรา ๕๐๐ ชาติติด ๆ กัน เป็นน้าของเรา ๕๐๐ ชาติ เป็นป้าของเรา ๕๐๐ ชาติ เราเป็นผู้เจริญแล้วในมือของพราหมณ์ ๑,๕๐๐ ชาติ เจริญแล้วในมือของนางพราหมณ์ ๑,๕๐๐ ชาติ ดังนี้” แล้วได้ทรงภาษิตพระคาถาซึ่งมาใน สากเกตชาดกั พระไตรปิฎกบาลีเล่มที่ ๒๗ ข้อ ๖๘, ๓๒๔ หน้า ๒๒, ๘๑ ดังนี้

ยสฺมี มโน นีวีสติ จิตตมฺจาปิ ปสฺสิตติ
อทิฏฺฐบุพฺพเก โปเส กามํ ตสฺมีปิ วิสฺสเสติ ฯ
บุพฺพเพว สนฺนิวาเสน ปจฺจุปนฺนหิตฺเตน วา
เอวณฺตํ ชายเต เปมํ อุปลวํ ยโถทเกติ ฯ
ใจย่อมจذبใจ แม้จิตก็เลื่อมใสในบุคคลใด
เขาย่อมสนิทสนมในบุคคลนั้น ซึ่งตนไม่เคยเห็นโดยแท้
ความรักนั้นย่อมเกิดเพราะอาศัยเหตุ ๒ ประการอย่างนี้คือ
เพราะการอยู่ร่วมกันในกาลก่อน ๑ เพราะการเกื้อกูลกัน
ในปัจจุบัน ๑
เปรียบเหมือนดอกบัวเกิดในน้ำได้ (เพราะอาศัยเปลือกตม
และน้ำ) ฉะนั้น

พระบรมศาสดาทรงอาศัยตระกูลนั้นประทับอยู่แล้วสิ้น
ไตรมาส ฝ่ายพราหมณ์และนางพราหมณี หลังจากบรรลุนาคามีผล
เป็นพระอนาคามีแล้ว ในเวลาไม่นานนักก็ได้ทำให้แจ้งซึ่งพระอรหัต
แล้วปรินิพพานในวันที่บรรลुพระอรหัตนั้น

ครั้งนั้น ชนทั้งหลายทำสักการะอย่างมากมายแก่พราหมณ์
และนางพราหมณี ยกสรีระของคนทั้งสองขึ้นสู่เรือนยอดหลังเตี้ย
ด้วยกัน นำไปสู่ป่าช้า แม้พระบรมศาสดาก็ได้เสด็จพร้อมด้วยภิกษุ ๕๐๐
เป็นบริวารไปยังป่าช้ากับชนเหล่านั้น

มหาชนเหล่านั้นคิดว่า พระมารดาและพระบิดาของ
พระพุทธเจ้าทำกาละเสียแล้ว พระบรมศาสดาได้เสด็จเข้าไปยังศาลา
แห่งหนึ่งในที่ใกล้ป่าช้า ประทับยืนอยู่ มหาชนถวายบังคมพระศาสดา
แล้วยืน ณ ส่วนข้างหนึ่ง ทำปฏิสันถารกับพระบรมศาสดา กราบ
ทูลว่า

“พระเจ้าข้า ขอพระองค์อย่าทรงคิดว่า พระมารดาและ

พระบิดาของพระองค์ทำกาลแล้ว”

พระบรมศาสดาไม่ทรงห้ามคนเหล่านั้นเลยว่า

“พวกเธออย่าได้กล่าวอย่างนั้น” ทรงตรวจดูอรรถาธิบายของ
บริษัทแล้ว เมื่อจะทรงแสดงธรรมให้เหมาะแก่กาลสมัย จึงตรัส
ชราสูตร ซึ่งมาในพระไตรปิฎกบาลีเล่มที่ ๒๙ ข้อ ๑๘๑ หน้า ๑๔๑
โดยนัยเป็นต้นว่า

อปปี วต ชีวิตํ อิทํ โอรํ วสฺสสตปิ มียยติ

โย เจปิ อติจฺจ ชีวติ อภฺโข โส ชรสาปิ มียยติ ฯ

ชีวิตนี้น้อยหน่อ สัตว์ย่อมตายหย่อนแม้กว่า ๑๐๐ ปี

แม้หากผู้ใดเป็นอยู่เกินไป ผู้นั้นย่อมตายแม้เพราะชรา

โดยแท้

ในเวลาจบเทศนา ธรรมาภิสมัยคือการสำเร็จมรรคผลได้มี
แก่มหาชนจำนวน ๘๔,๐๐๐ อธิบายขยายความว่า เมื่อพระบรม
ศาสดาทรงแสดงพระธรรมเทศนาชื่อชราสูตรจบลง มหาชนที่
ฟังอยู่ได้บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบันบ้าง พระสกิทาคามีบ้าง
พระอนาคามีบ้าง พระอรหันต์บ้าง รวมทั้งสิ้น ๘๔,๐๐๐ คน หาก
ผู้ใดบรรลุธรรมสูงสุดคือเป็นพระอรหันต์ จักต้องปรินิพพานใน
วันนั้น คือวันที่บรรลุพระอรหันต์นั้น ตัวอย่างเช่นพระเจ้าสุทโธทนะ
พระพุทธบิดาและพราหมณ์กับนางพราหมณี เป็นต้น เพราะ
พระอรหันต์ไม่อาจดำรงเพศกฤหัสถ์ได้ ต้องดำรงเพศบรรพชิต
เท่านั้น นอกจากนี้ก็มีท่านพาหิยทวารุจิรียะ และ สันตติอำมาตย์
ที่บรรลุพระอรหันต์แล้วปรินิพพานโดยยังมีทันได้บวช

ภิกษุทั้งหลาย เมื่อไม่ทราบความที่พราหมณ์และนาง
พราหมณีปรินิพพานแล้ว จึงทูลถามพระบรมศาสดาว่า

“ภพหน้าของพราหมณ์และนางพราหมณีเป็นอย่างไร

พระเจ้าข้า”

พระบรมศาสดาทรัสตอบว่า

“ภิกษุทั้งหลาย ชื่อว่าภิกษัมปรายภพของพระอเสขมุนี
ทั้งหลายผู้เห็นปานนั้นย่อมไม่มี เพราะว่าพระอเสขมุนีผู้เห็นปานนั้น
ย่อมบรรลุมหานิพพานอันไม่จุติ อันไม่ตาย” ดังนี้แล้ว จึงตรัส
พระคาถานี้ ซึ่งมีมาใน ธรรมปทฎจกกา ฉฎโฐ ภาโค หน้า ๑๘๐
ความว่า

อหีสกา เย มุนโย นิจุจฺ กาเยน สฺวุตา

เต ยนฺติ อจฺจุตฺ จานํ ยตถ คนฺตวาน โสจเรติ

มุนีเหล่าใดเป็นผู้ไม่เบียดเบียน สรรวมแล้วด้วยกายเป็นนิตย์

มุนีเหล่านั้นย่อมไปสู่ฐานะอันไม่จุติ ซึ่งเป็นที่คนทั้งหลาย

ไปแล้วไม่เศร้าโศก

พระอาจารย์เล่าจบลงจึงสำรวจตรวจสอบอีกครั้งว่า จะมี
คนซาบซึ่งถึงกับน้ำไหลออกตาหรือไม่ โชคดีดีที่มีถึงสองคนคือ
แม่เชิญศรีคนหนึ่ง อีกคนหนึ่งเป็นสตรีมุสลิมมาจากจังหวัดเชียงใหม่
หล่อนเคยมาที่วัดนี้เมื่อปีที่แล้ว ครั้งแรกที่เห็นหล่อน ท่านคิดว่า
หล่อนคงอายุประมาณ ๒๕ ปี แต่หล่อนบอกว่าคนอายุ ๒๕ คือ
ลูกสาวของหล่อน ส่วนหล่อนอายุ ๔๕ ปี ที่มาในครั้งนั้นก็เพื่อจะมา
ขอให้ท่านช่วยแนะนำว่าจะทำอย่างไรกับลูกชาย หล่อนมีลูกสองคน
คนโตจบปริญญาโทแล้วและกำลังจะไปต่อปริญญาเอกที่ประเทศ
ออสเตรเลีย ลูกสาวเรียนเก่งและอยู่ในโอวาทของพ่อแม่ ส่วนลูกชาย
ดีอย่างมากและไม่ยอมเรียนหนังสือ หล่อนมีเพื่อนเป็นชาวพุทธและเป็น
ลูกศิษย์หลวงพ่ोजริณูวัดป่ามะม่วง

เพื่อนของหล่อนแนะนำให้มาขอความช่วยเหลือจากท่าน
ท่านเห็นว่ามุสลิมเคร่งศาสนา จึงถามหล่อนว่าไม่กลัวถูกคนมุสลิม

ด้วยกันดำหนิตเตียนว่ามีใจฝักใฝ่ศาสนาอื่นหรือ หล่อนตอบว่า พ่อแม่หล่อนและพ่อแม่สามีเป็นคนใจกว้าง และเชื่อว่าศาสนาทุกศาสนาสอนให้คนเป็นคนดีมีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ หล่อนกตัญญูต่อท่านที่ท่านช่วยให้ลูกชายหล่อนหายเกเรหันมาเอาใจใส่ในการเรียน โดยที่ท่านไม่ได้แนะนำให้สวดมนต์เหมือนที่แนะนำชาวพุทธ ท่านเพียงแต่เสกสัมนให้ผลหนึ่งแล้วบอกหล่อนให้นำไปให้ลูกชายกินแล้ว เขาจะหายเกเร

ครั้งนั้น หล่อนยังแอบเถียงท่านในใจว่าลูกชายเกเรมาตั้งนาน กินสัมนผลเดียวแล้วหายเกเร จะเป็นไปได้อย่างไร แต่หล่อนก็ไม่มีทางเลือกจึงทำตามที่ท่านแนะนำและลูกชายก็หายเกเรหลังจากกินสัมนเสกของท่านได้ ๗ วัน การทำแบบนี้ไม่ใช่จะได้ผลไปหมดทุกราย ข้อเท็จจริงอยู่ที่ว่า ถ้าเขาเคยเกี่ยวพันกับท่านมาแต่ครั้งอดีต เช่นเป็นลูกหลานหรือญาติสาโลหิต ท่านก็ช่วยได้ แต่ถ้าไม่เคยเกี่ยวข้องกันมาเลยก็ช่วยได้เพียงร้อยละ ๒๐ เขาจะต้องช่วยตัวเองให้ได้ ร้อยละ ๘๐ จึงจะได้ผล

“เป็นอย่างไบบ้างโยม ชาวซึ่งใจจนน้ำไหลออกตาเลยใช่ไหมล่ะ” ท่านถามอย่างรู้สึกภาคภูมิใจในความสำเร็จ

“หลวงพ่อ เอ้อ ... พระอาจารย์จำหนุไม่ได้หรือคะ” หล่อนเรียนถาม

“จำได้ซิ หายไปปีเต็ม ๆ เลยนะ แล้วเป็นอย่างไบบ้าง ลูกชายกินสัมนเสกของหลวงพ่อแล้วหายเกเรเลยใช่หรือเปล่า”

“ใช่คะ” หล่อนตอบทั้งน้ำตาแล้วพูดต่ออีกว่า

“ตอนนี้เขาไปเรียนที่ประเทศออสเตรเลียกับพี่สาว หนูคิดถึงลูกเลยนั่งร้องไห้ ต้องกราบขอโทษหลวงพ่อด้วยที่หนูไม่ได้ฟังที่หลวงพ่อเล่าเพราะใจไปอยู่ออสเตรเลียโน่น กราบขอโทษคะ” หล่อน

ก้มลงกราบท่านหนึ่งครั้ง ท่านพระครูผู้เล่นบทพระอาจารย์รู้สึกผิดหวังอย่างแรงที่ศิษย์มุสลิมไม่ได้ร้องให้เพราะซาบซึ่งในเรื่องที่ท่านเล่า จึงคิดแก้แค้นหล่อนด้วยการถามว่า

“แล้วที่โยมมาปฏิบัติที่วัดนี้ไม่กลัวชาวมุสลิมเขาว่าเอาหรือ” ท่านหมายมั่นว่าคำถามของท่านจะไปกระทบใจหล่อนจนต้องร้องไห้โฮออกมา แต่การณ์กลับตรงข้ามอีกครั้ง หล่อนใช้มือปาดน้ำตาตอบยิ้มๆว่า

“ใครจะกล้ามาว่าสะคะ ก็หนูไม่ได้จะมาเป็นพุทธสักหน่อย คือว่าพอลูกหนูหายเกรแล้ว หนูก็อธิษฐานว่าจะรอดูให้ครบปี ถ้าลูกไม่กลับมาเกรภายในหนึ่งปีหนูจะมาปฏิบัติเพื่อตอบแทนบุญคุณหลวงพ่อ เรื่องก็มีเท่านี้แหละคะ ขอแถมอีกนิดนะคะ หนูบริจาคเงินบำรุงมัสยิดทุกเดือน อย่างต่ำเดือนละ ๕๐๐ บาท เดือนไหนมีมากก็บริจาคมากกว่า ๕๐๐ ค่ะ”

เจ้าอวาสวัดป่ามะม่วงจำผืนใจยอมจำนนต่อเหตุผลของสตรีมุสลิม และหันไปยึดภษิต พุดไปสองไพเบี้ย นิ่งเสียตำลึงทอง จากนั้นจึงหันความสนใจไปที่แม่เชิญศรี ด้วยมีความหวังว่าหล่อนคงจะช่วยกู้หน้าท่านได้

“โยมเชิญศรีว่าอย่างไร ซาบซึ่งในพระพุทธรจิริยาที่เอาตมาเล่า ถึงกับร้องไห้เลยใช่ไหม” ถามแล้วท่านก็ลั่นใจฟังคำตอบ

“โยมก็ต้องกราบขอโทษท่านด้วยที่ฟังบ้างไม่ฟังบ้าง เพราะโยมมีทุกข์มาก มัวแต่ห่วงตัวเองจนไม่มีสมาธิในการฟัง หลวงพ่อดึงช่วยโยมด้วยนะคะ ช่วยเสกสัมให้โยมไปให้นายโทเธอกินหน่อย เธอจะได้หายเกร เลิกจองเวรจองกรรมกับโยมเสียที” พุดแล้วก็ร้องไห้สะอึกสะอื้นจนมารดาหล่อนต้องสะกิด

ท่านพระครูรู้สึกผิดหวังต่อเนื่องกันถึงสองครั้งสองครา จึง

สรุปง่าย ๆ ว่า

“เอาละ นี่ก็ใกล้จะสี่ทุ่มแล้ว ญาติโยมจะได้พักผ่อนหลับนอนกัน พรุ่งนี้ตื่นตี ๔ อาตมาจะมานำทำวัตรเช้า” แล้วท่านจึงนำกราบพระรัตนตรัย โดยท่านว่านำ ญาติโยมว่าตาม ดังนี้

อรหํ สมมาสมพุทฺโธ ภควา	อรหํ สมมาสมพุทฺโธ ภควา
พุทฺธํ ภควนฺตํ อภิวาเทมิ	พุทฺธํ ภควนฺตํ อภิวาเทมิ (กราบ)
สวากุขาโต ภควตา ธมฺโม	สวากุขาโต ภควตา ธมฺโม
ธมฺมํ นมสฺสสามิ	ธมฺมํ นมสฺสสามิ (กราบ)
สฺสภูปนฺโน ภควโต สวากสงฺโฆ	สฺสภูปนฺโน ภควโต สวากสงฺโฆ
สงฺฆํ นมามิ	สงฺฆํ นมามิ (กราบ)

นำกราบพระรัตนตรัยเสร็จท่านจึงลุกออกไป นายขุนทองซึ่งนั่งสัปหงกอยู่เบื้องหลัง เมื่อได้ยินท่านขึ้น อรหํ ก็รีบคุกเข่าประนมมือแล้วว่าตาม จากนั้นจึงหิ้วย่ามเดินตามท่านไปยังกุฏิ เขารู้สึกสงสารหลวงลุงจับใจ ท่านมาถึงเมื่อตอนสาย แล้วก็ทำหน้าที่สังเคราะห์ญาติโยมมากมายหลายอย่างหลายประการจนแทบไม่มีเวลาหายใจ เขารู้สึกว่าตัวเองโชคดีที่ไม่ได้เกิดมาเป็นท่าน ไม่เช่นนั้นก็ต้องถูกรบกวตลอดเวลาที่จนไม่มีเวลาเป็นของตัวเอง เรื่องขี้หมูราขี้หมาแห้งก็มารบกวให้ท่านช่วย อย่างเรื่องเมื่อตอนหัวค่ำเป็นต้น อยู่เป็นโสดมาจนแก่ เกิดจะอยากมีผิวเขาหมายถึงอาจารย์สุขุมพร แต่เมื่อนึกถึงค่าจ้างตั้งพันบาทที่ได้มาก็คิดว่า

“มีอย่างนี้ทุกวันขุนทองก็ทนได้”

๑๔

งานสร้างคน

เวลาที่สี่สมภารวัดป่ามะม่วงเดินจากกุฏิไปยังหอประชุมเพื่อ
นำญาติโยมที่มาปฏิบัติธรรมทำวัตรเช้า นายขุนทองถือย่ามตามมา
ส่ง โยมชาญ กรศรีทิพา เป็นเจ้าภาพใหญ่สร้างหอประชุมหลังนี้
เสร็จจึ้นลงก่อนที่ท่านจะประสบบุติเหตุรถคว่ำคอหักเมื่อปี ๒๕๒๑

ก่อนหน้านี้มีเศรษฐี ๔ คนมาจาก ๔ ทิศ จะสร้างให้ และได้
ตั้งชื่อไว้ล่วงหน้าว่า หอประชุมเจริญชัย โดยนำชื่อของท่านมาต่อกับ
ชื่อของพวกเขาซึ่งมีคำว่า ชัย ลงท้ายชื่อทุกคน ครั้นเศรษฐีทั้งสี่ถูก
ท่านลองใจก็เกิดศรัทธาสันคลอน พวกกันหายหน้าหายตาไป โยมชาญ
จึงชักชวนญาติสนิทมิตรสหายผู้มีศรัทธามั่นคงมาร่วมบุญกันสร้าง
บังเอิญปีนั้นท่านได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระครู
ชั้นเอก ที่พระครูภาวนาวิสุทธิ์ โยมชาญจึงขออนุญาตใช้ชื่อว่า
หอประชุมภาวนา-กรศรีทิพา

ท่านเดินไปยังโต๊ะหมู่บูชาที่นายขุนทองซึ่งทำหน้าที่เป็น
พิธีกรจุดเทียนชนวนรอไว้ กราบพระรัตนตรัยสามครั้งแล้วจึงรับ
เทียนชนวนจากพิธีกร จุดเทียนเล่มขวามือของพระพุทธรูปแล้วจุด
เล่มซ้ายมือ เทียนเล่มแรกที่ท่านจุดเป็นสัญลักษณ์แทนพระธรรม
เล่มที่สองแทนพระวินัย ที่ต้องจุดเล่มขวามือของพระพุทธรูปก่อน
เพราะพระธรรมเกิดก่อนพระวินัย

พระธรรมหรือธรรม มีความหมายหลายอย่าง คือ หมายถึง สภาพที่ทรงไว้, ธรรมดา, ธรรมชาติ, สภาวะธรรม, สัจธรรม, ความจริง, เหตุ, ต้นเหตุ, ปราบกฎการณ์, ความถูกต้อง, ความดี, ความประพฤติชอบ, หลักการ, แบบแผน, ธรรมเนียม, หน้าที่, ความยุติธรรม, และเมื่อเจ้าชายสิทธัตถะตรัสรู้ธรรมแล้วนำมาเผยแผ่สั่งสอนแก่มวลมนุษยชาติ ธรรมจึงมีความหมายอีกอย่างหนึ่งคือ หมายถึง คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ซึ่งแสดงธรรมให้เปิดเผยปรากฏขึ้น พระวินัยคือ พุทธบัญญัติเกี่ยวกับความประพฤติ ความประพฤติ ขนบธรรมเนียมและการดำเนินกิจการต่างๆของภิกษุสงฆ์ และภิกษุณีสงฆ์

จุดเทียนแล้วจึงจุดรูป ๓ ดอก เรียงจากขวาไปซ้าย รูป ๓ ดอกเป็นสัญลักษณ์แทนพุทธคุณ ๓ ได้แก่ พระปัญญาคุณ พระวิสุทธิคุณ และพระกรุณาคุณ เมื่อจุดรูป ๓ ดอกแล้วจึงส่งเทียนชนวนคืนพิธีกร กราบอีก ๓ ครั้ง จากนั้นจึงกล่าวคำบูชาพระรัตนตรัย โดยกล่าวนำที่ละบรรทัด ผู้ปฏิบัติธรรมว่าตาม จบแล้วต่อด้วย ปุพพภาคนมการ พระอาจารย์นำว่า **หนุท มยํ พุทฺธสฺส ภควโต ปุพฺพภาคนมการํ กโรมฺ เส** ผู้ปฏิบัติรับตั้งแต่ **นโม ตสฺส ภควโต** ไปจนถึง **สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส** โดยว่าอย่างนี้ ๓ ครั้ง จากนั้นเป็น พุทธาภิวุติ พระอาจารย์นำว่า **หนุท มยํ พุทฺธาภิวุติ กโรมฺ เส** ผู้ปฏิบัติรับตั้งแต่ **โย โส ตถาคโต** ไปจนถึง **ตมํ ภควนฺตํ สิริสา นมามิ** แล้วต่อด้วย **ธัมมาภิวุติ** พระอาจารย์นำว่า **หนุท มยํ ธมฺมาภิวุติ กโรมฺ เส** ผู้ปฏิบัติรับตั้งแต่ **โย โส สวากุขาโต ภควตา ธมฺโม** ไปจนถึง **ตมํ ธมฺมํ สิริสา นมามิ** แล้วต่อด้วย **สังฆาภิวุติ** พระอาจารย์นำว่า **หนุท มยํ สงฺฆาภิวุติ กโรมฺ เส** ผู้ปฏิบัติรับตั้งแต่ **โย โส สุปฺปฏิปนฺโน ภควโต สวากสงฺโฆ** ไปจนถึง **ตมํ สงฺฆํ สิริสา นมามิ**

ต่อจากสังฆาภิกขุ เป็น รตนัตตยัปปณามคคาถา พระอาจารย์
นำว่า **หนุท มยฺ รตนัตตยัปปณามคคาถาโย เจว สํเวคปริกิตตณปาจญจ
ภณาม เส** ผู้ปฏิบัติรับตั้งแต่ พุทฺโธ สุตฺตฺโธ กรุณามหณฺณโว ไป
จนถึง มา โหนฺตุ เว ตสฺส ปภาวสิทฺธิยา ต่อด้วย สังเวคปริกิตตณปาจ
เป็นบทสุดท้าย พระอาจารย์นำว่า **อิทฺ ตถาคโต โลเก อุปฺปนฺโน** ผู้
ปฏิบัติรับตั้งแต่ **อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺโธ** ไปจนถึง **อิมสฺส เกวลสฺส
ทุกฺขกฺขนฺนุสฺส อนฺตกิริยา ย สํวตฺตตุ**

ลำดับสุดท้ายเป็นบทกรวดน้ำตอนเช้าคือ เทวตาทีปตติทาน
คคาถา หรือที่รู้จักกันทั่วไปว่า **กรวดน้ำ ยาทเวตตา** พระอาจารย์
นำว่า **หนุท มยฺ เทวตาทีปตติทานคคาถาโย ภณาม เส** ผู้ปฏิบัติรับ
ตั้งแต่ **ยา เทวตา สนฺติ วิหารวาสินี** ไปจนถึง **เอวํ ฌมฺเมน ราชานो
ปชํ รกฺขนฺตุ สพฺพทา** เป็นอันจบคำทำวัตรเช้า

ก่อนให้ผู้ปฏิบัติธรรมเดินจงกรม พระอาจารย์ถามพวกเขา
ว่า

“อาจารย์ยุพินสอนการเดินจงกรมระยะที่เท่าไรแล้ว”

“ระยะที่ ๑ ครับ/ ระยะที่ ๑ ค่ะ” ผู้ปฏิบัติชายหญิงตอบพร้อม

กัน

“แล้วเดินกันได้หรือยัง”

“ได้แล้วครับ/ได้แล้วค่ะ”

“ถ้าเช่นนั้นเดินระยะที่ ๒ กันเลยดีไหม”

“ดีครับ/ดีค่ะ”

“ไม่ตี ใจเย็นๆ โยมใจเย็นๆ ช้าๆ ได้พริาสองเล่มงาม” ท่าน
รีบเบรคเมื่อเห็นญาติโยมตอบพร้อมเพรียงกันมากเกินไปจนไม่ปกติ

“ทำไมถึงไม่ตีค่ะ” ผู้ปฏิบัติหญิงถาม พระอาจารย์ตอบว่า

“ก็จะเดินเกินหน้าเกินตาพระอาจารย์นะซี สมัยที่อาตมา

เรียนที่คณะ ๕ วัดมหาธาตุ อาจารย์ของอาตมาชื่อ มหาหนุ ท่านให้
เดินระยะที่ ๑ นานเท่าไรรู้ไหมกว่าท่านจะยอมให้ขึ้นระยะที่ ๒”

“สามวันหรือครับ” ผู้ปฏิบัติชายทั้งตอบทั้งถาม

“มากกว่านั้น”

“เจ็ดวันครับ”

“มากกว่านั้นอีก”

“หนึ่งเดือนคะ” ผู้ปฏิบัติหญิงตอบ

“ยังไม่ถูก”

“สองเดือนครับ” บุรุษหนึ่งตอบแบบตั้งใจประชด
หากท่านกลับชมว่า

“ถูกต้อง โยมทายเป็นมาก อาจารย์มหาหนุให้อาตมาเดิน
ระยะที่ ๑ อยู่ถึงสองเดือน อาตมาแอบคิดในใจว่าท่านอิจฉาลูกศิษย์
กลัวลูกศิษย์เก้งเกิน”

“แล้วพระอาจารย์โกรธท่านไหมคะ”

“ไม่โกรธแต่ไม่พอใจ อาตมาไม่พอใจและรู้สึกเสียใจที่
อาจารย์อิจฉาลูกศิษย์ คิดจะหนีกลับวัดก็หลายครั้ง แต่ก็ทำไม่ได้
เพราะถ้ากลับก็จะอับอายขายหน้าเพื่อนพระด้วยกันและที่สำคัญกว่า
นั้นคือ ถูกสมภารเล่นงานแน่นอน ตอนนั้นอาตมาเป็นพระลูกวัด
ยังไม่ได้เป็นสมภาร แต่ไม่ใช่วัดนี้นะ อาตมาบวชที่วัดพรหมบุรีซึ่ง
มีหลวงพ่อดีใจเป็นสมภาร”

“พอพระอาจารย์ได้ขึ้นระยะที่ ๒ แล้ว อีกก็เดือนจึงได้ขึ้น
ระยะที่ ๓ ครับ” บุรุษคนที่ตั้งใจประชดถามแบบตั้งใจประชดอีก เขา
เริ่มท้อแท้และไม่อยากจะสร้างความดีด้วยรู้สึกว่าการสร้างความ
ดีนี้แสนยาก พระอาจารย์อ่านใจศิษย์ออกจึงบอกมิให้ศิษย์คิดท้อแท้

“อย่าท้อแท้ ถ้าท้อแท้ก็จะแพ้ตลอดชีวิต การสร้างความคิดนี้
แสนยากก็จริง แต่อวดมามากจะนำคำสอนของโยมมายายที่สอน
อวดมาว่า **ยากแท้แต่ไม่เคย แต่ถ้าเคยเสียแล้วก็ไม่ยาก**

“หมายความว่าอย่างไรครับ” ศิษย์รู้สึกทึ่งที่พระอาจารย์อ่าน
ใจเขาออก

“ก็หมายความว่าที่เราเห็นว่ายากเพราะเราไม่เคย แต่ถ้าเรา
เคยเสียแล้วก็ไม่ยาก จริงไหม”

“ผมยังตอบไม่ได้ว่าจริงหรือไม่จริงเพราะผมยังไม่เข้าใจครับ
ผมต้องกราบขอโทษพระอาจารย์ที่ผมเกิดมาโง่ แต่ถ้าพระอาจารย์
จะกรุณายกตัวอย่าง ผมอาจจะเข้าใจได้ครับ”

“ถ้าอวดมามากตัวอย่างแล้วโยมยังไม่เข้าใจอีกสัก จะให้อวดมา
ทำอย่างไร” พระอาจารย์ถามยิ้มๆ นึกเอ็นดูศิษย์ทำทางซื่อๆคนนี้

“ถ้าเป็นเช่นนั้นพระอาจารย์ก็ไม่ต้องทำอะไรแล้วละครับ
ผมจะทำตัวเอง”

“โยมจะทำอะไร จะฆ่าตัวตายหรือ อย่านะ บาปมากเชียว
ละถ้าทำอย่างนั้น เพราะนอกจากตายไปตกนรกห้าร้อยชาติแล้ว
ภายหลังเมื่อกลับมาเกิดเป็นมนุษย์อีกก็ยังคงฆ่าตัวตายติดๆกันถึง
เจ็ดชาติ” ท่านพูดด้วยความเป็นห่วง

“ผมไม่เคยคิดฆ่าตัวตายหรอกครับ พระอาจารย์อย่าคิดมาก
ผมเพียงแต่จะบอกว่า ถ้าพระอาจารย์ยกตัวอย่างแล้วผมยังไม่เข้าใจ
ผมก็จะทำตัวเองด้วยการเป็นควายให้เขาใช้ไถนาครับ” เขาเว้าซื่อๆ
พระอาจารย์ออกเป็นห่วงสุขภาพจิตของเขา จึงถามด้วยน้ำเสียง
อาทรว่า

“เครียดเกินไปหรือเปล่า ทำใจสบายๆ อย่ายึดมั่นถือมั่น
อะไรจนเกินไป พระพุทธองค์ทรงสอนว่า **สพฺพเพ ธมฺมา นาลํ**

อภินิเวสสาย - ธรรมทั้งหลายทั้งปวงไม่ควรยึดมั่นถือมั่น นี่มาใน พระไตรปิฎกบาลีเล่มที่ ๑๒ ข้อ ๔๓๔ หน้า ๔๖๔ นะ” พระอาจารย์ อัญญะเชษฐพระพุทธรวจนะมาหมายช่วยด้วยความหวังดี แต่ท่านมิรู้ดอก ว่าความหวังดีของท่านกลับทำให้เขาไม่เข้าใจมากขึ้น

“ผมขอสักตัวอย่างหนึ่งได้ไหมครับ ที่จะทำให้ผมเข้าใจคำพูด ของโยมยายพระอาจารย์ที่ว่า **ยากแต่แต่ไม่เคย** นะครับ” ศิษย์ พยายามจะช่วยอาจารย์เช่นกัน

“ถ้าอย่างนั้นเอาอย่างนี้ก็แล้วกัน โยมเคยเรียนพิมพ์ดีไหม”

“เคยครับ”

“ตอนเรียนใหม่ ๆ ยากไหม”

“ยากครับ ต้องท่อง ฟอ หอ กอ ดอ เอก อา สอ วอ แล้ว ก็หัดพิมพ์ซ้ำๆ”

“พอพิมพ์เก่งแล้วเป็นอย่างไร”

“สบายมากครับ ผมพิมพ์เร็วเป็นข่าวตอกแตกเลย”

“นั่นแหละ **ยากแต่แต่ไม่เคย** ก็เหมือนตอนหัดพิมพ์ดีดนั้นแหละคือ ต้องท่อง ฟอ หอ กอ ดอ เอก อา สอ วอ แต่พอพิมพ์คล่องแล้วสบายมาก เหมือนเคยแล้วมันก็ไม่ยากอีกต่อไป ที่นี้เข้าใจหรือยัง”

“เข้าใจแจ่มแจ้งแดงแจ๋เลยครับ ขอขอบคุณพระอาจารย์มากครับ” เขาประนมมือไหว้ท่านหนึ่งครั้ง ตาฉายแววแห่งความสุขที่สามารถเข้าใจในสิ่งที่พระอาจารย์สอน แต่พระอาจารย์เองกลับรู้สึก ว่าไม่เข้าใจศิษย์ที่ท่านสอนเท่าไรนัก

ขณะนั้นเวลาตีสี่สี่สิบ ท่านนำทำวัตรเช้าเสร็จเวลาตีสี่สี่สิบ คิดว่าจะแนะนำผู้ปฏิบัติสัทสัทสนาที จากนั้นจึงจะให้เดิน ๔๕ นั้ง ๔๕ ก็จะได้เวลารับประทานอาหารพอดี แต่นี่เป็นเวลาไปสัทสนาทีจึงเหลือ

เดิน ๔๐ นั้ง ๔๐ ความจริงท่านมีความตั้งใจที่จะใช้เวลา ๑๐ นาที หลังจากทำวัตรเข้ามาบรรยายอานิสงส์ของการเดินจงกรม หากก็ต้องฝึกแผน เพราะคำถามเพียงข้อเดียวท่านต้องใช้เวลาอธิบายถึง ๒๐ นาที กว่าคนฟังจะเข้าใจ จึงจำต้องเปลี่ยนแผนใหม่

“เออละ นี่ก็ดีสี่สี่สิบแล้ว ประเดี๋ยวอาตมาจะให้เดิน ๔๐ นาที นั้งอีก ๔๐ นาที เดินเท่าไรนั้งเท่า นั้น ต้องให้สมดุลกัน อาตมา จะปฏิบัติเป็นเพื่อน ให้อาจารย์ยุพินคอยจับเวลา เข้าใจตามนี้แล้ว ก็ลุกขึ้น อาตมาจะขึ้นไปเดินบนเวที ใครที่ยังเดินไม่คล่องก็ให้ ดูอาตมาเป็นตัวอย่าง ถ้าเดินได้ถูกต้องคล่องแคล่วกันทุกคนแล้วจะ ได้เดินระยะที่ ๒ กันต่อไป” ท่านพยายามให้กำลังใจทั้งที่รู้ว่าเป็น ไปได้ยากที่ผู้ปฏิบัติจะเดินได้ถูกต้องคล่องแคล่วกันทุกคน ทั้งนี้เพราะ ความอ่อนแก่ของอินทรีย์ในแต่ละคนไม่เท่ากัน

เมื่อได้กำลังใจจากพระอาจารย์ ผู้ปฏิบัติทุกคนทุกศาสนา ต่างก็พากันเดินอย่างตั้งอกตั้งใจ ไม่มีผู้ใดคิดท้อถอยหรือท้อแท้แม้ แต่มารดาแม่เชษฐศรีที่กำลังป่วยไข้และอยู่ในวัยชรา ฝ่ายแม่พินก็ช่วย ดูแลแก้ไขให้คำแนะนำแก่ผู้ที่ยังไม่เข้าใจและยังเดินไม่ถูกต้อง ด้วย ต้องการบุญกุศลอันเกิดจากอุทิศตนให้กับงานสร้างคนตามที่ได้ตั้ง จิตอธิษฐานไว้ว่า ถ้าหายจากโรคมะเร็ง จะมาช่วยท่านพระครูผู้มี พระคุณสอนกรรมฐานอันเป็นงานสร้างคน เพื่อที่คนจะได้สร้างชาติ ต่อไป

พระอาจารย์ขึ้นไปเดินจงกรมบนเวทีเพราะมีเจตนาที่จะดู ผู้ปฏิบัติได้ทั่วถึงว่าแต่ละคนเดินถูกหรือผิด ตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ และ ที่สำคัญกว่านั้นก็คือจะได้ไหว้วาน เห็นหนอ ช่วยสำรวจตรวจสอบ ว่าผู้ปฏิบัติกว่าร้อยชีวิตนี้มีวัตรประสงคฺ์ในการมาอย่างไรบ้าง มาด้วย ศรัทธาเพื่อจะสร้างชาติให้ชีวิต มาเพื่อแก้บน มาเพื่อเรียนวิชา

แก้ปัญหาวชิวิต มาเพื่อจะดูแลเขาไปทางห่วย หรือมาเพื่อวัตถุประสงค์อื่นนอกเหนือจากที่กล่าวมานี้

เห็นหนอ บอกในฉับพลันว่า มาด้วยศรัทธาร้อยละ ๕๐ มาเพื่อแก้บรร้อยละ ๒๐ มาเพื่อเรียนวิชาแก้ปัญหาวชิวิตร้อยละ ๑๕ มาเพื่อจะดูแลขร้อยละ ๑๐ ส่วนมาเพื่อวัตถุประสงค์อื่นมีน้อยที่สุดคือร้อยละ ๕ พระอาจารย์รู้สึกพอใจที่ผู้มาด้วยศรัทธามีจำนวนมากที่สุด ท่านจึงเดินอย่างเชื่องช้าและมีสติเพราะต้องทำตนเป็นแบบอย่างของคนกว่าร้อยละ ๕๐ ขณะที่ท่านกำลังเดินอย่างขะมักเขม้นอยู่นั้น เห็นหนอ ก็กระซิบข้างหูว่า

“ดูผู้หญิงคนนั้นเดินซิ เหมือนจะรีบไปตามควายอย่างนั้นแหละ วิจัยชีว่าทำไมเดินเร็วอย่างนั้น”

“ไม่ว่าง ก็ เห็นหนอ ทำไมไม่วิจัยเองล่ะ” พระอาจารย์เกียงเห็นหนอ

“ไม่วิจัย จะไปแล้ว”

“จะรีบไปไหนล่ะ หรือว่าหิวข้าว อาหารเข้าเขาให้กินเจ็ดโมง” ท่านต่อล้อต่อเถียงกับเพื่อนตาย ไม่มีเสียงโต้ตอบ แสดงว่า เพื่อนตาย ของท่านไม่อยู่แล้ว ท่านจึงต้องปรายตาไปดูผู้ที่กำลังเดินอยู่ด้านล่างเวที เห็นสตรีผู้หนึ่งเดินอยู่แถวหน้าสุด เดินเร็วเหมือนจะรีบไปตามควายดังที่เพื่อนตายของท่านรายงาน คราวนี้ท่านต้องฟัง รู้หนอ จึงกำหนด รู้หนอ ซ้ำๆ ๓ ครั้ง รู้หนอ รู้หนอ รู้หนอ จึงรู้ว่าสตรีผู้นี้มาปฏิบัติด้วยมีวัตถุประสงค์จะมาเรียนวิชาแก้ปัญหาวชิวิต

หล่อนรู้ระแคะระคายมาว่าสามีออกไปมีหญิงอื่น หล่อนจะปฏิบัติให้ได้ เห็นหนอ จะได้เห็นกับตาว่าสามีไปมีผู้หญิงชุกช่อนไว้ที่ใด และเมื่อตอนเช้ามีดก่อนที่หล่อนจะได้ยินเสียงระฆังปลุกตอนตีสาม หล่อนฝันเห็นสามีไปอยู่กับหญิงสาวในบ้านหลังหนึ่ง ผู้หญิง

คนนั้นสวยและสาวกว่าหล่อน หล่อนรู้สึกหงุดหงิดงุ่นง่าน อยากจะกลับบ้านไปดูให้เห็นจะเจเลยว่่า จริ่งหรือไม่ว่่า ถ้าจริ่งก็แปลว่่า หล่อนได้ เห็นหนอ แล้ว

ครั้งแรกหล่อนตัดสินใจจะหนีกลับบ้าน หากก็กลัวว่่าจะต้องตายเพราะมีเจ้ากรรมนายเวรรออยู่ เหมือนที่พระอาจารย์พูดกับผู้ชายที่มาปฏิบัติคนนั้น หล่อนจึงตัดสินใจไม่ว่่าจะกลับหรือไม่ว่่ากลับดี เมื่อเดินจงกรมแทนที่จะกำหนด ขว่่าอย่างหนอ หรือ ซ้่าอย่างหนอ อย่างซ้่าๆหล่อนกลับกำหนดใหม่อย่างเร็วๆเป็น กลับ-ไม่กลับ, กลับ-ไม่กลับ, กลับ-กลับ-กลับ, ไม่กลับ-ไม่กลับ-ไม่กลับ อยู่อย่างนั้น

“อ้อ อย่างนี้เอง” พระอาจารย์พูดในใจ หากก็รู้ว่่าถ้าลงจากเวทีไปบอกหล่อนก็จะทำให่ว่่าคนอื่น ๆพลอยเสียสมาธิไปด้วย ปล่อยให้หล่อนเดินบริกรรม กลับ-ไม่กลับ ไปจนถึงเวลานั่ง จึงค่อยโทรจิตไปบอก คิดตั้งนี้แล้วท่านจึงเดินต่อไปตามปกติ แต่แล้วความไม่ปกติก็เกิดขึ้น เพราะผู้ปฏิบัติคนอื่น ๆพากันมองมายังสตรีคนนั้น จนทำให่ว่่าเสียสมาธิไปตามๆกัน

พระอาจารย์จึงส่งสายตาไปบอกพวกเขาว่าอย่าไปสนใจ ท่านปรายตาไปมองสตรีคนนั้นอีกครั้ง แล้วจึงเดินต่อไปเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น พวกเขาคนที่มองพากันคิดว่า ขนาดพระอาจารย์ยังไม่สนใจ หล่อน แล้วพวกเขาจะไปสนใจให้เสียเวลาเดินจงกรมทำไม ส่วนอาจารย์ยุพินซึ่งมีหน้าที่ควบคุมดูแลการปฏิบัติ รู้เรื่องของหล่อนจากการรายงานของ เห็นหนอ จึงไม่ไปบอกหล่อนให้เดินซ้่าๆเหมือนอย่างคนอื่น เห็นหนอ มีคำมหาศาลจริ่งตั้งที่หลวงพ่่าท่านพูดไว้ทุกประการ

หมดเวลาเดิน อาจารย์ยุพินบอกให้ผู้ปฏิบัติธรรมหยุดเดิน

ความลับในไสยสาร

แล้วกำหนดกลับมายังแถวของตน ๆ เพื่อเตรียมหนึ่ง เมื่อกลับถึงแถวของตนซึ่งระยะทางไม่เกิน ๗ ก้าว หันหน้ามาทางเวทีกำหนดยืนหนอ ๕ ครั้ง และ อยากหนึ่งหนอ ๓ ครั้ง ต่อจากนั้นจึงปลดมือที่ไขว้หลังอยู่ให้ลงมาแนบลำตัว โดยกำหนดที่มือข้างซ้ายก่อน ด้วยการบริกรรมว่า ยกหนอ ลงหนอ ปล่อยหนอ แล้วกำหนดที่มือข้างขวาโดยทำอย่างเดียวกัน

เมื่อยืนอยู่ในท่ามือทั้งสองแนบลำตัวแล้ว จึงกำหนดนั่ง โดยก้าวเท้าขวาไปข้างหน้าครึ่งก้าว กำหนดว่า ก้าวหนอ ต่อจากนั้นจึงกำหนดนั่งตามอาการที่เป็นจริง ซึ่งประมวลได้ประมาณ ๑๔ หนอดังนี้

ย่อหนอ เมื่อย่อตัวลง ลงหนอ ลงหนอ ลงหนอ เมื่อทิ้งตัวลงช้า ๆ ถูกหนอ เมื่อหัวเข่าข้างซ้ายถูกพื้น ถูกหนอ เมื่อหัวเข่าขวาถูกพื้น เท้าหนอ เมื่อมือทั้งสองข้างเท้าหรือยันพื้น ไขว้หนอ เมื่อไขว้ขาทั้งสองข้างโดยขาขวาอยู่ใน ขาซ้ายอยู่นอก ลงหนอ ลงหนอ เมื่อทิ้งกันลง ถูกหนอ เมื่อกันถูกพื้น นั่งหนอ นั่งหนอ นั่งหนอ เมื่อนั่งเรียบร้อยแล้ว

วิธีการนั่งสมาธิมี ๓ แบบ ได้แก่ แบบชั้นเดียว โดยอขาข้างซ้ายเข้ามาก่อน แล้วจึงอขาข้างขวาเข้ามา ทั้งขาซ้ายและขาขวาวางบนพื้น แบบสองชั้น งอขาข้างซ้ายเข้ามาก่อน มือขวาจับข้อเท้าขวา ยกมาวางทับขาอ่อนข้างซ้าย แบบสามชั้น หรือที่เรียกว่า สมาธิเพชร มือขวาจับข้อเท้าซ้าย ยกมาวางทับขาอ่อนข้างขวา มือซ้ายจับข้อเท้าขวา ยกมาวางทับขาอ่อนข้างซ้าย ในการนั่งไม่อนุญาตให้ผู้ปฏิบัตินั่งแบบชั้นเดียว ต้องนั่งแบบสองชั้นหรือแบบสามชั้นอย่างใดอย่างหนึ่ง

พระอาจารย์นั่งหันหน้ามาทางผู้ปฏิบัติ อาจารย์ยุพิน

ทำหน้าที่ควบคุมดูแลจึงไม่นั่ง แต่คอยดูว่าผู้ใดนั่งหลังงอ หรือนั่งไม่ถูกวิธี ก็จะเดินไปกระซิบบินั่งหลังตรง หรือนั่งให้ถูกวิธี ขณะเดียวกันก็ต้องคอยจับเวลาอีกด้วย ครั้นเหลือบไปเห็นสตรีคนที่เดินเร็วๆ ยังเดินอยู่ทั้งที่คนอื่น ๆ นั่งกันหมดแล้ว จึงเดินไปบอกหล่อนให้นั่งหล่อนเดินเร็วๆ ไปนั่งในแถวของหล่อนซึ่งอยู่แถวหน้าสุด กำหนดนั่งดังที่อาจารย์ยุพินสอน นั่งเรียบร้อยแล้วแทนที่จะบิกรรรมว่า พอง-หนอ, ยุบ-หนอ กลับบิกรรรมว่า กลับ-ไม่กลับ, กลับ-ไม่กลับ เหมือนตอนที่เดิน เพราะจิตใจไม่อยู่กับเนื้อกับตัว แต่ไปอยู่กับสามีที่หล่อนไปยึดติดถือมั่นคนนั้น

ฝ่ายพระอาจารย์ เมื่อนั่งแล้วก็กำหนด รู้หนอ และรู้ว่าหล่อนนั่งเรียบร้อยแล้ว ทว่านั่งกำหนด กลับ-ไม่กลับ, กลับ-ไม่กลับ, กลับ-ไม่กลับ จึงส่งโทรจิตไปยังหล่อนอย่างรวดเร็วดุจสายฟ้าแลบ ท่านได้วิชาโทรจิตมานานแล้ว แต่ไม่ค่อยได้นำมาใช้ โบราณท่านสอนว่าของกินไม่แบ่งกันมันจะเน่า เรื่องเก่าไม่เล่ามันจะลืม วิชาโทรจิตก็เหมือนกัน ท่านได้มานานแล้วหากไม่นำมาใช้เสียบ้างอีกหน่อยก็จะเสื่อม โยมคนนี้ก็กำลังมีทุกข์ ใช้วิชาโทรจิตช่วยให้เขาหายทุกข์คงไม่ผิดกติกา ท่านส่งโทรจิตไปบอกหล่อนว่า

“โยม ห้ามลืมนานะ อาตมามาช่วยแล้ว แต่โยมต้องสัญญา ก่อนว่าถ้าอาตมาบอกอะไรไป โยมห้ามร้องกรี๊ดนะ ประเดี๋ยวคนอื่น ๆ จะแตกตื่นกันหมด ถ้าโยมให้สัญญาอาตมาก็จะช่วย ตกลงใหม่ ตอบในใจไม่ต้องพูดออกมา รับรองว่าอาตมาไต่ยิน”

“ตกลงค่ะ พระอาจารย์” คนที่ใจไปอยู่กับสามีพูดในใจตามที่ท่านตั้งกติกาไว้

“เอาละ ทีนี้อาตมาก็จะบอกว่าโยมยังไม่ได้ เห็นหนอ อย่างที่คิด ตอนนี้อย่างไม่ได้ แต่เรื่องที่ฝันตอนเข้ามิดนะเป็นเรื่องจริง ขณะนี้

พ่อบ้านเขาอยู่บ้านผู้หญิงคนนั้น แต่โยมไม่ต้องเสียใจนะ โยมตั้งใจปฏิบัติแล้วจะได้วิชาแก้ปัญหาชีวิตกลับไป ยังไม่ต้องกลับไปบ้าน เพราะกลับไปก็ทำอะไรไม่ได้ ต้องอยู่ปฏิบัติให้ครบเจ็ดวันก่อน อาตมารับรองร้อยเปอร์เซ็นต์ว่าพ่อโยมกลับไปบ้านเขาก็รออยู่แล้ว เพิ่งกลับจากบ้านผู้หญิงคนนั้น และจะไม่ไปอีก เพราะบุญกุศลที่โยมมาปฏิบัติทำให้ผู้หญิงเขาไปพบผู้ชายคนใหม่ เลยตัดสินใจที่จะเลิกกับสามีโยม จะได้ไม่ผิดศีลข้อกาเม”

“แล้วผู้ชายคนใหม่เขาไม่มีภรรยาหรือคะ” หล่อนถามในใจ เกิดเป็นห่วงภรรยาของผู้ชายคนใหม่ของผู้หญิงคนนั้น

“เขามีภรรยา แต่ภรรยาเขาตายไปตั้งแต่ปีกลาย เขาก็โศกเศร้าถึงภรรยาอยู่ปีเต็มๆ พอมาเจอผู้หญิงคนนี้ซึ่งสวยเหมือนภรรยาเก่าก็เลยตกหลุมรัก แต่เรื่องขงเรื่องก็มาจากบุญกุศลของโยมนั้นแหละ” ท่านสรุป

“เหมือนนิยายน้ำเน่าเลยนะคะพระอาจารย์”

“นิยายเขาก็เขียนจากชีวิตจริงนั่นแหละ แต่ชีวิตจริงของบางคนก็ยิ่งกว่านิยายอีก” ท่านหมายถึงรายชายสามีสองล้านให้เพื่อน

“พระอาจารย์หมายถึงเรื่องของโยมหรือคะ”

“ไม่ใช่ อัยาร้อนตัวชิ อาตมาหมายถึงเรื่อง หนึ่งหญิงสองชาย หนึ่งชายสองหญิง ที่เล่าให้ฟังเมื่อคืนนี้ ส่วนเรื่องของโยมแค่เหมือนนิยาย แต่ไม่ยิ่งกว่านิยาย เอาละ ตกลงตามนี้ละ ตั้งใจปฏิบัติต่อไป เวลานั่งสมาธิก็ให้บริการ พอง-หนอ, ยุบ-หนอ ไม่ใช่ กลับ-ไม่กลับ อย่าลืมนะ อาตมาขอย้ำอีกครั้งหนึ่งว่าต้องบริการ พอง-หนอ เพราะเรารู้พองก่อน ถ้าเราบริการ ยุบ-หนอ, พอง-หนอ ถือว่าไม่ถูกต้องเพราะเรารู้ยุบทีหลัง เอาละ อาตมาไปละ ห้าม

ลืมนตา ถ้าผิดสัญญาทุกอย่างจะล้มเหลวหมด”

“คะพระอาจารย์ กราบขอบพระคุณพระอาจารย์คะ” หล่อนพูดในใจ แล้วจึงเปลี่ยนมาบริกรรม พอง-หนอ, ยุบ-หนอ ต่อไป พระอาจารย์ต้องการรู้ว่าในบรรดาผู้ที่มาเพื่อจะดูเลขเอาไปแทงหวยซึ่งมีร้อยละ ๑๐ ของผู้ปฏิบัติทั้งหมดนั้น เขาบริกรรมกันว่อย่างไร ท่านต้องการสัมผัสตัวอย่างเพียงรายเดียว จึงส่งจิตไปยังบุรุษหนึ่งซึ่งดูภายนอกนั่งตัวตรง หลังตรง เหมือนดั่งรางสติไว้มันแท้จริงสติของเขากำลังเตลิดเปิดเปิงไปอยู่ที่กองสลากกินแบ่งถนนราชดำเนินโน่น สติไม่ได้คุมใจไว้กับ พอง-หนอ, ยุบ-หนอ แต่ไปบ๊ออยู่หน้ากองสลาก ท่านจึงต้องอนุเคราะห์ด้วยการส่งจิตไปสอนเหมือนดังที่สังเคราะห์โยมผู้หญิง

“โยม ตั้งสติไว้ที่ล้นปี แล้วก็ห้ามลืมนตา อาตมารู้นะว่าที่โยมมาปฏิบัติไม่ได้มาด้วยศรัทธา แต่มาเพื่อจะดูเลขเอาไปแทงหวย จริงไหม ตอบ ไม่ต้องพูดนะเดี๋ยวคนอื่นจะได้ยิน ให้ตอบในใจ” บุรุษผู้นั้นรู้สึกกลัวจนตัวสั่น ถามในใจว่า

“ตอบในใจแล้วพระอาจารย์จะได้ยินหรือครับ”

“ได้ยินซิ นี่เห็นไหม ขนาดโยมถามในใจอาตมายังได้ยินเลย ที่นี้เชื่อหรือยังล่ะ”

“เชื่อแล้วครับ ผมผิดไปแล้ว พระอาจารย์โปรดยกโทษให้ผมด้วยนะครับ” บุรุษนั้นอ้อนวอน

“ตกลงว่าเชื่อแล้วนะ” ท่านถามอีก

“เชื่อแล้วครับ”

“ดีแล้ว เมื่อเชื่อแล้วก็ต้องฟังถึงจะเรียกว่าเป็นคนเชื่อฟัง อาจารย์สั่งสอน ต้องเชื่อฟังนะ” ท่านส่ำทับอีก

“ครับพระอาจารย์ ผมเชื่อฟังแล้วครับ พระอาจารย์โปรด

ยกโทษให้ผมนะครับ” เขาแว่วอนและวิงวอนเพื่อให้พระอาจารย์ใจ
อ่อน ทว่าพระอาจารย์ก็ไม่ใจอ่อนเพียงแต่อ่อนใจ หากก็ไม่มากนัก
จึงลองใจเขาว่า

“ทำเรื่องใหญ่โตขนาดนี้จะยกโทษกันง่าย ๆ ได้อย่างไร” ท่าน
ตั้งใจขู่เพราะคะเนดูแล้วว่า เขาจะไม่ถึงกับหัวใจวายตาย

“ใหญ่โต ทำไม่เป็นเรื่องใหญ่โตเล่าครับ ผมคิดว่าใคร ๆ เขาก็
เป็นอย่างผม มันเป็นเรื่องธรรมดา นะครับพระอาจารย์” เขารู้สึก
ใจฝ่อแผ่แต่ก็ต้องแข็งใจโต้ตอบ

“เรื่องใหญ่โต ไม่ใช่เรื่องธรรมดา ก็เอามาให้ตอบคำถามที่
ถามเมื่อตะกี้ โยมยังไม่ยอมตอบ แล้วจะมาบอกว่า เป็นเรื่องธรรมดา”

“พระอาจารย์ถามว่าอย่างไรครับ”

“นั่นไงล่ะ แคนี่ก็ยังไม่ได้อธิบายเพราะสติมันมัวแต่พาจิตไปเที่ยว
กองสลาก” ท่านพยายามคาดโทษ

“ขอความกรุณาพระอาจารย์ถามอีกครั้งได้ไหมครับ ผมขอ
สัญญาว่าคราวนี้ผมจะไม่ลืม” เขาให้สัญญา

“ถ้าอย่างนั้นก็ฟังให้ดี คือเอาตัวรู้สึก ว่า โยมมาปฏิบัติ
ไม่ได้มาด้วยศรัทธา แต่มาเพื่อจะดูเลขเอาไปแทงหวย ใช่หรือไม่”

บุรุษนั้นตกใจนัก คิดว่านี่เองที่พระอาจารย์เห็นเป็นเรื่อง
ใหญ่โต ทั้งที่เขาเห็นเป็นเรื่องธรรมดาเพราะใคร ๆ เขาก็ทำกัน ความ
กลัวพระอาจารย์จะลงโทษ จึงคิดปฏิเสธ แต่แล้ว เพียงแค่คิด
พระอาจารย์ยังรู้ เพราะท่านพูดสวนขึ้นว่า

“อย่าปฏิเสธ โยมทำผิดก็ต้องยอมรับผิด” ในความรู้สึกของ
บุรุษนี้ ดูเหมือนว่าพระอาจารย์กำลังยื่นพูดอยู่ใกล้ ๆ ด้วยเหตุนี้
กระมังพระอาจารย์จึงห้ามไม่ให้เขาลืมตา

“ผมผิดไปแล้วครับ ผมกราบขอโทษ” คราวนี้เขาคุกเข่ากราบ

ลงตรงที่คิดว่าพระอาจารย์ยืนอยู่ เจ้าอาวาสวัดป่ามะม่วงเห็นว่าได้ให้บทเรียนเขาพอสมควรแล้วจึงให้อิวาทคือให้คำแนะนำด้วยเมตตาที่ไม่เจือด้วยโทสะว่า

“โยม ถ้าโยมจะมาวัดนี้เพื่อมาหาเลขเอาไปแทงหวยละก็ โยมมาคิดวัดแล้ว เพราะอาตมาไม่เคยให้เลขใครและไม่สนับสนุนให้ญาติโยมหมกมุ่นมัวเมาในการพนัน เพราะนั่นไม่ใช่ทางดับทุกข์ที่พระพุทธองค์ทรงสอน ถ้าโยมอยากร่ำรวยอยากมีเงินมีทองมากมายไว้จับจ่ายใช้สอย โยมก็ต้องปฏิบัติตามที่อาตมาแนะนำ โยมเคยได้ยินคาถาหัวใจเศรษฐี หรือเปล้า เป็นคาถาของพระพุทธเจ้านะ ไม่ใช่ของอาตมา เคยได้ยินไหม”

“ไม่เคยครับ คาถาหัวใจเศรษฐีเป็นอย่างไรรครับ แล้วผมจะไปหาได้จากที่ไหน ขอจากพระอาจารย์จะได้ไหมครับ ถ้าพระอาจารย์ให้ผมแล้วเกิดผมร่ำรวยกลายเป็นเศรษฐีจริง ผมจะถวายพระอาจารย์สิบเปอร์เซ็นต์ พระอาจารย์ลองคิดดูๆดีๆนะครับ เกิดผมรวยร้อยล้าน ผมก็ถวายสิบล้าน รับรองผมไม่โกงพระอาจารย์ สาบานได้” บุรุษนั้นพร่ำพรรณนาในใจเพราะท่านไม่ให้พูดออกมา ทั้งยังไม่ให้ลืมตาอีกด้วย

“น้อยๆหน่อยโยม อย่าให้ลำเส้นจะไม่เป็นมงคล คำทรงสอนของพระพุทธเจ้าโยมจะขอจากคนอื่นไม่ได้ ต้องทำเอง เพราะคาถาหัวใจเศรษฐีย่อมาจาก ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ในปัจจุบัน ที่เรียกว่า ทิฏฐธัมมิกัตถะ ซึ่งได้แก่ ๑. อุฏฐานสัมปทา - ถึงพร้อมด้วยความหมั่น คือขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติหน้าที่การงาน ประกอบอาชีพอันสุจริต มีความชำนาญ รู้จักใช้ปัญญาสอดส่อง ตรวจตรา หาอุบายวิธี สามารถจัดดำเนินการให้ได้ผลดี ๒. อารักขสัมปทา - ถึงพร้อมด้วยการรักษา คือรู้จักคุ้มครองเก็บรักษาโภคทรัพย์ และ

ผลงานอันตนได้ทำไว้ด้วยความขยันหมั่นเพียร โดยชอบธรรม ด้วยกำลังงานของตน ไม่ให้เป็นอันตรายหรือเสื่อมเสีย ๓. กัลยาณมิตตตา - คบคนดีเป็นมิตร คือรู้จักกำหนดบุคคลในถิ่นที่อาศัย เลือกเสวนา สำเนียงศึกษาเยี่ยงอย่างท่านผู้ทรงคุณมีศรัทธา ศีล จาคะ ปัญญา ๔. สมชีวิตา - มีความเป็นอยู่เหมาะสม คือรู้จักกำหนดรายได้และรายจ่ายเลี้ยงชีวิตแต่พอดี มิให้ฟืดเคืองหรือสุรุ่ยสุร่ายฟุ่มเฟือยให้รายได้เหนือรายจ่าย มีประหยัดเก็บไว้ ธรรม ๔ ประการนี้ย่อเป็นหัวใจเศรษฐีได้ว่า อ.อา.กะ.สะ”

“แล้วจะรวยได้อย่างไรล่ะครับ ผมยังไม่เข้าใจ หรือว่านั่งท่อง อ.อา.กะ.สะ ทุกวันแล้วเงินจะไหลนองทองจะไหลมา อย่างนั้นหรือเปล่าครับ” เขายังกังขา

“มันไม่ง่ายอย่างนั้นหรอกโยม ไม่งั้นก็เป็นเศรษฐีกันหมดแล้วนะซิ โยมเป็นชาวพุทธใช่ไหม” ท่านถามทั้งที่ทราบว่าเขาเป็นชาวพุทธ

“ครับ พระอาจารย์” เขาตอบในใจเพราะไม่ลืมหักติกา

“เป็นชาวพุทธก็ต้องรู้และเข้าใจคำสอนในศาสนาพุทธ เพราะศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งการกระทำ คือมีลักษณะเป็นกรรมวาท พระพุทธองค์ทรงเป็น กรรมวาที แปลว่า ผู้กล่าวกรรม ไม่สอนให้อ้อนวอนนอนรอคอยผลเหมือนที่บางศาสนาเขาสอนกัน อยากรวยก็ต้องลงมือทำ คือ ปฏิบัติตามธรรม ๔ ข้อข้างต้น ที่ย่อเป็น อ.อา.กะ.สะ ก็เพื่อจะให้จำง่าย แต่ไม่ได้หมายความว่านำมา นั่งท่องนอนท่องแล้วจะรวย เข้าใจหรือยัง ถ้าไม่เข้าใจอาตมาก็จะไม่อธิบายต่อแล้ว เพราะหมดเวลาพอดี”

เสียงแม่พินประกาศบอกหมดเวลาและบอกให้ผู้ปฏิบัติ กล่าวคำแผ่เมตตาและอุทิศส่วนกุศลโดยออกเสียงพร้อมกัน ส่วน

พระอาจารย์เป็นพระอาจารย์ ไม่ได้เป็นผู้ปฏิบัติ ท่านจึงถอนจิตออกจากสมาธิ แล้วกำหนดฟังหนอ เพื่อจะได้ทราบว่ามีใครกล่าวผิดกล่าวถูกประการใด จะได้ช่วยแก้ไขให้ถูกต้องเป็นธรรมตามธรรมเนียมที่ปฏิบัติกันมา ผู้ปฏิบัติกล่าวคำแผ่เมตตาและอุทิศส่วนกุศล

คำแผ่เมตตาและอุทิศส่วนกุศลที่ถูกต้องมีดังนี้

(แผ่เมตตา)

สพฺเพ สตฺตา สัตว์ทั้งหลาย ที่เป็นเพื่อนทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ ตาย ด้วยกันหมดทั้งสิ้น^(๑)

อเวรา จงเป็นสุข เป็นสุขเถิด อย่าได้มีเวรแก่กันและกันเลย
อพฺยาปชฺฌา จงเป็นสุข เป็นสุขเถิด อย่าได้พยาบาทเบียดเบียนซึ่งกันและกันเลย

อนิฆา จงเป็นสุข เป็นสุขเถิด อย่าได้มีความทุกข์กายทุกข์ใจเลย

สุขี อตฺตนาํ ปริหรนฺตุ จงมีความสุขกายสุขใจ รักษาตนให้พ้นจากทุกข์ภัยทั้งสิ้นเถิด

(อุทิศส่วนกุศล)

อิทฺ ฺเม มาตาปิตฺนุํ โหตุ สุขิตา โหนฺตุ^(๒) มาตาปิตโร ขอส่วนบุญนี้จงสำเร็จแก่มารดาบิดาของข้าพเจ้า ขอให้มารดาบิดาของข้าพเจ้า จงมีความสุข

อิทฺ ฺเม ฌาตึนํ โหตุ สุขิตา โหนฺตุ ฌาตโย ขอส่วนบุญนี้จงสำเร็จแก่ญาติทั้งหลายของข้าพเจ้า ขอให้ญาติทั้งหลายของข้าพเจ้า จงมีความสุข

(๑) ไม่ใช่ทั้งหมดทั้งสิ้น เพราะต้นฉบับเป็น หมดทั้งสิ้น

(๒) มักออกเสียงเป็น โหตุ ซึ่งผิดหลักไวยากรณ์ เพราะประธานเป็นพหูพจน์ ที่ถูกต้องต้องออกเสียงเป็น โहन-ตุ

อิห์ เม ครูบชฎายาจริยาน โหตุ สุขิตา โหนตุ ครูบชฎายา-
จริยา ขอส่วนบุญนี้จงสำเร็จแก่ครูอุปัชฌาย์อาจารย์ของ
ข้าพเจ้า ขอให้ครูอุปัชฌาย์อาจารย์ของข้าพเจ้า จงมีความสุข
อิห์ สัพพะเทวาน โหตุ สุขิตา โหนตุ สัพพะ เทวา ขอส่วน
บุญนี้จงสำเร็จแก่เทวดาทั้งหลายทั้งปวง ขอให้เทวดาทั้งหลาย
ทั้งปวง จงมีความสุข

อิห์ สัพพะเปตาน โหตุ สุขิตา โหนตุ สัพพะ เปตา ขอส่วน
บุญนี้จงสำเร็จแก่เปรตทั้งหลายทั้งปวง ขอให้เปรตทั้งหลาย
ทั้งปวง จงมีความสุข

อิห์ สัพพะเวรีน โหตุ สุขิตา โหนตุ สัพพะ เเวรี ขอส่วนบุญ
นี้จงสำเร็จแก่เจ้ากรรมนายเวรทั้งหลายทั้งปวง ขอให้เจ้ากรรม
นายเวรทั้งหลายทั้งปวง จงมีความสุข

อิห์ สัพพะสตदान โหตุ สุขิตา โหนตุ สัพพะ สตดา ขอส่วน
บุญนี้จงสำเร็จแก่สัตว์ทั้งหลายทั้งปวง ขอให้สัตว์ทั้งหลาย
ทั้งปวง จงมีความสุข

แม่เมตตาและอุทิศส่วนกุศลเสร็จ ผู้ปฏิบัติกราบพระรัตนตรัย
แล้วเข้าแถวเดินไปยังโรงอาหาร พระอาจารย์เดินลงจากศาลาไปยัง
กุฏิเพื่อฉันภัตตาหารเช้า จากนั้นก็เตรียมตัวลงรับแขกในเวลา ๑๐
นาฬิกา วันนี้คุณนายเฉลารัตน์จะมาปรับทุกข์ เป็นทุกข์ที่ยิ่งใหญ่
สำหรับผู้หญิง ท่านจะต้องอนุเคราะห์เพราะต้องการตอบแทนบุญคุณ
ที่คุณนายพยาบาลท่านครั้งที่ท่านใส่ตั้งแตกบนรถไฟเมื่อหลายปีก่อน

๑๕

คุณนายเฉลารัตน์

เมื่อผู้ปฏิบัติธรรมเดินไปถึงโรงอาหาร แม่พินจัดให้นั่งโดยแยกหญิงกับชายไม่ให้นั่งโต๊ะเดียวกัน ชายนั่งด้านในทางทิศตะวันออก หญิงนั่งด้านนอกทางทิศตะวันตก เมื่อทุกคนนั่งเรียบร้อยแล้ว แม่พินจึงมานั่งยังโต๊ะที่มีเครื่องขยายเสียง จับไมโครโฟนแล้วบอกทุกคนให้ถอยตรงเท่า ประนมมือกล่าวคำบูชาข้าวพระพุทธและพิจารณาอาหาร โดยตั้ง นโม ๓ จบพร้อมๆกัน จากนั้นแม่พินกล่าวนำคำบูชาข้าวพระพุทธและคำพิจารณาอาหารดังนี้

อิมํ สุปพญชนสมฺปนฺนํ สาสันํ โภชนํ อุทกํ วรํ พุทฺธสฺส
ปุเชมิ

ข้าพเจ้าขอบูชาของค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ด้วย
โภชนาหารและน้ำนี้ (หยุด ๑ วินาที)

เสถํ มงฺคลํ ยาจามิ

ข้าพเจ้าได้บูชาแล้ว ขออนุญาตรับประทานส่วนที่เหลือ
อันเป็นมงคลนี้

(พิจารณาอาหาร) ข้าวปลาอาหารและน้ำนี้ ข้าพเจ้าจะรับ
ประทานเพื่อระงับความหิว บำรุงร่างกายให้แข็งแรง ปราศจาก
โรคภัยไข้เจ็บ ได้มีชีวิตอยู่กระทำความดี ปฏิบัติธรรมะ ข้าพเจ้า
จะไม่รับประทาน เพื่อบำรุงกิเลสตัณหาแต่อย่างใด ขอให้ท่าน

ผู้บริจาคและผู้บริการทุกท่าน จงมีอายุ วรรณะ สุขะ พละ และ
จงมีส่วนแห่งบุญที่ข้าพเจ้าได้บำเพ็ญแล้วด้วยเทอญ

ต่อจากนั้นทุกคนสวด บทสัจฉญาณุโมทนาคาถา พร้อม
กัน โดยแม่พินนำสวดวรรคแรก ผู้ปฏิบัติธรรมรับวรรคที่สาม แล้ว
สวดพร้อมกันจนจบ ดังนี้

สพพิติโย วิวชชนตุ สพพโรโค วินสสุตุ
มา เต ภวตุนตราโย สุชี ทีฆายโก ภว
อภิวาทนสีลิสสุ นิจจํ วุฑฒาปจายโน
จตตารโธ ธมฺมา วฑฒนฺติ อายุ วณฺโณ สุขํ พลํ

จากนั้นทุกคนรับประทานอาหารอย่างสงบ ไม่มีการพูดคุย
เพราะต้องฝึกเจริญสติในการรับประทาน เริ่มตั้งแต่กำหนดว่า เห็น
หนอ เมื่อเห็นจานอาหารวางตรงหน้า อยากรับประทานหนอ เมื่อ
ต้องการจะรับประทาน คำว่า *อยาก* ในที่นี้มิได้มีความหมายเดียวกับ
อยาก ที่เป็นตัณหา หากเป็นการกำหนดต้นจิตเท่านั้น ยกหนอ
จับหนอ ตักหนอ มาหนอ อ้าหนอ ใส่หนอ อมหนอ รสหนอ
เคี้ยวหนอ ประมาณ ๓๐-๓๕ ครั้ง และ กลืนหนอ เหล่านี้คือการฝึก
เจริญสติในการรับประทาน ซึ่งหากกำหนดอย่างละเอียด อาหาร
คำหนึ่งๆจะกำหนดถึง ๔๑-๔๖ หนอ เริ่มตั้งแต่ เห็นหนอ จนถึง
กลืนหนอ กล่าวคือเมื่อเห็นและอยากรับประทานแล้ว ก็ยกมือไป
จับช้อนตักอาหารมาจ่อที่ปาก อ้าปาก ใส่อาหารลงในปาก อมไว้
รู้รสชาติอาหารว่าหวาน มัน เผ็ด เปรี้ยว เค็ม แล้วเคี้ยวช้าๆประมาณ
๓๐-๓๕ ครั้ง จึงกลืน ผู้ปฏิบัติควรฝึกกำหนดให้ได้ ๔๑-๔๖ หนอใน
คำแรก และเพิ่มในคำที่สอง ที่สาม ที่สี่ ไปเรื่อยๆ ผู้ที่มีบุญบารมี
ติดตามแต่ชาติปางก่อนและมีความเพียรไม่ยิ่งหย่อนในชาตินี้
จะสามารถกำหนดได้ตั้งแต่คำแรกจนถึงคำสุดท้ายเลยทีเดียว

คุณนายเฉลวรัตน์

สำหรับผู้ปฏิบัติธรรมที่มีไข้ชาวพุทธ หากไม่สามารถทำตามขั้นตอนดังกล่าวนี้ได้ คือเริ่มตั้งแต่บูชาข้าวพระพุทธรจนถึงสวดบทสามัญญาโมทนาคาถา เพราะอาจขัดกับคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ ก็ไม่ต้องประนมมือ แต่ต้องถอดรองเท้าและกล่าวคำพิจารณาอาหารตั้งแต่ ข้าวปลาอาหารและน้ำนี้ จนถึงที่ข้าพเจ้าได้บำเพ็ญแล้วด้วยเทอญ

ส่วนเรื่องอาหารการกินนั้น ผู้ปฏิบัติที่เป็นชาวมุสลิมไม่สามารถรับประทานอาหารที่ปรุงด้วยเนื้อหมูหรือน้ำมันหมู เพราะขัดต่อคำสอนของศาสนา เจ้าอาวาสวัดป่ามะม่วงท่านก็จะสงเคราะห์ด้วยการสั่งแม่ครัวให้ปรุงอาหารสำหรับชาวมุสลิมโดยเฉพาะ ปกติชาวมุสลิมจะพากันมาปฏิบัติเป็นหมู่คณะในเดือนรอมฎอนซึ่งเป็นเดือนถือศีลอดของพวกเขา และจะขออนุญาตรับประทานอาหารวันละสองมือ คือก่อนพระอาทิตย์ขึ้นหนึ่งมือ หลังพระอาทิตย์ตกอีกหนึ่งมือ พวกเขาปฏิบัติเคร่งครัดมาก เดิน-นั่ง พังเทศน์ ไม่พูดคุยกันเลย ดีกว่าชาวพุทธหลายคนที่มาปฏิบัติแค้น ซึ่งนอกจากจะไม่ตั้งใจปฏิบัติแล้วยังตั้งวงคุยกันเสียงดังไปรบกวนคนที่เขาตั้งใจมาปฏิบัติ คนประเภทนี้ต่อไปปฏิบัตินับสิบปีก็ไม่ไปข้างเหนือข้างใต้มาให้เสียข้าวสุกวัดเปล่าๆ

รับประทานอาหารเสร็จแล้ว ผู้ปฏิบัติธรรมก็แยกย้ายกันกลับที่พัก บางคนอาบน้ำไม่ทันตอนตื่นนอน ก็จะถือโอกาสอาบตอนนั้น จากนั้นก็จะไปปฏิบัติต่อที่หอประชุมภาวนา-กรศรีทิพา เวลา ๘.๐๐ - ๑๑.๐๐ น. พักรับประทานอาหารกลางวันและพักผ่อน ๑๑.๐๐ - ๑๓.๐๐ น. ไปปฏิบัติรอบบ่าย ๑๓.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. พักอาบน้ำ ๑๖.๐๐ - ๑๘.๐๐ น. ทำวัตรเย็นและปฏิบัติรอบค่ำ ๑๘.๐๐ - ๒๑.๐๐ น. หลังจากนั้นพักผ่อนหลับนอนจนถึง ๐๓.๓๐ น. ของวันใหม่

ผู้ปฏิบัติที่มาจากศรัทธาจะผลิตเพลีนและมีความสุขกับการปฏิบัติ เป็นความสุขทางใจที่ส่งผลให้เกิดความสุขทางกาย กล่าวคือจะรู้สึกเบาเนื้อเบาตัว ไม่หิว ไม่อึดอัด ไม่เครียด ส่วนผู้ที่มาปฏิบัติเพื่อแก้บนนั้น จะรู้สึกอึดอัดขัดข้องกับสภาพความเป็นอยู่ และเกิดความเครียดที่ถูกกำหนดด้วยตารางเวลา จะนอนให้สบายก็ถูกบังคับให้ตื่นตั้งแต่ตีสามครึ่ง วันทั้งวันก็ให้เดินๆ นั่งๆ จะพูดจะคุยกับใครก็ไม่ได้ กลางคืนแทนที่จะได้นอนแต่หัวค่ำ ก็ต้องมานั่งฟังพระอาจารย์เล่าเรื่องอะไรต่อมิอะไร ฟังไม่เข้าใจสักเรื่องเดียว พวกไ้บุญวาสนาจะพากันคิดอย่างนี้ จึงสร้างความดีให้ตัวเองไม่ได้

ฉันภัตตาหารเช้าแล้ว ท่านพระครูจุดบันทึกรื่องราวต่างๆ ที่ได้ประสบพบเห็นในช่วงเวลาที่ไปแสวงบุญยังแดนพุทธภูมิ ท่านคิดว่าคงเป็นครั้งแรกและครั้งสุดท้ายที่ท่านจะได้ไปยังดินแดนที่พระพุทธศาสนาอุบัติขึ้นในโลกเมื่อ ๒๕๗๓ ปีมาแล้ว อีก ๒๓ ปีข้างหน้า คือปี ๒๕๕๕ พระพุทธศาสนาที่จะอุบัติขึ้นมาในโลกครบ ๒๖๐๐ ปี และจะมีการเฉลิมฉลองกันในหมู่ชาวพุทธทั่วโลก ท่านปลื้มใจที่ได้ไปนมัสการสังเวชนียสถาน คือสถานอันเป็นที่ตั้งแห่งความสังเวช หรือที่ที่ให้เกิดความสังเวช

คำว่า สังเวช ในที่นี้มาจากคำบาลีคือ สํเวค แปลว่า แร่ง แร่ง แร่งกระตุ่น หรือพลังที่ปลุกเร้า หมายถึงแรงกระตุ้นเร้าเตือนใจให้ได้คิดหรือสำนึกขึ้นมาได้ ให้คิดถึงธรรม ตระหนักถึงความจริงของชีวิต หรือตระหนักถึงความจริง ความดีงาม อันทำให้ตื่นหรือถอนตัวขึ้นมาจากความเพลิดเพลิน ความหลงระเริงปล่อยตัวมัวเมา หรือความประมาท แล้วหักหันไปเร่งเพียรทำการที่ตระหนักว่าจะพึงทำด้วยความไม่ประมาทต่อไป แต่ในภาษาไทย สังเวช มีความหมายแคบลงและเพี้ยนไป กลายเป็นความรู้สึกสลดใจ หรือเศร้าสลด แล้ว

หย่อยหรือหลุดหายไป ซึ่งกลายเป็นตรงข้ามกับความสังเวชที่แท้

สำหรับท่าน นอกจากได้ความสังเวชที่แท้แล้ว ยังได้ **ธรรมสังเวช**^(๑) อีกด้วย ท่านจึงตั้งปณิธานไว้ว่าจะเดินตามรอยบาท พระศาสดาด้วยการอุทิศชีวิตสั่งสอนธรรมและสงเคราะห์ญาติโยมที่มาขอความช่วยเหลือ ซึ่งอย่างหลังนี้ท่านต้องทำเพื่อให้นั้นมนุษย์ ดังที่ท่านได้อธิษฐานจิตไว้ในครั้งที่ได้รับอุบัติเหตุรถคว่ำคอหัก หนี่ดังกล่าวนั้นท่านเรียกว่า **หนี่กรรมข้ามชาติ** การไปแสวงบุญ ในครั้งนี้ ท่านก็ได้ใช้หนี่กรรมข้ามชาติกับพระอินเดีย ด้วยการให้ ทุนการศึกษา ๘๐,๐๐๐ บาท เพื่อไปศึกษาพระพุทธศาสนาที่ประเทศ อังกฤษ

ท่านระลึกชาติได้ว่าเคยเกิดเป็นคนอินเดียและนับถือศาสนา พราหมณ์ตามพ่อแม่ ภิกษุรูปนั้นเป็นพี่ชายของท่านและได้ช่วยเหลือเกื้อกูลท่านมา ส่วนคนที่เป็นพ่อของท่านในชาตินั้น มาชาตินี้ก็เกิดที่ประเทศอินเดีย นับถือศาสนาสิกข์ ต่อมาได้ย้ายครอบครัว มาตั้งหลักปักฐานอยู่ในประเทศไทย โดยมีร้านขายผ้าอยู่ที่อำเภอ บ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น มีลูก ๕ คน หญิง ๓ คน ชาย ๒ คน คนกลางเป็นผู้หญิงชื่อ บัญญัติ ชาติที่ท่านเกิดเป็นคนอินเดียเธอก็เป็นลูกคนกลางและเป็นพี่สาวของท่าน พระอินเดียที่ท่านให้ทุน เป็นพี่ชายคนโต ท่านเป็นลูกชายคนเล็ก ท่านจะได้พบ พ่อ และ พี่สาว ในวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๓๖ ที่อำเภอบ้านไผ่ และ พี่สาว จะตามมาปฏิบัติธรรมที่วัดป่ามะม่วง เห็นหนอ บอกไว้อย่างนั้น ท่าน จะได้ใช้หนี่กรรมกับ พ่อ และ พี่สาว ให้เสร็จสิ้น เพราะท่านได้อธิษฐานจิตไว้ว่าจะไม่กลับมาเกิดในโลกมนุษย์อีก

(๑) **ธรรมสังเวช** หมายถึง ความสังเวชโดยธรรมเมื่อเห็นความแตกดับของสังขาร (เป็นอารมณ์ของพระอรหันต์)

จดบันทึกยังไม่ทันเสร็จก็ได้เวลาลงรับแขก ที่กุฏิชั้นล่าง ญาติโยมมารอขอความช่วยเหลือกันมากหน้าหลายตา ที่มาตีก็หลาย ที่มาร้ายก็มาก มาตีคือมาขอให้ท่านช่วย มาขอธรรมะ มาร้ายคือ มาลองภูมิท่าน เพราะคนประเภทนี้ไม่ได้มาด้วยศรัทธา แต่ตั้งใจมาหาเรื่องกับพระ บางคนก็ได้เรื่องร้ายแรงกลับไป คือมีอันต้องตายในวันนั้น เพราะมีจิตคิดไม่ดีกับผู้ทรงศีลบริสุทธิ์ นอกจากญาติโยมหญิงชายแล้วก็มีพระอีกสองรูปนั่งอยู่ด้านขวาของอาสนะ ส่วนคุณนายเฉลารัตน์นั่งด้านซ้าย หล่อนมากับลูกชายคนโตอายุ ๑๙ ปี และลูกสาวคนเล็กอายุ ๖ ขวบ ลูกสาวอีกสามคนที่อายุห่างกันคนละปีคือ ๑๘, ๑๗ และ ๑๖ ไม่ได้มาด้วย

เมื่อท่านนั่งยังอาสนะ ทั้งพระและคฤหัสถ์พากันกราบท่านสามครั้ง ท่านรับไหว้เฉพาะพระสองรูป ส่วนคฤหัสถ์ท่านไม่ต้องรับไหว้ แล้วจึงถามพระสองรูปว่า

“พระคุณเจ้ามาจากวัดไหนครับ” ภิกษุหนึ่งในสองรูปประนมมือกราบเรียนท่านว่ามาจากวัดในจังหวัดสิงห์บุรีนี่เอง จุดประสงค์ของการมาคือจะมาขอบริจาครูปเทียน เพราะที่วัดไม่มีรูปเทียนสำหรับบูชาพระ และถ้าได้ไม้ขีดไฟไปด้วยก็จะเป็นพระคุณอย่างสูง ท่านพระครูจึงสั่งนายสมชายให้ไปจัดรูปเทียนและไม้ขีดไฟมาให้ นายสมชายลุกออกไปตามคำสั่ง ท่านจึงถือโอกาสเล่าเรื่องวัดป่ามะม่วงสมัยที่ท่านมาอยู่ใหม่ๆให้พระสองรูปฟัง ญาติโยมก็พลอยได้ฟังไปด้วย ท่านเล่าว่า

“สมัยที่ผมย้ายจากวัดพรหมบุรีมาเป็นเจ้าอาวาสที่วัดนี้เมื่อยี่สิบแปดปีก่อน วัดก็ยากจนถึงกับรูปเทียนและไม้ขีดไฟแทบจะไม่มี ชาวบ้านแถบนี้ก็อดอยากยากจน จะกินเข้าไปในแต่ละวันก็ยังไม่ค่อยจะมี ไหนเลยจะมาเผื่อแผ่เจือจานพระสงฆ์องค์เจ้าได้

นอกจากนี้ยังลำบากด้วยเรื่องอาหารการกิน บิณฑบาตมาได้ก็ไม่พอเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง ทั้งผมและพระลูกวัดต้องอดอดอยากปากหมองไปตามๆกัน” สตรีผู้หนึ่งพูดขึ้นว่า

“หลวงพ่อกะ พระต้องใช้ฉัน ไม่ใช่ กิน หลวงพ่อพูดผิดแล้วนะคะ”

“อาตมาพูดผิดตรงไหนล่ะ” ท่านถาม

“ก็หลวงพ่อกว่า ลำบากด้วยเรื่องอาหารการกิน ที่จริงต้องพูดว่า ลำบากด้วยเรื่องอาหารการฉัน ถึงจะถูก” หล่อนชี้แจง

“อ้อ. อย่างนั้นหรือ โยมว่าอาตมาพูดผิดหรือ แล้วอาตมาต้องพูดใหม่ไหม” ท่านถามอย่างนึกสนุก

“แล้วแต่หลวงพ่อกะ แต่ถ้าเป็นดิฉัน ดิฉันจะพูดใหม่เพราะดิฉันถือคติว่า คนดีชอบแก้ไข คนจัญไรชอบแก้ตัว ดิฉันเป็นคนดีค่ะ” บุรุษหนึ่งรู้สึกทนไม่ได้ จึงพูดตำหนิหล่อนต่อหน้าพระและญาติโยมว่า

“แต่ผมไม่เห็นด้วยที่คุณว่าคุณเป็นคนดี เพราะคนดีต้องมีมรรยาทไม่บังอาจมาจ้วงจาบสอนสั่งพระคุณเจ้าต่อหน้าธารกำนัลแบบนี้”

“แล้วมันหนักบาลคุณหรือไงถึงได้มาว่าฉันต่อหน้าพระและคฤหัสถ์ในวัดในวาเช่นนี้ คุณรู้ไหมว่าฉันเป็นใคร” หล่อนถามด้วยท่าทางเยอหยิ่ง

“ผมจะรู้หรือว่าคุณเป็นใครในเมื่อคุณเองยังไม่รู้ว่าคุณเป็นใคร” บุรุษนั้นโต้ตอบ

“ทำไมฉันจะไม่รู้ว่าฉันเป็นใคร”

“ถ้ารู้แล้วคุณมาถามผมทำไมล่ะ ก็เมื่อตะกี้คุณถามผมว่า คุณรู้ไหมว่าฉันเป็นใคร” เขาพูดเสียงเสียวหล่อน ผู้ที่ฟังอยู่ ณ ที่นั้น

พากันหัวเราะเบาๆ พระคุณเจ้าสามรูปต่างยิ้มน้อยๆ ท่านเจ้าของ
กุฏิจึงถามสตรีและบุรุษนั้นว่า

“ขอภัย โยมสองคนต้องการกรรมการตัดสินใหม่ อาตมา
จะหากรรมการให้ ใครอยากเป็นกรรมการช่วยยกมือขึ้น” ไม่มี
ผู้ใดยกมือ เพราะต่างก็คิดว่า เรื่องอะไรจะเอามือไปชุกหีบให้มันหนีบ
เอาเปล่าๆ

“โยมเฉลารัตน์ช่วยเป็นกรรมการตัดสินให้หน่อยได้ไหม”
ท่านถามคุณนายเฉลารัตน์ที่นั่งอยู่ด้านซ้ายของอาสนะ

“ดิฉันเป็นไม่ได้หรอกค่ะ เรื่องของดิฉันก็เต็มเปาเต็มกระเป่า
ยังตัดสินไม่ได้ ที่ดิฉันมานี้ก็เพื่อจะมาขอให้หลวงพ่ช่วยตัดสิน
ค่ะ” คุณนายเฉลารัตน์ตอบเสียงเศร้าๆ เพราะกำลังทุกข์หนักหนา
สาหัสหนัก ที่มานี้ก็เพื่อจะขอคำปรึกษาจากท่านพระครูเรื่องที่สามมี
นอกใจ

“หลวงพ่ค่ะโยมขอรับอาสาเป็นกรรมการตัดสินค่ะ” สตรี
ที่นั่งถัดจากคุณนายเฉลารัตน์ยกมือขึ้นและกราบเรียนท่านพระครู
เพราะเห็นว่าถ้าปล่อยให้สตรีและบุรุษเถียงกันก็จะทำให้คนอื่นๆ ต้อง
เสียเวลาไปโดยเปล่าประโยชน์

“ขออนุโมทนาขอบคุณขอบใจ ถ้าอย่างนั้นก็ว่าไปเลยจะได้
ไม่เสียเวลา อาตมาถือคติว่า **ขาดต้องเติม เกินต้องตัด เพื่อประหยัด
เวลา**” เมื่อได้รับอนุญาต สตรีนั้นจึงพูดขึ้นว่า

“ดิฉันต้องขออนุญาตแนะนำตัว ดิฉันเป็นอาจารย์สอน
ภาษาไทยและจบคณะอักษรศาสตร์จุฬาย คิดว่าตัวเองเหมาะสมกับ
การเป็นกรรมการตัดสินในครั้งนี้ ดิฉันขอตัดสินว่า คุณผู้ชายทำถูก
แล้วที่ทักท้วงคุณผู้หญิง ความจริงแล้วการที่หลวงพ่ท่านพูดว่า
อาหารการกิน นั้นถูกต้องแล้ว เพราะเป็นสำนวนไทยที่ใช้กันมา

นาน ส่วน อาหารการฉัน ไม่มีในสำนวนไทย จึงถือว่าคุณผู้หญิง
ใช้ภาษาไม่ถูกต้อง” ผู้ที่นั่ง ณ ที่นั้นต่างยกมือขึ้น สาธิตด้วยความ
โล่งใจ ยกเว้นสตรีที่ถูกตัดสิน หล่อนชี้หน้าอาจารย์ที่จบอักษร
จุฬาย และถามคำถามเดียวกับที่ถามบุรุษคนนั้น

“นี่ คุณรู้ไหมว่าฉันเป็นใคร” อาจารย์วัยกลางคนตอบเสียง
เรียบว่า

“คำตอบของดิฉันเหมือนที่คุณผู้ชายตอบไปเมื่อตะกี้ละ”
เท่านั้นเองสตรีนั้นก็แหงหน้าใส่กรรมการตัดสิน พร้อมกันนั้นก็พูด
แหวะบุรุษนั้นว่า

“โอ๊ยอะไรกันหนักันหนา เป็นอาจารย์ยังพูดไม่รู้เรื่อง ไอคิว
ต่ำ โง่งเงาเต่าตุ่นเหมือนผู้ชายคนหนึ่งในที่นี่ที่ไม่รู้ว่าฉันเป็นใคร ...”
ผู้ที่นั่ง ณ ที่นั้นทั้งพระและคฤหัสถ์ต่างพากันร้อนตัว เพราะไม่มีใคร
สักคนทีรู้ว่าหล่อนเป็นใครมาจากไหน พูดแหวะเสร็จแล้วหล่อนจึง
แนะนำตัวด้วยท่าทางเยอหยิ่งว่า

“เอาละ ฉันจะบอกให้เอาบุญ ฉันนี่นะ เป็นคนมีมรรยาท
ชาติผู้ดี แล้วก็มีเงินมีทอง แถมยังเป็นน้องนายกรู้ไว้ซะด้วย”

“สงสัยคงจะเป็นน้องนายกสมมาคมฉาบนักิจวัตโคกอีแร้ง”
ท่านเจ้าของกุฎิคิดตดตลกหลังจากที่ เห็นหนอ รายงานว่า สิ่งที
หล่อนพูดมานั้นเป็นเท็จทั้งหมด หล่อนเพิ่งออกจากศรีรัญญา
เมื่อวานนี้เอง

“เอาละโยม อาตมาต้องขออภัยแทนญาติโยมในที่นี้ด้วยที
ไม่รู้ว่าโยมเป็นใคร บัดนี้ทุกท่านคงรู้แล้วใช่ไหมว่าโยมท่านนี้เป็น
ใคร” ท่านจงใจใช้คำว่า โยมท่านนี้ จะได้สมศักดิ์ศรีของคนเป็น
น้องนายก

“แล้ววันนี้ท่านน้องนายกจะมาให้อาตมาช่วยอะไรก็ว่ามา

ขอภัยญาติโยม อาตมาขอให้โยมน้องนายกลัดคิวได้ เพราะท่านจะต้องรีบไปรีบมา ไซ้ใหม่จ๊ะ” ท่านถามน้องนายก

“ไซ้เจ้าคะ ขอบพระคุณพระคุณเจ้าที่เมตตาให้ลัดคิว คือว่าดิฉันก็ไม่มีอะไรมาก เพียงแต่อยากมาทำบุญถวายปัจจัยพระคุณเจ้าสักห้าแสนบาท ดิฉันเขียนเช็คมาเรียบร้อยแล้วเจ้าคะ” ทุกคนที่ได้ยินพากันอนุโมทนาบุญกับหล่อน ลืมเรื่องที่หล่อนแสดงกิริยาไม่สมควรเมื่อสักครู่เสียสิ้น สตรีนั้นคลานเข้ามาถวายซองสี่ขาวที่ทุกคนที่นั่นคิดเหมือนกันว่าในซองเป็นเช็คเงินสดจำนวนห้าแสนบาท ท่านพระครูก็คิดอย่างนั้นเช่นกัน นึกกระหึ่มย้มย่องในใจว่า

“แหม เรากลั๊บบจากนมัสการสังเวชนียสถานได้สองวัน เงินก็ไหลนอง ทองก็ไหลมา เมื่อวานมีคนมาถวายสองแสน วันนี้อีกห้าแสน” เห็นหนอ ชัดขึ้นว่า

“ข้าก่อน อย่าเพิ่งดีใจ ลองเปิดซองดูซิว่าข้างในมีอะไร”

“ช่วยดูให้หน่อยก็แล้วกัน” ท่านบอก เห็นหนอ

“ไม่ช่วย ลองเปิดซองต่อหน้าญาติโยม จะได้เห็นกันถ้วนทั่ว เดี่ยวโยมเขาถวายเสร็จก็กลับแล้ว”

จริงดังที่ เห็นหนอ บอก เพราะโยมน้องนายกลากลับทันทีที่ถวายซองเสร็จ ท่านพระครูจึงพูดกับญาติโยมว่า

“อาตมาจะขออนุญาตเปิดซอง จะได้ให้ญาติโยมช่วยกันเป็นพยานว่า โยมเขาถวายเช็คจริงหรือเช็คปลอม ตกลงนะ” จากนั้นท่านจึงเปิดซอง พระสองรูปมองอย่างใจจดใจจ่อ อยากรู้ว่าเช็คเงินสดจำนวนห้าแสนบาทหน้าตาเป็นอย่างไร ตั้งแต่บวชมายังไม่เคยมีใครถวายเช็คเงินสดท่านเลยสักครั้ง

ท่านพระครูหยิบแผ่นกระดาษขนาด ๙ x ๒๐ เซนติเมตร ออกมาจากซอง ไม่ใช่เช็ค แต่เป็นกระดาษที่ตัดให้เท่ากับขนาดของ

เช็ค บนกระดาศเขียนว่า ดิฉันขอถวายเช็คเงินสดแต่พระคุณเจ้า
ห้าแสนบาทเจ้าคะ ลงชื่อ นางสาวอรอุมา น้องนายก

ท่านพระครูชูแผ่นดินกระดาศแผ่นนั้นให้ญาติโยมดู ถ้ามัยมๆ
ว่า

“ใครอยากได้เช็คใบละห้าแสนก็มารับได้ อาตมายกให้” แล้ว
ท่านจึงอ่านข้อความในกระดาศแผ่นนั้นให้ญาติโยมฟัง

“หลวงพ่อกับไมโครโยมคนนั้นหรือหรือรับที่ทำกับหลวงพ่
อย่างนี้” บุรุษที่ถกเถียงกับสตรีที่ถวายเช็คเรียนถามท่านพระครู

“อาตมาจะไปโกรธเขาทำไมละโยม อาตมาถือคติว่า อย่า
ถือคนบ้า อย่าว่าคนเมา โยมคนนั้นเขาเพิ่งออกจากศรัทธาญาณมา
เมื่อวานนี้เอง”

“หลวงพ่อบรรพได้อย่างไรครับ”

“ก็ตำราดูโหงวเฮ้งบอก ตำราดูโหงวเฮ้งของคนจีนนี้เขาแม่น
นะถ้าเราดูเป็น อาตมาดูโหงวเฮ้งคน จะรู้เลยว่าคนที่กำลังเดินมา
นี่นิสัยใจคอเป็นอย่างไร ดีหรือร้าย หรือเป็นมิตรตอนกั เป็นศัตรู
ตอนทวง ไม่เคยพลาดเลยนะ”

“ถ้าอย่างนั้นเราก็ฟังคนบ้าพูดมาตั้งนาน ทำไมหลวงพ่
ไม่ไปเสียตั้งแต่ตอนแรกละคะ เสียเวลาคนอื่นเขา” สตรีอีกผู้หนึ่ง
พูดเหมือนบ่น ท่านเจ้าของกุฏิรู้ว่าหล่อนกำลังทุกข์เรื่องที่มีสาม
นอกใจเช่นเดียวกับคุณนายเฉลารัตน์ จึงบอกหล่อนว่า

“อาตมาทำอย่างนั้นไม่ได้หรือโยม อาตมาเปรียบเสมือน
เจ้าของบ้าน ถ้าแขกมาเยี่ยมบ้านเรา เราจะไล่แขกได้หรือ อีก
ประการหนึ่งโยมคนนั้นเขาก็เพิ่งออกมาจากศรัทธาญาณ ยังไม่หายเป็น
ปกติ เขามีจิตศรัทธาอยากจะทำบุญกับอาตมา ถึงจะถวายเช็คปลอม
เขาก็ได้บุญ เพราะเจตนาของเขาเป็นกุศล”

“แล้วทำไมเขาถึงเป็นบ้าคะ” ท่านพระครูได้โอกาสที่จะช่วยหล่อนให้คลายทุกข์ จึงตอบว่า

“เพราะเขายึดมั่นถือมั่นในสามีนจนเกินไป พอถูกสามีนอกใจก็เลยสติสตั้งไม่อยู่กับเนื้อกับตัว เสียอกเสียใจ ทั้งรักทั้งแค้น อัดแน่นในทรวง ทั้งหึงทั้งหวงจนกลายเป็นคนสติงญาวิปลาสอย่างที่เห็น เลยต้องไปบำบัดที่ศรีธัญญา และถ้าจะให้หายขาดต้องใช้เวลานานหลายปี ทางที่ตีก็อย่าให้ถึงกับสติงญาวิปลาส” ท่านพระครูยิงปืนนัดเดียวแต่ได้นกกว่าสิบตัว เพราะนอกจากคุณนายเฉลารัตน์ และสตรีผู้นี้แล้ว ยังมีสตรีอีกหลายคนในที่นี้ที่ถูกสามีนอกใจและพากันมาให้ท่านช่วย

“แล้วมีวิธีป้องกันไหมคะ” สตรีนั้นเกิดรักตัวกลัวตายจึงคิดหาวิธีป้องกัน

“มีวิธีเดียวเท่านั้น คือการมาเข้ากรรมฐานเจริญสติปัฏฐาน ๔ อย่างน้อย ๗ วัน และต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ไม่พูดไม่คุยกับใคร ถึงจะป้องกันสติงญาวิปลาสได้ ถ้าไม่ใช่วิธีนี้ก็ไม่สามารถป้องกันได้”

“หลวงพ่อกับ นอกจากตำราดูโหงวเฮ้งของคนจีนแล้ว มีวิธีอื่นอีกไหมครับที่เราจะรู้ว่า คนที่เรากำลังคุยด้วยหรือคนที่เราเห็นเขาเป็นคนอย่างไร ดีหรือชั่ว ซื่อสัตย์ หรือว่าคิดในช่องอในกระดุก” บุรุษอีกคนหนึ่งถาม เพราะเขาเพิ่งถูกคนที่เพิ่งรู้จักกันมายืมเงินไปห้าพันบาทตั้งแต่เดือนที่แล้ว ถึงบัดนี้ก็ไม่มาให้เห็นหน้าเห็นตาอีกเลย” ท่านพระครูตอบเหมือนไม่ตรงประเด็นในความคิดของญาติโยมคนอื่น ๆ ทว่าคนที่รู้ว่าตรงประเด็นที่สุดคือคนที่ถาม

“ทำใจเสียเถิดโยม ห้าพันบาทที่ให้เขายืมไปเมื่อเดือนที่แล้วนะไม่ได้คืนหรอก แต่ไม่เป็นไร เสียแล้วเสียไป ไม่ต้องชุ่นชอง แค้นเคือง จะทำให้จิตตกเสียเปล่าๆ จำไว้เลยนะ อาตมาจะบอก

เคล็ดลับให้ว่า อย่าให้จิตตก ต้องยกจิตเข้าไป ถ้าจิตตกชีวิตก็จะตกไปด้วย เงินทองก็จะหนีไปอยู่บ้านคนที่เขาจิตดี คนจิตตกทำมาหากินไม่ขึ้น แต่ถ้าจิตดี เงินก็ไหลนอง ทองก็ไหลมา วิธีที่จะทำให้จิตดีก็มีวิธีเดียวอีกเหมือนกันคือ การมาเข้ากรรมฐานเจริญสติปัฏฐาน ๔ อย่างน้อย ๗ วัน พอจิตดีแล้วทุกอย่างก็ดีเอง คนที่ยืมเงินไปและตั้งใจว่าจะโกงก็จะกลับใจ นำเงินมาคืนให้ สรุปว่ากรรมฐานดีที่สุดและแก้ปัญหาก็ได้ทุกอย่าง แต่ผู้ปฏิบัติต้องทำอย่างจริงจัง ไม่ใช่เข้ามาทำจิ้มๆจ้ำๆแล้วจะแก้ปัญหาก็ได้ ถ้าเรามีกรรมฐาน เราก็ใช้วิชากรรมฐานนี้ดูคน จะได้รู้ว่าคนคนไหนนิสัยใจคอเป็นอย่างไร คบได้หรือไม่ได้ แต่ปัญหาอยู่ตรงที่ปฏิบัติกันไม่จริง เช่นมาคุยกัน มานั่งกินนอนกินให้เปลืองข้าวสุกวัด ถึงเวลาปฏิบัติก็หลีกๆเลียงๆ เช่นไปเข้าห้องน้ำ เตี่ยวก็ไป เตี่ยวก็ไป เพราะไม่ถูกอธยาศัยกับการเดินจงกรม ถ้าเป็นอย่างนี้ต่อไปปฏิบัติอีกร้อยปีก็ไม่ไปข้างเหนือข้างใต้ เพราะไม่เกิดปัญญา จึงแก้ปัญหาวีชีวิตไม่ได้

นายสมชายนำรูป เทียนและไม้ขีดมาสองลัง ท่านพระครูจึงให้เขาประเคนพระสองรูปที่มาขอความอนุเคราะห์ ท่านพระครูเตรียมปัจจัยสองร้อยบาทใส่ซองไว้ตั้งแต่เมื่อคืน เพราะรู้ล่วงหน้าว่าจะมีพระมาขอ ท่านประเคนซองปัจจัยด้วยตนเอง แล้วถามว่า

“อยู่ฉันเพลก่อนค่อยกลับตีใหม่ อาหารการกินที่วัดนี้สมบูรณ์ ผมยังเล่าไม่จบเรื่องที่ผมเคยลำบากมาก่อน กำลังจะแนะนำท่านว่าทำอย่างไรวัดถึงจะอุดมด้วยวัตถุมงคล ก็พอดีมีคนนั้นพูดแทรกขึ้นเสียก่อน”ท่านหมายถึงสตรีที่ประกาศตนว่าเป็นน้องนายก

“ต้องทำอะไรครับ” ภิกษุสองรูปถามขึ้นพร้อมกัน เพราะอยากให่วัดของท่านอุดมสมบูรณ์ด้วยวัตถุมงคลและธรรมสมบัติ

เช่นเดียวกับวัดป่ามะม่วง ท่านเจ้าของกุฏิมีจิตเมตตาต่อญาติโยม
อยากให้พวกเขาได้ฟังและนำไปปฏิบัติบ้างจึงพูดขึ้นว่า

“ญาติโยมทั้งหลาย อาตมากำลังจะบอกเคล็ดลับให้พระคุณ
เจ้าสองรูปนี้ว่า ทำอย่างไรจึงจะทำให้วัดอุดมด้วยวัตถุมงคลและ
ธรรมสมบัติ อย่างที่อาตมาพูดไปเมื่อสักครู่ ว่าแต่ก่อนวัดป่ามะม่วง
ยากจนมาก แต่ทำไมเดี๋ยวนี้ถึงอุดมสมบูรณ์ ญาติโยมอยากฟังไหม”

“อยากฟังค่ะ/อยากฟังครับ” ท่านรู้ว่ามิสเตอร์ประมาณห้าคนที่
ไม่อยากฟัง เพราะมิวแต่คิดหงุดหงิดงุ่นง่านที่ยังไม่ถึงคิวสักที จึงพูด
ยิ้มๆว่า

“ใครไม่อยากฟังก็ให้เอามืออุดหูไว้” จากนั้นจึงเล่าว่า

“เมื่อยี่สิบกว่าปีก่อน อาตมาได้พบกับพระมฤคคังคองค์หนึ่ง
ท่านมฤคคังคมาจากภาคอีสานและมาปักกลดอยู่กลางนา เห็น
บ้านแบ่งขึ้นไป อาตมาก็ไปกราบท่าน ได้สนทนาปราศรัยกัน อาตมา
ก็รู้ว่าท่านมีศิลาจารวัตรตรงงามน่าเลื่อมใส ท่านแนะนำอาตมา
ว่า ถ้าอยากให้วัดเจริญรุ่งเรือง อุดมด้วยวัตถุมงคลและธรรมสมบัติ
ก็ให้เจริญพระพุทธมนต์ธัมมจักกัปปวัตตนสูตรทุกวัน วันละจบ
จนกระทั่งครบพันจบ อาตมาก็ปฏิบัติตามที่ท่านแนะนำ วัดก็เลย
เจริญรุ่งเรืองและอุดมด้วยวัตถุมงคลและธรรมสมบัติอย่างที่ท่าน
เห็นอยู่นี้แหละ”

“ผมไม่ใช่พระและไม่ได้อยู่วัด แต่ถ้าผมทำอย่างที่หลวงพ่
พูดมา บ้านผมจะเจริญรุ่งเรืองและอุดมด้วยวัตถุมงคลและ
ธรรมสมบัติไหมครับ” บุรุษที่ยังไม่เคยถามกราบเรียนถาม

“เจริญแน่นอนถ้าโยมทำได้และทำอย่างตั้งใจ” ท่านพระครู
รับรอง

พระสองรูปถือโอกาสนมัสการลา คิดว่าจะตั้งต้นเจริญ

พระพุทธมนต์ธัมมจักกัปปวัตตนสูตรตั้งแต่นั้น ใช้เวลาเกือบสามปีกว่าจะครบพันจบ จะไหวหรือเปล่าหนอ หรือจะมาขอเข้ากรรมฐานที่วัดท่านพระครูเพื่อปลุกใจให้สู้กับสิ่งยาก...” เสียงท่านพระครูพูดว่า

“ยากแต่แต่ไม่เคย ที่ท่านเห็นว่ายากเพราะยังไม่เคย ถ้าเคยเสียแล้วก็ไม่ยาก ลองไปทำดูแล้วจะรู้ว่าที่ผมพูดมานั้นผิดหรือถูกประการใด ถ้าท่านไม่ลองก็ไม่รู้ จริงไหม”

“จริงครับ ผมขออนุญาตกลับไปฉันเพลที่วัดนะครับ ท่านก็รู้สึกว่าจะรบกวนท่านพระครูมากเกินไปแล้ว” ท่านพากันกราบพระครูเจริญสามครั้งแล้วลุกออกไป นายสมชายหิ้วของไปส่งถึงหน้าวัด หลวงพ่อท่านถวายคารรถ เขาจึงไม่ต้องขับรถไปส่งท่าน เกิดหลวงพ่อบอกให้เขาขับรถไปส่งพระที่มาจากความอนุเคราะห์จากท่าน วันๆเขาคงไม่ได้ทำอย่างอื่น แต่ขับรถไปส่งพระกลับวัดก็หมดเวลาแล้ว

เมื่อพระอาจารย์สองรูปลากลับไป ท่านพระครูก็เริ่มรับฟังปัญหาชีวิตของญาติโยมที่ด้นด้นมาขอให้ท่านช่วย เวลาใกล้เพลแล้ว ท่านจึงใช้วิธีลัดเหมือนดังที่เคยใช้ วันนี้มีเพิ่มมาอีกหนึ่งปัญหาคือ อดอยากยากจน ท่านก็ได้แนะนำให้เจริญพระพุทธมนต์ธัมมจักกัปปวัตตนสูตรไปแล้ว หากท่านก็เห็นว่าผู้ที่จะปฏิบัติตามอย่างสม่ำเสมอจนประสบความสำเร็จนั้นมีเพียงร้อยละ ๑๐ เท่านั้น พระคุณเจ้าสองรูปที่เพิ่งกลับไปจะละความเพียรเป็นลำดับแรก ทั้งนี้เพราะท่านไม่สู้ และเคยชินกับกิจวัตรที่ท่านปฏิบัติมาเนิ่นนานจนปรับเปลี่ยนไม่ได้แล้ว และพระส่วนใหญ่ก็ประพฤติกปฏิบัติกัน คือ เข้าเอน เพลนอน เย็นพักผ่อน คำจำวัด บางรูปก็ก้าวหน้าขึ้นไปอีกขั้นหนึ่ง คือ ดึกซัดมามา

ท่านพระครูกำลังจะบอกญาติโยมให้ไปรับประทานอาหารที่โรงครัว เพราะได้เวลาฉันเพลของท่านแล้ว แต่ในฐานะที่เป็นเจ้าของบ้าน ท่านจำเป็นต้องส่งแขกกลับก่อน แต่ก่อนกลับก็ควรจะได้รับประทานอาหารให้อิ่มหมึพื้มันเสียก่อน จะได้ไม่ต้องแหวะกินระหว่างทางให้เสียเงินโดยใช่เหตุ ยังมีทันทีที่ท่านจะเอ่ยวาจา สตรีที่ยังข้องใจเรื่องที ท่านไม่ยอมไล่คนบ้า ก็เรียนถามว่า

“หลวงพ่อกะ ทำไมหลวงพ่อกจึงบอกว่าที่หลวงพ่อไม่ไล่คนบ้าไปเพราะหลวงพ่อกเป็นเจ้าของบ้านไม่สามารถไล่แขกที่มาเยี่ยมบ้านเราได้ แต่ผู้หญิงคนนั้นไม่ใช่แขก เขาเป็นคนบ้า ถ้าเราไม่ไล่ไปเขาอาจมาทำร้ายคนที่นั่งอยู่ ณ ที่นี้ก็ได้”

“อาตมารู้ว่าเขาจะไม่ทำอย่างนั้น อีกอย่างหนึ่งอาตมาก็สอนญาติโยมและลูกศิษย์ลูกหาอยู่บ่อยๆว่า คนบ้าอย่าถือ คนดีอย่าสอน คนจรรยาดี คนประจบอย่ารัก คนทักอย่างหนึ่ง คนดึงอย่าหน่าย คนอายอย่าล้อ คนมาง้ออย่าโกรธ คนโง่อย่าเข้าใกล้ คนตายอย่ากลัว คนช่วยอย่านำพา โดยสรุปก็คือ เราต้องมีจิตเมตตาต่อเพื่อนร่วมโลก ไม่ว่าจะเป็นมนุษย์หรือสัตว์ เรามาอยู่ในโลกเพียงชั่วคราว เดียวก็ต้องตายจากกันไป จึงไม่ควรคิดร้าย พุดร้าย ทำร้ายกัน เอาละขอเชิญญาติโยมไปรับประทานอาหารได้” ท่านบอกคุณนายเฉลารัตน์ว่า

“พาลูกไปทานข้าวก่อน เดียวให้สมชายพาขึ้นไปคุยกันข้างบน”

ทุกคนกราบท่านสามครั้งแล้วจึงลุกออกไปเพราะรู้สึกหิว ผู้ที่ได้คำตอบเป็นที่พอใจแล้วพากันคิดว่ากินข้าววัดอิมก็จักกลับ ส่วนคนที่อยากได้คำตอบจนกว่าตนจะพอใจก็คิดว่าจะรอท่านลงรอบบ้ายสองอีกครั้ง หลังจากนั้นจึงกลับ ก่อนกลับก็จะไปกินข้าวที่โรงครัว

อีกหนึ่งมือ เป็นอันว่ามาวัดประหยัดไปได้สองมือ อย่างนี้เองที่ หลวงพ่อท่านบอกว่า **ใครกินข้าววัดนี้กลับไปรวยทุกคน**

สมภารวัดป่ามะม่วงฉันเพลเสร็จได้สักครู่ นายสมชายก็ พาคุณนายเฉลารัตน์กับลูกชายลูกสาวขึ้นมายังชั้นบนของกุฏิ นายขุนทองตามมาด้วยเพื่อจะโชคดีได้พูดคุยกับหนุ่มอายุ ๑๙ ปี ที่เป็นลูกชายคุณนายเฉลารัตน์ ท่านพระครูอยากจะถามหลานชาย ว่ามาเสนอหน้าอยู่ทำไม มีอะไรก็ไปทำให้เสร็จ หากก็ฉุกคิดได้ ว่า การมาเสนอหน้าของนายขุนทองมีประโยชน์ เพราะเรื่องที่คุณ นายเฉลารัตน์จะมาปรับทุกข์กับท่านนั้น ไม่สมควรที่จะให้ลูกๆนั่ง ฟังด้วย เดี่ยวจะกลายเป็นเด็กมีปัญหาในอนาคต เพราะซึมซับความ ทุกข์ของมารดาไว้มาก อาจจะไม่เกลียดบิดา ถ้าเป็นเช่นนั้นก็จะเป็น บาบ ดังนั้นท่านจึงบอกนายขุนทองว่า

“ขุนทองพาน้องสองคนไปดูแม่น้ำเจ้าพระยาหน่อยซิ” แล้ว พุดกับลูกคุณนายเฉลารัตน์ว่า

“หนูไปดูแม่น้ำกับพี่เขาอะ”

“แม่น้ำเจ้าพระยาช่วงไหนอะหลวงลุง ต้องไปถึงปากน้ำโพ ที่แม่น้ำ บึง วัง ยม น่าน ไหลมาบรรจบกันหรือเปล่า ถ้าอย่างนั้น ต้องให้พี่สมชายขับรถพาไปเพราะหนูขับรถไม่เป็น ก็หลวงลุงไม่ยอม ให้หนูเรียนขับรถสักที” ท่านพระครูไม่ยอมปากต่อคำ จึงพูดสั้นๆว่า

“ดูที่ศาลาท่าน้ำหลังวัดนี้ก็ได้อะ ไม่ต้องไปถึงปากน้ำโพ” กระนั้นเจ้าคนช่างพูดก็ยังพูดอีกว่า

“ไม่ใช่ศาลาท่าน้ำหน้าวัดหรอกหรืออะ ก็เมื่อก่อนที่ยังไม่ได้สร้างถนนสายเอเชีย หลวงลุงบอกว่าหลังวัดเป็นหน้าวัด ส่วนหน้า วัดกลายเป็นหลังวัด” ท่านพระครูจึงตัดรำคาญด้วยการพูดประชด ว่า

“ตามใจเอ็งเถอะ จะไปหน้าวัดหรือหลังวัดก็ตามใจ” แล้วพูดกับคุณนายเฉลารัตน์ว่า

“โยม อาตมาไม่รู้มีเวรมีกรรมอะไร เลี้ยงชะมดไว้มันกลายเป็น อีเห็น^(๑) ไปหมด”

“คะ หลวงพ่อ ดิฉันก็ไม่มีเวรมีกรรมอะไร มีน้องสาวอยู่สองคนสารวัตรชนก็ได้เป็นเมียหมด ดิฉันกลัวมัจจุรียาจะฆ่าตัวตายแต่ก็เป็นห่วงลูกๆ”

“อ้าว ทำไมสารวัตรทำอย่างนั้นล่ะ เมื่อก่อนก็ยังมีดี ๆ อยู่ กลับกลายเป็นพระยาเทครัวไปซะแล้ว” ท่านพูดเสียงตำหนิตัดๆ เพื่อให้คุณนายสบายใจที่ท่านเป็นฝ่ายคุณนาย แต่แทนที่คุณนายจะสบายใจกลับปล่อยโฮออกมา นายสมชายจึงเอื้อมมือไปหยิบกระดาษเช็ดหน้าจากกล่องที่วางอยู่ด้านซ้ายมือของท่านพระครูมาส่งให้คุณนายเอาไว้เช็ดหน้าตา

“ใจเย็นๆ โยม ตั้งสติให้ดีแล้วฟังอาตมา ทุกข์ที่โยมกำลังเผชิญอยู่นี้ไม่ใช่ของใหม่ ความจริงโยมเผชิญทุกข์นี้มาแล้วหลายภพหลายชาติ เช่นเดียวกับผู้หญิงอีกหลายหมื่นหลายแสนคนที่เกิดมาในโลกนี้ อาตมากำลังจะบอกโยมว่า ภรรยาที่ทุกข์เพราะสามีนอกใจไม่ได้มีแต่โยมคนเดียว เฉพาะที่มานั่งที่กุฏิชั้นล่างเมื่อเข้านี้ อาตมาสำรวจดูแล้วมีถึงร้อยละ ๕๐ โยมมีเพื่อนร่วมทุกข์มากมายกองกองเลยเขี้ยวละ” ได้ยินว่าคนอื่นมีทุกข์เหมือนๆกันนี้ คุณนายก็ค่อยรู้สึกดีขึ้นมานิดหนึ่ง แต่ความที่ยังปั้นปูลูกชนที่มักเอาตนเป็นใหญ่ เห็นตนสำคัญกว่าใครอื่น คุณนายจึงแย้งท่านว่า

(๑) เป็นคำที่คนรุ่นเก่าใช้เรียกสัตว์ชนิดหนึ่งที่มีรูปร่างคล้ายแมว ต่อมานักภาษาศาสตร์เปลี่ยนเป็น นางเห็น

“แต่ทุกข์ของดิฉันหนักหนาสาหัสกว่ารายอื่น ๆ นะคะ หลวงพ่อ หลวงพ่อคิดดูซิคะ พวกเรามีกันสามคนพี่น้อง ดิฉันเป็นผู้สาวคนโตชื่อ เฉลารัตน์...” คุณนายพูดยังไม่ทันจบ ท่านพระครูก็พูดขึ้นว่า

“อาตมาทราบแล้ว คุณนายเฉลารัตน์ภรรยาसारวัตรชนอินทนา ที่ช่วยพยาบาลอาตมาตอนไล่ตั้งแตกบวรรถไฟขณะเดินทางไปส่งสารวัตรที่อำเภอชะอวด อาตมาปวดจนสิ้นใจตายอยู่บนรถไฟ แต่อาตมาก็ไม่รู้ว่าตัวเองตายแล้ว จึงเดินเล่นตั้งแต่หัวขบวนถึงท้ายขบวน สำนวจตุผู้โดยสารว่าทำอะไรกันบ้าง แล้วไปเจอใครรู้ไหม” ท่านถามคุณนาย เพื่อจะทำให้เธอมีความทุกข์น้อยลงเมื่อหวนระลึกถึงความหลังครั้งกระโน้น

“เจอเพื่อนหลวงพ่อที่ตายไปตอนอายุสิบเจ็ด แต่หน้าตา ยังเหมือนเดิม คือไม่แก่ลง เหมือนคนที่ยังมีชีวิตอยู่ค่ะ” คุณนายตอบ “แล้วยังไงอีก” ท่านถามต่อ

“หลวงพ่อก็คุยกับเพื่อนและเพื่อนบอกว่าหลวงพ่อมรณภาพแล้ว หลวงพ่อก็เลยถามเขาว่าจะไปไหน หลวงพ่อจะขอไปด้วยแต่เขาบอกไปไม่ได้ พอรถจอดสถานีเขาก็ลงรถหายไป หลวงพ่อก็เลยนึกได้ว่า ก่อนหน้านี้อหลวงพ่อบวดท้องเพราะท้องหลวงพ่อบวมจนเขียว หลวงพ่อทั้งถ่ายทั้งอาเจียนมีเลือดและหนองออกมาด้วย ดิฉันเป็นคนนำไปเทที่ห้องสุขาบนรถไฟ เสร็จแล้วหลวงพ่อก็แฉ่งไป ดิฉันก็เอามืออังจมูกหลวงพ่อ ก็ไม่มีลมออกมาเพราะหลวงพ่อมรณภาพแล้ว ดิฉันตกใจทำอะไรไม่ถูก ได้แต่นั่งร้องไห้อยู่ข้างศพหลวงพ่อ แต่ขอประทานโทษค่ะ หลวงพ่อเล่าข้ามไปตอนหนึ่ง”

“ตอนไหนล่ะ” ท่านพระครูรู้สึกพอใจที่ทำให้คุณนายลืมความทุกข์ได้

“ตอนที่หลวงพ่อดินสำรวจจุดผู้โดยสารว่าทำอะไรกันบ้าง หลวงพ่อจำได้ไหมคะว่าหลวงพ่อเล่าข้ามไปตอนไหน”

“เห็นจะข้ามไปตอนที่อาตมาพูดกับผู้โดยสาร แต่ไม่มีใครพูดกับอาตมาเลย ถามอะไรก็ไม่ตอบ ตอนแรกอาตมาก็คิดว่า เอ๊ะ คนพวกนี้เขาเป็นอะไรไป ทำไมไม่พูดกับพระ พอเห็นโยมหนึ่งร้องให้อยู่ใกล้ๆพระรูปหนึ่ง อาตมาก็เอ๊ะอีก เอ๊ะว่าอ้าวนี่เรามาอนอยู่ทำไม ตรงนี้ ก็ถามโยมว่าร้องให้ทำไมโยมก็ไม่ตอบเสียอีก แต่แล้วทำไมถึงฟื้นขึ้นมาได้ก็ไม่ทราบ ก็แปลกดีเหมือนกัน”

“คะ ดิฉันก็ว่าแปลก เรื่องของหลวงพ่อแปลก เรื่องของดิฉันไม่แปลกแต่มันทำให้ดิฉันทุกข์ทรมานมานานหลายปีติดต่อกัน ดิฉันอยากมาราบหลวงพ่อก็เพื่อระบายความทุกข์ หากก็เกรงใจเพราะได้ยินมาว่าหลวงพ่อมิงานมาก เลยไม่อยากมารบกวน”

“แล้วทำไมวันนี้ถึงมาล่ะ” ท่านพระครูจงใจถามทั้งที่รู้คำตอบดี

“ก็ ... ก็มันทุกข์เหลือเกิน ทุกข์จนทนไม่ไหวแล้วคะ แต่ก่อนยังพอทนไหวเพราะเรื่องยังไม่ร้ายแรงจนถึงขั้นที่ดิฉันทนไม่ไหว ดิฉันจะเล่าต่อจากเมื่อตะกี้ที่เล่าค้างไว้ ขอความกรุณาหลวงพ่อย่าเพิ่งถามอะไร รอให้ดิฉันเล่าจบเสียก่อน ตกลงนะคะ” คุณนายตั้งเงื่อนไซ ท่านพระครูรู้สึกว่าคุณนายรู้ทันจึงจำต้องยอมรับเงื่อนไซอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ คุณนายจึงเล่าเรื่องที่ค้างไว้ให้ท่านฟัง

“ดิฉันมีน้องสาวสองคน คนรองจากดิฉันชื่อ เฉลารส อายุอ่อนกว่าดิฉันแปดปี อีกคนชื่อ เฉลาเรื่องอ่อนกว่าเฉลารสสองปี เรื่องเกิดขึ้นตั้งแต่ตอนที่ดิฉันเข้าโรงพยาบาลเพื่อคลอดลูกสาวคนสุดท้าย ตอนนั้นดิฉันไม่ทราบเลย เพราะมัวแต่เลี้ยงลูกที่หลงมาเกิด แต่ก็ผิดสังเกตที่สรวัตรเขาเริ่มกลับบ้านไม่ตรงเวลา นาน

เข้าก็สองสามวันกลับครั้ง ดิฉันก็ไม่ได้สนใจเพราะคิดว่าเขาตำแหน่งสูงขึ้นคงมีงานมากขึ้น ลืมเล่าไปนิดหนึ่งคือพอเขาย้ายจากอำเภอชะวอดมาประจำที่กรุงเทพฯ ได้สองปีก็ได้เลื่อนยศเป็นพันตำรวจเอก แต่ดิฉันว่าเขาคงไม่ขึ้นสูงไปกว่านี้อีกเพราะความประพฤติไม่ดี มีเมียถึงสามคน” คุณนายอดที่จะแสดงความเคืองชุ่นไม่ได้ แล้วพูดต่อเพราะกลัวท่านพระครูจะแสดงความคิดเห็น

“ต่อมาเขาก็ตั้งท้อง เมื่อครบกำหนดก็ไปคลอดลูกที่โรงพยาบาล และคงกลัวว่าสารวัตรจะไปหาหญิงอื่น เลยลงทุนยกน้องสาวคนเล็กให้เป็นเมียพี่ชายอีกคนหนึ่ง เขาเป็นผู้หญิงที่เลวมาก ไม่น่ามาเกิดเป็นน้องสาวดิฉันเลย ดิฉันอยากจะไปฉีกอกน้องสารเลวคนนี้ หากก็กลัวเป็นข่าว กลัวว่าลูกๆ จะอับอายขายหน้าเพื่อนฝูง พอเขาเห็นว่ามิลูกด้วยกันแล้ว ก็เลยถือโอกาสยึดพี่ชายเป็นผัวแบบถาวร โดยห้ามไม่ให้สารวัตรกลับมาหาดิฉันและลูกอีก เงินทองก็ไม่ส่งเสีย ดิฉันก็ตกที่นั่งลำบากเพราะไม่ได้ทำงาน ลูกๆ ก็พลอยเดือดร้อนไปด้วย ที่พ่อไม่กลับบ้าน นอกจากเขายึดสามีดิฉันไปแล้ว ยังยึดบ้านที่คุณพ่อคุณแม่ทั้งเป็นมรดกไว้ให้ลูกสาวสามคน เขาให้น้องสาวคนเล็กเป็นคนใช้ แต่ไม่จ่ายเงินเดือน น้องสาวก็ช่วยเหลืองานจนโตเข้าโรงเรียนอนุบาล เขาใช้น้องเรื่องทำงานสารพัดยิ่งกว่าทาสในเรือนเบี้ยเสียอีก ตัวเองก็เป็นคุณนายลอยหน้าลอยตาอยู่ในสังคมภรรยานายตำรวจโดยไม่รู้จักอาย” ท่านพระครูไม่ยอมให้คุณนายลงรายละเอียดมากเกินไปจึงต้องเตือนว่า

“ขออภัย เหลืออีกไม่กี่นาทีจะถึงเวลาที่อาตมาลงรับแขก จึงขอให้โยมช่วยรวบรัดหน่อย เอาเป็นว่าโยมรู้เรื่องนี้ตั้งแต่เมื่อไร ใครเป็นคนเล่าให้ฟัง”

“เมื่อสามปีที่ผ่านมานี้เองคะ น้องเรื่องเขาแอบมาเล่าให้ฟัง

แล้วเขาก็มาลาดิฉันจะไปอยู่สหรัฐอเมริกา กับสามีที่ไม่ใช่พี่เขย คือ น้องเรื่องเป็นคนสวยมาก ถึงจะสวยน้อยกว่าดิฉันนิดหนึ่ง แต่ก็นับว่าเป็นคนสวยมาก วันหนึ่งเขาพบเพื่อนที่เคยเรียนมัธยมมาด้วยกัน เพื่อนมากับสามีและเพื่อนของสามี ปรากฏว่าเพื่อนของสามีเกิดชอบน้องเรื่อง จะว่าชอบก็ดูจะไม่ตรงนัก ต้องพูดว่ารัก คือรักแรกพบทำนองนั้นแหละค่ะ เขาก็ขอให้เพื่อนที่เป็นสามีของเพื่อนน้องเรื่องช่วยเป็นแม่สื่อให้ น้องเรื่องกลัวจะมีปัญหา ถ้าเกิดเขารู้ว่าเป็นเมียลับๆของพี่เขยก็จะรังเกียจ จึงตัดสินใจเล่าเรื่องทั้งหมดให้เขาฟัง ปรากฏว่าเขาสงสารน้องเรื่องมาก ทั้งรักทั้งสงสารเลยนัดแนะกันว่า จะหนีไปอยู่ด้วยกันที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ไปแต่งงานกันที่นั่น ก่อนไปก็จัดทะเบียนสมรสกันเป็นที่เรียบร้อย สามีเขารวย น้องเรื่องจึงส่งเงินมาให้ดิฉันใช้จ่ายเป็นค่าเล่าเรียนหลานๆคือลูกของดิฉัน ดิฉันก็อยู่อย่างประหยัด ลูกคนโตกับคนที่สองก็ไปรับจ้างทำงานตอนปิดเทอม แต่สองเดือนที่ผ่านมา น้องเรื่องเขียนจดหมายมาบอกว่าเศรษฐกิจตกทำให้ธุรกิจที่ทำอยู่ตกตามไปด้วย จึงขอตส่งเงินช่วยเหลือจนกว่าเศรษฐกิจจะดีขึ้น ดิฉันก็หมดปัญญา จะไปขอสารวัตร หรือก็ไม่อยากเห็นหน้า อีกอย่างหนึ่งน้องเรื่องบอกว่าพี่สาวเก็บเงินทุกบาททุกสตางค์ของพี่เขย ให้ติดกระเป๋าไปทำงานวันละ ๑๕๐ บาท เป็นค่าอาหารกลางวัน ๕๐ บาท อีก ๑๐๐ บาทให้ติดกระเป๋าไว้เพื่อความจำเป็นต้องใช้ เรื่องก็มีเท่านี้แหละค่ะ”

นายสมชายอยากจะสาธูออกมาดังๆ หากก็เกรงท่านพระครูจะขายนหน้าที่มีลูกศิษย์ไม่รู้จักกาลเทศะ จึงได้แต่สาธูในใจ ท่านพระครูจึงพูดสั้นๆตามที่ เห็น ว่า

“เอาละ ต่อไปนี้โยมไม่ต้องวิตกกังวลอะไรอีก บุญกุศลช่วยโยมแล้ว อาตมาไม่เคยลืมนบุญคุณโยมที่พยาบาลอาตมาตอนไส้ติ่ง

แตกบรณไฟเมื่อหลายปีก่อน ไม่ต้องไปกังวลเรื่องสารวัตร เดี่ยวพอปลดเกษียณ น้องสาวคนที่ชื่อเฉลารัตน์จะนำใส่รถแท็กซี่มาทิ้งไว้หน้าบ้านโยม โยมก็จะได้อยู่กับสารวัตรจนเขาตายจากโยมในปี ๒๕๕๔ เมื่ออายุ ๘๕ ปี รับรองว่าน้องสาวไม่มาขอคืน เพราะเขาไม่ชอบเลี้ยงคนแก่ที่ไม่ได้เป็นพ่อเขา”

“ดิฉันก็จะไม่เลี้ยง มีอย่างที่ไหน เวลาดี ๆ ไปอยู่กับคนอื่น พอแก่เฒ่าจะมาให้เราเลี้ยง ดิฉันไม่เลี้ยงค่ะ” ท่านพระครูย้ำว่า

“ต้องเลี้ยง ไม่เป็นไรหรอก ตอนนี้อยมยังเคื่องแค่น แต่พอถึงวันนั้นโยมก็จะหายแค่น เปลี่ยนมาเป็นสมเพชเวทนาแทน ส่วนเรื่องลูกก็ไม่ต้องเป็นกังวล อาตมาตั้งใจจะตอบแทนบุญคุณโยมด้วยการส่งลูกโยมให้เรียนจบปริญญาตรีทุกคน ถ้าอาตมาจะต้องกลับบ้านเก่าก่อนก็จะเขียนพินัยกรรมฝากสมชายไว้ สำหรับวันนี้อาตมาเตรียมไว้ให้โยมหนึ่งแสนบาท” ท่านส่งซองสีน้ำตาลบรรจุเงินหนึ่งแสนบาทให้ภรรยาพันตำรวจเอกชน อินทนา คุณนายปลาปล้มใจจนน้ำหูน้ำตาไหล

“หลวงพ่อดีใจเมตตาดิฉันเหลือเกิน ดิฉันไม่ยอมเอาเงินพระเพราะดิฉันกลัวบาป หลวงพ่อให้ดิฉันยืมก็แล้วกันนะคะ ถ้าลูกๆเรียนจบมีงานทำแล้ว ดิฉันจะผ่อนคืนให้” คุณนายพูดอย่างเกรงใจ ไม่เคยคิดมาก่อนว่าพระภุชโรอย่างท่านพระครูจะร่ำรวยถึงขนาดให้เงินลูกศิษย์ครั้งละตั้งแสน หรือว่าท่านถูกหวยรางวัลที่หนึ่ง ท่านพระครูรู้ความคิดของคุณนาย จึงช่วยแก้ความคิดที่ผิดนั้นว่า

“อาตมาไม่ได้ถูกหวยรางวัลที่หนึ่งหรอกโยม พระภุชรองค์นี้ไม่เล่นหวย พอดีเมื่อวานมีโยมจากนครบาลเขาเอามาถวาย” ท่านไม่ได้เล่าเรื่องอาจารย์สามคนให้คุณนายฟังเพราะเวลาไม่พอ นายขุนทองพาสองพี่น้องขึ้นมาพอดี ดูเขามีความสุขจน

หน้าบานเป็นจางนเชิงเมื่อได้ทำหน้าที่มีคฤหบดีพาทนุรูปงามชมวัด
นี้ถ้าไม่มีน้องสาววัยหกขวบมาเป็น ก.ข.ค. ก็คงสุขสนุกสนานมากกว่า
นี้ ถ้าฟ้ามีตาครวหน้าขออย่าให้น้องสาวมาด้วยเถิดเจ้าประคุณ

“สนุกใหม่ลูก เตรียมตัวกลับกันได้แล้ว มากرابلسาลหลวงปู่
กันก่อน หลวงปู่มีพระคุณต่อพวกเรามากรู้ไหม” คุณนายพูดกับ
ลูกสาวลูกชาย ท่านพระครูบอกสองพี่น้องว่า

“หนูตั้งใจเรียนนะ จะได้มีงานทำมีเงินมาเลี้ยงพ่อแม่ยาม
ที่ท่านแก่เฒ่า”

“ครับหลวงปู่ / ค่ะหลวงปู่” สองพี่น้องพูดพร้อมกัน จาก
นั้นสามแม่ลูกจึงพากันกราบลาท่านคือนิสฺสูนิวาสนาน

๑๖

คืนสุดท้ายแห่งการปฏิบัติ

ในความรู้สึกของผู้ปฏิบัติที่ตั้งใจมาปฏิบัติ วันเวลาผ่านไปรวดเร็วนัก พรุ่งนี้ก็จักต้องลากรรมฐานกลับบ้านเรือนไปทำงานทางโลก คงอีกนานกว่าจะได้มาปฏิบัติงานทางธรรม ส่วนผู้มาปฏิบัติ กลับกลับรู้สึกที่วันเวลาผ่านไปอย่างเชื่องช้า นับคืนนับวันที่จะให้ถึงวันสุดท้าย บรูซหนึ่งคิดว่า พรุ่งนี้ก็จะได้กลับบ้าน ไปกินไปนอน ให้สบายอกสบายใจ อยู่วัดกินอดๆอยากๆ จะกินต้มยำกุ้ง กินหมูหัน ก็ไม่มีให้กิน ครั้นจะออกไปซื้อกินที่ร้านค้า ก็มีกฎหมายห้ามผู้ปฏิบัติ ออกนอกเขตวัดเสียอีก น่าเบื่อเหลือเกิน ขอมาครั้งแรกและครั้งเดียวในชีวิต

พระอาจารย์ท่านบอกว่า การปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานเป็นบุญสูงสุดในพระพุทธศาสนา เราก็มาปฏิบัติจนถึงคืนสุดท้ายแล้วยังไม่เจอบุญที่ไหนเลย มีแต่ความอึดอัดขัดข้อง พรุ่งนี้ตีสี่ปฏิบัติอีกหนึ่งรอบอาจจะเจอบุญกรรมมัง แต่จะเจอหรือไม่เจอก็ไม่สนใจ พรุ่งนี้ได้กลับบ้านไปพบหน้าลูกเมียก็ดีใจแล้ว เอ.เรามาตั้งเจ็ดวัน เมียจะแอบไปมีชู้หรือเปล่านั้น แต่ช่างมันเถอะหาเมียใหม่ก็ได้ แผ่นดินไม่ไร้เท่าใบพุทรา ... โลกนี้หรือไซ้มีเพียงทรามวย ถึงไม่รักไม่แคร์อันใด ไม่ศกใจเศร้าศกา ทัวแคว้นแดนแผ่นดินสิ้นพสุธา ไซ้จะไร้เท่าใบพุทราหญิงอื่นพอหามาเคียงใจ อย่าหมายคิดว่าชาย

จนปัญญา หุญหมื่นแสนทั่วแดนโลกาเฝ้าสบตายังถมไป ...

ท่านพระครูเดินเข้ามาในหอประชุมเวลาสองทุ่มยี่สิบ หลังจากแม่พินนำผู้ปฏิบัติธรรมทำวัตรเย็น ใช้เวลาเพียง ๒๐ นาที เพราะพระอาจารย์สั่งว่าไม่ต้องแปล ทำวัตรเย็นเสร็จก็ให้เดินหนึ่งนั่งหนึ่งจนถึงเวลาสองทุ่มยี่สิบ จากนั้นท่านจะมาบัจฉิมนิเทศไปจนถึงสี่ทุ่ม พระอาจารย์รู้ว่า ผู้มาปฏิบัติในครั้งนี่ ทั้งที่มาโดยตั้งใจและที่มาแก้บน พวกมันส่งจิตออกนอก เพราะตื่นตื่นที่คืนนี้เป็นคืนสุดท้าย ท่านจึงพูดจี้จุดคนที่คิดไม่เป็นกุศลว่า

“บางคนก็ไม่เชื่อว่า การปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานเป็นบุญสูงสุดในพระพุทธศาสนา เลยคิดดูถูกอาตมาหาว่าพูดไม่จริง มันจะจริงได้อย่างไรในเมื่อเขาไม่ได้ตั้งใจมาปฏิบัติ แต่มาเพื่อแก้บน จึงไม่เจอบุญ บุญอยู่ในตัวเราเอง เราต้องเอาบุญเข้าตัวด้วยการปฏิบัติ เมื่อโยมไม่ปฏิบัติโยมก็เลยไม่เจอบุญ แล้วมาหาว่าอาตมาพูดไม่จริง อย่างนี้ก็ไม่แฟร์สำหรับอาตมานะซี หรือโยมว่าอย่างไร” ท่านใช้คำภาษาต่างประเทศ แล้วจึงถามความเห็นของผู้ปฏิบัติ

“จริงคะ คนที่คิดแบบนี้ไม่แฟร์สำหรับพระอาจารย์เลย” สตรีผู้หนึ่งเห็นด้วย บรูซซึ่งเป็นเจ้าของความคิดนี้นั่งเงิบกริบ หากก็ยังไม่เชื่อว่าพระอาจารย์จะรู้ความคิดของเขา ท่านอาจจะเดาเอาก็ได้ ท่านพระครูอยากให้เขารู้ว่า พระอาจารย์ไม่ได้เดา จึงพูดว่า

“อาตมาไม่ได้เดาแต่ประการใด อาตมาได้ยินนะ มีคนบ่นในใจให้อาตมาได้ยิน” บรูซหนึ่งแย้งขึ้นว่า

“เขาบ่นในใจแล้วทำไมพระอาจารย์ได้ยินล่ะครับ”

“ก็ไม่ทราบเหมือนกัน เวลาใครบ่นดังๆอาตมาก็มักไม่ได้ยิน เพราะเสียงมันดังเลยหูไป แต่ถ้าใครบ่นในใจล่ะก็ได้ยินชัดแจ๋วเลย”

“พระอาจารย์มุสาหรือเปล่า” บรูซผู้เป็นเจ้าของความคิด

ต้องการทดสอบจึงบ่นในใจอีก หากก็ต้องผิดหวังที่พระอาจารย์ตอบอย่างซัดถ้อยซัดคำว่า :

“อาตมาไม่ได้มุสา เป็นพระมุสาได้หรือ เอาละ ที่นี้อาตมาจะบอกว่ามีคนบ่นในใจ หาวว่ามาอยู่วัดกินอดๆอยากๆ ต้มยำกุ่มกับหมูหันก็ไม่มีให้รับประทาน นี่อาตมาแปลงสารไปเล็กน้อย ความจริงเขาบ่นในใจว่าจะกินต้มยำกุ่ม กินหมูหันก็ไม่มีให้กิน จะออกไปกินนอกเขตวัดก็ไม่ได้ สรุปแล้วเขาคิดว่าเขายังไม่เจอบุญ แล้วเขาก็ดีใจที่พรุ่งนี้จะได้กลับบ้าน เขากลัวภรรยาจะนอกใจที่เขาจากมานานถึงเจ็ดวัน แต่เขาก็ทำใจแล้วว่า ถ้าภรรยานอกใจเขาจะหาภรรยาใหม่ เพราะแผ่นดินไม่ไร้เท่าใบพุทราไซ้หมโยม ท่านตั้งใจถามบุรุษที่หนึ่งติดกับเจ้าของความคิด

“ผมไม่ทราบครับ สำหรับตัวผมไม่ได้คิดอย่างนี้ ถ้าจะให้ตีผมว่าพระอาจารย์ถามเลยดีกว่า ว่าใครบ่นในใจอย่างนี้” ท่านพระครูมองไปยังบุรุษนั้น เขาไม่กล้าสบตา ได้แต่ก้มหน้านั่งอยู่ พุดในใจว่า พระอาจารย์ครับผมขอขมาลาโทษ ผมผิดไปแล้วครับ ท่านพระครูจึงเปลี่ยนเรื่องพุดเพราะไม่อยากจะให้เขาอึดอัดขัดข้องใจมากไปกว่านี้

“เอาละ อารัมภบทมาพอหอมปากหอมคอแล้ว ที่นี้ก็มาประเมินผลการปฏิบัติกันว่า ปฏิบัติกันมาเจ็ดวันนี้มีใครได้ **ของดี** กลับไปบ้าง” **ของดี** ในที่นี้ท่านหมายถึงการได้ดวงตาเห็นธรรมที่โยมเส็งได้ขณะเจริญพระพุทธรมณฑ์ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร ธัมเมกขสถูป ตำบลสารนาถ ประเทศอินเดีย ท่านถามทั้งที่รู้ว่านานา ศาสนิกที่นั่นอยู่เบื้องหน้าท่านนี้ ไม่มีผู้ใดได้ **ของดี** ไปแม้แต่คนเดียว คนที่ไม่ตั้งใจปฏิบัตินั้นไม่ต้องพุดถึง

ส่วนคนที่ตั้งใจปฏิบัติแต่ยังไม่ได้ **ของดี** เพราะอินทรีย์ยังอ่อน

อินทรีย์ในที่นี้หมายถึง อินทรีย์ ๕ คือ ธรรมที่เป็นใหญ่ในกิจของ
ตน มี ๕ อย่างได้แก่ ศรัทธา - ความเชื่อ วิริยะ - ความเพียร
สติ - ความระลึกได้ สมาธิ - ความตั้งใจมั่น และ ปัญญา - ความ
รู้ทั่วชัด ธรรมที่เป็นใหญ่ในกิจของตน หมายความว่า เป็นใหญ่
ในการทำหน้าที่แต่ละอย่างๆของตน คือ เป็นเจ้าการในการครอบงำ
เสียซึ่งความไร้ศรัทธา ความเกียจคร้าน ความประมาท ความฟุ้งซ่าน
และความหลง ตามลำดับ

ท่านสำรวจดูแล้วว่าผู้ปฏิบัติที่หนึ่งอยู่ ณ ที่นี้ไม่มีใครสักคนได้
ดวงตาเห็นธรรม ท่านจึงไม่อธิบายเรื่อง อินทรีย์ ๕ ให้พวกเขาฟัง
เพราะถึงอธิบายไปก็ไร้ประโยชน์ เพราะยังไม่ถึงเวลาของพวกเขาที่
จะรู้ได้

“มีใครได้ ของดี กลับไปบ้าง” ท่านถามอีก มีผู้ยกมือ ๗ คน
เป็นสตรี ๕ บุรุษ ๒

“โยมได้ของดีอะไร” ท่านถามบุรุษก่อน เขาเป็นชาวมุสลิม
มาปฏิบัติเพราะเป็นหนี้ในกระเพาะบัสสาวะ แพทย์จะผ่าตัดเอาหนี้ออก
ต้องเสียค่าใช้จ่ายประมาณ ๒๐,๐๐๐ บาท เขาไม่มีเงินและไม่
ต้องการไปหยิบยืมใคร พอดีมีเพื่อนที่เป็นชาวพุทธแนะนำว่า ให้ลอง
มาปฏิบัติ พระอาจารย์ท่านช่วยได้ เขาก็มาตามคำแนะนำของเพื่อน

วันแรกเมื่อเขากราบเรียนท่าน ท่านบอกว่าไม่ต้องผ่าตัด ให้
ปฏิบัติอย่างจริงจังจะหายได้ภายในเจ็ดวัน เขาเชื่อครึ่งไม่เชื่อครึ่ง
หากก็ปฏิบัติอย่างตั้งใจทั้งที่ปวดแสนปวดทุกครั้งที่บัสสาวะ แต่
พระอาจารย์ก็คอยให้กำลังใจ ตอนปฏิบัติช่วงบ่ายวันนี้ เขารู้สึกปวด
มากที่สุด ปวดราวกับว่าชีวิตจะดำรงคงอยู่ต่อไปไม่ได้ เขาแทบ
จะคลานไปยังห้องสุขาเลยทีเดียว พอไปถึงเขาก็บัสสาวะ แต่รู้สึกขัด
บัสสาวะไม่ค่อยจะออก เขาจึงกำหนด ปวดหนอ ปวดหนอ ขัดหนอ

ชัดเจน ตามที่พระอาจารย์ท่านได้แนะนำไว้ และแล้วเขาก็พ้นเวร
พ้นกรรมเมื่อก่อนนี้วเล็ก ๆ แข็งเหมือนก้อนกรวดออกปนมากับ
บัสสวาระ กระทบโถบัสสวาระดังกึก ๆ ทันทีที่บัสสวาระเสร็จ ความ
เจ็บปวดก็อันตรธานไปสิ้น

“ผมหายจากโรคนี้วในกระเพาะบัสสวาระแล้วครับ ต้อง
กราบขอบพระคุณพระอาจารย์เป็นอย่างสูง” เขาคิดว่าพุงนี้ซึ่งเป็น
วันปิดการอบรม เขาจะถวายปัจจัยท่าน ๒,๐๐๐ บาท ที่ท่านทำให้
เขาไม่ต้องเสียเงินตั้ง ๒๐,๐๐๐ บาท ท่านพระครูแสดงมุทิตาจิต
ต่อเขาว่า

“อาตมาขอแสดงความยินดีที่โยมสามารถเอาชนะโรคภัยไข้
เจ็บได้ โยมได้บุญกลับไปแล้ว” ท่านไม่พูดว่าได้ ของดี กลับไป เพราะ
เขายังไม่ได้ดวงตาเห็นธรรม

“แล้วโยมล่ะ” ท่านถามบวชอีกคนที่ยกมือ

“ผมก็ได้ของดีตรงที่ผมคิดได้แล้วว่า ต่อไปนี้ผมจะไม่ทูป
ติภรรยาอีกเพราะเขาเปรียบเสมือนแม่ของผม เขาหุงข้าวทำกับข้าว
ให้ผมกิน เลี้ยงลูกให้ผม เวลาผมท้อแท้เขาก็ให้กำลังใจ แต่ผมนิสัย
ไม่ได้ พอเมามาที่ไรเป็นทูปติเขาทุกครั้ง ต่อไปนี้ผมจะเลิกดื่มเหล้า
จะได้ไม่เมา เมื่อไม่เมาก็จะได้ไม่ทูปติภรรยา แต่ก่อนผมดื่มเหล้าตอน
เย็นหลังเลิกงานทุกวัน มาปฏิบัติวันแรก ๆ ผมรู้สึกเปรี้ยวปากอยาก
ดื่มเหล้ามาก ภรรยาได้เตรียมลูกอมเม็ด ๆ มาให้ผม พอวันหลัง ๆ ผมก็
หายเปรี้ยวปาก แล้วก็บอกกับตัวเองว่า ต่อแต่่นี้ไปผมจะไม่เสียเงิน
ซื้อเหล้าแม้แต่สตางค์แดงเดียว”

“ถ้ามีคนซื้อเลี้ยงล่ะ” มีเสียงถามมาจากด้านหลัง เขาหันไป
ตอบว่า

“ผมก็จะบอกเขาว่า ขอบคุณ แต่ผมตั้งปณิธานไว้แล้วว่า

จะรักษาศีล ๕ ตลอดชีวิต”

“สาธุ” ผู้ปฏิบัติธรรมเปล่งเสียงสาธุการโดยพร้อมเพรียงกัน
ท่านพระครูประเมินผลบุรุษนี้ว่า

“ขออนุโมทนาที่โยมก็ได้บุญกลับไป เรียกว่าเป็นบุญของโยม
และของภรรยา โดยเฉพาะภรณานันได้บุญมากเลยทีเดียว เพราะ
ต่อไปนี้จะได้ไม่ต้องกินข้าวกับยาตอกยาเช่าของโยม” ท่านรู้ว่าบุรุษ
นี้ลงศอกกลงเข้าภรรยาเป็นนิจศีล ฝ่ายภรณาก็ทนอยู่ด้วยกันมา
เพราะเห็นแก่ลูก

“ผมผิดไปแล้วครับพระอาจารย์ ต่อไปนี้ผมจะกลับเนื้อกลับ
ตัวใหม่ จะรักเมียเหมือนรักแม่ แล้วก็เรียกเมียว่า แม่ เพราะ
ผมไม่มีแม่มาหลายปีแล้ว” บุรุษนั้นพูดทั้งน้ำตา เปลี่ยนมาเรียก
ภรรยาว่า เมีย ตามความเคยชิน

“แล้วโยมผู้หญิงละ ที่ยกมือห้าคนนั้นได้อะไรกลับไปบ้าง”

“ได้ของดีกลับไปค่ะ” สตรีทั้งห้าตอบพร้อมกัน

“ไหน ว่าไปที่ละคนซิ ที่ว่าได้ของดีนะ ได้อย่างไร”

“ดิฉันหายโกรธเมียน้อยแล้วค่ะ กลับไปบ้านว่าจะโทรศัพท์
ไปขอโทษที่ดิฉันตามไปอาละวาดเขาหลายครั้งหลายหน” สตรี
คนแรกกราบเรียน ส่วนคนที่สองกราบเรียนว่า

“ดิฉันจะเลิกทะเลาะกับสามีค่ะ” คนที่สามเป็นหญิงอายุ
ประมาณยี่สิบปี หล่อนร้องให้สะอึกสะอื้นขณะกราบเรียนว่า

“หลวงพ่อกุหา หนูจะกลับไปกราบเท้าขอขมาคุณพ่อกับ
คุณแม่ค่ะ หนูเพิ่งมารู้จักตัวเองที่วัดนี้ว่า หนูเป็นลูกที่เลวมาก หนู
เถียงคุณพ่อเถียงคุณแม่คำไม่ตกปาก ท่านบอกท่านสอนอะไรหนูก็ไม่
ทำ แบบนี้หนูจะตกนรกไหมคะ เพราะหนูทำไม่ดีกับคุณพ่อคุณแม่
ไว้มาก” หล่อนเรียกท่านพระครูว่า หลวงพ่อ และแทนตัวเองว่า หนู

ท่านพระครูตอบว่า

“ตกแน่นอน หลวงพ่อดูหน้าแล้ว หนูเป็นลูกไม่ดีอย่างที่พูดมานั้นแหละ จำได้ไหมตอนที่หนูเรียนอยู่ชั้นมัธยม ๖ หนูอยากได้นาฬิกาเรือนใหม่ที่ราคาแพงกว่าเรือนเก่า หนูก็นไปขอเงินคุณพ่อซื้อ คุณพ่อบอกว่าเรือนเก่าก็ยังดีอยู่เพราะพ่อซื้อมาจากสวิส เท่านั้นแหละ หนูโกรธถึงกับเอานาฬิกาที่คุณพ่อซื้อให้ขว้างใส่หน้าท่าน ถูกหน้าผากเย็บตึงสี่เข็มไม่ใช่หรือ”

คำพูดของท่านพระครูทำให้หญิงสาวร้องไห้โฮ ขณะเดียวกันก็รู้สึกศรัทธาในหลวงพ่อยิ่งนัก เหตุการณ์ครั้งนั้นเกิดขึ้นมานานหลายปีจนหล่อนเองก็ลืมมันไปแล้ว แต่เมื่อตอนปลายนี้เองที่หล่อนระลึกได้และรู้สึกเสียใจอย่างสุดซึ้ง หากก็เก็บงำไว้แต่เพียงผู้เดียว เพราะรู้สึกอับอายถ้าจะพูดออกมา แต่หลวงพ่อก็รู้จนได้ นี่หล่อนจะต้องทำอย่างไรถึงจะปลดเปลื้องบาปกรรมที่ทำไว้เมื่อหลายปีมาแล้ว

ท่านพระครูปล่อยให้หล่อนร้องไห้จนเป็นที่พอใจ แล้วจึงพูดว่า

“เอาละ ไม่ต้องร้องไห้ หลวงพ่อกำลังจะบอกว่า ที่หนูเป็นอย่างนี้ไม่ใช่ความผิดของหนูคนเดียว คุณพ่อของหนูก็มีส่วนที่ทำให้หนูเป็นอย่างนี้ด้วย หลวงพ่อจะพูดตรงๆเลยว่า คุณพ่อของหนูไม่ฉลาดในการเลี้ยงลูก เขาเป็นหมอไซ้ใหม่ ปกติคนที่จะเป็นหมอได้ต้องฉลาดเพราะไม่เช่นนั้นก็เรียนหมอไม่ได้ จริงไหม หนูจะไปบอกคุณพ่อก็ได้ว่า หลวงพ่อขอตำหนิว่าไม่ฉลาดในการเลี้ยงลูก ตามใจลูกจนเกินไป ลูกทำผิดก็ไม่ทำโทษ หนูเอานาฬิกาขว้างใส่หน้าคุณพ่อจนหน้าผากแตกเย็บตึงสี่เข็ม แต่ท่านไม่เขี่ยหนูลอยไซ้ใหม่”

“ไซ้คะ คุณพ่อบอกว่ารักหนูมาก เขี่ยนไม่ลง” หญิงสาวตอบ ทั้งศรัทธาทั้งประหลาดใจว่า ทำไมท่านจึงรู้เรื่องของหล่อน หรือว่ามีคนมาเล่าให้ฟัง

“ไม่ต้องมีใครมาเล่าให้หลวงพ่อฟังหรอก ถ้าหนูปฏิบัติจนถึงขั้นหนูก็สามารถรู้ได้อย่างที่หลวงพ่อร์ู้ โยมนานาศาสนิกในที่นี้ก็เช่นกัน ถ้าโยมต้องการรู้อย่างที่อาตมารู้ โยมก็ทำได้”

“ทำยากไหมคะ/ ทำยากไหมครับ” นานาศาสนิกถามขึ้นพร้อมกัน

“ไม่ยากสำหรับผู้ที่มีศรัทธาและความเพียร หากก็ไม่ง่ายสำหรับผู้ที่ไม่ศรัทธาไม่เอาเขาไม่สู้ อย่างที่มาปฏิบัติเจ็ดวันนี้ ถ้าใครปฏิบัติอย่างตั้งใจไม่เกเรเลยตลอดเจ็ดวัน กลับบ้านไปก็ปฏิบัติอย่างต่อเนื่องทุกวัน เมื่อเหตุปัจจัยครบเมื่อไร เมื่อนั้นก็สามารถรู้ได้” ท่านพระครูแนะนำ หญิงสาวที่มีพ่อไม่ฉลาดในการเลี้ยงลูกยังไม่จบเรื่องของตนจึงพูดอีกว่า

“หลวงพ่อกะ ที่หนูสอบเข้ามหาวิทยาลัยไม่ได้ก็เป็นเพราะเวรกรรมที่ทำกับคุณพ่อใช้ไหมคะ หนูสอบเอ็นทรานซ์มาสามปีติดๆ กัน ไม่ได้ติดเลยสักปี จนเพื่อนๆ รุ่นเดียวกันที่เขาสอบได้เรียนชั้นปีสามกันแล้ว ในเมื่อหนูก็รับกรรมในชาตินี้แล้ว ชาติหน้ายังจะต้องไปตกนรกอีกหรือคะ ทำไมกรรมถึงใจร้ายกับหนูอย่างนี้” หล่อนเริ่มหาเรื่องกับกรรม

“หนู อย่าไปโทษกรรม ต้องโทษตัวเอง ที่กรรมใจร้ายกับหนูเพราะหนูใจร้ายกับกรรมก่อน กรรมก็คือการกระทำที่เกิดจากเจตนา เมื่อเราทำด้วยเจตนา กรรมนั้นก็เป็นของเรา เราทำด้วยเจตนาดี ก็เป็นกรรมดี ทำด้วยเจตนาชั่ว ก็เป็นกรรมชั่ว เอาละ อย่าเพิ่งถามอะไร” ท่านรู้ว่าหล่อนกำลังจะถามวิธีแก้กรรม ท่านยังไม่ตอบเพราะรายที่ ๔ และที่ ๕ ก็มาเหมือนกันคือ ทำกรรมกับพ่อแม่ แล้วท่านจึงถามสตรีคนที่ ๔ ที่ท่านรู้ว่าเป็นถึงรองอธิบดีว่า

“โยมได้ของดีอะไรกลับไป”

“ดิฉันก็จะกลับไปกราบเท้าขอขมาแม่ค่ะ ดิฉันทำกรรมไม่ดีไว้กับท่านมาก เพิ่งมาสำนึกได้ในห้องกรรมฐานนี่เอง ดิฉันคิดว่าตัวเองต้องตกนรกแน่นอน ตอนแรกไม่อยากจะเล่าในที่นี้ เพราะดิฉันรู้สึกอับอาย แต่เมื่อคิดว่าจะป็นประโยชน์ต่อคนที่กำลังทำอย่างดิฉันหรือกำลังจะทำ จึงจำต้องยอมอวย ดิฉันเป็นข้าราชการกระทรวงศึกษาธิการ ดิฉันเกลียดแม่มาตั้งแต่จำความได้ เพราะแม่ไม่รักดิฉันเลย รักแต่พี่ชายกับน้องชาย เตี่ยเสียอีกที่ดูจะรักลูกเท่าๆกัน แม่ไม่ต้องการให้ดิฉันเรียนต่อ บอกว่าลูกผู้หญิงไม่ต้องเรียนมาก เตี่ยก็มีพี่สาวออกไป ดิฉันก็ไม่ฟัง พยายามเรียนแข่งกับพี่ชายและน้องชาย พวกเขาเรียนจบปริญญาโท ดิฉันก็พยายามทำให้ได้ อย่างพวกเขา เมื่อจบปริญญาโทก็ได้สอบเข้าเป็นข้าราชการ ดิฉันรับราชการมา ๒๐ ปีแล้วค่ะ เตี่ยก็ดีใจที่ลูกสาวได้เป็นข้าราชการ แต่แม่กลับพูดจาถากถางดิฉันแทบทุกวันว่า เป็นข้าราชการเงินเดือนไม่พอยาไส้ สู้พี่ชายกับน้องชายที่ทำงานบริษัทก็ได้ ... ” ท่านพระครูพุทธขัตติงหะขึ้นว่า

“แล้วเตี่ยวันนี้แม้อย่างไรมออยู่อีกหรือปล่าว เงินเดือนไม่พอยาไส้ล่ะ เพราะตอนนี้โยมมีตำแหน่งเป็นรองอธิบดี เงินเดือนพอๆกับพี่ชายน้องชายแล้ว” คำพูดของท่านทำให้ผู้ปฏิบัติทุกคนได้รู้ว่า หล่อนมีตำแหน่งใหญ่โต เป็นถึงรองอธิบดี

“ไม่ว่าแล้วค่ะพระอาจารย์ แต่ถึงจะไม่ว่าแม่อีกยังไม่รักดิฉันอยู่ดี ขนาดตอนนี้เราอยู่กันสองแม่ลูก แม่อีกยังบ่นว่าดิฉันไม่เว้นแต่ละวัน พี่ชายน้องชายแต่งงานไปอยู่บ้านภรรยา ไม่ค่อยได้มาดูแล ไม่รู้ว่าพวกเขารำคาญที่แม่ชอบบ่นชอบว่าดิฉันหรือเปล่า ปีที่แล้วเตี่ยเสีย ดิฉันก็อยู่กับแม่สองคน คิดว่าคราวนี้แม่คงจะรักดิฉันบ้าง แต่เปล่าเลย แม่กลับพูดบ่นเรื่อยๆว่า ถ้าเขาตาย เขาจะทำพินัยกรรม

ยกทรัพย์สินสมบัติให้พี่ชายกับน้องชาย จะไม่ให้ดิฉันแม้แต่สตางค์แดงเดียว ดิฉันก็เลยเกลียดแม่ ดิฉันขอสารภาพกับพระอาจารย์นะคะว่า ดิฉันเกลียดแม่ถึงกับบางครั้งแอบแข่งให้ตาย ดิฉันบาปมากใช่ไหมคะ ดิฉันเพิ่งมาสำนึกได้ในวันที่สามของการปฏิบัติว่า ดิฉันไม่ควรเกลียดแม่ เพราะถึงอย่างไรแม่ก็เลี้ยงดิฉันมาจนโต ถ้าแม่เอาชี้อ้ายตปากให้ดิฉันตายตั้งแต่คลอดใหม่ ๆ ดิฉันก็คงไม่ได้เป็นถึงรองอธิบดี ดิฉันสำนึกได้แล้วและจะไปกราบขอขมาแม่ ดิฉันจะหมดเวรหมดกรรมใหม่คะพระอาจารย์” หล่อนถามท่านพระครู

“เรื่องหมดเวรหมดกรรมนะพักไว้ก่อน แต่อาตมาอยากถามโยมว่า โยมรู้ตัวไหมว่า โยมกำลังรับกรรมที่ทำกับแม่อยู่ โดยที่โยมเองก็ไม่ทราบ”

“กรรมอะไรคะ ดิฉันไม่ทราบว่าตัวเองกำลังรับกรรมอะไร รู้แต่ว่าดิฉันเจริญในหน้าที่การงานจนได้เลื่อนตำแหน่งเป็นถึงรองอธิบดี ก่อนเกษียณอาจจะได้ขึ้นถึงอธิบดีหรือไม่ก็รองปลัดกระทรวง” หล่อนวาดหวังอนาคต

“นั่นเป็นเรื่องของอนาคต แต่โยมไม่ทราบจริงๆหรือว่าปัจจุบันโยมกำลังรับกรรมอยู่”

“ดิฉันไม่ทราบจริงๆค่ะ ขอความกรุณาพระอาจารย์โปรดบอกดิฉันด้วยเถิดค่ะ”

“ตกลง อาตมาจะบอก อย่างหาว่าอาตมาเอาความลับของโยมมาเปิดเผยนะ รับรองว่างานนี้โยมไม่ขาดทุนแน่ แต่ได้กำไรหลายเท่าตัวเชียวละ”

“พระอาจารย์บอกได้เลยค่ะ ดิฉันรู้สึกว่าคุณเองไม่มีความลับอะไรที่จะต้องปิดบัง ดิฉันไม่เคยฉ้อราษฎร์บังหลวง ไม่เคยคดโกง ไม่เคยทุจริตในหน้าที่ราชการ ไม่เคยเป็นเมียหน้าหรือเมียเก็บของใคร

ดินสุดท้วงแผลงการปฏิบัติ

ดิฉันภูมิใจในตัวเองที่เป็นข้าราชการมือสะอาด เคยเห็นข้าราชการ
เลวๆ นักการเมืองชั่วๆ ที่ทุจริตคดโกงเงินแผ่นดิน ดิฉันเศร้าใจ
มากแต่ก็ไม่อาจทำอะไรได้ เพราะคนเลวคนชั่วสมัยนี้เขาทำกันเป็น
ทีม สร้างพยานหลักฐานเท็จเสร็จสรรพ แล้วพวกข้าราชการดีๆ
นักการเมืองดี ๆ ก็มีน้อยลงไปทุกวันจนจนจะสูญพันธุ์อยู่แล้ว
ขอประทานโทษ ดิฉันบ่นเพลินไปหน่อย นิมนต์พระอาจารย์พูดต่อ
ค่ะ” หล่อนยกมือประนมขณะนิมนต์

“แหม อาตมาฟังเพลินเลย อาตมาก็พอจะทราบมาบ้างว่า
ข้าราชการยุคนี้หาดียาก” ท่านไม่แต่ต้องนักการเมืองเพราะพวกเขา
มาเร็วไปเร็ว อยู่ไม่นานเหมือนข้าราชการ

“ที่ว่าหาดียากก็คือ โกงชาติโกงแผ่นดินกันโดยไม่กลัวบาป
กลัวกรรม เห็นกงจักรเป็นดอกบัว เห็นความชั่วเป็นความดี บาง
คนก็ชั่วร้ายถึงขนาดพญามัจจุราษไม่กล้ามาเอาตัวไปลงนรก เพราะ
ท่านกลัวว่าคนพวกนี้จะไปทำให้นรกปั่นป่วน แต่ก็ช่างเถอะ ปล่อยให้
เขาลอยนวลไปก่อนแล้วกรรมจะย้อนมาเช็ดคิล” ท่านใช้สำนวน
สมัยใหม่

“เอาละ ที่นี้ก็มาพูดเรื่องของโยมรองอธิบดี ความลับของโยม
ก็คือโยมมีกลิ่นตัวแรงมาตั้งแต่เริ่มแตกรุ่งนสาว อาตมาขอถามก่อน
ว่าจริงหรือเปล่า ถ้าโยมว่าไม่จริงอาตมาก็จะไม่พูดต่อ” รองอธิบดี
ตอบทันทีว่า

“จริงค่ะ ตอนแรกดิฉันก็คิดว่าเป็นธรรมดาของวัยรุ่น แต่เมื่อ
โตเป็นสาวเต็มตัวกลิ่นตัวก็ยังไม่มียี่ที่ว่าหอมดีไป ดิฉันก็พยายาม
แก้ปัญหาโดยตลอด ใหม่ๆก็ใช้สารส้มถูรักแร้เวลาอาบน้ำเสร็จ ต่อ
มาก็ใช้ยาระงับกลิ่นตัวที่เขาโฆษณาขายทางทีวี พอเงินเดือนมากขึ้น
ดิฉันก็ลงทุนซื้อน้ำหอมที่นำเข้าจากประเทศฝรั่งเศสมาใช้ ขวดหนึ่ง

ราคาตั้งหลายพัน แต่ก็ยังทำให้เหม็นหนักกว่าเก่า จนดิฉัน
หมดปัญญา เคยไปปรึกษาหมอคณิน หมอก็หาสาเหตุไม่พบ”
พระอาจารย์พูดขึ้นว่า

“จะพบได้อย่างไรล่ะ ก็หมอเขารักษาได้แต่โรคกาย ส่วนโรค
กรรมเขารักษาไม่ได้เพราะไม่ได้เข้ากรรมฐาน เขาเป็นว่าโยมมาเข้า
กรรมฐานครั้งนี้กลับไปกลืนตัวหายแน่นอน แต่ต้องทำตามที่อาตมา
แนะนำ ประเดี๋ยวจะบอกว่าต้องทำอะไร ขอคนสุดท้ายพูดบ้าง
โยมว่าไปเลยว่าได้ของดีอะไรกลับไป” ท่านบอกสตรีคนที่ ๕ สตรี
วัยสี่สิบเศษจึงพูดว่า

“ดิฉันจะกลับไปขอขมาพ่อค่ะ เพราะทำกรรมกับพ่อไว้มาก
ดิฉันเพิ่งรู้ว่ามันเป็นบาปในช่วงที่หนึ่งบัลลังก์ที่ผ่านมา ดิฉันเห็นความ
ไม่ดีของตัวเองที่ทำไว้กับพ่อ ดิฉันเสียใจนั่งน้ำตาไหลพรากๆจน
ครบเวลาหนึ่งชั่วโมง นึกขอบคุณตัวเองที่ตัดสินใจลาพักร้อนมา
ปฏิบัติธรรมเจ็ดวัน ไม่เช่นนั้นดิฉันก็คงยังเป็นลูกอกตัญญูและบาป
หนาสาหัสมากที่ทำกับพ่อของตัวเองด้วยการสาปแช่งทุกวัน ดิฉัน
สาปแช่งพ่อขอให้พ่อตายเร็วๆเพื่อที่ลูกๆของเขาที่เกิดกับเมียใหม่
จะได้อดตายตามไปด้วย เรื่องของดิฉันก็ไม่ต่างจากนิยายน้ำเน่าที่
ดิฉันหลงไปว่าตัวเองเป็นนางเอก เพิ่งจะรู้เดี๋ยวนี้เองว่า แท้จริงแล้ว
ดิฉันเป็นนางร้าย นางมาร นางชั่วซำสารพัด” คนที่เพิ่งรู้ว่าไม่ได้
เป็นนางเอกตำหนิตัวเอง จากนั้นจึงเล่าว่า

“พ่อดิฉันทำงานที่การไฟฟ้าฝ่ายผลิต แม้ไม่ได้ทำงาน พ่อ
กับแม่มีลูกคนเดียวคือดิฉัน เราสามคนพ่อแม่ลูกอยู่กันอย่างมีความสุข
ตามอัตภาพ ดิฉันเป็นคนเรียนหนังสือเก่ง สอบได้ที่หนึ่งของห้อง
ตั้งแต่ชั้นประถมถึงมัธยม พอจบ ม.ศ.๓ ก็สอบเข้าเรียนต่อชั้น ม.ศ.๔
ที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา แผนกวิทยาศาสตร์ ดิฉันตั้งความหวัง

ไว้ว่าจะเรียนแพทย์ และหากไม่ถูกมรสุมชีวิตกระหน่ำย่ำยีจนย่ำแย่ ดิฉันก็คงจะได้เป็นแพทย์หญิงตามที่ใฝ่ฝัน” หล่อนหยุดตั้งสติแล้วจึงเล่าต่อ

“พอขึ้นชั้น ม.ศ.๕ พ่อก็ถูกย้ายไปอยู่ที่เขื่อนอุตรดิตถ์ แล้วดิฉันกับแม่ก็ถูกไล่อพยพเพราะพ่อมีจดหมายมาหาเราเพียงสองฉบับ จากนั้นก็เจียบหายไ้ไม่ส่งข่าวคราวมาอีกเลย เงินทองก็ไม่ส่งมาให้แม่ใช้ เราสองคนแม่ลูกก็ตกที่นั่งลำบาก แม่ต้องทำขนมขายไปขายตามบ้านคน วันหยุดดิฉันก็ไปช่วยแม่หาบขนมขายโดยไม่อายใครว่าดิฉันเป็นนักเรียนเตรียมอุดมแต่มาหาบขนมขาย ดิฉันเลิกล้มความคิดที่จะเรียนแพทย์ เพราะแม่คงส่งไม่ไหว มาเลือกเรียนคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชีแทน แม่หาบขนมขายส่งดิฉันเรียนจนจบปริญญาตรีและได้งานทำที่การไฟฟ้านครหลวง ดิฉันให้แม่เลิกหาบขนมขายเพราะหลังแม่เริ่มโก้งก้นเนื่องมาจากหาบของหนักทุกวัน จะหยุดบ้างก็ต่อเมื่อเจ็บไข้จนไม่มีแรงทำขนมเท่านั้น” หล่อนร้องไห้เมื่อนึกเห็นภาพตอนที่แม่ป่วย

“ดิฉันพบคนที่รู้จักกับพ่อ เขาเล่าให้ฟังว่า พ่อมีเมียใหม่เป็นคนลำปาง มีลูกสามคน ดิฉันเริ่มสาบแช่งพ่อตั้งแต่วันนั้น ดิฉันขอเล่าย่อๆนะคะว่า ต่อจากนั้นพ่อเคยพาลูกๆมาหาดิฉัน มาขอความช่วยเหลือเพราะพ่อถูกไล่ออกจากงานเนื่องจากถูกจับได้ว่าร่วมมือกับพวกยักษ์ออกเงินของการไฟฟ้า ดิฉันไล่พ่อและลูกๆของเขาไปราวกับไล่หมาไล่เหมา ดิฉันเพิ่งรู้ตัวเดี๋ยวนี้เองว่าดิฉันเลวมาก ดิฉันใจร้ายกับพ่อ กับน้องๆที่เป็นลูกของพ่อเช่นเดียวกับดิฉัน พระอาจารย์คะ ดิฉันจะได้พบพ่อและน้องๆไหมคะ” หล่อนถามท่านพระครูด้วยใบหน้านองน้ำตา พระอาจารย์ยังไม่ตอบคำถามของลูกศิษย์ แต่ประเมิณผลการปฏิบัติของนานาศาสนิกทุกรูปทุกนามในที่นั้นว่า

“อาตมาสำรวจตรวจสอบแล้ว พบว่าผู้ที่นั่ง ณ ที่นี้ไม่มีผู้ใดได้ **ของดี** กลับไปเลย โยมผู้ชายสองคนกับโยมผู้หญิงห้าคนที่เข้าใจว่าโยมได้ของดีนั้น ยังเข้าใจไม่ถูกต้อง ขอให้ทำความเข้าใจเสียใหม่ ว่า **ของดี** ที่ว่านี้อาตมาหมายถึง **การได้ดวงตาเห็นธรรม** คือเป็นพระโสดาบัน ในที่นี้ยังไม่มีใครเป็นพระโสดาบัน แต่ก็ได้บุญไปทุกรูปทุกนาม ใครตั้งใจปฏิบัติมากก็ได้บุญมาก ใครปฏิบัติเหาะๆ แหะๆ ก็ได้บุญเหาะๆ แหะๆ กลับไป เหมือนคนที่เวลาดีๆ ไม่มาทำบุญ มัวไปสรวลเสเฮฮากินเหล้ากินยา กัน นี้กว่านั้นเป็นความสุข แต่พอเจ็บใกล้ตายจึงหอบสังขารมาทำบุญ เมื่อมาทำบุญตอนเจ็บๆ ท่านก็ได้บุญแบบเจ็บๆ กลับไป”

“บุญแบบเจ็บๆ เป็นอย่างไรครับพระอาจารย์” บุรุษหนึ่งกราบเรียนถาม

“อยากรู้จักต้องลองมาทำบุญตอนเจ็บๆ ดู แล้วจะรู้” ท่านตอบคล้ายยวนทั้งที่มีไข้ฉุน

“พระอาจารย์ครับ การที่เราจะได้ของดีที่พระอาจารย์หมายถึงการเป็นพระโสดาบันนั้น ต้องมาเข้ากรรมฐานเท่านั้นใช่ไหมครับ หรือว่าคนที่ไม่เคยเข้ากรรมฐานก็อาจเป็นพระโสดาบันได้” บุรุษคนเดิมกราบเรียนถามอีก

“เท่าที่อาตมาประสบมากับตัวเองสดๆ ร้อนๆ เมื่อไม่กี่วันมานี้ โยมคนหนึ่งเขาไม่เคยเข้ากรรมฐานมาก่อน เขาเป็นเจ้าภาพนิมนต์พระสงฆ์หลายรูปไปนมัสการสังเวชนียสถานทั่วประเทศอินเดีย” ท่านหมายถึง เจ้าแก่เส็ง ใจบุญ แต่ที่ไม่ได้บอกชื่อเพราะรู้ว่านานาศาสนาในที่นี้ ไม่มีผู้ใดรู้จักเจ้าแก่เส็ง

“อาตมาก็ได้รับนิมนต์ด้วย ดูเหมือนจะไปกับ **สุทธิมรรคทั้วร์** อ้อ ไม่ใช่ ไปกับ **สุทธิธรรมทั้วร์** เพราะสุทธิมรรคทั้วร์ไม่มี ภรรยา

ของโยมคนนี้ก็ไปด้วย วันที่ไปนมัสการ **ธัมมจักกัปปวัตตนสถาน** ที่พระพุทธเจ้าทรงแสดง **ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร**โปรด **ปัญจวัคคีย์** ณ **ป่า อิสิปตนมฤคทายวัน** แขวงเมืองพาราณสี ซึ่งปัจจุบันเรียกว่า **สารนาถ**นั้น อาตมาก็ได้นำพระสงฆ์และโยมที่มาแสวงบุญในครั้งนั้นเจริญ **พระพุทธมนต์ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร** ที่ **ธัมเมกขสถูป** โยมคนนี้เขาไม่รู้ภาษาบาลี แล้วก็ไม่เคยฟังมาก่อน จึงฟังไม่รู้เรื่อง แต่ก็ตั้งใจฟัง เมื่อได้ฟังถึงตอนที่ว่า ... **ภิกขเว ปุพฺเพ อนนุสฺสุเตสุ รมฺเมสุ จกฺขุ อุตฺปาติ ฌาณํ อุตฺปาติ ปญฺญา อุตฺปาติ วิชฺชา อุตฺปาติ อาโลโก อุตฺปาติ** ซ้ำ ๆ กันถึง ๑๒ ครั้ง เขาก็ได้ ดวงตาเห็นธรรม ในที่นั้นนั่นเอง”

“เขาบอกพระอาจารย์หรือคะ” สตรีที่นับถือศาสนาสิกข์ กราบเรียนถาม

“เขาไม่ได้บอกอาตมาหรอก แต่อาตมารู้ จึงถามความรู้สึกของเขาซึ่งภาษาธรรม เรียกว่า **สอບວາຣມຸນ** ปรากฏว่าคำตอบที่เขาตอบอาตมานั้นแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าเขามีคุณสมบัติของพระโสดาบันครบถ้วน เขามาส่งอาตมาที่วัดด้วยและในวันพรุ่งนี้ เขาก็จะมาเข้ากรรมฐานที่วัดนี้ ใครอยากปฏิบัติกับพระโสดาบันก็ให้อยู่ต่ออีกเจ็ดวันนะ ไม่ต้องกลัวว่าจะเปลืองข้าววัด วัดอาตมามีข้าวเยอะ จะอยู่ทั้งปีก็ได้ แต่ต้องปฏิบัติ ถ้ามากินมานอนเฉยๆโดยไม่ปฏิบัติจะเป็นบาป ไหนใครจะอยู่ต่อบ้าง โยมจะอยู่ต่อไหม” ท่านถามแม่เชิญศรีทั้งที่รู้คำตอบแล้ว ก็ท่านเป็นคนสั่งเองว่า ให้หล่อนเข้ากรรมฐานสิบห้าวันแล้วจะแก้ปัญหาคชีวิตได้

“อยู่ค่ะ โยมกับแม่ขอยุ่ต่อให้ครบสิบห้าวันค่ะ” แม่เชิญศรีตอบ

“ผมขออนุญาตอยู่ต่ออีกคนหนึ่งครับ” บุรุษวัยห้าสิบที่หนึ่ง

แถวหน้าสุดขออนุญาต เขาเป็นผู้อำนวยการกอง กองการเจ้าหน้าที่ กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ เขามีความทุกข์ใจอย่างใหญ่หลวงที่เมียชอบเล่นไฟ วันไหนเล่นเสียก็หาเรื่องด่าทอเขาหยาบๆ คายๆ มีอย่างที่ไหน หน้าตาของเขาก็ดูดีมีสง่าราศี แต่หล่อนกลับด่าว่า เขาหน้าเหมือนสัตว์เลื้อยคลาน

เมื่อสัปดาห์ที่แล้วนี่เองที่เขาเกิดทนไม่ไหวอีกต่อไปเพราะหล่อนด่าเขาเสียงดังจนได้ยินไปถึงบ้านใกล้เรือนเคียง หล่อนด่าว่า ไอ้ผิวเียงชวย ไอ้หน้าเหี้ย เขากลับความโกรธไว้อย่างยากเย็น พุดกับหล่อนด้วยเสียงปกติว่า เราอยู่ด้วยกันมา ๒๐ ปี ผมไม่รู้ว่าคุณเอาเหี้ยมาทำสามมีตั้งแต่เมื่อไร ผมเป็นมนุษย์หน้าตาโสภาคีจึงต้องขอลา จากนั้นเขาก็เก็บเสื้อผ้าใส่กระเป๋า ยกไปใส่รถแล้วขับออกจากบ้านไป ไม่สนใจหล่อนที่ส่งเสียงร้องขอโทษขอโพยตามหลังมา เขาขับรถไปบ้านเพื่อนร่วมงาน บอกความประสงค์ว่าจะมาขอพักด้วยสักกระยะหนึ่งจนกว่าจะหาบ้านเช่าได้ วันรุ่งขึ้นเขาไปทำเรื่องขอลาพักร้อน ๑๕ วัน แล้วจึงเดินทางไปเข้ากรมฐานที่วัดป่ามะม่วง คิดว่าเมื่อครบเจ็ดวันแล้วก็จะท่องเที่ยวให้สบายใจไปอีกสักกระยะ แล้วจึงจะกลับไปทำงาน

ท่านพระครูรู้ว่าเขากำลังคิดอะไรอยู่ จึงบอกเขาว่า

“ดีแล้วโยม ผอ. อาตมาขออนุโมทนา แล้วก็รับรองว่าทุกข์ที่อัดแน่นอยู่ในอกจะสลายหายไป” เขารู้สึกปิติที่พระอาจารย์หยั่งรู้ถึงความทุกข์ของเขาและเรียกเขาว่า ผอ.

“ผมขออยู่อีกคนหนึ่งครั้น” บรูซมุสลิมที่เป็นนั้วในกระเพาะบัสสาวะแสดงความประสงค์ เขาคิดว่าถ้าพรุ่งนี้เขาถวายเงินพระอาจารย์ ๒,๐๐๐ บาท ก็อาจเหลือเงินไม่พอจ่ายค่าเทอมลูก สู้เขาถวาย ๕๐๐ บาท แล้วปฏิบัติต่อเพื่อยกบุญให้ท่านน่าจะดีกว่า

ท่านพระครูรู้เท่าทันความคิดของเขา จึงพูดขึ้นว่า

“ไม่เป็นไรหรอก โยมกลับไปดูแลลูกเถอะ เดี่ยวจะต้องจ่ายค่าเทอมลูกไม่ใช่หรือ” บรูซนั้นจึงตัดสินใจกราบเรียนพระอาจารย์อย่างตรงไปตรงมา ท่านจึงบอกเขาว่าให้กลับบ้าน ไม่ต้องปฏิบัติเพื่อยกบุญให้ท่านเพราะบุญท่านมีพอแล้ว เขาจึงคิดว่าจะถวายท่าน ๒,๐๐๐ บาท ตามที่ได้ตั้งใจไว้ มิฉะนั้นก็จะเสียสัจจะ เงินหาใหม่ได้แต่สัจจะเมื่อเสียไปแล้วเอาคืนไม่ได้ ท่านพระครูนึกชื่นชมในกลวิธีแก้ปัญหามาของเขาและคิดว่าเมื่อเขาถวายมาสองพันในวันพรุ่งนี้ ท่านก็จะใส่ซองให้เขาสามพันเป็นทุนการศึกษาของลูกเขา โดยวิธีนี้เขาก็จะได้กำไรหนึ่งพัน ส่วนท่านขาดทุนเท่ากับจำนวนเงินที่เขาได้กำไร ทว่าได้สงเคราะห์เพื่อนร่วมโลกที่แม้จะต่างศาสนากัน หากก็เป็นเพื่อนเกิด แก่ เจ็บ ตาย ด้วยกัน หนึ่งพันที่ขาดทุนจึงได้บุญเกินคุ้ม

“พระอาจารย์ครับ คุณสมบัติของพระโสดาบันมีอะไรบ้างครับ” บรูซผู้มาปฏิบัติเพราะ همینหน้าเมีย กราบเรียนถาม เขาเป็นคนหนึ่งปฏิบัติจืดจางๆ เพราะไม่ได้ตั้งใจมา เพียงแต่อยากจะหนีหน้ายายแรงทั้งที่อยู่บ้านเดียวกันมากกว่าสิบปี แต่ไม่มีอะไรดีขึ้นมาเลย อยากเลิกกับหล่อนไปหาเมียใหม่ แต่ใจก็ห้ามว่า อย่าเลยปะเหมาะเคราะห์ร้ายไปได้ที่แย่กว่าเดิมก็จะยิ่งซ้ำ หนังสือพิมพ์เพิ่งลงข่าวไปหยกๆ ว่าเมียสุดโหดเจียนของรักของหวงผัวโยนให้เปิดกิน บางฉบับก็ลงในลักษณะชื่นชมหล่อนว่าเป็นยอดหญิงใจเด็ด ต่อให้ชื่นชมกันแค่ไหน เขาก็ไม่ขอพบขอเจอเมียแบบนี้ ท่านพระครูเห็นเขาคิดเพื่อเจออยู่จึงให้สติว่า

“โยมอย่าปล่อยจิตออกนอกตัว อะไรจะเกิดมันก็ต้องเกิด ขึ้นอยู่กับเวรกรรมที่ทำมา อย่าไปพะวงถึงสิ่งที่ยังมาไม่ถึง แล้วก็ไม่ต้องคิดถึงอดีตที่มันผ่านไปแล้ว ให้กำหนดอยู่กับปัจจุบัน โยมจะอยาก

รู้ไปทำไมว่าคุณสมบัติของพระโสดาบันมีอะไรบ้าง” ท่านทวนเรื่องที่เขาถาม

“ผมจะนำมาประเมินผลตัวเองครับ จะได้รู้ว่า เราได้กี่อย่างแล้วและยังขาดอีกกี่อย่าง” ท่านพระครูจึงปราชญ์ว่า

“โยมอย่าคิดอย่างนั้น มันไม่ง่ายอย่างที่โยมคิดหรอก ไม่เช่นนั้นคนก็เป็นพระโสดาบันกันหมดแล้วนะซี” ในใจท่านพูดว่า หนอยนะ มาปฏิบัติจิม ๆ จ้ำ ๆ ยังอยากจะได้โสดา แต่โสดียังไม่ผ่านแล้วจะข้ามไปโสดาได้อย่างไร พิลึกจริง ขณะนั้นเวลาสามทุ่มครึ่ง ท่านพระครูยังมีเวลาเทศน์สอนอีกครั้งชั่วคราว ท่านจึงบอกนานาศาสนิกว่า

“เอาละ เรื่องการปฏิบัติอาตมาก็ขออย่าว่า ต้องตั้งใจทำอย่างจริงจัง เราเสียเวลาทั้งการทั้งงานมาแล้ว ก็ต้องเอาบุญกลับไปให้ได้ อย่างน้อยๆก็ให้ได้บุญสำหรับตัวเอง ดีกว่านั้นก็เอาบุญไปฝากพ่อแม่ลูกหลาน ใครที่เป็นครูบาอาจารย์ก็เอาบุญไปฝากลูกศิษย์ สอนลูกศิษย์ด้วยความหวังดีอย่างจริงใจ อย่าเห็นแก่อามิสสินจ้าง ครูบาอาจารย์สมัยนี้มีคุณธรรมน้อยกว่าสมัยก่อน นักเรียนก็คุณภาพต่ำลง กระทรวงศึกษาต้องเอาไปพิจารณานะ ใครเป็นรองอธิบดี กระทรวงศึกษา ช่วยรับเรื่องไปด้วย” ท่านมองไปยังสตรีที่บอกว่าเกลียดแม่มานาน หากหล่อนไม่มาเข้ากรรมฐานในครั้งนี้ก็ไม่มีโอกาสจะได้เลื่อนตำแหน่งเป็นอธิบดี เพราะบาปกรรมที่ทำไว้กับแม่มาให้ผล

“คะพระอาจารย์” หล่อนรับคำ แล้วเรียนปรึกษาว่า

“ทางกระทรวงมีนโยบายจะให้ครูเลิกทำโทษเด็กด้วยการเขียน ดิฉันไม่ทราบว่าจะมีผลดีหรือผลเสียอย่างไร อยากขอคำแนะนำจากพระอาจารย์คะ”

“เลิกไม่ได้ซี ถ้าเลิกเด็กเสียหายหมด อาตมาขอแนะนำไว้

ในที่นี้ว่าอย่าไปเลิก แต่ในอนาคตเขาไม่ฟังอาตมาหรอก เพราะเขาเห็นว่าอาตมาเป็นพระที่ไม่ได้เรื่อง ถึงตอนนั้นบ้านเมืองก็จะสับสนอลหม่าน ใครไม่เชื่อก็คอยดูนะ อิกยี่สิบกว่าปีข้างหน้าจะเกิดกสียุค โยมนานาศาสนิกไปจดไว้เลยนะ ถ้าไม่จริงอาตมาจะให้ปรับ จะเอาหอประชุมหลังนี้ไปจำหน่ายเงินมาเสียค่าปรับ” ทุกคนในที่นั้นพากันหัวเราะแบบเพื่อน ๆ ที่หัวเราะเพราะเข้าใจในคำพูดของพระอาจารย์ แต่ความเป็นห่วงประเทศชาติและเยาวชนทำให้ไม่สามารถหัวเราะแบบไม่เพื่อนได้

“เอาละ อนาคตยังไม่ถึง เรามาพูดกันเรื่องปัจจุบันก่อน อาตมาเห็นว่าการทำโทษนักเรียนโดยเขียนด้วยไม้เรียวควรจะต้องอนุรักษ์ไว้ อย่างอาตมานี้ถูกเขียนมาจนนับครั้งไม่ถ้วน ครูในโรงเรียนไม่ว่าครูใหญ่หรือครูน้อยได้เขียนอาตมาทุกคน เพราะอาตมาจนอย่างร้ายกาจ อยู่บ้านก็ถูกยายเขียน ไปโรงเรียนก็ถูกครูตี ชีวิตนี้ร้อนทเสียเหลือเกิน รู้สึกขอกข์ชำระกายใจอย่างที่สุด แต่เมื่อกาลผ่านไปอาตมาก็มาสำนึกได้ว่า ที่เราได้ดิบได้ดีมานี้เพราะไม้เรียวของครูกับของยายมิใช่หรือ อาตมายังจำที่ครูเขาสอน จำได้มาจนทุกวันนี้ ครูสอนว่า จงจำคำครูหนูเอ๋ย ไม้เรียวเจียวเหวย ภูเขาเข็ดหลาบขวาบเขวียว สรุปว่า ไม้เรียวต้องอนุรักษ์ไว้ถ้าอยากให้นักเรียนดี แต่ครูก็ต้องมีเมตตา นะ คือต้องเขียนด้วยเมตตา อย่าเขียนด้วยโทสะ ถ้าเขียนด้วยโทสะจะเกิดเรื่องเกิดปัญหาตามมา ตกลงรองอธิบดีรับเรื่องไว้พิจารณานะ รับไหม” ท่านเข้าคนเป็นรองอธิบดี

“รับค่ะ” คนที่เคยเกลียดแม่แต่บัดนี้ไม่เกลียดแล้ว ตอบรับ

“เอาละ ที่นี้ก็มาพูดเรื่องพ่อแม่ คนที่ทำไม่ดีไว้กับพ่อแม่ต้องตกนรกแน่นอน” คำพูดของท่านพระครูทำให้จำเลยทั้งสามหน้าสลด

ลงโดยเฉพาะหญิงสาวที่ทำร้ายพ่อเพียงเพราะไม่ให้ซื้อนาฬิกาเรือนใหม่

“ไม่มีวิธีแก้กรรมเลยหรือคะหลวงพ่อ / ไม่มีวิธีแก้กรรมเลยหรือคะพระอาจารย์” สาวน้อยหนึ่งสาวใหญ่สองถามขึ้นพร้อมกันด้วยความรู้สึกที่รักตัวไม่กลัวตาย แต่กลัวตกนรก ท่านพระครูตอบเป็นภาษาบาลีว่า

“กตสฺส นตฺถิ ปฏิการิ”

“แปลว่าอะไรคะ / แปลว่าอะไรครับ” ทุกคนยกเว้น ผอ.กองการเจ้าหน้าที่ กรมการศาสนา ถามขึ้นพร้อมกัน ท่านพระครูจึงพูดกับ ผอ.ว่า

“ผอ.ช่วยแปลด้วย” คนถูกภรรยาตำหนากลับเป็นสัตว์เลื้อยคลานจึงแปลให้สหธรรมิกฟังว่า

“กตสฺส นตฺถิ ปฏิการิ แปลว่า สิ่งที่ทำแล้ว ทำคืนไม่ได้ อยู่ในหนังสือ พุทธศาสนสุภาษิต (เล่ม ๑) หน้า ๙ ของ หลักสูตรนักธรรมและธรรมศึกษาชั้นตรี ตรี” เขาบอกที่มาให้ด้วย ท่านพระครูอธิบายขยายความว่า

“กรรมที่ทำลงไปแล้วมันแก้ไม่ได้ อย่าไปเชื่อพระหรือหมอผีที่มาหลอกว่าจะทำพิธีแก้กรรมให้ แล้วก็บอกราคาค่าทำพิธี ถ้าใครเจออย่างนี้อย่าไปหลงกลเป็นอันขาด อาตมาเห็นโดนหลอกจนหมดเนื้อหมดตัวกันมานักต่อนักแล้ว ลูกศิษย์คนหนึ่งมาบอกอาตมาว่ามีคนไปแอบอ้างว่าเป็นลูกศิษย์อาตมา รับจ้างแก้กรรมในราคากันเอง แหม. อาตมาอยากรู้จึงว่าเป็นลูกศิษย์ของเราตั้งแต่เมื่อไร ถ้าอาตมาแก้กรรมได้ก็คงไม่รอดคว่ำคอหักเมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๒๑ นะซี นี่ก็ผ่านมาเจ็ดปีแล้ว เพราะฉะนั้นโยมนานาศาสนิกอย่าไปให้เขาหลอกนะ คนเตี้ยวันนี้ก็หากินกันแปลกๆ ไม่รู้จักกลัวบาปกลัว

กรรม” ท่านสังเกตเห็นสามสาวหน้าตาซีดลงๆคงจะกลัวตกรนกร จึงบอกวิธีแก้ไขแต่ไม่ใช่แก้กรรมว่า

“คนที่ทำไม่ดีไว้กับพ่อแม่ ภายหลังเกิดสำนึกได้แล้วไปกราบขอขมาลาโทษท่าน ถ้าท่านอโหสิกรรมให้ ก็ไม่ต้องไปตกรนกร แต่ถ้าเกิดสำนึกได้ตอนท่านตายไปแล้วก็ เอวัง” ท่านใช้สำนวนเทศน์อีกครั้ง จากนั้นจึงบอกวิธีขอขมาลาโทษพ่อแม่ดังนี้

“วิธีขอขมาก็คือนำรูปเทียนแพและพวงมาลัยดอกมะลิไปกราบเท้าท่าน ก่อนกราบก็ล้างเท้าให้ท่านก่อน ล้างเสร็จก็เอาผ้าขนหนูที่เราใช้เช็ดหน้ามาเช็ดเท้าของท่านจนแห้ง จะโรยแป้งฝุ่นหอมๆด้วยก็ได้ ตำรวจคงไม่จับ ส่วนคำขอขมาก็พูดไปตามที่เราได้ทำอะไรไว้กับท่าน อย่าลืมนะ พ่อแม่มีพระคุณต่อเรามาก ใครทำไม่ดีกับพ่อแม่ คนนั้นจะทำมาหากินไม่ขึ้น อาตมาเห็นมานานักต่อนักแล้ว บางคนก็ตั้งใจจะฆ่าพ่อแม่แต่ยังไม่ทันได้ฆ่า เขาก็ถูกรณีสืบเสี้ยก่อน”

“แล้วไปตกรนกรใหม่คะ” ลูกสาวหมอลำ ท่านพระครูเห็นว่าเป็นคำถามที่บื้อซื่อเสียเหลือเกิน จึงพูดตรงๆว่า

“หนูทำไมถามบื้อซื่ออย่างนั้นล่ะ คนที่ถูกรณีสืบจะเข้าไปขึ้นสวรรค์อย่างนั้นหรือ ไม่น่าถามให้เสียฟอร์ม” ท่านใช้คำไทยปนฝรั่งซึ่งกำลังเป็นที่นิยม

“พระอาจารย์ครับ คำว่าบื้อซื่อไม่มี มีแต่ซื่อบื้อครับ” บุรุษหนึ่งทักท้วง

“ทำไมจะไม่มีล่ะ ก็อาตมาพูดอยู่นี้อย่างไรล่ะ”

“พระอาจารย์คงตั้งใจจะพูดซื่อบื้อกระมังครับ”

“อาตมาตั้งใจจะพูดบื้อซื่อ แล้วเป็นอย่างไรล่ะ อาตมาจะบัญญัติศัพท์ขึ้นมาใช้บ้างไม่ได้หรือ หรือว่าคำนี้ไม่มีใน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน” ท่านตั้งใจไว้เพื่อจะช่วยให้
บรรยากาศดีขึ้น หากก็ช่วยไม่ได้เพราะบรรยากาศในหอประชุม
ภาวนา - กรศรีทิพา ไม่ได้ดีขึ้นแต่อย่างใด ท่านจึงต้องเปลี่ยนยุทธวิธี
ใหม่ด้วยการถามนานาศาสนิกว่า

“ง่วงนอนกันหรือยัง อย่าเพิ่งง่วงนะ เพิ่งจะสองทุ่มเอง”

“เกือบสี่ทุ่มแล้วค่ะ / เกือบสี่ทุ่มแล้วครับ” นานาศาสนิก
ทักท้วง

“อ้อ. แสดงว่ายังไม่ง่วง อาตมาลองทดสอบดู ถ้าโยมง่วงก็จะ
ไม่รู้ว่าอาตมาพูดผิด เอาละ ที่นี้อาตมาก็จะพูดเรื่องสุดท้ายคือ เรื่อง
ธรณีสูบ เพราะได้เกริ่นไว้แล้วว่าคนที่มึนจิตคิดจะฆ่าพ่อแม่ ถึงยังไม่
ทันได้ฆ่าก็ถูกธรณีสูบได้ คนที่ถูกธรณีสูบก็ตกนรกทันที อันนี้มี
ตัวอย่างมากมายในชาดก ธรณีสูบก็คือสูบลงไปนรก ไม่ใช่สูบไป
ขึ้นสวรรค์นะหนูนะ” ท่านพูดกับหญิงสาวที่ถามบื้อชื่อ

“คะหลวงพ่อ แต่หลวงพ่อกะ หนูเคยอ่านหนังสือเล่มหนึ่ง
เขียนโดยศาสตราจารย์ ... หนูจำชื่อไม่ได้แล้วค่ะ จำไม่ได้ทั้งชื่อ
หนังสือและชื่อศาสตราจารย์ที่เป็นคนเขียน”

“ไม่เป็นไร จำไม่ได้ก็ไม่เป็นไร เขาเขียนว่าอย่างไรละ” ท่าน
ถาม

“เขาเขียนว่าคนที่ถูกธรณีสูบนั้นไม่ใช่แผ่นดินสูบลงไปจริง ๆ
แต่หมายถึงถูกประชาทัณฑ์ หนูก็เลยรู้สึกสับสนเพราะตอนที่หนู
เรียนชั้นมัธยม ครูเขาสอนว่า คนที่ถูกธรณีสูบก็คือถูกแผ่นดินสูบ
ลงไป แสดงว่าครูของหนูสอนผิดใช่ไหมคะ”

“ทำไมหนูจึงคิดว่าครูสอนผิดล่ะ” ท่านพระครูถาม ท่านเอง
ก็เคยอ่านหนังสือเล่มนี้และรู้ทั้งชื่อหนังสือและชื่อศาสตราจารย์
ผู้เขียน ท่านมีทัศนคติโพธิสัตว์ จึงไม่เชื่อตามที่เขาเขียน ใน

พุทธประวัติมีผู้ถูกระณีสืบ ๕ รายได้แก่ พระเจ้าสุปปพุทธะ พระเทวทัต นางจิณฺฐามาณวิกา นันทมาณพ และ นันทกยัภษ์ บุคคลทั้งห้านี้บาปหนักเกินกว่าแผ่นดินจะรองรับไว้ได้ จึงต้องสืบไปลงนรก

“เพราะครูย่อมความรู้้น้อยกว่าศาสตราจารย์คะ”

“ไม่จริงเสมอไปหรอกหนู เอาละ หลวงพ่อขอสรุปไว้ในที่นี้ว่า ธรณีสืบไม่ใช่ถูกประชาทัณฑ์ มันคนละเรื่องกัน หลวงพ่อเคยฟังเรื่องของคนที่ถูกธรณีสืบ ๒ ราย รายแรกผู้ที่เราให้หลวงพ่อฟังคือท่านเจ้าคุณโชดก พระอาจารย์ของหลวงพ่อก่อนเราให้ฟังเมื่อปี ๒๔๙๘ ที่หลวงพ่อกับไปเรียนนกรรมฐานกับท่านเป็นครั้งที่ ๒ ครั้งแรกไปเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๓ เรื่องนี้หลวงพ่อก่อนเราให้ญาติโยมและลูกศิษย์ลูกหาฟังหลายครั้งจนเก่าแล้วจึงไม่ขอเล่าอีก ฟังเรื่องที่สองดีกว่า ถ้าฟังทั้งสองเรื่องเกรงว่าจะเลยเวลา เดียวจะตื่นไม่ทันทำวัตรเช้า ตกลงนะ” ท่านตั้งเงื่อนไข เมื่อไม่มีผู้ใดคัดค้านท่านจึงเล่าสั้นๆว่า

“ประมาณปี ๒๕๐๔ มีโยมผู้ชายคนหนึ่งมาจากลพบุรี เขาให้เราเล่าให้อาตมาฟังที่วัดนี้” เมื่อพูดกับผู้ปฏิบัติธรรมทั้งหมด ท่านแทนตัวเองว่า อาตมา ส่วนผู้ปฏิบัติเรียกท่านว่า พระอาจารย์ ยกเว้นลูกสาวหมอบที่เรียกท่านว่า หลวงพ่อ เวลาพูดกับหล่อนท่านจึงแทนตัวเองว่า หลวงพ่อ

“เขาบอกว่าเขาไปดูผู้ชายคนหนึ่งซึ่งเป็นคนจังหวัดลพบุรีถูกระณีสืบที่หน้าโบสถ์ วัดอะไรอาตมาก็จำไม่ได้แล้ว เพราะเวลามันล่วงเลยมา ๒๔ ปีเข้านี้แล้ว เขาบอกว่ามีคนมาดูกันประมาณร้อยเศษชายผู้นี้ชอบกินเหล้าเมายา เม้าเหล้าแทบทุกวันแล้วก็เอาลูกชายอายุสองขวบกว่ามาให้แม่เขาช่วยเลี้ยง เด็กมันก็ซน พอยาเพลอมันก็ปีนขึ้นไปบนปากโอ่งแล้วก็ตกลงไปจมน้ำตายอยู่ในโอ่ง ยาก็หาหลานไม่

เห็น พอพ่อเด็กกลับมาพบว่าลูกตายอยู่ในโถงก็โกรธแม่ เข้าไปในครัวคว้ามืดโอ้ได้มาแล้วพันแม่ แม่ก็วิ่งหนี วิ่งไปไหนรู้ไหม หนูถ้าหนูเป็นแม่ของผู้ชายคนนั้น หนูจะวิ่งไปไหน” ท่านถามลูกสาวหมอ

“วิ่งไปแจ้งตำรวจค่ะ” หญิงสาวตอบ

“พอดีสถานีตำรวจอยู่ไกลเพราะมันเป็นบ้านนอก แล้วแม่ก็ไม่รู้จักสถานีตำรวจ” ท่านพยายามบอกไป

“วิ่งไปวัดครับเพราะคนบ้านนอกเขานับถือพระ มีอะไรก็ไปหาพระให้พระช่วย” บุรุษหนึ่งตอบพร้อมกับนึกตำหนิลูกสาวหมอว่า สวยก็ไม่สวยแถมยังบื้อซื่ออีก เขาเห็นด้วยกับพระอาจารย์ที่บัญญัติศัพท์ใหม่มาใช้

“ถูกแล้ว แม่ของเขาก็วิ่งไปที่วัด ลูกก็วิ่งตามไปทันทีหน้าโบสถ์พระท่านมาเห็นเข้าท่านก็ห้าม บอกว่า โยม อาตมาขอขมาบิดาบาปเถิดนะ คือท่านขอขมาบิดาบาปชีวิตแม่ของเขา ไม่ให้เขาฆ่าแม่ ชายผู้นั้นไม่ถวายชีวิตแม่แต่พระคุณเจ้า แต่ถวายอะไรแทนรู้ไหม ใครตอบได้อาตมาให้สองบาท”

“ถวายตัวครับ” บุรุษที่นั่งแถวหน้าตอบ

“เป็นอย่างไร ถวายตัวเป็นอย่างไร ขยายความหน่อยซิ”

“ก็มอบตัวขอขมาล่างเวรล่างกรรมนะครับ”

“ผิด ใครจะตอบอีก คราวนี้ขึ้นจากสองบาทเป็นสี่บาทถ้าตอบถูก”

“ถวายมีดครับ” บุรุษคนเดิมตอบอีก เขาอยากได้เงินจากท่านไปเป็นขวัญถุง

“ถวายอย่างไร”

“วางไว้ที่เท้าของท่านครับ”

“ไม่ถูก ใครตอบถูกอาตมาให้สองหมื่น” ท่านเพิ่มรางวัลให้

๕,๐๐๐ เท่า

“เอาใส่พานถวายครับ” บรูซอีกคนตอบ

“ผิด เอาละ อาตมาจะเฉลย ถ้าให้ตอบอีกเดี่ยวอาตมาจะต้องเสียสองหมื่น” แล้วท่านจึงเฉลยว่า

“ถวายที่แขน คือใช้มีดอีโต้ฟันแขนพระเกือบขาด ทันใดนั้นประตูปุบสก็ทรุดลงมา แล้วแผ่นดินตรงนั้นก็แยกสูบเขาลงไป เขาก็ร้องให้แม่ช่วย แม่ก็ใจดีเหลือเกิน ลูกกำลังจะฆ่าก็ไม่โกรธ แม่ก็นั่งคุกเขากราบแม่ธรณี ขอขมาแม่ธรณีแทนลูก เพราะแม่ยกโทษให้ลูกแล้ว ขอแม่ธรณีอย่าสูบลูกลงไปเลย แม่ธรณีก็สูบลูกลงไปท่ามกลางสายตาคณประมาธร้อยเศษ เอวังก็มีด้วยประการฉะนี้” ท่านจบด้วยสำนวนเทศน์อีกครั้ง นานาศาสนิกต่างเปล่งเสียงสาธุการกันถ้วนทั่ว

“เอาละ ที่นี้อาตมาก็จะมอบของที่ระลึกไปเป็นที่ระลึกเพราะโยมปฏิบัติมาครบเจ็ดวันเจ็ดคืนในคืนนี้แล้ว” ผู้ปฏิบัติที่เป็นชาวพุทธคิดว่าท่านจะให้เครื่องรางของขลัง อาจเป็นพระสมเด็จฯหรือไม่ก็ตะกรุดกันภัยกันผี ศาสนิกอื่น ๆ ก็คิดเช่นเดียวกัน คนเคร่งน้อยคิดว่าจะเก็บไว้เป็นที่ระลึก ส่วนคนที่เคร่งมากเกรงว่าจะผิดต่อคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ จึงคิดว่าจะนำไปมอบให้ญาติพี่น้องหรือเพื่อนที่เป็นชาวพุทธ ท่านพระครูรู้ความคิดของพวกเขา จึงพูดว่า

“อาตมาไม่ได้จะให้เครื่องรางของขลัง แต่จะให้ธรรมะที่ทุกคนไม่ว่าจะนับถือศาสนาอะไรก็สามารถนำไปปฏิบัติได้ และถ้าโยมปฏิบัติได้จริงก็ถือว่าโยมได้เพชรได้ทองไปคนละกิโล แต่ถ้าปฏิบัติไม่ได้ ก็ไม่เกิดประโยชน์ใตผลแต่ประการใด ธรรมะที่อาตมาจะให้ เป็นพุทธภาษิตที่มาจาก ขุททกนิกาย ชาดก พระไตรปิฎกเล่มที่ ๒๕ ข้อ ๒๒ หน้า ๓๖ ความว่า

“อตุตา หิ อตุตโน นาโถ โโก หิ นาโถ ปโรธिया
อตุตนา หิ สุนนเตน นาถิ ลกถิ ทุลลภ
คนแลเป็นที่พึ่งของตน บุคคลอื่นใครเล่าจะเป็นที่พึ่งได้
ก็บุคคลมีตนฝึกฝนดีแล้ว ย่อมได้ที่พึ่งที่บุคคลได้โดยยาก”

ทันทีที่ท่านอัญเชิญพระพุทธรูปมาประดิษฐานลง เสียงยามประจำ
หมู่บ้านตีแผ่นเหล็กสิบครั้งก็ดังขึ้น ท่านจึงกราบพระรัตนตรัยโดย
อาจารย์ยุพินบอกให้ทุกคนนั่งคุกเข่าประนมมือ พระอาจารย์ว่านำ
อรหํ สมมาสมพุทโธ ภควา ... ผู้ปฏิบัติว่าตามไปจนถึง ...
สงฆ์ นามิ จากนั้นพระอาจารย์จึงออกจากหอประชุมโดยมี
นายขุนทองหิ้วยามตามหลังไป ผู้ปฏิบัติกราบขอขอบคุณอาจารย์ยุพิน
หนึ่งครั้งไม่แบมือ แล้วจึงเดินเป็นแถวออกจากหอประชุมไปยังที่พัก

๑๗

บทเรียนราคาแพง

พิธีปิดการอบรมเริ่มขึ้นเวลา ๙.๐๐ น. แม่พินให้ผู้ปฏิบัติ
ธรรมมาพร้อมกันที่หอประชุมภาวนา-กรศรีทิพา เวลา ๐๘.๓๐ น.
เพื่อซักซ้อมความเข้าใจและการปฏิบัติตนตามขั้นตอนของพิธีลา
กรรมฐาน เริ่มตั้งแต่กราบพระอาจารย์ซึ่งจะมาเป็นประธานในพิธี
ปิดการอบรมทุกครั้ง เว้นเสียแต่ว่าท่านมีกิจธุระจำเป็นที่ต้องไป
ปฏิบัติศาสนกิจในฐานะที่เป็นเจ้าคณะอำเภอพรหมบุรี หากเป็น
กรณีนี้ พระมหาบุญซึ่งเป็นรองเจ้าอาวาสจึงจะมาเป็นประธานแทน
สภาระของพิธีลากรรมฐานก็คือ ให้ผู้ปฏิบัติธรรมซึ่งได้
ปฏิบัติมาครบเจ็ดวันเจ็ดคืนแล้วได้ลากรรมฐานคือลาจากเพศ
นักบวชผู้หนุ่มสาวห่มขาวมาเป็นผู้ครองเรือนตามเดิม จึงต้องลา **ศีล ๘**
หรือ **อัฐศีล** มาสมาทาน **ศีล ๕** หรือ **เบญจศีล** ในพิธี มีการขอ
ขมาลาโทษพระรัตนตรัย พระกรรมฐาน ครูอุปัชฌาย์อาจารย์
พระอาราม พัทธสีมา ดันโพธิ์ พระเจดีย์ พระพุทธรูป และ
พระอาจารย์ โดยตั้ง **นโม** สามจบพร้อมกัน จากนั้นอาจารย์ยุพิน
เป็นผู้กล่าวนำ ผู้ปฏิบัติธรรมว่าตาม ดังนี้

วณทามิ พุฑฺธํ สพุพ เม โทสํ ขมถ เม ภนฺเต

วณทามิ ฌมฺมํ สพุพ เม โทสํ ขมถ เม ภนฺเต

วณทามิ สงฺขมํ สพุพ เม โทสํ ขมถ เม ภนฺเต

วณทามิ กมฺมฏฺจานํ สพุพ เม โทสํ ขมถ เม ภนฺเต

วณทามิ คุรุปชฺฌายาจรียคุณฺโณ สพุพ เม โทสํ ขมถ เม ภนฺเต

วณทามิ อารามะ พุทธสีมา โปธิรุกข์ เจติย พุทธรูป
สพพ เม โทสี ขมถ เม ฆนเต

ข้าพเจ้าขอวันทาพระพุทธรเจ้า พระธรรมเจ้า พระสังฆเจ้า
ขอพระพุทธรเจ้า พระธรรมเจ้า พระสังฆเจ้า จงอดโทษของข้าพเจ้า
ทั้งปวง

ข้าพเจ้าขอวันทาพระกรรมฐาน ครูอุปัชฌาย์อาจารย์
ขอพระกรรมฐาน ครูอุปัชฌาย์อาจารย์ จงอดโทษของข้าพเจ้าทั้งปวง
ข้าพเจ้าขอวันทาพระอาราม พัทธสีมา ต้นโพธิ์ พระเจติย
พระพุทธรูป ในอารามนี้ ขอพระอาราม พัทธสีมา ต้นโพธิ์
พระเจติย พระพุทธรูป ในอารามนี้ จงอดโทษของข้าพเจ้าทั้งปวง
อาจริเย ปมาเทน ทวารตฺตเยน กตํ สพฺพํ อปรารํ
ขมตุ โน ฆนเต

ความผิดพลาดทั้งปวง ที่ข้าพเจ้าทั้งหลายกระทำแล้ว ด้วย
กายก็ดี ด้วยวาจาก็ดี ด้วยใจก็ดี ต่อหน้าก็ดี ลับหลังก็ดี โดยเจตนา
ก็ตาม ไม่เจตนาก็ตาม ในพระอาจารย์ ขอพระอาจารย์จงอดโทษ
เหล่านั้น ให้แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย ด้วยเทอญ
(กราบพร้อมกัน ๓ ครั้ง)

นอกจากขอขมาพระรัตนตรัย พระกรรมฐาน ครูอุปัชฌาย์
อาจารย์ พระอาราม พัทธสีมา ต้นโพธิ์ พระเจติยและพระพุทธรูป
แล้ว ต้องขอขมาต่อผู้ปฏิบัติธรรมด้วยกันในกรณีที่ได้ล่วงเกินกันไว้
จะโดยตั้งใจหรือไม่ได้ตั้งใจก็ตาม เพื่อจะได้ไม่ต้องมีบาปติดตัวกลับ
ไปบ้าน เสรีจพิฐ์ขอขมา ตัวแทนผู้ปฏิบัติธรรมนำพานดอกไม้ธูป
เทียนเข้าไปถวายพระอาจารย์ จบแล้วผู้ปฏิบัติธรรมแผ่เมตตาและ
อุทิศส่วนกุศล จากนั้นจึงร่วมร้องเพลงสวดติ่มหาราชา และ เพลง
สรรเสริญพระบารมี เป็นลำดับสุดท้าย

บทเรีจนราดาณพ

เพลงสดุดีมหาราชา

ขอเดชะองค์พระประมุขภูมิพล

มิ่งขวัญปวงชนประชาชาติไทย

มหาราชชาติดิยะภูวนัย

ดุจร่มโพธิ์ร่มไทรของปวงประชา

ขอเดชะองค์สมเด็จพระราชินี

คู่บุญบารมีจักรีเกริกฟ้า

องค์สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาราชา

ข้าพระพุทธเจ้าขอสดุดี

อ่าองค์พระสยามบรมราชันย์ขวัญหล้า

เปล่งบุญญาสมสง่าบารมี

มองข้าพระพุทธเจ้าน้อมเกล้าขออัญชูลี

สดุดีมหาราชา สดุดีมหาราชนี (ข้า)

เพลงสรรเสริญพระบารมี

ข้าวรพุทธเจ้า

เอามโนและศิระกราน นบพระภูมิบาลบุญดิเรก

เอกบรมจักริน

พระสยามมินทร์ พระยศยิ่งยง

เย็นศิระเพราะพระบริบาล

ผลพระคุณ ฐ รักษา ปวงประชาเป็นสุขศานต์

ขอบันดาล ฐ ประสงค์ใด

จงสฤษฏ์ตั้งหวังวรหฤทัย ดุจดวายเป็น ชโย

ขั้นตอนต่าง ๆ ดังกล่าวมานี้ หากเป็นเรื่องของการสวดมนต์ ซึ่งเป็นภาษาบาลี ศาสนิกอื่นที่มีเชื้อชาวพุทธอาจจะบางส่วนได้หากคิดว่าจะขัดกับคำสอนในศาสนาของตน แต่การร้องเพลงสดุดีมหาราชาและเพลงสรรเสริญพระบารมี ทุกคนไม่ว่าจะนับถือศาสนาอะไรจะต้องร้อง เพราะจะเกิดเป็นชาติขึ้นมาได้ก็ด้วยพระบารมีของพระมหากษัตริย์ที่ทรงเป็นผู้นำในการรวบรวมกลุ่มคนที่กระจัดกระจายกันอยู่ให้มารวมกันเป็นชาติที่เข้มแข็งและมั่นคงเพื่อจะได้มีกำลังต่อสู้กับศัตรูที่มารุกราน

เมื่อเป็นชาติแล้วก็ต้องมีหลักใจ คือศาสนาซึ่งแต่ก่อนมีสองศาสนา คือ พระพุทธศาสนา กับ ศาสนาพราหมณ์ ในเวลาต่อมาเมื่อศาสนาอื่น ๆ เกิดขึ้นในโลกและเผยแพร่เข้ามาในราชอาณาจักรไทย พระมหากษัตริย์ก็ไม่ทรงห้ามหรือกีดกัน ทรงให้การอุปถัมภ์ศาสนาอื่น ๆ ด้วย กล่าวคือ ทรงเป็นศาสนูปถัมภกและทรงให้เสรีภาพแก่พลสกนิกรของพระองค์ที่จะเลือกนับถือศาสนา เพราะฉะนั้นจึงเป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคนที่ต้องจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ และช่วยกันธำรงไว้ให้อยู่คู่ผืนแผ่นดินไทยไปตราบนานเท่านาน

จบเพลงสรรเสริญพระบารมีแล้ว พระอาจารย์ก็ลุกจากอาสนะ เดินออกจากหอประชุมไป ผู้ปฏิบัติธรรมนั่งประนมมือ เมื่อท่านเดินออกไปแล้วจึงพากันไปกราบลาอาจารย์ยุพิน แล้วแยกย้ายกันกลับที่พักไปเก็บของ ขณะนั้นเวลา ๙.๔๐ น. คิดว่าจะไปกราบพระอาจารย์ที่กุฏิของท่านในเวลา ๑๐.๐๐ น. และฟังท่านตอบปัญหาญาติโยมจนถึง ๑๑.๐๐ น. จึงไปรับประทานอาหารที่โรงครัว จากนั้นจึงเดินทางกลับบ้าน

เมื่อท่านพระครูเข้ามาในกุฏิก็พบเก้าอี้และโยมพ่องไสนั่งรออยู่หน้าอาสนะ ท่านมิได้ทักทายแต่เดินขึ้นไปยังชั้นบนของกุฏิ

และบอกให้นายขุนทองมาเชิญสองสามีภรรยาไปพบท่านข้างบน
ประเดี๋ยวนึงเถ่าแก่เสีงและภรรยาที่ขึ้นไปและทำความเคารพท่าน
ด้วยการกราบเบญจางคประดิษฐ์

“โยมฟ้องเสีงก็จะมาเข้ากรรมฐานด้วยหรือ” ท่านถามยิ้มๆ ทั้ง
ที่รู้ว่าหล่อนต้องดูแลร้านแทนสามี

“โยมทิ้งร้านไม่ได้หรือจะหลวงพ่อ เดี่ยวลูกค้าหนีหมด ตอน
นี้เริ่มมีคู่แข่งแล้วละ” หล่อนกราบเรียน แล้วบอกเหตุผลที่มาส่งสามี
ว่า

“ที่โยมมาส่งเสีงเขาเพราะโยมอยากได้บุญ จึงยอมปิดร้าน
ครึ่งวัน”

“อ้อ. อย่างนั้นหรือ อาตมานึกว่าโยมจะมากินข้าววัดป่า
มะม่วง วันนี้มีแกงส้มกับต้มผักกาดดอง ของโปรดโยมไม่ใช่หรือ”

“แหม. โยมอุตสาหัไม่พูดว่า ที่โยมมาก็เพื่อจะมากินแกงส้ม
กับต้มผักกาดดองนี้แหละละ แสดงว่าหลวงพ่อบอกว่าโยมจะมาเลย
สั่งให้แม่ครัวทำไว้ต้อนรับโยม” โยมฟ้องเสีงกราบขอบคุณท่านหนึ่ง
ครั้ง

“อาตมาไม่ได้สั่งหรือโยม แม่ครัวเขาทำเอง ทำทุกวันเลย”
ท่านเฉลย

“ถ้าอย่างนั้นวันเสีงกลับโยมจะมารับอีก จะได้มากินอย่าง
สบายใจไม่ต้องกังวลว่าจะมารบกวนหลวงพ่อ” โยมฟ้องเสีงพูดอย่าง
โล่งอก เห็นเถ่าแก่เสีงไม่พูดไม่จา ท่านพระครูจึงทักขึ้นว่า

“โยมเถ่าแก่ทำไมไม่คุยบ้างละ นิ่งนิ่งเสีง พูดบ้างซี”

“ขอประทานโทษ ในเมื่อหลวงพ่อให้พูด ผมก็จะพูดตรงๆ
เลยว่ หลวงพ่อกับอาใส่ไม่เปิดโอกาสให้ผมพูดนะครับ ต้อง
ขอประทานโทษที่ผมกราบเรียนตรงๆ”

“อาตมาก็ต้องขอประทานโทษโยมเถ่าแก่ด้วย ที่เสียมรรยาทไปหน่อย เอาละอยากพูดอะไรก็พูดมาได้เลย โยมฟ้องใส่อนุญาตให้เถ่าแก่พูดบ้างนะ” ท่านขออนุญาตโยมฟ้องใสด้วยใบหน้ายิ้มๆ

“ผมก็ไม่ทราบจะพูดอะไร เอาเป็นว่าผมฟังอย่างเดียวดีกว่า นิมนต์หลวงพ่อกุญกับอาใสต่อเถิดครับ” เขาประนมมือขึ้นนิมนต์

“ไม่เป็นไร โยมไม่ทราบว่าพูดอะไรก็ไม่เป็นไร แต่อาตมาทราบว่าพูดอะไรกับโยม” ท่านเจ้าของกุฏิบอกอาคันทุกะผู้ได้ดวงตาเห็นธรรม

“นิมนต์หลวงพ่อกุญครับ” เขาพูดพร้อมกับประนมมือนิมนต์อีก

“เอะ อาตมาจะถาม โยมจำได้ไหมว่าโยมถามอะไรอาตมาในวันกลับจากอินเดียและโยมมาส่งอาตมาที่วัด” เถ่าแก่เสียงตอบว่า

“ผมถามหลายเรื่อง หลวงพ่อจะให้ผมจำเรื่องไหนครับ”

“เรื่องที่เรากุญกันมาในรถยังงี้ละ อาตมาเล่าให้โยมฟังว่า คนที่มาเข้ากรรมฐานไม่ใช่จะมาด้วยศรัทธาไปเสียหมดทุกคน ส่วนใหญ่มาตามคนอื่น คือเห็นคนอื่นมาก็มาบ้าง บางพวกมาด้วยอำนาจของโลภะ บางพวกมาด้วยอำนาจของโทสะ เช่นโกรธผัว เลยหนีมาเข้ากรรมฐานประชดผัว”

“จำได้แล้วครับ ผมถามว่า แล้วประชดเมียมีบ้างไหม หลวงพ่อตอบว่า ยังไม่เคยเจอ ต่อไปอาจจะมาก็ได้ แล้วมีหรือยังครับ” เขากราบเรียนถาม

“ก็จะมาเข้าวันนี้แหละ อันที่จริงเขาไม่ได้ตั้งใจจะมาเข้ากรรมฐาน เขาจะมาให้อาตมาช่วยตามผัว ผัวเขาเป็นถึงผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่ กรมการศาสนา แต่งงานกันมาสิบปีไม่มีลูก เมียก็ชอบเล่นไพ่ วันไหนเสียไพ่มาค่าผัวไฟแลบเลย พอตีผัวเขามาเข้า

กรรมฐานเพราะกลัวใจที่เมียดำ มาเข้าเจ็ดวัน ความจริงต้องกลับวันนี้ อาตมาเลยตัดสินใจให้เขาอยู่ต่ออีกเจ็ดวัน”

“เขาก็จะได้เข้าอีกหนึ่งรอบใช่ไหมครับ ส่วนผมต้องขอกภัยที่กราบเรียนหลวงพ่อบอกว่าอีกสามวันผมจะมา แต่พอผมมานึกได้ว่าผมต้องเข้ากรรมฐานเจ็ดวันก่อนแล้วจึงเรียนบาลีอีกสามวัน ผมก็เลยรอให้รุ่นนี้ปฏิบัติครบเจ็ดวันไปก่อน พอมาเข้าจะได้เริ่มต้นพร้อมรุ่นใหม่เลย ผมเลยอธิษฐานจิตขอให้หลวงพ่อรู้ว่าผมจะมาวันนี้” ท่านพระครูบอกเขาว่า

“อาตมาไม่ได้รู้เพราะโยมอธิษฐานจิตหรรอก แต่รู้ตั้งแต่ที่โยมพูดวันนั้นแหละ”

“หรือครับ แสดงว่าผมอธิษฐานไม่สำเร็จ” ถ้าแกล้งรู้สึกผิดหวังเล็กน้อย

“ไม่ใช่ไม่สำเร็จ แต่เพราะอาตมารู้แล้วก็เลยไม่อยากจะเอาละ ได้เวลาลงรับแขกแล้ว ไป ลงไปดูคนมาให้ตามตัวกัน หนึ่งหน้าละห้อยรออยู่ข้างล่างแล้ว”

สองสามมีภรรยากราบท่านสามครั้งแล้วจึงเดินตามท่านลงมา ยังชั้นล่างของกุฏิ มีผู้มาถามปัญหา มาให้ช่วย มาขอโชคลาภ และมาทำบุญรออยู่เต็มจนล้นออกไปข้างนอก เมื่อนายสมชายซึ่งนั่งรออยู่ข้างล่างนำกราบพระรัตนตรัยหลังจากท่านพระครูนั่งยังอาสนะแล้ว สตรีอายุประมาณสี่สิบก็พุ่มพายน้ำตา กราบเรียนท่านว่า

“หลวงพ่ोज้าขา ช่วยตามสามมีให้ฉันหน่อย ตัวฉันออกจากบ้านไปเจ็ดวันแล้วไม่รู้ไปตายที่ไหน” หล่อนขึ้นต้นด้วย สามมี แล้วเปลี่ยนมาเป็น ตัว เพราะกำลังโศกเศร้าและสับสน ท่านเจ้าของกุฎิรู้ว่าหล่อนลัดคิว จึงพูดกับผู้ที่ถูกหล่อนลัดคิวว่า

“ขอประทานโทษญาติโยมที่ถูกลัดคิว โยมคนนี้เขาทุกข์มาก

หากไม่ได้พูดก่อนอาจจะถึงกับอกแตกตาย อาตมาไม่อยากให้เขามาตายที่กุฎินี้ จึงต้องขอร้องแทนเขาด้วย” ท่านตั้งใจพูดให้แรง ขึ้นพูดนุ่มนวลชวนฟัง หล่อนก็จะไปกันใหญ่ ต้องใช้ไม้แข็งจึงจะช่วยหล่อนได้ ส่วนไม้อ่อนใช้กับหล่อนไม่ได้ผล

“ว่าอะไรนะโยม ไหนพูดใหม่อีกทีซี” ท่านสั่ง หล่อนจึงพูดซ้ำอีกว่า

“ช่วยตามผัวให้ฉันหน่อย ผัวฉันออกจากบ้านไปเจ็ดวันแล้วไม่รู้ไปตายहांที่ไหน” คราวนี้ สามีหายไปแล้ว แต่ ผัว นอกจากนั้นยังเพิ่ม हा หลังคำว่า ตาย ด้วย ท่านพระครูยังคงใช้ไม้แข็งด้วยการพูดดุๆว่า

“ผัวเผอิญที่ไหน อาตมาไม่ได้เป็นพระรับจ้างตามผัว โยมไปทำอะไรเขาละ เขาถึงได้ออกจากบ้านไป” ท่านถามหาสาเหตุทั้งที่ทราบดีอยู่แล้ว

“ฉันไม่ได้ทำอะไรมัน อยู่ๆมันก็ชนเสื่อผ้าออกจากบ้านไปตายที่ไหนก็ไม่รู้” นางยังคงพูดแบบเดิมๆ

“ไม่ได้ทำอะไรแล้วทำไมเขาถึงหนีไปละ อย่าโกหกนะ ถ้าโกหกอาตมาจะไม่บอกว่าทำอย่างไรผัวถึงจะกลับ ไหนบอกใหม่ซิว่าไปทำอะไรเขา”

“ก็แค่ดำไปนิตเดียวเอง” หล่อนพูดเสียงอ่อยๆ

“ดำไปนิตเดี่ยวนะ ดำว่ายังไง บอกมาตามตรงนะ” ท่านรุกเพราะต้องการตัดสินดานหล่อน หล่อนดำผัวจนติดเป็นนิสัย แล้วนิสัยก็กลายเป็นสันดาน โบราณว่า สันดอนนั้นชุดได้ แต่สันดานชุดไม่ได้ แต่วันนี้ท่านจะใช้เมตตาชุดสันดานหล่อน มีท่านผู้เดียวเท่านั้นที่จะชุดได้ เห็นท่านเอาจริง สตรีวัยสี่สิบก็เกิดความกลัว จึงกราบเรียนท่านตามตรงว่า

“อ้อ ... ฉันตำหนิว่า ไอ้ผีเสื้อเขียว จะ” แม้จะไม่ได้พูดปิด หากก็เก็บอีกประโยคไว้ด้วยคิดว่าท่านไม่รู้ แต่แล้วก็ต้องตกใจเมื่อท่านพูดขึ้นว่า

“ทำไมจะไม่รู้ว่า โยมบอกมาแค่ครั้งเดียว ถ้าไม่บอกมาอีก ครั้งอาตมาก็จะถือว่าหมดเวลาของโยม จะเรียกตามคิวแล้ว นี่อาตมาไม่ได้ขู่นะ”

“เดี๋ยวจะ เดี่ยวจะ ฉันจะบอกเดี๋ยวนี้ หลวงพ่อต้องช่วยฉันนะจ๊ะ” หล่อนละล้าละลักด้วยกลัวท่านจะไม่ช่วย หล่อนทนทุกข์มาเจ็ดวันเจ็ดคืนจะบ้าตายอยู่แล้ว พอดีมีคนเดียวแนะนำให้นำมาที่วัดนี้ เขาบอกว่าสมภารท่านช่วยแก้ปัญหาก็ได้ แต่ถ้าไม่ได้หล่อนจะยอมตายอยู่ตรงนี้ ไม่มีเรียวยแรงที่จะไปไหนได้อีก

“ว่ายังไงล่ะ จะบอกก็บอกมาจะได้ไม่เสียเวลาคนอื่น” ท่านเร่งอีก

“จ๊ะๆ คือฉันดำเขาไปสองคำ ดำว่า ไอ้ผีเสื้อเขียว ไอ้หน้าเหี้ย จะ” คราวนี้หล่อนเปลี่ยนจาก มัน เป็นเขา เพราะเริ่มรู้ตัวว่าพูดจาไม่สุภาพ

“แล้วสามีเขายังไงบ้าง” ท่านพระครูเปลี่ยนจาก ผัว มาเป็น สามี เมื่อเห็นหล่อนเริ่มจะรู้สำนึก

“เขาก็บอกว่าเขาไม่รู้ว่าฉันเอาเหี้ยมาทำสามีตั้งแต่เมื่อไร เขาเป็นมนุษย์เลยต้องขอลา แล้วเขาก็ออกจากบ้านไป ไม่รู้ว่าเป็นตายร้ายดีอย่างไรบ้าง ฉันเป็นห่วงเขาจ๊ะ” หล่อนเปลี่ยนสำนวนการพูดให้ฟังดูดีขึ้น กระนั้นก็มีเสียงบุรุษตะโกนมาจากด้านหลังว่า

“หลวงพ่อกับ ถ้าเป็นเมียผมด่าอย่างนี้ รับรองผมเตะสลบเลย ผู้หญิงคนนี้มีผีเสื้อติดกับเทวดาแต่กลับไม่รู้คุณค่า” ถ้อยคำของบุรุษนั้นทำให้สตรีสามีหายถึงกับร้องไห้โฮด้วยสำนึกได้ หล่อนไม่โกรธ

บุรุษที่ตำหนิหล่อนแม่แต่น้อย

“เอาละ ไม่ต้องร้องไห้ เดี่ยวอาตมาจะบอกวิธีแก้ให้” ท่านคิดว่าจะต้องให้บทเรียนราคาแพงแก่หล่อน ไม่เช่นนั้นหล่อนก็จะไม่หลาบจำ สตรีนั้นหยุดร้องไห้และตั้งอกตั้งใจฟัง

“อาตมาดูหน้าโยมแล้วโยมกุศลไม่พอ ต้องสร้างกุศลเพิ่มอีก ร้อยละ๗๐ อาตมาช่วยได้แค่ ๒๐ อีก ๗๐ โยมต้องสร้างเอง จะไหวไหม ถ้าไม่ไหวสามีไม่กลับแน่นอน เพราะโยมมีกุศลอยู่ร้อยละ ๑๐ เท่านั้น”

“ไหวจะหลวงพ่อก หลวงพ่อกจะให้ฉันทำอะไรฉันก็จะทำทุกอย่าง ถึงจะใช้ให้ฉันไปตายฉันก็จะไปจะ” หล่อนพูดจาน่าสงสาร

“ไม่ถึงกับตายหรอก แค่เฉียดๆ เอาละ อาตมาจะบอกว่าวิธีสร้างกุศลก็คือ ให้โยมเข้ากรรมฐานวันนี้เลย โชคดีที่รุ่นที่แล้ววิตวันนี้ เดี่ยวบ่าโยมรุ่นใหม่ก็จะเริ่มอีก โยมโชคดีที่มาทันรุ่นนี้พอดี ถ้ามาช้ากว่านี้สามีไม่กลับแน่นอน” ท่านย่าและเหตุการณ์จะเป็นตามนั้นจริงๆ

“โยมต้องตั้งใจปฏิบัตินะ ต้องเปลี่ยนตัวเองให้เป็นคนใหม่ เลิกเล่นไฟ เลิกด่าสามี ทำได้ไหม”

“เลิกด่าสามีอย่างเดียวไม่ได้หรือจะ ส่วนไฟนั้นฉันติดเสียแล้ว คงเลิกไม่ได้”

“เลิกไม่ได้ก็เลิกด่าสามีไม่ได้ พอเสียไฟกลับมาบ้านก็ด่าสามี ทุกครั้งไม่ใช่หรือ เอาละ ถ้าเลิกเล่นไฟไม่ได้ก็เอวัง อาตมาก็ช่วยไม่ได้ ไม่ต้องถามว่าไม่มีวิธีอื่นหรือ เพราะถ้าไม่ใช่วิธีที่อาตมาว่ามานี้ สามีไม่กลับ” ท่านรู้ว่าหล่อนกำลังคิดที่จะตอรอง จึงพูดดักคอไว้ก่อน

“ฉันไม่มีชุดแม่ชีมาจะ จะทำยังไงดีจ๊ะ”

“ไม่เป็นไร เดี่ยวให้แม่พินพาไปซื้อที่จังหวัดสิงห์ สมชายช่วย

ขับรถไปให้ด้วย” ท่านหันไปสั่งนายสมชาย แล้วถามสตรีนั้นว่า

“มีเงินมาพอไหม ถ้าไม่พอเอาตมาจะให้”

“พอจะ”

“ถ้าอย่างนั้นไปเดี๋ยวนี้เลย ตามลูกศิษย์เอาตมาไป เขาจะพาไปหาแม่พิน” หล่อนกราบท่านสามครั้ง รู้สึกสขกายสบายใจราวกับว่าสามีกลับมาแล้ว

เมื่อสตรีนั้นลุกออกไป ท่านพระครูจึงถามสตรีที่อยู่ ณ ที่นั้นว่า

“โยมผู้หญิงในที่นี้มีใครชอบด่าสามีบ้าง” ไม่มีผู้ใดยอมรับ ท่านรู้ว่ามียูเจ็ดรายที่มาแบบเดียวกับสตรีที่ลุกออกไป ทว่าพวกหล่อนไม่กล้าแสดงตัว ท่านจึงพูดอีกว่า

“ไม่เป็นไร ไม่ยอมรับก็ไม่มีไร แต่เอาตมาเห็นว่ามีอยู่เจ็ดราย ถ้าใครไม่เชื่อเอาตมาจะชี้ให้ดูทีละคน เอาไหม”

“ไม่เอาค่ะ” สตรีเจ็ดคนร้องขึ้นพร้อมกัน ผู้ที่นั่ง ณ ที่นั้นจึงพอจะเดาได้ว่าสตรีเจ็ดนางที่ปฏิเสธนี้แหละ ที่ชอบด่าสามี

“หลวงพ่อกะ เพื่อนดิฉันคนหนึ่งเขาชอบด่าสามี แต่ตอนนี้เลิกด่าแล้วค่ะ” สตรีวัยเดียวกับคนที่ลุกออกไปพูดขึ้น

“ทำไมถึงเลิกละ หรือว่าโยมแนะนำเขาให้มาเข้ากรรมฐานที่วัดนี้”

“ไม่ได้แนะนำค่ะ แต่เขาแอบเล่าให้ดิฉันฟังว่า ...” หล่อนไม่พูดต่อ ผู้ที่นั่ง ณ ที่นั้นอยากรู้และสงสัยว่าโยมหล่อนจึงหยุดไปเสียเฉยๆ

“อ้าว หยุดเสียทำไม เล่าต่อซิ” ท่านพระครูบอกหล่อน

“แล้วหลวงพ่อย่าว่าดิฉันทะเล้งลามกนะคะ หากจะว่าก็ให้ว่าเพื่อนของดิฉันเพราะเขาเป็นคนเล่า” หล่อนตั้งเงื่อนไข ท่าน

ความลับในสังสาร

เจ้าของกฏจึงใช้วิธีชาวเสียดด้วยการถามญาติโยมที่หนึ่ง ณ ที่นั้นว่า

“ใครอยากฟังให้ยกมือขึ้น อาตมาจะขอใช้สิทธิ์เลือกเสียงข้างมาก” ปรากฏว่าทุกคนยกมือ ท่านจึงตั้งเงื่อนไขอีกว่า

“ถ้าอยากฟังก็ต้องอย่าว่าโยมคนเล้าทะเล้งลามก หากจะว่าก็ให้ว่าเพื่อนเขาแทนเพราะเพื่อนเขาเป็นคนเล้า ตกลงใหม่”

“ตกลงค่ะ / ตกลงครับ”

“เอาละ โยมเล้าต่อได้ เพื่อนโยมเล้าว่ายังไง” สตรีนั้นจึงเล้าต่อว่า

“เพื่อนดิฉันเขาเล้าว่า ที่เขาเลิกดำสามีเพราะยิ่งดำก็ยิ่งลูกดกหัวปีทำยปี เขาชี้เกียดเล้งลูก เลยหยุดดำค่ะ” เสียงหัวเราะคิกคักดังมาจากโยมผู้ชาย ส่วนโยมผู้หญิงอายเหนียมไปตามๆกัน สมภารวัดป่ามะม่วงไม่หัวเราะ หากก็ไม่หน้าบึ้ง เรื่องของผู้ครองเรือนท่านไม่สนใจเพราะท่านเป็นผู้ละเรือนมาเป็นนักบวชแล้ว กระนั้นท่านก็ต้องมาช่วยแนะนำเรื่องการแก้ปัญหาให้แก่ผู้ครองเรือนเป็นการใช้กรรมให้กับคนที่เคยเกิดร่วมกันมาในชาติก่อนๆ

แม่ผัวตัวร้ายที่อิจจาริษาท่านเพียงเพราะท่านสวยกว่าก็กลับไปแล้ว หลังจากที่ถูกบีบตีจี้มๆจ้ำๆอยู่เจ็ดวัน แม้นางจะไม่ได้อะไรกลับไปเพราะความร้ายกาจที่ติดตัวมาจากชาติก่อน หากท่านได้ คือได้ใช้กรรมโทษฐานที่เคยเกลียดนาง นางมากินมานอนในวัด ท่านเจ็ดวันโดยไม่ทำบุญแม้แต่บาทเดียว ก็เท่ากับมาให้ท่านใช้กรรม

อันที่จริงท่านก็ไม่ได้สนใจว่าใครจะบริจาคหรือไม่ เพราะท่านรู้ว่า คนมีบุญ จะมาทำบุญกับท่านมากมาย และท่านก็นำปัจจัยที่คนมีบุญนำมาบริจาคนี้แหละมาสงเคราะห์ญาติโยมที่มาเข้ากรรมฐาน แม่ผัวของท่านไม่ใช่ว่าจะไม่มีเงิน นางมีเงินซื้อเพชรซื้อทองสะสมไว้ แต่ไม่บริจาคทานเลย เมื่อเป็นดังนั้นนางก็จะเกิดเป็น

คนยากจนขัดสนในชาติต้อๆไป ท่านระลึกนึกถึงพระพุทธรวงนะที่มา
ในพระไตรปิฎก เล่มที่ ๑๔ ข้อ ๕๙๖ หน้า ๓๘๕ ว่า “กมุข สตุเต
วิภชติ ยทิทึ หีนปฺปณิตตาย - กรรมย้อมจำแนกสัตว์ คือ ให้
ทรามและประณีต”

ขณะนั้นเวลา ๑๑.๐๐ น. ท่านจึงบอกญาติโยม ณ ที่นั้นว่า
“ไปรับประทานอาหารกันก่อน ปายสองโมงค่อยมากุยกัณฑ์ต่อ”
ทุกคนกราบท่านสามครั้งแล้วพากันลุกออกไป ท่านพูดกับเจ้าแก็เส็ง
และโยมฟองใส่ว่า

“เห็นหรือยังโยมคนที่ดำผิวไฟแลบนะ ประเดี๋ยวก่อนปายโมง
ผิวเขาจะมาหาอาตมาที่กุฎิ ต้องเดี๋ยวมกันไว้ก่อนว่าอย่าให้เมียเห็น ไว้
ให้โยมผู้หญิงสงบจิตสงบใจได้ค่อยให้เจอกันวันท้ายๆ เดี๋ยวยอมสอง
คนไปรับประทานอาหารกันก่อน อิกยี่สิบนาที่ปายโมงค่อยมา
พบอาตมาที่นี้ อาตมาจะแนะนำให้รู้จักผอ.คนที่ถูกเมียเปลี่ยน
หน้า” ท่านพูดยิ้มๆ

“ส่วนโยมพอทานข้าวเสร็จก็จะกลับเลย จึงขอกราบ
นมัสการลา” โยมฟองใสกราบเรียน

“กลับอย่างไรล่ะ” ท่านถาม

“เดี๋ยวกอนขับรถจะแวะมารับคะ พอดีโยมใช้เขาไปธุระ
ที่นครสวรรค์ ประมาณปายโมงคงมาถึง โยมจะไปนั่งรอที่หน้าวัด
อ้อ.ลืมไป คนขับเขาฝากเงินมาถวายหลวงพ่อเพราะคงไม่มีโอกาส
ได้เข้ามาถวายด้วยตนเอง เขาเกรงใจหลวงพ่อคะ” หล่อนหยิบซอง
สี่ข้างข้างในบรรจุธนบัตรใบละร้อย ๒๐ ใบออกมาจากกระเป๋าถือ
แล้วประเคนท่าน

“กลับไปเขาโชคดีถูกลี้อตเตอร์รางวัลที่สอง เขาตั้งใจจะถวาย
หลวงพ่อสองพันคะ แล้วเขาก็ฝากกราบเรียนหลวงพ่อว่า เขาเลิก

เล่นหวายแล้ว เพราะเขาเชื่อตามที่หลวงพ่อบอกว่า **ยังไม่เคยมีใครเป็นเศรษฐีเพราะเล่นการพนัน แต่เศรษฐีที่หมดตัวเพราะเล่นการพนันมีมากต่อมาก** เขาเคารพหลวงพ่อบอกค่ะ วันที่เสียกลับเขาจะมารับ และคิดว่าคงมีโอกาสได้กราบหลวงพ่อกะ” จากนั้นท่านจึงสั่งนายขุนทองให้พาสองสามีภรรยาไปรับประทานอาหารที่โรงครัว

เวลาบ่ายโมงตรง เจ้าอาวาสวัดป่ามะม่วงไปเป็นประธานเปิดการอบรมปฏิบัติธรรมที่หอประชุมภาวนา-กรศรีทิพา รุ่นนี้มีผู้เข้าอบรมถึง ๒๐๐ คน และที่พิเศษไปกว่าทุกรุ่นก็คือ จำนวนผู้เข้าปฏิบัติเป็นชายหนึ่งร้อย หญิงหนึ่งร้อย นับเป็นครั้งแรกตั้งแต่เปิดการอบรมมา ที่จำนวนผู้ปฏิบัติเท่ากันทั้งสองเพศ ปกติจะมีเพศหญิงมากกว่าเพศชายหลายเท่าตัว ที่พิเศษไปกว่ารุ่นอื่นๆอีกสองประการคือ รุ่นนี้มีแต่ชาวพุทธล้วนหนึ่ง และผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่เป็นข้าราชการหนึ่ง

ภิกษุวัยใกล้หกสิบเห็นเป็นโอกาสดีที่จะปลุกฝังคุณธรรมให้แก่ข้าราชการเพราะนับวันข้าราชการที่ดีก็ลดน้อยถอยจำนวนลง ข้าราชการที่ทุจริต ฉ้อโกงบังศาสนาฉ้อราษฎร์บังหลวงมีมากขึ้น ถ้าปล่อยให้เป็นอย่างนี้ต่อไป ก็จะทำให้คนดีคนซื่อสัตย์สุจริตยาก สังคมไทยก็จะเสื่อมทรามลง เยาวชนก็จะขาดบุคคลต้นแบบที่จะเป็นผู้นำทางด้านคุณธรรมจริยธรรมให้แก่พวกเขา

แม่พินจัดแถวให้ ผอ.และภรรยานั่งตามที่ท่านให้นายสมชายไปบอก คือให้ ผอ.นั่งแถวหลังสุดทางทิศท้ายพ ส่วนภรรยาให้นั่งแถวหน้าสุดทางทิศอาคเนย์ เมื่อเป็นเช่นนี้ เวลาเดินจงกรมก็จะไม่มีโอกาสได้เจอกัน เวลาผ่านไปห้าวันนั้นแหละจึงจะเจอกัน แต่ท่านก็ได้นัดแนะกับ ผอ.ไว้แล้วว่า จะต้องทำอย่างไร ท่านต้องการให้บทเรียนราคาแพงแก่ภรรยาของเขา เพื่อที่หล่อนจะได้ปรับปรุง

ตัวเองเสียใหม่และมีชีวิตที่ติงามต่อไป วิธีเดียวที่หล่อนจะสามารถปรับปรุงตัวเองได้ก็คือการมาเข้ากรรมฐานและปฏิบัติอย่างจริงจัง

เมื่ออาจารย์ยุพินนำผู้ปฏิบัติธรรมสมาทานพระกรรมฐานตามขั้นตอนที่เคยปฏิบัติเสร็จแล้ว ประธานซึ่งเป็นพระอาจารย์ผู้ให้กรรมฐานด้วย จึงแนะนำเรื่องการปฏิบัติพอสังเขป ดังนี้

“การเดินจงกรมให้กำหนดในใจว่า **ขวย่างหนอ** เมื่อก้าวเท้าขวาออกไปข้างหน้า **ซ้ายย่างหนอ** เมื่อก้าวเท้าซ้าย เดินสุดทางแล้วให้ชิดเท้าขวาเข้ามาเสมอกับเท้าซ้าย กำหนด **ยืนหนอ ๕** ครั้ง ทำให้ช้าและชัดเจน จะเกิดปัญญา ขณะเดินเกิดคิดอะไรขึ้นมา จิตออกไปข้างนอกให้หยุดเดิน กำหนดที่ลั้นปี **คิดหนอๆๆ** มีใครไม่รู้จักลั้นปีบ้าง” ท่านถาม ผู้ปฏิบัติทั้งสองร้อยคนไม่มีผู้ใดตอบ ท่านจึงตอบเสียเองว่า

“นี่ ลั้นปีอยู่ตรงนี้” ท่านยกมือขวามาวางที่หน้าอก ใช้นิ้วหัวแม่มือกดลงไปตรงยอดกระดูกหว่างราวนมทั้งสองข้างแล้วกล่าวว่า

“ถ้าอยากรู้ว่าลั้นปีอยู่ตรงจุดไหน ให้เอาเชือกวัดตั้งแต่ปลายจมูกถึงสะดือ นั่งตัวตรงนะ ไม่ต้องก้มหน้าแล้วก็ไม่ต้องเงยหน้า วัดเสร็จก็พับเชือกเป็นสองครึ่ง รู้จักสองครึ่งใช่ไหม สมมุติว่าวัดได้สิบสองนิ้วพับเป็นสองครึ่งก็ได้ครึ่งละหกนิ้ว ทีนี้จะวัดจากปลายจมูกมายอดอก หรือจะวัดจากสะดือมา ลั้นปีก็อยู่ตรงนั้นแหละ” ท่านอธิบายจนผู้ปฏิบัติรู้จักตำแหน่งของลั้นปีแล้วจึงแนะนำเรื่องการปฏิบัติต่อ

“อย่าลืมนะ **คิดหนอๆๆ** นี้ให้กำหนดที่ลั้นปี บางคนไปกำหนดที่หน้าผาก อย่างนั้นไม่ถูกต้อง เมื่อกำหนด **คิดหนอๆๆ** สติปัญญาจะเกิดขึ้นทันที จากนั้นจึงเดินต่อ เดินช้าที่สุดเท่าที่จะช้าได้

หากเกิดเวทนา ให้หยุดเดิน” ท่านกวาดสายตาดูหน้าคนฟัง มีหลายคนที่ยิ้มขมวด ท่านรู้ว่าเขาไม่เข้าใจที่ท่านพูด จึงอธิบายว่า

“เวทนาในที่นี้อาตมาหมายถึงเฉพาะทุกขเวทนา เช่น ปวดคอ ปวดขา ก็ให้หยุดเดินแล้วกำหนดทีละอย่าง อย่าไปกำหนดหลายอย่างปนกัน พอกำหนดได้แล้วก็ให้เดินจงกรมต่อไป ถ้าคิดถึงเรื่องอดีต เช่น โกรธคนโน้นคนนี้โดยที่เขาไม่รู้ตัว ให้หยุดเดิน แล้วกำหนด **โกรธหนอๆ** ที่ลิ้นปี หายโกรธแล้วจึงเดินต่อไป เดินเสร็จจึงกำหนดนั่ง ประเดี๋ยวอาจารย์ยุพินจะสาธิตการเดินการนั่งให้ท่านดู ส่วนอาตมาพอเสร็จพิธีเปิดการอบรมแล้ว ก็ต้องไปปรับแขกที่กุฏิ ญาติโยมเขามีทุกข์มีปัญหามาปรึกษา มาให้ช่วย ก็ต้องสงเคราะห์ช่วยเหลือกันไป อาตมาอธิษฐานจิตตอนเกิดอุบัติเหตุรถคว่ำคอกหักเมื่อปี๒๕๒๑ ว่า ขออย่าเพิ่งตาย ขออยู่ใช้หนี้มนุษย์ให้หมดเสียก่อน เพราะอาตมาจะไม่กลับมาเกิดในโลกมนุษย์อีกแล้ว” ท่านพูดคล้ายปน จากนั้นจึงบรรยายเรื่องการปฏิบัติต่อ

“อย่าลืมว่า เมื่อเดินเสร็จต้องกำหนดนั่งทันทีอย่าให้ขาดช่วง บางคนเดินเสร็จพอจะนั่งก็ไปเข้าห้องสุขาก่อน อย่างนี้จะทำให้การปฏิบัติไม่ต่อเนื่อง การกำหนดนั่งก็ให้กำหนดในใจว่า **นั่งหนอๆ** หายใจยาวๆ คนอารมณ์ร้อนจะหายใจสั้นและจะขาดสติ หายใจเข้ายาวๆ หายใจออกยาวๆ ถ้าหายใจสั้นจะมองไม่เห็นพอง-ยุบ แต่ประการใด มองในที่นี้มีใช่เอาตามองแต่เอาจิตมอง เพราะเวลานั่งเราจะต้องหลับตา ถ้านั่งลืมตาจิตจะซัดสายไปกับสิ่งที่ตาเห็น สมาธิก็จะไม่เกิด เมื่อหายใจเข้ากำหนดว่า **พอง-หนอ** หายใจออกกำหนด **ยุบ-หนอ** ถ้าพองยุบไม่ชัดให้เอานิ้วมือกดที่ใต้สะดือห่างจากสะดือลงไปสองนิ้ว หายใจยาวๆ จะเห็นได้ชัดเจน กำหนด **พอง-หนอ ยุบ-หนอ** ไปเรื่อยๆ เมื่อเกิดเวทนาให้หยุดพอง-ยุบไว้ก่อน แล้วไป

กำหนดที่เวทนา หายแล้วจึงกลับมากำหนด พอง-หนอ ยุบ-หนอ ถ้าเกิดคิดอะไรขึ้นมาให้หยุดกำหนดพอง-ยุบ แล้วมากำหนดที่ลึ้นนี้ คิดหนอๆ เช่นเดียวกับ ไกรรหนอๆ จะเกิดปัญญารู้ว่า พอง-หนอ มีที่ระยะ ยุบ-หนอ มีที่ระยะ ถ้าปัญญาเกิดจะรู้ด้วยตัวของเราเอง” ท่านรู้สึกเจ็บคอจึงหยุดบรรยาย เอ้อมมือไปหยิบถ้วยน้ำชา ยกขึ้นมาจิบพอได้รสชมของต้นลูกใต้ใบทำให้ชุ่มคอขึ้นมาติดหนึ่ง แล้วจึงบรรยายต่อ

“การปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานจะปิดประตูบายภูมิได้อบายภูมิ มี ๔ ได้แก่ นรก เปรต อสุรกาย และ เดรัจฉาน การปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานปิดประตูบายภูมิได้อย่างไร อาตมายังไม่บอก ขอให้ทุกท่านตั้งใจปฏิบัติแล้วจะรู้ได้ด้วยตนเอง ไม่มีอะไรดีกว่ากรรมฐานอีกแล้ว เอาละ อาตมาจะต้องไปรับแขกที่กุฎิ ประเดี๋ยวจารย์ยุพินจะมาทำหน้าที่แทนอาตมา หกโมงเย็นอาตมาจะมานำทำวัตรเย็นและอยู่กับท่านไปจนถึงสามทุ่ม ถ้าไม่จำเป็นจริงๆ อาตมาก็จะไม่รับนิมนต์ไปไหน จะได้ช่วยกันคิดค้นหาหนทางช่วยเยาวชนของเรา”

“ต่อไปในวันข้างหน้าเมื่อเทคโนโลยีเจริญขึ้น เยาวชนจะหลงทาง จะเสียหายกันมากทั้งหญิงทั้งชาย ถ้าเราไม่ช่วยกันใครเขาจะมาช่วย เอาละ ก็ขอให้ท่านทั้งหลายจงได้รับอานิสงส์แห่งการปฏิบัติ โดยทั่วหน้ากันและขอให้เกิดความสุขความเจริญ จิตใสใจสะอาดปราศจากเครื่องเศร้าหมองโดยทั่วหน้ากันทุกท่านเทอญ”

“สาธุ” ผู้ปฏิบัติทั้งสองร่ายเพลงเสียงสาธุการอย่างพร้อมเพรียงกัน จากนั้นอาจารย์ยุพินสั่งให้ทุกคนคุกเข่าแล้วกราบพระอาจารย์ด้วยเบญจางคประดิษฐ์สามครั้ง พระอาจารย์ลุกจากอาสนะเดินไปกราบพระรัตนตรัยที่โต๊ะหมู่บูชา แล้วออกประตูด้านข้างของ

หอประชุมไปยังกุฏิซึ่งอยู่ห่างออกไปราว ๗ เมตร

พระอาจารย์เดินออกไปแล้ว อาจารย์ยุพินจึงสั่งให้ผู้ปฏิบัติยืนขึ้นและจัดแถวเพื่อจะเดินจงกรมโดยหันหน้าเข้าหาเวที แถวผู้หญิงอยู่ทางซ้าย แถวผู้ชายอยู่ทางขวา เว้นระยะให้เดินเข้าหาเวทีได้ประมาณ ๗ ก้าว เพราะถ้าเดินเกินนี้จิตจะออกนอกไปหาอารมณ์อื่น และถ้าเดินน้อยกว่านี้ จิตจะหยุดหึ่งตุงุ่นง่าน เพราะฉะนั้นการฝึกเดินจงกรมควรเดินประมาณ ๕-๘ ก้าว ไม่ควรน้อยหรือมากกว่านี้ เมื่อฝึกจนชำนาญแล้วจะเพิ่มให้มากขึ้นหรือลดให้น้อยลงก็ย่อมทำได้ เพราะสติและสมาธิเริ่มตั้งมั่นแล้ว

ผอ.กองการเจ้าหน้าที่ปฏิบัติเป็นวันที่ ๘ เขารู้สึกมีความสุขและรู้จักปล่อยวางได้มากขึ้น เมื่อพระอาจารย์เรียกไปพบและบอกว่าภรรยาเขาก็จะมาปฏิบัติในรอบนี้ เขาไม่รู้สึกยินดียินร้ายแต่ประการใด ทั้งไม่นึกโกรธเคืองหล่อน ขณะเดียวกันก็คงไม่ทนที่จะอยู่กันต่อไปหากหล่อนไม่ปรับปรุงตนเอง อย่างไรก็ตาม เมื่อพระอาจารย์ท่านบอกว่าจะตัดสันดานให้ เขาก็ต้องรอดูไปก่อนว่าจะสำเร็จหรือไม่ แต่ไม่ว่าผลจะออกมาอย่างไรเขาก็จะไม่ทุกข์เพราะหล่อนอีก

นางดาวเรื่องตั้งใจปฏิบัติอย่างเต็มที่ พระอาจารย์บอกว่าถ้าหล่อนไม่ตั้งใจ ศัวหล่อนจะไม่กลับ หล่อนคงมีชีวิตอยู่ต่อไปไม่ได้ถ้าไม่มีเขา ผู้ชายคนนั้นพูดถูก ว่าหล่อนมีฟัวดียังกับเทวดา แต่หล่อนกลับไม่รู้คุณค่าของเขา เขาคงเป็นเทวดามาเกิดจริง ๆ นั้นแหละ เพราะเขาไม่ได้คำหรือทำร้ายร่างกายหล่อนทั้งที่หล่อนด่าเขาด้วยถ้อยคำหยาบคาย จะหาใครที่โหดเท่าฟัวหล่อนคนนี้ไม่มีอีกแล้ว หล่อนตัดสินใจเด็ดขาดว่าจะเลิกเล่นไฟ ไม่เช่นนั้นฟัวไม่กลับ เอ.หรือว่ารอให้เขากลับมาก่อน จากนั้นค่อยแอบไปเล่นก็ได้ คงไม่มีใครรู้หรือก่น่า หล่อนเริ่มใจเรรวนปรวนแปร จิตเสไปในฝ่ายอกุศลตาม

ความเคยชิน

ท่านพระครูแอบสั่งแม่พินว่า ให้คอยติดตามตรวจสอบ พฤติกรรมของนางดาวเรือง เพราะหล่อนสะสมหมักหมมความ ร้ายกาจไว้มากมายหลายเล่มเกวียนและสะสมมาหลายชาติ หากท่าน ไม่ได้อธิษฐานจิตไว้ว่า จะใช้หนี้มนุษย์ให้หมด หล่อนก็คงไม่ได้มา ให้ท่านช่วย เพราะคงไม่มีอะไรเกี่ยวข้องกับในสังสารวัฏ แต่ที่หล่อน มาเพราะในชาติที่ท่านเป็นแม่ทัพ หล่อนเคยให้อาหารท่านกินหนึ่ง มีขณะที่ท่านกำลังเหนื่อยอ่อนและหิวโหยเพราะติดตามกองทหาร พม่ามาจนหลงป่า หากหล่อนปฏิบัติจนถึงขั้นกลับเนื้อกลับตัวได้ ท่านก็จะได้ใช้กรรมกับหล่อนที่เคยช่วยเหลือท่าน เพราะฉะนั้นท่าน จึงสั่งแม่พิน ซึ่งในอดีตชาติก็เป็นทหารคนสนิทของท่าน ให้ดูแล หล่อนอย่างดี

อาจารย์ยุพินเฝ้าจับตามองหล่อนเพราะท่านพระครูฝากฝัง ไว้ เห็นหล่อนเดินตาลอย บางทีก็อมยิ้มเหมือนกำลังสร้างวิมานใน อากาศอยู่ จึงกำหนด รู้หนอ ๆ ๆ สามครั้ง ก็รู้ว่าหล่อนกำลังคิด อะไรรอยู่ จึงเดินเข้าไปหาและพูดเบาๆ ให้หล่อนได้ยินคนเดียวว่า

“ถ้าคิดว่าผิวกลับแล้วจะแอบไปเล่นไฟอีก รับรองว่าผิวไม่ กลับแน่นอน พระอาจารย์บอกว่าเธอมีกุศลอยู่แค่ร้อยละ ๑๐ ต้อง สร้างอีก ๗๐ ผิวถึงจะกลับ ถ้าเธอมัวแต่คิดอกุศลอยู่ ผิวไม่กลับแน่นอน เอาละ ฉันมาบอกท่านนี้แหละ ไม่ต้องพูดไม่ต้องถามอะไร ทั้งนั้น ให้ตั้งใจปฏิบัติแล้วจะได้พบผิวภายในห้าวัน พระอาจารย์ ฝากบอกมา” พูดจบอาจารย์ยุพินก็เดินไปคุยผู้ปฏิบัติคนอื่น ๆ ต่อไป

นางดาวเรืองแทบจะร้องไชโยออกมาเมื่อได้ยินว่าจะได้พบผิว ภายในห้าวัน หล่อนยกมือไหว้ขอบคุณอาจารย์ยุพินแล้วจึงตั้งหน้า ตั้งตาเดิน *ขวย่างหนอ ข้าย่างหนอ* ต่อไป พยายามประคับประคอง

จิตมิให้คิดว่าวุ่น หากก็ทำได้ชั่วประเดี๋ยวประด๋าวเท่านั้น นี่หล่อนจะทำอย่างไรดี หล่อนเหลือบมองนาฬิกาเรือนใหญ่ที่ตั้งอยู่ข้างหน้า ยิ่งเหลือเวลาอีก ๒๐ นาที จึงจะได้หนึ่ง รอบแรกนี้อาจารย์ให้เดิน ๔๕ นาที นั่ง ๔๕ นาที หล่อนเพิ่งเดินไปได้ ๒๕ นาทีเท่านั้นเอง ทำไมนาฬิกาจึงเดินช้ากว่าทุกวัน แล้วใจของหล่อนก็แล่นไปที่วงไฟ เวลาหล่อนนั่งเล่นไฟ ทำไมนาฬิกาจึงเดินเร็วนัก ประเดี๋ยววัน ประเดี๋ยวคืน

หล่อนเคยนั่งจั่วไฟทั้งวันทั้งคืนแต่รู้สึกเหมือนเวลาผ่านไปแค่สองสามชั่วโมงเท่านั้นเอง หรือว่าจะกลับไปเล่นไฟ ผัวจะกลับหรือไม่กลับก็ช่างหัวผัวเป็นไร ไม่ได้ ไม่ได้ เรารับปากพระอาจารย์ไว้แล้วว่า จะยอมตาย เอาละเป็นไรเป็นกัน ถ้าจะต้องตายก็ขอตายในหอประชุมนี้แหละ คิดได้ดังนี้หล่อนจึงตั้งใจเดินโดยกำหนด ขวาย่าง หนอ ซ้ายย่างหนอ ประมาณสิบนาทีให้หลังก็กลายเป็น ผัวกลับหนอ ผัวกลับหนอ เพราะใจไปผูกพันอยู่กับผัว กำหนดคอยู่อย่างนี้ประมาณ ๕ นาที เสียงอาจารย์ยุพินก็ประกาศทางไมโครโฟนว่า

“เหลือเวลาเดินอีก ๕ นาที ขอให้ผู้ปฏิบัติธรรมกำหนด ขวาย่างหนอ ซ้ายย่างหนอ เดินกลับมาอยู่ที่นั่งของตน เมื่อครบกำหนดเวลาเดินฉันจะเป็นคนบอกเอง จากนั้นจะได้กำหนดนั่งกันต่อไป”

เมื่อผู้ปฏิบัติธรรมเดินครบ ๔๕ นาที แล้ว อาจารย์ยุพินก็สาธิตวิธีนั่งสมาธิหรือนั่งภาวนาตามขั้นตอนที่ได้สอนมาตั้งแต่ปี ๒๕๒๑ นับถึงปีนี้ก็เข้าปีที่แปดแล้ว อาจารย์ยุพินรู้สึกว่าคุณเองมีบุญที่ได้มารับใช้ท่านพระครูด้วยการมาช่วยสอนกรรมฐาน นึกขอบใจโรคมะเร็งที่จะพรากชีวิตไปในตอนแรก แต่เมื่อรอดชีวิตมาได้กลับกลายเป็นอาจารย์สอนกรรมฐาน ที่ต้องขอบใจเพราะถ้าไม่เป็นโรคมะเร็งก็จะไม่ได้มาทำงานที่ยิ่งใหญ่อย่างนี้ ท่านพระครูสอนเสมอว่า

งานที่ยิ่งใหญ่คือ งานสร้างคน

คืนที่สองของการปฏิบัติ ท่านพระครูรู้ชัดว่าผู้ปฏิบัติเกือบทุกคนคุ้นเคยกับการกำหนด *ขว้าย่างหนอ ข้าย่างหนอ* ขณะเดิน และ *พอง-หนอ ยุบ-หนอ* ขณะนั่ง คนที่กำหนดได้ดีที่สุดในรุ่นนี้คือ โยมเส็ง ใจบุญ เขาเข้าใจทุกขั้นตอนที่อาจารย์ยุพินสอนและสามารถปฏิบัติได้ตามนั้น ขณะเดินหรือนั่งเขากำหนดได้ชัดเจนถูกต้องและไม่เคยหลงแม้แต่ครั้งเดียว จิตไม่เคยออกนอกตัว ไม่เคยคิดถึงบ้าน ไม่คิดถึงภรรยาหรือธุรกิจการค้าแต่อย่างใด สมภารวัดป่ามะม่วงรู้อุปการะที่เขาทำแล้ว คือการนิมนต์ท่านไปแสวงบุญในแดนพุทธภูมิ ท่านจึงตอบแทนด้วยการชักชวนเขามาเข้ากรรมฐานจะได้รู้หลักการวิธีการและขั้นตอนของการปฏิบัติ เพื่อจะได้นำไปสั่งสอนและแนะนำแก่ผู้อื่นต่อไป

เวลาสองทุ่มยี่สิบ ท่านพระครูเดินเข้ามาในหอประชุมหลังจากแม่พินนำทำวัตรเย็นเสร็จ จากนั้นจึงให้เดินและนั่งอย่างละหนึ่งชั่วโมง เวลาที่เหลืออีก ๔๐ นาทีเป็นเวลาแห่งการฟังธรรมซึ่งในคำคืนนี้ท่านจะแสดงธรรมเรื่อง *มคธีภาษา* หรือ *ภาษามคธ* เพื่อให้ผู้ปฏิบัติซึ่งเป็นชาวพุทธทั้งหมดได้รู้จัก ภาษาที่พระบรมศาสดาทรงใช้ในการเผยแผ่พระศาสนา ผู้ที่จะได้ประโยชน์มากที่สุดคือ โยมเส็ง ใจบุญ เพราะเมื่อปฏิบัติครบ ๗ วัน แล้ว เขาจะเรียนบาลีต่ออีก ๓ วัน และจะรู้ว่าบาลีก็คือ *มคธีภาษา* หรือ *ภาษามคธ* นั้นเอง

เมื่อท่านเดินเข้ามา อาจารย์ยุพินบอกให้ผู้ปฏิบัติธรรมคุกเข่าประนมมือ ท่านเดินไปกราบพระรัตนตรัยเบื้องหน้าพระประธาน แล้วเดินไปนั่งยังอาสนะ อาจารย์ยุพินจึงสั่งให้ผู้ปฏิบัติกราบพระอาจารย์สามครั้งแล้วจึงเปลี่ยนเป็นนั่งพับเพียบ แต่ยังไม่เอามือลง จนกว่าท่านจะสั่งให้เอาลงได้

“เจริญพรญาติโยมพุทธศาสนิกชนผู้ใฝ่ธรรมสัมมาปฏิบัติทั้งหลาย ที่ท่านทั้งหลายได้มาประชุมกันอยู่ ณ ที่นี้ก็มีวัตถุประสงค์อย่างเดียวกันคือ มาปฏิบัติธรรมเจริญพระกรรมฐาน มีการเดินจงกรมและนั่งสมาธิเพื่อให้เกิดปัญญาแก้ปัญหาชีวิตได้ นอกจากการเดินการนั่งอย่างมีสติแล้ว ก็มีการฟังธรรมซึ่ง ธรรมสวนานิสงส์ คือ อานิสงส์แห่งการฟังธรรม หรือประโยชน์ที่ได้จากการฟังธรรม มี ๕ อย่างได้แก่ ๑. อตุสฺสํ สุณาติ-ย่อมได้ฟังสิ่งที่ยังไม่เคยฟัง ๑. สุตํ ปรีโยทเปติ-สิ่งที่เคยได้ฟัง ก็ทำให้แจ่มแจ้งชัดเจนยิ่งขึ้น ๑. กงฺขํ วิหนติ-บรรเทาความสงสัยเสียได้ ๑. ทิฏฺฐิ อฺขุ กโรติ-ทำให้ความเห็นให้ถูกต้องได้ ๑. และ จิตฺตมสฺส ปสฺสิตติ-จิตของเขาย่อมผ่องใส ๑”

“ที่กล่าวมานี้เป็นอานิสงส์แห่งการฟังธรรมที่มาในอังคุตตรนิกาย ปัญจกนิบาต พระไตรปิฎกเล่มที่ ๒๒ ข้อ ๒๐๒ หน้า ๒๗๖ จึงขอให้ญาติโยมตั้งอกตั้งใจฟังโดยทั่วกัน เอามือลงได้” ผู้ปฏิบัติจึงลดมือลงวางบนตัก มือซ้ายหงายขึ้น มือขวาคว่ำลงทับมือซ้าย ตั้งกายตรงดำรงสติมั่น กำหนดที่หู ฟังหนอ ฟังหนอ ฟังหนอ เพื่อจะได้ อานิสงส์ครบทั้ง ๕ อย่างตามที่พระอาจารย์ท่านสาธยายมา

“สำหรับคำตื้นนี้ อาตมาจะแสดงธรรมเรื่อง **มาคธีภาษา** หรือ **ภาษามคธ** ซึ่งก็คือ **ภาษาบาลี** นั่นเอง เหตุใดพระบรมศาสดาจึงใช้ภาษามคธในการเผยแผ่พระศาสนา ก็เพราะว่า พระองค์ทรงประดิษฐานพระพุทธรศาสนาไว้ในแคว้นมคธเป็นแห่งแรกหลังจากรัศสู์ อาตมาจะอธิบายให้ญาติโยมเห็นภาพชัดเจนยิ่งขึ้นก็ต้องกล่าวถึง พุทธกิจ ๔๕ พรรษา แต่จะไม่กล่าวหมดทั้ง ๔๕ พรรษา จะกล่าวถึงเฉพาะพรรษาที่ ๑ ถึงพรรษาที่ ๕ ดังต่อไปนี้”

“ในระหว่างเวลา ๔๕ ปีแห่งการบำเพ็ญพุทธกิจ พระบรม

ศาสนาได้เสด็จไปประทับจำพรรษา ณ สถานที่ต่างๆ พรรษาที่ ๑
ประทับจำพรรษา ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ใกล้กรุงพาราณสี
โปรดพระบัญญัติคือ พระโกณฑัญญะ พระวัชปะ พระภัททิสะ
พระมหานาม และพระอัสสชิ พระบัญญัติได้สำเร็จพระอรหันต์
และเป็นพระสาวกรุ่นแรก”

“พรรษาที่ ๒, ๓, ๔ ประทับจำพรรษา ณ พระเวฬุวัน กรุง
ราชคฤห์ เป็นระยะประดิษฐานพระศาสนา เริ่มแต่โปรดพระเจ้า
พิมพิสารได้บรรลุโสดาปัตติผลเป็นพระโสดาบัน ได้ัครสาวกคือ
พระสารีบุตรและพระโมคคัลลานะ เสด็จนครกบิลพัสดุ์ครั้งแรกเพื่อ
โปรดพระพุทธบิดา คือพระเจ้าสุทโธทนะซึ่งได้บรรลุอนาคามีผลเป็น
พระอนาคามี โปรดพระมาตุจฉาหรือพระน้านาง คือพระนางปชาบดี
โคตมี และพระชายา คือพระนางพิมพาหรือยโสธรา ได้บรรลุโสดา
ปัตติผลเป็นพระโสดาบัน”

“พรรษาที่ ๕ ประทับจำพรรษา ณ ภูภาคารศาลา ในป่า
มหาวัน นครเวสาลี พระเจ้าสุทโธทนะทรงพระประชวร พระพุทธองค์
เสด็จกรุงกบิลพัสดุ์และทรงแสดงธรรมโปรดพระพุทธบิดาได้สำเร็จ
พระอรหันต์และปริณิพพาน พระนางปชาบดีโคตมีผนวชเป็นภิกษุณี
รูปแรก ต่อมาได้สำเร็จพระอรหันต์ ได้นามว่า พระมหาปชาบดีโคตมี
ได้รับยกย่องเป็นเอตทัคคะในทางรัตตัญญู คือบวชนาน รู้เหตุการณ์
ก่อนใครๆ ส่วนพระนางพิมพาภายหลังก็ได้ออกบวชเป็นภิกษุณี เจริญ
วิปัสสนากรรมฐานจนสำเร็จพระอรหันต์ ได้นามว่า พระภัททากัจจนา
เพราะทรงมีฉวีวรรณดุจดวงคำเนื้อเกลี้ยง ได้รับยกย่องเป็น
เอตทัคคะในทางบรรลุมหาอภิญญา”

“การที่พระบรมศาสดาประดิษฐานพระศาสนาที่แคว้นมคธ
ภาษาที่ใช้ในการแสดงธรรมจึงเป็นภาษาที่ชาวมคธใช้พูดจาติดต่อกัน

สื่อสารกัน เรียกว่า **มาคธีภาษา** ซึ่งต่อมารู้จักกันในชื่อ **บาลี**”

“บาลีมี ๒ ความหมาย ความหมายที่ ๑ หมายถึง **ภาษาอันรักษาไว้ซึ่งพุทธพจน์** เป็นภาษาที่ใช้ทรงจำและจารึกรักษาพุทธพจน์แต่เดิมมา อันเป็นหลักในพระพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาท ถือกันว่าได้แก่ **ภาษามคธ** ความหมายที่ ๒ หมายถึง **พระพุทธรวณะ** ซึ่งพระสังคีติกาจารย์รวบรวมไว้ คือพระธรรมวินัยที่พระอรหันต์ ๕๐๐ องค์ประชุมกันรวบรวมจัดสรรให้เป็นหมวดหมู่ในคราวปฐมสังคายนา และรักษาไว้ด้วยภาษาบาลีสืบต่อกันมาในรูปที่เรียกว่า **พระไตรปิฎก** อันเป็นคัมภีร์พระพุทธศาสนาต้นเดิม ที่เป็นหลักของพระพุทธศาสนาเถรวาท บาลีในความหมายที่ ๒ นี้ ยังหมายถึงพุทธพจน์ คือคำตรัสของพระพุทธเจ้า และยังหมายถึง ข้อความที่มาในพระไตรปิฎกอีกด้วย”

“ในการศึกษาพระพุทธศาสนา มีประเพณีที่ปฏิบัติกันมาในเมืองไทยให้แยกคำว่า บาลี ในความหมาย ๒ อย่างนี้ ด้วยการเรียกให้ต่างกันคือ ถ้าหมายถึงบาลีในความหมายที่ ๑ ให้ใช้คำว่า **ภาษาบาลี** หรือ **ศัพท์บาลี คำบาลี** หรือ **บาลี** เฉยๆ แต่ถ้าหมายถึงบาลีในความหมายที่ ๒ ให้ใช้คำว่า **พระบาลี**”

ต่อจากนั้นท่านจึงกล่าวถึงความสำคัญและอันิสงส์ที่ได้จากการอ่านคำบาลีอย่างถูกต้องว่า

“**คัมภีร์ญาโณทยปกรณ** ซึ่งเป็นคัมภีร์ชั้นอรรถกถา ให้ความสำคัญกับภาษาบาลีว่า **อักษรตัวหนึ่งๆอันเป็นพระปริยัติศาสน์ของพระศาสดา มีค่าเท่ากับพระพุทธรูปองค์หนึ่ง** เพราะฉะนั้นเวลาเราทำวัตรสวดมนต์เป็นภาษาบาลีในแต่ละวันถ้าออกเสียงคำบาลีอย่างถูกต้องชัดเจนจะได้บุญเท่ากับเราสร้างพระพุทธรูปเป็นพันๆองค์เลยทีเดียว”

ข้าราชการผู้หนึ่งได้ทุนรัฐบาลไปเรียนปริญญาโทที่ประเทศอังกฤษเพิ่งกลับมา เขาฟังไม่ค่อยจะรู้เรื่องนัก หากก็อยากจะทำตัวเองเก่ง จึงขอให้พระอาจารย์ช่วยแปลเป็นภาษาอังกฤษให้ฟัง เขาแน่ใจว่าท่านแปลไม่ได้ ถึงท่านจะเก่งภาษาบาลีแต่ภาษาอังกฤษท่านไม่รู้หรอก แล้วเขาก็ขอให้พระอาจารย์แปลข้อความที่ท่านยกมาให้ฟัง พระอาจารย์ไม่รู้จึงขอความช่วยเหลือจาก **เห็นหนอ**

เห็นหนอ ออกตัวว่า ก็เรียนมาด้วยกัน ตกมาด้วยกัน แล้วจะช่วยให้ยังไง ว่าแล้วก็บอกลาและทิ้งท่านไปอย่างไม่เหลือเยื่อใย ท่านจึงต้องฟัง **รู้หนอ** ด้วยการกำหนด **รู้หนอ รู้หนอ รู้หนอ** สามครั้ง **รู้หนอ** จึงบอกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ว่า **นั่นก็ว่าตามดังนี้**

“A single letter of the Buddha’s teachings is worth a Buddha image.” หนุ่มนักเรียนนอกรู้สึกผิดหวังและเสียหน้า ที่พระอาจารย์เก่งไปเสียหมดทุกเรื่อง ไม่เหลือไว้ให้เขา show off บ้างเลย

พระอาจารย์ถือโอกาสใช้ **รู้หนอ** ช่วยสำรวจตรวจสอบว่าที่ท่านแสดงธรรมมาเป็นเวลา ๔๐ นาทีพอดีพอดีนี้ ผู้ฟังทั้งสองร้อยมีใครเข้าใจมากน้อยต่างกันอย่างไร **รู้หนอ** บอกทันทีไม่รีรอว่า **เก้าแก็** เสียง **ใจบุญ** ได้เต็มร้อย พอได้ ๙๐ ที่เหลือนอกนั้นได้ ๒๐ - ๕๐ บอกเสร็จก็ขอลาเพราะได้เวลาพักผ่อนแล้ว

คืนที่ห้าของการปฏิบัติ ท่านพระครูมาตรงเวลาเช่นทุกคืน คือสองทุ่มยี่สิบ ท่านให้นายขุนทองนำพานธูปเทียนแพและพวงมาลัยดอกมะลิมาด้วย เพราะวันนี้นางดาวเรื่องจะได้บทเรียนราคาแพง ท่านรู้ว่าคืนนี้หล่อนรู้สึกอยากไปเดินจงกรมทางด้านหลังสุด จึงหลีกเลี่ยงตามที้อยาก ขณะเดินเพลิน ๆ อยู่นั้นก็พบสามิเดินจงกรมมาทางหล่อน เขาเดินอย่างสำรวมดูน่าเลื่อมใสหนัก หล่อน

ดีใจแทบจะโผล่เข้าไปกอด หากก็ยับยั้งใจไว้ได้ เพียงแต่อุทานว่า คุณพี่ แล้วเดินเข้าไปหาโดยกำหนด ขวา-ซ้าย ขวา-ซ้าย ไม่มีหนอ สามี่หล่อนหยุดเดินและใช้นิ้วชี้แตะริมฝีปากส่งเสียงจู้จู้เบาๆ เมื่อหล่อนหยุด เขาจึงยิ้มน้อยๆ พยักหน้านิดๆ ให้หล่อน แล้วจึงกำหนด ยืนหนอ ๕ ครั้ง และ กลับหนอ ๔ คู่ หล่อนดีใจที่สุดในชีวิต ปฏิบัติอย่างมีความสุข และคิดว่าจะเลิกเล่นไฟอย่างเด็ดขาด เพราะได้สิ่งที่มีค่าที่สุดกลับคืนมาแล้ว จะไม่ยอมให้หลุดมือไปอีก

เมื่อพระอาจารย์กราบพระรัตนตรัยและเดินมาหนึ่งยังอาสนะแล้ว อาจารย์ยุพินจึงบอกผู้ปฏิบัติธรรมกราบท่านด้วยเบญจางคประดิษฐ์สามครั้ง แล้วนั่งพับเพียบประนมมือไว้ พระอาจารย์พูดว่า

“คตินี้เป็นคตินี้ห้า อาตมาจะไม่แสดงธรรม แต่จะให้ผู้ปฏิบัติธรรมแสดงแทน เพราะอาตมารู้ว่า มีบางคนที่เกิดสภาวะธรรมและจะมาแสดงธรรมให้เพื่อนสหธรรมิกฟัง” ท่านหมายถึงนางดาวเรืองและแม่เชิญศรี

“เอาละ ทุกท่านเอามือลงและตั้งใจฟัง” จากนั้นท่านจึงชี้มาที่สตรีซึ่งนั่งแถวหน้าทางทิศอาคเนย์ ถ้ามว่า

“โยม ปฏิบัติได้สภาวะธรรมอะไรบ้าง ออกมาแสดงธรรมให้เพื่อนสหธรรมิกฟังหน่อยซิ” นางดาวเรืองคลานออกมาข้างหน้า หล่อนไม่รู้รู้สึกเขินอายแต่อย่างใด เพราะตอนเดินจงกรมเมื่อสองชั่วโมงที่ผ่านมา หล่อนได้พบผัวรักแล้ว เขาไม่มีที่ท่าว่าโกรธเคือง หล่อนเลยแม้แต่น้อย อาจารย์ยุพินส่งไมโครโฟนให้หล่อน หล่อนยกมือไหว้แล้วจึงรับมาถือไว้ พูดผ่านไมโครโฟนว่า

“พระอาจารย์เจ้าคะ โยมต้องกราบขอขอบพระคุณพระอาจารย์เป็นอย่างสูง เมื่อสองชั่วโมงที่ผ่านมา โยมพบสามี่แล้วเจ้าคะ พบในหอประชุมนี้เอง พระอาจารย์ช่างวาจาสิทธิ์เสียเหลือเกิน” พูดจบจึง

กัมลกราบพระอาจารย์สามครั้ง

“อ้าว พบแล้วหรือ ไหนคนไหนเป็นสามีของโยมคนนี่ ช่วยออกมาข้างหน้าหน่อย” ผอ.กองการเจ้าหน้าที่ออกมาหนึ่งข้างหน้า ห่างจากภรรยาประมาณสองเมตร เขากราบท่านสามครั้งด้วยเบญจางคประดิษฐ์ จากนั้นท่านจึงให้นายขุนทองนำพานรูปเทียนแพพร้อมพวงมาลัยดอกมะลิมาให้นางดาวเรือง และโดยที่พระอาจารย์ไม่ต้องบอกท นางดาวเรืองก็นำพานรูปเทียนแพและพวงมาลัยดอกมะลิไปกราบเท้าสามีพร้อมทั้งกล่าวคำขอขมาโดยผ่านทางไมโครโฟน ผู้ปฏิบัติที่เป็นสตรีถึงกับน้ำหูน้ำตาไหลไปกับหล่อน

กราบสามีแล้วนางดาวเรืองก็ได้เล่าสาเหตุที่ทำให้ต้องขอขมาซึ่งเท่ากับหล่อนแสดงธรรมให้เพื่อนสหธรรมิกฟัง หากหล่อนไม่ได้มาเข้ากรรมฐาน เป็นตายอย่างไรหล่อนก็จะไม่ยอมกราบเท้าขอขมาสามีต่อหน้าคนตั้งมากมายอย่างนี้เพราะที่ลูมานะในตัวหล่อนจะไม่ยอมให้ทำเช่นนั้นอย่างเด็ดขาด เวลาห้าคืนห้าวันที่ปฏิบัติธรรมได้เปลี่ยนพฤติกรรมของหล่อนจากหน้ามือเป็นหลังมือเลยทีเดียว

พระอาจารย์ให้ศีลให้พรหล่อนและบอกว่าการที่หล่อนกลับเนื้อกลับตัวได้ จะทำให้หล่อนมีความสุขในชีวิต จะมีคนมีบุญมาเกิดในครรภ์ การที่หล่อนยังไม่มีลูกเพราะทำตัวไม่ดี คนมีบุญเขารอมาเกือบยี่สิบปีแล้ว เมื่อเขามาเกิด ผอ.ก็จะได้เลื่อนตำแหน่งเป็นรองอธิบดี และก่อนเกษียณอายุราชการก็จะได้เป็นอธิบดี การมีภรรยาดีและมีลูกดีจะช่วยส่งเสริมเติมแต่งชีวิตเขาให้พบแต่สิ่งดี ๆ มีความสุขความเจริญทั้งทางโลกและทางธรรม

นางดาวเรืองแสดงธรรมเสร็จและกลับไปนั่งที่แล้ว ผอ.ก็กราบพระอาจารย์และเดินอย่างสำรวมไปนั่งยังที่ของตนซึ่งอยู่ปลายแถวด้านทิศพายัพ พระอาจารย์จึงถามว่ามีผู้ใดประสงค์จะแสดง

ธรรมให้เพื่อนสหธรรมิกฟังอีก แม่เชิญศรียกมือและคลานออกมาจากแถว กราบพระอาจารย์แล้วรับไมโครโฟนจากอาจารย์ยุพิน หล่อนเพิ่งรู้สาเหตุแห่งความทุกข์ที่แท้จริงในช่วงที่ผ่านมานี้เอง และเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งแล้วว่า เหตุใดนายโทจึงทำร้ายหล่อนทั้งร่างกายและจิตใจ หล่อนทุกข์จนเจียนจะบ้า อยากฆ่าตัวตายก็หลายครั้ง

บัดนี้หล่อนพบแล้วว่าสาเหตุมาจากหล่อนนั่นเอง หากหล่อนไม่ทำกับเขาก่อน ก็ไม่มีเหตุผลอันใดที่เขาจะมาทำร้ายหล่อน อย่างไรก็ตาม การแสดงธรรมในครั้งนี้ หล่อนจะไม่พูดพาดพิงถึงหลวงพ่อก็จะไม่บอกคนฟังว่า หล่อนเป็นแม่ในอดีตชาติของท่าน เพราะดีไม่ดีคนที่มิจฉาทิฏฐิจะคิดอกุศลต่อท่าน ทำให้เขาได้รับบาปอกุศลจากการฟัง ซึ่งไม่อยู่ใน ธรรมสวนานิสงส์ ข้อหนึ่งข้อใดในห้าข้อเลย อีกเหตุผลหนึ่งที่หล่อนไม่แสดงตัวก็คือ หล่อนอายุน้อยกว่าท่าน พวกที่มิจฉาทิฏฐิจะพากันสงสัยว่า ทำไมแม่ดูแก่น้อยกว่าลูก อะไรทำนองนี้

“กราบนมัสการพระอาจารย์ที่เคารพอย่างสูง” หล่อนไม่เรียกท่านว่า หลวงพ่อ อย่างที่เคยเรียก เพราะถือคติว่า เข้าเมืองตาหลิ่ว ต้องหลิ่วตาตาม

“ดิฉัน นางเชิญศรี ขอกราบแทบเท้าพระอาจารย์ที่เมตตาให้โอกาสดิฉันได้มาปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานที่วัดป่ามะม่วงเป็นเวลา ๑๕ วัน วันนี้เป็นวันที่สิบสองของการปฏิบัติ ดิฉันพบสาเหตุของทุกข์แล้วเมื่อช่วงที่ผ่านมานี้เอง ดิฉันจะขออนุญาตเล่าในหอประชุมนี้ และขอความกรุณาพระอาจารย์โปรดช่วยพิจารณาด้วยว่า สิ่งที่ดิฉันรู้และเห็นขณะนั่งกรรมฐานนั้น เป็นของจริงหรือว่าดิฉันปรุงแต่งขึ้นมา ดิฉันขออนุญาตเล่าถวายดังนี้”

“ดิฉันเป็นลูกสาวคนเดียวของเดียวกับแม่ มีพี่ชายสองคน
เตี๋ยมีอาชีพค้าขาย ฐานะของเราอยู่ในขั้นมีอันจะกิน เมื่อดิฉันเป็น
สาว มีเรื่องต้องขึ้นโรงขึ้นศาลเพราะมีคนมาโกงเงินในส่วนที่เป็นของ
ดิฉัน ดิฉันไปศาลจนรู้จักผู้พิพากษา รู้จักอัยการหลายคน ผู้พิพากษา
และอัยการที่ยังไม่มีครอบครัวพากันสนใจดิฉัน แต่ดิฉันก็ไม่รู้สึก
ชอบพอคนไหนเลย ต่อมาก็มียุ่ชายคนหนึ่งเป็นเสมียนอยู่ในศาล
ผู้คนพากันดูถูกดูหมิ่นเขาว่าคนหากินตามตีนโรงตีนศาล แต่แปลก
ที่ดิฉันกลับมองไม่เห็นว่าเขาเป็นคนต่ำต้อย” หล่อนหยุดคิดหนึ่งแล้ว
จึงเล่าต่อ

“ในที่สุดเราก็รักกันและแต่งงานกัน ค่าใช้จ่ายทุกอย่างไม่ว่า
จะเป็นค่าสินสอด ค่าปลุกเรือนหอ ค่าชุดเจ้าบ่าวเจ้าสาว ดิฉันเป็น
คนออกทั้งหมด เขาไม่ได้จ่ายแม้แต่สตางค์แดงเดียว แต่ดิฉันก็ไม่เคย
มองเขาในแง่ร้าย ไม่ว่าแม่และพี่ชายสองคนจะพยายามกีดกันอย่าง
ไร ดิฉันก็แต่งงานกับเขาจนได้ พอดีเตี๋ยเสียก่อนที่ดิฉันจะแต่งงาน
หนึ่งปี หากเตี๋ยยังอยู่ก็คงจะเห็นด้วยกับแม่และพี่ๆ หลังจากแต่งงาน
เขาก็ออกลาย เริ่มผลาญสมบัติของดิฉันจนหมดเนื้อหมดตัว
ทรัพย์สินส่วนที่เป็นของดิฉันที่จำนองพี่ชายคนโตเพื่อนำเงินมาให้
เขา ก็ถูกพี่สะใภ้ใช้เล่ห์เหลี่ยมยึดไป พอดิฉันหมดตัวเขาก็ยังตามมา
ไถ่ก็จนดิฉันแทบจะฆ่าตัวตาย” หล่อนคงเห็นว่าจะพูดเย็นเยื่อมาก
ไป จึงสรุปว่า

“ดิฉันทนทุกข์มาเกือบสิบปี โชคดีที่เราไม่มีลูกด้วยกัน
บังเอิญแม่ดิฉันไม่สบาย ดิฉันจึงพามาหาพระอาจารย์ หวังให้ท่านช่วย
พระอาจารย์ก็ส่งอาจารย์ยุพินให้ไปซื้อชุดขาวมาให้ดิฉันกับแม่และ
ให้เข้ากรรมฐาน ๑๕ วัน ดิฉันก็ปฏิบัติมาตั้งแต่รุ่งที่แล้วจนมาถึง
รุ่งนี้ แต่เมื่อตะกั้เอง คือเมื่อชั่วโมงที่ผ่านมา ดิฉันก็พบสาเหตุ ดิฉัน

ขอเล่าย่อๆนะคะ”

“ดิฉันระลึกได้ว่า ดิฉันเกิดในกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย สามี เป็นพระยาและเป็นแม่ทัพ พอสามีตายลูกชายก็ได้เป็นแม่ทัพแทน บิดา แต่ยศยังไม่ถึงพระยา เป็นแค่ พระ ในบ้านเรามีทาสผู้ชาย หลายคน คนหนึ่งชื่อนายโท ดิฉันไม่ทราบว่าเป็นอะไร รู้สึกไม่ชอบ หน้านายโทเอาเสียเลย ต่อมาก็กลายเป็นจงเกลียดจงชังอย่างที่สุด เขาทำผิดอะไรแม่เล็กน้อย ดิฉันก็จะให้ทาสในเรือนเขียนเขาอย่าง ทารุณทุกครั้ง บางวันดิฉันก็ลงมือเขียนเอง ครั้งสุดท้ายดิฉันเขียน เขาจนตายคามือ ก่อนสิ้นใจเขาชี้หน้าดิฉัน บอกว่า มึงจำไว้ กุซอ ของเวรจองกรรมกับมึง ชาติหน้ากูจะเกิดเป็นพัวมึง จะล้างผลาญ มึงจนหมดเนื้อหมดตัว แล้วเขาก็ขาดใจตาย พอดิฉันรู้อย่างนี้ จึง หยุด พอง-ยุบ ดังที่พระอาจารย์สอน แล้วขอโหสิกรรมต่อเขา จากนั้นก็อุทิศส่วนบุญส่วนกุศลที่เกิดจากการปฏิบัติวิปัสสนาไปให้เขา” หล่อนหันไปเรียนถามท่านพระครูว่า

“พระอาจารย์คะ เท้าที่ดิฉันเล่ามา ไม่ทราบว่าเป็นที่ดิฉันรู้ดิฉัน เห็นอดีตชาติของตัวเองนั้นเป็นเรื่องจริงหรือดิฉันคิดไปเองคะ ถ้า เป็นเรื่องจริง สามีเขาจะได้รับบุญที่ดิฉันอุทิศไปให้เขาหรือไม่ และ เขาจะโหสิกรรมให้ดิฉันไหมคะ” หล่อนถามสามข้อในคราวเดียวกัน สมภารวัดป่ามะม่วงตอบว่า

“ญาติโยมทั้งหลาย ที่โยมเชษฐศรีเล่ามานั้น อาตมาตรวจสอบ แล้ว เป็นเรื่องจริงทั้งหมด ไม่มีตอนไหนเป็นเท็จเลย ที่นี้อาตมาก็จะตอบคำถามของโยมซึ่งถามรวดเดียวสามข้อ อาตมาได้ตอบข้อ แรกไปแล้ว ยังเหลืออีกสองข้อ ตอบข้อสองว่า เขาได้รับบุญที่อุทิศ ไปให้ ตรงนี้อาตมาก็จะขออธิบายเพิ่มเติมว่า ถ้าเป็นบุญที่เกิดจาก การทำทาน เช่นถวายภัตตาหารแต่พระสงฆ์แล้วอุทิศบุญกุศลไปให้

ญาติของเราที่ล่วงลับไปแล้ว ถ้าญาติเราไปเกิดในนรก ไปเกิดเป็น
อสุรกาย เป็นเทวดา เป็นมนุษย์ หรือเป็นสัตว์เดรัจฉาน เขาจะไม่
ได้รับบุญกุศลนั้น แต่ถ้าไปเกิดเป็นเปรตประเภท *ปรทัตตูปชีวิกเปรต*
จึงจะได้รับ” ท่านอธิบายต่อไปว่า

“เปรตมี ๔ ประเภท ได้แก่ *ปรทัตตูปชีวิกเปรต* *ขุปปิปลาสิก-*
เปรต *นิชฌามัตถนิกเปรต* และ *กาลกัญจิกเปรต* สามประเภทหลัง
ไม่สามารถรับส่วนกุศลที่ญาติอุทิศไปให้ แต่ถ้าเรามาปฏิบัติวิปัสสนา
กรรมฐานแล้วอุทิศไป ไม่ว่าจะญาติเราไปเกิดเป็นอะไรก็ได้รับหมด
อาตมาถึงได้กล่าวว่า การเจริญวิปัสสนากรรมฐานเป็นบุญสูงสุดใน
พระพุทธศาสนา ต่อไปตอบข้อสาม สามิเขาอโหสิกรรมให้เพราะเขา
ได้รับบุญกุศลแล้ว แต่สำหรับโยม การที่ไปเขียนเขาจนตายนั้น ก็ต้อง
ขอโหสิกรรมจากเขาด้วย กลับไปให้นำพานธูปเทียนแพและพวง
มาลัยดอกมะลิไปกราบเท้าขอขมาเขา อ้อ ตอนนี้เขาต้องการเงินหนึ่ง
แสนบาท โยมก็ต้องหาไปให้เขาด้วย จะได้หมดเวรหมดกรรมต่อกัน”
ท่านไม่บอกว่านายโฑได้พบผู้หญิงคนใหม่ อยากแต่งงานกับผู้หญิง
คนนั้นแต่ไม่มีเงิน เขาจะมาขอหล่อน หากหล่อนให้ เขาก็จะยอม
หย่าและไม่มารบกวนอีกเลย แม่เชิญศรีกราบเรียนท่านว่า

“ดิฉันไม่มีเงินเลยคะ จะขอกู้พี่ชายก็คงไม่ได้เพราะทรัพย์
สมบัติที่เป็นของดิฉันก็ถูกพี่สะใภ้ยืมไปโอนเป็นชื่อของพี่ชายหมดแล้ว
แต่ดิฉันจะค่อย ๆ คิดว่าจะได้เงินมาจากไหน ถ้าลดลงอีกห้าหมื่นไม่
ได้หรือคะพระอาจารย์” หล่อนเรียนปรึกษา

“ไม่ได้ ต้องหนึ่งแสนขาดตัว เพราะเขาอยากได้หนึ่งแสน แต่
โยมไม่ต้องวิตกกังวล ประเดี๋ยวลูกชายในอดีตชาติของโยมเขาจะให้
เขาอยู่ในหอประชุมนี้ วันสุดท้ายก่อนโยมกลับบ้านเขาจะให้หนึ่ง
แสนบาท แล้วโยมก็จะหมดเวรหมดกรรมกับสามิ” ผู้ปฏิบัติธรรมชาย

รู้สึกร้อนๆหนาวๆไปตามๆกันเพราะไม่แน่ใจว่าเคยเป็นลูกชายของสตรีผู้นี้หรือเปล่า บางคนรีบบนบานศาลกล่าว ว่า ขอบุญให้เป็นเราเลยเจ้าประคุณ เพราะเงินตั้งแสน แต่ถ้าให้หนึ่งแสนแล้วบุญกุศลช่วยกลับร่ำรวยเป็นสองเท่าก็น่าจะลองดู นอกจากท่านพระครูแม่เชิญศรีและมารดาของหล่อนแล้ว ไม่มีผู้ใดรู้ว่า พระภิกษุที่นั่งอยู่บนอาสนะนั้นแหละที่จะต้องจ่ายให้หล่อนหนึ่งแสนบาทไม่ขาดไม่เกิน

เดือนเมษายนก่อนวันสงกรานต์สามวัน ท่านพระครูลงรับแขกตามปกติ สตรีสองคนที่นั่งแถวหน้าถามท่านด้วยคำถามที่ไม่ควรจะถาม หล่อนถามขึ้นพร้อมกันว่า

“หลวงพ่ोजำเราสองคนได้ไหมคะ” ท่านตอบทันทีว่า

“จำไม่ได้หรอกโยม วันๆเอาตมารับแขกเป็นร้อย ขึ้นจำได้ทุกคนก็ผิดปกติแล้ว ที่จริงโยมสองคนต้องเปลี่ยนวิธีใหม่คือ กับผู้สูงอายุโยมต้องบอกเลยว่า หลวงพ่อคะกราบนมัสการคะ ดิฉัน หรือโยม ชื่อนี้ นามสกุลนี้ เคยพบหลวงพ่ที่ตรงโน้นตรงนี้ อะไรทำนองนี้ แต่ห้ามถามว่าหลวงพ่จะจำหนู/ดิฉัน/โยม ได้ไหมคะ ก็ใครจะไปจำได้ คนตั้งเยอะตั้งแยะ นะโยมนะ” ผู้ที่นั่งรอคิวยู่พากันคิดว่า เอ.วันนี้หลวงพ่ไปฉันรังแตนมาจากไหนนะ โมโหโกรธาแต่เช้าเลย” ท่านรีบพูดขึ้นว่า

“เอาตมาไม่ได้ฉันรังแตน แล้วก็ไม่ได้โมโหโกรธา เพียงแต่ไม่พอใจที่โยมเขาถามคำถามที่ไม่ควรถาม แต่ไม่มีอะไรหรอกเอาตมาล้อเล่นนะ” ท่านยิ้มกับญาติโยมโดยเฉพาะสตรีสองคนนั้น ท่านรู้ว่ทุกคนทั้งสองก็รู้สึกไม่พอใจเช่นกันที่ท่านไปพูดเชิงตำหนิพวกเขา

“ว่ายังไงล่ะ ตกลงโยมเคยเจอกับเอาตมาที่ไหน ช่วยทวนความจำหน่อย เอาตมาแก่แล้วเลยความจำไม่ค่อยดี” ท่านพูดยิ้มๆ สตรีสองคนค่อยหายใจทั่วท้อง คนหนึ่งตอบท่านว่า

“โยมเคยเจอกับหลวงพ่อก่อนเคยคะ ที่หลวงพ่อบิเฝ้าภควันต์เช่นเดียวกับโยม” ท่านเจ้าของภควันต์บอกล่อนว่า

“อาตมาไม่ได้ไปเฝ้า อย่าเข้าใจผิด อาตมาไปเฝ้าไม่ได้เพราะอาตมาเป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนา เพียงแต่ไปดู พวกลูกศิษย์เขาอยากไปดูกันก็เลยตามเขาไป เพราะมาด้วยกันก็ต้องไปด้วยกัน” เสียงร้องเพลงดังมาจากด้านหลังว่า

“มาด้วยกันไปด้วยกัน เลือดสุพรรณของเรานี้เอย ... ” ท่านพระครูมองไปยังที่มาของเสียงก็เห็นทุกคนนั่งเจียบไม่มีพิรุณแต่ประการใด ท่านจึงคิดว่า คนทุกวันนี้มีคนบ้ามากกว่าคนดี เราเองก็บ้าไปอีกแบบหนึ่ง พอถึงเวลาต้องลงมารับฟังปัญหาของคนอื่น คนดีที่ไหนเขาทำอย่างนี้กัน

ท่านมองหน้าสตรีสองคนที่บอกว่าเจอท่านที่อินเดีย แล้วท่านก็นึกออก จึงถามคนทั้งสองว่า

“แล้วเอาแหวนเพชรมาด้วยหรือเปล่า อาตมานึกออกแล้วว่าได้ชวนโยมให้มาเที่ยววัดป่ามะม่วง เอาแหวนเพชรมาด้วย” ท่านพบสตรีทั้งสองที่สำนักของภควันต์ คนหนึ่งเอาแหวนเพชรรอดท่านบอกว่าภควันต์คว้าจากอากาศมาประทานให้ เมื่อสตรีผู้นั้นตอบว่าเอามาด้วย ท่านจึงขอดู

“ไหน ขออาตมาดูหน่อยซี” สตรีนั้นส่งแหวนให้นายสมชายเพื่อส่งต่อให้ท่านเจ้าของภควันต์

“ขึ้นไปหยิบแว่นขยายข้างบนมาให้ทีซี” ท่านสั่งนายสมชาย

“โยมนำมาด้วยคะ” เจ้าของแหวนกราบเรียน หยิบแว่นขยายออกมาจากกระเป๋าถือส่งให้นายสมชาย นายสมชายส่งให้ท่านพระครู ท่านใช้แว่นขยายส่องดูที่ด้านในของแหวน พบตัวหนังสือภาษาไทยอ่านได้ว่า ไท้ฮง จึงบอกเจ้าของว่า

“นี่ชื่อร้านอยู่ในวงแหวนนี้ อาตมาจะอ่านให้ฟัง ไท้ฮง ร้าน

นี่อยู่ที่ไหน” ท่านถามสตรีทั้งสอง คนเป็นเจ้าของแหวนตอบว่า

“อยู่บางรักค่ะ”

“แล้วทำไมไปคว่าจากอากาศที่อื่นได้เลย”

“ก็ภควันต์ท่านศักดิ์สิทธิ์นี่คะ” เจ้าของแหวนยังคงศรัทธา
ภควันต์

“ศักดิ์สิทธิ์ถึงขนาดเอาแหวนจากร้านเขาไปแจกหรือ แล้ว
แบบนี้ร้านเขาไม่ขาดทุนแน่หรือ ที่อยู่ๆแหวนเพชรก็ลอยออก
จากร้านไปอยู่อินเดียให้ภควันต์คว่าเอาไปแจกญาติโยม ถ้าโยมเป็น
เจ้าของร้านโยมจะเสียหายไหม” สตรีนั้นไม่ตอบเพราะไม่รู้จะตอบ
ว่าอย่างไร หล่อนรู้สึกสับสน ภควันต์ศักดิ์สิทธิ์จริงดังที่พวกสาวก
พากันโฆษณาหรือ หรือว่าหล่อนถูกหลอก

“แต่หลวงพ่อกะ โยมนำไปให้ร้านเพชรที่บ้านหม้อเขาตีราคา
แล้วคะ” หล่อนไม่รู้จะพูดอะไรให้ดีไปกว่านั้น

“อย่างนั้นหรือ แล้วเขาตีให้เท่าไรล่ะ”

“สองหมื่นคะ”

“แล้วโยมถวายภควันต์ไปเท่าไร”

“หนึ่งแสนคะ” ตอบด้วยความภาคภูมิใจ มีใครบ้างที่จะทำ
บุญที่ละตั้งแสนเหมือนหล่อน

“อย่างนั้นหรือ แบบนี้โยมได้กำไรหรือขาดทุนล่ะ แล้วไหน
จะค่าตัวเครื่องบินค่าที่พักและอาหารอีก ลองไปคิดดูนะ ถ้าคิดไม่ออก
ก็ให้มาเข้ากรรมฐานที่วัดนี้เจ็ดวัน วัชรองคิดออกแน่นอน” ท่านพูด
ยิ้มๆ ญาติโยม ณ ที่นั้นพากันยิ้มตามท่าน บ้างยิ้มมาก บ้างยิ้มน้อย
บ้างก็แค้นมยิ้ม ยกเว้นสตรีสองคนที่ทำหน้าที่ห่อหრაเพราะคิดไม่
ออก บอกไม่ถูก แถมยังตัดสินใจไม่ได้ว่าจะยิ้มแบบไหนดี มาก น้อย
หรือว่าแค้นมยิ้ม

๑๘

สมเด็จพระพนรัตน์ วัดป่าแก้ว

พระอาทิตย์ส่องแสงสว่างตอนกลางวัน พระจันทร์ทอแสง
อร่ามยามกลางคืน พระอาทิตย์กับพระจันทร์ผลัดกันลงผลัดกันขึ้น
เดี๋ยวก็คืนเดี๋ยวก็วัน จากวันเป็นเดือน จากเดือนเป็นปี แล้วเวลา
ก็ล่วงเลยไปอีกหนึ่งปีโดยที่บางคนไม่ได้สร้างความคิดไว้ให้เป็นกำไร
ชีวิตของตนแต่อย่างใด สำหรับพระครูเจริญวัดป่ามะม่วงนั้น ไม่ว่า
วันเดือนปีจะผันผ่านไปนานแค่ไหน ท่านก็ไม่มีเวลามาสงใจ เพราะ
ทุกเวลาที่ท่านมีแต่งาน อันได้แก่งานสร้างคน งานสอนคน งาน
สงเคราะห์ช่วยเหลือคน เป็นอาทิ งานเหล่านี้ต้องทำทุกวันเวลา ชีวิต
ลาลับดับลงเมื่อไร เมื่อนั้นจึงจะถึงเวลาได้พักผ่อน

กลางเดือนมกราคม ท่านพระครูเป็นประธานในพิธีเปิด
การอบรมปฏิบัติธรรมเวลาบ่ายโมงถึงบ่ายโมงห้าสิบ ป้ายสองโมงลง
รับแขกที่กุฏิจนถึงป้ายสามโมง จากนั้นจึงเตรียมตัวไปร่วมงาน
ฌาปนกิจศพคหบดีของจังหวัดสิงห์บุรี ท่านไม่รู้จักคนตาย รู้จักแต่
ลูกชายของเขาซึ่งมาทำบุญที่วัดป่ามะม่วงบ่อยครั้งจนคุ้นเคยกัน
กำหนดเวลาฌาปนกิจสี่โมงเย็น ท่านสงวนน้ำและนุ่งห่มครองผ้า
อย่างเรียบร้อยจึงออกเดินทาง โดยมีนายสมชายผู้มีคุณสมบัติพิเศษ
ในการจำเส้นทาง รู้จักถนนทุกสายและรู้จักที่ตั้งของวัดทุกวัดใน
จังหวัดสิงห์บุรี เป็นคนนำไป ท่านจึงสบายใจทุกครั้งทีไปกับเขา ทว่า

คราวใดนายขุนทองหลานชายร่วมเดินทางไปด้วย คราวนั้นท่านยังมั่นใจไม่ได้ว่าจะสบายใจเหมือนไปกับนายสมชายเพียงสองคนหรือไม่

อย่างไรก็ตาม นายขุนทองก็ยิ่งดีกว่านายแดงคู่แข่งของนายขาวที่ท่านไปพบที่ประตูทางเข้าวัดเมื่อยี่สิบกว่าปีก่อน อุตสาหะเลี้ยงดูอย่างดี ส่งไปบวชเณรอยู่ที่วัด ภาวนาภิรตาราม บางขุนนนท์หวังจะให้ได้เรียนบาลี เพราะ พระมหาวิจิตร วิจิตโต เจ้าอาวาสวัดท่านจบเปรียญธรรมประโยค ๙ และเปิดสำนักสอนบาลีในวัดสามเณรแดงและสามเณรขาวแม้จะได้อาจารย์ดีและมีท่านพระครูสนับสนุน ทว่าก็หาตั้งอกตั้งใจเรียนไม่ เรียนอยู่นจนอายุครบบวชก็ยังสอบเปรียญธรรมไม่ได้แม้ประโยคเดียว

เมื่อพระมหาวิจิตรเจ้าอาวาสมีจดหมายมาเรียนปรึกษาท่านว่า จะให้สามเณรคู่แข่งอุปสมบทที่วัดภาวนาภิรตารามดี หรือกลับมาอุปสมบทที่วัดป่ามะม่วงดี ท่านยังมีได้มีจดหมายตอบไป ท่านมหา ก็มีจดหมายส่งมาอีกฉบับหนึ่ง กราบเรียนท่านว่าสามเณรคู่แข่งไม่ประสงค์จะบวช จะขอสึกจากการเป็นสามเณรที่วัดของท่าน แล้วสามเณรแดงจะกลับมาอยู่ที่วัดป่ามะม่วง ส่วนสามเณรขาวน้องชายเมื่อสึกแล้วก็จะไปทำสวนทุเรียนที่จังหวัดจันทบุรีกับเพื่อนเณรที่จะสึกพร้อมกัน

เมื่อนายแดงกลับมาที่วัดป่ามะม่วง ท่านก็ปรารภเรื่องอุปสมบท แต่เขาก็พูดจาผิดผ่อนบายเบี่ยงไปได้เรื่อยๆ ท่านจึงบอกเขาตามตรงว่า ถ้าเขาไม่บวชเรียน ก็จะต้องตายเมื่ออายุยังไม่ถึงสามสิบ และยังบอกเขาว่านายขาวน้องชายจะตายก่อน จะไม่ได้กลับมาเห็นหน้ากันอีก จะเป็นไข้ป่าตายอยู่ที่จันทบุรี นายแดงไม่ใส่ใจกับคำพูดของท่านที่แสดงความเป็นห่วงเขา ยังคงหลีกเลี้ยงที่จะหันเห

ชีวิตมาดำรงสมณเพศอย่างท่าน สามเดือนต่อมา เพื่อนนายชาวที่
สึกจากเณรไปด้วยกันก็ส่งข่าวมาบอกว่า นายชาวเป็นไข้ป่าตาย ให้
นายแดงไปงานศพนายชาวด้วย นายแดงกลัวว่าจะไปเป็นไข้ป่าตาย
อีกคน จึงไม่ยอมไปงานศพน้องชาย เพราะความกลัวตายเป็นเหตุ

เมื่อวันพระที่แล้ว มีภิกษุรูปหนึ่งอายุประมาณสี่สิบเศษได้มา
ขอพบท่าน และแสดงตนว่าเป็นบิดาของนายแดงและนายขาว ที่มา
ก็เพื่อจะขอคุณุ่แฝดไปอุปการะ ท่านจึงถามว่า รู้ได้อย่างไรว่าคุณุ่แฝดเป็น
ลูก ภิกษุนั้นตอบว่าตนและแม่เด็กตกลงกันว่าคลอดแล้วจะนำมาทิ้ง
ที่หน้าวัด เพื่อให้ท่านเก็บไปเลี้ยง ที่ต้องทำเช่นนั้นเพราะตนมีภรรยา
และลูกอยู่ก่อนแล้วและฐานะก็ยากจน จึงไม่อาจอุปการะคุณุ่แฝดและ
แม่ของเขาได้ ครั้นท่านบอกว่านายขาวตายแล้ว ภิกษุรูปนั้นจึงนำมา
เป็นข้ออ้างว่าท่านเลี้ยงลูกของตนไม่ดี ตนจึงจะรับกลับไปอุปการะ
เอง

ท่านพระครูอยากรู้ว่า ภิกษุรูปนั้นพูดจริงหรือพูดเท็จ เพราะ
ดูท่าทางไม่น่าไว้วางใจ จึงวาน เห็นหนอ ช่วยตรวจสอบ เห็นหนอ
รายงานว่าคุณุ่แฝดจริง แต่ที่จะเอาลูกไปนั้นไม่ได้จะเอาไปอุปการะ ทว่า
จะเอาไว้เถเงิน ภิกษุรูปนี้ติดบุหรีกับติดหวยใต้ดิน เห็นลูกอยู่กับ
ท่านพระครูก็คิดว่าลูกคงมีเงินพอจะให้ตนไถ่ได้ แต่ไม่ต้องกลัว
เจ้าแดงมันไม่ยอมไปอยู่ด้วยหรอก เชื่อ เห็นหนอ เกิดจะเกิดผล ถ้า
ไม่จริงจะให้ปรับ จะเอาหอประชุมไปจำหน่ายมาเสียค่าปรับ เห็นหนอ
ล้อเลียนท่าน ท่านไม่สนใจ เห็นหนอ แต่บอกภิกษุรูปนั้นว่า

“เอาไปแล้วห้ามเอามาคืนนะเพราะผมปวดหัวม้ายี่สิบกว่า
ปีแล้ว ที่เอาลูกเขามาเลี้ยง เอาเมียขงเขามาอม ขุนทองไปตาม
เจ้าแดงมานี่หน้อย อยู่หรือเปล่าก็ไม่รู้” ท่านพูดทำนองบ่น เพราะ
นายแดงไม่ค่อยอยู่วัด แต่ชอบมาเสนอหน้าเวลาท่านมีแขกพิเศษ

ด้วยหวังจะได้ทิปพิเศษจากแขกพิเศษนั่นเอง

เมื่อนายแดงมาแล้วท่านจึงบอกให้รู้ว่า ภิกษุรูปนี้เป็นพ่อของเขา จะมารับเขาไปอยู่ด้วย นายแดงไม่ดีใจแม้สักนิดที่ได้พบพ่อเพราะดูสารรูปแล้วคงไม่มีแขกพิเศษมาหาเหมือนอย่างหลวงพ่อกับของเขากหากไปอยู่ด้วยก็จะได้ทิปพิเศษ จึงบอกว่า เขาอยู่ที่วัดนี้จนชินแล้วไม่ื่อยากย้ายวัด ภิกษุรูปนั้นจึงต้องแบกความผิดหวังกลับไป คิดว่าจะเลิกบุหรีและหวยใต้ดินมาเริ่มปฏิบัติธรรมเจริญพระกรรมฐานจะได้เงินไหลนองทองไหลมาเหมือนท่านพระครูเจริญบ้าง

นายสมชายเห็นหลวงพ่อกับของเขานั่งเสียบไม้ชวนคุยเหมือนทุกครั้ง จึงเย้าว่า

“หลวงพ่อก็คิดอะไรอยู่ดูเคร่งขรึมกว่าทุกวัน กำลังคิดถึงใครอยู่หรือครับ”

“คิดถึงใครมันก็เรื่องของฉัน ไม่ใช่เรื่องของเธอ” ท่านตอบ

“ไม่ใช่เรื่องของผมไม่ได้หรอกครับ เพราะผมกำลังขับรถให้หลวงพ่อกับของเขาก็คิดอะไรเพลินจนทำให้ผมขับรถหลงทาง หลวงพ่อก็คิดอะไรไปไม่ทันเผาศพนะครับ” นายสมชายอ้างเหตุผลที่ไม่เป็นเหตุเป็นผลกันเลยสักนิด ท่านพระครูจึงอ้างบ้างว่า

“หลงทางแค่เสียเวลา แต่ถ้าหลงติดยาจะเสียอนาคต เอ็งเชื่อไหมว่าในอนาคตคนจะติดยากันเกือบทั้งประเทศ พระสงฆ์องค์เจ้าก็ติด เพราะคนผลิตเขาอยากรวย พวกค้ายาเสพติดก็จะร่ำรวยมีเงินมีทองเป็นร้อยล้านพันล้าน แต่พอลูกหลานตัวเองมาติดยาที่ตนผลิตที่นี้ก็รู้สึกละว่า ให้ทุกข์แก่ท่าน ทุกข์นั้นถึงตัว”

“ภาษาบาลีว่าอย่างไรครับ” นายสมชายถาม ด้วยว่าหลวงพ่อกับของเขามักอ้างบาลีทุกครั้งทีสอน นัยว่าจะอนุรักษ์ภาษาของพระพุทธเจ้าไว้ ท่านพระครูจึงแกล้งพูด บาลีเถื่อน ด้วยคิดว่าเขา

คงไม่รู้เรื่องเพราะไม่ได้เรียนมา ท่านพูดว่า

“ทุกขะโต ทุกขะถาณว - ให้ทุกข์แก่ท่าน ทุกข์นั้นถึงตัว”

“นั่นบาลีเถื่อนแล้วครับหลวงพ่อ” นายสมชายพูดราวกับรู้เท่าทัน ความจริงเขาเพียงแต่เอาเอาเท่านั้น เคยได้ยินพระมหาบุญท่านสอนภาษาบาลีพระเณรในวัด ท่านสอนว่า สระในภาษาบาลีมีเพียง ๘ เสียง ได้แก่ อ อา อิ อี อุ อู เอ โอ ไม่มีสระอั เพราะฉะนั้น ทุกขะถาณว ต้องเป็นบาลีเถื่อน

“เก่งนี่ เธอรู้ได้อย่างไรล่ะว่าเป็นบาลีเถื่อน” ท่านถาม นายสมชายจึงเล่าเรื่องที่เขาได้ยินพระมหาบุญท่านสอนภาษาบาลีพระเณรในวัดให้ท่านพระครูฟัง

รถแล่นเข้ามาในลานจอดรถของวัด นายสมชายหาที่จอดได้แล้วจึงเปิดประตูให้ท่านพระครูลงจากรถ ท่านเดินไปยังปะรำหน้าเมรุ เจ้าภาพซึ่งเป็นลูกชายของผู้ตายเดินออกมาต้อนรับและนำท่านไปนั่งยังที่ที่จัดไว้สำหรับพระสงฆ์ซึ่งอยู่แถวหน้าสุด เนื่องจากผู้ตายเป็นคนปกติของจังหวัดจึงมีคนมางานเผาศพนับพัน หลังจากพิธีทอดผ้าเสร็จและทายาทได้อ่านประวัติและคุณความดีของผู้ตายแล้วก็ได้เวลาฌาปนกิจศพ พิธีกรประกาศนิมนต์พระคุณเจ้าขึ้นไปวางดอกไม้จันทน์ก่อน แล้วจึงตามด้วยศฤงคาร ท่านพระครูนับจำนวนพระภิกษุที่มาในงานนี้ได้ ๑๓ รูป รองเจ้าคณะจังหวัดจะขึ้นไปวางดอกไม้จันทน์เป็นรูปแรก ต่อจากนั้นเป็นเจ้าคณะอำเภอพรหมบุรี คือพระครูเจริญ วัดป่ามะม่วง

ขณะที่รองเจ้าคณะจังหวัดกำลังเดินไปยังเมรุ ตามด้วยเจ้าคณะอำเภอพรหมบุรีและพระภิกษุอีก ๑๑ รูปนั้น เหตุการณ์ที่ไม่มีผู้ใดคาดคิดว่าจะเกิดก็เกิดขึ้น บุรุษหนึ่งเดินอาดๆขึ้นไปยืนบนเมรุหน้าโลงศพ ท่าทางเขาเหมือนคนวิกลจริต ผมเผ้ายาวรุงรัง

สวมกางเกงขาก๊วยเก่าๆสีดำ ไม่สวมเสื้อ ตามเนื้อตามตัวมีคราบเหงื่อโคลดดำเป็นปื้นๆ เขาถือมีดโต้เล่มใหญ่ด้วยมือขวา สะพายย่ามสี่เหลี่ยมเก่าๆไว้ที่ไหล่ข้างซ้าย ชูมีดโต้ขึ้นและแกว่งไปมาในอากาศประกาศด้วยเสียงอันดังว่า

“ทุกคนอย่าขยับเขยื้อน ห้ามขึ้นมาจับกู ไม่เช่นนั้นกูฟันหัวแบะแน่ กูไม่ได้บ้าและไม่ได้มาร้าย กูจะมาคุยกับไอคนที่มันนอนอยู่ในโลงนิตเดียวแล้วก็จะไป ห้ามใครขึ้นมานะ กูฟันจริง ๆ ด้วย พระคุณเจ้าอย่าขึ้นมา นะครับ โยมไม่อย่ากฟันหัวพระ” ทั้งพระและคฤหัสถ์ต่างยืนนิ่งไม่ขยับเขยื้อน เมื่อเห็นว่าไม่มีผู้ใดขัดขืน บุรุษนั้นจึงหันหน้าไปทางโลงศพ พุดดั่งๆว่า

“ไอโหวงเหวง มึงโงงโง่โง่งนา กูไปจนกูหมดเนื้อหมดตัววันนี้กูเอาดินที่มึงโงงไปมาให้มึงเอาติดตัวไปนรกด้วย” พุดจบเขาก็เอามือล้วงลงไปน้ย่าม หยิบดินก้อนโตเท่ากำปั้นมาถือไว้ ใช้มีดฟันฝาโลงแล้วโยนดินลงไปนโยงศพ จากนั้นจึงเดินลงจากเมรุทุกคนมองตามกระทั่งเขาเดินออกประตูวัดไป

เขาไปแล้ว รองเจ้าคณะจังหวัดจึงเดินขึ้นเมรุไปวางดอกไม้จันทน์ ตามด้วยเจ้าคณะอำเภอพรหมบุรีและภิกษุอีก ๑๑ รูป หมดแถวภิกษุแล้วจึงเป็นแถวของคฤหัสถ์ ทุกคนอยู่ในความสงบไม่มีเสียงพุดคุยใดๆ เสร็จแล้วจึงแยกย้ายกันกลับวัดบ้าง กลับบ้านบ้าง เจ้าอาวาสวัดป่ามะม่วงตั้งใจจะนำเรื่องที่ท่านได้ประสบพบเห็นในครั้งน้ไปเล่าสู่ญาติโยมฟัง เพื่อเป็นอุทาหรณ์สอนใจว่า อย่าได้ไปโง่งใครเขา เตี่ยวเจ้าของจะตามมาค่าประจานในงานศพเหมือนโยมโหวงเหวง คหบดีคนดังของจังหวัดสิงห์บุรีผู้นี้

เมื่อกลับถึงวัด สมภารวัดป่ามะม่วงสงรงน้ำอีกครั้ง คนโบราณเชื่อกันว่าเมื่อกลับจากงานศพต้องอาบน้ำสระผมให้สะอาด ไม่เช่น

นั่นเชื้อโรคที่ล่องลอยอยู่ในอากาศจะติดเนื้อติดตัวมาทำให้เจ็บไข้ได้ป่วยและอาจตายตามคนที่เราไปงานศพเขาก็ได้ สรงน้ำเสร็จก็ได้เวลาไปนำผู้ปฏิบัติธรรมทำวัตรเย็น หลังจากนั้นก็จะให้พวกเขาเดินและนั่งอย่างละ ๔๕ นาทีเพราะเป็นวันแรก เสร็จแล้วท่านก็จะแสดงธรรมเรื่อง ... จะตั้งชื่อว่าอะไรดีนะ ท่านยังคิดไม่ออก จึงคิดไปเดินไป ทว่าคิดเท่าไรก็ยังไม่ออก กระทั่งทำเหยียบบันไดขั้นแรกของหอประชุม จึงคิดแบบลวกๆว่า ชื่อเรื่อง คหบดีโหวงเหวง ก็แล้วกัน

เวลาสามทุ่มเศษ ท่านก็เดินกลับมายังกุฏิที่พัก ผู้ปฏิบัติธรรมต่างแยกย้ายกันกลับไปพักผ่อน ไม่มีเสียงพูดคุยกันเพราะแม่พินบริหารงานได้ดีมาก เขามีนิสัยขี้ขี้จี้มาแต่อดีตชาติครั้งที่เป็นทหารเอกของท่าน อีกไม่นานคนที่เคยเกี่ยวข้องกับท่านในอดีตจะมาชุมนุมกันที่วัดนี้ มาช่วยกันสร้างความคิดเห็นความชั่ว พาตัวให้พ้นอบาย ตายแล้วจะได้มีสุคติเป็นที่ไป ท่านสรงน้ำอีกครั้ง เป็นการสรง ตามปกติ เพราะวันหนึ่งท่านสรงน้ำสองครั้ง คือตอนตีสามครึ่งกับสามทุ่มเศษ หลังจากเสร็จกิจวัตรเรื่องการเทศน์การสอนแล้ว แต่ถ้าวินโหนไปงานศพ เมื่อกลับวัดท่านก็จะสรงอีกครั้ง เป็นการสรงที่ *ไม่ตามปกติ*

สรงน้ำเสร็จท่านก็ลงมือบันทึกสิ่งที่เกิดขึ้นในวันนี้ คือเรื่องคหบดีโหวงเหวง เพื่อเป็นหลักฐานว่า ความดีความชั่วที่ตัวทำ ตอนยังไม่ตายคนอื่นไม่รู้ พอตายยังไม่ทันได้เผาก็มีคนมาเปิดโปง แต่ถึงคนอื่นจะรู้หรือไม่รู้ ตัวผู้ทำก็ต้องนำกรรมนั้นซึ่งไม่ว่าดีหรือชั่วติดตัวไปในปรโลกด้วย ผู้มีปัญญาจึงไม่พึงทำความชั่วทั้งในที่ลับและที่แจ้ง ด้วยคิดว่าคนอื่นไม่รู้ไม่เห็น

เวลาสี่ทุ่ม ท่านจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย สวดมนต์ไหว้พระ เดินจงกรมและนั่งสมาธิไปจนถึงสองยามจึงจำวัด ท่านจำวัดครบไตรจีวร คือ สังฆาฏิ อุตราสงค์ และ อันตราวาสก เรียกให้จำง่าย

ว่า ผ้าทาบ ผ้าห่ม และ ผ้าห่ม เพราะมีพุทธบัญญัติว่าภิกษุต้องครองผ้าสามผืน คืออยู่ด้วยผ้าสามผืนตลอดเวลา ปัจจุบันพระสงฆ์ท่านไม่ค่อยเคร่งครัดเรื่องวินัยกันแล้ว บางรูปใส่ผ้าห่มอย่างเดียวเดินไปมาในวัด บางครั้งเดินออกนอกเขตวัดก็มี ศฤกษณ์ที่เรารู้พระวินัยย่อมนึกคำหนีติเตียนได้

ท่านจำวัดอย่างมีสติ กำหนด พอง - นอน ยุบ - นอน ไปเรื่อยๆ และรู้ว่าเมื่อกำหนด พอง - นอน หรือ ยุบ - นอน หนึ่งครั้ง จะมี ๔ ระยะเวลาคือ พอง หรือ ยุบ ๑ ระยะเวลา นอน ๓ ระยะเวลา ผู้ปฏิบัติส่วนใหญ่อย่างทำกันไม่ได้ บางคนปฏิบัติมานานก็ยังไม่รู้ว่า พอง - นอน ยุบ - นอน มีกี่ระยะ บางคนก็พองแต่ปาก ท้องไม่พองด้วย ทั้งนี้เพราะในอดีตชาติเขาไม่ได้ทำมา ส่วนคนที่สะสมมาแต่ครั้งอดีตชาติชาตินี้พอมาปฏิบัติต่อก็จะได้อย่างรวดเร็ว เช่นโยมเส็ง เป็นตัวอย่าง

สมภารวัดป่ามะม่วงนอนกำหนด พอง - นอน ยุบ - นอน จนกระทั่งหลับไปอย่างมีสติ คือรู้ว่าหลับตอนพองหรือตอนยุบ เรียกตามภาษาธรรมว่า จับพองยุบได้ ท่านหลับไปได้สักครู่ก็รู้สึกวาท่านเดินไปในสถานที่แห่งหนึ่งที่ท่านรู้สึกคุ้นเคยมานาน หากก็ยังนึกไม่ออกกว่าเป็นที่ใด บัดดลนั้นท่านก็ได้พบพระสงฆ์องค์หนึ่งครองจีวรคร่ำ สมณสารูปเรียบร้อยน่าเลื่อมใส ท่านเห็นว่าเป็นพระรัตตัญญู ผู้บวชนาน รู้เห็นเหตุการณ์มาตั้งแต่ต้น จึงน้อมนมัสการ พระรัตตัญญูหยุดยืนตรงหน้าท่าน กล่าวว่

“เราคือสมเด็จพระพนรัตน์ วัดป่าแก้ว แห่งศรีอโยธยเขต เราต้องการให้เธอไปที่วัดใหญ่ชัยมงคล ซึ่งในอดีตคือวัดป่าแก้ว เพื่อดูจารึกที่เราได้รจนากวายเป็นสมเด็จพระนเรศวรมหาราชเจ้า เนื่องในวาระที่สร้างพระเจดีย์ฉลองชัยชนะเหนือพระมหาอุปราชาแห่งพม่า และทรงประกาศอิสรภาพจากหงสาวดีเป็นครั้งแรก เธอไป

ดูไว้แล้วจดจำมาเผยแพร่ออกไป ถึงเวลาที่เธอจะได้รับรู้แล้ว”

ท่านพระครูรับปากที่จะไปดู พระรัตนัญญหรือสมเด็จพระพนรัตน์ วัดป่าแก้ว ก็บอกตำแหน่งแห่งที่ให้ แล้วเดินจากไป ท่านพระครูมองตามจนท่านลับตา แล้วจึงลุกขึ้นนั่งทบทวนสิ่งที่ท่านรับรู้เมื่อสักครู่ที่ผ่านมา เหตุการณ์ที่ท่านประสบ ดูเหมือนว่าเป็นความฝัน หากก็มีใช่ฝันเพราะท่านกำหนดจิตด้วยกรรมฐาน มีสติรู้ตัวทั่วพร้อมอยู่เสมอ เรื่องจะฝันฟุ้งซ่านนั้นเป็นไปได้ แต่ไม่เป็นไร ท่านจะต้องไปพิสูจน์ด้วยตนเอง

ขณะนั้นเวลาตีสาม ท่านจึงลงไปสรงน้ำ ครองผ้าเรียบร้อย แล้วจึงสวดมนต์ทำวัตรพระ คิดว่าฉันเช้าแล้วจะสะสางงานสักพัก แปดโมงเช้าจะออกไปบอกแม่พินและผู้ปฏิบัติธรรมที่หอประชุมว่า วันนี้ท่านจะไปธุระสำคัญที่วัดใหญ่ชัยมงคล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จะกลับมาให้ท่านนำทำวัตรเย็น และจะเล่าให้ผู้ปฏิบัติธรรมฟังว่า เหตุใดท่านจึงต้องไป ไปแล้วพบอะไรบ้าง ส่วนเรื่องการรับแขกช่วงสิบโมงเช้าและบ่ายสองโมงนั้น ท่านจะมอบหมายให้หลานชายแจ้งแก่บรรดาแขกที่มาพบว่า ท่านมีธุระต้องไปวัดใหญ่ชัยมงคล ต้องขอร้องที่ไม่ได้แจ้งล่วงหน้าเพราะท่านเพิ่งรู้เมื่อตอนตีสามว่าจะต้องไป

เวลา ๘.๓๐ น. นายสมชายขับรถมาถึงวัด กำลังจะเข้าประตู มากก็พบหลวงพ่อบุญของเขาหิ้วย่ามยืนอยู่หน้าประตู เมื่อเขาเบรคเพื่อจะถามว่า ท่านจะไปไหน ท่านพระครูก็เปิดประตูรถเองและขึ้นมา นั่งด้านหน้าคู่กับเขา สั่งว่า

“ไปวัดใหญ่ชัยมงคลด่วน ให้ถึงที่นั่นก่อนเก้าโมง”

“หลวงพ่อบุญจะให้ผมเหาะไปหรือครับ อย่าเลย ผมกลัวตกลงมา ขาหักเหมือนแขกโยคีที่เหาะมาตกวัดหลวงพ่อบุญข้าง” ท่านพระครูไม่

พูดว่าอะไร ท่านนั่งขัดสมาธิหลับตา ร่ายพระคาถาสหัสเสนาโต อันเป็นคาถาย่นระยะทางที่ขลังที่สุด เพราะท่านใช้ได้ผลมาทุกครั้ง นายสมชายรู้ว่าท่านใช้กำลังภายในช่วย จึงขับไปตามปกติเพราะรู้ว่าถึงอย่างไรก็ต้องถึงตามเวลาที่ท่านพูดไว้

รถของนายสมชายแล่นไปจอดที่ลานวัดใหญ่ชัยมงคล เขาเปิดประตูให้ท่านแล้วเดินตามท่านไป แอบมองนาฬิกาที่ข้อมือข้างขวา เห็นเข็มสั้นชี้ที่เลข ๘ เข็มยาวชี้ที่เลข ๑๐ จึงรู้ว่ารถวิ่งมาเพียง ๒๐ นาที หลวงพ่อของเขาเดินไปยังเจดีย์ เมื่อไปถึงก็พบ ดร.กิงแก้ว อัจฉากร ยืนอยู่ที่นั่น ท่าทางดีอกเตอร์ตั้งใจและประหลาดใจว่า หลวงพ่อของเขาที่มาที่นี่ได้อย่างไร

“กราบนมัสการหลวงพ่อดี หลวงพ่อมาได้อย่างไรคะ” ดร.กิงแก้วทักทายแล้วนั่งลงกราบเบญจางคประดิษฐ์สามครั้ง

“อาตมาจะมาหาหลักฐานอะไรสักหน่อย” ท่านกำลังคิดว่า จะบอกเรื่องที่ท่านพบสมเด็จพระพนรัตน์ วัดป่าแก้ว ดีหรือไม่ หากบอกแล้วดีอกเตอร์เขาไม่เชื่อ ท่านจะอย่างไร

“หลวงพ่อดีมาหาหลักฐานอะไรคะ” ดร.กิงแก้วกราบเรียนถาม ท่านจึงเล่าอ้อมๆ ว่า

“เมื่อคืนอาตมาพบภิกษุรูปหนึ่ง ท่านบอกว่าให้อาตมามาดูจารึกที่ท่านเก็บไว้ในเจดีย์ แล้วให้จำและนำเอาไปเผยแพร่ อาตมาก็เลยอยากมาพิสูจน์ อาตมาจะขอขึ้นไปบนพระเจดีย์ได้ไหม จะลงไปดูข้างล่าง พระท่านว่าจารึกอยู่ที่พระเจดีย์” ดร.กิงแก้วพูดว่า

“หลวงพ่อดีโชคดีจังเลยคะ พอดีทางกรมศิลปากรเขาทำการบูรณะปฏิสังขรณ์พระเจดีย์ใหญ่ในวัดใหญ่ชัยมงคลและจะทำการบรรจุขี้ยอดพระเจดีย์เพราะสิ้นสุดการบูรณะแล้ว จากนั้นก็จะรื้อหนึ่งร้านออกมาทั้งหมด วันนี้เขากำลังจะทำการปิดยอดบัว พูรงนี้

จะรื้อนั้ร้ำนออก ถ้าอย่างนั้นก็นิมนต์หลวงพ่อลงไปดูได้เลยคะ”
ดร.กิงแก้วประนมมือนิมนต์

ท่านพระครูฝากยามไว้กับนายสมชาย บอกเขาว่า

“ถ้าฉันไม่ขึ้นมาก็ให้เขารื้อนั้ร้ำนออกได้ แสดงว่าฉันตายอยู่
ในนั้น”

“หลวงพ่อย่าพูดอะไรที่เป็นกลางไม่ได้ ผมใจฝ่อแล้วนะ” นาย
สมชายต่อว่า เขาเหลือบมองนาฬิกาข้อมือ ขณะนั้นเวลา ๙.๐๐ น.

ท่านพระครูเดินขึ้นไปบนเจดีย์ ถือไฟฉายไปกระบอกเดียว
เมื่อขึ้นไปถึงตอนบนสุดบันไดแล้ว ท่านมองลงไปด้านล่างภายใน
พระเจดีย์ เห็นโพรงที่เขาทำไว้สำหรับลงไปด้านล่าง มีนั้ร้ำนพอไต่
ลงไปได้ ท่านตั้งใจเด็ดเดี่ยวว่าลงไปคราวนี้ถ้าพลาดตกจากนั้ร้ำน
ก็ขอยอมตาย ท่านจึงดิ่งลงไปชั้นล่างโดยไต่ นั้ร้ำนลงไป แล้วท่าน
ก็พบจารึกดั่งที่สมเด็จพระพนรัตน์วัดป่าแก้วบอกไว้ทุกประการ

สมภารวัดป่ามะม่วงพบว่า แท้จริงแล้วจารึกที่สมเด็จพระ
พนรัตน์วัดป่าแก้วได้รจนาถวายพระพรแต่สมเด็จพระนเรศวร
มหาราชเจ้า ก็คือบทสวดที่เรียกว่า พาหุงมหากาการุณีโก หรือเรียก
สั้น ๆ ว่า พาหุงมหากา อันประกอบด้วยบทสวดสรรเสริญพระพุทธคุณ
พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ แล้วพรพาหุง ๘ คาถาที่เรียกว่า
พุทธชัยมงคลอัญฐคาถา เริ่มตั้งแต่ พาหุ สหสสมภินิมิตตาวุฑฒนุ
ไปจนถึง ทุคคาหทิกุฏิกุชเคน รวม ๘ คาถาและ เอตปิ พุทธชย-
มงคลอัญฐคาถา ซึ่งว่าด้วยอานิสงส์ของการสวดสาธยายอีก ๑ คาถา
เรื่อยไปจนถึง มหากาการุณีโก นาโถ หิตาย ... และจบลงด้วย ภาวตุ
สพพมงคล ... สพพพุทธานุภาเวน ... สพพมมานุภาเวน ...
สพพสงฆานุภาเวน สทา โสตุถิ ภาวนตุ เต

สมภารวัยอย่างห้าสิบแปดเข้าใจในบัดนั้นเองว่า บทพาหุงก็คือ

บทสวดมนต์ที่สมเด็จพระพนรัตน์ วัดป่าแก้วได้รจนาชั้นถวายแด่สมเด็จพระนเรศวรมหาราชไว้สวดสาธยายเป็นประจำทั้งเวลาปกติที่ประทับในพระราชวังและในระหว่างศึกสงคราม จึงปรากฏว่าพระองค์ทรงรบ ณ ที่ใด ทรงมีชัยชนะตลอดมาทุกครั้ง มิเคยทรงเพลี่ยงพล้ำเลย แม้จะทรงรบอยู่เพียงลำพังสองพระองค์กับสมเด็จพระเอกาทศรถพระอนุชา ท่ามกลางกองทัพพม่าจำนวนนับแสนก็ทรงมีชัยชนะเหนือกองทัพพม่าด้วยการกระทำยุทธหัตถีมีชัยชนะเหนือพระมหาอุปราชา ณ ดอนเจดีย์ และแม้เข้าศึกจะยิงปืนไฟใส่พระองค์เมื่อเข้ามาใกล้พระศพของพระมหาอุปราชาออกไป แต่กระสุนมิได้ต้องพระองค์แต่ประการใด ด้วยเดชแห่งพาทรงมหากาที่ทรงสวดสาธยายอยู่เป็นประจำนั่นเอง

เมื่อได้พิสูจน์แล้วว่า สิ่งที่ท่านพบเห็นในเวลาก่อนรุ่งนั้นเป็นจริงทุกประการ ท่านพระครูก็ไต่ขึ้นมาด้วยความสบายใจ รวมเวลาที่ไต่ลงไปจนถึงไต่ขึ้นมาประมาณสามชั่วโมง หากอยู่เกินนั้นก็จะต้องสิ้นชีวิตเพราะขาดอากาศหายใจ แม่ชีคนหนึ่งเดินลงมาเห็นท่านเนื้อตัวมีแต่หยากไย่ยังร้องว่า

“หลวงพ่อก้าวเข้าไปในโพรงนั้นมาหรือ” แต่ท่านไม่ตอบ

นายสมชายนั่งรอท่านด้วยความกระวนกระวาย ยิ่งท่านพูดเป็นลางว่าถ้าท่านไม่ขึ้นมาก็แปลว่าท่านมรณภาพอยู่ในนั้น เขาจะยอมให้ท่านมรณภาพได้อย่างไร ไม่มีท่านแล้วเขาจะมีปัญญาไปหาหลวงพ่อดีๆได้ที่ไหนอีก กำลังคิดถึงอนาคตที่ไม่มีหลวงพ่อก็เห็นหลวงพ่อกองเขาไต่บันไดลงมาจากพระเจดีย์ เขาดีใจที่สุดในโลก รีบเดินไปรับท่าน

“หลวงพ่อดีโฮ ไปทะเลาะกับแมงมุมมาหรือครับ หยากไย่ไยแมงมุมเต็มตัวเลย” ท่านพระครูไม่ตอบ แต่ถามว่า

“ดร.กิงแก้วไปไหน”

“คงไปทานข้าวกลางวัน วันนี้หลวงพ่อก็กินไม่ได้ฉันเพลนะ ซิครับ” เขาพูดอย่างเป็นห่วง ตัวเขาเองท้องร้องจ๊อก ๆ ประท้วงแล้ว

“เธอช่วยไปดูซิว่าเขาทานเสร็จหรือยัง ถ้าเสร็จแล้วบอกมา หาฉันหน่อย”

ดร.กิงแก้วรับประทานอาหารเสร็จก็รีบกลับมาที่พระเจดีย์ เพราะเป็นห่วงท่านพระครู ทั้งที่รู้ว่าท่านเก่ง มีคาถาอาคมมากมาย ก็ยังไม่วายห่วง ในความรู้สึกของต็อกเตอร์วัยสี่สิบห้า ท่านพระครู เปรียบเสมือนเพื่อนสนิทที่รู้จักกันมานานแสนนาน เธอมีรู้ว่าโยจึง มีความรู้สึกอย่างไรในเมื่อเธอเพิ่งรู้จักท่านได้ไม่ถึงปี อีกประการหนึ่ง โยเธอจึงมีศรัทธามาดูแลการบูรณะปฏิสังขรณ์พระเจดีย์ที่วัดใหญ่ชัย มงคลแห่งนี้ ต้องขบรถไปกลับระหว่างอยุธยา-กรุงเทพฯ ในวันที่มีสอน เธอเป็นอาจารย์สอนที่คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สังกัดภาควิชาภาษาอังกฤษ คิดว่าจะทำงานไปอีกสักระยะแล้วจะ ขอบวชชียู่ที่วัดใหญ่ชัยมงคลนี้ เพราะรู้สึกผูกพันกับพระเจดีย์เป็นพิเศษ

“หลวงพ่อกะโยมเป็นห่วงหลวงพ่อกะมาก มากจนทานข้าวไม่ค่อยลงเลยคะ” ต็อกเตอร์พูดด้วยความโล่งใจที่ท่านขึ้นมาจากโพรง ได้พระเจดีย์ได้

“ขนาดทานไม่ค่อยจะลงยังทานไปตั้งสองจาน ถ้าลงคงสิบ จานกระมัง” ท่านพระครูเฝ้า

“ทำไมหลวงพ่อบุ๊คะ” ต็อกเตอร์ถามเสียงอ่อย

“ก็ทำไมจะไม่ทราบละ ตอนแรกต็อกเตอร์ก็เป็นห่วงหลวงพ่อกะว่าจะไม่ทาน แต่พ่อกะท้องมันประท้วง เลยต้องเดินไปที่โรงครัว ตักข้าวมานิดเดียว ปรากฏว่าวันนี้มีแกงส้มกับต้มผักกาดดองของโปรด

เลยต้องมาดักข้าวอีกจานหนึ่ง จริงไหมล่ะ”

“จริงค่ะ แม่ครัวเขาทำแกงส้มกับต้มผักกาดดองอร่อยมาก เสียตายนี้อีกเพลแล้ว หลวงพ่อเลยไม่ได้ฉัน ถ้าฉันหลวงพ่อก็จะทราบ ว่าแกงส้มกับต้มผักกาดดองของวัดนี้อร่อยมาก” ตีอกเตอร์ย่า

“อาตมาทราบว่ารอร่อยมาก หากก็อร่อยน้อยกว่าที่วัดป่ามะม่วงชนิดหนึ่ง ถ้าตีอกเตอร์ไม่เชื่อก็ต้องไปพิสูจน์”

“ค่ะ โยมยี่ดหลักกาลามสูตร ที่พระพุทธองค์ทรงสอน ข้อที่ ๑๐ ทรงสอนว่า มา สมโณ โน ครุติ - อย่าปลงใจเชื่อ เพราะนับถือ ว่า ท่านสมณะเป็นครูของเรา เพราะฉะนั้นโยมก็ยังไม่ปลงใจเชื่อ หลวงพ่อว่าเป็นครูของโยม แปลเป็นบาลีว่า มา อาจริโย เม ครุติ - อย่าปลงใจเชื่อเพราะนับถือของท่านอาจารย์นี้ เป็นครูของเรา สักวันโยมจะต้องไปพิสูจน์ค่ะ” อาจารย์คณะอักษรศาสตร์ผู้ช่างเจรจา กราบเรียน ท่านพระครูจึงพูดธุระที่ต้องพูดกับ ดร.กิงแก้วคนเดียวว่า “ที่อาตมามาที่นี่ก็เพื่อจะมาพิสูจน์หลักฐานเกี่ยวกับจารึกที่ พระภิกษุรูปหนึ่งบอกอาตมาเมื่อคืนนี้ อาตมาก็ได้พบทุกสิ่งทุกอย่าง จึงขอเล่าเรื่องที่อาตมาพบพระภิกษุเมื่อคืนที่ท่านเป็นใคร” แล้ว ท่านจึงเล่าเรื่องที่ท่านพบสมเด็จพระพนรัตน์ วัดป่าแก้ว ให้ตีอกเตอร์ กิงแก้วฟังอย่างไม่ปิดบังอำพราง อาจารย์วัยสี่สิบห้าเกิดปีติขณะฟัง ทั้งขนลุกทั้งน้ำตาไหล และคิดว่าเธอเองก็คงจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับสมเด็จพระเจดีย์ในครั้งกระนั้น จึงได้มาดูแลการบูรณะปฏิสังขรณ์พระเจดีย์ และก็เชื่ออย่างไม่มีข้อกังขาว่า วัดใหญ่ชัยมงคลก็คือวัดป่าแก้ว ในสมัยนั้น บางทีเธออาจเป็นศิษย์คนหนึ่งของสมเด็จพระเจดีย์ เช่นเดียวกับหลวงพ่อรูปนี้ก็ไม่ได้

เมื่อเล่าจบ ท่านพระครูจึงพูดกับ ดร.กิงแก้วว่า

“อาตมามีเรื่องอยากจะขอร้องตีอกเตอร์ให้ช่วย เป็นเรื่องของ

อาตมาหากก็เกี่ยวข้องกับต็อกเตอร์ด้วย เพราะถ้าต็อกเตอร์ไม่ช่วยตามที่อาตมาขอร้อง เรื่องของอาตมาก็จะไม่จบ ต็อกเตอร์รับปากก่อนว่าจะช่วยหรือไม่ช่วย” ท่านขอร้องแกมบังคับ

“ช่วยเรื่องอะไรคะ”

“ถ้าต็อกเตอร์รับปากว่าจะช่วย อาตมาถึงจะบอก” ท่านตั้งเงื่อนไข

“ก็ถ้าหลวงพ่อบอกแล้วโยมจะรู้ได้อย่างไรละคะ ว่าเรื่องที่หลวงพ่อขอมานั้นโยมสามารถช่วยได้หรือไม่” ท่านพระครูรับบอก

“ช่วยได้แน่นอน”

“แล้วเรื่องที่ช่วยนั้นถูกต้องตามทำนองคลองธรรมหรือไม่คะ เกิดหลวงพ่ขอร้องให้โยมไปฆ่าคนตาย โยมทำไม่ได้นะคะ” อาจารย์วัยสี่สิบห้ายังไม่กล้ารับปาก

“อาตมาเป็นพระ จะทำอย่างนั้นได้อย่างไร เอาละ อาตมาจะบอกว่าไม่ขอร้องให้ต็อกเตอร์ไปฆ่าคนตาย แต่ถ้าต็อกเตอร์ไม่ช่วยก็เท่ากับต็อกเตอร์ฆ่าอาตมาให้ตาย แล้วต็อกเตอร์ก็จะบาปมาก เพราะฆ่าคนตายก็ยังมีบาปไม่เท่าฆ่าพระตาย” ท่านพยายามพูดให้มีน้ำหนัก แต่อนิจจา ต็อกเตอร์วัยสี่สิบห้าแทนที่จะเห็นใจกลับปฏิเสธอย่างไม่มีเยื่อใยว่า

“รู้สึกจะเป็นเรื่องหนักหนาสาหัสสำหรับโยม หลวงพ่อไปให้คนอื่นช่วยดีกว่าคะ” ท่านพระครูคิดว่าถ้าพูดดีๆ เรื่องนี้คงไม่สำเร็จ ต้องใช้วิธีประท้วง จึงพูดด้วยท่าทางขึงขังว่า

“ถ้าต็อกเตอร์ไม่ช่วย อาตมาก็จะประท้วง จะอดข้าวอดน้ำ อยู่ตรงนี้จนกว่าจะตาย”

“ถ้าอย่างนั้นโยมขอตายแทน เขาเป็นว่าถ้าโยมช่วยไม่ได้ก็จะ

ขอตายแทนหลวงพ่อกี่แล้วกัน เพราะฉะนั้นหลวงพ่อกฎนบอกโยม มาว่าจะให้โยมช่วยอะไร” ท่านพระครูเห็นว่าได้เวลาที่จบออกแล้ว จึงพูดว่า

“อาตมาจะขอร้องตีกเตอร์ให้เลื่อนการปิดยอดบัวพระเจดีย์ ไปอีกวันหนึ่งเพื่อที่อาตมาจะได้นำพระซุ้มเสมาชัยซุ้มเสมาขอซึ่ง อาตมาได้สร้างขึ้นตามแบบดั้งเดิมที่พบในเจดีย์ใหญ่ใกล้กับวัดป่า มะม่วงซึ่งพังลงน้ำ กังของอาตมาเป็นคนรวบรวมเอามาให้อาตมา ตั้งหลายสิบปี แต่แตกหักพังทั้งนั้นเลย กังเอามาให้ตั้งแต่อาตมา มาอยู่วัดป่ามะม่วงใหม่ๆและเริ่มพัฒนาวัด อาตมาได้ปั้นเอามาผสม สร้างเป็นพระองค์ใหม่เก็บไว้ อาตมาอยากนำไปร่วมบรรจุไว้ที่ยอด พระเจดีย์บ้าง จึงขอร้องตีกเตอร์ให้เลื่อนการปิดยอดบัวพระเจดีย์ ไปอีกวันหนึ่ง คิดว่าตีกเตอร์คงไม่ขัดข้อง” พูดจบก็นั่งกลั้นใจฟัง คำตอบ ดร.กิงแก้วไม่บอกว่าจะให้ตามที่ท่านขอร้องหรือไม่ แต่ถาม ท่านว่า

“หลวงพ่อกิ่งด้วยหรือคะ แสดงว่าหลวงพ่อกิ่งมีเชื้อจีน เช่นเดียวกับคนไทยส่วนใหญ่ กิ่งฝ่ายโยมพ่อหรือฝ่ายโยมแม่คะ”

“ฝ่ายโยมแม่ กิ่งอาตมาชื่อเหลียง พวกหลานๆเรียกกันติด ปากว่า กิ่งเหลียง ส่วนยายอาตมาชื่อ จ่าง อาตมาอยู่กับยายตั้งแต่อายุได้หกขวบ ตอนนั้นกิ่งเหลียงเสียชีวิตแล้ว ตกลงตีกเตอร์เลื่อน การปิดยอดบัวพระเจดีย์เป็นพรุ่งนี้นะ อาตมาจะนำพระซุ้มเสมาชัย ซุ้มเสมาขอมาบรรจุไว้ยอดพระเจดีย์ด้วย กิ่งเหลียงก็จะได้บุญ อาตมา ก็จะได้บุญและจะแบ่งให้ตีกเตอร์ครึ่งหนึ่ง นี่อาตมาไม่ได้ติดสินบน นะ แต่อยากให้ตีกเตอร์ช่วยอาตมาตามที่อาตมาขอร้อง” ท่านไม่ได้มัดมือชก แคंपุคคล้ายมัดมือชก

“ตกลงคะ ถ้าหลวงพ่อบอกโยมตั้งแต่แรกก็รีบร้อยไปแล้ว

แต่ก็ตีที่ได้คุยกับหลวงพ่อ โยมรู้สึกว่าคุณเคยกับหลวงพ่อมาเป็นเวลานานนับร้อยปี ทำไมถึงเป็นอย่างนั้นก็ไม่ทราบ หลวงพ่อรู้สึกเหมือน โยมใหม่หะ”

“อันนี้อาตมายังตอบไม่ได้ คงยังไม่ถึงเวลา แต่ถ้าต๊อกลงเตอ์อยากรู้ก็ให้ทำกรรมฐาน อาตมารู้อะไรหลายอย่างจากกรรมฐาน แล้วก็คิดว่าสิ่งที่ต๊อกลงเตอ์ถามอาตมาอาจรู้คำตอบสักวันหนึ่ง แล้วจะมาออกต๊อกลงเตอ์ วันนี้อาตมาต้องขอลา เตี่ยวต้องกลับไปนำญาติ โยมที่มาปฏิบัติธรรมทำวัตรเย็น” ท่านบอกลาเมื่อเห็นนายสมชาย สะพายย่ามท่านเดินเข้ามา

“หลวงพ่อครับ แงงสัมผัสกับตัมฝึกกาดองวัดนี้ร้อยเหมือนที่วัดเราเลย ผมฉลองศรัทธาไปสามจาน” ท่านพระครูมองหน้า ดร.กิงแก้ว แล้วถามนายสมชายว่า

“ร้อยเหมือนหรือว่าร้อยกว่าวัดเรา สมมุติว่ามีการประกวดกันแล้วเอ็งเป็นกรรมการ เอ็งจะให้วัดไหนชนะ”

“หลวงพ่อ แต่ของวัดนี้เขาร้อยมากนะ” นายสมชายตอบไม่ตรงคำถาม ดร.กิงแก้วมองตาท่านพระครูเหมือนจะบอกว่าวัดนี้ชนะขาดลอย หากก็ต้องผิดหวังเมื่อนายสมชายพูดต่ออีกว่า

“ของวัดนี้เขาร้อยมาก หากก็ร้อยน้อยกว่าวัดเรานิดหนึ่ง” คราวนี้ท่านพระครูมอง ดร.กิงแก้วเหมือนจะบอกว่าท่านชนะแล้ว จากนั้นจึงบอกลา พรุ่งนี้ต้องมาอีก

ขากลับท่านพระครูไม่ต้องฟังคาถาสหัสเนตุโต เพราะไม่มีความจำเป็นที่จะต้องย่นระยะทาง ท่านอยากเทศน์โปรดลูกศิษย์ที่ใกล้ชิดที่สุด เพราะท่านดูหน้าแล้ว เขามีกรรมที่ละเมิดศีลข้อ ปาณาติบาตติดมาแต่ครั้งอดีตชาติเกินร้อยละ ๖๐ ต้องอายุสั้นเช่นเดียวกับเจ้าแดงและเจ้าขาว แต่เขายังดีที่มารับใช้ใกล้ชิดท่านด้วย

ศรัทธาและความเต็มใจ หากเขาได้เจริญพระกรรมฐานขอโอสถกรรมต่อเจ้ากรรมนายเวร แล้วแผ่เมตตาและอุทิศส่วนกุศลไปให้ บุญกุศลจะต่ออายุเขาไปได้เรื่อยๆ เพราะอย่างน้อยเขาก็เชื่อฟังท่าน แต่ที่ยังไม่ยอมเข้ากรรมฐานเพราะห่วงลูกเมีย ถึงอย่างไรก็ดีกว่าเจ้าคุณแผ่นดินที่เอาดีไม่ได้ คิดดังนี้แล้วท่านจึงเทศน์สอนเขาโดยไม่ให้เขารู้ตัวว่ากำลังถูกสอน

“หลวงพ่อกับ ทำไมหนึ่งเงียบ ไม่เห็นเล่าให้ผมฟังบ้างเลย ว่าหลวงพ่อไปเจออะไรมา หายลงไปไหนพรุ่งร่วมสามชั่วโมง เล่นเอาผมใจคอหายหมด แล้วหลวงพ่อไปทะเลาะกับพวกแมงมุมมาหรือเปล่า”

“แต่ข้าดูแล้ว ผมเอ็ง ใจเอ็ง คอเอ็งยังอยู่ครบไม่ได้หายไปไหน” ท่านพระครูตอบ นายสมชายไม่เข้าใจ จึงถามท่านอีกว่า

“หลวงพ่อพูดอะไรไม่เห็นรู้เรื่อง เอ.หรือว่าผมจะแก่เกินไปจนฟังหลวงพ่อไม่เข้าใจ แต่ถ้าผมไม่แก่เกินไปก็แปลว่าหลวงพ่อนั้นแหละที่แก่เกินไป”

“แต่ฉันว่าเป็นเธอมากกว่าเพราะเมื่อกี้เธอพูดว่า เล่นเอาผมใจคอหายหมด ฉันก็เห็นว่าทั้งผมทั้งใจทั้งคอของเธอยังอยู่ครบไม่ได้หายไปแต่ประการใด”

“ครับ ๆ ครบก็ครบ ถ้าอย่างนั้นหลวงพ่อบอกผมมาอีกสองข้อที่เหลือ คือข้อหนึ่งกับข้อสาม ว่าหลวงพ่อไปเจออะไรมา แล้วไปทะเลาะกับพวกแมงมุมมาหรือเปล่า”

“ฉันตอบข้อสามก่อน แล้วค่อยตอบข้อหนึ่งเพราะข้อหนึ่งต้องตอบยาว เธอไม่ต้องถามในใจว่ายาวขนาดไหนเพราะฉันกะไม่ถูก แต่ฉันก็จะพยายามตอบให้เสร็จก่อนถึงวัด” คราวนี้นายสมชายเข้าใจแล้วว่าเหตุใดขากลับท่านจึงไม่ใช้คาถาย่นระยะทาง ท่านพระครู

ตอบคำถามข้อสามว่า

“ฉันไม่ได้ไปทะเลาะกับแมงมุมแต่ที่มีใยแมงมุมติดตามเนื้อตัวฉันเพราะโพรงที่ฉันลงไปดูจาริกนั้นขุดขึ้นตั้งแต่สมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราช หากนับถึงปัจจุบันก็อายุเกินสามร้อยปีแล้ว จึงเป็นที่อยู่ของพวกแมงมุม ที่นี้วิญจักรชีวิตของแมงมุมมันสั้น มันก็พากันตายนับร้อยนับพันรุ่น พอตัวมันตาย มันก็ทิ้งใยไว้ ไม่ได้เอาใยของมันติดตัวไปปรโลกด้วย ฉันจึงไปเจอยูแมงมุมมากมายอย่างที่เธอเห็นนี่แหละ เอาละ ที่นี้ก็จะตอบคำถามข้อที่หนึ่ง อันนี้มีความสำคัญต่อเธอมาก ตั้งใจฟังให้ดี” เมื่อได้ฟังว่าคำตอบข้อนี้มีความสำคัญต่อเขามาก นายสมชายจึงตั้งอกตั้งใจฟังเป็นอย่างดี

สมภารวัดป่ามะม่วงมีจิตเมตตากรุณาต่อเพื่อนเกิด แก่ เจ็บ ตาย ทั้งโลก อยากรู้ให้พวกเขาพ้นทุกข์ แก้ปัญหาชีวิตอันเป็นทุกข์ จรได้ และหากผู้ใดมีบุญบารมีที่เคยสร้างสมมาแต่ปางก่อนและมาสร้างต่อในชาติปัจจุบัน ก็สามารถพ้นจากทุกข์ประจำ คือ ชาติ ชรา มรณะ ได้ และจะประสบกับความสุขนิรันดรคือการบรรลุนิพพานดังที่องค์สมเด็จพระบรมศาสดาสรรบรองไว้ ปรากฏในพระไตรปิฎกเล่มที่ ๒๕ ข้อ ๒๕ หน้า ๔๒ ว่า “นิพพานํ ปรมํ สุขํ – สุขอื่นเสมอด้วยความสงบ ไม่มี”

ในมหาสติปัฏฐานสูตร พระพุทธองค์ตรัสถึงทุกข์ ๑๑ ประการ ปรากฏในพระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๐ ข้อ ๒๙๔ หน้า ๒๔๐-๓๔๑ ความว่า

กตมณฺจ ภิกฺขเว ทุภฺขํ อริยสจฺจํ
ชาติปิ ทุภฺชา ชราปิ ทุภฺชา มรณฺมปิ ทุภฺขํ
โสภปริเทวทุภฺชโทมนสฺสุปายาสาปิ ทุภฺชา
อปฺปิเยหิ สมฺปโยโค ทุภฺโช

ปิเยหิ วิปโยโค ทุกโข

ยมุปัจฉิน ลภติ ตมุปี ทุกขัง

สงขิตฺเตน ปญฺจุปาทานกฺขนฺธา ทุกฺขาย

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ทุกขอริยสังคคือ ความจริงอันประเสริฐ
เป็นอย่างไร

แม้ความเกิดก็เป็นทุกข์ แม้ความแก่ก็เป็นทุกข์ แม้ความ
ตายก็เป็นทุกข์

แม้ความโศก ความร่ำไรร่ำพัน ความไม่สบายกาย

ความไม่สบายใจ ความคับแค้นใจ ก็เป็นทุกข์

ความประสพกับสิ่งไม่เป็นที่รักที่พอใจก็เป็นทุกข์

ความพลัดพรากจากสิ่งเป็นที่รักที่พอใจก็เป็นทุกข์

มีความปรารถนาสิ่งใด ไม่ได้สิ่งนั้น นั่นก็เป็นทุกข์

ว่าโดยย่อ อุปาทานขันธ์ทั้งห้าเป็นตัวทุกข์ข

ทุกข์ ๑๑ ประการ ตามพระพุทธพจน์ข้างต้นนี้ สามประการ

แรกคือ ความเกิด ความแก่ ความตาย ซึ่งคือ ซาติ ชรา มรณะ จัด
เป็นทุกข์ประจำ ส่วนที่เหลืออีก ๘ ประการจัดเป็นทุกข์จร บุคคล
ผู้บรรลุพระนิพพานถือว่าพ้นจากทุกข์โดยสิ้นเชิง คือพ้นจากทุกข์
ประจำและทุกข์จรได้ เพราะเมื่อไม่ต้องเกิดอีกก็ไม่ต้องประสพกับทุกข์
ในสังขารวิภวอีกต่อไป

สมภารวัดป่ามะม่วงต้องการอนุเคราะห์นายสมชาย ศิษย์
ผู้รับใช้ท่านมาด้วยความซื่อสัตย์ ท่านจึงสวดสาธยาย คาถาพาหุง
มหากา หรือ พุทธชัยมงคลอัฐฐคาถา รจนาโดยสมเด็จพระพนรัตน์
วัดป่าแก้ว ที่ท่านได้พบในพระเจดีย์วัดใหญ่ชัยมงคลเมื่อสามชั่วโมง
ที่ผ่านมาให้นายสมชายฟังเป็นคนแรก และแปลให้ฟังด้วย เพื่อที่
เขาจะได้เข้าใจ ดังต่อไปนี้

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺทสฺส
นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺทสฺส
นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺทสฺส

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น ซึ่ง
เป็นผู้ไกลจากกิเลส ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น ซึ่ง
เป็นผู้ไกลจากกิเลส ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น ซึ่ง
เป็นผู้ไกลจากกิเลส ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง

อิติปิ โส ภควา อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺโธ
วิชฺชาจรณสมฺปนฺโน สุกโต โลกวิทู อนุตฺตโร ปุริสทมฺมสารถิ
สตถุตา เทวมนุสฺसानํ พุทฺโธ ภควาติ
แม้เพราะอย่างนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น เป็นผู้
ไกลจากกิเลส เป็นผู้ตรัสรู้ชอบเอง เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยวิชา
และจรณะ เป็นผู้เสด็จไปดีแล้ว เป็นผู้รู้แจ้งโลก เป็นสารถี
ฝึกบรุษที่ฝึกได้ไม่มีไครยิ่งไปกว่า เป็นศาสดาของเทวดาและ
มนุษย์ทั้งหลาย เป็นผู้ตื่นและเบิกบานแล้ว ทรงเป็นผู้มีโชค
หรือเป็นผู้จำแนกธรรม ดังนี้

สุวากุขาโต ภควตา ธมฺโม สนฺทิฎฺฐิโก อกาลิโก
เอหิปสฺสิโก โอปนยิโก ปจฺจุตฺตํ เวทิตพฺโพ วิญญูหิติ
พระธรรมอันพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสดีแล้ว อันผู้
ปฏิบัติจะพึงเห็นชัดด้วยตนเอง ไม่ประกอบด้วยกาล ควร
เรียกให้มาดู ควรน้อมเข้ามาไว้ในใจ อันวิญญูชนพึงรู้
เฉพาะตน ดังนี้

สุปฏิปันโน ภควโต สวากสงโฆ อชุปฏิปันโน ภควโต
สวากสงโฆ ฌายปฏิปันโน ภควโต สวากสงโฆ
สามีจิปฏิปันโน ภควโต สวากสงโฆ ยทิท จตุตตาริ
ปฺริสยฺคานิ อฏฺฐ ปฺริสฺปฺคฺคฺลา เอส ภควโต สวากสงโฆ
อาหุเนยฺโย ปาหุเนยฺโย ทกฺขิเนยฺโย อญฺชลิกรณฺเียว
อนฺนุตฺตรํ ปุณฺณกฺุเขตฺตํ โลกสฺสาติ

พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาค เป็นผู้ปฏิบัติดี
เป็นผู้ปฏิบัติตรง เป็นผู้ปฏิบัติถูกทาง เป็นผู้ปฏิบัติสมควร
ได้แก่บุคคล ๔ ตำบล ๘ พระสงฆ์สาวกของพระผู้มี
พระภาคนี้ เป็นผู้ควรแก่ของค่านับ เป็นผู้ควรแก่การ
ต้อนรับ เป็นผู้ควรแก่ของทำบุญ เป็นผู้ควรแก่การทำอัญชลี
เป็นน่านุญอันยอดเยี่ยมของโลก

๑. พากุ สหสฺสมภินิมิตฺตาวุทฺตํ คุรีเมขลํ
อุทิตโฆรสเสนมารุ ทานาทิธมฺมวธินา ชิตฺวา มุณินฺโท
ตฺนฺเตชสา ภวตุ เต ชยมฺงคฺลานิ

พระจอมมุนีทรงผจญกับพญามารผู้มีฤทธิ์ สามารถ
เนรมิตแขนได้ตั้งพัน แต่ข้างถืออาวุธครบ ขี่ช้างชื่อ
ครีเมขละพร้อมทั้งเสนาให้ร้องก้องกึกน่าสะพรึงกลัว ทรง
พิชิตพญามารกับเสนาทั้งหลายนั้นด้วยธรรมวิธี คือทรงนึก
ถึงพระบารมีทั้ง ๑๐ ประการ ที่ทรงบำเพ็ญแล้ว มีทานบารมี
เป็นต้น ด้วยเดชแห่งองค์พระผู้พิชิตมารนั้น ขอชัยมงคลจงมี
แก่ท่านทุกเมื่อ

๒. มาราทิเรกมภิชฺชฺมิตสพฺพรตฺตี โฆรมฺปนาพวก-
มกฺุชฺมถทฺธยฺกฺุ ขนฺตีสฺุทฺทวธินา ชิตฺวา มุณินฺโท ตฺนฺเตชสา
ภวตุ เต ชยมฺงคฺลานิ

พระจอมมุนีทรงผจญกับอาพวกยักษ์ ผู้มีจิตกระต้างหยาบช้า คุร้ายเหี้ยมโหด ซึ่งเข้ามาทำยุทธนาการ อยู่ตลอดคืน รุนแรงยิ่งกว่าครั้งผจญพญามาร ทรงพิชิตพญายักษ์ด้วยขันติวิธีที่ทรงฝึกฝนมาอย่างดี ด้วยเดชแห่งองค์พระผู้พิชิตยักษ์นั้น ขอชัยมงคลทั้งหลาย จงมีแก่ท่านทุกเมื่อ

๓. นานาพิริ คชวารี อติมตตฤๅถ์ ทาวคฤคิจกุกมสนิว
สุทวารุณนุถ์ เมตตมพุเสกวิธินา ชิตวา มุนินุโท ตนุเตชสา
ภาวตุ เต ชยมงคฺลานิ

พระจอมมุนีทรงผจญกับพญาช้างชื่อนานาพิริ ซึ่งกำลังตกมัน คุร้าย ประดุจไฟป่าที่เผาผลาญทุกอย่างที่ขวางหน้า ร้ายแรงดั่งจักรวาลและสายฟ้า ทรงพิชิตพญาช้างด้วยวิธีรดด้วยน้ำคือพระเมตตา ด้วยเดชแห่งองค์ผู้พิชิตพญาช้างนั้น ขอชัยมงคลทั้งหลายจงมีแก่ท่านทุกเมื่อ

๔. อุกฺขิตตฺตบคฺคฺมตีหตฺถสุทวารุณนุถ์
ธาวนุติโยชนปถงคฺลิมาลวนุถ์ อิทธิภิสงฺขตมโน
ชิตวา มุนินุโท ตนุเตชสา ภาวตุ เต ชยมงคฺลานิ

พระจอมมุนีทรงผจญกับโจรองคฺลิมาลผู้ร้ายยิ่ง ถือดาบเงี้ยววิ่งไล่พระองค์ไปเป็นระยะทางไกลถึง ๓ โยชน์ ทรงพิชิตจอมโจรด้วยทรงบันดาลอิทธิฤทธิ์ทางใจอันยอดเยี่ยม ด้วยเดชแห่งองค์พระผู้พิชิตจอมโจรนั้น ขอชัยมงคลทั้งหลาย จงมีแก่ท่านทุกเมื่อ

๕. กตวาน กฏจุมุทร์ อิว คพุกินैया จัญจาย
ทัญจวจนัน ชนกายมชฺฌเณ สนฺเตน โสไมวธินา ชิตวา
มุนินฺโท ตนฺเตชสา ภาตฺ เต ชยมงฺคลานิ

พระจอมมุนีทรงผจญกับนางจัญจมาณวิกาผู้ซึ่งผูก
ไม่วีที่ห้อง แสร้งทำเป็นหญิงมีครรภ์ ยืนด่าว่าใส่ร้ายพระองค์
ท่ามกลางที่ประชุมชน ทรงพิชิตนางด้วยวิธีทรงสงบพระ
หฤทัย เป็นสง่าเฉยอยู่ตั้งพระจันทร์เพ็ญ ด้วยเดชแห่งองค์
พระผู้พิชิตนางนั้น ขอชัยมงคลทั้งหลายจงมีแก่ท่านทุกเมื่อ

๖. สจฺจํ วิหายมติสจฺจกฺวาทเกตุํ วาทาภิโรปิตมนํ
อตฺตอนฺธภูตํ ปญฺญาปทีปชโลโต ชิตวา มุนินฺโท ตนฺเตชสา
ภาตฺ เต ชยมงฺคลานิ

พระจอมมุนีทรงผจญกับสัจจกนิครนถ์ผู้มีตมณยิ่งนัก
มุ่งเข็ดขุลาธิของตนว่าเลอเลิศประเสริฐแท้ ราวกับชูธงขึ้น
ฟ้า มุ่งมาจะได้วาทะกับพระองค์ ทรงพิชิตสัจจกนิครนถ์ด้วย
เทศนาญาณวิธี คือรู้อัชฌาตัยแล้วตรัสเทศนาสอนให้มอง
เห็นความจริง ด้วยเดชแห่งองค์พระผู้พิชิตนิครนถ์นั้น ขอ
ชัยมงคลทั้งหลายจงมีแก่ท่านทุกเมื่อ

๗. นนฺโทปนนฺทภุชคํ วิพุกํ มหิทฺธิํ ปุตฺเตน เถรภุชเตน
ทมาปยนฺโต อิทฺฐูปเทสวธินา ชิตวา มุนินฺโท ตนฺเตชสา
ภาตฺ เต ชยมงฺคลานิ

พระจอมมุนีทรงผจญกับพญานาคราชชื่อนันโทปนันทะ
ผู้มีฤทธิ์มาก หากเป็นอันธพาลมีความหลงผิด บังอาจสำแดง
ฤทธิ์แผ่พังพานกั้นฉนวนอากาศปิดทางพุทธโคจร ทรงโปรด

ให้พระมหาโมคคัลลานะพุทธโอรสเนรมิตกายเป็นนาคราช
ไปปราบด้วยฤทธิ์ที่เหนือกว่า ด้วยเดชแห่งองค์พระผู้พิชิต
พญานาคราชนั้น ขอชัยมงคลทั้งหลายจงมีแก่ท่านทุกเมื่อ

๘. ทศคาทิกฎิจิภูษเคน สุทฎฐหตุถุ พุรหมุ วิสุทฐิ-
ชุติมิทธิพภาภิธานัน ฌาณาคเทน วิธินา ชิตวา มุณินุโท
ตนุเตชสา ภวตุ เต ชยมงคลานิ

พระจอมมุนีทรงผจญกับท้าวพกาพรหม ผู้สำคัญ
ตนว่าเป็นผู้มีความรุ่งเรืองด้วยความบริสุทธิ์และมีฤทธิ์
อำนาจกว่าใครๆ เกิดความเห็นผิดว่าชีวิตพรหมเป็นอมตะ
ประดุจอุกฐรัตที่มีมือ ทรงพิชิตท้าวพกาพรหมด้วยวิธีวางยา
พิเศษ คือเทศนาญาณ ด้วยเดชแห่งองค์พระผู้พิชิต
พกาพรหมนั้น ขอชัยมงคลทั้งหลายจงมีแก่ท่านทุกเมื่อ

เอตาปิ พุทธชยมงคโลฎฐคาถาโย วาจโน ทินทินเ
สรเต มตนุที หิตวานเนกวิธานิ จุปทุทวานิ โมกษั
สุขั อธิคเมยย นโร สปถญเ

นรชนใดผู้มีปัญญา ไม่เกียจคร้าน สวดกิติ ระลึก
ถึงกิติ ซึ่งพระพุทธรูปชัยมงคลคาถาทิ้งแปดบทนี้ทุกวัน นรชน
นั้นจะพึงละเอียดได้ ซึ่งอุปัทวันตรายทั้งหลาย มีประการ
ต่างๆเป็นอนเก และถึงซึ่งวิโมกข์อันเป็นบรมสุขแล

มหาการุณโก นาโถ หิตาย สพุพปาณินัน
ปุเรตวา ปารมี สพุพา ปตุโต สมโพธิมุตตมัม เอเตน
สจจวชฺเชน โหตุ เต ชยมงคลัน

พระผู้เป็นที่พึงแห่งปวงสัตว์ ประกอบแล้วด้วย
มหากรุณา ยังบารมีทั้งหลายทั้งปวงให้เต็ม เพื่อประโยชน์
แก่สรรพสัตว์ทั้งหลาย ถึงแล้วซึ่งความตรัสรู้อันอุดม ด้วย
การกล่าวคำสัตย์นี้ ขอชัยมงคลจงมีแก่ท่าน

ขยงโค โภชียา มูเล สกฺขยานํ นนฺทิวทฺตฺตโน
เอวํ ตวํ วิชโย โหหิ ขยสฺส ขยมฺจฺจเล อปฺราชิตปฺลุลฺงเก
สีเส ปจฺจวิปฺกฺขเร อภิเสเก สพฺพพฺพุชานํ อคฺคฺบฺปตฺโต
ปโมหติ

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงผจญมาร ณ โคนโพธิพฤกษ์
ถึงความเป็นผู้เลิศแล้ว ทรงบันเทิงอยู่ในอภิเชกแห่ง
พระพุทธรเจ้าทั้งหลาย ให้เจริญความยินดีแก่พวกศากยราช
ว่า พระองค์ทรงชนะมาร ณ อปราชิตบัลลังก์อันสูง เป็น
จอมมหาปฐพี ฉันทิด ขอท่านจงมีชัยชนะ ฉันทันนั้น

สุนฺทฺขตฺตํ สุมงฺคฺลํ สุปภาตํ สุกฺกุจฺจิตํ สุขโณ
สมฺมุทฺโต จ สฺยญฺจํ พุรฺหมจฺจริสฺส ปทกฺขิณํ กายกมฺมํ
วาจกมฺมํ ปทกฺขิณํ ปทกฺขิณํ มโนกมฺมํ ปณฺธิํ เต
ปทกฺขิณา ปทกฺขิณานิ กตฺวาน ลภนฺตตฺเต ปทกฺขิเณ

สัตว์ทั้งหลายประพฤติชอบในเวลาใด เวลานั้นชื่อว่าฤกษ์ดี มงคลดี สว่างดี รุ่งดี และชนะดี บูชาดีแล้วใน
พรหมจารี บุคคลทั้งหลาย กายกรรมเป็นประตักษิณ
วจีกรรมเป็นประตักษิณ มโนกรรมเป็นประตักษิณ ความ
ปรารถนาของท่านเป็นประตักษิณ สัตว์ทั้งหลายกระทำ
กรรมอันเป็นประตักษิณแล้ว ย่อมได้ประโยชน์ทั้งหลายอัน
เป็นประตักษิณ

สมเด็จพระพนรัตน์ วัดป่าแก้ว

ภาตุ สพฺพมจฺคลํ รกฺขนฺตุ สพฺพเทวตา
สพฺพพุทฺธานุภาเวน สทา โสตุถิ ภาวนฺตุ เต
ขอสรรมงคลจงมีแก่ท่าน ขอเหล่าเทวดาจงรักษา
ท่าน ด้วยอานุภาพแห่งพระพุทธเจ้าทั้งปวง ขอความสวัสดิ
ทั้งหลายจงมีแก่ท่านทุกเมื่อ

ภาตุ สพฺพมจฺคลํ รกฺขนฺตุ สพฺพเทวตา
สพฺพธมฺมานุภาเวน สทา โสตุถิ ภาวนฺตุ เต
ขอสรรมงคลจงมีแก่ท่าน ขอเหล่าเทวดาจงรักษา
ท่าน ด้วยอานุภาพแห่งพระธรรมทั้งปวง ขอความสวัสดิ
ทั้งหลายจงมีแก่ท่านทุกเมื่อ

ภาตุ สพฺพมจฺคลํ รกฺขนฺตุ สพฺพเทวตา
สพฺพสงฺฆานุภาเวน สทา โสตุถิ ภาวนฺตุ เต
ขอสรรมงคลจงมีแก่ท่าน ขอเหล่าเทวดาจงรักษา
ท่าน ด้วยอานุภาพแห่งพระสงฆ์ทั้งปวง ขอความสวัสดิ
ทั้งหลายจงมีแก่ท่านทุกเมื่อ

“สารุ” นายสมชายซึ่งขับรถมาเรื่อยๆ ไม่เร็วไม่ช้าจนเกิน
ไป ยกมือขึ้นนอนุ้มนาสารุเมื่อท่านสารุยายพาหุงมหากาจบลง การ
ปล่อยมือจากพวงมาลัยรถอย่างกะทันหันนั้นเป็นผลให้รถเฉลไปเล็ก
น้อย โชคดีที่ไม่มีรถคันอื่นแล่นตามมา จึงไม่เกิดอุบัติเหตุใดๆ เขา
กำลังคิดสงสัยว่าจะเป็นเพราะอานุภาพแห่งคาถาพาหุงมหากาใช่หรือไม่
ไม่ หลวงพ่อของเขาก็ขจัดความคิดสงสัยของเขาออกไปด้วยการพูด
ขึ้นว่า

“ทำไมจะไม่ใช่ล่ะ ก็ที่ฉันสวดสาธยายไปเมื่อตะกี้ที่ว่า นรชนใดผู้มีปัญญา ไม่เกียจคร้าน สวดก็ดี ระลึกถึงก็ดี ซึ่งพระพุทธชัยมงคลคาถาทิ้งแปดบทนี้ทุกวัน นรชนนั้นจะพึงละเอียดซึ่งอุปพันตรายทั้งหลาย มีประการต่างๆเป็นนอเนก และถึงซึ่งวิโมกข์อันเป็นบรมสุขแล เข้าใจหรือยังล่ะ”

“เข้าใจแล้วครับ แต่ยังไม่เข้าใจไม่ทั้งหมด ที่ว่าไม่ทั้งหมดก็คือตอนท้ายที่ว่า และถึงซึ่งวิโมกข์อันเป็นบรมสุขแล นั่นคืออะไรครับ”

“ฉันยังไม่อธิบายเพราะยังไม่กล้าตัวเธอมาก เอาไว้เธอไปฝึกสวดสาธยายจนจำขึ้นใจและเข้าใจความหมายดีแล้ว ฉันจึงจะบอก” ท่านพระครูยังไม่อธิบายในส่วนที่เป็นโลกุตตระ นายสมชายจึงแย้งว่า

“ก็ถ้าผมไปฝึกสวดสาธยายจนจำขึ้นใจและเข้าใจความหมายดีแล้ว ผมก็คงไม่ต้องถามหลวงพ่อก็ได้ครับ หลวงพ่อพูดฟังเข้าใจยากมากขึ้นทุกวัน” นายสมชายพูดแบบน้อยใจ และไม่ค่อยเข้าใจหลวงพ่อก็ใช่แล้ว จะเป็นอย่างนั้นหรือ จะเป็นเพราะตัวเขาแก่ลง หรือว่าหลวงพ่อก็พูดของเขาซำๆไปเอง ก็ยังไม่แน่ใจไม่ได้

“ยากแต่ไม่เคย” ท่านพระครูพูดขึ้นลอยๆ

“แต่ถ้าเคยแล้วมันไม่ยาก” นายสมชายพูดขึ้นลอยๆเหมือนกัน เขารู้ว่าคำพูดที่หลวงพ่อบอกเขาและเขาพูดขึ้นลอยๆนั้นเป็นคำสอนของยายของหลวงพ่อบอกเขาสอนหลานชายจอมเกรงซึ่งก็คือหลวงพ่อบอกเขาอีกนั่นแหละ ความที่ท่านเล่าเรื่องนี้บ่อยๆเวลาสอนญาติโยม เขาจึงจำได้ขึ้นใจ ท่านพระครูรู้ความคิดของเขา จึงสรุปว่า

“ดีแล้วที่เธอจำคำสอนของโยมยายฉันได้ขึ้นใจ ทีนี้ฉันก็จะสรุปความของคาถาพาหุงมหากาธุณีโก ที่ฉันสวดสาธยายและแปล

ให้เธอฟังตั้งแต่ออกจากวัดใหญ่ชัยมงคลมาว่า คาถาพาหุงมหากาณโก
นั้นเป็นบทสวดมนต์ที่มีค่าที่สุด มีผลดีที่สุด เพราะเป็นชัยชนะอย่าง
ยอดเยี่ยมที่สุดของพระบรมศาสดาที่ทรงชนะพญาวสวัตตีมาร
อาพวกยักษ์ ช้างนาพาคีรี โจรงคูลิมาล นางจิณฺจมาณวิกา
สังจกนิครนถ์ นันโทปนันทนาคราช และพกาพรหม เป็นชัยชนะที่
พระพุทธองค์ทรงได้มาด้วยอิทธิปาฏิหาริย์ และด้วยอานุภาพแห่ง
พระบารมีธรรมโดยแท้ ผู้ใดได้สวดสาธยายเป็นประจำทุกวัน จะมี
ชัยชนะ มีความเจริญรุ่งเรืองตลอดกาล มีสติระลึกได้ จะตายก็ไปสู่
สุคติภูมิ ต่อไปนี้ฉันจะนำคาถาพาหุงมหากาณโกมาเผยแพร่แก่
ญาติโยมให้สวดสาธยายกันมากๆ ยิ่งถ้าสวดกันทั้งประเทศก็จะทำให้
ประเทศมีแต่ความเจริญรุ่งเรือง พวกคนพาลสันดานหยาบก็จะ
แพ้ยับเอง เธอเป็นคนใกล้ชิดฉันมาโดยตลอด เพราะฉะนั้นเธอ
ควรจะเริ่มเสียตั้งแต่วันนี้ เธอคิดว่าจะสวดได้ใช่ไหม เพราะคาถา
พาหุงมหากาณโก เธอคงได้ยืมพระสวดสาธยายอยู่บ่อยๆ ที่เรียก
กันว่า บทถวายพรพระ มีปรากฏในหนังสือสวดมนต์ฉบับหลวง
ของมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งพิมพ์เป็นตัวบาลีอักษรไทย แต่ถ้า
ในหนังสือมนต์พิธี จะพิมพ์เป็นคำอ่าน เธอคงเคยได้ยืมจนชินหู
แล้วใช่ไหม”

“ครับ ผมได้ยืมจนชินหูแต่ไม่ชินหัว เลยจำไม่ได้ ผมอาจ
หัวขี้ต้อก็ได้ แต่เอาเถอะครับ ในฐานะที่ผมได้รับเกียรติจากหลวงพ่อ
ให้เป็นคนแรกที่ได้ฟังเรื่องดี ๆ อย่างนี้ ผมจะพยายามสวดสาธยาย
พาหุงมหากาณทุกวัน แต่ถ้าจำไม่ได้เพราะหัวขี้ต้อก็นิมนต์หลวงพ่อ
ช่วยเป่าหัวให้ผมด้วยก็แล้วกันนะครับ” นายสมชายสรูป

“ฉันคงไม่รับนิมนต์เพราะเกิดเป่าหัวแล้วเธอขี้ต้อหนักกว่า
เก่าก็จะเป็นบาปเป็นกรรมกับฉัน” ท่านพระครูปฏิเสธอย่างนิ่มนวล

ศิษย์กำลังคิดหาถ้อยคำที่จะนำมาโต้เถียง คิดอยู่นาน หากก็คิดไม่ออก จึงไม่มีถ้อยคำที่จะมาโต้เถียงอาจารย์ ครั้นจะกราบเรียนถามท่าน ตามตรงก็เกรงจะเสียหน้าจึงทำท่าซบถอย่างตั้งอกตั้งใจ กระทั่งถึง วัดป่ามะม่วง

“พຽ່ງนี้มารับฉันหกโมงเช้า เราจะไปถึงวัดใหญ่ชัยมงคล หกโมงครึ่ง ฉันจะนำพระซุ้มเสมาชัยซุ้มเสมาขอไปร่วมบรรจุไว้ที่ยอดพระเจดีย์ เขาจะปิดยอดบัวพระเจดีย์พຽ່ງนี้” ท่านพระครูสั่ง นายสมชายให้มารับแต่เช้า

“แล้วหลวงพ่อไม่ฉันเช้าก่อนหรือครับ” ศิษย์ถามอย่างเป็นทางการเรื่องปากท้องของอาจารย์

“เรื่องขบเรื่องฉันพักไว้ก่อน เรื่องงานสำคัญกว่า” ท่านบอก ศิษย์

“แล้วหลวงพ่อจะฉันเพลที่วัดใหญ่ชัยมงคลไหมครับ”

“ถ้า ดร.กิงแก้ว เขานิมนต์ก็จะฉัน แต่ถ้าเขาไม่นิมนต์ก็จะไม่ฉัน” ท่านตอบ หากก็รู้ว่า ดร.กิงแก้ว จะนิมนต์ท่านฉันเพล หลังจากเสร็จพิธีปิดยอดบัวแล้ว

“ถ้าเขาไม่นิมนต์หลวงพ่อก็กลับไปฉันที่วัดเราทันไหมครับ” นายสมชายถามอีก

“เอาละๆไม่ต้องถามมาก ไว้พຽ່ງนี้เธอจะรู้เอง รีบกลับบ้าน ไปหาลูกเถอะ พຽ່ງนี้หกโมงเช้าเจอกัน” ท่านพระครูพูดตัดบท

คืนนั้น หลังเสร็จภารกิจต่างๆแล้ว ท่านพระครูก็จำวัดเมื่อเวลาสองยาม ท่านล้มตัวลงนอนอย่างมีสติ ยังไม่ทันหลับก็ได้ยินเสียงดังโครมและเสียงเบรครถอย่างแรง ท่านกำหนด **เสียงหนอ** สามครั้ง เพื่อจะรู้ว่าเป็นเสียงอะไร **เห็นหนอ** รีบรายงานว่าเป็นเสียงเบรครถของเขาทราย พี่ชายคู่แฝดของเขาคือ เขาซบถเป็นซ้จาก

สมเด็จพระพนรัตน์ วัดป่าแก้ว

เพชรบูรณ์จะเข้ากรุงเทพฯ ขับด้วยความเร็วสูง เมื่อถึงทางโค้งก็ไม่ยอมโค้งตามทาง รถจึงแล่นแหกโค้งพลิกคว่ำตกลงไป เขาตกใจเหยียบเบรคสุดแรงเกิด ตอนนั้นคนขับนอนหลับสลบอยู่ในรถ หากท่านไม่ช่วยคงม้วยมอดคอตอย่างแน่นอน บอกท่านนี้แล้ว เห็นหนอ ก็ขอลาไปพักผ่อน

สมภารวัดป่ามะม่วงลุกขึ้นนั่งสมาธิเพื่อจะแผ่เมตตาไปให้เขาทรายกาเหล็กซึ่ง ในฐานะที่เขาทำชื่อเสียงให้แก่ประเทศไทย คือเป็นแชมป์มวยโลกตั้งแต่วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๗ แล้วเขาก็จะสามารถป้องกันตำแหน่งแชมป์โลกไว้ได้ถึง ๑๙ ครั้ง โดยจะชนะน็อก ๑๖ ครั้ง ส่วนเขาคือน้องชายคู่แฝดนั้นจะได้เป็นแชมป์โลกอีกสองปีข้างหน้า คือปี ๒๕๓๑ แต่จะไม่สามารถป้องกันแชมป์ไว้ได้ เพราะจะเป็นโรคชุก

คนโบราณถือว่าเด็กฝาแฝดนั้น คนที่คลอดออกมาจากท้องแม่ก่อน คนนั้นเป็นน้อง เขาค้อคลอดก่อนเขาทรายจึงเป็นน้อง แต่สูติแพทย์จะไม่ถือตามโบราณ คนไหนคลอดก่อนคนนั้นเป็นพี่ เพราะฉะนั้นถ้าถือตามมติของสูติแพทย์ เขาค้อก็เป็นพี่ของเขาทราย พี่น้องคู่แฝดไม่รู้จักท่านและไม่ได้เป็นศิษย์ของท่าน แต่เพราะเขาทำชื่อเสียงให้แก่ประเทศไทยซึ่งถือเป็นบุญอย่างหนึ่ง บุญนี้จึงทำให้ท่านได้ช่วยเขาทั้งที่ไม่รู้จักกัน หากเขาไม่มีบุญก็คงต้องตายอยู่ในรถ แต่เมื่อท่านแผ่เมตตาให้ ก็จะมีตำรวจสายตรวจมาพบและพาเขาส่งโรงพยาบาล หมุดหน้าที่ของท่านแล้ว ท่านจึงจำวัดต่อ

๑๙

เจ้าจอมมารดาแพ

คืนวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๒๙ ท่านพระครูกำลังจะจำวัด พลันก็ได้ยินเสียงคุ้นหูบอกห้ามว่า

“อย่าเพิ่งนอน ลูกขึ้นมาคุยกับขรัวโตก่อน” เจ้าอาวาสวัดป่ามะม่วงลุกขึ้นนั่ง ครั้นเห็นสมเด็จพระพุฒาจารย์(โต) พรหมรสี จึงก้มลงกราบสามครั้ง ยังมีทันที่ท่านจะพูดอะไร สมเด็จพระโตก็พูดว่า

“พรุ่งนี้ตอนบ่ายสองจะมีอาคันตุกะที่เคยเป็นคนเก่าแก่มาหา เธอสองราย รายแรกมากับเพื่อนสองคน รายที่สองมากับแม่และน้องสะใภ้ของเขา”

“ทำไมจึงมาเพียงสองรายขอรับ ปกติช่วงบ่ายอาคันตุกะจะพากันมาจนแน่นกุฏิเลยนะขอรับ” สมเด็จพระโตตอบว่า

“แค่สองรายก็หมดเวลารับแขกของเธอแล้ว เพราะรายที่สองเขามีเรื่องจะมาเล่ามากมาย” แล้วท่านจึงเล่าเรื่องที่อาคันตุกะรายที่สองจะเล่าในวันรุ่งขึ้นให้ท่านพระครูฟัง เล่าจบจึงสรุปว่า

“เขาจะมาเล่าอย่างที่ผมเล่าให้เธอฟังนี้แหละ แต่เธอไม่ต้องรอให้เขาเล่าหรอก เพราะจะใช้เวลานานมาก ให้เธอเป็นฝ่ายเล่าเสียเอง เล่าแล้วก็ถามเขาว่า ที่เธอเล่ามานี้ถูกต้องหรือไม่ ส่วนเรื่องที่ว่า ทำไมจึงมาเพียงสองราย ผมก็จะตอบเธอว่า เพราะรายอื่นๆ ไม่ได้เกี่ยวข้องกับฉันและเธอ แต่เอาเถอะ ฉันจะช่วยด้วยการตลใจพวกเขาให้มาวันอื่นแทน” ท่านพระครูเรียนถามว่า

“แล้วสองรายนี้เกี่ยวข้องกับพระเดชพระคุณและเกล้ากระหม่อมอย่างไรขอรับ” สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวตอบว่า

“รายแรกเคยเป็นลูกหลานของฉันในอดีตชาติ รายที่สองเป็นญาติกับฉันในปัจจุบันชาติ ส่วนความเกี่ยวข้องกับเธอนั้น รายแรกเคยเป็นนายอาลักษณ์^๑ และเป็นนักรบคนสนิทของเธอ เวลานั้นเธอคือ พระพิพิธสุนทร โอรสบุญธรรมของกรมหมื่นเทพพิพิธ ส่วนรายที่สองเคยเป็นแม่ทัพแห่งกรุงศรีอยุธยาคู่กับเธอ ครั้งที่เธอถูกจับไปเป็นตัวประกันอยู่ที่กรุงหงสาวดี เขาเป็นคนยกทัพไปรับเธอกลับกรุงศรีอยุธยา มาในชาตินี้เธอต้องตอบแทนบุญคุณเขา”

“เกล้ากระหม่อมจะตอบแทนอย่างไรขอรับ”

“ไว้ถึงเวลาเธอจะรู้เอง อย่าลืมนะว่าเธอต้องตอบแทนบุญคุณเขา” สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

“แล้วรายแรกเกล้ากระหม่อมต้องตอบแทนบุญคุณเขาหรือเปล่าขอรับ” สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวยังไม่ตอบ หากถามอีกว่า

“เธอได้ลูกประจำเก้าสี่มาจากลูกศิษย์ของฉันที่อยู่วัดระฆังโฆสิตารามหรือไม่”

“พระเดชพระคุณหมายถึงหลวงปู่ภาคหรือขอรับ เพราะเกล้ากระหม่อมได้ลูกประจำมาจากท่าน”

“ถูกแล้ว ลูกประจำเส้นนี้ฉันทำขึ้นมาเองนะ เป็นลูกประจำ ๘ สี่ มี ๑๐๘ เม็ด ปี ๒๕๓๗ เธอจงมอบลูกประจำเส้นนี้ให้เขา และบอกเขาว่าขรัวโตเป็นคนทำขึ้นมา ที่ให้เพราะเขาเคยเป็นลูกหลานของขรัวโต แล้วกำชับด้วยว่า ห้ามขายและห้ามให้คนอื่น เพราะลูกประจำเส้นนี้จะช่วยชีวิตเขาไว้เมื่อมีคนตามมาฆ่าถึงบ้าน เดือน

^๑ นายอาลักษณ์คือ ผู้ทำหน้าที่ทางหนังสือในราชสำนัก

เมษายน ปี ๒๕๔๘ จะมีผู้ชายสามคนแต่งชุดทหารพราน ขับรถกระบะเก๋ๆสี่ล้อดหุมมาจอดที่หน้าบ้านเขา แต่เขามายู่ที่วัดของเธอ ก็เลยรอดชีวิตมาได้”

“เหตุใดผู้ชายสามคนจึงจะฆ่าเขา เขาไปทำอะไรให้คนทั้งสามโกรธเคืองถึงกับจะเอาชีวิตเลยหรือขอรับ”

“เขาไม่ได้มีเรื่องกับสามคนนี้ แล้วก็ไม่เคยรู้จักกันมาก่อน แต่มีผู้หญิงคนหนึ่งที่เป็นเจ้ากรรมนายเวรกับเขามาตั้งแต่ชาติปางก่อน มาในชาตินี้จึงมีเหตุให้ต้องมาตามล้างตามผลาญกันอีก ผู้หญิงคนนั้นจะว่าจ้างมือปืนสามคนให้ไปฆ่าเขา”

“แล้วเขารู้ตัวไหมขอรับ ว่ามีคนตามฆ่า”

“เขาไม่รู้ แต่วันที่มือปืนสามคนไปที่บ้านของเขา ตัวเขาจะอยู่ที่วัดของเธอและกำลังเดินจงกรมอยู่ สติจะบอกเขาว่า ผู้หญิงชื่อนี้ นามสกุลนี้ จ้างชายสามคนไปยิงเขาที่บ้าน ถ้าเขาไม่ได้มาเข้ากรรมฐานที่วัดป่ามะม่วงก็จะถูกยิงตาย นอกจากนี้สติจะบอกเขาถึงสาเหตุที่ทำให้ผู้หญิงคนนั้นจ้างคนมายิง เมื่อเขาเดินจงกรมและนั่งภาวนาเสร็จเขาก็จะขอโอสถกรรมจากผู้หญิงคนนั้น แล้วจึงจะแผ่เมตตาและอุทิศส่วนกุศลไปให้ แต่ผู้หญิงคนนั้นจะยังไม่เลิกได้ง่ายๆ ยังรอโอกาสที่จะแก้แค้นอยู่”

“แล้วเขาจะได้แก้แค้นอย่างที่เขต้องการหรือเปล่าขอรับ”

“ไม่ได้หรอก เพราะเมื่อคนที่คุ้มครองเขาตายจากไป และคนคุ้มครองคนใหม่ก็มีอันต้องจากพรากไปเป็นอื่น เขาจะเสียใจและเป็นทุกข์มากจึงหันหน้าเข้าวัดปฏิบัติธรรมจนพบความจริงของชีวิตว่า การฆ่าคนตายเป็นบาป แม้ชาตินี้จะไม่ติดคุกแต่ชาติหน้าต้องตกนรกอย่างแน่นอน เขาก็เลิกกลัวบาปและเลิกจงเวรจองกรรมกับคนเก่าแก่ร้ายแรง เอาละ ฉันทมาบอกเท่านี้แหละ จะไปแล้ว”

“นิมนต์พระเดชพระคุณอยู่ก่อน อย่าเพิ่งไปเลยขอรับ เกล้า
กระผมขอกราบเรียนถามอีกสองข้อเท่า นั้น คือที่พระเดชพระคุณ
บอกว่า จะมีแขกที่เคยเป็นคนเก่าแก่มาหาเกล้ากระผมสองรายใน
วันพรุ่งนี้นั้น เกล้ากระผมอยากทราบว่า ทั้งสองรายเป็นผู้ชาย
หรือผู้หญิง แล้วพวกเขาเก่าแก่ขนาดไหน อายุเกินร้อยปีใช่หรือไม่
สองข้อเท่านี้แหละขอรับ” พลันสมภารวัดป่ามะม่วงก็นึกถึงคำพูด
ของสมเด็จพระโตซึ่งท่านพบครั้งแรกที่ประเทศศรีลังกาเมื่อปี ๒๕๑๕
ครั้งนั้นสมเด็จพระโตพูดกับท่านว่า คิดถึงท่าน ท่านก็คิดถึงเรา จึง
พูดเข้าว่า

“พระเดชพระคุณขอรับ เกล้ากระผมจำได้ว่า ตอนเกล้า
กระผมไปศรีลังกาเมื่อปี ๒๕๑๕ พระเดชพระคุณพูดกับเกล้ากระผม
ว่า คิดถึงท่าน ท่านก็คิดถึงเรา แต่เกล้ากระผมกำลังจะจำวัด ไม่ได้
คิดถึงพระเดชพระคุณ แต่พระเดชพระคุณก็มา แสดงว่า แม้ไม่ได้
คิดถึงท่าน ท่านก็คิดถึงเราได้ อย่างนั้นใช่ไหมขอรับ” ไม่มีเสียงตอบ
จากสมเด็จพระโต แสดงว่าท่านไปแล้ว ภิกษุวัยห้าสิบแปดจึงเอนกาย
ลงนอนอย่างมีสติและพร้อมที่จะตื่นขึ้นมากำหนดหน้าที่ศากยบุตร
พุทธโอรสต่อไป

บ่ายสองโมงตรงของวันรุ่งขึ้น เจ้าอาวาสวัดป่ามะม่วงลงรับ
แขกตามปกติ มีสตรีนั่งอยู่ที่หน้าอาสนะเพียงสองคน คือ อาจารย์
วรรณวิไล หรือ อาจารย์แก้ว อีกคนคือ อาจารย์อุบล เพื่อนของ
เขา หากถือตามคำพูดของสมเด็จพระโต อาจารย์แก้วก็เป็นคนเก่าแก่
รายแรก ส่วนรายที่สองนั้น เห็นหนอ บอกว่ากำลังเดินทางมาใกล้
จะถึงแล้ว สมภารวัดป่ามะม่วงจำได้ว่า อาจารย์แก้วเคยมาเข้า
กรรมฐานที่วัดนี้ ระหว่างวันที่ ๑๙-๒๕ มิถุนายน ๒๕๒๖ ใน โครงการ
สัปดาห์แห่งการปฏิบัติธรรมของข้าราชการ จัดโดย อาจารย์วิชัย

สุริยราชานนท์ ผู้ซึ่งได้ชวนเชิญข้าราชการทั่วประเทศ จำนวน ๒๐๐ คน มาเข้าโครงการ ทว่ามีข้าราชการมาเข้าปฏิบัติเพียง ๑๙ คนเท่านั้น ท่านพระครุรู้ว่าที่เป็นดังนั้นเพราะข้าราชการชายหญิงทั้ง ๑๙ คนเคยเป็นนักรบภายใต้การบังคับบัญชาของท่านสมัยกรุงแตก ครั้งที่ ๒ ในชาตินั้นพวกเขาเป็นชายทั้งหมด เมื่อกรุงแตกในปี ๒๓๑๐ นักรบภายใต้บังคับบัญชาของท่านเหลืออยู่ ๑๗ คน อีก ๒ คนซึ่งทำหน้าที่เป็นม้าเร็วคอยส่งข่าวนั้นหายไป ไม่รู้ว่าถูกพม่าฆ่าตาย หรือว่ากลับบ้านไปหาลูกเมีย เพราะเมื่อกรุงแตก ต่างคนต่างก็หนีเอาตัวรอด ยกเว้นพระยาตากที่ซัดอู๋มอญค้ำเสาเมืองออกไปกับพรรคพวกอีก ๕ คนเพื่อรวบรวมกองกำลังแล้วจะกลับมากู้อิสรภาพ และท่านก็ทำได้เพราะชาติไทยไม่สิ้นคนดี

ส่วนพระพิพิธสุนทรกับนักรบที่เหลือ ๑๗ คนนั้น หลังจากทำหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ หากก็มีอาการประชวรอยู่บ้างได้ เพราะนอกจากผู้นำคือพระเจ้าเอกทัศทรงอ่อนแอ และไม่สิ้นคิดในการรบแล้ว คนไทยบางพวกยังไปเข้าข้างศัตรูเสียอีก จึงทำให้ไทยต้องพ่ายแพ้อย่างยับเยิน ทั้งวัดทั้งวังถูกพม่าเผาทำลายเป็นทะเลเพลิง เมื่อเสร็จศึกสงคราม พม่ายกทัพกลับหงสาวดี ก็เป็นอันหมดหน้าที่ จึงปรึกษากันว่า จะพากันบวชในพระบวรพุทธศาสนาดี หรือว่า จะแยกย้ายกันกลับบ้านดี พระพิพิธสุนทรบอกนักรบทั้ง ๑๗ คนว่า จะขอบวชและจะเดินธุดงค์ไปบำเพ็ญเพียรที่ป่าดงพญาไฟ มีนักรบสมัครใจไปกับท่าน ๕ คน ส่วนอีก ๑๒ คนต้องการกลับบ้าน โดยเฉพาะนายอาลักษณ์ หรือ หลวงสุริสาร ซึ่งบัดนี้คือ อาจารย์แก้ว หลวงสุริสารต้องการกลับไปบ้านที่นนทบุรีเพื่อดูแลแม่ซึ่งแก่มาแล้ว พระพิพิธสุนทรจึงสั่งเขาให้ไปเขียนบันทึกเหตุการณ์ครั้งกรุงแตกไว้ เพื่อคนรุ่นหลังจะได้รู้ว่า บรรพบุรุษของพวกเขาต้องลำบากยากเข็ญ

เพียงไรในการรักษาแผ่นดินไว้ให้พวกเขาได้อยู่อาศัย

หลังจากมาปฏิบัติธรรมเจริญพระกรรมฐานในปี ๒๕๒๖ แล้ว อาจารย์แก้วก็มาวัดป่ามะม่วงบ่อยครั้ง โดยมากับอาจารย์อุบลซึ่งสอนอยู่ที่เดียวกัน นอกจากนี้ยังพานักศึกษาวิทยาลัยครูธนบุรีมาปฏิบัติธรรมอีกด้วย เห็นหนอ บอกท่านว่า ต่อไปอาจารย์แก้วจะเป็นนักเขียนชื่อดัง มีคนรู้จักทั่วโลก และที่สำคัญคือ เขาจะช่วยงานท่านในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา รวมทั้งงานสร้างคนที่ท่านทำอยู่

เมื่อท่านนั่งยังอาสนะแล้ว อาจารย์แก้วกับอาจารย์อุบลจึงกราบท่านด้วยเบญจางคประดิษฐ์สามครั้ง จากนั้นอาจารย์แก้วจึงกราบเรียนว่า

“หลวงพ่อกะ หนูจะขออนุญาตพานักศึกษาภาคค่ำมาปฏิบัติธรรมสามวัน นักศึกษาภาคค่ำเขาเป็นผู้ใหญ่และทำงานกันแล้ว มีทั้งนายทหาร นายตำรวจ ครูประจำการ และพนักงานรัฐวิสาหกิจ บางคนอายุมากกว่าหนูเสียอีก พวกเขาคงไม่ชุกชนว่ายากสอนยากเหมือนนักศึกษาภาคกลางวันที่หนูเคยพามา หนูคิดว่าต่อไปนี้จะไม่พานักศึกษาภาคกลางวันมาอีกแล้ว เพราะพวกเขามาคุยกัน มาเล่นชุกชนในวัด แล้วก็ตั้งใจปฏิบัติ เลยกลายเป็นว่ามาวัดแทนที่จะได้บุญกลับได้บาป หนูไม่อยากให้พวกเขาบาปจึงจะไม่พามาอีกค่ะ”

“จะมาเมื่อไรละ” ท่านถามสั้น ๆ หลังจากทีอาจารย์แก้วกราบเรียนยาว ๆ จบลง

“วันศุกร์ที่จะถึงนี้ค่ะ”

“แล้วอาจารย์อุบลจะมาด้วยหรือเปล่า” ท่านถามยิ้ม ๆ เพราะรู้ว่าอาจารย์อุบลไม่มีเวลามาปฏิบัติธรรมเจริญพระกรรมฐาน เพราะห่วงพ่อแม่ซึ่งอยู่ในวัยชรา

“หนูมาไม่ได้ค่ะหลวงพ่อ วันเสาร์อาทิตย์หนูต้องไปดูแลพ่อกับแม่ซึ่งอยู่คนละบ้านกับหนู” อาจารย์อุบลกราบเรียน

สตรีสามคนเดินเข้ามาในกุฏิ นายขุนทองซึ่งนั่งเฝ้าหลวงลุงอยู่รีบลุกขึ้นไปต้อนรับและช่วยประคองสตรีอายุเจ็ดสิบหรือไม่ก็ใกล้จะเจ็ดสิบ ส่วนอาจารย์ผู้หญิงสองคนที่มาก่อน เขาไม่จำเป็นต้องต้อนรับขี้สัสเพราะดูท่าทางแล้วคงไม่ใช่แขกพิเศษและคงไม่มีทิบพิเศษให้เขา เหตุผลอีกประการหนึ่งคือ เพราะเธอสองคนเป็นผู้หญิงถ้าเป็นผู้ชายเขาจึงจะสนทนาพาทีเพื่อผูกไมตรีเอาไว้ ที่เขามาต้อนรับสตรีสามคนเพราะบังเอิญมองออกไปเห็นพวกเขามารถเป็นชั้มีคนขับหน้าตาหล่อเหลาร้าใจจนเขาอยากจะไปผูกไมตรีด้วย

สตรีทั้งสามที่มานี้ สองคนอุ้มหมอนสามเหลี่ยมใบใหญ่มาคนละใบ ส่วนคนอายุมากมีกระเป๋าถือคล่องแขนอยู่ เขาคิดว่าในกระเป๋าคงมีเงินมากมาย วันนี้เขาคงได้ทิบพิเศษหลายร้อย คนทั้งสามนั่งลงตรงหน้าอาสนะ สองคนที่อุ้มหมอนมา วางหมอนไว้ทางขวามือของตนแล้วจึงกราบท่านเจ้าของกุฏิพร้อมกัน

“เจริญพร ด็อกเตอร์สบายดีหรือ” ท่านทักทาย รู้เดี๋ยวนั้นเองว่าอาคันตุกะซึ่งเป็นคนเก่าแก่รายที่สองคือ ดร.กิงแก้วนี่เอง

“สบายดีค่ะ ตั้งแต่บูรณะปฏิสังขรณ์พระเจดีย์เสร็จโยมสบายอกสบายใจมาก”

“อย่างนั้นหรือ แล้วที่อุ้มหมอนสามเหลี่ยมมานี้มีจุดประสงค์อะไร หรือว่าจะเอามาให้อาตมาปลุกเสก” ท่านถามยิ้มๆ เพราะอาคันตุกะที่มาหาท่านในแต่ละวันยังไม่เคยมีใครอุ้มหมอนมาเลยสักคน

“โยมก็ไม่ทราบเหมือนกันค่ะว่าอุ้มหมอนมาทำไม อยู่ๆโยมก็คิดถึงหลวงพ่อและอยากจะมากราบ เมื่อวานเลยขับรถกลับบ้าน

ที่กรุงเทพฯ แล้วชวนคุณแม่กับน้องสะใภ้ว่าพรุ่งนี้เราไปกราบหลวงพ่อดีดป่ามะม่วงกัน คุณแม่กับน้องสะใภ้ก็รับปากทันทีที่ทั้งที่ไม่เคยรู้จักหลวงพ่อก่อน พอจะออกจากบ้าน โยมก็เลื้อยไปเห็นหมอนสองใบนี้ เลยบอกน้องสะใภ้ว่าเราอุ้มหมอนไปคนละใบนะ น้องสะใภ้ก็ถามว่าเอาไปทำอะไร โยมก็ตอบไม่ได้ แต่ก็บอกเขาว่า เอาติดไม้ติดมือไปดีกว่าไปมือเปล่า ก็เลยอุ้มมาคนละใบ แต่เดี๋ยวนี้ โยมคิดออกแล้วคะว่าจะทำอย่างไรกับหมอนคู่นี้”

“ต๊อกรัตน์จะอย่างไรหรือ” ท่านพระครูถาม

“ถวายหลวงพ่อดีด” ต๊อกรัตน์วัยเต็มสี่สิบหกเมื่อเดือนที่แล้วตอบ จากนั้นจึงประเคนหมอนสองใบแต่ท่านพระครู ท่านเจ้าของกุฏิรับประเคนแล้วจึงสั่งให้นายขุนทองนำไปวางไว้บนเวทีเบื้องหลังท่าน

“โยมมาวัดนี้เป็นครั้งแรกใช่ไหม” สมภารวัดป่ามะม่วงถาม
ม.ร.ว.พรรณเรื่อง มารดาของ ดร.กิงแก้ว

“จ๊ะ หลวงพ่อดีดลูกสาวชวนโยมตกลงทันทีเลยจ๊ะ”
ม.ร.ว.พรรณเรื่องตอบ

“ทำไมโยมถึงตกลงทั้งที่โยมไม่เคยรู้จักอาตมามาก่อน”

“โยมก็ไม่ทราบจ๊ะ รู้แต่ว่าพ่อดีดยืมชื่อหลวงพ่อดีดโยมก็อยากมากกราบ” มารดา ดร.กิงแก้วตอบ

สมภารวัดป่ามะม่วงเห็นว่า ถึงเวลาแล้วที่ท่านจะเล่าให้ ดร.กิงแก้วฟังเกี่ยวกับเรื่องที่สมเด็จพระโตเล่าให้ท่านฟังเมื่อกกลางดึก อาจารย์แก้วกับอาจารย์อุบลก็จะได้ฟังด้วย โดยเฉพาะอาจารย์แก้วนั้น ท่านจะให้เขาเขียนอัตชีวประวัติของท่านในรูปของธรรมนิยาย เพื่อสอนคนให้เชื่อเรื่องกรรม คนที่ได้อ่านจะได้พากันละชั่วเพราะกลัวบาป ในอนาคตคนไทยจะเสื่อมจากศาสนา จะพากันสร้างความชั่วให้ทั้งตัวเองและผู้อื่น บ้านเมืองจะเกิดยุคเข็ญ ผู้คนจะเห็นเงินเป็น

พระเจ้า พยายามแสวงหาและกอบโกยเงินทองไว้ให้มากที่สุด และวิธีหาเงินที่ง่ายที่สุดคือการค้ายาเสพติด พวกนักการเมืองที่ไร้คุณธรรมจะทำลายชาติบ้านเมืองให้เสียหาย ประชาชนตกเป็นทาสของยาเสพติดกันทั่วทุกแห่งหน ท้ายที่สุดคนที่ก่อกรรมทำชั่วก็จะแพ้ยัยตัวเอง จะถูกรรรมชาติลงโทษอย่างหนักหนาสาหัส และเมื่อตายไปก็จะดิ่งลงนรกทันทีที่ไม่มีใครช่วยได้ เงินทองร้อยล้านพันล้านที่ได้มาโดยมิชอบก็ไม่อาจช่วยพวกเขาได้

“เออละ สรุพบว่า ด็อกเตอร์ คุณแม่ และน้องสะใภ้ ไม่เคยมีใครมาวัดนี้เลย วันนี้เป็นวันแรกที่มาและวันข้างหน้าก็จะได้มาบ่อยขึ้น อาตมากำลังจะบอกด็อกเตอร์และคุณแม่ว่าอาตมารู้จักโยมทั้งสองมานาน รู้ที่มาที่ไปด้วย โยมฟังอาตมานะ อาตมาจะแก้ความหลังของโยมให้ฟัง โยมฟังแล้วช่วยบอกอาตมาว่า ที่อาตมาพูดมานั้นเท็จจริงอย่างไร ตกลงนะ”

“คะ/จ๊ะ” ดร.กิงแก้วและมารดาตอบพร้อมกัน ท่านพระครูจึงเล่าว่า

“โยมมีศักดิ์เป็นหลานในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ ใช่หรือไม่” ท่านถาม ม.ร.ว. พรรณเรือง “ใช่จ๊ะ”

“โยมแม่ของโยมเป็นพระธิดาในรัชกาลที่ ๔ ที่เกิดจากเจ้าจอมมารดาแพ เป็นพระเชษฐภคินีของ พระองค์เจ้ามุนษยนาคนานพ พระโอรสลำดับที่ ๔๗ ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและลำดับที่ ๔ ของเจ้าจอมมารดาแพ พระองค์เจ้ามุนษยนาคนานพ ได้ผนวชเป็นพระภิกษุเมื่อพระชนมายุครบ ๒๐ และประทับจำพรรษา ณ วัดบวรนิเวศวิหารตลอดกาลพระชนม์ชีพ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯให้

สถาปนาสมณศักดิ์ครั้งสุดท้ายเป็น สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรม-
พระยาวชิรญาณวโรรส ทรงเป็นสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๐
แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ที่ทรงพระปรีชาสามารถ ทรงพระนิพนธ์
หนังสือและทรงชำระพระคัมภีร์และปกรณ์ต่างๆกว่า ๓๐๐ เรื่อง
นอกจากนี้ยังทรงจัดตั้งมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งเป็นสถานศึกษา
วิชาการแบบใหม่สำหรับคณะสงฆ์และกุลบุตรทั่วไป เอาละ ที่เอาตมา
พูดมานี้จริงหรือเท็จประการใด” ท่านถาม ม.ร.ว.พรรณเรื่อง

“จริงทุกอย่างไม่มีเท็จเลยจ๊ะ” มารดา ดร.กิงแก้วตอบ
ท่านพระครูจึงเล่าอีกว่า

“เอาละ ต่อไปนี้อาตมาก็จะเล่าเรื่องของเจ้าจอมมารดาแพ
ซึ่งเป็นโยมยายของโยม ก่อนที่จะมาเป็นเจ้าจอมมารดา นางสาว
แพจืดแพอยู่ใ้แม่เจ้าพระยาหน้าวัดสมอรายซึ่งปัจจุบันคือวัด
ราชาธิวาส ในเวลานั้น เจ้าฟ้ามงกุฎ พระราชโอรสลำดับที่ ๔๓ ใน
พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย พระมารดาคือสมเด็จพระศรี
สุริเยนทรามาตย์ ได้ผนวชเป็นพระภิกษุ ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม
ได้รับพระนามฉายาว่า **วชิรญาณภิกษุ** จากนั้นเสด็จไปประทับที่วัด
มหาธาตุ ๓ วัน เพื่อทรงปฏิบัติอุปัชฌาย์วัตรตามควรแก่วินัยนิยม
แล้วจึงเสด็จไปจำพรรษา ณ วัดสมอราย ผนวชได้ ๑๕ วัน สมเด็จพระ
พระราชบิดาก็สวรรคต กรมหมื่นเจษฎาบดินทร์ พระเชษฐาต่าง
พระมารดา เสด็จขึ้นครองราชสมบัติ ทรงพระนามว่า พระบาท
สมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว วชิรญาณภิกษุจึงทรงดำรงอยู่ใน
สมณเพศต่อไปอย่างไม่มีกำหนดทั้งที่ทรงตั้งพระทัยไว้แต่เดิมว่า
จะผนวชเพียงพรรษาเดียว รวบรวมตัดคิดว่า วชิรญาณภิกษุได้
ผนวชอยู่นานถึง ๒๗ พรรษา ต่อมาในปี ๒๓๙๔ พระบาทสมเด็จพระ
นั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จสวรรคต พระบรมวงศานุวงศ์และ

มุขมนตรีทั้งหลายกราบทูลให้ทรงลาผนวชมาครองราชสมบัติ ทรงพระนามว่า พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว” ท่านหยุดเล่าแล้วถาม ม.ร.ว. พรรณเรื่องว่า

“ที่อาตมาเล่ามานี้ถูกต้องไหม”

“ถูกต้องจะ” มารดา ดร.กิงแก้วตอบ ท่านพระครูจึงเล่าต่อ

“ที่นี้ก็มาถึงเจ้าจอมมารดาแพ ระหว่างที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวผนวชเป็นพระภิกษุอยู่นั้น นางสาวแพซึ่งจอดแพอยู่ในแม่น้ำเจ้าพระยาหน้าวัดสมอราย ได้ใส่บาตรวิธรรมาภิกษุทุกวัน ครั้นทรงลาสิกขาแล้ว พระองค์ทรงส่งวอมารับนางสาวแพเข้าวัง และทรงแต่งตั้งให้เป็นพระสนมเอก เมื่อมีโอรสธิดา จึงกลายเป็นเจ้าจอมมารดาแพ ถูกต้องไหมด็อกเตอร์” ครั้งนี้ท่านถาม ดร.กิงแก้ว

“ถูกต้องค่ะ หม่อมยายเคยเล่าให้โยมฟังว่าก่อนวอจะมารับหนึ่งวัน มีแรงร้อนมาลงที่แพของหม่อมมทวด หม่อมมทวดจึงนำแก้วแหวนเงินทองที่มีอยู่มากองต้อนรับฝูงแร้งพร้อมกับพูดว่า **เงินไหลนอง ทองไหลมา เงินไหลนอง ทองไหลมา** ปรากฏว่าวันรุ่งขึ้นมีวอมารับเข้าวัง และได้รับการแต่งตั้งให้เป็นพระสนมเอก ที่โยมเล่ามานี้ ถูกต้องไหมคะ” ดร.กิงแก้วเรียนถามท่านพระครูบ้าง

“อาตมากำลังจะเล่าต่ออยู่พอดี ในเมื่อด็อกเตอร์เล่าเสียแล้ว อาตมาก็เลยไม่ได้เล่า เป็นอันว่าจบเรื่องของเจ้าจอมมารดาแพเพียงเท่านี้ ที่นี้อาตมาก็จะเล่าเรื่องของด็อกเตอร์บ้าง อาจารย์แก้วกับอาจารย์อุบลช่วยจำด้วยว่า อาตมาเล่าว่าอย่างไร”

“ค่ะ” อาจารย์สองคนตอบพร้อมกัน ท่านเจ้าของกุฎิจึงเล่าว่า

“ด็อกเตอร์คิดว่าอาตมาเล่านิยายชีวิตของด็อกเตอร์ก็แล้วกัน” ท่านพูดออกตัวด้วยเกรงจะเข้าข่ายอวดอุตริมนุสสรธรรม จากนั้น

จึงเล่าว่า

“ต็อกเตอร์กับอาตมาเพิ่งรู้จักกันเมื่อไม่นานมานี้ แต่ในความรู้สึกของต็อกเตอร์เหมือนกับว่ารู้จักอาตมามานานแสนนานอย่างนั้นใช่ไหม”

“ใช่ค่ะ” ดร.กิงแก้วยอมรับ และเกิดความสงสัยว่าท่านรู้ได้อย่างไร

“จะรู้ได้อย่างไรก็ไม่สำคัญเท่ากับว่า ที่อาตมารู้มันจริงหรือเท็จ ต็อกเตอร์ฟังต่อไปก็แล้วกัน” จากนั้นท่านจึงเล่าต่อ ดร.กิงแก้วฟังอย่างตั้งใจระคนสงสัยว่าไยท่านจึงรู้ว่าเธอกำลังคิดอะไรอยู่

“อีกประการหนึ่ง ต็อกเตอร์มีจิตผูกพันกับพระเจดีย์ในวัดใหญ่ชัยมงคล ยอมขับรถจากอยุธยาไปสอนที่กรุงเทพฯ เพราะอยากมาอยู่ที่วัดนั้น นอกจากนี้ต็อกเตอร์ยังคิดว่าจะทำงานไปอีกสักระยะแล้วจะขอบวชชีอยู่ที่วัดใหญ่ชัยมงคลนี้ จะได้อยู่ใกล้พระเจดีย์ตลอดไป อย่างนั้นใช่หรือไม่”

“ใช่ค่ะ” ต็อกเตอร์วัยสี่สิบหกตอบเสียงเครือ รู้สึกปีติจนน้ำหูน้ำตาร่วง และแล้วน้ำตาก็ไหลพราก ๆ ราวทำนบพัง

“อ้าว อย่าร้องให้ซี ถ้าร้องไห้อาตมาก็จะไม่เล่าต่อ” ท่านพระครูตั้งเงื่อนไช ดร.กิงแก้วจึงหยิบผ้าเช็ดหน้าออกมาจากกระเป๋าถือเช็ดหน้าตาจนแห้ง แล้วกราบเรียนท่านพระครูว่า

“โยมไม่ร้องให้แล้ว นิมนต์หลวงพ่อบุญเทศน์ต่อค่ะ” เธอจงใจใช้คำว่า เทศน์ แทน เล่า ท่านเจ้าของกุฎิจึงเล่าต่อ

“ต็อกเตอร์อยากมาอยู่ใกล้พระเจดีย์แล้วก็เฉพาเจาะจงว่าต้องเป็นเจดีย์วัดใหญ่ชัยมงคล จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเท่านั้น จริงไหม”

“จริงค่ะ” ดร.กิงแก้วยอมรับอีก รู้สึกศรัทธาท่านพระครูเป็นล้นพ้นที่รู้เรื่องของเธอละเอียดลออราวกับเป็นตัวเธอทั้งที่

ท่านกับเธอรู้จักกันไม่นานมานี้เอง ท่านเจ้าของกุฏิรู้ว่าต็อกเตอร์วัยสี่สิบหกกำลังคิดอะไรอยู่ ท่านจึงคิดในใจบ้างว่า

“ต็อกเตอร์ไม่รู้อะไร ที่อาตมารู้เรื่องของต็อกเตอร์เพราะสมเด็จฯ โทท่านเล่าให้ฟังเมื่อคืนนี้เอง” คิดดังนี้แล้วท่านจึงถามว่า

“ต็อกเตอร์เป็นคนกรุงเทพฯ คุณแม่ก็เกิดที่กรุงเทพฯ คุณพ่อก็ไม่ได้เป็นคนอยุธยา แต่ด้วยเหตุอันใด ต็อกเตอร์จึงผูกพันกับอยุธยามาก ตอบอาตมาหน่อยซิ”

“โยมก็ไม่ทราบค่ะว่าเพราะเหตุใด เพราะเหตุใดหรือคะ” ดร.กึ่งแก้วถามกลับ ท่านพระครูตอบว่า

“อาตมาจะยังไม่บอก ต้องให้ต็อกเตอร์รู้ด้วยตนเอง เพราะถ้าอาตมาบอกไป ต็อกเตอร์ก็จะเกิดความสงสัยว่าสิ่งที่อาตมาบอกนั้นจริงหรือเท็จ เอาไว้ต็อกเตอร์รู้เองแล้วจึงค่อยมาคุยกับอาตมาใหม่ ว่าสิ่งที่รู้ นั้นตรงกับที่อาตมารู้หรือไม่”

“อีกนานไหมคะกว่าโยมจะรู้”

“อันนี้อาตมาตอบไม่ได้ แต่อาตมามั่นใจเต็มร้อยว่าสักวันหนึ่งต็อกเตอร์ต้องรู้ รอให้เวลานั้นมาถึงเสียก่อน”

“เกิดโยมตายไปก่อนโดยที่ยังไม่รู้ล่ะคะ”

“เอาเถอะ อาตมาขอรับรองว่าต็อกเตอร์จะรู้ก่อนตาย แต่ถ้าต็อกเตอร์อยากรู้เร็วก็ให้ปฏิบัติธรรมเจริญพระกรรมฐานบ่อยๆ แล้วจะระลึกได้วาก่อนที่จะมาเป็นต็อกเตอร์กึ่งแก้วนั้น เป็นใครมาจากไหน” ขณะที่ท่านเจ้าของกุฏิสนทนากับดร.กึ่งแก้ว น้องสะใภ้ของเธอฟังอย่างตั้งใจรวมทั้งอาจารย์สองคนที่มาจากวิทยาลัยครูธนบุรีด้วย ส่วน ม.ร.ว.พรรณเรือนั่งหลับตัวโยกไปโยกมาซึ่งเป็นธรรมดาของผู้สูงอายุที่มักง่วงเหงาหาวนอนมากกว่าเมื่อตอนอยู่ในวัยหนุ่มสาว

“แล้วโยมล่ะ รู้ไหมถึงต้องมาเป็นสะใภ้ของตระกูลนี้”

ท่านถามน้องสะใภ้ ดร.กิงแก้ว

“ไม่ทราบค่ะ” เธอตอบ

“ไม่ทราบหรือคะ แล้วอยากทราบไหมคะ” ท่านถามยิ้มๆ
ทุกคนที่นั่งอยู่ในที่นั้นยิ้มตามท่าน ยกเว้น ม.ร.ว.พรรณเรื่อง ซึ่ง
นั่งหลังสัปหงกอยู่ข้างลูกสาว ลูกสะใภ้ ม.ร.ว.พรรณเรื่องตอบว่า

“อยากทราบค่ะ นิมนต์หลวงพ่อบอกให้โยมทราบด้วยค่ะ”

“อาตมายังไม่บอก แต่จะให้โยมรู้เอง ถ้าอยากรู้ก็ต้อง
ทำเหมือนที่อาตมาแนะนำตีกเตอร์ คือให้ปฏิบัติธรรมเจริญ
พระกรรมฐานบ่อยๆ จะมาปฏิบัติที่วัดนี้ก็ได้ หรือจะไปที่คณะ ๕
วัดมหาธาตุก็ได้ ที่นั่นมีผู้ไปปฏิบัติกันมาก สอนโดยท่านเจ้าคุณโชดก
พระอาจารย์ของอาตมา”

“โยมคงไม่มีเวลาหрокคะเพราะลูกๆยังเล็ก คงต้องรอให้
ลูกๆโตก่อน” น้องสะใภ้ ดร.กิงแก้วตอบ

“ไม่ต้องรอให้ลูกโตหрок ดูอย่างอาจารย์แก้วซี” ท่านชี้มา
ที่อาจารย์แก้วแล้วพูดว่า

“อาจารย์แก้วเขามาปฏิบัติที่นี่ตั้งแต่ปี ๒๕๒๖ ตอนนั้น
ลูกชายอายุเท่าไรนะ” ท่านถามอาจารย์แก้ว แต่อาจารย์อุบลซึ่งตอบ
เสียก่อนว่า

“สี่เดือนค่ะ”

“นั่นเห็นไหม อาจารย์แก้วเขาไม่เห็นต้องรอให้ลูกโตเสียก่อน
เลย แล้วลูกๆโยมอายุเท่าไรละ ผู้หญิงหรือผู้ชาย” ท่านถาม

“คนโตสิบแปด คนที่สองสิบหก คนเล็กสิบห้า คนโตเป็น
ผู้ชาย อีกสองคนเป็นผู้หญิงคะ ตกลงว่าโยมจะมาตอนลูกๆปิดเทอม
ก็แล้วกัน ถ้าพาลูกมาปฏิบัติด้วยจะได้ไหมคะ” เธอถาม

“ได้ซี พาพ่อของลูกมาด้วยก็ยิ่งดี ปฏิบัติกันทั้งบ้านจะได้

กลายเป็นครอบครัวเวทดา มีตัวอย่างนะ ครอบครัวหนึ่งเข้ามาปฏิบัติกันทั้งบ้าน ปรากฏว่าลูกๆก็เรียนหนังสือเก่ง พ่อแม่ก็ทำมาค้าขึ้น เรียกว่าเจริญรุ่งเรืองทั้งทางโลกและทางธรรม”

“หลวงพ่อบุญอย่างนี้โยมชักอยากมาแล้วค่ะ เพราะอยากให้ลูกๆเรียนหนังสือเก่ง” ท่านพระครูพูดว่า

“เชิญมาได้ทุกเวลา วัดนี้ยินดีต้อนรับ จะทำอาหารพิเศษไว้ต้อนรับ คือแกงส้มกับต้มผักกาดดอง” แล้วบอกร.กิงแก้วว่า

“ดีอกเตอร์ไหนๆก็มาแล้ว พวกคุณแม่และน้องสะใภ้ไปทานอาหารที่โรงครัวนะ จะได้ว่าแกงส้มกับต้มผักกาดดองที่วัดป่ามะม่วงกับวัดใหญ่ชัยมงคล วัดไหนอร่อยกว่ากัน” คำพูดของท่านทำให้ ม.ร.ว.พรรณเรื่องหายง่วงราวปลิดทิ้ง ทั้งนี้ทั้งนั้นเพราะคนทั้งสามยังไม่ได้รับประทานอาหารกลางวัน

“ดีอกเตอร์แก้วกับอาจารย์อุบลไปทานข้าวนะ” ท่านบอกอาจารย์แก้วและอาจารย์อุบล

“หนูกับพี่แก้วทานแล้วค่ะ แกงส้มกับต้มผักกาดดองวัดหลวงพ่อร่อยมากค่ะ” คำพูดของอาจารย์อุบลทำให้คนทั้งสามรู้สึกหิวมากขึ้น ดร.กิงแก้วถือโอกาสกราบนมัสการลา

“ถ้าอย่างนั้นพوهاتานเสร็จโยมกับคุณแม่และน้องสะใภ้จะพากันกลับกรุงเทพฯนะค่ะ”

“ดีอกเตอร์ไม่ได้กลับอยุธยาหรือ”

“โยมต้องไปเอารถที่จอดไว้ที่บ้านคุณแม่ค่ะ จะค้างที่บ้านคุณแม่คืนหนึ่ง รุ่งเช้าค่อยกลับอยุธยาค่ะ ช่วงนี้มหาวิทยาลัยปิดภาคฤดูร้อน เดือนมิถุนายนจึงจะเปิด เป็นอันว่าพวกเราขอกราบนมัสการลาหลวงพ่อก่อนนะค่ะ” คนทั้งสามกราบเบญจางคประดิษฐ์พร้อมๆกันสามครั้งแล้วจึงลุกออกมา ท่านพระครูเตือนว่า

“อย่าลืมเรียกคนขับรถไปทานอาหารด้วยนะ เขายังไม่ได้ทานมือกลางวัน” นายขุนทองรีบขึ้นอาสาว่า

“หนูไปตามให้ก็ได้ค่ะ” พุดจบก็กุกี้กุกูลุกขึ้น เขาคิดว่าถึงไม่ได้ทืพิพิเศษแต่ได้คุยกับโซเฟอร์รูปหล่อก็ยังดี

“ขุนทองไม่ต้องไป เดี่ยวเขาจัดการกันเอง” ท่านพระครูเบรคหลานชายเพราะท่านจะต้องคุยกับอาจารย์สองคนอีก จึงต้องมีคนของท่านนั่งอยู่เป็นสักขีพยาน นายขุนทองนั่งลง ทำหน้าตาเหมือนม้าหมากรุก คนทั้งสามออกไปแล้ว ท่านพระครูจึงถามอาจารย์สองคนว่า

“อาจารย์แก้วกับอาจารย์อุบลรู้จักดีอกเตอร์กิ่งแก้วมาก่อนหรือเปล่า”

“ไม่รู้จักค่ะ” อาจารย์อุบลตอบก่อน

“หนูเคยได้ยินแต่ชื่อค่ะ เพิ่งเห็นตัวจริงวันนี้เอง”

“นั่นแหละคุณแม่เขาเป็นเหลนของรัชกาลที่ ๔ คุณพ่อเขาเป็นดีอกเตอร์เหมือนกัน ดูเหมือนจะชื่อดีอกเตอร์บุญถิ่น อุตถากรเคยเป็นอธิบดีกรมการฝึกหัดครู เกษียณมาหลายปีแล้ว”

“หนูเคยได้ยินชื่อท่านค่ะ เพราะหนูก็เป็นข้าราชการสังกัดกรมการฝึกหัดครู” อาจารย์แก้วกราบเรียน

“แล้วทำไมอาจารย์อุบลไม่รู้จักล่ะ สอนอยู่ที่เดียวกันไม่ใช่หรือ” ท่านถามอาจารย์อุบล

“หนูโอนมาค่ะ เมื่อก่อนหนูเป็นพยาบาลอยู่ที่ศิริราช สอบเรียนต่อปริญญาโทได้ที่คณะครุศาสตร์ เรียนตอนเย็นหลังจากเลิกงานแล้ว พอเรียนจบหนูถึงโอนมาสังกัดกรมการฝึกหัดครูเพราะหนูอยากเป็นครูมาตั้งแต่เรียนมัธยม แต่พ่อกับแม่อยากให้เรียนพยาบาล หนูจึงต้องเลือกพยาบาล” อาจารย์อุบลตอบ อาจารย์แก้วพูดขึ้นว่า

“หลวงพ่อดีเห็นตึกเตอร์กิ่งแก้ววันนี้ แต่กลับรู้สึก
ว่าหนูรู้จักท่านมานานแสนนาน ตอนที่หนูมาปฏิบัติธรรมใน
โครงการของอาจารย์วิชัยเมื่อสามปีที่ผ่านมานี้ หนูก็รู้จักหลวงพ่อกับ
ครั้งแรก แต่รู้สึกเหมือนว่ารู้จักหลวงพ่อมานานแสนนานเช่นเดียวกับ
ที่รู้สึกต่อ ดร.กิ่งแก้ว แต่พอหลวงพ่อบอกเล่าเรื่องนักรบ ๑๙ คนที่
อยู่ภายใต้บังคับบัญชาของหลวงพ่อดีกรุงแตก หนูก็กราบเรียน
ถามหลวงพ่อดีว่าอาจารย์วิชัยเชิญข้าราชการมาปฏิบัติธรรม ๒๐๐ คน
แต่มาเพียง ๑๙ คน คืบหนึ่งหลวงพ่อดีเล่าเรื่องแม่ทัพสมัย
กรุงศรีอยุธยาและเล่าถึงนักรบ ๑๙ คนที่อยู่ภายใต้บังคับบัญชาของ
หลวงพ่อดี หลวงพ่อดีบอกว่าเรื่องนี้หลวงพ่อดีไม่เคยเล่าให้ใครฟังมา
ก่อน พวกเราเป็นกลุ่มแรกที่ได้ฟัง นอกจากนี้หลวงพ่อดียังให้ดูดาบ
ของแม่ทัพสองเล่ม เล่มหนึ่งถูกตัดปลายเพราะแม่ทัพถูกจับไปเป็น
เชลย อีกเล่มดูเก่ามาก หลวงพ่อดียังเล่าว่าได้ดาบสองเล่มนี้มา
อย่างไร หนูจึงกราบเรียนถามหลวงพ่อดีว่า หลวงพ่อดีเล่าให้เรา
ฟังเป็นครั้งแรก แล้วพวกเราก็มีกัน ๑๙ คนเท่ากับจำนวนนักรบที่
อยู่ใต้บังคับบัญชาของแม่ทัพ แสดงว่าพวกเรา ๑๙ คนที่มา
ปฏิบัติธรรมครั้งนี้ก็คือนักรบ ๑๙ คนที่กลับชาติมาเกิดใช้ใหม่คะ
หลวงพ่อดีตอบว่าอย่างไร หลวงพ่อดีจำได้ไหมคะ”

“อาตมาตอบว่าอย่างไรละ อาจารย์จำได้หรือเปล่า” ท่าน
ย่อนถาม

“หนูจำได้ค่ะ”

“จำได้ว่าอย่างไร ไหนลองตอบมาซิ อาตมาจะได้ตรวจสอบ
ว่าอาจารย์จำผิดหรือถูก” อาจารย์แก้วตอบว่า

“หลวงพ่อดีตอบว่า อย่าพูดไปนะ ตอนตอบหลวงพ่อดียกมือขวาบ้องปากด้วย พวกเรายังพากันหัวเราะ ตกลงว่าหนูจำผิด

หรือจำถูกคะ” ท่านพระครูไม่เฉลย แต่บอกอาจารย์แก้ว่า

“เอาไปเขียนนะ แล้วจะกลายเป็นนักเขียนโด่งดัง หนังสือขายดีเป็นเทน้ำเทท่า เงินไหลนอง ทองไหลมา แต่อาจารย์ก็ไม่รายนะ ทำไม่ถึงไม่รวยรู้ไหม”

“ไม่ทราบคะ”

“ก็อาจารย์ได้เงินมาเท่าไรก็ทำบุญหมด เงินไหลเข้ามาแล้วก็ไหลออกไปอยู่ตามวัด แล้วก็ช่วยคนโน้นคนนี้ อาจารย์อุบลช่วยจดไว้ด้วยว่าที่เอาตมาทำนายไว้อย่างนี้จะจริงหรือไม่”

“หนูว่าคงจะจริงคะ เพราะพี่เขาชอบทำบุญ แล้วก็เชื่อคนง่าย ใครมายืมเงินก็ให้ทุกราย เสร็จแล้วก็ไม่ได้คืนสักราย ถูกโกงทุกครั้ง” ท่านพระครูพูดว่า

“ให้เขาโกงดีกว่าเราไปโกงเขา เพราะเขาโกงเรา เขาก็บาป เราโกงเขาเราก็บาป”

“หนูไม่เคยโกงใครเลยคะหลวงพ่อ แต่ทำไม่ถึงถูกโกงก็ไม่ทราบ”

“ก็คิดเสียว่าเราเคยโกงเขาไว้ตั้งแต่อดีตชาติ ชาตินี้จึงต้องมาใช้ นะอาจารย์นะ” ท่านหันไปพยักพยิดกับอาจารย์อุบล อาจารย์แก้กราบเรียนอีกว่า

“หลวงพ่อกะ มีอีกเรื่องหนึ่งที่หนูจะกราบเรียนหลวงพ่อกะ หลวงพ่อบอกจำได้ไหมคะ ตอนที่พวกเรา ๑๙ คนปฏิบัติครบ ๗ วันแล้ว ก่อนกลับหลวงพ่อบอกเมตตาบพระเครื่องทรงโอคว่าที่หลวงพ่อบอกได้นั้นมาจากศรีลังกา พอกลับเมืองไทยดินนั้นกลับกลายเป็นพระธาตุ หลวงพ่อบอกจึงนำไปทำพระและแจกหมดไปแล้วในปี ๒๕๑๖ แต่วันนั้นหลวงพ่อบอกพวกเราว่าดินนั้นหลวงพ่อบอกให้พระสวดมนต์เสร็จก็อธิษฐานว่า พวกข้าราชการ ๑๙ คนที่มาปฏิบัติธรรมตั้งใจปฏิบัติดี

พรุ่งนี้เช้าพวกเขาจะกลับกันแล้ว ข้าพเจ้าไม่มีของที่ระลึกจะให้เขา จึงขออธิษฐานจิตว่า หากข้าพเจ้ามีบุญพอ ก็ขอให้ของที่ระลึกแจกพวกเขาด้วย แล้วหลวงพ่อก็กว้างพานไว้บนหัวนอน รุ่งเช้าปรากฏว่ามีพระเครื่องทรงโศกว่าอยู่ในพาน ๑๙ องค์พอดีบพอดดี อาจารย์ผ่องพรรณที่สอนอยู่วิทยาลัยครูเชียงใหม่บอกหนูว่า ปี ๒๕๑๖ ได้รับแจกไปองค์หนึ่งแล้ว วันนี้ได้อีกหนึ่งองค์ ก็จะเป็นได้สององค์ หลังจากกลับไปอาจารย์ก็เขียนจดหมายมาบอกหนูว่า พระเครื่ององค์ที่ได้รับแจกเมื่อปี ๒๕๑๖ ไม่อยู่แล้ว อาจารย์จึงมีองค์เดียวเหมือนคนอื่น ๆ หลวงพ่อคะ เป็นไปได้ไหมคะที่พระเครื่องของอาจารย์ผ่องพรรณกลับมาอยู่ในพานที่หลวงพ่อดังไว้” อาจารย์แก้วเรียนถาม

“อาจารย์คิดว่าเป็นไปได้หรือเปล่านั้น”

“หนูว่าเป็นไปได้ค่ะ แต่อยากขอคำอธิบายเพิ่มเติมจากหลวงพ่อ” ท่านพระครูจึงอธิบายว่า

“พระเครื่องที่เอาตมาแจกในวันที่พวกโยมกลับนั้น เป็นรุ่นเดียวกับที่เอาตมาทำเมื่อปี ๒๕๑๖ และแจกไปหมดแล้ว แต่แรงอธิษฐานของเอาตมา ทำให้บางคนที่ได้รับไม่ได้ใส่ใจอาจนำไปไว้ในที่ไม่สมควร แล้วเขาก็ไม่หมั่นสวดมนต์ภาวนา พระท่านก็เลยไม่อยากรออยู่บ้านนั้น จึงลอมมาอยู่ในพานให้อาตมาแจก” ท่านพูดยิ้มๆ

“หลวงพ่อก็มีอีกสักองค์ไหมคะ หนูอยากได้ค่ะ” อาจารย์อุบลเรียนถาม

“ไม่มีแล้ว แจกไปหมดเกลี้ยงเลย อาจารย์แก้วเก็บไว้ดีๆนะ อิกี้สี่ปีข้างหน้าพวกนักเลงพระเครื่องเขาจะหาซื้อพระรุ่นนี้กัน ให้ราคาองค์ละแสนแต่อาจารย์ไม่ต้องไปขายนะ คนขายพระกินไม่มีใครรวยนาน เดียวก็หมด” ท่านบอกอาจารย์ทั้งสอง หลังจากนั้นอาจารย์แก้วและอาจารย์อุบลจึงกราบนมัสการลา

๒๐

สอนพระนวกะ

วันจันทร์ที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๑ เป็นวันเฉลิมพระชนมพรรษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงเป็นพ่อหลวงของปวงชนชาวไทย และในวันนี้พระครูเจริญ เจ้าอาวาสวัดป่ามะม่วงได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญที่ **พระภาวนาวิสุทธิคุณ** แม้จะเป็น เจ้าคุณ แล้ว แต่ศิษยานุศิษย์ทั้งในวัดและนอกวัดยังคงเรียกท่านตามความเคยชินว่า หลวงพ่อ เพราะท่านยังคงเป็น พ่อ ที่ให้ความเมตตากรุณาต่อลูกๆผู้มีทุกข์มี ปัญหาที่ตันตันมาให้ท่านช่วย ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นเจ้าคุณหรือพระครู ท่านก็มีงานล้นมืออยู่ตลอดเวลา เพราะนอกจากงานสร้างคนแล้ว ก็ยังมีงานสร้างพระซึ่งเป็นงานที่ยุ่งและยากทั้งสองงาน

ท่านเคยถามตัวเองว่า งานสร้างคนกับงานสร้างพระ อย่งไหนยากกว่ากัน หากจะตอบอย่างตรงไปตรงมา ไม่เข้าข้างพระด้วยกันแล้วก็ต้องตอบว่า งานสร้างพระยากกว่า ที่ว่ายากกว่าเพราะพระก็มาจากคนนั่นเอง

ก่อนหน้านี้มีเจ้าอาวาสวัดหนึ่งในอำเภอพรหมบุรีเคยปรารภกับท่านว่า

“ที่วัดผมมีพระลูกวัดรูปหนึ่งว่ายากสอนยาก ประพฤติผิดวินัยเป็นนิสัย ไม่มีความดีที่เขาไม่ทำให้พระวินัยสะเทือน เพราะอย่างน้อยที่สุดก็เข้าข่าย **ทุพภาสิต**”

“พระก็มาจากคนนั้นแหละครับ เพราะก่อนบวชเขาเป็นคนบวชแล้วก็มาเป็นพระ ถ้าเป็นคนเก็บบวชก็กลายเป็นพระก็เหมือนดอลลาร์ปลอมมาจากอเมริกา พอเอามาใช้ในเมืองไทยก็ยังเป็นดอลลาร์ปลอมอยู่นั่นเอง” ท่านตอบเพื่อนบรรพชิต

“แล้วผมจะทำอย่างไรดีล่ะ”

“อันนี้ก็ตอบยากเหมือนกันนะครับ ถ้าเป็นดอลลาร์ปลอมก็ขายหน้อย คือทิ้งไปเลย แต่จะทิ้งพระนี้ไม่รู้จะเอาไปทิ้งที่ไหน ในเมื่อวัดเราเราก็ยังไม่อยากให้อยู่ จะไปทิ้งวัดอื่นสมภารวัดนั้นท่านก็คงไม่รับ”

“ผมจะส่งมาให้ท่านพระครูช่วยอบรมบ่มนิสัยจะได้ไหมครับ”

“ก็ในเมื่อท่านเป็นสมภาร เรียกว่าเป็นผู้บังคับบัญชาโดยตรงของเขาเขายังไม่เชื่อฟัง แล้วผมไม่ใช่ผู้บังคับบัญชาเขา เขาจะฟังผมหรือครับ” ท่านปฏิเสธอย่างนิมนวลเพราะถือคติว่า คนคืออย่าสอน คนจรอย่าคบ คนประจบอย่ารัก คนทักอย่าหนึ่ง คนดึงอย่าหน่าย คนอายอย่าล้อ คนมาง้อขอโทษอย่าโกรธเคือง

ในฐานะที่เป็นเจ้าคณะอำเภอพรหมบุรี ท่านจำเป็นต้องสอนพระนวกะ คือพระบวชใหม่ ในช่วงเข้าพรรษา พระนวกะวัดท่านจะมีประมาณ ๓๐-๕๐รูป วัดอื่นๆที่อยู่ในอำเภอพรหมบุรีจะส่งพระนวกะมาเรียนที่สำนักเรียนวัดป่ามะม่วง โดยมาเข้าเย็นกลับ รวมแล้วประมาณร้อยเศษ ท่านนึกขอบคุณ โยมชาฎุ กรศรีทิพา ที่สร้างหอประชุมภาวนา-กรศรีทิพา ให้ท่านได้ใช้สร้างคนและสร้างพระทั้งในพรรษาและนอกพรรษา

ในพรรษาปี ๒๕๓๒ วัดป่ามะม่วงมีพระนวกะ ๔๙ รูป และจากวัดอื่นๆในอำเภอพรหมบุรีอีก ๑๓๐ รูป รวมพระนวกะ ๑๗๙ รูป ที่มาเรียน ณ วัดป่ามะม่วง หอประชุมภาวนา-กรศรีทิพา เป็นที่

เรียนสำหรับพระสงฆ์ ส่วนญาติโยมที่มาปฏิบัติธรรมเจริญพระกรรมฐาน ท่านให้ไปปฏิบัติที่ศาลาไม้หลังใหญ่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา แม่ชีก๊อนทอง ปานเถร เคยมาอยู่ที่ศาลาหลังนี้เมื่อสามสิบปีมาแล้ว สมเด็จพระโต บอกท่านว่า ต้นพรรษาปีนี้ กองทัพบกจะมาช่วยรื้อศาลาไม้และช่วยสร้างศาลาตึกขนาดใหญ่ ราคาค่าก่อสร้าง ๘,๕๐๐,๐๐๐ บาท

หลังจากฉันภัตตาหารเพลเสร็จ ท่านเจ้าคุณวัยหกสิบลงรับแขกเวลาเที่ยงตรง ด้วยว่าเวลาบ่ายโมงท่านต้องสอนพระนวกะญาติโยมพากันมาแน่นกุฏิเช่นเคย ท่านบอกญาติโยมว่า

“บ่ายโมงอาตมาต้องสอนพระนวกะ จึงเลื่อนเวลารับแขกจากบ่ายสองขึ้นมาเป็นเที่ยงตรง ถ้าใครอยากไปเรียนกับพระนวกะก็ให้ไปที่หอประชุมภาวนา-กรศรีทิพา นะโยมนะ”

“ผู้หญิงไปเรียนได้ไหมคะ หรือว่าเรียนได้แต่ผู้ชาย” สตรีหนึ่งเรียนถาม

“ได้ซิ ผู้หญิงเรียนได้ ผู้ชายเรียนดี คนแก่เรียนฟรี แม่ชีก็เรียนได้” ท่านตอบยิ้มๆ จากนั้นท่านก็ตอบปัญหาที่มีญาติโยมถามบ้าง แนะนำวิธีแก้ปัญหาวิตบัง สตรีสาวสวยผู้หนึ่งกราบเรียนว่า หลอนทำธุรกิจส่งออก ถูกโกงไปจนธุรกิจกำลังจะล่มอยู่แล้ว หลอนมาขอคำแนะนำจากท่านว่า ทำอย่างไรจึงจะประคับประคองธุรกิจไว้ไม่ให้ล่ม

“อาตมาจะบอกให้ว่ามีวิธีเดียวที่จะกู้ธุรกิจกลับคืนมาได้ คือ โยมต้องมาเข้ากรรมฐานที่วัดนี้เป็นเวลาหนึ่งเดือน ไม่เช่นนั้นล้มแน่นอน”

“ตั้งเดือนเดียวหรือคะ”

“แค่เดือนเดียวเอง ตามใจนะ ถ้าไม่ทำอย่างที่อาตมาบอกรับรองไปไม่รอด”

“ครึ่งเดือนไม่ได้หรือคะ” หล่อนต๋อรอง

“ได้ โยมจะมาเข้าครึ่งเดือนก็ได้ แต่ไม่สามารถกู้ธุรกิจคืนมาได้” ท่านตอบคล้ายยวนแม้มิได้เป็นคนญวน หมิงสาวลั้งเล ไม่รู้ว่า จะเชื่อท่านดีหรือไม่เชื่อดี ในที่สุดก็ตัดสินใจว่าจะลองเชื่อดู ถ้ากู้ธุรกิจคืนมาได้ หล่อนจะถวายท่านหนึ่งล้านเป็นการตอบแทน

“เอาเถอะ ให้ตั้งใจปฏิบัติแล้วก็แผ่เมตตาให้เจ้ากรรมนายเวร ก็แล้วกัน ก่อนแผ่เมตตาก็ให้ขอโหลสิกรรมเสียก่อน รับรองธุรกิจ จะรุ่งเรื่องยิ่งกว่าเก่าสิบเท่า และที่คิดว่าจะถวายอาตมาหนึ่งล้านนั้น ไม่ต้องถวายก็ได้ อาตมาไม่ยอมยักได้เงินของใคร” ท่านพูดยิ้มๆ หมิงสาวเกิดความมั่นใจในนาที่นั้นว่า หากทำตามคำแนะนำของท่าน จะต้องประสบความสำเร็จอย่างแน่นอน ขนาดหล่อนคิดในใจว่าจะถวายเงินท่าน ท่านก็ยังรู้ เอาเถอะ ถ้าธุรกิจของหล่อนเจริญยิ่งกว่าเก่าสิบเท่าจริง หล่อนจะถวายท่านสองล้าน หนึ่งล้านท่านไม่รับ ถ้าสองล้านท่านอาจจะรับก็ได้

“ตกลง ถ้าถวายสองล้านอาตมาค่อยรับ” ท่านพูดกับ หล่อนทั้งที่รู้ว่าเมื่อถึงเวลานั้นหล่อนจะถวายนับสิบล้านด้วยรู้สึก เป็นหนี้บุญคุณท่าน ผู้ที่นั้น ณ ที่นั้นรู้สึกงงๆว่า ท่านพูดอะไร ฟังไม่รู้เรื่อง ส่วนสาวสวยกราบลาท่านเพื่อจะไปเตรียมข้าวของมาอยู่วัด หนึ่งเดือน

ชายหมิงอายุประมาณเจ็ดสิบเศษกราบท่าน แล้วคนเป็นผู้ชายก็พูดขึ้นว่า

“ผมกับพี่สาวมาจากปทุมธานี จะมาขอให้หลวงพ่อช่วยแผ่เมตตาเอาที่ดินคืนจากวัด หลวงพ่อช่วยเราด้วยนะครับ”

“ทำไม่ถึงจะเอาคืนละ ใครเป็นคนเอาที่ดินไปถวายวัด”

“แม่ผมครับ แกเอาที่ดินถวายวัดไป ๕ ไร่ เมื่อสิบปีที่แล้ว

ตอนนี้แม่แก่ตายไปแล้ว ผมกับพี่สาวก็อยากได้ที่ดินคืน เลยมาขอให้หลวงพ่อช่วย”

“ก็แม่โยมถวายเป็นวัดไปแล้ว ทำไมโยมถึงคิดจะไปเอาคืนล่ะ”

“ก็ตอนนั้นที่ดินมันราคาไม่เท่าไร แต่ตอนนี้ไร่ละเป็นล้าน ผมกับพี่สาวก็อยากได้คืน จะเอามาขายเอาเงินแบ่งกัน”

“อาตมาไม่ช่วยหรอก มีอย่างที่ไหนแม่เป็นคนถวาย แต่ลูกจะไปเอาคืน ไปหาพระวัดอื่นให้ช่วยเถอะ” ท่านปฎิเสฐ

“หลวงพ่อช่วยหน่อยเถอะ ผมกับพี่สาวตกลงกันแล้วว่า ถ้าหลวงพ่อช่วยสำเร็จเราจะถวายหลวงพ่อคนละแสน”

“อาตมาไม่อยากได้เงินของโยม จะให้สิบล้านก็ไม่รับ” ท่านปฎิเสฐอย่างไม่มีเยื่อใย

“ไม่รับก็ไม่รับ ไป เราไปวัดอื่นกันเถอะ พระวัดนี้ไม่มีเมตตา” คนเป็นพี่สาวชวน แล้วสองคนพี่น้องวิ่งไล่ตั้งพักก็พากันลูกออกไปโดยไม่กราบลาท่านเจ้าของกุฏิ เพราะโกรธที่ท่านไม่ช่วย คนทั้งสองลูกออกไปแล้ว ท่านเจ้าคุณจึงพูดกับญาติโยมที่หนึ่ง ณ ที่นั้นว่า

“คนสมัยนี้คุณสมบัติทางใจตกต่ำลงกว่าคนสมัยก่อน เพราะถูกความโลภครอบงำจิตใจ คิดจะเอาแต่ได้ถ่ายเดียว ที่อาตมาไม่ช่วย เพราะไม่อยากให้เขาบาป”

“ดูเขาโกรธหลวงพ่อนะครับ มาไหว้แต่ไปไม่ลา” บุรุษหนึ่งออกความเห็น

“อาตมาก็รู้ว่าเขาโกรธ น่าสงสารนะ แก่ป่านนี้แล้วยังไม่รู้จักบาปบุญคุณโทษ”

“แล้วเขาจะบาปไหมคะที่โกรธหลวงพ่อ” หญิงสาวที่มากับบุรุษนั้นเรียนถาม

“บาปสิ แต่ก็ยังบาปน้อยกว่าเอาที่ดินจากวัด เอาละ เที่ยง

แล้ว อาตมาจะต้องไปสอนพระนวกะ ใครอยากไปเรียนกับพระนวกะ ก็ตามมาได้ ส่วนคนที่ไม่มาก็ให้ไปทานอาหารที่โรงครัวนะโยมนะ วันนี้แม่ครัวทำแกงส้มกับต้มผักกาดดอง”

ญาติโยมส่วนใหญ่พากันไปรับประทานอาหาร ที่เหลือก็ตามท่านเจ้าคุณไปยังหอประชุมภาวนา-กรศรีทิพา เมื่อท่านไปถึงพระนวกะกำลังคุยกันอย่างสนุกสนาน ท่านเดินไปนั่งคุกเข่าที่หน้าพระประธานเพื่อนำกราบพระรัตนตรัย เสียงคุยเงียบลง พระนวกะพากันคุกเข่าตามท่าน ญาติโยมที่ตามมาพากันไปนั่งด้านหลังต่อจากแถวสุดท้ายของพระนวกะ

นำกราบพระรัตนตรัยแล้ว ท่านเจ้าคุณจึงเดินไปนั่งยังอาสนะด้วยกิริยาอาการเรียบร้อยดงามตามปกติของท่าน พระนวกะผู้มีปัญญา มาบวชเพราะมีศรัทธาปสาทะ พากันมองท่านอย่างชื่นชม และคิดว่าจะต้องทำให้ได้อย่างท่าน จะได้ช่วยกันจรรโลงพระศาสนา ให้วัฒนาถาวรสืบไป ส่วนผู้ที่มาบวชตามประเพณี มิได้มีศรัทธาปสาทะ มองไม่เห็นความดงามตามสมณसारูปของท่านเจ้าคุณ เพราะยังอยากที่จะคุยกันต่อ คิดว่ารอให้ท่านสอนเสร็จค่อยคุยกันใหม่

“ขอเจริญพรท่านพระภิกษุ นวกะทั้งหลาย วันนี้ผมจะบรรยายเรื่องวิชาธรรมกายของหลวงพ่อสด วัดปากน้ำ ภาษีเจริญที่ท่านเล่าให้ผมฟังตอนไปอยู่กับท่านเมื่อปี ๒๔๙๓ ก่อนอื่นขอเล่าประวัติสั้น ๆ ของหลวงพ่อสดที่ท่านเล่าให้ผมฟังก่อน” ท่านวันระยะ นิดหนึ่งแล้วจึงเล่าต่อ

“หลวงพ่อสดเป็นคนสุพรรณบุรี อำเภอสองพี่น้อง ก่อนจะมาบวชท่านมีอาชีพค้าข้าว เอาข้าวใส่เรือโยงไปขายกรุงเทพฯ โดยท่านเป็นนายท้ายเรือเอง ระหว่างเดินทางโดนยิงเรือย พวกผู้ร้ายมันมาดักยิงหลายครั้งหลายหน แต่ท่านก็ปลอดภัยรอดตายมาได้

ทุกครั้ง ท่านก็เลยจ้างลูกจ้างให้มาเป็นนายท้ายเรือแทน แต่ก็ยังโดนยิงอีก ยิ่งถูกแขนถูกขาของลูกจ้างที่ท่านให้มาถือท้ายเรือ แต่ไม่ตาย” ท่านเจ้าคุณกวาดสายตาไปดูพระนวกะว่ารูปใดคุยกันบ้าง แล้วสบตากับพระรูปหนึ่งซึ่งกำลังสะกิดเพื่อนเพื่อชวนคุย พอสบตากับท่านก็ชะงัก ท่านเจ้าคุณมิได้ว่าอะไร ยังคงสอนต่อไป

“หลวงพ่อกับท่านก็นึกในใจว่า นี่เราจะจ้างเขามาตายแทนเราหรือไม่ ไม่ได้ ทำอย่างนั้นไม่ได้เพราะจะเป็นบาปเป็นกรรมแก่เรา สมัยนั้นมันมีพวกคนร้ายที่ชอบมาดักยิงเรือสินค้า ยิ่งนายท้ายเรือแล้วปล้นสะดมเอาสินค้าเงินทองข้าวของเขาไป ทั้งแย่งชิงวิ่งราวกันก็มากที่พ่อค้าเรือโยงต้องเผชิญ นี่ท่านเล่าให้ผมฟังสมัยที่ผมไปอยู่กับท่าน ๖ เดือนเพื่อเรียนวิชาธรรมกายเมื่อหลายปีมาแล้ว” พระนวกะรูปหนึ่งนั่งหันงูบมาข้างหน้าเพราะกำลังต่อสู้กับความง่วง ท่านจึงบอกรูปที่หนึ่งติดกับรูปนั้นว่า

“ช่วยสะกิดหน่อย ผมจะถามคำถามท่านสักข้อหนึ่ง” เมื่อถูกสะกิดท่านก็สะดุ้งตื่น ตามองไปที่พระอาจารย์ ท่านเจ้าคุณจึงถามว่า

“ท่านตอบผมมาซิว่าพระนวกะแปลว่าอะไร”

“ไม่ทราบครับ” ตอบแล้วก็หลับต่อ

“ถ้าไม่ทราบก็ยังไม่หลับต่อไม่ได้ แล้วอยากทราบไหม ทราบคำตอบนะ”

“ไม่อยากครับ” ตอบตรงไปตรงมา

“ไม่อยากแล้วทำไมมาเรียนล่ะ” ท่านเจ้าคุณรุกอีก

“อันที่จริงกระผมไม่อยากมาเรียนครับ แต่สมภารท่านบังคับให้มา ท่านจะได้มีผลงาน เห็นว่าท่านอยากจะเป็นเจ้าคุณ” พระนวกะตอบตรงไปตรงมาอีกครั้ง คำตอบของท่านทำให้เพื่อนสทรรวมิก

พากันนมยืม เห็นพระลูกศิษย์พากันนมยืม ท่านเจ้าคุณจึงถามยืมๆ อีกว่า

“ถ้าอย่างนั้นท่านใดตอบได้ช่วยตอบด้วย” พระนวกะวัดป่ามะม่วงยกมือขึ้นและพูดว่า

“กระผมขอตอบดังนี้ครับ” แล้วจึงตอบว่า

“พระนวกะหมายถึงพระบวชใหม่ หรือภิกษุมีพรรษายังไม่ครบ ๕ พรรษา ถ้ามีพรรษาครบ ๕ แล้วแต่ยังไม่ถึง ๑๐ พรรษา เรียกว่า พระมัชฌิมะ ส่วนพระที่มีพรรษาดังแต่ ๑๐ พรรษาขึ้นไป เรียกว่า พระเถระ ครับ”

“เก่งมาก ขอประทานโทษ ท่านมาจากวัดไหน” ท่านเจ้าคุณชมและถามวัดต้นสังกัดของพระลูกศิษย์

“กระผมไม่ได้มาจากวัดไหน กระผมอยู่วัดป่ามะม่วงครับ กระผมรู้สึกน้อยใจที่สมภารจำลูกวัดไม่ได้ กระผมจะขออนุญาตไปกระโดดน้ำตายได้ไหมครับ จะกระโดดแม่น้ำเจ้าพระยาหลังวัดนี้แหละ”

“ช้าก่อน ท่านใจเย็นๆ ผมลองทดสอบดูเท่านั้นเอง อย่าน้อยอกน้อยใจไปเลย หัวก็ไม่ล้านสักหน่อย”

“ถึงแม้กระผมหัวไม่ล้าน แต่ก็หัวโล้นครับ หัวล้านยังพอมีผมประปราย แต่หัวโล้นนี้เลียนเทียนเลยนะครับ” ลูกวัดต่อปากต่อคำกับสมภาร

“เอาละๆ เอาเป็นว่าสมภารขอภัยลูกวัดด้วยที่จำไม่ได้ แต่ไม่อนุญาตให้ไปกระโดดน้ำตาย เอาละ ที่นี้พระอาจารย์ก็จะเล่าเรื่องกรรมกายของหลวงพ่อดต่อ” แล้วท่านจึงเล่าว่า

“ในที่สุดท่านก็เลยตัดสินใจบวช ท่านบอกว่า คำชายมันก็อย่างนี้ ถูกปล้น ถูกชิงทรัพย์ แล้วก็แก่งแย่งแข่งขันกันทำมาหากิน

ได้เงินได้ทองแล้วก็โดนปล้นบ้าง โดนโจรกรรมบ้าง จะเป็นนายท้าย
โยงเรือไปขายข้าว เขาก็ยังเอา ไม่มีอะไรดีเท่ากับบวชเป็นพระ
นี่ท่านเล่าเป็นส่วนตัวให้ผมฟังอย่างนี้ ผมก็นวดให้ท่าน ท่านก็เล่า
ไป ผมก็นวดไปฟังไป ในที่สุดท่านก็บวชอยู่ที่สุพรรณบุรี ต่อมาได้
ย้ายจากสุพรรณไปศึกษาเล่าเรียนที่วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม
จังหวัดพระนคร หลานชายของท่านชื่อ ปุ่น นามสกุล สุขเจริญ อายุ
๑๕ ปี ได้มาอยู่เรียนหนังสือที่วัดพระเชตุพนฯด้วย พออายุ ๑๖ ก็กลับ
ไปบวชเป็นสามเณรที่วัดสองพี่น้อง อำเภอสองพี่น้อง บวชได้พรรษา
เดียวก็สึกไปช่วยพ่อแม่ทำนาเสียหนึ่งปี เสร็จแล้วก็กลับมาบวชใหม่
นี่พูดถึงหลานชายท่านนะ บวชเณรตอนอายุ ๑๖ แล้วมาอยู่กับ
หลวงอาคือหลวงพ่อสด ที่วัดโพธิ์ท่าเตียน” ท่านเจ้าคุณไม่ยากใช้
คำยาว ๆ เรียกวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม จึงเรียกชื่อเดิมของวัด
และแล้วก็ถูกพระลูกวัดคนเดิมที่ท่านไม่อนุญาตให้ไปกระโดดน้ำตาย
ทุกหัวง

“พระอาจารย์ครับ เมื่อตะกี้พระอาจารย์บอกว่าหลานชาย
หลวงพ่อสดมาอยู่กับท่านที่วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม แต่คราว
นี้กลายเป็นวัดโพธิ์ ทำไมจึงเป็นอย่างนั้นเล่าครับ” ท่านเจ้าคุณทำท่า
ซึ่งขังตอปลุกวัดว่า

“อ้าว ก็เมื่อตะกี้ท่านเรียกผมว่าสมภาร แล้วทำไมตอนนี้เรียก
พระอาจารย์ละ” พระนวกะอีกรูปหนึ่งเป็นคนกรุงเทพฯ จึงช่วยตอบ
แทนพระอาจารย์ว่า

“วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามกับวัดโพธิ์เป็นวัดเดียวกัน แต่
ก่อนชื่อวัดโพธิ์ แล้วมาเปลี่ยนเป็นวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม”
ท่านเจ้าคุณจึงบรรยายต่อโดยไม่ต้องทราบเหตุผลจากพระลูกวัด
รูปนั้น ที่เรียกท่านว่าสมภารแล้วก็มาเปลี่ยนเป็นพระอาจารย์

“เมื่อสามเณรปุ่นอายุครบบวช ก็ได้อุปสมบทที่วัดสองพี่น้อง ได้ฉายาว่า ปุณฺณสิริ แล้วย้ายมาอยู่กับหลวงอาคือหลวงพ่อสดที่วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามหรือชื่อเดิมว่าวัดโพธิ์ เพื่อศึกษาภาษาบาลี สรุปลงให้สั้นว่า ในเวลาต่อมาหลวงพ่อสดก็ไปเป็นเจ้าของอาวาสวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ส่วนพระภิกษุปุ่น ปุณฺณสิริ หลานชายของท่านก็ได้เป็น สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช องค์ที่ ๑๗ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ เมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๑๕ ต่อจากสมเด็จพระสังฆราชจวน อุฏฺฐายี องค์ที่ ๑๖ ซึ่งได้รับอุปบัติเหตุรถยนต์ที่ประทับถูกรถบรรทุกที่แล่นสวนทางมาพุ่งชนตกถนน สิ้นพระชนม์ทันที เมื่อวันที่เสาร์ที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๑๔”

“ทำไมพระสังฆราชจึงต้องสิ้นพระชนม์อย่างนั้นเล่าครับ” พระนวกะรูปหนึ่งที่ไม่ได้สังกัดวัดป่ามะม่วงเรียนถาม ท่านเจ้าคุณตอบเป็นภาษาบาลีว่า

“กมฺมุณา วตฺตตี โลโก” แล้วจึงเล่าเรื่องหลวงพ่อสดต่อ

“หลวงพ่อสดท่านเล่าให้ผมฟังว่า อยู่ที่วัดโพธิ์ท่านก็อยู่แต่ในกุฏิของท่าน ไม่เสวนาหรือสูงส่งกับใคร ท่านเจริญสมถภาวนาอยู่ในกุฏิ ฟังกสิณตลอดฤดูกาล ฟังไปฟังมาเจอนางฟ้านางสวรรค์ แล้วก็เจอนรก เจอสวรรค์ เจอกายทิพย์ แล้วท่านก็รวบรวมเป็นวิชาธรรมกาย เป็นสมถวิธี แต่แล้วทำให้จิตหลงอยู่ในนิมิตเครื่องหมายนั้น ไปคุยกับพระพุทธเจ้าได้ จับมือถือแขนพระพุทธเจ้าได้ พระจุฬามณีก็เคยไปเฝ้า ไปนรกก็ได้ ไปสวรรค์ก็ได้ ติดช่องอยู่อย่างนี้” ท่านพูดกับพระนวกะและญาติโยมในที่นั้นว่า

“พระนวกะและญาติโยมโปรดทราบไว้ด้วยว่า สมถภาวนาอันได้แก่ กรรมฐาน ๔๐ เช่นการฟังกสิณนี้มีมาก่อนที่พระพุทธเจ้าจะตรัสรู้ พระพุทธเจ้าทรงสำเร็จฉะฉานมาตั้งแต่เสวยพระชาติเป็น

พระเวสสันดรแล้ว แต่ทำไมพระเวสสันดรจึงไม่ทรงห้ามรรควิธีที่จะทำให้สำเร็จมรรคผลนิพพานเสียในชาตินั้น มีท่านผู้ใดตอบได้บ้าง หรือญาติโยมจะตอบก็ได้นะ” เจียบ ทั้งพระทั้งโยมไม่มีรูปใดหรือผู้ใดตอบ ท่านเจ้าคุณจึงตอบเสียเองว่า

“เพราะยังไม่ถึงเวลา คือต้องเป็นไปตามขั้นตอน ต้องผ่าน **ทศชาติ** ก่อน ทศชาติเรียงตามลำดับคือ พระเตมีย์ พระมหาชนก พระสุวรรณสาม พระเนมิราช พระมโหสถ พระภริทัตต์ พระจันทกุมาร พระนารทะ พระวิฑูระ และพระเวสสันดร หลังจากนั้นก็จะไปอุบัติเป็นเทพบุตรอยู่ในสวรรค์ชั้นดุสิต นามว่า **สันดุสิตเทพบุตร** แล้วจึงมาอุบัติเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ และตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า” ตอบแล้วท่านจึงบรรยายต่อ

“เอาละ ทีนี้ก็มาต่อเรื่องธรรมกายของหลวงพ่อด ที่ท่านเล่าให้ผมฟังว่าท่านคุยกับพระพุทธรเจ้าได้สบายมาก คุยกับพระอินทร์ก็ได้ ผมก็เรียนถามท่านว่า หลวงพ่อได้วิชานี้มาจากไหนครับ ท่านตอบว่า เราคิดขึ้นมาเอง ฟังกสิณดิน กสิณน้ำ กสิณไฟ กสิณลม ก่อน พอฟังกสิณจนมีดวงกสิณเกิดขึ้นก็มีธรรมกาย เห็นลูกแก้วใสสะอาด เกิดจิตนึกถึงเทวดา เทวดาก็มาคุย จิตนึกถึงพระอินทร์ พระอินทร์ก็มาคุยกับเรา นึกถึงพระพุทธรเจ้า เราก็ไปเฝ้าพระพุทธรเจ้า พระพุทธรเจ้าก็ทรงสนทนากับเรา นี่ ท่านบอกผมอย่างนี้ เลยในที่สุดเวลากาลต่อมา ...” พระนวกะเจ้าเก่ายกมือขึ้น ท่านเจ้าคุณไม่สนใจเพราะ เห็นหนอ บอกว่าลูกวัดจะหักท้วงสมภารว่าใช้คำซ้ำกัน คือคำว่า เวลากาล เพราะ กาล แปลว่า เวลา และ เวลา ก็แปลว่า กาล เห็นท่านไม่สนใจ พระนวกะลูกวัดจึงลดมือลงเพราะรู้สึกเมื่อย

“ตอนที่ **ท่านเจ้าคุณธรรมธีรราชมหามุนี** สมัยที่ยังเป็น **มหาโชคก** เพราะได้เปรียญธรรมประโยค ๙ ท่านอยู่คณะ ๕ วัดมหาธาตุ

ท่าพระจันทร์ ได้รับสมญาว่า พระไตรปิฎกเคลื่อนที่ เพราะท่านจำเนื้อความในพระไตรปิฎกได้หมด ว่าอยู่ในเล่มที่เท่าไร ข้อที่เท่าไร หน้าอะไร จำได้หมด ต่อมาหลวงพ่อดตท่านก็ไปเจริญวิปัสสนากรรมฐานที่คณะ ๕ วัดมหาธาตุ ได้ฟังเทศน์ลำดับญาณโดยพระอาจารย์ชาวพม่าเป็นผู้เทศน์ ใช้เวลากว่า ๖ ชั่วโมง ผมยังไปนั่งฟังให้ท่าน ...”

“ท่าน หมายถึงใครครับ คือ ท่านสมภารพัดให้พระชาวพม่าที่เทศน์ลำดับญาณ หรือว่าพัดให้หลวงพ่อดตครับ” พระลูกวัดเจ้าเก่าเรียนถาม ท่านเจ้าคุณไม่แน่ใจว่าพระลูกวัดรูปนี้ท่านขาดหรือเกินคือ สามสิ่ง หรือ ห้าสิ่ง เพราะดูท่าทางแล้วไม่น่าจะเต็มบาท จึงตอบว่า

“ผมเป็นลูกศิษย์หลวงพ่อดตก็ต้องพัดให้พระอาจารย์ของผมนะซี ท่านไม่น่าถาม เอาอย่างนี้ก็แล้วกัน ถ้าท่านมีข้อสงสัยมากก็นิมนต์ไปถามผมที่กุฏิก็แล้วกัน จะได้ไม่เสียเวลาในที่นี้” แล้วท่านเจ้าคุณจึงบรรยายต่อโดยไม่สนใจพระลูกวัดรูปที่ท่านสงสัยว่าท่าทางจะไม่เต็มบาท

“เอาละ ผมบรรยายถึงตอนที่หลวงพ่อดตท่านฟังพระอาจารย์ชาวพม่าเทศน์ลำดับญาณอยู่นานกว่า ๖ ชั่วโมงและผมเป็นคนหนึ่งพัดให้ท่าน พอพระอาจารย์พม่าเทศน์จบ หลวงพ่อดตท่านก็พูดกับผมว่า นี่เธอ เราไปหลงเป็นขี้ข้าเขาเสียหลายปี เพิ่งรู้ดีตอนที่มากำหนด เห็นหนอ พอกำหนด เห็นหนอ ได้ ธรรมกายหายวับไปเลย แล้วแสงแห่งปัญญาก็เกิด ต่อมาภายหลังท่านก็เข้า ผลสมาบัติได้ ๒๔ ชั่วโมง ออกจากผลสมาบัติแล้วท่านก็บอกกับลูกศิษย์ลูกหาที่วัดปากน้ำว่า ท่านจะเอาสติปัฏฐาน ๔ มาเป็นหลักสูตรของวัดปากน้ำ หลวงพ่อดตท่านเข้านิโรธสมาบัติได้ด้วย เพราะท่านได้มานานมาก่อน

นิโรธสมาบัติ ก็คือ สัญญาเวทิตนนิโรธสมาบัติ เพราะเป็นสมาบัติ
ที่ดับ สัญญา และ เวทนา” ท่านเจ้าคุณพูดกับพระนวกะและ
ญาติโยมชายหญิงที่นั่งอยู่ ณ ที่นั้นว่า

“ท่านทั้งหลายโปรดทราบไว้ด้วยว่า มีบุคคลสองประเภท
เท่านั้นที่สามารถเข้านิโรธสมาบัติได้ บุคคลสองประเภทนั้นก็คือ
พระอนาคามีที่ได้สมาบัติ ๘ คือได้ฌาน ๘ มีรูปฌาน ๔ อรูปฌาน ๔
ถ้าต่ำกว่าพระอนาคามี คือเป็นพระโสดาบัน หรือเป็นพระสกทาคามี
แม้จะได้ฌาน ๘ ก็ไม่สามารถเข้านิโรธสมาบัติได้” ท่านเจ้าคุณ
กวาดสายตาไปยังผู้ฟังทั้งพระและโยม เห็นนั่งตาใสตั้งอกตั้งใจฟัง
กันดี ท่านจึงบรรยายต่อ

“ส่วนบุคคลอีกประเภทหนึ่งที่สามารถเข้านิโรธสมาบัติได้
ก็คือ พระอรหันต์ประเภท อุกโตภาควิมุต คำนี้แปลว่า ผู้หลุดพ้น
ทั้งสองส่วน คือ ได้ทั้งเจโตวิมุตขันธ์รูปสมาบัติก่อน แล้วได้ปัญญา-
วิมุต คือหลุดพ้นด้วยปัญญา การที่หลวงพ่อสวดท่านเข้านิโรธสมาบัติ
ได้ แสดงว่าท่านเป็นพระอรหันต์ประเภท อุกโตภาควิมุต แต่น่า
เสียดายที่ท่านยังไม่ทันได้สอนหลักสูตรสติปัฏฐาน ๔ ที่วัดปากน้ำ
เพราะท่านนิพพานเสียก่อน วัดปากน้ำก็เลยสอนธรรมกายอย่างเดียว
ต่อเนื่องมาจนทุกวันนี้” ท่านเจ้าคุณรู้สึกเจ็บคอ จึงจิบน้ำชาที่ทำจาก
ต้นลูกใต้ใบกับต้นไมยราบ จิบจนรู้สึกถึงรสขมของต้นลูกใต้ใบซึ่ง
ช่วยบรรเทาอาการเจ็บคอได้แล้ว จึงบรรยายต่อ

“ก่อนที่ท่านจะเข้าสู่นิพพาน หลวงพ่อสวดได้มาหาผม มา
ด้วยธรรมกาย ท่านบอกว่า มีพระลูกศิษย์องค์หนึ่งที่ได้เรียนกับเรา
ทั้งวิชาธรรมกายและสติปัฏฐาน ๔ ชื่อพระวิญญูณณ์ ท่านเป็น
หม่อมเจ้า เรียนจบแพทย์จากมหาวิทยาลัยปารีส ประเทศฝรั่งเศส
แล้วกลับมาเป็นอาจารย์สอนนักศึกษาแพทย์ที่โรงพยาบาลศิริราช

หลังจากปลดเกษียณได้มาบวชอยู่ที่วัดปากน้ำ เป็นลูกศิษย์คนแรก และคนสุดท้ายที่ได้เรียนสติปัฏฐาน ๔ จากเรา ในเวลาต่อมาผมก็ได้ทราบจากลูกศิษย์ของหลวงพ่อวิมูญาน์ว่า หลังจากหลวงพ่อสดนิพพานแล้ว หลวงพ่อวิมูญาน์ก็ได้ไปอยู่ที่สำนักสงฆ์เขาพนมยงค์ ตำบลหินกอง จังหวัดสระบุรี”

“สรุปวิชาธรรมกายของหลวงพ่อสดได้ว่า ธรรมกายที่หลวงพ่อท่านปฏิบัตินั้นก็คือสมถภาวนา ซึ่งมีผลสำเร็จสูงสุดอยู่ที่ ฌาน ๘ คืออย่างสูงได้ฌาน ๘ แต่ไม่สามารถดับทุกข์ได้ ส่วนการเจริญสติปัฏฐาน ๔ จัดเป็นวิปัสสนาภาวนา มีผลสำเร็จสูงสุด อยู่ที่การบรรลุนิพพาน คือดับทุกข์ได้อย่างถาวรเพราะไม่ต้องเวียนว่ายตายเกิดอีก หลวงพ่อสดท่านได้ฌานแล้วท่านก็เอาฌานมาเป็นบาทฐานของวิปัสสนาภาวนา และได้บรรลุนิพพานในที่สุด การที่ท่านเข้านิโรธสมบัติได้แสดงว่าท่านได้ฌาน ๘ และเป็นพระอรหันต์ประเภทอุกโตภาควิมุต” โยมผู้ชายที่นั่งแถวหลังสุดยกมือขึ้นเพราะต้องการเรียนถาม

“โยมที่ยกมือมีอะไรหรือเปล่า” ท่านเจ้าคุณถาม

“มีครับหลวงพ่อ คือผมจะกราบเรียนถามว่า ถ้าผมจะถามหลวงพ่อบ้างจะได้หรือไม่ หรือว่าถามได้เฉพาะพระ เท่านั้นแหละครับ” ท่านเจ้าคุณตอบว่า

“ถ้าโยมจะถามเกี่ยวกับเรื่องที่อาตมากำลังบรรยายก็ถามได้ แต่ถ้าจะถามเรื่องเนื้อคู่ ต้องถามตอนอาตมาลงรับแขกที่กุฏิ” คำตอบของท่านทำให้ทั้งพระและคฤหัสถ์พากันหัวเราะ ยกเว้นโยมคนที่ถามซึ่งนอกจากไม่ยิ้มแล้วเขายังพูดเชิงน้อยใจนิด ๆ ว่า

“หลวงพ่อ ผมเจ็ดสิบแล้วครับ อายุปูนนี้ไม่ต้องถามเรื่องเนื้อคู่แล้ว”

“อาตมาพูดแหย่เล่น เห็นคนที่มาวัดอาตมาบางคนอายุตั้งหกสิบแล้วยังมาให้ดูเนื้อคู่ เอาละ โยมจะถามอะไรก็ว่ามาเลย” ท่านอนุญาต บุรุษวัยเจ็ดสิบจึงถามว่า

“หลวงพ่อรู้จักหลวงปู่ชุ่มใหม่ครับ ผมทราบมาว่าท่านก็สามารถเข้านิโรธสมาบัติได้ เห็นว่าเข้าตั้งเจ็ดวัน”

“ถ้าเป็นหลวงปู่ชุ่มที่คู่กับหลวงพ่อโนป่า อาตมารู้จัก เพราะอาตมาเป็นลูกศิษย์หลวงพ่อโนป่า ก่อนที่จะมาเรียนกรรมฐานกับท่านเจ้าคุณโชดกที่คณะ ๕ วัดมหาธาตุ”

“ใช่แล้วครับ แต่หลวงปู่ชุ่มท่านนิพพานคือละสังขารไปแล้ว เขาว่ากันว่าหลวงพ่อโนป่าท่านยังอยู่นะครับ”

“ยังอยู่ซิ ส่วนหลวงปู่ชุ่มนั้น ก่อนหน้าที่ท่านจะนิพพาน ท่านมาเยี่ยมอาตมาที่วัดนี้ พอดีอาตมาจำเป็นต้องไปงานศพของนายห้างทองย้อย ชโลธร ที่เขาเคยมาช่วยอาตมาสร้างโบสถ์แล้วก็สร้างพระพุทธรูปชโลธรซึ่งเป็นพระประธานในโบสถ์ อาตมาก็นึกถึงบุญคุณเขาจึงต้องไปช่วย เพราะเป็นโอกาสสุดท้ายที่จะได้ตอบแทนความดีที่เขาช่วยเหลือวัดมา ก็เลยไม่มีโอกาสต้อนรับหลวงปู่ชุ่ม หลวงปู่ท่านก็รู้ว่าอาตมามีความจำเป็น ไม่สามารถอยู่ต้อนรับท่านได้ พวกญาติโยมก็ช่วยกันต้อนรับช่วยกันถวายภัตตาหารแต่หลวงปู่ ท่านมาเยี่ยมอาตมากลับไปแล้วท่านก็เข้านิโรธสมาบัติ ๗ วัน จากนั้นก็ละสังขารเข้าสู่นิพพาน”

“หลวงพ่อบทราบใหม่ครับว่าทำไมหลวงปู่ชุ่มต้องมาหาหลวงพ่อก่อนที่ท่านจะละสังขาร” โยมวัยเจ็ดสิบถามอีก ท่านเจ้าคุณตอบแบบย่อนถามว่า

“ก็ทำไมท่านจะมาหาอาตมาไม่ได้ละในเมื่อท่านกับอาตมารู้จักกันดี” คนถามจึงตอบแบบย่อนถามบ้างว่า

“แต่ท่านก็ไม่ได้ไปหาพระที่รู้จักกันดีทุกรูปไม่ใช่หรือครับ ท่านจำเพาะเจาะจงมาหาหลวงพ่อก่อนนั้น หลวงพ่อบรรพมาใหม่ครับ ว่าทำไมจึงเป็นเช่นนั้น”

“ทำไมถึงเป็นเช่นนั้นล่ะ” ท่านเจ้าคุณถามย้อน โยมวัยเจ็ดสิบตอบด้วยเสียงที่ตั้งใจให้ดังกว่าเดิมว่า

“เพราะเป็นธรรมเนียมของพระอรหันต์ที่เมื่อจะละสังขารเข้าสู่นิพพานต้องมาลาพระอรหันต์ด้วยกัน เหมือนในสมัยพุทธกาลที่พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ และพระอรหันตสาวกองค์อื่นๆที่นิพพานก่อนพระพุทธเจ้าต้องมากราบทูลลาพระพุทธองค์เพื่อเข้าสู่นิพพาน” ท่านเจ้าคุณต้องการเบนความสนใจของเขาไปเรื่องอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับท่าน จึงถามว่า

“แล้วโยมรู้ใหม่ว่า พระสารีบุตรกับพระโมคคัลลานะ องค์ไหนปรินิพพานก่อนกัน”

“พระสารีบุตรปรินิพพานก่อนพระโมคคัลลานะ ๑๕ วันครับ และที่ผมพูดเมื่อตะกี้นี้ว่า เป็นธรรมเนียมของพระอรหันต์ที่เมื่อจะละสังขารเข้าสู่นิพพานต้องมาลาพระอรหันต์ด้วยกัน เพราะฉะนั้น การที่หลวงปู่ชุ่มมาหาหลวงพ่อก่อนที่ท่านจะละสังขารเข้าสู่นิพพาน ก็คือ ท่านมาลาหลวงพ่อก่อนซึ่งเป็นพระอรหันต์เช่นเดียวกับท่าน ที่ผมพูดมานี้ถูกหรือผิดครับ” ท่านเจ้าคุณคิดไม่ถึงว่า ผู้ชายอายุเจ็ดสิบที่ดูภายนอกเหมือนไม่รู้อะไรมากนัก แท้จริงแล้วรู้มากเกินกว่าที่ท่านคิดเสียอีก และเมื่อเขาพูดจบ ญาติโยมก็พากันส่งเสียงสาธุการดังลั่นหอประชุม ขณะที่พระนวกะทำหน้าที่เฝ้าหอรพเพราะไม่เข้าใจในสิ่งที่โยมพูด เจ้าคุณวัยใกล้เต็มหกสิบเอ็ดรู้สึกโล่งใจที่พระนวกะไม่เข้าใจ ไม่เช่นนั้นก็จะพากันซักถามท่านจนไม่เป็นอันเรียน ท่านจึงพูดกับญาติโยมว่า

“เอาละโยม สนุกสนานกันพอสมควรแล้วก็พึงอาตมา
บรรยายต่อ อาตมากำลังจะสรุปว่า สมถภาวนาเช่นการเพ่งกสิณ
นั้นไม่สามารถทำให้หมดกิเลสได้ เพียงแต่ไปข่มกิเลสไว้ เหมือน
เอาหินก้อนใหญ่ไปทับหญ้า แต่พอยกก้อนหินออก หญ้าก็งอกขึ้น
มาใหม่เพราะยังมีรากอยู่ ผลสำเร็จสูงสุดของสมถภาวนาคือได้
ฌาน ๘ หรือถ้าสำเร็จฌาน ๔ และชำนาญด้วยสีทั้ง ๕ แล้ว
น้อมจิตไปเพื่อให้ได้อภิญญา ก็อาจได้อภิญญาที่เป็นโลกียะ เรียกว่า
โลกียอภิญญา อย่างใดอย่างหนึ่งในห้าอย่าง หรืออาจได้ทั้งห้าอย่าง
ซึ่งขึ้นอยู่กับความชำนาญในสีทั้ง ๕ แต่จะไม่ได้อภิญญาที่เป็น
โลกุตระ ที่เรียกว่า โลกุตระอภิญญา ซึ่งมีอย่างเดียว คือ **อาสวัคชญาณ**
แปลว่า ญาณหยั่งรู้ในธรรมเป็นที่สิ้นไปแห่งอาสวะทั้งหลาย ญาณ
แปลว่า ความหยั่งรู้ หรือ ปรีชาหยั่งรู้ ส่วนโลกียอภิญญา ๕ อย่าง
ได้แก่ ๑. อิทธิวิ ความรู้ที่ทำให้แสดงฤทธิ์ต่างๆได้ ๒. ทิพพโสต
ญาณที่ทำให้มีหูทิพย์ ๓. เจโตปริยญาณ ญาณที่ทำให้กำหนดใจคนอื่น
ได้ ๔. ปุพเพนิวาสานุสสติญาณ ญาณที่ทำให้ระลึกชาติได้ และ
๕. ทิพพจักขุ ญาณที่ทำให้มีตาทิพย์”

“โลกียอภิญญา ๕ อย่างนี้เสื่อมได้ถ้าฌานเสื่อม ดังตัวอย่าง
ของพระเทวทัตที่ได้โลกียอภิญญา สามารถแสดงฤทธิ์ต่างๆได้ แต่เมื่อ
ท่านคิดร้ายต่อพระพุทธเจ้าผู้เป็นอุปัชฌาย์ของท่าน ฌานก็เสื่อม เมื่อ
ฌานเสื่อมโลกียอภิญญาที่ท่านได้ก็เสื่อมตาม ในที่สุดท่านก็ถูกรรณ
สืบไปลงนรก เพราะทำอนันตริยกรรม ๒ อย่าง ได้แก่ **โลहितูปบาท**
คือ ทำร้ายพระพุทธเจ้าจนถึงยังพระโลหิตให้ห้อขึ้น อย่างหนึ่ง อีก
อย่างหนึ่งได้แก่ **สังฆเภท** คือ ทำให้สงฆ์แตกจากกัน” ท่านเจ้าคุณ
ถามพระนวกะว่า

“อนันตริยกรรม มีกี่อย่าง รูปไหนตอบได้ช่วยตอบด้วย”

เจียบ ไม่มีเสียงตอบจากพระนวกะ อาจจะไม่อยากตอบทั้งที่รู้ หรือ
อยากตอบแต่ไม่รู้ก็เป็นได้ โยมอายุเจ็ดสิบรอจังหวะอยู่ เมื่อเห็น
พระคุณเจ้าท่านไม่ตอบจึงยกมือขึ้น แล้วตอบว่า

“มี ๕ อย่างครับ ได้แก่ ๑. มาตุฆาต ฆ่ามารดา ๒. ปิตุฆาต
ฆ่าบิดา ๓. อรหันตฆาต ฆ่าพระอรหันต์ ๔. โลหิตุปบาท และ
๕. สังฆเภท ข้อ ๔ กับ ข้อ ๕ หลวงพ่อแปลให้แล้ว ผมจึงไม่ต้อง
แปลครับ” เขาชี้แจงเสร็จสรรพ

“ดีมาก อาตมาขออนุโมทนา เอาละ ทีนี้อาตมาก็จะขอ
ถามอีกสักข้อหนึ่งว่า ในประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา ใครที่
ทำอนันตริยกรรมมากที่สุด คือมากกว่าที่พระเทวทัตทำ” ท่านเจ้าคุณ
วัยใกล้หกสิบเอ็ดต้องการทดสอบโยมวัยเจ็ดสิบว่าจะรู้มากน้อย
เพียงใด

“เท่าที่ผมทราบ ดูเหมือนจะเป็นพระมหาเทวะ ชาวเมือง
มกุรา ต่อมาได้ย้ายไปอยู่เมืองปาฏลีบุตรซึ่งเป็นเมืองหลวงของ
ชมพูทวีปในเวลานั้น พระมหาเทวะทำอนันตริยกรรมถึง ๔ อย่าง
ยกเว้นข้อ ๔ ที่ท่านไม่ได้ทำเพราะตอนนั้นพระพุทเจ้าปรินิพพาน
แล้ว ท่านก็เลยทำไม่ครบ ๕ อย่าง หากก็ถือว่าท่านทำอนันตริยกรรม
มากที่สุดในประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา ผมตอบอย่างนี้ถูกไหม
ครับ”

“ถูกต้อง เพราะฉะนั้นคนที่บาปมากกว่าพระเทวทัต ก็คือ
พระมหาเทวะซึ่งมีชีวิตรอยู่ในสมัยพระเจ้ากาฬาสก ประมาณ พ.ศ.
๑๐๐” แล้วท่านเจ้าคุณจึงพูดกับพระนวกะว่า

“เอาละ ทีนี้ก็มาพูดเรื่องสมถภาวนาและวิปัสสนาภาวนากัน
ต่อ ก็อย่างที่ผมบรรยายไปแล้วว่า สมถภาวนามีมาตั้งแต่ก่อน
พุทธกาล พวกโยคี พวกฤๅษีชีไพรที่ได้ฌาน ได้โลกียอภิญา เหาะ

เหินเดินอากาศได้ แต่พอฉนวนเสื่อมอภิญญา ก็หาย เมื่อตายไปตกนรก
กันก็มาก ผมถึงบอกว่า สมถภาวนายังดับทุกข์ไม่ได้ แต่ถ้าเอา
สมถภาวนามาเป็นบาทฐานของวิปัสสนาภาวนาก็สามารถบรรลุนิ
พพานดับทุกข์อย่างถาวรได้ เหมือนหลวงพ่อดตที่ผมได้บรรยาย
มาแล้ว”

“แต่ในยุคนั้นพระเวสสันดรยังไม่มีวิปัสสนาภาวนาใช้ใหม่
ครับ” โยมคนเดิมถามทั้งที่รู้คำตอบที่อยู่แล้ว แต่ถามเพราะอยากมี
ส่วนร่วม

“ถูกแล้ว พระเวสสันดรท่านก็ได้ฉนวน เมื่อไปอุบัติเป็น
สันตสิทธเทพบุตรอยู่ในสวรรค์ชั้นดุสิตแล้ว ครั้นถึงเวลาจึงมาอุบัติใน
โลกมนุษย์เป็นเจ้าชายสิทธัตถะ และเป็นชาติสุดท้าย จะไม่มีชาติ
ต่อไปอีก” ท่านเจ้าคุณถามโยมคนเดิมว่า

“ก่อนที่เจ้าชายสิทธัตถะจะตรัสรู้ วิปัสสนาภาวนามีแล้ว
หรือยัง โยมตอบเอาตามาซิ” คนอยากมีส่วนร่วมรู้สึกสมหวัง จึง
ตอบอย่างแคล่วคล่องว่องไวว่า

“ยังไม่มีครับ มีแต่สมถภาวนา เจ้าชายสิทธัตถะทรงศึกษา
สมถภาวนาในสำนักของท่าน**อาหารดาบส** **กาลามโคตร** จนได้ฉนวน
ที่ ๗ หรืออรุณปานที่ ๓ ชื่อ **อาภิญญัญญาตนฉนวน** มีความรู้เท่ากับ
ท่าน ท่านจึงชวนให้อยู่ในสำนักเพื่อเป็นอาจารย์สอนผู้อื่นต่อไป
แต่เจ้าชายสิทธัตถะเห็นว่าไม่ใช่ทางตรัสรู้ จึงปฏิเสธ และเสด็จแสวงหา
ครูอาจารย์ต่อไป ในเวลาต่อมาได้เสด็จไปศึกษาในสำนักของท่าน
อุททกดาบส **รามบุตร** ซึ่งสำเร็จฉนวนที่ ๘ หรืออรุณปานที่ ๔ ชื่อ
เนวส์ญญานาสัญญาตนฉนวน อันเป็นความรู้สูงสุดของยุคนั้น
เจ้าชายสิทธัตถะทรงศึกษาในสำนักนี้ไม่นานก็สำเร็จฉนวนที่ ๘ และ
ทรงปฏิเสธเมื่อท่านอุททกดาบส รามบุตร ชวนให้อยู่ในสำนัก ครั้น

ไม่มีผู้ที่จะสอนพระองค์ได้ เจ้าชายสิทธัตถะจึงทรงศึกษาด้วยพระองค์เอง ในที่สุดทรงค้นพบวิชาวิปัสสนาภาวนาที่ยังไม่เคยมีผู้ได้ค้นพบมาก่อน วิชานี้ทำให้พระองค์ได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าครับ”

ท่านเจ้าคุณกำลังจะชมเขาว่าเก่ง ทว่าเขากลับถามท่านเสียก่อนว่า

“หลวงพ่อบอกใหม่ครับว่า หลังจากที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้แล้ว พระองค์ทรงเปล่งอุทานว่าอย่างไร” ท่านเจ้าคุณถามเขาว่า

“โยมว่าพระองค์ทรงเปล่งว่าอย่างไรละ” โยมคนเก่งตอบด้วย

การอัญเชิญพระพุทธรวจนะสองคาถากิ่งมาแสดง ความว่า

“อเนกชาติสังสาร	สนธาวิสุต อนิพพิส
คหการกั คเวสนโต	ทุกขชาติ ปุนปฺปุน
คหการกั ทิฏฺฐโจสิ	ปุน เคนฺ น กาหลี
สพฺพา เต ผาสูกา ภคฺคา	คหภูฏ วิสฺขต
วิสฺขารคตฺ จิตฺต	ตณฺหานํ ขยมชฺชคฺคา”

“โยมทราบใหม่ว่า พระพุทธรวจนะที่โยมอัญเชิญมาแสดงนี้ อยู่ในพระไตรปิฎกเล่มที่เท่าไร” ท่านเจ้าคุณต้องการลองภูมิว่าเขา รู้จริงหรือรู้อุปโลก

“อยู่ในขุททกนิกาย ธรรมบท พระไตรปิฎกบาลี ฉบับมหา มกุฏราชวิทยาลัย เล่มที่ ๒๕ หน้า ๓๕ ถึง ๓๖ ครับ”

“ข้อที่เท่าไร จำได้หรือเปล่า ถ้าจำไม่ได้เอาตามจะบอกให้”

“ข้อ ๒๑ ครับ ที่ผมไม่บอกเพราะต้องการให้หลวงพ่อบอก”

“อ้อ อย่างนั้นหรือ” ท่านกำลังจะถามเขาว่าไยจึง เก่งนัก พระลูกวัดเจ้าเก่าก็ถามขึ้นว่า

“พระอาจารย์ครับ กระผมอยากทราบว่า ที่โยมใช้อัญเชิญ พระพุทธรวจนะเป็นภาษาบาลีมานั้น ถ้าแปลเป็นภาษาไทยจะว่าอย่างไร เพราะกระผมไม่เคยเรียนบาลีครับ” ท่านถามพระนวกะด้วย

กันว่า

“เพื่อนๆมีรูปใดทราบบ้างครับ” ไม่มีรูปใดแสดงตนว่าทราบ โยมคนเก่งรอโอกาสที่จะเปลoyอยู่แล้ว จึงขออนุญาตท่านเจ้าคุณ ครั้นได้รับอนุญาตแล้วจึงแปลพระพุทธรวจะเป็นภาษาไทย ความว่า

“เราแสวงหานายช่างเรือนอยู่ เมื่อยังไม่ประสบ เล่นไปแล้ว สู้สงสารมีชาติไม่น้อย ความเกิดเป็นทุกข์รำไป แน่นายช่างเรือน บัดนี้เราพบท่านแล้ว ท่านจักไม่ต้องสร้างเรือนอีก ซึ่โครงของท่าน ทั้งหมดเราหักแล้ว ยอดเรือนเราขจัดเสียแล้ว จิตของเราถึงแล้ว ซึ่งนิพพานอันปราศจากสังขาร เราบรรลุความสิ้นไปแห่งตัณหา แล้ว”

“สาธุ” เสียงญาติโยมแซ่ซ้องสาธุการขณะที่พระนวกะพากัน คิดในใจว่า ทำอย่างไรเราจะเก่งให้ได้สักครึ่งหนึ่งของโยมคนนี้ ท่านเจ้าคุณเห็นเป็นโอกาส จึงถามโยมคนนั้นว่า

“ถามจริงๆเถอะโยม ทำไมถึงเก่งนัก อายุก็มากแล้วไม่หลง ลืมบ้างเลยหรือ ขอประทานโทษ โยมเรียนมาจากไหน จบอะไรมา”

“ผมได้เปรียญธรรมประโยค ๙ ครับหลวงพ่อ แล้วก็ เป็นพระอาจารย์สอนบาลีพระเณรในวัดที่ผมเป็นเจ้าอาวาส ผมขออนุญาตไม่ออกชื่อวัดนะครับ” ท่านเจ้าคุณรับอนุญาตว่า

“ไม่เป็นไร ไม่ออกชื่อวัดก็ไม่มีไร แต่อดมาอยากรู้ว่าโยม เป็นเจ้าอาวาสอยู่ตั้งๆแล้วทำไมถึงสึกเสียล่ะ” โยมวัยเจ็ดสิบตอบว่า

“ผมถูกเสือปากแดงคาบออกจากวัดไปอยู่บ้านครับ” เขาตอบ หน้าที่ดูร้ายจึงกลับกลายเป็นเคราะห์สลด

“อ้าว ไปทำอย่างไรให้เสือปากแดงคาบไปได้ล่ะ แล้วเสือปากแดงมาด้วยหรือเปล่า” ท่านถามยืมๆ ญาติโยมยืมตามยกเว้นคนถูก เสือปากแดงคาบ ที่ยืมไม่ออก

“เขาตายไปแล้วครับ ถ้ายังอยู่เขาก็ไม่เข้าวัด ตั้งแต่คาบผมออกไปจากวัดแล้ว เขาก็ไม่เคยเข้าวัดอีกเลย ตายแล้วนั่นแหละ ถึงยอมเข้าเพราะผมเป็นคนพาเขามาเข้าเมรุ หลังจากเขาตายผมถึงได้มีโอกาสมาวัด เรื่องของผมก็เป็นอย่างนี้แหละครับ”

“เขาเป็นอะไรตายละ” เจ้าคุณวัดปามะม่วงถามอีก

“แก่ตายครับ”

“อายุเท่าไรล่ะที่ว่าเขาแก่นะ”

“แปดสิบครับ เขาแก่กว่าผมสิบเอ็ดปี”

“ตอนถูกเสือปากแดงคาบออกจากวัดโยมอายุเท่าไร”

“สี่สิบเก้าครับ เพิ่งได้เป็นเจ้าคุณยังไม่ถึงสามเดือน ผมไม่น่าเสียรู้เขาเลย เขามาทำบุญเลี้ยงพระบ่อยจนคุ้นเคยกัน ผมเป็นกำพร้า แม่ตายตั้งแต่ผมอายุสิบขวบ พ่อก็ไปมีเมียใหม่ ยายจึงมารับผมไปอยู่ด้วย พออายุสิบสามยายก็พาไปบวชเณรที่วัดข้างบ้าน เพราะยายจนไม่มีเงินส่งผมเรียน ผมก็เลยได้เรียนบาลีมาตั้งแต่เป็นเณร ไม่รู้เรื่องทางโลกเลย ตอนที่เสือปากแดงเข้ามาสนิทสนม ผมก็นับถือเหมือนเขาเป็นแม่เพราะความที่ผมกำพร้าแม่มาตั้งแต่อายุสิบขวบ ไม่นึกไม่ฝันว่าเขาจะทำกับผมอย่างนี้ ตอนที่เขาคาบผมออกจากวัดไปอยู่บ้าน เขาก็อายุหกสิบและปลดเกษียณพอดี เขาเป็นข้าราชการซีเจ็ด ขอบแต่งตัว ทาปากสีแดงแปร์ด ผมก็เลยเรียกเขาว่าเสือปากแดง เรื่องของผมก็เป็นอย่างนี้แหละครับหลวงพ่”

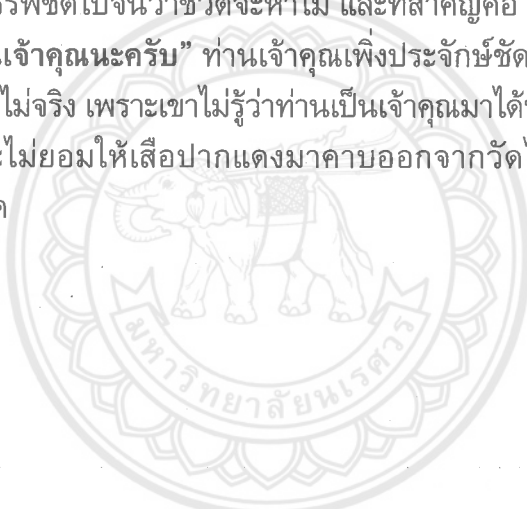
เขาเล่าจบลงแต่ท่านเจ้าคุณยังไม่อยากให้จบ จึงถามเขาอีกว่า

“แล้วโยมชอบชีวิตแบบไหนมากกว่า แบบเป็นพระหรือคฤหัสถ์”

“แบบพระครับ เพราะมีความสุขสงบ ไม่ต้องมีใครมาบงการชีวิต ผมรู้สึกเหมือนได้อยู่ใกล้พระพุทธเจ้า ได้เรียนรู้

พุทธประวัติ ได้ประจักษ์ในพระกรุณาคุณอันยิ่งใหญ่ที่พระองค์ทรงมีต่อมนุษยชาติโดยไม่เลือกชาติชั้นวรรณะ ผมตั้งปณิธานไว้ว่าจะเดินตามรอยบาทพระศาสดา หากก็ทำไม่ได้เพราะมาเสียรู้เขา พุดไปก็ทำให้ใจหดหู่ครึบหลวงพ่อกับ” เขาหนึ่งไปสองอดีตใจเพื่อรวบรวมความกล้า แล้วจึงพุดกับท่านเจ้าคุณด้วยเสียงที่ทุกรูปทุกคนได้ยินว่า

“อย่างไรก็ตาม ผมไม่ยากให้หลวงพ่อดังต้องมาประสบเคราะห์กรรมเหมือนกับผม ผมก็เลยจะขออาราธนาขิมนต์ให้หลวงพ่อดวงเพศบรรพชิตไปจนกว่าชีวิตจะหาไม่ และที่สำคัญคือ **ขอให้หลวงพ่อกับได้เป็นเจ้าคุณนะครับ**” ท่านเจ้าคุณเพียงประจักษ์ชัดเดี๋ยวนั้นเองว่าเขาเก่งไม่จริง เพราะเขาไม่รู้ว่าเป็นเจ้าคุณมาได้หลายเดือนแล้ว และจะไม่ยอมให้เสือปากแดงมาคาบออกจากวัดไปอยู่บ้านเป็นอันขาด

๒๑

ห้าสิบปีสุขสมอุดมมาด

วันพุธ แรม ๙ ค่ำ เดือน ๘ ปีมะเส็ง พลโทสมคิด จงพยุหะ เจ้ากรมยุทธศึกษาทหารบกได้มาเป็นประธาน วางศิลาฤกษ์ศาลา สุธรรมภาวนา โดยมี พันโทหญิงวิณา ตุงคสวัสดิ์ เป็นผู้ถือพาน ข้าวตอกดอกไม้ วัตถุประสงค์หลักในการสร้างศาลาหลังนี้คือ เพื่อให้ข้าราชการทหารกองทัพบกได้ใช้เป็นที่พักปฏิบัติธรรม เพราะทหารได้ชื่อว่าเป็นรั้วของชาติ หากทหารมีคุณธรรมประจำใจเพราะได้ปฏิบัติธรรมเจริญพระกรรมฐานแล้ว ก็จะเกิดจิตสำนึกในเรื่องความรักชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ ยอมพลีชีพเพื่อชาติได้โดยไม่ไปยุ่งกับนักการเมืองที่ส่วนใหญ่มักไร้คุณธรรม จิตใจฝักใฝ่แต่ในเรื่องโกงกิน กอบโกย เก็บเกี่ยวผลประโยชน์ของชาติมาเป็นของตน และพวกพ้องอย่างไร่างอายุ เห็นกงจักรเป็นดอกบัว เห็นความชั่วเป็นความดี

อีกห้าสิบปีข้างหน้าจะเกิดกลียุค จะเดือดร้อนรุ่นวายกันไปทั่วโลก เพราะคนชั่วมีมากขึ้น คนดีมีน้อยลง จะเกิดภัยธรรมชาติ ฆ่าแล้วฆ่าเล่า มนุษย์เป็นภัยต่อธรรมชาติ ทำลายธรรมชาติเพราะความโง่เขลาไม่รู้คุณหวังแต่จะได้ถ่ายเดียว อีกไม่นานธรรมชาติก็จะคืนภัยมาให้มนุษย์ เมื่อถึงเวลานั้นมนุษย์ก็ต้องรับกรรมอย่างไม่มีการหลีกเลี่ยงได้ แม้จะมีเงินทองที่กอบโกยโกงกินมาเป็นร้อยล้าน

พันล้าน ก็ไม่เอาเงินทองที่ได้มาโดยมิชอบนั้น ปกป้องคุ้มครอง
ตนให้พ้นกรรมที่ทำไว้ได้เลย

นอกจากให้ข้าราชการทหารกองทัพบกใช้เป็นที่ยุติธรรม
แล้ว ศาลาธรรมภาวานายังจะเป็นที่ยุติธรรมของข้าราชการ
ตลอดจนหน่วยงานต่างๆทั้งภาครัฐและภาคเอกชน คนที่มีบุญจึง
จะมาปฏิบัติเพื่อขัดเกลากิเลส จะได้เกิดปัญญาแก้ไขปัญหาชีวิตได้
เมื่อแก้ไขปัญหาชีวิตได้แล้วก็จะช่วยแก้ปัญหาของชาติบ้านเมืองที่
คนไร้ศีลสันธรรมสร้างขึ้นมา ถ้าแก้ไม่ได้อย่างน้อยก็ทำใจได้ ใน
อนาคตคนดีจะมีทุกขมีปัญหากันมาก เมื่อมีปัญหาก็ก็นหันหน้าเข้าวัด
หอบประชุมภาวนา-กรศรีทิพา และศาลาธรรมภาวนาจะมีคนดีเข้า
มาปฏิบัติไม่มีวันว่างเว้น

เดือนเมษายน ปี ๒๕๓๓ ศาลาธรรมภาวนาเปิดรับคณะ
ข้าราชการทหารบกเข้ามาปฏิบัติธรรมเป็นครั้งแรก ปกติข้าราชการ
ทหารบกพากันมาปฏิบัติธรรมที่วัดนี้ปีละครั้ง ที่หอบประชุมภาวนา-
กรศรีทิพา เมื่อมีศาลาปฏิบัติเพิ่มขึ้นอีก ๑ หลัง จึงจัดปีละ ๒ ครั้ง
เพราะไม่ต้องรอคิวนานเหมือนแต่ก่อน

ต้นปี ๒๕๓๔ ท่านเจ้าคุณเจ้าอาวาสวัดป่ามะม่วงได้เดินทางไป
เยี่ยมนายพลลีที่เชียงใหม่ โดยมีนายสมชายเป็นคนขับรถพาไป
มีลูกศิษย์จากลพบุรีที่เคยเป็นทหารเอกของท่านสมัยที่ท่านเป็นแม่
ทัพใหญ่ ติดตามไป ๓ คน เป็นหญิงล้วน เพราะในชาตินั้นเป็น
คนเจ้าชู้ เมียมาก ชาตินี้จึงมาเกิดเป็นผู้หญิง เพราะเศษกรรมจาก
ชาตินั้นมาให้ผล เมื่อลูกศิษย์ทางเชียงใหม่รู้จักพากันมาราบท่าน
ที่บ้านนายพลลี

วัตถุประสงค์ในการมาเยี่ยมนายพลลี ก็เพื่อจะมาอนุโมทนา
ขอบคุณที่เขาได้ร่วมปกป้องผืนแผ่นดินไทยแถบชายแดนภาคเหนือ

ไว้ให้คนไทยทั้งที่เขาไม่ได้เป็นคนไทย เรื่องมีอยู่ว่าเมื่อสิบกว่าปีมาแล้ว ลูกศิษย์กรรมฐานคนหนึ่งของท่านชื่อ นางสาวฉวีวรรณ ชัยศิริ เป็นลูกสาวของนายพลลี ได้มาปฏิบัติธรรมที่วัดป่ามะม่วงเป็นเวลา ๑๕ วัน และได้เล่าเรื่องราวต่างๆที่เกิดขึ้นกับครอบครัวของเธอให้ท่านฟังว่า

บิดาและมารดาของเธอเป็นชาวจีน เกิดในมณฑลยูนนาน ที่คนไทยรู้จักในนามจีนฮ่อ ซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยของมณฑลยูนนาน ความจริงแล้วชาวจีนฮ่อเป็นชาวฮั่น ซึ่งเป็นจีนกลุ่มใหญ่ที่อยู่ในประเทศจีน บิดาของเธอเป็นทหารยศนายพลของรัฐบาลก๊กมินตั๋ง สมัยรัฐบาลของประธานาธิบดี เจียง ไค เชก หลังจากที่คอมมิวนิสต์ได้ยึดครองประเทศจีนแล้ว นายพลลีได้นำกองกำลังทหาร ซึ่งมีทั้งอาสาสมัครและชาวบ้านหนีออกมาจากประเทศจีน โดยเดินเท้าข้ามแม่น้ำและภูเขาเข้ามาถึงประเทศพม่า และมาอาศัยอยู่ระหว่างตะเข็บชายแดนไทย-พม่า

ประมาณปี พ.ศ. ๒๕๑๔ กองทัพของนายพลลี มีโอกาสเข้าร่วมกับกองกำลังทหารไทยต่อสู้กับคอมมิวนิสต์ลาว เวียดนาม และมั่วแดง ที่ดอยยาว ดอยผาหม่น อันเป็นชายแดนระหว่างไทยกับลาว ซึ่งในเวลานั้นขึ้นอยู่กับอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ปัจจุบันเป็นที่รู้จักกันในชื่อ ดอยผาตั้ง เพิ่งจะแยกเป็นกิ่งอำเภอเวียงแก่นได้ไม่นานมานี้

การต่อสู้ครั้งนั้นดุเดือดและรุนแรงมาก ใช้เวลา ๕ ปี จึงสงบ นายพลลีได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ให้เข้าเฝ้าเมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๑๔ และได้ทูลเกล้าถวายหินจากหน้าผาในสมรภูมิตลอดแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งมีความหมายว่า ท่านได้ต่อสู้

กับข้าศึกจนได้รับชัยชนะ นำแผ่นดินนี้กลับคืนมาถวายพระองค์ ต่อจากนั้นอีกหลายปี ท่านได้มีโอกาสช่วยทหารไทยต่อสู้กับคอมมิวนิสต์ที่เขาตั้ง จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นเวลา ๓ เดือน และได้รับชัยชนะอย่างงดงาม

ในเวลาต่อมาได้เกิดเหตุการณ์ร้ายขึ้นกับครอบครัวของนายพลลี ผู้มีคุณธรรมประจำใจคือความกตัญญูทวดที่ รู้คุณแผ่นดินถิ่นอาศัย ที่แม้จะไม่ใช่ถิ่นเกิดของท่าน เรื่องก็คือ ทหารคนสนิทของท่านสามคนที่หอบหิ้วกันมาจากประเทศจีน ได้ติดต่อกับชนกลุ่มน้อยของพม่าชื่อ จาง ซี พู หรือที่รู้จักกันในนามของขุนสา ผู้ค้าฝิ่นและยาเสพติดจนทำให้ตัวเองร่ำรวยล้นฟ้าแต่ฆ่าคนอื่นให้ตายทั้งเป็น ขุนสาทำให้คนไทยทั้งเด็กและผู้ใหญ่ต้องกลายเป็นทาสยาเสพติด สังคมไทยอ่อนแอลง ซึ่งมาจากการกระทำของคนไทยด้วยกันเอง เพราะจะโทษขุนสาข้างเดียวนั้นไม่ได้ ต้องโทษคนไทยใจชั่วตัวร้ายที่นรกส่งมาเกิด คนพวกนี้ไม่ได้คิดถึงบุญคุณของแผ่นดิน ลดตัวลงไปสยบอยู่ใต้ฝ่าเท้าขุนสาด้วยการร่วมค้ายาเสพติด ไม่คิดถึงความเสี่ยงภัยที่เกิดขึ้นกับเยาวชนของชาติ ทำร้ายทำลายคนไทยด้วยกัน ไม่นานคนพวกนี้ก็ต้องถูกกวาดต้อนไปลงนรกอีก

ทหารคนสนิทสามคนของนายพลลีซึ่งกลายเป็นคนอกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ ได้ร่วมมือกับขุนสา วางแผนจะฆ่านายพลลี โดยมีค่าตัวถึงสามล้านบาทต่อคน หากแผนการชั่วร้ายสำเร็จเสร็จสิ้นแผนการของขุนสาคือคอยติดตาม สอดแนม และหาโอกาสที่จะกำจัดนายพลลี แต่คนเหล่านั้นไม่มีโอกาสคร่าชีวิตของนายพลผู้มีความกตัญญูต่อแผ่นดินถิ่นอาศัยได้ แม้จะพยายามอยู่หลายครั้งหลายหน หากก็ล้มเหลวทุกครั้ง มีอยู่ครั้งหนึ่งได้นำระเบิดไปวางไว้ที่หน้าบ้านของท่าน บังเอิญท่านไปพบแพทย์ที่กรุงเทพฯ โดยลูกสาวคือ นางสาว

ฉวีวรรณ เป็นคนพาไป ภรรยาของท่านเฝ้าบ้านกับหลานสาวอายุ ๒ ขวบ และหลานชายอายุ ๘ เดือน แรงระเบิดทำให้บ้านสันสะเทือน ข้าวของแตกหักเสียหาย แต่ภรรยาและหลานทั้งสองของท่านก็รอดปลอดภัยมาได้เพราะ คนดีมีคุ้ม นอกจากนี้แรงระเบิดยังทำให้รั้วของเพื่อนบ้านเสียหาย ทว่าไม่มีผู้ใดได้รับอันตรายแต่ประการใด เหตุการณ์ครั้งนั้นเกิดขึ้นเมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๒๗ ขุนล่ากงจะผิดหวังมาก ที่แผนการล้มเหลวอีกครั้ง กระนั้นเขาก็เล่นละครด้วยการส่งจดหมายแสดงความห่วงใยมายังนายพลลี ดั่งข้อความตอนหนึ่งว่า

ใครนะที่ทำกับท่านได้ถึงขนาดนี้ ผมยังสำนึก
ในบุญคุณที่ท่านเคยช่วยเหลือ ผมไม่เคยลืมเลย ท่าน
เป็นคนดีมีเมตตา ผมมั่นใจว่า วันหนึ่งทางเจ้าหน้าที่
ตำรวจไทยจะต้องจับได้ว่าใครเป็นผู้กระทำ หากท่านมี
อะไรจะให้ผมรับใช้ ขอให้บอก ผมยินดีรับใช้ท่านเสมอ

ก่อนที่จะมาเป็นราชาค้ายาเสพติดที่ร่ำรวยมหาศาล ขุนล่า
เคยเป็นคนจน ๆ คนหนึ่งในชนกลุ่มน้อย มีสมบัติคือม้าสองตัวที่
รับจ้างบรรทุกของสำหรับข้ามไปฝั่งพม่า แต่อาศัยที่มีพรสวรรค์ใน
การพูด ก็ได้มาดูแลรับใช้นายพลลี โดยมีจุดประสงค์คือต้องการ
ขอความช่วยเหลือทางการเงินจากท่าน ท่านนายพลผู้มีจิตใจ
ดี โอบอ้อมอารีต่อเพื่อนมนุษย์ก็ได้ให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี แต่
ชายชั่วคนนั้นนอกตัญญู จึงเนรคุณท่านสารพัดสารพัน หากก็ทำ
อันตรายให้แก่ท่านไม่ได้แม้สักครั้ง เพราะ ผู้ที่คิดร้ายต่อผู้มีพระคุณ
ต่อให้คิดการอันใด ยิ่งใหญ่เพียงไหน ก็หาสำเร็จไม่

ขุนสาเป็นคนจิตใจเหี้ยมโหด มีวิธีการฆ่าที่สร้างความรู้สึกลยดสยงให้กับคนที่รู้จักตัวตนที่แท้จริงของเขา เรียกว่าฆ่าล้างโคตร คือฆ่าทั้งตระกูล โดยการตัดแขนตัดขา และผ่าลำตัวออกเป็นสองซีก วิธีการดังกล่าวนี้เป็นสิ่งที่เขาทำกับครอบครัวอื่นที่ขัดผลประโยชน์กับเขา คนที่มาจากพม่าไม่มีใครไม่รู้ถึงความทารุณโหดร้ายของชายชั่วชื่อจาง ซี ฟู่ หรือขุนสา ผู้นี้

นางสาวฉวีวรรณพาคณะของท่านเจ้าคุณไปเยี่ยมหมู่บ้านชาวไทยยูนนาน ที่หมู่บ้านใหม่หนองบัว และหมู่บ้านถ้ำจอบ กิ่งอำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ หัวหน้าหมู่บ้านและคณะกรรมการหมู่บ้านใหม่หนองบัว หมู่บ้านถ้ำจอบ และหมู่บ้านผาแดง มาให้การต้อนรับ และได้นำคณะของท่านเจ้าคุณไปยังอนุสรณ์สถานซึ่งมีรายชื่อทหารของนายพลลีที่เสียชีวิตจากการสู้รบกับพวกคอมมิวนิสต์ ที่ดอยยาว ดอยผาหม่น และดอยผาตั้ง ระหว่างเดินทางออกจากประเทศจีนสมัยที่คอมมิวนิสต์ครอบครอง มีรายชื่อทหารที่เสียชีวิตทั้งหมดกว่าพันคน

ท่านเจ้าคุณวัดป่ามะม่วงได้นำทุกคนสวดมนต์ นั่งสมาธิ แล้วแผ่เมตตาไปให้ทหารที่เสียชีวิตเหล่านั้น เมื่อได้รับบุญกุศลจากพระภิกษุผู้เปี่ยมด้วยเมตตา ผู้เสียชีวิตเหล่านั้นบางคนก็ไปเกิดในสุคติ ส่วนบางคนที่ยังไม่พร้อมที่จะไปเกิด ก็ได้พากันมารอท่านอยู่ที่เชิงเขาเพื่อจะขอบพระคุณในความกรุณาของท่าน ท่านเจ้าคุณใช้ภาษาจิต สนทนากับพวกเขา และขอให้พวกเขาช่วยปกป้องรักษาผืนแผ่นดินไทยไว้ให้ลูกหลานต่อไปจนถึงเวลาที่พวกเขาพร้อมจะไปเกิด

ก่อนเดินทางกลับ ท่านเจ้าคุณได้เมตตาอมอบเงินให้หัวหน้าหมู่บ้านถ้ำจอบ หมู่บ้านใหม่หนองบัว และหมู่บ้านผาแดง ไว้ใช้จ่าย

ในการบริหารกิจการของหมู่บ้าน พวกเขาปลอบปล้ำยินดีและซาบซึ้งในความเมตตาของท่านจนน้ำตาไหล เป็นน้ำตาแห่งความสำนึกในบุญคุณของท่านซึ่งพวกเขาจะจดจำไปชั่วชีวิต

ออกจากอนุสรณ์สถาน ท่านเจ้าคุณเดินทางไปเยี่ยมผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อฝากฝังให้ผู้ว่าช่วยดูแลทุกข์สุขของชาวไทยยูนนาน เพราะพวกเขามีบุญคุณต่อประเทศด้วยเคยช่วยปราบปรามพวกคอมมิวนิสต์ให้สูญสิ้นจากแผ่นดินไทย ขณะที่คนไทยบางพวกไปฝึกฝึมหกมุ่นในลัทธิคอมมิวนิสต์ คิดคดทรยศต่อชาติของตัวเอง เพราะความโหดเขลาของมลาย คนประเภทนี้อยู่ที่ไหนที่นั่นก็เดือดร้อนนู่นวายไม่มีที่สิ้นสุด

นายสมชายขับรถอย่างระมัดระวังขณะลงจากดอยผาตั้ง ลูกเขายังเล็ก เมียเขาก็ไม่ได้ทำงานราชการ เกิดเขาเป็นอะไรไปลูกเมียก็จะลำบาก ไม่มีหัวหน้าครอบครัวเสียแล้วพวกเขาจะอยู่กันอย่างไร และที่สำคัญไปกว่านั้นคือ หลวงพ่อที่เคารพของเขา ซึ่งแม้ท่านจะเป็นเจ้าคุณมาสามปีแล้ว หากเขาก็กังขังใจที่จะเรียกท่านว่า หลวงพ่อ มากกว่าที่จะเรียกเจ้าคุณ ถ้าจะเรียกเต็มยศก็ไม่รู้ว่าจะเรียกอย่างไรจึงจะถูก เจ้าคุณหลวงพ่อ หลวงพ่อเจ้าคุณ หรือว่าหลวงคุณเจ้าพ่อ อย่างไหนถูกกันแน่ สรุปลแล้วเรียกหลวงพ่ออย่างเดิมดีกว่า

ความคิดติดตลกของนายสมชายส่งกระแสไปถึงท่านเจ้าคุณซึ่งนั่งอยู่เบื้องหลังคนขับ ท่านจึงมองไปยังกระจกหน้ารถเพื่อจะดูหน้าคนขับว่า เวลาที่เขากำลังคิดอย่างนี้อยู่หน้าตาเขาเป็นอย่างไร หล่อหรือว่าซี้เหร่ อนิจจา... ไม่มีใบหน้าปรากฏที่กระจก เพราะนายสมชายไม่มีเงาหัว! ท่านเจ้าคุณกำหนดเห็นหนอ สามครั้งก็ยังไม่เห็นเงาหัวของศิษย์ผู้จงรักภักดี จึงเปลี่ยนมกำหนด สมปฏิจฉามิสามครั้ง เพื่อจะช่วยเหลือหัวให้เขา

คนโบราณหรือชาวบ้านทั่วไปมีความเชื่อว่า ใครก็ตามที่เดินไปข้างหน้าเรา ถ้าเขาชะตาขาด เราจะมองไม่เห็นหัวเขา ที่เรียกกันว่าเงาหัวไม่มี เพื่อจะช่วยเหลือให้เขา ให้เอารองเท้าเคาะหัว หรือกล่าวคำว่า **สมบุญจุนามิ** คำนี้ไม่ใช่บาลีแท้ ไม่มีความหมายอะไร ไม่มีที่มาหรือหลักฐานอ้างอิงแต่ประการใด ในบาลีมีคำว่า **สมบุญจุนนจิตต** แปลว่า **จิตที่รับอารมณ์** ก็ไม่เกี่ยวข้องกัน คำว่า **สมบุญจุนามิ** คือเป็นคนละเรื่องกัน

ท่านเจ้าคุณกำหนดสมบุญจุนามิ สามครั้งแล้ว เงาหัวของนายสมชายก็ยังไม่ปรากฏ ท่านรู้ทันทีว่าเขาจะต้องตายเพราะกรรมเวรแต่ครั้งอดีตชาติตามมาให้ผล กรรมที่เขาทำปาณาติบาตเอาไว้ เขาจะต้องชดใช้อย่างไม่มีทางหลีกเลี่ยงได้ วิธีเดียวที่เขาสามารถยืดอายุให้ยืนยาวออกไปก็คือ ต้องเข้ากรรมฐาน มีแต่กรรมฐานเท่านั้นที่จะช่วยเขาได้ พี่และเจ้าช่วยไม่ได้เลย กลับไปวัดแล้วท่านจะให้เขาเข้ากรรมฐานหนึ่งเดือน โดยให้แม่สู่ม ทองยี่ง คิษย์กรรมฐานรุ่นเดียวกับแม่พินเป็นผู้สอน หลังสามถึงแก่กรรมแล้ว แม่สู่มได้ย้ายมาอยู่ป่ามะม่วงเพื่อช่วยท่านสอนกรรมฐานแก่ผู้ปฏิบัติที่มีได้มาเป็นหมู่คณะ ซึ่งมีจำนวนมาก และมากันตลอดปี ไม่มีวันใดที่วัดป่ามะม่วงปราศจากผู้ปฏิบัติ

กลางปี ๒๕๓๖ โยมสนุีย์พาลูกชายคนเดียวมากกราบท่านเจ้าคุณ ขณะรอท่านอยู่ที่กุฏิชั้นล่าง ก็นึกขึ้นได้ว่าลืมหยิบถุงผลไม้ออกมาจากรถ จึงบอกให้ลูกชายเดินไปหยิบมาให้ ลูกชายลุกออกไปแล้ว เธอเกิดอยากเข้าห้องน้ำ จึงวางกระเป๋าถือไว้ข้างอาสนะ คิดว่าไปเดี่ยวเดี๋ยวก็มา ครั้นเข้าไปในห้องน้ำเกิดปวดท้อง จึงเสียเวลาอยู่ในนั้น กว่าสิบนาที จากนั้นจึงกลับมานั่งรอท่านเจ้าคุณต่อ ฝ่ายลูกชายของเธอก็ได้นำผลไม้ไปให้แม่ครัวเพื่อเตรียมถวายพระในวันรุ่งขึ้น

ท่านเจ้าคุณลงมาแล้ว สองแม่ลูกจึงกราบท่านด้วยเบญจางค-
ประดิษฐ์ แล้วคนเป็นแม่ก็กราบเรียนว่า

“วันนี้เป็นวันเกิดลูกชาย หนูจึงพาเขามากราบขอพรหลวงพ่อกะ”

“อายุเท่าไรแล้วละ” ท่านเจ้าคุณถาม

“ยี่สิบสองครับ แม่เตรียมบัจจัยมาถวายหลวงพ่อสองแสนสองหมื่นบาทครับ” ลูกชายโยมสนึ้นี้ก็กราบรายงาน โยมสนึ้นี้จึงเปิดกระเป่าถือเพื่อจะหยิบซองเงินที่เตรียมมาถวายท่านเจ้าคุณ เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันเกิดของลูกชาย แต่ปรากฏว่าไม่มีซองเงินอยู่ในกระเป่า กล่องแหวนเพชรก็หายไปด้วย แสดงว่าตอนที่เธอไปเข้าห้องน้ำมีคนมาแอบหยิบไป และต้องเป็นคนในวัดนี้ เมื่อลูกชายรู้ว่าเงินหายจึงบอกผู้เป็นแม่ว่า

“คุณแม่ เราไปแจ้งความที่โรงพักกันเถอะ”

“อย่าเลย หลวงตาไม่อยากให้ปากคำกับตำรวจ” ท่านเจ้าคุณห้าม เพราะท่านรู้ว่าใครเป็นคนเอาไป ท่านคิดไม่ถึงว่าเด็กที่ท่านเลี้ยงมาตั้งแต่ยังแบเบาะอย่างนายแดง นอกจากเอาดีไม่ได้แล้วยังทำเรื่องไม่ดีในกฎของท่านอีก เขาขโมยเงินและแหวนของโยมสนึ้นี้ไปซ่อนไว้บนเพดานหอประชุมภาวนา-กรศรีทิพา การกระทำกรรมชั่วในครั้งนี้จะส่งผลให้เขาต้องตายในอีกหกเดือนข้างหน้า หากโยมสนึ้นี้แจ้งตำรวจ เขาก็จะไปตายในคุก แล้วจะทำให้เสียชื่อวัดป่ามะม่วงว่าเลี้ยงโจรไว้

“ผมกับคุณแม่จะเป็นคนให้ปากคำเองครับ” ลูกชายโยมสนึ้นี้กราบเรียน เขารู้สึกโกรธแค้นเจ้าขโมยคนนั้น จะให้มันติดคุกหัวโตไปเลย

“หลวงตาขออโณงอนบาตนะ หนูไม่ต้องแจ้งความ หลวงตา

สัญญาว่าจะจับคนขโมยได้ภายในหกเดือน เอาอย่างนี้ก็แล้วกัน เดี่ยว หลวงตาจะหาเงินมาใช้คืนหนู ส่วนแหวนก็จะตามมาคืนให้ได้”

“ไม่เป็นไรค่ะหลวงพ่อ ถือเสียว่าลูกชายถวายเป็นเงินหลวงพ่อกี่แล้วกัน หลวงพ่อไม่ต้องหามาคืนหนู ถ้าอย่างนั้นหนูกับลูกขอกราบนมัสการลาค่ะ” สองแม่ลูกกราบลาท่านเจ้าคุณ แล้วพากันเดินไปที่รถ ท่านเจ้าคุณมองตามจนคนทั้งสองขึ้นรถและขับออกไปจากวัด ท่านนึกสมเพชเวหนานายแดงที่เกิดมาทั้งที่เอาดีไม่ได้ เขาทำให้โยมสุณีย์และลูกชายไม่พอใจที่ท่านไม่ให้ไปแจ้งความ

ตอนเย็นของวันที่ ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ นายแดงขึ้นรถเครื่องคันใหม่เอี่ยมออกจากวัดเพื่อจะไปซื้อเสื้อผ้าในตัวจังหวัดสิงห์บุรี มะรีนนี่เขาจะมีเสื้อผ้าใหม่ใส่ส่งท้ายปีเก่า โชคดีที่โยมสุณีย์วางกระเป๋าถือไว้ตอนไปเข้าห้องน้ำ เขาจึงมีโอกาสดำเนินเจ้าของรถเครื่องคันนี้ และอีกไม่กี่นาทีข้างหน้าก็ได้เสื้อผ้าสวยๆ มาใส่ส่งท้ายปีเก่า ต้อนรับปีใหม่ ชายหนุ่มคิดอย่างมีความสุขพลางเร่งเครื่องให้แรงขึ้นเพื่อจะได้ถึงตัวจังหวัดเร็วๆ แต่แล้วเขาก็ถูกรถบรรทุกชนอย่างแรงจนกระเด็นตกจากรถ หัวฟาดพื้นขาดใจตายในทันที

ท่านเจ้าคุณให้ตั้งศพสวดพระอภิธรรมในคืนนั้น วันรุ่งขึ้นทำบุญเลี้ยงภัตตาหารเพลพระ จากนั้นจึงฉาบปูนกิจ จะได้ไม่เป็นผีข้ามปี เป็นอันว่านายแดงจบชีวิตลงอย่างไม่สวยงาม ทั้งที่อยู่กับท่านเจ้าคุณผู้มีแต่ความดีงาม อยู่มานานเกือบสามสิบปีเท่ากับอายุของเขา ทว่ามิได้ซึ่มซับความดีงามของท่านมาแม้แต่น้อย จึงจัดอยู่ในบุคคลประเภท **ตโม ตมปรายโน**

สมภารวัดป่ามะม่วงตั้งปณิธานไว้ตั้งแต่พบหลวงพ่อบุญในป่าที่จังหวัดขอนแก่น สมัยที่ท่านบวชใหม่ๆว่า ท่านจะต้องคืนของดีให้

ขอนแก่น และท่านก็ได้ทำตามปณิธานที่ตั้งไว้ คือการสร้างศูนย์ปฏิบัติธรรมสวนเวฬุวันขึ้น โดยเริ่มต้นจากที่ดินจำนวน ๑๐ ไร่ ที่รองศาสตราจารย์ ดร.ลำไย โกวิทย์ยากร อาจารย์คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นผู้ถวาย

ช่วงที่ท่านเดินทางไปดูแลเรื่องการก่อสร้าง โดยมีนายสมชาย เป็นคนขับรถพาไป ท่านได้แวะเยี่ยมพ่อแม่ในอดีตชาติ ซึ่งเป็นชาวสิกข์ จากประเทศอินเดีย มาตั้งรกรากอยู่ในประเทศไทยโดยเปิดร้านขายผ้าอยู่ที่อำเภอบ้านไผ่ ท่านได้มอบเงินจำนวนสองหมื่นบาทให้ครอบครัวนี้เป็นการตอบแทนบุญคุณ ท่านจะไม่กลับมาเกิดในโลกมนุษย์อีก จึงตั้งใจใช้หนี้มนุษย์ให้หมด จะได้ไม่มีหนี้สินติดตัวไปในปรโลก

นายแดงตายจากไปยังไม่ทันถึงสองเดือน นายสมชายก็มาตายจากไปอีก การจากไปของนายสมชายเป็นการสูญเสียครั้งยิ่งใหญ่สำหรับเจ้าอาวาสวัดป่ามะม่วง เพราะเขาเป็นศิษย์ก้นกุฎิที่ใกล้ชิดสนิทสนม เป็นศิษย์ร่วมทุกข์ร่วมสุข มีความฉลาดหลักแหลมในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ข้อเสียมีอย่างเดียวคือ เขาห่วงคนอื่นมากกว่าห่วงตัวเอง กล่าวคือเมื่อกลับจากเชียงใหม่คราวนั้นแล้ว เขาก็ไม่ยอมเข้ากรรมฐานตามที่ท่านแนะนำ เหตุเพราะห่วงลูกห่วงเมีย กลัวลูกเมียจะลำบากหากเขาจากบ้านมาอยู่วัดเป็นเวลาหนึ่งเดือน จึงผัดวันประกันพรุ่งเรื่อยมาเพราะกลัวว่าท่านช่วยเขาได้ แต่ในความเป็นจริงแล้ว ไม่มีใครช่วยใครได้ เพราะสัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม

เย็นวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ หลังจากปฏิบัติหน้าที่อันเป็นกิจวัตรประจำวันเสร็จสิ้นลง เขาจึงขับรถออกจากวัดป่ามะม่วงเพื่อกลับบ้าน ขับด้วยความเร็วอันเป็นปกตินิสัย ลืม

ไปว่าหลวงพ่อกองเขาไม่ได้นั่งอยู่ในรถด้วย เมื่อรถแล่นเข้าถนนสายบางนา-ปากบาง ถูกคนเมาขี่รถจักรยานตัดหน้า เขาเหยียบเบรคจนตัวโก่ง รอยเบรคยาวหลายสิบบเมตร คนเมารอดชีวิตมาได้อย่างหวุดหวิด ขณะที่ตัวเขาถูกแรงเหวี่ยงกระเด็นออกจากรถ ตกลงบนพื้นถนนคอหัก สำนึกสุดท้ายที่เขาบอกตัวเองคือ ร้อย่างนี้เชื้อหลวงพ่อดีแล้ว เขาก็จะไปหาท่าน ไม่สนใจรถกระบะที่นอนแอ้งแม้งอยู่ข้างถนน อึดใจเดียวก็ถึงวัดป่ามะม่วง เขารายงานท่าน เจ้าคุณว่าเกิดอะไรขึ้น จากนั้นจึงกราบลา ด้วยข้อความว่า

“ผมจะไปหาแม่ใหญ่ขอให้ช่วยสอนกรรมฐาน” แม่ใหญ่ก็คือ โยมสุ่ม ทองยี่ง ท่านเจ้าคุณเข้าลูกศิษย์ที่ชื่อว่าอวดวากกลายเป็นผีว่า “ข้าก็ไมรู้เหมือนกันว่าโยมสุ่มแกจะยอมสอนผีหรือเปล่า ที่ข้ารู้ก็คือ พอเอ็งตาย เมียเอ็งก็จะมีเมียใหม่ ข้าเคยพูดอย่างนี้มาหลายปีแล้ว เอ็งจำได้หรือเปล่า”

“ผมไม่จำหรอกครับ แล้วผมก็ไม่หึงด้วย เขาจะมีผิวใหม่หรือเมียใหม่ก็เรื่องของเขา แต่ผมยังห่วงหลวงพ่อก่อน ไม่มีผมเสียแล้วหลวงพ่อกคงลำบาก” พูดมาถึงตรงนี้ ผีนายสมชายก็ร้องไห้เพราะความเป็นห่วงหลวงพ่อกที่เคารพ

“เอ็งไม่ต้องห่วงข้าหรอก เอาเถอะ ข้าจะให้เมียเอ็งมาทำงานแทนเอ็ง งานไหนที่เอ็งเคยทำ ข้าก็จะให้เขาทำ ยกเว้นเรื่องการขับรถ เดี่ยวจะมีคนมาขับให้ เขาใจเย็นกว่าเอ็ง เอาละ ไปหาโยมสุ่มได้แล้ว”

เจ้าคุณวัดป่ามะม่วงจัดงานศพให้นายสมชายอย่างสมเกียรติ ผิดกับงานศพนายแดง ทั้งนี้ทั้งนั้นเพราะคนทั้งสองมีคุณสมบัติทางใจต่างกัน ทำกรรมต่างกัน จึงได้รับผลต่างกัน งานศพนายแดงจัดขึ้นอย่างกระตั้นหันเพราะท่านไม่ต้องการให้เขาเป็นผีข้ามปี คนที่มา

ร่วมงานมีแต่คนในวัด ไม่มีคนนอกเลย ส่วนงานศพนายสมชาย ท่านให้มีการสวดพระอภิธรรมและถวายภัตตาหารพระสงฆ์รวม ๗ ค่ำ ๗ วัน มีคนมาร่วมงานมากมายเพราะนายสมชายสร้างความคิดไว้มาก โยมสุนีย์และลูกชายก็มาร่วมงาน ท่านคืนแหวนเพชรที่ นายแดงขโมยไปซ่อนไว้บนเพดานหอประชุมภาวนา-กรศรีทิพาให้ โยมสุนีย์ ส่วนเงินไม่เหลือแล้ว ไม่รู้ว่าเขานำไปใช้อะไรหมด ท่านยังหัวงใจเกรงว่าโยมสุนีย์จะทวงแหวนมรกตล้อมเพชรที่ฝากท่านไว้ โยมสุนีย์มีรูปตอกว่า ทันทที่เธอลูกออกไป นางสาวต้นหลิวก็มาขอยืม แหวนวงนั้นและไม่นำมาคืนจนบัดนี้

วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๘ โยมเส็งกับโยมผ่องใส ใจบุญและญาติมิตรได้อัญเชิญพระพุทธรูปศิวิไล เป็นพระพุทธรูปปางพุทธลีลา มาประดิษฐานที่หน้าศาลาสุธรรมภาวนา ส่วนหน้าหอประชุมภาวนา-กรศรีทิพานั้น ท่านเจ้าคุณได้นำพระบรมรูปพระปิยะมหาราชมาประดิษฐานไว้เมื่อหลายปีมาแล้ว ทำให้หอประชุมภาวนา-กรศรีทิพาได้ชื่ออีกชื่อหนึ่งว่า ศาลา ร.๕

โยมเส็งได้กราบเรียนท่านเจ้าคุณว่า สมเด็จพระโตไปเข้าฝันเขา ให้เขาหล่อรูปสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและหลวงปู่แสงอาจารย์ของท่าน มาไว้ที่วัดป่ามะม่วง เมื่อเขาบอกว่าไม่รู้จักหลวงปู่แสง ไม่รู้ว่ารูปร่างหน้าตาท่านเป็นอย่างไร จะไปหาดูได้ที่ไหน สมเด็จพระโตก็บอกเขาว่า ให้มาถามท่านเจ้าคุณวัดป่ามะม่วง ท่านเจ้าคุณบอกโยมเส็งว่า ให้ไปดูรูปหล่อของหลวงปู่แสงได้ที่วัดมณีชลขันธ์ จังหวัดลพบุรี โยมเส็งจึงนิมนต์ท่านเจ้าคุณไปดูด้วย และจะถวายภัตตาหารเพลที่บ้านใหม่ของเขา เขาได้ย้ายมาอยู่ที่ลพบุรีตั้งแต่ปี ๒๕๓๐ โดยมาซื้อที่ปลูกบ้านอยู่ในซอยโกษา(ปาน)

เมื่อย้ายมาอยู่ที่ใหม่โยมเส็งก็ทำมาค้าขึ้นยิ่งกว่าอยู่ที่

สุพรรณบุรี เขาจึงมีเงินทำบุญมากขึ้น ยิ่งทำบุญมากเท่าไร เงินก็ไหลนองทองคำไหลมามากเท่านั้น เขารู้สึกภาคภูมิใจที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา ได้พบกัลยาณมิตรคือหลวงพ่อดำมะม่วง ซึ่งบัดนี้ท่านเป็นเจ้าของแล้ว แต่ถึงท่านจะเป็นเจ้าคุณท่านก็ไม่เย่อหยิ่ง ไม่หลงไหลติดข้องอยู่ในยศถาบรรดาศักดิ์เหมือนพระบางรูป ที่นอกจากจะไม่มีความคิดติดตัวแล้ว ยังอิจฉาริษยาพระที่ท่านทำความดีอีกด้วย ที่ร้ายไปกว่านั้นคือ เจ้าคุณผู้เฒ่าบางรูปถึงกับสั่งพระเล็กพระน้อยที่ไม่มีสมณศักดิ์ว่า อย่ามาสร้างความคิดให้เกินหน้าเกินตาตน พระประเภทนี้ก็มีอยู่ น่าสงสารที่ท่านมาบวชเพื่อทำทางไปนรกให้ตัวเอง

นอกจากเจ้าอาวาสวัดป่ามะม่วงผู้เป็นกัลยาณมิตรอันล้ำเลิศของเขาแล้ว โยมเสียงยังมีกัลยาณมิตรอีกผู้หนึ่งซึ่งเป็นคฤหัสถ์เช่นเดียวกับเขา คือนายทองดี บ้านอยู่พุทธมณฑลสาย ๒ บ้านนายทองดีมีพระอัฐิธาตุเสด็จมาเป็นจำนวนมาก หากมีคนมาขอ เขาก็จะมอบให้โดยไม่หวงแหนแต่ประการใด และหากมีพระอัฐิธาตุองค์ใหญ่เสด็จมา เขาก็จะรวบรวมไว้ เมื่อได้จำนวนมากพอก็จะไทรศัพท์มาบอกโยมเสียงเพื่อชวนกันไปเข้าเฝ้าสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ที่พระตำหนักภายในวัดบวรนิเวศวิหาร และทูลเกล้าถวายพระอัฐิธาตุ สมเด็จพระสังฆราชทรงเก็บไว้ เมื่อมีภิกษุอาคันตุกะจากต่างประเทศมาเยี่ยมเยียน ก็จะไปประทานพระอัฐิธาตุที่นายทองดีนำมาถวายนั้นแก่ภิกษุอาคันตุกะ

ปี ๒๕๓๙ เป็นปีที่พสกนิกรไทยต่างปลื้มยินดี เพราะเป็นปีที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี ตลอดระยะเวลา ๕๐ ปีที่ทรงครองราชย์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงดำรงอยู่ใน

ทศพิชราชธรรมมาโดยตลอด จนได้รับการถวายพระสมัญญาว่า
พระธรรมราชาแห่งสยาม ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจเพื่อ
ประโยชน์สุขแก่อาณาประชาราษฎร์ ที่ประชาชนคนฉลาดย่อมมองเห็น
และสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ พร้อมยอมพลีชีวิตเพื่อปกป้อง
รักษาสถาบันพระมหากษัตริย์ให้คงอยู่คู่กับสถาบันชาติและศาสนา
ต่อไปตราบนานเท่านาน

บรรดาศิลปินทั้งหลายได้ช่วยกันประพันธ์เพลง ภูมิแผ่นดิน
นวมินทร์มหाराชา ขึ้น เพื่อให้คนไทยได้รู้ได้เห็นและได้สำนึกใน
พระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีต่อพสกนิกรของพระองค์ ทุกหนแห่ง
ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานราชการ หรือแม้แต่ตามวัดวาอาราม คนไทย
ก็จะได้ยินเสียงเพลงภูมิแผ่นดิน นวมินทร์มหाराชาดังก้องกระหึ่ม
ไปทั่วทุกเขตคาม คนไทยทุกคน ไม่ว่าจะเด็กหรือผู้ใหญ่ไม่มีใครที่
ร้องเพลงนี้ไม่ได้

บุญของแผ่นดินไทย พ่อหลวงบันดาลัย ที่ในยังงามมีข้าว
น้ำรินดินดีใครเล่า ทุกข์ใดเห็นไปบรรเทา ด้วยพระบาท
เกือบศตวรรษ ธ นำไทยทั้งชาติพ้นภัย

แผ่นดินถิ่นเมืองทอง ผ่านพันโพยภัยเนืองนอง พระทรงคุ้มครองไทยไว้
ธ เป็นพลังแผ่นดิน สมานพลังชีวินของชนชาวไทย
อุ่นใจไพร่ฟ้า พระบุญญาเกริกไกร ภูมิพลมหाराชา

*อ้างอิงสุริยศรี มีธรรมส่อง	ปกครองอย่างทรงพระเมตตา
ดุจบิดรเหล่าประชาทุกซ็ร้อนใดใดกรายมา	ไอ้ฟ้าเป็นตั้งฝนดับไฟ
ภูมิใจไทย ร่วมร้อยหัวใจร่วมไผ่ร่วมหวัง	ภูมิพลัง แผ่นดินถิ่นนี้ยิ่งใหญ่
ภูมิประวัติ ประชาภาคภูมิผไท	ภาคภูมิประชาชัย ภูมิพลังแผ่นดิน
เทิดไท้บนบ้น้อมเทิดทูน ธ เหนือเกล้าฯ	สราญนานเนา ท้ายสุขล้ำสมจินต์
เพริศแพรวพิพัฒน์เภทภัยพ่ายแพ้สิ้น	นวมินทร์มหाराชา ภูมิพล...

*(ซ้ำ)

ทักษิณปีสูขสมอดมมาด

ที่วัดป่ามะม่วง ตำบลพรหมบุรี อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี เจ้าอาวาสคือพระภวานาวิสุทธิคุณได้จัดกิจกรรมเพื่อถวายเป็นพระราชกุศล เนื่องในปีมหามงคล ด้วยการเจริญพระพุทธมนต์ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร ทุกวันที่ ๙ ของเดือน เริ่มตั้งแต่วันที่ ๙ มกราคม ไปจนถึงวันที่ ๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๙ เวลาบ่ายสองโมง

ขั้นตอนในการเจริญพระพุทธมนต์ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร เริ่มตั้งแต่พิธีกรกล่าวคำอาเศียรวาท ดังนี้

อาเศียรวาทราชสดุดีถวายพระพรชัยมงคล แต่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาท	บรมนาถบพิตรนริศร
พระภูมิพลทรงธรรม์ขวัญนคร	ประชากรเชิดชูและบูชา
พระเดชแข็งแสนขลังสุดขั่งได้	พระคุณให้เหลือคณเฑ็งเวหา
พระบารมีแผ่กว้างฟ้างภา	พระเมตตาเปี่ยมประดุจสมุทรไทย
ทักษิณปีสูขสมอดมมาด	วันครองราชย์ขึ้นชมสมสมัย
ปวงข้าบาทพร้อมกับวัดจักรวมใจ	รำลึกในพระคุณอุ้นกมล
ร่วมบำเพ็ญบุญกุศลผลถวาย	ขอภายสุขเกษมเปรมกุศล
พระโรคที่เสียดแห่งแฝงสกันธ์	จงห่างพันอย่ามีมาปีทา
ขอเดชะพระไตรรัตน์เป็นฉัตรกัน	ช่วยป้องกันอันตรายทั้งซ้ายขวา
เทพแลสิ่งศักดิ์สิทธิ์เรื่องฤทธา	อารักขาพระองค์ผู้ทรงธรรม
ขอพระองค์จงทรงพระเจริญ	พระชนม์เกินไม่น้อยร้อยจนำ
เดชะอาเศียรวาทประกาศธรรม	นี้จึงสัมฤทธิ์ผลบัดดลเทอญ

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อมขอเดชะ

ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย

พระภิกษุและอุบาสกอุบาสิกา วัดป่ามะม่วง

จากนั้นพิธีกรอาราธนาพระธัมมจักกัปปวัตตนสูตรเป็นภาษาบาลีและแปลเป็นภาษาไทย พระภิกษุรูปที่หนึ่งลำดับที่ ๓ กล่าวคำขุมนุมเทวดา พระภิกษุรูปที่หนึ่งลำดับที่ ๑ คือท่านเจ้าคุณ นำสวดบทนมัสการว่า นโม ตสฺส ภควโต พระภิกษุและอุบาสกอุบาสิกา รับตั้งแต่ อรหโต ไปจนถึง สมมาสมพุทฺธสฺส รวม ๓ จบ ตามด้วย ไตรสรณคมนี นมการสิทธิคาถา นโมการัญญกคาถา จบแล้ว ภิกษุรูปที่หนึ่งลำดับที่ ๓ สวดบทชัตถัมมจักกัปปวัตตนสูตร ตั้งแต่ อนุตฺตโร อภิสมฺโพธิ... จนถึง สงฺคีตฺตนฺตมฺภณาม เส จบแล้วภิกษุรูปที่หนึ่งลำดับที่ ๑ นำสวดเนื้อหาของธัมมจักกัปปวัตตนสูตร ว่า เอวมเม สุตฺ พระภิกษุและอุบาสก อุบาสิกา รับตั้งแต่ เอกํ สมยํ ภควา ไปจนจบ แล้วต่อด้วยมงคลสูตร รัตนสูตร กรณียเมตตสูตร วัฏฏกปริตร ชันธปริตร ธชัคคปริต อาฏานาฎียปริตร อังคฺลิมาลปริตร โพชฌงคปริตร อภยปริตร มหาการุณโกนาโถติอาทิกาคาถา มงคลจักรวาลใหญ่ เมตตานิสังสฺตตปาฐุ ชยปริตร อาฏานาฎียปริตร แบบย่อ เทวดาอุยโยชนคาถา ชัยมงคลอฏฺฐคาถา โภชนานุโมทนาคาถา และมงคลจักรวาลน้อยเป็นลำดับสุดท้าย

จากนั้นท่านเจ้าคุณพระภาวนาวิสุทธิคุณนำพระภิกษุและอุบาสกอุบาสิกา กล่าวคำถวายเป็นพระราชาสุทนต์ ดังนี้

อิหํ มหาราช ภูมิพลสฺส สราชนินฺยา โหตุ สฺขิตฺโต โหตุ อโรโค โหตุ ทีฆายุก โหตุ มหาราช ภูมิพล สราชนิน

ขอส่วนบุญนี้จงสำเร็จแก่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลมหาราช พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ขอให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลมหาราช พร้อมด้วย สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ จงทรงพระเกษมสำราญ ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ มีพระชนมายุยืนนานชั่วนิรันดร เทอญ

ติดตามเรื่องต่อไปใน
จะได้ตั้งใจหวัง

การเจริญพระพุทธมนต์รัชมัจจกัปปวัตตนสูตร
ถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

อาเศียรวาทราชสดุดีถวายพระพรชัยมงคล
แด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาท บรมนาถบพิตรนริศร
พระภูมิพลทรงธรรม์ขวัญนคร ประชากรเชิดชูและบูชา
พระเดชแข็งแสนขลังสุดซึ้งได้ พระคุณไ้เหลือคะเนตั้งเวหา
พระบารมีแผ่กว้างฟ้างนภา พระเมตตาเปี่ยมประดุจสมุทรไทย
ห้าสิบบีสุขสมอุดมมาด วันครองราชย์ขึ้นชมสมสมัย
ปวงข้าบาทพร้อมกันวัดจิตรวมใจ รำลึกในพระคุณอ่อนกมล
ร่วมบำเพ็ญบุญกุศลผลถวาย ขอภาสายสุขเกษมเปรมกุศล
พระโรคที่เสียดแห่งแฝงสกนธ์ จงห่างพ้นอย่ามีมาปีศา
ขอเดชะพระไตรรัตน์เป็นฉัตรกัน ช่วยป้องกันอันตรายทั้งซ้ายขวา
เทพแลสิ่งศักดิ์สิทธิ์เรื่องฤทธา อารักขาพระองค์ผู้ทรงธรรม
ขอพระองค์จงทรงพระเจริญ พระชนม์เกินไม่น้อยร้อยฉนำ
เดชะอาเศียรวาทประกาศธรรม นิจจังสัมฤทธิ์ผลบัดลเทอญ

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อมขอเดชะ
ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย
คณะศิษยานุศิษย์หลวงพ่ोजรัญ จิตรมูโม วัดอัมพวัน

สารบัญ

ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร	๔๓๑
พุทธชัยมงคลอัญฐกาถา	๔๕๐
แผ่เมตตาให้ตัวเอง	๔๕๔
แผ่เมตตาให้สรรพสัตว์	๔๕๔
ถวายเป็นพระราชกุศล	๔๕๕
อุทิศส่วนกุศล	๔๕๕
มหาสมัยสูตร	๔๕๗
มหาปัญฐาน	๔๖๖
บทสวดมนต์ทำวัตรเช้า	๔๖๘
คำบูชาพระรัตนตรัย	๔๖๘
ปูพพภาคนมการ	๔๗๐
พุทธาภิถุติ	๔๗๐
ธัมมาภิถุติ	๔๗๒
สังฆาภิถุติ	๔๗๓
รัตนัตตยปณามกาถา	๔๗๕
สังเวคปริกิตตนปาฐ	๔๗๖
เทวตาทิปัตติทานกาถา	๔๘๑

ศัพท์ปดติทานคาถา	๔๘๔
ปฎฐนฐปนคาถา	๔๘๕
บทสวดมนต์ทำวัตรเย็น	๔๘๕
คำบูชาพระรัตนตรัย	๔๘๕
ปุพพภาคนมการ	๔๘๑
พุทธานุสสติ	๔๘๑
พุทธานุสสติ	๔๘๒
ธัมมานุสสติ	๔๘๕
ธัมมานุสสติ	๔๘๖
สังฆานุสสติ	๔๘๗
สังฆานุสสติ	๔๘๘
อภิณหปัจจเวกขณะ	๕๐๒
อุททิสสนาธิฎฐานคาถา	๕๐๕
เมตตาพรหมวิหารภาวนา	๕๐๗
มาลาบูชาคุณ	๕๓๗

ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร

(อาราธนาพระธัมมจักกัปปวัตตนสูตร)

วิปตติปฏิพาหาย	สพฺพสมฺปตฺติสิทฺธิยา
สพฺพทฺภฺยวึนาสาย	ธมฺมจกฺกปฺปวตฺตนสฺสุตฺตํ พุรฺธ มงฺคลํ
วิปตติปฏิพาหาย	สพฺพสมฺปตฺติสิทฺธิยา
สพฺพทฺภฺยวึนาสาย	ธมฺมจกฺกปฺปวตฺตนสฺสุตฺตํ พุรฺธ มงฺคลํ
วิปตติปฏิพาหาย	สพฺพสมฺปตฺติสิทฺธิยา
สพฺพโรคฺวึนาสาย	ธมฺมจกฺกปฺปวตฺตนสฺสุตฺตํ พุรฺธ มงฺคลํ
เพื่อกันความวิบัติ	เพื่อสมบัติได้เพิ่มพูน
เพื่อทุกข์พินาศสูญ	พระธรรมจักรอันมงคล
เพื่อกันความวิบัติ	เพื่อสมบัติได้เพิ่มพูน
เพื่อภัยพินาศสูญ	พระธรรมจักรอันมงคล
เพื่อกันความวิบัติ	เพื่อสมบัติได้เพิ่มพูน
เพื่อโรคพินาศสูญ	พระธรรมจักรอันมงคล

(ขุมนุมเทวดา)

สรชฺชํ สเสนํ สพนํ ฐํ นรินทํ
ปรีตตานุภาโว สทา รกฺขตฺติ
ผริตฺวาน เมตฺตํ สเมตฺตตา ภาทฺนตา
อวิกฺขิตฺตจิตฺตตา ปรีตฺตํ ภาณนฺตุ

สคฺเค กาเม จ รูเป คิริสิขรตฺถู
จฺนตฺลิกฺเข วิมานे ที่เป รกฺกฺเจ จ คามे
ตฺรวนคฺคหเน เคหวตฺถุมฺหิ เขตฺเต
ภุมฺมา จายนฺตุ เทวา ชลตฺถวิสเม
ยฺกฺขคฺคณฺรพฺพนาคา ติฏฺฐจฺนฺตา สนฺติเก ยํ
มฺนิวฺรวจฺนํ สาธโว เม สฺถนฺนฺตุ

ธมฺมสฺสวณกาโล อยมฺภทฺนตา
ธมฺมสฺสวณกาโล อยมฺภทฺนตา
ธมฺมสฺสวณกาโล อยมฺภทฺนตา

(นมัสการ)

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส
นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส
นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส

(ไตรสรณคัมภีร์)

พุทฺธํ สรณํ คจฺฉามิ
ธมฺมํ สรณํ คจฺฉามิ
สงฺฆํ สรณํ คจฺฉามิ
พุทฺธมฺปิ พุทฺธํ สรณํ คจฺฉามิ
พุทฺธมฺปิ ธมฺมํ สรณํ คจฺฉามิ
พุทฺธมฺปิ สงฺฆํ สรณํ คจฺฉามิ
ตตฺถิมฺปิ พุทฺธํ สรณํ คจฺฉามิ
ตตฺถิมฺปิ ธมฺมํ สรณํ คจฺฉามิ
ตตฺถิมฺปิ สงฺฆํ สรณํ คจฺฉามิ

(นมการสัทธิดาภา)

โย จกฺขฺมา โมหมฺลาปกฺกฺโข
สามํว พุทฺโธ สุกโต วิมุตโต
มารสฺส ปาสา วินิโมจยฺนโต
ปาเปสฺสิ เขมํ ชนตํ วิเนยฺยํ

พทุฑั วรณุดั สิริสา นมามี
โลกสุส นาถณจ วินายกณจ
ตนุเตชสา เต ชยสิหุธิ โหตุ
สพพนุตรรายา จ วินาสเมนตุ
ธมโม ธไซ โย วีย ตสุส สตุถ
ทสเสสิ โลกสุส วิสุทุธิมคุดั
นียยานิโก ธมมธรสสุส ธาวิ
สาทาวโห สนตักโร สัจฉนุเณ.
ธมมู วรณุดั สิริสา นมามี
โมหปทาลั อุปสนุดทาหุ
ตนุเตชสา เต ชยสิหุธิ โหตุ
สพพนุตรรายา จ วินาสเมนตุ
สทธมมเสนา สุกตานุโค โย
โลกสุส ปาปูปกิเลสเขตตา
สนโต สยั สนตินิกโยชโก จ
สวากุชาตธมมู วิทิตั กโรติ.
สงขมิ วรณุดั สิริสา นมามี
พทุฑานุพทุฑั สมนสิลทิฏฐิ
ตนุเตชสา เต ชยสิหุธิ โหตุ
สพพนุตรรายา จ วินาสเมนตุ

(นโมการัญญูกคาคาธา)

นโม อรหโต สมนาสมพทุฑธสุส มहेสิโน
นโม อุดตมธมมสุส สวากุชาตสุเสว เตนิน
นโม มหาสงขมสุสาปิ วิสุทุธสิลทิฏฐิโน

นโม โอมายารทุสสุ รตนตยสสุ สารุก
นโม โอมกาตีตสสุ ตสสุ วตฤตตยสสุปี
นโมการปฺภาเวน วิคจจนตุ อุปททวา
นโมการานุภาเวน สุวตฺถิ โหตุ สพฺพทา
นโมการสฺส เตเชน วิริมฺหิ โหมิ เตชวา

(บทช้ดธัมมจักกัปปวัตตนสูตร)

อนุตฺตรํ อภิสมฺโพธิ	สมฺพชฺชฌิตฺวา ตถาคโธ
ปจฺมํ ยํ อเทเสสิ	ธมฺมจกฺกํ อนุตฺตรํ
สมฺมเทว ปวตฺเตนุโต	โลเก อปฺปฏิวตฺตยิ
ยตถากุขาทา อุโภ อนฺตา	ปฏฺธิปตฺติ จ มชฺชฌิมา
จตุสฺวารียสจฺเจสุ	วิสุทฺธํ ฌาณทสฺสนํ
เทสิตํ ธมฺมราเชน	สมฺมาสมฺโพธิกิตฺตนํ
นาเมน วิสฺสุตํ สุตฺตํ	ธมฺมจกฺกปฺปวตฺตนํ
เวยฺยาकरणปาเจน	สงฺคีตฺนตฺตมภณาม เส

(ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร)

เอวเม สุตฺตํ เอกํ สมฺยํ ภควา พาราณสียํ วิหริติ อธิปตฺเน
มิตฺทาเย ตตฺร โข ภควา ปณฺจวคฺคิเย ภิกฺขุ อามนฺเตสิ

เทวเม ภิกฺขเว อนฺตา ปพฺพชฺชิตฺเตน น เสวิตพฺพทา โย
จายิ กามสฺสุ กามสฺขลฺลิกานฺุโยโค หิโน คมฺโม โปถุชฺชนิโก
อนริโย อนตฺถสฺสยฺหิโต โย จายิ อตฺตกิลมถานฺุโยโค ทฺกฺโข
อนริโย อนตฺถสฺสยฺหิโต

เอเต เต ภิกฺขเว อุโภ อนฺเต อนฺุคมฺม มชฺชฌิมา
ปฏฺธิปทา ตถาคเตน อภิสมฺพุทฺธา จกฺขุกรณี ฌาณกรณี
อุปสมาย อภิญฺฌาย สมฺโพธาย นิพฺพานาย สํวตฺตติ

กตมา จ สา ภิกขเว มชฺฌิมา ปฏิปทา ตถาคเตน
อภิสมพุทฺธา จกฺขุกรณี ฌานกรณี อุปสมาย อภินฺถาย
สมโพธาย นิพฺพานาย สํวตฺตติ

อยมเว อริโย อฏฺฐจฺจโก มคฺโค เสยฺยถิํ สมฺมาทิฏฺฐิ
สมฺมาสงฺกปฺโป สมฺมาวาจา สมฺมากมฺมนฺโต สมฺมาอาชีโว
สมฺมาวายาโม สมฺมาสติ สมฺมาสมาธิ

อโย โข สา ภิกขเว มชฺฌิมา ปฏิปทา ตถาคเตน
อภิสมพุทฺธา จกฺขุกรณี ฌานกรณี อุปสมาย อภินฺถาย
สมโพธาย นิพฺพานาย สํวตฺตติ

อิทํ โข ปน ภิกขเว ทฺวํ อริยสจฺจํ ชาตีปิ ทฺวํ
ชราปิ ทฺวํ มรณมฺปิ ทฺวํ โสภปริเทวทฺวํ โทมนสฺสุปายาสาปิ
ทฺวํ อปฺปิเยหิ สมฺปโยโค ทฺวํ โข ปิเยหิ วิปฺปโยโค ทฺวํ
ยมฺปิ จจฺฉ น ลกฺขิตํ ทมฺปิ ทฺวํ สงฺขิตฺเตน ปณฺจอุปาทานกฺขนฺธา
ทฺวํ

อิทํ โข ปน ภิกขเว ทฺวํ สมฺมทโย อริยสจฺจํ ยายํ ตณฺหา
โปโนพฺภวิกา นนฺทิวราคสทคตา ตตฺตรตฺตราภินนฺทินิ เสยฺยถิํ
กามตณฺหา ภวตณฺหา วิภวตณฺหา

อิทํ โข ปน ภิกขเว ทฺวํ นิโรธอริยสจฺจํ โย ตสฺสาเยว
ตณฺหาย อเสสวिरาคนิโรธอ จาโต ปฏฺินิสฺสสฺสโค มุตฺติ
อนาลโย

อิทํ โข ปน ภิกขเว ทฺวํ นิโรธคามินิ ปฏิปทา อริยสจฺจํ
อยมเว อริโย อฏฺฐจฺจโก มคฺโค เสยฺยถิํ สมฺมาทิฏฺฐิ
สมฺมาสงฺกปฺโป สมฺมาวาจา สมฺมากมฺมนฺโต สมฺมาอาชีโว
สมฺมาวายาโม สมฺมาสติ สมฺมาสมาธิ

อิทํ ทฺวํ อริยสจฺจนฺตํ เม ภิกขเว ปุพฺเพ อนนฺตฺสฺสฺเตสฺสุ

อุทปาติ ปณฺณมา อุทปาติ วิชฺชา อุทปาติ อาโลโก อุทปาติ
อิหํ ทุกฺขนิโรธคามินี ปฏิปทา อริยสจฺจนฺติ เม ภิกฺขเว
ปุพฺพเพ อนนุสฺสฺเตสฺส ธมฺเมสฺส จกฺขุํ อุทปาติ ฌาณํ อุทปาติ
ปณฺณมา อุทปาติ วิชฺชา อุทปาติ อาโลโก อุทปาติ

ตํ โข ปนฺิหํ ทุกฺขนิโรธคามินี ปฏิปทา อริยสจฺจํ
ภาเวตฺถพฺพนฺติ เม ภิกฺขเว ปุพฺพเพ อนนุสฺสฺเตสฺส ธมฺเมสฺส จกฺขุํ
อุทปาติ ฌาณํ อุทปาติ ปณฺณมา อุทปาติ วิชฺชา อุทปาติ
อาโลโก อุทปาติ

ตํ โข ปนฺิหํ ทุกฺขนิโรธคามินี ปฏิปทา อริยสจฺจํ ภาวิตนฺติ
เม ภิกฺขเว ปุพฺพเพ อนนุสฺสฺเตสฺส ธมฺเมสฺส จกฺขุํ อุทปาติ ฌาณํ
อุทปาติ ปณฺณมา อุทปาติ วิชฺชา อุทปาติ อาโลโก อุทปาติ

ยวาทิวณฺจ เม ภิกฺขเว อิมेषฺส จตฺตสฺส อริยสจฺเจสฺส
เอวณฺติปริวฏฺฐํ ทฺวาทสากาเร ยถาภูตํ ฌาณทสฺสนํ น สุวิสุทฺธํ
อโหสิ

เนว ตวาทํ ภิกฺขเว สเทวเก โลเก สมารเก สพฺรหฺมเก
สสฺสสมณพฺรหฺมณฺิยา ปชาย สเทวมนุสฺสาย อนฺุตฺตรํ
สมฺมาสมฺโพธิ อภิสมฺพุทฺโธ ปจฺจณฺณาสี

ยโต จ โข เม ภิกฺขเว อิมेषฺส จตฺตสฺส อริยสจฺเจสฺส เอวณฺติ-
ปริวฏฺฐํ ทฺวาทสากาเร ยถาภูตํ ฌาณทสฺสนํ สุวิสุทฺธํ อโหสิ

อถาหํ ภิกฺขเว สเทวเก โลเก สมารเก สพฺรหฺมเก
สสฺสสมณพฺรหฺมณฺิยา ปชาย สเทวมนุสฺสาย อนฺุตฺตรํ
สมฺมาสมฺโพธิ อภิสมฺพุทฺโธ ปจฺจณฺณาสี

ฌาณณฺจ ปน เม ทสฺสนํ อุทปาติ อกฺุปฺปา เม วิมุตฺติ
ออยมฺนฺติมา ชาติ นตฺถิทานิ ปฺนพฺภโวติ

อิทมโวจ ภควา อตฺตมฺนา ปณฺจจวคฺคิยา ภิกฺขุ ภควโต

ภาสิต์ อภินนุฑุ อิมสมิณจ ปน เวยยากรณสมึ ภณณมานเ
อายสมโต โภณทณณสส วิรัช วิตมล ฐมจกขุ อุทปาที
ยงกิญจि สมุทยธมมึ สพพนตึ นิโรธธมมนตี

ปวตตีเต จ ภควตา ฐมจกเก ภูมมา เทวา
สททมนุสสาเวสึ เอตมภควตา พาราณสียิ อสิปตเน
มิตทาเย อนุตตริ ฐมจกเก ปวตตีตึ อปปฏิวตตียิ สมณเณ วา
พราหฺมณเณ วา เทเวเน วา มาเรเน วา พุรหฺมุนา วา เกนจि
วา โลกสมินตี

ภูมมานึ เทวานึ สททึ สุตฺวา จาตุम्मหาราชิกา เทวา
สททมนุสสาเวสึ

จาตุम्मหาราชิกานึ เทวานึ สททึ สุตฺวา ดาวตีสึ เทวา
สททมนุสสาเวสึ

ดาวตีสานึ เทวานึ สททึ สุตฺวา ยามา เทวา
สททมนุสสาเวสึ

ยามานึ เทวานึ สททึ สุตฺวา ตุสิตา เทวา
สททมนุสสาเวสึ

ตुสิตานึ เทวานึ สททึ สุตฺวา นิมมานรตี เทวา
สททมนุสสาเวสึ

นิมมานรตีเน เทวานึ สททึ สุตฺวา ปรมิมิตวสวตตี เทวา
สททมนุสสาเวสึ

ปรมิมิตวสวตตีเน เทวานึ สททึ สุตฺวา พุรหฺมกายิกา
เทวา สททมนุสสาเวสึ

เอตมภควตา พาราณสียิ อสิปตเน มิตทาเย อนุตตริ
ฐมจกเก ปวตตีตึ อปปฏิวตตียิ สมณเณ วา พราหฺมณเณ วา
เทเวเน วา มาเรเน วา พุรหฺมุนา วา เกนจि วา โลกสมินตี

อิติห เตน ขณน เตน มุหุตเตน ยาว พุรหมโลกา
 สทโท อพุกุคจจนิ อยณจ ทสสทสี่ โลกธาตุ สงกมปิ
 สมปคมปิ สมปเวธิ อปปมาโณ จ โอพาโร โอภาโส
 โลเก ปาตุโรหสิ อติกุกมเมว เทวาน์ เทวานุกาว์
 อถไซ ภควา อุทาน์ อุทานสิ อณณาสิ วต โภ
 โภณทณโณ อณณาสิ วต โภ โภณทณโณติ
 อิติหิห์ อายสมโต โภณทณณสส อณณาโภณทณโณเตวา
 นาม์ อโหสีติ

(มงคลสูตร)

อเสวนา จ พาลาน์	ปณฺฑิตานณจ เสวนา
ปุชา จ ปุชนียาน์	เอตมมฺงคลมุตตม์
ปฎิรูปเทสวาโส จ	ปุพฺเพ จ กตปุณฺณตา
อตุตตสมุมาปณิธิ จ	เอตมมฺงคลมุตตม์
พาหุสจจณจ สิปปณจ	วินโย จ สฺสสิกฺขิโต
สุภาสิตา จ ยา วาจา	เอตมมฺงคลมุตตม์
มาตาปิตุอุปภูจัน	ปุตฺตทวารสฺส สงฺคโห
อนากุลา จ กมฺมนตา	เอตมมฺงคลมุตตม์
ทานณจ ฌมฺมจริยา จ	ฉาตกานณจ สงฺคโห
อนวชฺชานิ กมฺมานิ	เอตมมฺงคลมุตตม์
อารตี วิรตี ปาปา	มชฺชปาณา จ สณฺณโณ
อปปมาโท จ ฌมฺเมสุ	เอตมมฺงคลมุตตม์
การโว จ นิวาโต จ	สนฺตญฺฐี จ กตณฺณตา
กาเลน ฌมฺมสฺสวน์	เอตมมฺงคลมุตตม์
ชนฺตี จ สฺไวจสฺสตา	สมณานณจ ทสฺสน์

กาเลน ฆมฺมสากัจฉา	เอตมฺมงฺคฺลมฺตฺตมํ
คโป จ พุรฺหมจฺริยญจ	อริยสจฺจาน ทสฺสนํ
นิพฺพานสจฺฉนิกิริยา จ	เอตมฺมงฺคฺลมฺตฺตมํ
ผุฏฺจสฺส โลกธมฺเมหิ	จิตฺตํ ยสฺส น กมฺปติ
อโสภํ วิรชํ เขมํ	เอตมฺมงฺคฺลมฺตฺตมํ
เอตาทิสานิ กตฺวาน	สพฺพตฺถมปฺราชาติา
สพฺพตฺถ สโตถึ กจฺจนฺติ	ตนฺเตสํ มงฺคฺลมฺตฺตมนฺติ

(รตนปริตร)

ยงฺกิญฺจิ วิตฺตํ อธิ วา หุริ วา สกฺเคสฺสุ วา ยํ รตนํ
 ปณีตํ น โน สมนํ อตฺถิ ตถาคเตน อิทมฺปิ พุทฺเธ รตนํ ปณีตํ
 เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ

ขยํ วิรํคํ อมตํ ปณีตํ ยทฺชฌคฺคา สกฺขมฺนี สมํภาโต น
 เตน ธมฺเมเน สมนตฺถิ กิญฺจิ อิทมฺปิ ธมฺเม รตนํ ปณีตํ เอเตน
 สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ

ยมฺพุทฺธเสฏฺโฐ ปวิรณฺณยํ สจฺจํ สมํธิมานนฺตริกญฺจมาหุ
 สมํธินา เตน สโม น วิชฺชติ อิทมฺปิ ธมฺเม รตนํ ปณีตํ
 เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ

เย ปุคฺคฺลา อฏฺฐ สตํ ปสฺสตา จตฺตาริ เอตานิ ยุคฺคานิ
 โหนฺติ เต ทกฺขิณฺเอยยา สุตฺตสฺส สํวกา เอเตสฺสุ ทินฺนํ
 มหปฺผลานิ อิทมฺปิ สงฺฆे รตนํ ปณีตํ เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ
 โหตุ

เย สุปฺปยุตฺตํ มนฺสา ทพฺเพเน นิกฺกามิโน โคตมฺสาสนมฺหิ
 เต ปตฺติปตฺตา อมตํ วิคฺยห ลทฺธา มฺธา นิพฺพุตฺติ ญฺจมานา
 อิทมฺปิ สงฺฆे รตนํ ปณีตํ เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ

ชีณั ปุราณั นวั นตถิ สมุภวั วิรตตจิตตตายติเก ภวสุมี
เต ชีณพีชา อวิรุฬหิณนทา นิพพนติ ชีรา ยถายมปทีโป
อิทมุปี สงฺฆเ รตนั ปณีตัง เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ

(เมตตปริตร)

เมตตณฺจ สพฺพโลกสุมี มานสมภวายะ อปริมาณั อุตฺถั
อโธ จ ติริยณฺจ อสมุพารั อเวรํ อสปรตตํ ติฏฺฐนฺจรั นิสินโน
วา สยาโน วา ยาวตสฺส วิตตมิทฺโธ เอตํ สตี อธิฏฺฐเจยฺย
พฺรหฺมเมตํ วิหารั อิธมาหุ ทิฏฺฐิจฺฉจ ออนุคฺคมฺม สีลวา ทสฺสเนน
สมฺปนฺโน กาเมสุ วินยฺย เถรํ น หิ ชาตุ คพฺภเสยฺย
ปฺนเรตตีติ

(วิฆฺฎกปริตร)

อตฺถิ โลเก สีลคฺุณ สจฺจํ โสเจยฺยนุทฺทया เตน
สจฺเจน กาหามิ สจฺจกิริยมนฺตุตฺตรํ อวชฺชิตฺวา ธมฺมพลั
สริตฺวา ปุพฺพเก ชินะ สจฺจพฺลมวลสฺสาย สจฺจกิริยมกาสหั
สนฺติ ปกฺขา อปรตตนา สนฺติ ปาธา อวณฺจนา มาตา ปิตา
จ นิกฺขนฺตา ชาตเวท ปฏิกฺกม สห สจฺเจ กเต มยฺหํ
มหาปชฺชลิโต สีขี วชฺเชสิ โสฬส กรีसानิ อุตฺถํ ปตฺวา ยถา
สีขี สจฺเจน เม สโม นตฺถิ เอสา เม สจฺจปารมีติ

(ขันธปริตร)

อปปมาโณ พุทฺโธ อปปมาโณ ธมฺโม อปปมาโณ สงฺโฆ
ปมาณวฺนฺตานิ สีรีสปานิ อหิ วิจฺฉิกกา สตปที อณฺเณนาภาสิ สรพฺ

มุสิกกา กตา เม รกฺษา กตา เม ปริตฺตา ปฏิกฺกมนฺตุ ภูตานิ
โสหนํ นโม ภควโต นโม สตฺตุนฺนํ สมฺมาสมฺพุทฺธานํ

(ธชคคปริตร)

อิติปิ โส ภควา อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺโธ
วิชาจรณสมฺปนฺโน สฺวโต โลกวิทู อนุตฺตโร
ปฺริสทฺมมฺสารถิ สตฺถา เทวมนุสฺसानํ พุทฺโธ ภควาติ
สฺวากฺขาโต ภควตา ธมฺโม สฺนฺหิฏฺฐิโก อกาลิโก
เอหิปฺสฺสิโก โอปนยิโก ปจฺจตฺตํ เวทิตพฺโพ วิญฺญหิตี
สฺุปฏิปนฺโน ภควโต สฺวากฺสงฺโฆ อฺุชฺุปฏิปนฺโน
ภควโต สฺวากฺสงฺโฆ ฉายปฏิปนฺโน ภควโต สฺวากฺสงฺโฆ
สํมิชฺุปฏิปนฺโน ภควโต สฺวากฺสงฺโฆ ยทิทํ จตฺตาริ
ปฺริสยฺุคานิ อญฺุจ ปฺริสปฺุคคฺลา เอส ภควโต สฺวากฺสงฺโฆ
อาหุเนยฺโย ปาหุเนยฺโย ทกฺขิณฺเยยฺโย อณฺุชฺุลิกฺรณฺเีย อฺุนฺุตฺตรํ
ปฺุณฺุณฺุชฺุเขตฺตํ โลกสฺุสฺสาติ

(อาฏานาฎิยปริตร)

วิปฺลฺิสฺส นมตฺถ	จกฺขฺมนฺุตฺสฺส สิริมฺโต
สิขิฺสฺสปิ นมตฺถ	สพฺพภูตานุกมฺปิโน
เวสฺสภุสฺส นมตฺถ	นฺุหํทกฺสฺส ตปฺสฺสิโน
นมตฺถ กกฺุสฺนธฺสฺส	มํารเสนปฺปมฺพุทฺธิโน
โกนาถมนฺุสฺส นมตฺถ	พฺุราหฺมณฺุสฺส วุสฺมิโต
กสฺสปฺสฺส นมตฺถ	วิปฺปมฺุตฺตฺสฺส สพฺพธิ
องฺุคิรฺสฺส นมตฺถ	สภฺุยปฺุตฺตฺสฺส สิริมฺโต
โย อิมํ ธมฺมมเทเสสิ	สพฺพพุทฺธาปฺนุทฺนํ

เย จาปี นิพพุตตา โลเก
เต ชนา อปีสุณา
หิตํ เทวมนุสฺसानํ
วิชาจรณสมฺปนฺนํ
วิชาจรณสมฺปนฺนํ

ยถาภูตํ วิปสฺสิสฺสุ
มหนฺตา วิตฺสารา
ยํ นมสฺสนฺติ โคตมํ
มหนฺตํ วิตฺสาร์ท
พฺพุทฺธํ วนฺทาม โคตมฺนฺติ

(อังกุลิมาลปริตร)

ยโตหํ ภคินี อริยาย ชาตียา ชาโต นาภิขานามิ สมฺมจิจฺจ
ปานํ ชีวิตา โวโรเปตา เตน สจฺเจน โสตุถิ เต โหตุ โสตุถิ
คพฺภสฺส

(โพชฌังคปริตร)

โพชฌงฺโค สติสงฺขาโต
วิริยมุปีติปสฺสทฺธิ
สมาธฺรฺเพกฺขโพชฌงฺคา
มุณีนา สมฺมทฺกฺขาตา
สํวตฺตฺนฺติ อภินฺณาย
เอเตน สจฺจวฺชฺเชน
เอกสฺมึ สมเย นาโถ
คิลานํ ทฺกฺขิตํ ทิสฺวา
เต จ ตํ อภินฺนํทิตฺวา
เอเตน สจฺจวฺชฺเชน
เอกทา ธมฺมราชาปี
จฺนุทฺตฺเถเรน ตณฺณเฆว
สมฺโมทิตฺวา จ อาพาธา
เอเตน สจฺจวฺชฺเชน

ธมฺมานํ วิจโย ตถา
โพชฌงฺคา จ ตถาปเร
สฺตฺเตเต สพฺพทสฺสิณา
ภาวิตา พหุลีกฺตา
นิพฺพานาย จ โพธิยา
โสตุถิ เต โหตุ สพฺพทา
โมคฺคคฺลฺลานญจ กสฺสปี
โพชฌงฺเค สฺตฺต เทสฺยิ
โรคา มุจฺจิสฺสุ ตํขณ
โสตุถิ เต โหตุ สพฺพทา
เคลณฺณนาภิปีฬิตो
ภณาเปตฺวาน สาทรํ
ตมฺหา วุฏฺฐาสิ จานโส
โสตุถิ เต โหตุ สพฺพทา

ปัทมา เต จ อาพาธา	ดิถุณนุณุมปิ มหะสิณ
มคคาหตทิกเลสา	ปตตทานุปตตติธมมต
เอเตน สจจวชเชน	โสตถิ เต โหตุ สพุพพา

(อภยปริตร)

ยนทุณนิมิตตํ อวมงฺคลญจ โย จามนาไป สกฺกนฺตส สพุโท
 ปาปคฺคโห ทุสฺสปิณํ อกนฺตํ พุทฺธานุภาเวน วินาสเมนฺตุ
 ยนทุณนิมิตตํ อวมงฺคลญจ โย จามนาไป สกฺกนฺตส สพุโท
 ปาปคฺคโห ทุสฺสปิณํ อกนฺตํ ธมฺมานุภาเวน วินาสเมนฺตุ
 ยนทุณนิมิตตํ อวมงฺคลญจ โย จามนาไป สกฺกนฺตส สพุโท
 ปาปคฺคโห ทุสฺสปิณํ อกนฺตํ สงฺฆานุภาเวน วินาสเมนฺตุ

(มหาการุณิกโก นาโถติอาทิกา คาคา)

สกกตฺวา พุทฺธรตนํ	โอสถํ อุตฺตมํ วรํ
หิตํ เทวมนุสฺसानํ	พุทฺธเตเชน โสตถินา
นสฺสนตฺตฺพุทฺทวา สพุเพ	ทุกฺขา วุปฺสเมนฺตุ เต
สกกตฺวา ธมฺมรตนํ	โอสถํ อุตฺตมํ วรํ
ปริพาหุปฺสมนํ	ธมฺมเตเชน โสตถินา
นสฺสนตฺตฺพุทฺทวา สพุเพ	ภยา วุปฺสเมนฺตุ เต
สกกตฺวา สงฺฆรตนํ	โอสถํ อุตฺตมํ วรํ
อาหุเนยฺยํ ปาหุเนยฺยํ	สงฺฆเตเชน โสตถินา
นสฺสนตฺตฺพุทฺทวา สพุเพ	โรคา วุปฺสเมนฺตุ เต
นตฺถิ เม สรณํ อญฺณํ	พุทฺโธ เม สรณํ วรํ
เอเตน สจจวชเชน	โหตุ เต ชยมงฺคลํ

นตฺถิ เม สรณํ อญฺญํ	ธมฺโม เม สรณํ วรํ
เอเตน สจฺจวชฺเชน	โหตุ เต ชยมงฺคลํ
นตฺถิ เม สรณํ อญฺญํ	สงฺโฆ เม สรณํ วรํ
เอเตน สจฺจวชฺเชน	โหตุ เต ชยมงฺคลํ
ยงฺกิญฺจิ รตนํ โลกํ	วิชฺชติ วิวิธํ ปุณฺ
รตนํ พุทฺธสฺมํ นตฺถิ	ตสฺมา สโตถึ ภาวนตุ เต
ยงฺกิญฺจิ รตนํ โลกํ	วิชฺชติ วิวิธํ ปุณฺ
รตนํ ธมฺมสฺมํ นตฺถิ	ตสฺมา สโตถึ ภาวนตุ เต
ยงฺกิญฺจิ รตนํ โลกํ	วิชฺชติ วิวิธํ ปุณฺ
รตนํ สงฺฆสฺมํ นตฺถิ	ตสฺมา สโตถึ ภาวนตุ เต

(มงคลจักรวาลใหญ่)

สิริวิติมติเตโชชยสิทธิมหิทฺธิมหาคุณาปริมิตปุณฺณวาริการสฺส
 สพุพฺพนตรายนิวารณสมตฺตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส
 ทวตฺถีสมหาปฺริสสกุชฌานูภาเวน อสฺตียานุพฺพณฺชนานูภาเวน
 อฏฺฐจตุตรสตมงฺคลานูภาเวน จพุพฺพณฺณริสฺยานูภาเวน เกตุมาลา-
 นูภาเวน ทสปรามิตานูภาเวน ทสอุปปรามิตานูภาเวน
 ทสปรมตฺตปรามิตานูภาเวน สีสสมาธิปฺญานานูภาเวน
 พุทฺธานูภาเวน ธมฺมานูภาเวน สงฺฆานูภาเวน เตชานูภาเวน
 อิทฺธานูภาเวน พลานูภาเวน เวชฺชยธมฺมานูภาเวน
 จตุราสฺตีทิสฺสธมฺมกฺขนฺธานูภาเวน นวโลกุตฺตรธมฺมานูภาเวน
 อฏฺฐจกฺกิมคฺคานูภาเวน อฏฺฐสฺมาปตฺติยานูภาเวน
 จภิกฺกิญฺจานูภาเวน จตฺตสจฺจญาณานูภาเวน ทสพลญาณานูภาเวน
 สพุพฺพณฺตญาณานูภาเวน เมตฺตตากรุณามุทิตาอุเปกฺขานูภาเวน
 สพุพฺพปริตฺตานูภาเวน รตนตฺตยสรณานูภาเวน ตฺยุหํ

สหุพโรคโสภาททุกุขโทมนสสุปายาสาปี วินสสนตุ สหุพอนตรา-
 ยาปี วินสสนตุ สหุพสงกปปา ตุຍှံ สมิขณนตุ ที่ขมายูตา ตุຍှံ
 โหตุ สตวสสุชเเวน สมงคิโก โหตุ สหุพพา อากาสปหุพทวนภูมิ-
 คงคามหาสมุททา อารกขกา เทวตา สทา ตุมเห อนุรกขนตุ

(เมตตานิสังสสุตตปาโร)

เมตตาย ภิกขเว เจโตวิมุตติยา อาเสวิตาย ภาวิตาย
 พหุสีกตาย ยานีกตาย วตถุกตาย อนัญจิตาย ปริจิตาย
 สุสมารุทาย เอกาทธานิสสา ปาฏิกงขา กตเม เอกาทส
 สุขิ สุปติ สุขิ ปฎิพุชตติ น ปาปกิ สุปินิ ปสฺสติ มนุสฺसानิ
 ปิโย โหติ อมนุสฺसानิ ปิโย โหติ เทวตา รกขนติ นาสส
 อคฺคิ วา วิสํ วา สตถํ วา กมฺติ ตฺวํ จิตฺตํ สมาริยติ
 มุขวณฺโณ วิปสสิทติ สมฺมุพฺโห กาลํ กโรติ อุตฺตรํ
 อปฺปฎิวิชฺชนโต พุรหฺมโลกฺุปโค โหติ เมตตาย ภิกขเว
 เจโตวิมุตติยา อาเสวิตาย ภาวิตาย พหุสีกตาย ยานีกตาย
 วตถุกตาย อนัญจิตาย ปริจิตาย สุสมารุทาย อิม
 เอกาทธานิสสา ปาฏิกงขา อิทมโวจ ภควา อตฺตมฺนา เต
 ภิกฺขุ ภควโต ภาสิตํ อภินนฺทฺนติ

(ชยปริตฺร)

โส อตฺถลทฺโร สุขิโต	วิรุพฺโห พุทฺธสฺสเน
อโรโค สุขิโต โหหิ	สห สหฺเพหิ ฌาติภิ
สา อตฺถลทฺธา สุขิตา	วิรุพฺหา พุทฺธสฺสเน
อโรคา สุขิตา โหหิ	สห สหฺเพหิ ฌาติภิ
เต อตฺถลทฺธา	สุขิตา วิรุพฺหา พุทฺธสฺสเน
อโรคา สุขิตา โหถ	สห สหฺเพหิ ฌาติภิ

(อาถรรพณ์ปริตร)

สพฺพโรควินิมุตฺโต

สพฺพเวรมติกกนฺโต

สพฺพทีติโย วิวชฺชนตฺ

มา เต ภวตฺวณฺตราย

อภิวาทนสฺลิสฺส

จตฺตารโ ธมฺมา วทฺถณฺติ

สพฺพสนฺตาวชฺชิตฺโต

นิพฺพุโต จ ตฺวํ ภว

สพฺพโรโค วินสฺสตุ

สุชฺชี ทีฆมายุโก ภว

นิจฺจํ วุทฺถณาปจายโน

อายุ วณฺโณ สุชฺชี พฺลํ

(เทวดาอุยโยชนคาถา)

ทุกฺขปฺปตฺตา จ นิทฺทุกฺขา ภยปฺปตฺตา จ นิพฺภยา

โสภปฺปตฺตา จ นิสฺโสภา โหนฺตุ สพฺเพปิ ปาณินฺ

เอตฺตาวตา จ อมฺเหติ สมฺภตํ ปุณฺณสมฺปทํ

สพฺเพ เทวานุโมทนต์ฺ สพฺพสมฺปตฺตีสฺสัทธิยา

ทานํ ทนฺตฺ สทฺธาย สีสํ รกฺขนตฺ สพฺพทา

ภาวนาภิรตา โหนฺตุ คจฺจนตฺ เทวตา ตตา

*สพฺเพ พุทฺธา พฺลปฺปตฺตา ปจฺเจกานญจ ยํ พฺลํ

อรหนฺตानญจ เตเชน รกฺขํ พนฺธามิ สพฺพโส

* (ว่า ๓ จบ)

ถวายนพรพระ (พาหุงมหากา)

๑. พาหุํ สหสฺสมภินิมฺมิตฺตาวุณฺตํ คุริเมขลํ อุทิตฺโฆรสเสน-
มารุํ ทานาภิธมฺมวธินา ชิตฺวา มุณินฺโท ตนฺเตชสา
ภวตฺ เต ชยมฺงคฺลาณี

๒. มาราดิเรกมภิชฺชฌิตสพฺพตฺตํ โฆรมุปรนาพวกมฺกฺขม-
ถทฺธยภุชํ ขนฺตีสฺสทนต์วธินา ชิตฺวา มุณินฺโท ตนฺเตชสา

ภวตุ เต ชยมงฺคลานิ

๓. นาพาคิรี คชวรํ อติมตฺตภูตํ ทาวคฺคิจกุกมสนีว
สุทวารุณนฺตํ เมตตฺตมพฺพเสกวิธินา ชิตฺวา มุณินฺโท ตนฺตฺเตชสา
ภวตุ เต ชยมงฺคลานิ

๔. อุกฺขิตฺตชคฺคตฺตมตฺติตฺตสฺสทวารุณนฺตํ ฐาวนฺตฺตโยชนปถงฺคฺคฺค-
มालวณฺตํ อิทฺธิภิสฺสงฺขตฺตมโน ชิตฺวา มุณินฺโท ตนฺตฺเตชสา ภวตุ
เต ชยมงฺคลานิ

๕. กตฺตวาน กฏฺฏมฺพหฺรํ อิว คพฺภินียา จิณฺจาย ทฏฺฏจวณฺ
ชนกายนฺนชฺชเม สนฺตฺเตน โสเมวิธินา ชิตฺวา มุณินฺโท ตนฺตฺเตชสา
ภวตุ เต ชยมงฺคลานิ

๖. สจฺจํ วิหาย มตฺติสจฺจกฺวาทเกตฺตํ วาทภิกโรปิตมณฺ
อติอนฺนภฺภูตํ ปณฺณวาทปฺปชฺชลิโต ชิตฺวา มุณินฺโท ตนฺตฺเตชสา ภวตุ
เต ชยมงฺคลานิ

๗. นนฺโทปนฺนทฺทฺทฺชคฺคํ วิพฺพธํ มหิตฺธิํ ปตฺตฺเตน เถรภฺษเคน
ทมาปยนฺโต อิทฺธิรฺูปเทสฺสวิธินา ชิตฺวา มุณินฺโท ตนฺตฺเตชสา ภวตุ
เต ชยมงฺคลานิ

๘. ทคฺคคาหทฺธิฏฺฐิจฺภฺษเคน สฺสทฏฺฐหตฺถํ พฺรหฺมํ วิสฺสทฺธิชฺชตฺติมิทฺ-
ธิพกาภิกฺรานํ ฅาณาคเทน วิธินา ชิตฺวา มุณินฺโท ตนฺตฺเตชสา
ภวตุ เต ชยมงฺคลานิ

เอตานิ พุทฺธชยมงฺคลอฏฺฐคคาถา โย วาจโน ทินทฺตฺตเน
สรเต มตฺตฺตฺตํ หิตฺตฺตวณนฺนทฺตฺตวิธินา จุพฺพทฺตวณนฺน โมกฺกขํ สฺสขํ
อธฺคเมยฺย นโร สปณฺณเ

(โกชนานโมทนาคาถา)

อายุโท พลโท ธีโร วรรณโท ปฏิภาณโท
สุขสส ทาดา เมธาวิ สุขิ โส อธิคจจติ आयुं ทตฺวา
พลั วรรณั สุขณฺจ ปฏิภาณโท ที่ขมายุ
ยสฺวา โหติ ยตถ ยตถูปปชชตีติ

(มงคลจักรวาลน้อย)

รตนตฺตยานุภาเวน	รตนตฺตยเตชสา
ทุกฺขโรคฺภยา เวรา	โสกา สตฺตฺ จุพฺททฺวา
อนเภา อนฺตรายาปิ	วินฺสฺสนนฺตุ อเสสโต
ชยสิทฺธิ ธนํ ลาภํ	โสตฺถิ ภาคฺยํ สุขํ พลั
สิริ आयु จ วรรณเณ จ	โภคํ วุฑฺฒิ จ ยสฺวา
สทวสฺสา จ आयु จ	ชีวลิตฺธิ ภาวนฺตุ เต
ภวตุ สพฺพมฺงคฺลั	รทฺชนฺตุ สพฺพเทวตา
สพฺพพุทฺธานุภาเวน	สทา โสตฺถิ ภาวนฺตุ เต
ภวตุ สพฺพมฺงคฺลั	รทฺชนฺตุ สพฺพเทวตา
สพฺพมฺรมาณฺานุภาเวน	สทา โสตฺถิ ภาวนฺตุ เต
ภวตุ สพฺพมฺงคฺลั	รทฺชนฺตุ สพฺพเทวตา
สพฺพสงฺฆานุภาเวน	สทา โสตฺถิ ภาวนฺตุ เต
นภฺขตฺตยภฺขภูตานิ	ปาปคฺคหฺนินฺวารณา
ปฺริตฺตสฺसानุภาเวน	หนฺตฺวา เตสํ อฺปฺททฺเว
นภฺขตฺตยภฺขภูตานิ	ปาปคฺคหฺนินฺวารณา
ปฺริตฺตสฺसानุภาเวน	หนฺตฺวา เตสํ อฺปฺททฺเว
นภฺขตฺตยภฺขภูตานิ	ปาปคฺคหฺนินฺวารณา
ปฺริตฺตสฺसानุภาเวน	หนฺตฺวา เตสํ อฺปฺททฺเว

พุทธชัยมงคลอัญญูคาถา

(บทสวดถวายพรพระ พาหุงมหากาฐณีโก)

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส

อิติปิ โส ภควา อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺโธ

วิขาจรณสมฺปนฺโน สุกโต โลกวิทู อนุตฺตโร ปุริสทมฺมสารถิ
สตถา เทวมนุสฺसानํ พุทฺโธ ภควาติ

สุวากฺขาโต ภควตา ธมฺโม สนฺทิภูจิกโก อกาลิลो
เอหิปลฺลิกโก โอบนฺยิกโก ปจฺจตฺตํ เวทิตพฺโพ วิญญูหิติ

สุปฏิปนฺโน ภควโต สวากสงฺโฆ อชฺฐปฏิปนฺโน ภควโต
สวากสงฺโฆ ฌายปฏิปนฺโน ภควโต สวากสงฺโฆ สามิจิปปฏิปนฺโน
ภควโต สวากสงฺโฆ ยทิทํ จตฺตาริ ปุริสยฺคานิ อฏฺฐ
ปุริสปุคฺคลา เอส ภควโต สวากสงฺโฆ อาหุเนยฺโย ปาหุเนยฺโย
ทกฺขิเณยฺโย อฆฺชลิกรณฺเณยฺโย อนุตฺตรํ ปุณฺณกฺเขตฺตํ โลกสุสชาติ

๑. พาหุ สหสสมภินิมิตตสาวุธนตรี
ครีเมขล อูทิตโฆรสเสนมารี
ทานาทิธมวธินา ชิตวา มุณีโนโท
ตนะเตชสา ภาวตุ เต ชยมงฺคลานิ
๒. มาราดิเรกมภิชุฉิตสพฺพรตตี
โฆรมปนาพวกมกขมถชยภุช
ชนตีสุทนต์วธินา ชิตวา มุณีโนโท
ตนะเตชสา ภาวตุ เต ชยมงฺคลานิ
๓. นาพาคีรี คชวรี อติมตตฤตตี
ทาวคคิจกภมสนีว สุทารุณนตรี
เมตตมพุเสกวธินา ชิตวา มุณีโนโท
ตนะเตชสา ภาวตุ เต ชยมงฺคลานิ
๔. อุกุชิตตชคคมติหตถสทารุณนตรี
ธาวนติโยชนปถงคฺลิมาลวนตรี
อิทธิภิสงชตมโน ชิตวา มุณีโนโท
ตนะเตชสา ภาวตุ เต ชยมงฺคลานิ
๕. กตวาน กฏฐมฺหรี อิว คพฺภินียา
จิณฺจาย ทุฏฐวจัน ษนกายมชฺฌ
สนเตน โสภวธินา ชิตวา มุณีโนโท
ตนะเตชสา ภาวตุ เต ชยมงฺคลานิ

๖. สจจ วิชาเย มตีสจจกวาทเกตุ
วาทาภิโรปิตมน อดิอนรภูต
ปณณปาทีปชลิโต ชิตวา มุณินโท
ตนะเตชสา ภาตุ เต ชยมงคลانی

๗. นนุโทปนนุทภุชค วิกุฐ มหิทฐี
ปุตเตน เถรภุชเคน ทมาปยนโต
อิทฐูปเทสวรินา ชิตวา มุณินโท
ตนะเตชสา ภาตุ เต ชยมงคลانی

๘. ทุคคาหัทฐิจภุชเคน สุกุฐหตถ
พุรหุม วิสุทฐิติมิทฐิพกาภิธาน
ณานาคเทน วินา ชิตวา มุณินโท
ตนะเตชสา ภาตุ เต ชยมงคลانی
เอตาปี พุทฐชยมงคลอุจจาคาธา
โย วาจโน ทินทินเน สรเต มตนะที
หิตวานเนกวิวิธานิ จุปททวานิ
โมกุข สุข อธิคเมยฺย นโร สปณโณ

มหาการุณโก นาโถ หิตาย สพพปาณิน
ปุเรตฺวา ปารมี สพพา ปตฺโต สมุโพธิมุตตม
เอเตน สจจวชฺเชน โหตุ เต ชยมงคล

ชยน์โต โพรธิยา มุเล สกยานัน นนทิวทุมโน
เอวํ ตวํ วิชโย โหติ ชยสสุ ชยมงฺคเล
อปราชิตปลลงเก สีเส ปจวิโปกฺขเร
อภิเสเก สพฺพพุทฺธานัน อคฺคปฺตโต ปโมทติ

สุนกฺขตฺตํ สุมงฺคลํ สุปภาตํ สุกฺกุจฺจํ
สุขโณ สุมฺหุตฺโต จ สฺยิภฺจํ พุรฺหมจาริสฺ
ปทกฺขิณํ ภายกมฺมํ วาจากมฺมํ ปทกฺขิณํ
ปทกฺขิณํ มโนกมฺมํ ปณฺธิ เต ปทกฺขิณา
ปทกฺขิณานิ กตฺวาน ลภนตฺตเถ ปทกฺขิเณ
ภวตุ สพฺพมงฺคลํ รกฺขนตุ สพฺพเทวตา
สพฺพพุทฺธานุภาเวเน สทา โสตุถิ ภวนตุ เต
ภวตุ สพฺพมงฺคลํ รกฺขนตุ สพฺพเทวตา
สพฺพธมฺมานุภาเวเน สทา โสตุถิ ภวนตุ เต
ภวตุ สพฺพมงฺคลํ รกฺขนตุ สพฺพเทวตา
สพฺพสงฺฆานุภาเวเน สทา โสตุถิ ภวนตุ เต

(กราบ ๓ ครั้ง)

แผ่เมตตาให้ตัวเอง

อหํ สุขีโต โหมิ	ขอให้ข้าพเจ้ามีความสุข
นิทุทุกุโข โหมิ	ปราศจากความทุกข์
อเวโร โหมิ	ปราศจากเวร
อพฺยาปชฺโณ โหมิ	ปราศจากความพยาบาทเบียดเบียน
อนีโฆ โหมิ	ปราศจากความทุกข์กายทุกข์ใจ
สุขี อุตฺตานํ ปฺริหฺรามิ	จงมีความสุขกายสุขใจ รักษาตนอยู่เถิด

แผ่เมตตาให้สรรพสัตว์

สพฺเพ สตุตา	สัตว์ทั้งหลายที่เป็นเพื่อนทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ ตาย ด้วยกันหมดทั้งสิ้น ^(๑)
อเวรธา	จงเป็นสุข เป็นสุขเถิด อย่าได้มีเวร แก่กันและกันเลย
อพฺพยาปชฺฌา	จงเป็นสุข เป็นสุขเถิด อย่าได้ พยาบาทเบียดเบียนซึ่งกันและกันเลย
อนีฆา	จงเป็นสุข เป็นสุขเถิด อย่าได้มีความ ทุกข์กายทุกข์ใจเลย
สุขี อุตฺตานํ ปฺริหฺรณฺตุ	จงมีความสุขกายสุขใจ รักษาตนให้ พ้นจากทุกข์ภัยทั้งสิ้นเถิด

(๑) ต้นฉบับเป็น ด้วยกันหมดทั้งสิ้น ไม่ใช่ ด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น

ถวายพระราชกุศล

อิหฺม มหาราชภูมิพลสฺส สราชนียา โหตุ สุขิตโต โหตุ
อโรโค โหตุ ทีฆายุกโก โหตุ มหาราชา ภูมิพลโล สราชนี

ขอส่วนบุญนี้จงสำเร็จแก่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ภูมิพลมหาราช พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ
ขอให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลมหาราช พร้อมด้วย
สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ จงทรงพระเกษมสำราญ
ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ มีพระชนมายุยืนนาน ชั่ววันรัตน
เทอญ

อุทิศส่วนกุศล

อิหฺม เม มาตาปิตูนํ โหตุ สุขิตา โหนตุ^(๑) มาตาปิตโร

ขอส่วนบุญนี้จงสำเร็จแก่มารดาบิดาของข้าพเจ้า
ขอให้มารดาบิดาของข้าพเจ้าจงมีความสุข

อิหฺม เม ฌาตীনํ โหตุ สุขิตา โหนตุ ฌาตโย

ขอส่วนบุญนี้จงสำเร็จแก่ญาติทั้งหลายของข้าพเจ้า
ขอให้ญาติทั้งหลายของข้าพเจ้าจงมีความสุข

อิหฺม เม ครูปชฌายาจริยานํ โหตุ สุขิตา โหนตุ

ครูปชฌายาจริยา

ขอส่วนบุญนี้จงสำเร็จแก่ครูอุปัชฌาย์อาจารย์ของข้าพเจ้า
ขอให้ครูอุปัชฌาย์อาจารย์ของข้าพเจ้าจงมีความสุข

(๑) ออกเสียงว่า โหน-ตุ ไม่ใช่ โห-ตุ

อิทํ สพฺพเทวานํ โหตุ สุขิตา โหนตุ สพฺเพ เทวา
ขอส่วนบุญนี้จงสำเร็จแก่เทวดาทั้งหลายทั้งปวง
ขอให้เทวดาทั้งหลายทั้งปวงจงมีความสุข

อิทํ สพฺพเปตานํ โหตุ สุขิตา โหนตุ สพฺเพ เปตา
ขอส่วนบุญนี้จงสำเร็จแก่เปรตทั้งหลายทั้งปวง
ขอให้เปรตทั้งหลายทั้งปวงจงมีความสุข

อิทํ สพฺพเวรีนํ โหตุ สุขิตา โหนตุ สพฺเพ เเวรี
ขอส่วนบุญนี้จงสำเร็จแก่เจ้ากรรมนายเวรทั้งหลายทั้งปวง
ขอให้เจ้ากรรมนายเวรทั้งหลายทั้งปวงจงมีความสุข

อิทํ สพฺพสตฺตานํ โหตุ สุขิตา โหนตุ สพฺเพ สตฺตา
ขอส่วนบุญนี้จงสำเร็จแก่สัตว์ทั้งหลายทั้งปวง
ขอให้สัตว์ทั้งหลายทั้งปวงจงมีความสุข

มหาสมัยสูตร

บทชัฏมหาสมัยสูตร

ทูลลภา ทสฺสนํ ยสฺส สมพุทฺทสฺส อภินฺหโร
โลกมฺหิ อนฺธวตฺถสฺมี ทูลลภาปฺปาทสฺตถฺโน
สกุเกสุ กปิลวตฺถสฺมี วิหรนฺตํ มหาวเน
ตณฺทสฺสนาย สมพุทฺธํ ภิกฺขุสงฺฆมฺวจ นิมฺมลํ
ทสฺธา สงฺคณฺเญยยาสุ โลกธฺาตุสุ เทวตา
อเนกา อปฺปเมยฺยาว โมทมานา สฺมาคตา
ตาสํ ปิยํ มนาปมฺวจ จิตฺตสฺโสทคฺคิยาวหํ
ยํ โส เทเสสิ สมพุทฺโธ หาสยฺนโตติ เม สฺตํ
เทวกายปฺปาทสฺตถํ ตํ สฺตตฺตณฺตํ ภาณาม เส

มหาสมัยสูตร^(๑)

[๒๓๕] เอวมฺเม สฺตํ เอกํ สมยํ ภควา สกุเกสุ วิหฺรติ
กปิลวตฺถสฺมี มหาวเน มหตา ภิกฺขุสงฺฆเณ สทฺธิํ ปมฺวจมตฺเตหิ
ภิกฺขุสฺเตหิ สพฺเพเหว อรหฺนฺเตหิ ทสฺหิ จ โลกธฺาตุหิ
เทวตา เยภฺยูเยน สนฺนิปตฺติตา โหณฺติ ภควนฺตํ ทสฺสนาย
ภิกฺขุสงฺฆมฺวจ อถฺโข จตฺตุนํ สุทฺธาวาสกาณฺณํ เทวานํ
เอตทฺโหลสิ อยํ โข ภควา สกุเกสุ วิหฺรติ กปิลวตฺถสฺมี มหาวเน
มหตา ภิกฺขุสงฺฆเณ สทฺธิํ ปมฺวจมตฺเตหิ ภิกฺขุสฺเตหิ สพฺเพเหว
อรหฺนฺเตหิ ทสฺหิ จ โลกธฺาตุหิ เทวตา เยภฺยูเยน สนฺนิปตฺติตา
โหณฺติ ภควนฺตํ ทสฺสนาย ภิกฺขุสงฺฆมฺวจ ยนฺนุน มยฺมปิ येन
ภควา เตนฺอุปสงฺกเมยฺยาม อุปสงฺกมิตฺวา ภควโต สนฺติเก

* พระไตรปิฎกบาลี เล่มที่ ๑๐ ข้อ ๒๓๕-๒๔๖ หน้า ๒๓๗-๒๓๗

ปจฺเจกคาคํ ภาเสยยามาติ อถโฆ ตา เทวตา เสยฺยถาปี นาม
พลวา ปุริโส สมฺมิมฺชิตํ วา พาหํ ปสาเรยฺย ปสาริตํ วา พาหํ
สมฺมิมฺชเชยฺย เอวเมว สุทฺธา วาเสสุ เทเวสุ อนฺตรหิตา ภควโต
ปุโรโต ปาตุรหํสุ อถโฆ ตา เทวตา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา
เอกมนฺตํ อฏฺฐํสุ เอกมนฺตํ จิตา โฆ เอกา เทวตา ภควโต
สนฺติเก อิมํ คาคํ อภาสิ

[๒๓๖] มหาสมโย ปวนสมํ เทวกายา สมากตา
อาคตมฺห อิมํ ฐมฺมสมยํ
ทกฺขิตาเยว อปฺราชิตสงฺฆนฺติ

[๒๓๗] อถโฆ อปฺรา เทวตา ภควโต สนฺติเก อิมํ คาคํ อภาสิ
ตตฺร ภิกฺขโว สมากทํสุ
จิตฺตํ อตฺตโน อชฺชกมกํสุ
สารถิว เนตฺตานิ คเหตุวา
อินฺทฺริยานิ รกฺขนฺติ ปณฺทิตาติ

[๒๓๘] อถโฆ อปฺรา เทวตา ภควโต สนฺติเก อิมํ คาคํ อภาสิ
เจตฺวา ขีลํ เจตฺวา ปลีฆํ
อินฺทขีลํ โอิหจฺจมนเฆชา
เต จรฺนฺติ สุทฺธา วิมลา
จกฺขุมตา สุทฺหนตา สุสฺสุนาคาคติ

[๒๓๙] อถโฆ อปฺรา เทวตา ภควโต สนฺติเก อิมํ คาคํ อภาสิ
เย เกจิ พุทฺธํ สรณํ คตา เส
น เต คมิสฺสนฺติ อปายภูมํ
ปหาย มานุสํ เทหํ
เทวกายํ ปริปุเรสฺสนฺตีติ

[๒๔๐] อถโข ภควา ภิกขุ อามนฺเตสิ เขภฺยเยน ภิกฺขเว
 ทสฺสุ โลกธาตฺตฺสฺ เทวตา สนนฺิปตฺติตา โหนฺติ ตถาคตฺ์ ทสฺสนาย
 ภิกฺขุสงฺฆมฺมจฺ เยปิ เต ภิกฺขเว อหฺเสฺ อตฺตีตมทฺธานํ อรหฺนโตะ
 สมฺมาสมฺพุทฺธา เตสมฺปิ ภควนฺตานํ เอตฺปรมาเยว
 เทวตา สนนฺิปตฺติตา อหฺเสฺ เสยฺยถาปิ มยฺหํ เอตฺรหิ เยปิ เต
 ภิกฺขเว ภวิสฺสนฺติ อนาคตมทฺธานํ อรหฺนโตะ สมฺมาสมฺพุทฺธา
 เตสมฺปิ ภควนฺตานํ เอตฺปรมาเยว เทวตา สนนฺิปตฺติตา
 ภวิสฺสนฺติ เสยฺยถาปิ มยฺหํ เอตฺรหิ อัจฺฉิขิสฺสามิ ภิกฺขเว
 เทวกายานํ นามานิ กิตฺตยิสฺสามิ ภิกฺขเว เทวกายานํ
 นามานิ เทสิสฺสามิ ภิกฺขเว เทวกายานํ นามานิ ตํ สฺถนาถ
 สารุํ มนฺสิ กโรถ ภาสิสฺสามิตฺติ เอวมภนฺเตติ โข เต ภิกฺขุ
 ภควโตะ ปจฺจสฺสึ ภควา เอตฺทโวจ

[๒๔๑] สิลฺลภมฺนุสฺสามิ ยตฺถ ภูมฺมา ตทสฺสิตา
 เย สิตา คิริคพฺภวํ ปหิตตฺตา สฺมาหิตา
 ปุณฺณ สึหาว สลฺลีนา โลมหํสํภิสฺสมฺภโน
 โอทาทมนฺสา สฺสุทฺธา วิปฺปสฺนนฺมนาวิลา
 ภฺยโย ปณฺจสฺเต ฌตฺวา วเน กาปิ ลวตฺถเว
 ตโต อามนฺตยิ สฺตถา สาวเก สาสเน รเต
 เทวกายา อภิกฺกนฺตา เต วิชานาถ ภิกฺขโว
 เต จ อาตปฺปมกรุํ สฺตฺวา พุทฺธสฺส สาสนํ
 เตสมฺปาตฺรหุ ฌาณํ อมฺนุสฺसान ทสฺสนํ
 อปฺเปเก สฺตมทฺทกฺขุํ สหสฺสํ อถ สฺตฺตฺรึ
 สตํ เอเก สหสฺसानํ อมฺนุสฺसानมทฺทสฺสุํ
 อปฺเปเกนฺนตมทฺทกฺขุํ ทิสฺสา สพฺพา พุฏฺฐา อหุํ
 ตมฺมจฺ สพฺพํ อภฺยณฺยา ย ววภฺชิตฺวาน จภฺขมา

ตโต อามนฺตยิ สตถา	สาวเก สาสเน รเต
เทวกายา อภิกฺกนฺตา	เต วิชานาถ ภิกฺขโว
เย โวหํ กิตฺตยิสฺสามิ	คิราหิ อนุปฺพุพฺโส
สฺตตฺตสฺสสฺสา ว ยกฺขา	ภุมฺมา กาบิลฺลวตฺถวา
อิหฺริมนฺโต ชฺชติมนฺโต	วณฺณวนฺโต ยสฺสสิโน
โมทมนานา อภิกฺกามํ	ภิกฺขุณฺํ สมิตี วนํ
ฉสฺสสฺสา เหมวตา	ยกฺขา นานตฺตวณฺณนิโน
อิหฺริมนฺโต ชฺชติมนฺโต	วณฺณวนฺโต ยสฺสสิโน
โมทมนานา อภิกฺกามํ	ภิกฺขุณฺํ สมิตี วนํ
สาตาคิรา ติสฺสสฺสา	ยกฺขา นานตฺตวณฺณนิโน
อิหฺริมนฺโต ชฺชติมนฺโต	วณฺณวนฺโต ยสฺสสิโน
โมทมนานา อภิกฺกามํ	ภิกฺขุณฺํ สมิตี วนํ
อิจฺเจเต โสฬสฺสสฺสา	ยกฺขา นานตฺตวณฺณนิโน
อิหฺริมนฺโต ชฺชติมนฺโต	วณฺณวนฺโต ยสฺสสิโน
โมทมนานา อภิกฺกามํ	ภิกฺขุณฺํ สมิตี วนํ
เวสฺสามิตฺตา ปณฺจสฺตา	ยกฺขา นานตฺตวณฺณนิโน
อิหฺริมนฺโต ชฺชติมนฺโต	วณฺณวนฺโต ยสฺสสิโน
โมทมนานา อภิกฺกามํ	ภิกฺขุณฺํ สมิตี วนํ
กุมภีโร ราชคฺหิโก	เวปฺพลสฺส นินฺเวสนํ
ภิกฺขุโย นํ สตฺสสฺสสฺ	ยกฺขานํ ปยฺริปาสติ
กุมภีโร ราชคฺหิโก	โสปกาค สมิตี วนํ
[๒๔๒]ปฺริมณฺจ ทิสฺ ราชา	ธตฺตภูโจ ปสาสติ
คณฺฐพฺพานํ อาริปฺติ	มหาราชา ยสฺสสิ โส
ปฺตฺตทาปิ ตสฺส พหโว	อินฺทนามา มหพฺพลา
อิหฺริมนฺโต ชฺชติมนฺโต	วณฺณวนฺโต ยสฺสสิโน

โมทมานา อภิกกามุ
 ทกขินณจ ทิส ราชา
 กุมภณทาน อธิปติ
 ปุตตปิ ตสส พหโว
 อิทิมนโต ชุติมนโต
 โมทมานา อภิกกามุ
 ปจฉิมณจ ทิส ราชา
 นาคาน อธิปติ
 ปุตตปิ ตสส พหโว
 อิทิมนโต ชุติมนโต
 โมทมานา อภิกกามุ
 อุตตรณจ ทิส ราชา
 ยกขาน อธิปติ
 ปุตตปิ ตสส พหโว
 อิทิมนโต ชุติมนโต
 โมทมานา อภิกกามุ

ภิกขุณี สมิตี วัน
 วิรุฬโห ตปปสาสติ
 มหาราชา ยสสสิ โส
 อินทนามา มหพพลา
 วณณวนโต ยสสสิโน
 ภิกขุณี สมิตี วัน
 วิรุปกโข ปสาสติ
 มหาราชา ยสสสิ โส
 อินทนามา มหพพลา
 วณณวนโต ยสสสิโน
 ภิกขุณี สมิตี วัน
 กเวโร ตปปสาสติ
 มหาราชา ยสสสิ โส
 อินทนามา มหพพลา
 วณณวนโต ยสสสิโน
 ภิกขุณี สมิตี วัน

ปุริมทิส ฐตรภูโจ
 ปจฉิมเนน วิรุปกโข
 จตตาริ เต มหาราชา
 ทททลลมานา อฏจัส
 [๒๔๓]เตส มายาริโน ทาสา
 มายา กุณณนุ เวณณนุ
 จนุทโน กามเสณโจ จ
 ปนาโท โอบมณโย จ
 จิตตเสโน จ คนธพโพ

ทกขินเนน วิรุฬโห
 กเวโร อุตตร ทิส
 สมนุดา จตุโร ทิส
 วเน กاپิลวตถเว
 อาคุ วณจนิกา สจ
 วิภู จ วิภูโต สห
 กิณนุณนุ นิณณนุ จ
 เทวสุโต จ มาตลิ
 นโพราชา ชโนสโก

อาคฺ ปรณจสิโข เจว	ติมฺพรุ สุริยวจฺจสา
เอเต จณฺเณ จ ราชานิ	คณฺพพา สห ราชุภิ
โมทมานา อภิกฺกามุํ	ภิกฺขุณฺํ สมิตี วนํ
อถาคฺ นากสา นาคา	เวสาลา สห ตจฺจกา
กมฺพลสฺสตรา อาคฺ	ปายาคา สห ชาติภิ
ยามุณา ฆตฺรภูจฺา จ	อาคฺ นาคา ยสฺสสิโน
เอราวณฺโณ มหานาโค	โสปาก สมิตี วนํ

[๒๔๔] เย นาคฺราเช สหสา หฺรณฺติ
 ทิพฺพา ทิชา ปกฺขิ วิสุทฺธจกฺขุ
 เวหายสา เต วนมฺชฺฌปตฺตา
 จิตฺรา สฺปนฺณา อิติ เตส นามํ
 อภยนฺตทา นาคฺราชานมาสิ
 สฺปนฺณโต เขมมกาสิ พุทฺโธ
 สณฺหาหิ วาจาหิ อุปฺวหฺยนฺตา
 นาคา สฺปนฺณา สรณมกํสุ พุทฺธํ
 ชิตา วชิรหตฺเถน สมฺมุทํ อสุรา สิตา
 ภาตโร วาสวสฺเสเต อิทฺธิมนฺโต ยสฺสสิโน
 กาลกณฺชา มหาภิสฺมา อสุรา ทานเวฆสา
 เวปจิตฺติ สฺจจิตฺติ จ ปหาราโท นมุจฺิ สห
 สตณฺจ พลิปฺตฺตานํ สพฺเพ เวโรจนามกา
 สนฺนยฺหิตฺวา พลี เสนํ ราชุภฺทมฺปาคมฺุ
 สมโยทานิ ภทฺทนฺเต ภิกฺขุณฺํ สมิตี วนํ

[๒๔๕] อาโป จ เทวา ปจวี จ เตโช วาโย ตทาคมฺุ
 วรุณา วารุณา เทวา โสโม จ ยสฺสา สห
 เมตฺตากรุณาภายิกา อาคฺ เทวา ยสฺสสิโน

ทเสเต ทสธา กายา
อิทธิมนโต ชุติมนโต
โมทมานา อภิกกามุ
เวณฺหุ จ เทวา สหลึ จ
จนฺทสฺสฺสนิสา เทวา
สุริยสฺสฺสนิสา เทวา
นภชตฺตานิ ปุรฺกชิตฺวา
วสุํ วาสโว เสฏฺโฐ
ทเสเต ทสธา กายา
อิทธิมนโต ชุติมนโต
โมทมานา อภิกกามุ
อถาคู สหฺภู เทวา
อริฏฺฐกา จ โรชา จ
วรฺุณา สหฺธมฺมา จ
สุเลยฺยจฺจิรา อาคู
ทเสเต ทสธา กายา
อิทธิมนโต ชุติมนโต
โมทมานา อภิกกามุ
สมานา มหาสมานา
ชิตฺททาปทฺฐิกา อาคู
อถาคู หรโย เทวา
ปารคา มหาปารคา
ทเสเต ทสธา กายา
อิทธิมนโต ชุติมนโต
โมทมานา อภิกกามุ

สพฺเพ นานตฺตวณฺณิโน
วณฺณวณฺโต ยสฺสฺสินो
ภิกฺขุํ สมิตี วนํ
อสมมา จ ทฺเว ยมา
จนฺทมาคฺช ปุรฺกชิตฺวา
สุริยมาคฺช ปุรฺกชิตฺวา
อาคู มนฺทวลาหกา
สภโก ปาค ปุริณฺทโท
สพฺเพ นานตฺตวณฺณิโน
วณฺณวณฺโต ยสฺสฺสินो
ภิกฺขุํ สมิตี วนํ
ชลมคฺคิสิขาริว
อุมฺมาปฺปณฺนิภาสิโน
อจฺจุตา จ อเนชกา
อาคู วาสวเนสิโน
สพฺเพ นานตฺตวณฺณิโน
วณฺณวณฺโต ยสฺสฺสินो
ภิกฺขุํ สมิตี วนํ
มานุสฺสา มานุสฺสฺตฺตมา
อาคู มโนปทฺฐิกา
เย จ โลหิตฺวาสิโน
อาคู เทวา ยสฺสฺสินो
สพฺเพ นานตฺตวณฺณิโน
วณฺณวณฺโต ยสฺสฺสินो
ภิกฺขุํ สมิตี วนํ

สุกกา	กรุมหา	อรุณา	อาคฺ	เวฆนสา	สห
โธทาคยหา	ปาโมกฺษา	อาคฺ	เทวา	วิจฺกษณา	
สทามตฺตา	หารคฺชา	มิสฺสกา	จ	ยสฺสสิโน	
ถนยํ	อาคฺ	ปชฺนุโน	โย	ทิสฺสา	อภิวสฺสติ
ทเสเต	ทสฺธา	กายา	สพฺเพ	นนานตฺตวณฺณิโน	
อิทฺธิมนฺโต	ชฺติมนฺโต		วณฺณวณฺโต	ยสฺสสิโน	
โมทมานา	อภิกฺกามํ		ภิกฺขุณํ	สมิตฺตี	วันํ
เขมิยา	ตฺสิตา	ยามา	กฏฺฐกา	จ	ยสฺสสิโน
ลมฺพิตกา	ลามเสฏฺฐา		ไซฺตินามา	จ	อาสวา
นิมฺมานรติโน	อาคฺ		อถาคฺ	ปรนนิมฺมิตา	
ทเสเต	ทสฺธา	กายา	สพฺเพ	นนานตฺตวณฺณิโน	
อิทฺธิมนฺโต	ชฺติมนฺโต		วณฺณวณฺโต	ยสฺสสิโน	
โมทมานา	อภิกฺกามํ		ภิกฺขุณํ	สมิตฺตี	วันํ
สฏฺฐเจเต	เทวนิกายา		สพฺเพ	นนานตฺตวณฺณิโน	
นามนฺวเยน	อาคฺณฺจํ		เย	จณฺเณ	สทิสฺสา
ปฺวตฺตชฺชาติมกฺขีลํ			โอชฺชติณฺณมฺนาสวํ		
ทกฺเขโมชฺตรํ	นาคํ		จนฺทวํ	อสิตาติตํ	

[๒๔๖] สุพฺรหฺมา ปรมตฺโต จ ปฺตฺตา อิทฺธิมฺโต สห
 สนฺนงฺกฺมาโร ติสฺโส จ โสปาค สมิตฺตี วันํ
 สหสฺสพฺรหฺมโลกานํ มหาพฺรหฺมาภิติฏฺฐติ
 อุปปนฺโน ชฺติมนฺโต ภิสฺมากาโย ยสฺสสิ โส
 ทเสตถ อิสฺสรา อาคฺ ปจฺเจกฺวสวตฺติโน
 เตสฺมจ มชฺฌโต อาคฺ หาริโต ปรีวาริโต

มหาปฏิกฐาน^๑

เหตุปัจจโย เหตุสมปยุตตกานณจ ฐมมานัน
ตัสสมุฏฐานานณจ รูปานัน เหตุปัจจเยน ปัจจโย
อารมมณปัจจโย รูปายตนัน
จกขุวิณญาณธาตุยา ตัสสมปยุตตกานณจ ฐมมานัน
อารมมณปัจจเยน ปัจจโย
สททายตนัน
โสทวิณญาณธาตุยา ตัสสมปยุตตกานณจ ฐมมานัน
อารมมณปัจจเยน ปัจจโย
คนธายตนัน
ฆานวิณญาณธาตุยา ตัสสมปยุตตกานณจ ฐมมานัน
อารมมณปัจจเยน ปัจจโย
รสายตนัน
ชีวะหาวิณญาณธาตุยา ตัสสมปยุตตกานณจ ฐมมานัน
อารมมณปัจจเยน ปัจจโย
โผฏฐพพายตนัน
กายวิณญาณธาตุยา ตัสสมปยุตตกานณจ ฐมมานัน
อารมมณปัจจเยน ปัจจโย

^๑ พระไตรปิฎกบาลี ๔๐/๒-๓/๑-๒

รูปร่างดี

สททหายดี

คนหายดี

รสายดี

โผฏพพหายดี

มโนธาตุยา ตัมสมปยุตตกานณจ ฐมมานัน

อารมมณปจฺจเยน ปจฺจโย

สพฺเพ ฐมมา

มโนวิญญานธาตุยา ตัมสมปยุตตกานณจ ฐมมานัน

อารมมณปจฺจเยน ปจฺจโย

ยํ ยํ ฐมมํ ครุฑกตฺวา

เย เย ฐมมา อุปฺปชฺชนฺติ จิตฺตเจตฺตสิกา ฐมมา

เต เต ฐมมา เตสํ เตสํ ฐมมานัน

อารมมณปจฺจเยน ปจฺจโย

บทสวดมนต์ทำวัตรเช้า

- เมื่อประธานจุดเทียนธูป ฟังนังกุยกเข้าประนมมือพร้อมกัน
- เมื่อประธานนำ ให้ว่าตามที่สบบรรทัด

คำบูชาพระรัตนตรัย

โย โส ภควา อรหํ สมมาสัมพุทโธ (โย โส ภคควา อระระหัง
สัมมาสัมพุทโธ) พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์ใด เป็นพระอรหันต-
สัมมาสัมพุทธะ

สุวากุขาโต เยน ภควตา ธมฺโม (สุวากุขาโต เยนะ ภคควะตา
ธัมโม) พระธรรมอันพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์ใด ตรัสสอนดีแล้ว

สุปฏิปนฺโน ยสฺส ภควโต สวากสงฺโฆ (สุปะฏิปันโน ยัสสะ
ภคควะโต สวอะกะสังโฆ) พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า
พระองค์ใดปฏิบัติดีแล้ว

ตมฺมยํ ภควนฺตํ สรณฺมํ สสงฺขมํ (ตัมมะยัง ภควันตัง สระธัมมัง
สะสังขัง) ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอบูชาอย่างยิ่งซึ่งพระผู้มีพระภาค
เจ้า พระองค์นั้น พร้อมด้วยพระธรรม พร้อมด้วยพระสงฆ์

อิเมหิ สกฺกาเรหิ ยถารหํ อาโรปิเตหิ อภิปุชยาม (อิเมหิ
สัักกาเรหิ ยะถาระหัง อาโรปิเตหิ อะภิปุชะยามะ) ด้วยเครื่อง
สักการะเหล่านี้ ที่ยกขึ้นแล้วตามสมควร

สาธุ โน ภนฺเต ภควา สุจิรปรินิพฺพุโตปิ (สาธุ โน ภันเต
ภคควา สุจิระปะรินิพพุโตปิ) พระผู้มีพระภาคเจ้า แม้ปรินิพพาน
นานแล้ว ขอได้ทรงกรุณาโปรดเกิด

ปัจฉิมฆานตานุกัมปมานสา (ปัจฉิมอาชะนะตานุกัมปมานะสา)
ขอได้มีน้ำพระทัย อนุเคราะห์แก่หมู่ชนที่เกิดมาในภายหลัง

อิเม สกกาเร ทุคคะตะปัญณาการภูเต ปฏิกคณหาตุ (อิเม
สั๊กกาเร ทุคคะตะปัญณาการะภูเต ปะฏิกคัณหาตุ) ของจงทรงรับ
เครื่องสักการะทั้งหลายเหล่านี้ อันเป็นบรรณาการของคนยาก

อมุหากัม ทิมรตัม หิตาย สุขาย (อัมหากัง ทิมะรัตตัง หิตายะ
สุขายะ) เพื่อประโยชน์และความสุข แก่พวกข้าพเจ้าทั้งหลาย สิ้น
กาลนานเทอญ

อรหัง สมุมาสมพุทฺโธ ภควา (อะระหัง สัมมาสัมพุทฺโธ ภะคะวา)
พระผู้มีพระภาคเจ้า เป็นพระอรหันต์ ดับเพลิงกิเลส เพลิงทุกข์
สิ้นเชิง ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง

พุทฺธัง ภควนฺตัม อภิวาเทมิ (พุทฺธัง ภะคะวันตัง อะภิวาเทมิ)
ข้าพเจ้าอภิวาทพระผู้มีพระภาคเจ้า ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน
(กราบ)

สวากขาโต ภควตา ธมฺโม (สวักขาโต ภะคะวะตา ธัมโม)
พระธรรมเป็นธรรมที่พระผู้มีพระภาคเจ้า ตรัสไว้ดีแล้ว

ธมฺมํ นมสฺสามิ (ธัมมัง นะมัสสามิ) ข้าพเจ้านมัสการพระธรรม
(กราบ)

สุปฏิปันโน ภควโต สวากสงฺโฆ (สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต
สวาจะกะสังโฆ) พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า ปฏิบัติดีแล้ว

สงฺฆํ นมามิ (สังขัง นะมามิ) ข้าพเจ้านอบน้อมพระสงฆ์
(กราบ)

บุพพภาคนมการ

นำ : หนุท มยฺ พุทฺธสฺส ภควโต บุพพภาคนมการํ กโรมฺ เส
(หันทะ มะยฺยัง พุทฺธัสสะ ภะคะวะโต บุพพะภาคะนะมะการัง
กะโรมะ เส)

รับ : นโม ตสฺส ภควโต (นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต) ขอนอบ
น้อมแต่พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น
อรหโต (อะระหะโต) ซึ่งเป็นผู้ไกลจากกิเลส
สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส (สัมมาสัมพุทฺธัสสะ) ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์
เอง

(ว่า ๓ ครั้ง)

๑. พุทธาภิถุติ

นำ : หนุท มยฺ พุทธาภิถุตี กโรมฺ เส (หันทะ มะยฺยัง พุทธา-
ภิถุติง กะโรมะ เส)

รับ : โย โส ตถาคโต (โย โส ตะถาคะโต) พระตถาคตเจ้านั้น
พระองค์ใด

อรหํ (อะระหัง) เป็นผู้ไกลจากกิเลส

สมฺมาสมฺพุทฺโธ (สัมมาสัมพุทฺโธ) เป็นผู้ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์
เอง

วิชฺชาจรณสมฺปนฺโน (วิชชาจะระณะสัมปนฺโน) เป็นผู้ถึงพร้อมด้วย
วิชาและจรณะ

สุคโต (สุคะโต) เป็นผู้ไปแล้วด้วยดี

โลกวิทู (โลกะวิทู) เป็นผู้รู้โลกอย่างแจ่มแจ้ง

อนุตตโร ปุริสทมมสารถิ (อนุตตะโร ปุริสทัมมะสารถิ) เป็นผู้
สามารถฝึกบุรุษที่สมควรฝึกได้ อย่างไม่มีใครยิ่งกว่า

สตุถา เทวมนุสฺसानิ (สัตฺถา เทวะมะนุสฺसानัง) เป็นครูผู้สอน
ของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย

พุกฺโข (พุกฺโข) เป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานด้วยธรรม

ภควา (ภะคะวา) เป็นผู้มีความจำเริญ จำแนกธรรม สั่งสอนสัตว์

โย อิมํ โลกํ สเทวํ สมารํ สปุรหมํ สสุสมณฺพฺราหมณํ
ปชํ สเทวมนุสฺสํ สยํ อภิญญา สจฺฉิกิตฺวา ปเวเทสิ (โย อิมํ
โลกัง สะเทวะกัง สะมาระกัง สะพรัหฺมะกัง สัสสะมะณะ-
พฺราหฺมะณิง ปะชัง สะเทวะมะนุสฺสัง สะยํ อะภิญญา สัจฉิกิตฺวา
ปะเวเทสิ) พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์ใด ได้ทรงทำความดับทุกข์
ให้แจ้งด้วยพระปัญญาอันยิ่งเองแล้ว ทรงสอนโลกนี้ พร้อมทั้ง
เทวดา มาร พรหม และหมู่สัตว์ พร้อมทั้งสมณพราหมณ์ พร้อม
ทั้งเทวดาและมนุษย์ให้รู้ตาม

โย ธมฺมํ เทเสสิ (โย ธมฺมํ เทเสสิ) พระผู้มีพระภาคเจ้า
พระองค์ใด ทรงแสดงธรรมแล้ว

อาทิกุลฺยาณํ (อาทิกัลฺยาณัง) ไพเราะในเบื้องต้น

มขฺเฌกุลฺยาณํ (มฺขเฌกัลฺยาณัง) ไพเราะในท่ามกลาง

ปรีโยสานกุลฺยาณํ (ปะริโยสานะกัลฺยาณัง) ไพเราะในที่สุด

สาตถ์ สพฺยณฺชนํ เกวลปฺริปฺพณฺณํ ปฺริสุทฺถํ พุทฺทมจฺริยํ ปกาเสสิ
(สาตถ์ สพฺยณฺชนํ เกวลปฺริปฺพณฺณํ ปฺริสุทฺถัง พฺริหฺมะ-
จฺริยํ ปกาเสสิ) ทรงประกาศพรหมจรรย์ คือแบบแห่งการปฏิบัติ
อันประเสริฐ บริสุทฺธิ์ บริบูรณ์สิ้นเชิง พร้อมทั้งอรรถ
(คำอธิบาย) พร้อมทั้งพยัญชนะ (หัวข้อ)

ตมฺหิ ภควนฺตํ อภิปุชฺยามิ (ตะมะหัง ภะคะวันตัง อะภิปุชฺยามิ)
ข้าพเจ้าบูชาอย่างยิ่ง เฉพาะพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น

ตมฺหิ ภควนฺตํ สิริสา นมามิ (ตะมะหัง ภะคะวันตัง สิริสา
นะมามิ) ข้าพเจ้านอบน้อมพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น ด้วย
เศียรเกล้า

(กราบระลึกพระพุทธรูป)

๒. ธัมมาภิกฺขุติ

นำ : นนฺท มยฺ ธมฺมาภิกฺขุติ กโรมฺ เส (หันทะ มะยัง ธัมมา-
ภิกฺขุติง กะโรมะ เส)

รับ : โย โส สุวากฺขาโต ภควตา ธมฺโม (โย โส สุวากฺขาโต
ภะคะวะตา ธัมโม) พระธรรมนั้นใด เป็นสิ่งที่พระผู้มีพระภาคเจ้า
ได้ตรัสไว้ดีแล้ว

สนฺทิฏฺฐิโก (สนฺทิฏฺฐิโก) เป็นสิ่งที่ผู้ศึกษาและปฏิบัติ พึงเห็นได้ด้วย
ตนเอง

อกาลิโก (อะกาลิโก) เป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้ และให้ผลได้ ไม่จำกัด
กาล

เอหิप्सสิโก (เอหิप्สสิโก) เป็นสิ่งที่ควรกล่าวแก่ผู้อื่นว่า ท่านจงมา
ดูเถิด

โอปนยิโก (โอปะนะยิโก) เป็นสิ่งที่ควรน้อมเข้ามาใส่ตัว

ปจฺจตุตฺ เวทิตฺตฺ วิวณฺณฺ ติ (ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิ)
เป็นสิ่งที่ผู้รู้ก็รู้ได้เฉพาะตน

ตมฺหํ ฐมฺมํ อภิปุชฺยามิ (ตะมะหัง ฐัมมัง อะภิปุชชะยามิ) ข้าพเจ้า
บูชาอย่างยิ่ง เฉพาะพระธรรมนั้น

ตมฺหํ ฐมฺมํ สิริสา นมามิ (ตะมะหัง ฐัมมัง สิริสะสา นะมามิ)
ข้าพเจ้านอบน้อมพระธรรมนั้น ด้วยเศียรเกล้า
(กราบระลึกพระธรรมคุณ)

๓. สังฆาภิกฺขิตฺติ

นำ : นนฺท มยฺ สงฺฆาภิกฺขิตฺติ กโรมฺ เส
(นันทะ มะยังฺ สังฆาภิกฺขิตฺติง กะโรมะ เส)

รับ : โย โส สุปฏิปนฺโน ภควโต สาวกสงฺโฆ
(โย โส สุปะฏิบันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ)

สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้น หมูไต่ ปฏิบัติดีแล้ว

อุชฺฐปฏิปนฺโน ภควโต สาวกสงฺโฆ (อุชฺฐปะฏิบันโน ภะคะวะโต
สาวะกะสังโฆ) สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า หมูไต่ ปฏิบัติ
ตรงแล้ว

ณายปฏิปนฺโน ภควโต สาวกสงฺโฆ (ณายะปะฏิบันโน ภะคะวะโต
สาวะกะสังโฆ) สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า หมูไต่ ปฏิบัติ
เพื่อรู้ธรรมเป็นเครื่องออกจากทุกข์แล้ว

สามิจิปฏิบัติปโน ภควโต สวากสงโฆ (สามิจิปฏิบัติปโน ภะคะวะโต
สวาระกะสังโฆ) สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า หมูไค ปฏิบัติ
สมควรแล้ว

ยทิท (ยะทิทัง) ได้แก่บุคคลเหล่านี้คือ

จตุตตาริ ปุริสยุดานิ อฏฺฐจ ปุริสปุคฺคตลา (จัตตาริ ปุริสยะยุดานิ
อฏฺฐจะ ปุริสยะปุคคะลา) คู่แห่งบุรุษ ๔ คู่ นับเรียงตัวบุรุษ ได้ ๘
บุรุษ

เอส ภควโต สวากสงโฆ (เอสะ ภะคะวะโต สวาระกะสังโฆ)
นั่นแหละ สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า

อาหุเนยโย (อาหุเนยโย) เป็นสงฆ์ควรแก่สักการะที่เขานำมาบูชา

ปาหุเนยโย (ปาหุเนยโย) เป็นสงฆ์ควรแก่สักการะที่เขาจัดไว้ต้อนรับ

ทกฺขิณเณยโย (ทักขิณเณยโย) เป็นผู้ควรรับทักษิณาทาน

อณฺชลิกรณียโย (อัญชลีกรณียโย) เป็นผู้ที่บุคคลทั่วไปควรทำอัญชลี

อนนฺตฺตฺรํ ปุณฺณกฺเขตฺตํ โลกสฺส (อนนฺตตะรัง ปุณฺณกฺเขตตัง
โลกัสสะ) เป็นเนื้อหาบุญของโลก ไม่มีนาบุญอื่นยิ่งกว่า

ตมฺหํ สงฺฆํ อภิปฺชยยามิ (ตะมะหัง สังฆัง อะภิปฺชยะยามิ) ข้าพเจ้า
บูชาอย่างยิ่ง เฉพาะพระสงฆ์หมู่นั้น

ตมฺหํ สงฺฆํ สิริสา นมามิ (ตะมะหัง สิริสังฆัง สิริสะ นะมามิ)
ข้าพเจ้านอบน้อมพระสงฆ์หมู่นั้น ด้วยเศียรเกล้า

(กราบระลึกพระสังฆคุณ)

(เสร็จแล้วนั่งพับเพียบ)

๔. รตนัตตยัปปณามคาถา

นำ : หนุท มยํ รตนตตยัปปณามคาถาโย เจว สงเวคปริ-
กิตตนปารจญจ ภณาม เส (หันทะ มะยัง ระตะนัตตยัปปะณา-
มะคาถาโย เจวะ สังเวคะปะริกิตตะนะปะลาฐัญจะ ระณามะ เส)

รับ : พุทฺโธ สุสฺสฺโธ กรุณามหณฺณโว (พุทฺโธ สุสฺสฺโธ กรุณา-
มะหฺณณะโว) พระพุทธเจ้าผู้บริสุทธิ์ มีพระกรุณาดุจห้วงมหรรณพ

โยจจนฺตสุทฺธพฺพรณานิโณ (โยจจันตสุทฺธัพฺพรณานิโจะโน)
พระองค์ใดมีตาคือญาณอันประเสริฐหมดจดถึงที่สุด

โลกสฺส ปาปูปกิเลสฆาตโก (โลกัสสะ ปาปูปกิเลสฆาตะโก) เป็น
ผู้ฆ่าเสียซึ่งบาป และอุปกิเลสของโลก

วันฺทามิ พุทฺธํ อหฺมาทเรน ตํ (วันฺทามิ พุทฺธัง อะหฺมาทะเรนะ
ตัง) ข้าพเจ้าไหว้พระพุทธเจ้าพระองค์นั้น โดยใจเคารพเอื้อเพื่อ

ธมฺโม ปทีโป วีย ตสฺส สตฺถุโน (ธมฺโม ปะทีโป วียะ ตัสสะ
สັตฺถุโน) พระธรรมของพระศาสดา สว่างรุ่งเรือง เปรียบดวงประทีป

โย มคฺคปะกามตปะทปะภินฺนโก (โย มัคคะปะกามะตะปะทปะภินฺนะโก)
จำแนกประเภท คือ มรรค ผล นิพพาน ส่วนใด

โลกุตฺตโร โย จ ตทตฺถทีปโน (โลกุตตะโร โย จะ ตะทตฺถะที-
ปะโน) ซึ่งเป็นตัวโลกุตตระ และส่วนใดที่ชี้แนวแห่งโลกุตตระนั้น

วันฺทามิ ธมฺมํ อหฺมาทเรน ตํ (วันฺทามิ ธมฺมํ อะหฺมาทะเรนะ ตัง)
ข้าพเจ้าไหว้พระธรรมนั้น โดยใจเคารพเอื้อเพื่อ

สงฺโฆ สุเขตฺตาทฺถยติเขตฺตสฺสญฺญิตโต (สงฺโฆ สุเขตฺตาทฺถยติเขตตะ-
สฺสญฺญิตโต) พระสงฆ์เป็นนาคบุญอันยิ่งใหญ่กว่านาคบุญอันดีทั้งหลาย

โย ทิฏฐสโนโต สุกตานุโพธโก (โย ทิฏฐะสันโต สุกะตานุโพธะโก)
เป็นผู้เห็นพระนิพพาน ตรัสรู้ตามพระสุคต หมูได้

โลลบบทีโน อริโย สุเมธโส (โลลัปปะทีโน อะริโย สุเมธะโส)
เป็นผู้ละกิเลสเครื่องโลเล เป็นพระอริยเจ้ามีปัญญาดี

วนทามิ สงฺขมฺ อหมาทเรน ตํ (วันทามิ สังขัง อะหะมาทะเรนะ ตัง)
ข้าพเจ้าไหว้พระสงฆ์หมู่หนึ่ง โดยใจเคารพเอื้อเฟื้อ

อิจฺเจวเมกนฺตภิกฺขุชเนยฺยกํ วัตถุตฺตยํ วนฺทยตาทิสงฺขตํ ปุณฺณํ
มยารํ มม สัพฺพปทฺทวา มา โหนตุ เว ตสฺส ปภาวสิทฺธิยา
(อิจฺเจวะเมกัณตะภิกฺขุชเนยฺยะกััง วัตถุตตะยััง วันทะยะตาทิสัง-
ขะตัง ปุณฺณัยัง มะยารัยัง มะมะ สัพฺพปทฺทะวา มา โหนตุ เว
ตัสสะ ปะภาวะสิทฺธิยา) บุญใด ที่ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่ซึ่งวัตถุสาม
คือพระรัตนตรัยอันควรบูชายิ่งโดยส่วนเดียว ได้กระทำแล้วเป็น
อย่างยิ่งเช่นนี้ ขออุปัชฌะ(ความชั่ว) ทั้งหลาย จงอย่ามีแก่ข้าพเจ้า
เลย ด้วยอำนาจความสำเร็จอันเกิดจากบุญนั้น

๔. สังเวคปริกิตตนปาฐุ

อิธ ตถาคโต โลเก อุปปนฺโน (อิธะ ตะถาคะโต โลเก อุปปันโน)
พระตถาคตเจ้าเกิดขึ้นแล้ว ในโลกนี้

อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺโธ (อะระหัง สัมมาสัมพุทฺโธ) เป็นผู้ไกลจาก
กิเลส ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง

ธมฺโม จ เทสิโต นียยานิโก (ธัมโม จะ เทสิโต นียยานิโก)
และพระธรรมที่ทรงแสดง เป็นธรรมเครื่องออกจากทุกข์

อุปสมโก ปรินิพพานโก (อุปะสะมิโก ประรินิพพานโก) เป็นเครื่อง
สงบกิเลส เป็นไปเพื่อปรินิพพาน

สมุโพธคามิ สุตตบปเวทิต (สัมโพธะคามิ สุตตะตบปะเวทิต)
เป็นไปเพื่อความรู้พร้อม เป็นธรรมที่พระสุคตประกาศ

มยนต์ ธมมํ สุตฺวา เอวํ ชานาม (มยะยันตัง ธัมมัง สุตฺวา
เอวํ ชานามะ) พวกเราเมื่อได้ฟังธรรมนั้นแล้ว จึงได้รู้อย่างนี้ว่า

ชาติปิ ทุกฺขา (ชาติปิ ทุกฺขา) แม้ความเกิดก็เป็นทุกข์

ชราปิ ทุกฺขา (ชะราปิ ทุกฺขา) แม้ความแก่ก็เป็นทุกข์

มรณฺมปิ ทุกฺขํ (มะระณฺมปิ ทุกฺขัง) แม้ความตายก็เป็นทุกข์

โสภปริเทวทุกฺขโทมนสฺสุปายาสาปิ ทุกฺขา (โสภะปะริเทวะทุกฺขะโท-
มะนฺสฺสุปายาสาปิ ทุกฺขา) แม้ความโศก ความร่ำไรร่ำพัน ความ
ไม่สบายกาย ความไม่สบายใจ ความคับแค้นใจ ก็เป็นทุกข์

อปฺปิเยหิ สมฺบโยโค ทุกฺโข (อัปปิเยหิ สัมปะโยโค ทุกฺโข) ความ
ประสบกับสิ่งไม่เป็นที่รักที่พอใจก็เป็นทุกข์

ปิเยหิ วิปฺบโยโค ทุกฺโข (ปิเยหิ วิปะโยโค ทุกฺโข) ความพลัดพราก
จากสิ่งเป็นที่รักที่พอใจก็เป็นทุกข์

ยมฺปิจฺจนํ น ลภติ ตมฺปิ ทุกฺขํ (ยมฺปิจจฺจนํ นะ ละภะติ ตัมปิ
ทุกฺขัง) มีความปรารถนาสิ่งใด ไม่ได้สิ่งนั้น นั่นก็เป็นทุกข์

สงฺฆิตฺเตน ปณฺจูปาทานกฺขนฺธา ทุกฺขา (สังฆิตเตนะ ปญฺจูปา-
ทานักขฺนฺธา ทุกฺขา) ว่าโดยย่อ อุปาทานชั้นที่ ๕ เป็นตัวทุกข์

เสยยถิทฺ (เสยยะถิทฺ) ได้แก่สิ่งเหล่านี้ คือ

รูปูปาทานกฺขนโร (รูปูปาทานักขันโร) ขันธิ์ อันเป็นที่ตั้งแห่ง
ความยึดมั่น คือ รูป

เวทนูปาทานกฺขนโร (เวทะนูปาทานักขันโร) ขันธิ์ อันเป็นที่ตั้ง
แห่งความยึดมั่น คือ เวทนา

สณฺณูปาทานกฺขนโร (สัณฺณูปาทานักขันโร) ขันธิ์ อันเป็นที่ตั้ง
แห่งความยึดมั่น คือ สัณฺญา

สงฺขารูปาทานกฺขนโร (สังขารูปาทานักขันโร) ขันธิ์ อันเป็นที่ตั้ง
แห่งความยึดมั่น คือ สังขาร

วิญฺญาณูปาทานกฺขนโร (วิญฺญาณูปาทานักขันโร) ขันธิ์ อันเป็น
ที่ตั้งแห่งความยึดมั่น คือ วิญฺญาณ

เยสํ ปริณฺยาย (เยสํ ปะริณฺญาเย) เพื่อให้สาวกกำหนดรอบรู้
อุปาทานขันธิ์ เหล่านี้เอง

ธรรมาโน โส ภควา (ธะระมาโน โส ภะคะวา) จึงพระผู้มีพระ
ภาคเจ้านั้น เมื่อยังทรงพระชนม์อยู่

เอวํ พหุลํ สาวเก วิเนติ (เอวํ พะหุลัง สาวะเก วิเนติ)
ย่อมทรงแนะนำสาวกทั้งหลาย เช่นนี้เป็นส่วนมาก

เอวํ ภาคา จ ปนฺสฺส ภควโต สาวเกสุ อนุสาสนึ พุทฺธา
ปวตฺตติ (เอวํ ภาคา จะ ปะนัสนฺสะ ภะคะวะโต สาวะเกสุ
อะนุสาสนึ พะหุลา ปะวัตตะติ) อนึ่ง คำสั่งสอนของพระผู้มี
พระภาคเจ้านั้น ย่อมเป็นไปในสาวกทั้งหลาย ส่วนมาก มีส่วน
คือการจำแนกอย่างนี้ว่า

รูป อนิจจัง	(รูปัง อะนิจจัง)	รูปไม่เที่ยง
เวทนา อนิจจา	(เวทนา อะนิจจา)	เวทนาไม่เที่ยง
สญญา อนิจจา	(สญญา อะนิจจา)	สญญาไม่เที่ยง
สังขาร อนิจจา	(สังขาร อะนิจจา)	สังขารไม่เที่ยง
วิญญาณ อนิจจัง	(วิญญาณัง อะนิจจัง)	วิญญาณไม่เที่ยง
รูป อนตตา	(รูปัง อะนัตตา)	รูปไม่ใช่ตัวตน
เวทนา อนตตา	(เวทนา อะนัตตา)	เวทนาไม่ใช่ตัวตน
สญญา อนตตา	(สญญา อะนัตตา)	สญญาไม่ใช่ตัวตน
สังขาร อนตตา	(สังขาร อะนัตตา)	สังขารไม่ใช่ตัวตน
วิญญาณ อนตตา	(วิญญาณัง อะนัตตา)	วิญญาณไม่ใช่ตัวตน

สัพเพ สังขาร อนิจจา (สัพเพ สังขาร อะนิจจา) สังขารทั้ง
หลายทั้งปวง ไม่เที่ยง

สัพเพ ธมฺมา อนตตาคี (สัพเพ ธมฺมา อะนัตตาคี) ธรรมทั้ง
หลายทั้งปวง ไม่ใช่ตัวตน ดังนี้.

เต (ตา)* มยฺ โอตินฺณามุห (เต (ตา)* มะยัง โอตินฺณามฺหะ)
พวกเราทั้งหลาย เป็นผู้ถูกครอบงำแล้ว

ชาติยา (ชาติยา) โดยความเกิด

ชรามรเณน (ชระมระระเณนะ) โดยความแก่ และความตาย

โสเกหิ ปรีเทเวหิ ทุกฺখেหิ โทมนสุเสหิ อุปายาเสหิ
(โสเกหิ ปรีเทเวหิ ทุกฺখেหิ โทมะนฺสเสหิ อุปายาเสหิ)
โดยความโศก ความร่ำไรร่ำพัน ความไม่สบายกาย ความไม่สบาย
ใจ ความคับแค้นใจทั้งหลาย

* คำในวงเล็บสำหรับผู้หญิงว่า

ทุกโขติณณา (ทุกโขติณณา) เป็นผู้ถูกความทุกข์ หยั่งเอาแล้ว
ทุกขปรเตตา (ทุกขะปะเรตา) เป็นผู้มีความทุกข์ เป็นเบื้องหน้า
แล้ว

อุปเปวณามิมสฺส เภวลสฺส ทุกฺขกฺขนฺธสฺส อนฺตกิริยา ปญฺญาเยถาคิ
(อูปเปวะณามิมัสสะ เภวะลัสสะ ทุกฺขกฺขนฺธัสสะ อันตะกิริยา
ปัญญายะถาคิ) ทำไฉน การทำที่สุตแห่งกองทุกข์ทั้งสิ้นนี้ จะพึง
ปรากฏชัดแก่เราได้

จิรปรินิพฺพตฺมปิ ตํ ภควนฺตํ สรณํ คตา (จิระปะรินิพฺพตฺมปิ ตัง
ภะคะวันตัง สระระณัง คะตา) เราทั้งหลายผู้ถึงแล้ว ซึ่งพระผู้มี
พระภาคเจ้า แม้ปรินิพพานนานแล้ว พระองค์นั้น เป็นสรณะ

ธมฺมญฺจ ภิกฺขุสงฺฆญฺจ (ธัมมัญจะ ภิกฺขุสังฆัญจะ) ถึงพระธรรม
ด้วย ถึงพระสงฆ์ด้วย

ตสฺส ภควโต สาสณํ ยถาสติ ยถาพลํ มนสิกาโรม
อนุปฺภิปฺขชาม (ตัสสะ ภะคะวะโต สาสะณัง ยะถาสะติ ยะถา
พะลัง มะนะสิกะโรมะ อะนุปะภิปฺขชามะ) จักทำในใจอยู่ ปฏิบัติ
ตามอยู่ ซึ่งคำสั่งสอนของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้น ตามสติกำลัง

สา สา โน ปฏิปตฺติ (สา สา โน ปะฏิปตฺติ) ขอให้ความปฏิบัติ
นั้นๆ ของเราทั้งหลาย

อิมสฺส เภวลสฺส ทุกฺขกฺขนฺธสฺส อนฺตกิริยาย สํวตฺตตฺตฺติ
(อิมัสสะ เภวะลัสสะ ทุกฺขกฺขนฺธัสสะ อันตะกิริยายะ สังวัตตะตฺตฺติ)
จงเป็นไปเพื่อการทำที่สุตแห่งกองทุกข์ทั้งสิ้นนี้ เทอญ

(จบคำทำวัตรเช้า)

เทวดาที่ปิตติทานคาถา (กรวดน้ำ ยาเทวะตา)

นำ : หนุท มยั เทวดาที่ปิตติทาน คาถาโย ภณาม เส

รับ : ยา เทวดา สนติ วิหารวาสินี
เทวดาเหล่าใด ที่อยู่ประจำในวัด

อุเบ ฆเว โพธิฆเว ตหิ ตหิ
สิ่งสถิตอยู่ที่เรือนสถูป ที่เรือนโพธิ์ และที่นั้นๆ

ตา ฆมมทาเนน ภวนตุ ปุชิตา
เทวดาเหล่านั้นเป็นผู้ที่เราบูชาด้วยธรรมทาน

โสตุถิ กโรนเดธ วิหารมณฺฑเล
ขอจงทำความสวัสดีให้เกิดมีในบริเวณวัดนี้

เถรา จ มชฺฌา นวกา จ ภิกฺขโว
ภิกษุทั้งหลายที่เป็นเถระ เป็นมัชฌิมะ เป็นนวกะ

सारามิกา ทานปตี อุปาสภา
ชาววัดอุบาสก อุบาสิกา ผู้เป็นทานะบดี

คามา จ เทสา นิคมา จ อิสฺสรา
ชาวบ้าน ชาวนิคม ชาวต่างประเทศก็ดี ผู้ที่เป็นอิสระ
เป็นใหญ่

สพปาณภูตา สุขิตา ภวนตุ เต
ขอให้ผู้มีชีวิตเหล่านั้นจงมีความสุขเถิด

ชลาพูชา เยปิ จ อณฺทสมุทฺวา

สัตว์ทั้งหลายที่เกิดในครรภ์ เกิดในไข่

สเสทชชตา อถโวปปาติกา

เกิดในโคล เกิดเป็นพรหม เทวดา และเกิดในนรก

นียยานิกํ ฐมฺมวโร ปฏิจฺจ เต

จงอาศัยธรรมอันประเสริฐเป็นทางนำออกจากทุกข์

สพฺเพปิ ทุกฺขสฺส กโรนฺตุ สงฺขยํ

สัตว์ทั้งหลาย จงทำความสิ้นไปแห่งทุกข์ทั้งปวง

จาทู จิริ สติ ฐมฺโม

ขอพระธรรมของสัตบุรุษ จงดำรงอยู่ตลอดกาลนาน

ฐมฺมทฺธรา จ ปุคฺคฺลา

ขอบุคคลทั้งหลาย ผู้ทรงไว้ซึ่งธรรม จงดำรงอยู่นาน

สงฺโฆ โหตุ สมคฺโคว

ขอพระสงฆ์จงมีความพร้อมเพรียงกัน

อตุถาย จ หิตาย จ

เพื่อประกอบสิ่งอันเป็นประโยชน์ และความเกื้อกูล

อมฺเห รกฺขตุ สทฺฐมฺโม สพฺเพปิ ฐมฺมจารีโน

ขอพระสัทธรรมจงรักษาเราทั้งหลาย

วฺชุตฺถิ สมฺปาปุณฺเณยยาม ฐมฺเม อริยฺปุปฺเวทิตะ

ขอเราทั้งหลาย พึงประสบความเจริญในธรรม
ที่พระอริยเจ้าประกาศไว้แล้ว

ปสนนา โหนตุ สพุเพปิ ปาณโน พุทธสาสน
ขอสรรพสัตว์ทั้งปวง จงเป็นผู้เลื่อมใสในพระพุทธานุศาสนนา

สมมา ธารี ปเวจจนโต กาลे เทโว ปวสสตุ
ขอฝนเมื่อจะหลั่งลงมา จงตกต้องตามฤดูกาล

วฑุทธิภาวาย สตุตานัน สมิหุัน เนตุ เมทนี
ขอฝนจงนำความสำเร็จมาสู่แผ่นดิน เพื่อความเจริญแก่
สรรพสัตว์ทั้งหลาย

มาตา ปิตา จ อตุรหิ นิจจัน รกขนติ ปตุตถกั
มารดา บิดา ย่อมรักษาบุตร ที่เกิดในตนเป็นนิจ ฉันไต

เอวี่ ฐมุเมน ราชานो ปหิ รกขนตุ สพุพพา
ขอพระราชา จงปกครองประชาชนโดยธรรม
ในกาลทุกเมื่อฉันนั้น เทอญ

สัพพปตติทานคาถา

นำ : หนุท มย สัพพปตติทานคาถาโย ภณาม เส

รับ : ปุณฺณสุตฺตานิ กตฺตส ยานณฺณานิ กตานิ เม
เตสฺมจ ภาคิโน โหนฺตุ สตฺตานนฺตาปฺปมาณกา
สฺตฺร်ทังหลาย ไม่มีที่สูด ไม่มีประมาณ จงเป็นผู้มีส่วน
แห่งบุญที่ข้าพเจ้าได้ทำในบัดนี้ และแห่งบุญอื่นที่ได้ทำไว้ก่อนแล้ว

เย ปิยา คุณวณฺดา จ มยฺหํ มาตาปิตาทโย
ทิจฺจจา เม จาปฺยทิจฺจจา วา อญฺเณ มชฺฌตฺตเวรีโน
คือจะเป็นสฺตฺร်เหล่าใด ซึ่งเป็นที่รักใคร่และมีบุญคุณ เช่น
มารดาบิดาของข้าพเจ้าเป็นต้น ก็ดี
ที่ข้าพเจ้าเห็นแล้วหรือไม่ได้เห็น ก็ดี สฺตฺร်เหล่าอื่นที่เป็น
กลางๆหรือเป็นคู่เวรกัน ก็ดี

สฺตฺตา ติจฺจนฺติ โลกสฺมี เตภุมฺมา จตุโยนิกา
ปญฺเจกจตุโวการา สฺสรนฺตา ภวากเว
สฺตฺร်ทังหลายตั้งอยู่ในโลก อยู่ในภูมิทั้งสาม อยู่ในกำเนิด
ทั้งสี่

มีชั้นห้าชั้น มีชั้นชั้นเดียว มีชั้นสี่ชั้น กำลังท่องเที่ยวอยู่ในภพน้อยภพใหญ่ ก็ดี

ฉาดิ เย ปตติทานมเม อโนมทนตุ เต สย
เย จิม นปพานนุติ ทเวา เตส นิเวทย
สัตวิเหลลาได รัสวนบุญที่ข้าพเจ้าแม่ให้แล้ว สัตวิเหลลานั้นจง
อนโนมทนาเองเกิด
ส่วนสัตวิเหลลาได ยังไม่รู้ส่วนบุญนี้ ขอทเวดาทั้งหลายจงบอก
สัตวิเหลลานั้นให้รู้

มยา ทินนาน ปญญานัน อโนมทนเหตุนา
สพเพ สตดา สทา โหนตุ อเวรา สุขชีวิน
เขมปพทจจ ปปโปนตุ เตสาสา สิขมต สุกา
เพราะเหตุที่ได้อนโนมทนาส่วนบุญที่ข้าพเจ้าแม่ให้แล้ว
สัตวิทั้งหลายทั้งปวง จงเป็นผู้ไม่มีเวร อยู่เป็นสุขทุกเมื่อ
จงถึงบพอันเกษม กล่าวคือ พระนิพพาน ความปรารถนา
ที่ติงามของสัตวิเหลลานั้น จงสำเร็จเกิด

ปฏิญจนรูปนคาถา

นำ : หนุท มยิ ปฏิญจน รูปนคาถาโย ภณาม เส

รับ : ยนุทานิ เม กตํ ปญญณิ เตนาเนนุทุทิสเนน จ
ชิปปิ สจจิกเรยยาหิ ธมฺเม โลกุตตเร นว
บุญใดที่ข้าพเจ้าได้ทำในบัดนี้ เพราะบุญนั้น และการอุทิศ
แผ่ส่วนบุญนั้น ขอให้ข้าพเจ้าทำให้แจ้งโลกุตตรธรรมก้าวในทันที

สเจ ดาว อภพโพห์ สสำเร ปน สสร
ถ้าข้าพเจ้าเป็นผู้อภัพอยู่ ยังต้องท่องเที่ยวไปในวิภวสงสาร

นียโต โพรสิตโตว สมพทุเรน วิทยาโต
นาฏจารสปี อภพพจนานี ปาปุณเอยห
ขอให้ข้าพเจ้าเป็นเหมือนโพรสิตว์ผู้เที่ยงแท้ ได้รับพยากรณ์
แต่พระพุทธรเจ้าแล้ว ไม่ถึงฐานะแห่งความอภัพ ๑๘ อย่าง

ปณจเวรานี วชเชยย์ รเมยย์ สีสรรกษณ
ปณจกาเม อลโคห วชเชยย์ กามปงกโต
ข้าพเจ้าพึงเว้นจากเวรทั้งห้า พึงยินดีในการรักษาศีล
ไม่เกาะเกี่ยวในกามคุณทั้งห้า พึงเว้นจากเบือกตมกล่าวคือกาม

ทุททิฏฐิยา น ยชเชยย์ สยชเชยย์ สุกิฏฐิยา
ปาเป มิตเต น เสเวยย์ เสเวยย์ ปณทิเต สทา
ขอให้ข้าพเจ้าไม่พึงประกอบด้วยทิฏฐิชั่ว พึงประกอบด้วย
ทิฏฐิที่ดีงาม
ไม่พึงคบมิตรชั่ว พึงคบแต่บัณฑิตทุกเมื่อ

สทุธาสติหิโรตตปาตาปกขนตคุดนากโร
อปปสยโหว สตตุหิ เหยยย์ อมทนทุมพุทโก
ขอให้ข้าพเจ้าเป็นบ่อเกิดแห่งคุณ คือ ศรัทธา สติ หิริ
โอตตปปะ ความเพียร และขันติ
พึงเป็นผู้ที่ศัตรูครอบงำไม่ได้ ไม่เป็นคนเขลา คนหลงงมงาย

สพฺพายาปายุปาเยสุ เจโก ฌมฺมตฺตโกวิทฺโ
ณฺเญเย วตฺตตฺตวสขฺชํ เม ฌาณํ อเมว มาลฺลโต
ขอให้ข้าพเจ้าเป็นผู้ฉลาดในอุบายแห่งความเลื่อมและความ
เจริญ เป็นผู้เฉียบแหลมในอรรถและธรรม
ขอให้ญาณของข้าพเจ้าเป็นไปไม่ข้องขัดในธรรมที่ควรรู้ คุจ
ลมพัดไปในอากาศ ฉะนั้น

ยา กาจิ กุสลา มฺยาสา สุขฺเขน สิขฺฆตํ สทา
เอวํ วุตฺตา คุณา สพฺเพ โหนฺตุ มยฺหํ ภเว ภเว
ความปรารถนาใดๆของข้าพเจ้าที่เป็นกุศล ขอให้สำเร็จโดย
ง่ายทุกเมื่อ
คุณที่ข้าพเจ้ากล่าวมาแล้วทั้งปวงนี้ จงมีแก่ข้าพเจ้าทุกๆภพ

ยทา อุปฺปชฺชติ โลเก สมฺพทุโธ โมกฺขเทสโก
ตทา มุตฺโต กุภมฺเมหิ ลทฺโธกาโส ภเวยฺยหํ
เมื่อใดพระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้แสดงธรรมเครื่องพ้นทุกข์เกิด
ขึ้นแล้วในโลก
เมื่อนั้น ขอให้ข้าพเจ้าพ้นจากกรรมอันชั่วช้าทั้งหลาย
เป็นผู้ได้โอกาสแห่งการบรรลुธรรม

มนุสฺสตฺตตฺตจฺจ ลิงฺคณฺจ ปพฺพชฺชณฺจอุปสมฺภทํ
ลภิตฺวา เปสฺโส สีสึ ธาเรยฺยํ สตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
ขอให้ข้าพเจ้าพึงได้ความเป็นมนุษย์ ได้เพศบริสุทธิ์ ได้
บรรพชาอุปสมบทแล้ว
เป็นคนรักศีล มีศีล ทรงไว้ซึ่งพระศาสนาของพระศาสดา

สุขาปฏิบัติ ขิปฺปาภิญโฌ สจฺฉิกเรยฺยหํ
อรหตฺตผลํ อคฺคํ วิชาตฺถิกุณฺลงกตํ
ขอให้เป็นผู้มีการปฏิบัติโดยสะดวก ตรัสรู้ได้พลัน
กระทำให้งั่งซึ่งอรหัตตผลอันเลิศ อันประดับด้วยธรรม
มีวิชา เป็นต้น

ยถิ นุปฺปชฺชติ พุทฺโธ กมฺมํ ปริปุรณฺจ เม
เอวํ สนฺเต ลภฺยยาหํ ปจฺเจกโพธิมฺมุตฺตมนฺติ
ถ้าหากพระพุทธเจ้าไม่บังเกิดขึ้น แต่กุศลกรรมของข้าพเจ้า
เต็มเปี่ยมแล้ว
เมื่อเป็นเช่นนั้น ขอให้ข้าพเจ้าพึงได้ญาณเป็นเครื่องรู้เฉพาะ
ตนอันสูงสุด เทอญ

บทสวดมนต์ทำวัตรเย็น

- เมื่อประธานจุดเทียนรูป ฟิ่งนั่งคุกเข่าประนมมือพร้อมกัน
- เมื่อประธานนำ ให้ว่าตามที่ละบรรทัด

คำบูชาพระรัตนตรัย

นำ : โย โส ภควา อรหํ สมมาสัมพุทโธ (โย โส ภะคะวา อะระหัง
สัมมาสัมพุทโธ)

รับ : พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์ใด เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธะ

สุวากุขาโต เยเน ภควตา ฌมโม (สวากุขาโต เยนะ ภะคะวะตา
ฌัมโม) พระธรรมอันพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์ใด ตรัสสอน
ดีแล้ว

สุปฏิปันโน ยสส ภควโต สวากสงโฆ (สุปะฏิปันโน ยัสสะ
ภะคะวะโต สวาสะกะสังโฆ) พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า
พระองค์ใด ปฏิบัติดีแล้ว

ตมมยํ ภควนุตํ สหมมํ สสงฆํ (ตัมมะยัง ภะคะวันตัง สะหัมมัง
สะสังฆัง) ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอบูชาอย่างยิ่ง ซึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้า
พระองค์นั้น พร้อมด้วยพระธรรม พร้อมด้วยพระสงฆ์

อิเมหิ สกกาเรหิ ยถารหํ อาโรปิเตหิ อภิปุชยาม (อิเมหิ
สัkkาเรหิ ยะถาระหัง อาโรปิเตหิ อะภิปุชยามะ) ด้วยเครื่อง
สักการะเหล่านี้ ที่ยกขึ้นแล้วตามสมควร

สาธุ โน ภนเต ภควา สุจิระปรินิพพุโตปิ (สาธุ โน ภันเต
ภะคะวา สุจิระปะรินิพพุโตปิ) พระผู้มีพระภาคเจ้า แม้ปรินิพพาน
นานแล้ว ขอได้ทรงกรุณาโปรดเกิด

ปัจฉิมฆานตานุกมฺปมานสา (ปัจฉิมาชนะนะตานุกัมปะมานะสา)
ขอได้มีน้ำพระทัย อนุเคราะห์แก่หมู่ชนที่เกิดมาในภายหลัง

อิเม สกกาเร ทุคคตปะณณาการภูเต ปฏิกุคคณาตุ (อิเม
สั๊กกาเร ทุคคตปะณณาการะภูเต ปะฏิกุคคัณหาตุ) ของจงทรงรับ
เครื่องสักการะทั้งหลายเหล่านี้ อันเป็นบรรณาการของคนยาก

อมหากัม ทิมมรุตตัม หิตาย สุขาย (อัมหากัง ทิมมรุตตัง หิตายะ
สุขายะ) เพื่อประโยชน์และความสุข แก่พวกข้าพเจ้าทั้งหลาย สิ้น
กาลนานเทอญ

อรหัม สมฺมาสมฺพุทฺโธ ภควา (อะระหัง สัมมาสัมพุทฺโธ ภะคะวา)
พระผู้มีพระภาคเจ้า เป็นพระอรหันต์ ดับเพลิงกิเลส เพลิงทุกข์
สิ้นเชิง ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง

พุทฺธัม ภควนฺตัม อภิวาเทมิ (พุทฺธัง ภะคะวันตัง อะภิวาเทมิ)
ข้าพเจ้าอภิวาทพระผู้มีพระภาคเจ้า ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน
(กราบ)

สวากุขาโต ภควตา ธมฺโม (สวากุขาโต ภะคะวะตา ธัมโม)
พระธรรมเป็นธรรมที่พระผู้มีพระภาคเจ้า ตรัสไว้ดีแล้ว

ธมฺมัม นมสฺสามิ (ธัมมัง นะมัสสามิ) ข้าพเจ้านมัสการพระธรรม
(กราบ)

สุปฏิปนฺโน ภควโต สาวกสงฺโฆ (สุปะฏิบันโน ภะคะวะโต สาวะ-
กะสังโฆ) พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า ปฏิบัติดีแล้ว

สงฺฆัม นมามิ (สังฆัง นะมามิ) ข้าพเจ้านอบน้อมพระสงฆ์
(กราบ)

ปุพพภาคนมการ

นำ : หนุท มยั พุทฺธสฺส ภควโต ปุพฺพภาคนมการํ กโรมะ เส
(หันทะ มะยั พุทฺธัสสะ ภะคะวะโต ปุพฺพะภาคะนะมะการัง
กะโรมะ เส)

รับ : นโม ตสฺส ภควโต (นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต) ขอนอบ
น้อมแต่พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น

อรหโต (อะระหะโต) ซึ่งเป็นผู้ไกลจากกิเลส

สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส (สัมมาสัมพุทฺธัสสะ) ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง

(๓ ครั้ง)

๑. พุทธธานุสสติ

นำ : หนุท มยั พุทฺธานุสฺสติดินยั กโรมะ เส (หันทะ มะยั
พุทฺธานุสฺสะตินะยั กะโรมะ เส)

รับ : ตั โข ปน ภควนฺตึ เอวํ กัลยาโณ กิตฺติสฺสทุโ

อพุทฺถคฺโคโต (ตั้ง โข ปะนะ ภะคะวันตัง เอวัง กัลยาโณ กิตฺติสฺสทุโ

อัพพุทฺถะคะโต) ก็กิตติศัพท์อันงามของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้น ได้
ฟังไป แล้วอย่างนี้ว่า

อิติปิ โส ภควา (อิติปิ โส ภะคะวา) เพราะเหตุอย่างนี้ ๆ พระ
ผู้มีพระภาคเจ้านั้น

อรหึ (อะระหัง) เป็นผู้ไกลจากกิเลส

สมฺมาสมฺพุทฺโธ (สัมมาสัมพุทฺโธ) เป็นผู้ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง

วิชาจรณสมปนโน (วิชาจะระณะสัมปนโน) เป็นผู้ถึงพร้อมด้วย
วิชาและจรณะ

สุคโต (สุคะโต) เป็นผู้ไปแล้วด้วยดี

โลกวิทู (โลกะวิทู) เป็นผู้รู้โลกอย่างแจ่มแจ้ง

อนุตฺตโร ปุริสทมมสารถิ (อนุตตะโร ปุริสธัมมสาระถิ) เป็น
ผู้สามารถฝึกบุรุษที่สมควรฝึกได้อย่างไม่มีใครยิ่งกว่า

สตุถา เทวมนุสฺसानํ (สัตถา เทวะมนุสฺसानัง) เป็นครูผู้สอน
ของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย

พุกุโธ (พุกุโธ) เป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานด้วยธรรม

ภควาติ (ภะคะวาติ) เป็นผู้มีความจำเริญ จำแนกธรรมสั่งสอน
สัตว์ ดังนี้

๒. พุทธาภิคีติ

นำ : หนุท มยํ พุทธาภิคีตี กโรม เส (หันทะ มะยัง
พุทฺธาภิคีติง กะโรมะ เส)

รับ : พุทฺธวารหนฺตวราทาธิคฺคณาภิยฺยุตฺโต (พุทฺธะวาระหันตะวะระ
ตาธิคฺคณาภิยฺยุตฺโต) พระพุทธเจ้าประกอบด้วยคุณ มีความประเสริฐ
แห่งอรหันตคุณเป็นต้น

สุทฺธาภิญาณกรุณาหิ สมากตตฺโต (สุทฺธาภิญาณะกะรุณาหิ
สะมากะตตฺโต) มีพระองค์อันประกอบด้วยพระญาณ และพระกรุณา
อันบริสุทฺธิ

โพเชติ โย สุชนตํ กมลวํ สุโร (โพเชติ โย สุชนะนตัง กะมะลังวะ สุโร)
พระองค์ใด ทรงกระทำชนที่ดีให้เบิกบาน ดุจอาทิตย์ทำบัวให้บาน
วนทามหํ ตมรณํ สิริสา ชินเนทํ (วันทามะหัง ตะมะระณัง
สิระสา ชินเนทัง) ข้าพเจ้าไหว้พระชินสีห์ ผู้ไม่มีกิเลส พระองค์
นั้น ด้วยเศียรเกล้า

พุทฺโธ โย สพุทฺปาณินํ สรณํ เขมมุตตมํ (พุทฺโธ โย สัพพะ-
ปาณินัง สะระณัง เขมะมุตตะมัง) พระพุทธเจ้าพระองค์ใด เป็น
สรณะอันเกษมสูงสุดของสัตว์ทั้งหลาย

ปจฺมานุสฺสติฏฺฐาณํ วนทามิ ตํ สิริเนทํ (ปะจฺมานุสฺสตะติฏฺฐาณัง
วันทามิ ตัง สิริเนทัง) ข้าพเจ้าไหว้พระพุทธเจ้าพระองค์นั้น
อันเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกองค์ที่หนึ่ง ด้วยเศียรเกล้า

พุทฺธสฺสทาหฺสมิ ทาโสว (ทาสิว)* พุทฺโธ เม สามิกิสฺโส (พุทฺธส-
สาหฺสมิ ทาโสวะ (ทาสีวะ) พุทฺโธ เม สามิกิสสะโร) ข้าพเจ้า
เป็นทาสของพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าเป็นนาย มีอิสระเหนือ
ข้าพเจ้า

พุทฺโธ ทุกฺขสฺส ฆาตา จ วิธาตา จ หิตฺตสฺส เม (พุทฺโธ
ทุกฺขัสสะ ฆาตา จะ วิธาตา จะ หิตฺตัสสะ เม) พระพุทธเจ้าเป็น
เครื่องกำจัดทุกข์ และทรงไว้ซึ่งประโยชน์แก่ข้าพเจ้า

พุทฺธสฺสทาหํ นียยาเทมิ สรีรณชีวิตญฺจิทํ (พุทฺธัสสาหัง นียยาเทมิ
สระวีรณชีวิตญฺจิทัง) ข้าพเจ้ามอบกายถวายชีวิตนี้ แต่พระพุทธเจ้า

วนทฺนโตหํ (วนทฺนตีหํ)* จริสฺสามิ พุทฺธสฺสเสว สุโพธิตํ
(วันทันโตหัง (วันทันตีหัง)* จะริสสามิ พุทฺธัสเสวะ สุโพธิตัง)
ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่จักประพุดติดตาม ซึ่งความตรัสรู้ดีของพระพุทธเจ้า

* คำในวงเล็บสำหรับผู้หญิงว่า

นฤติ เม สรณํ อนุญํ (หยุด ๑ วินาที) พุทฺโธ เม สรณํ วรํ (นัตถิ
เม สระระนัง อัญญัง พุทฺโธ เม สระระนัง วะรัง) สรณะอื่นของ
ข้าพเจ้าไม่มี พระพุทธเจ้าเป็นสรณะอันประเสริฐของข้าพเจ้า

เอเตน สจฺจวชฺเชน วทฺธเมยฺยํ สตฺถุ สาสเน (เอเตนะ สัจจะวัช-
เชนะ วทฺธเมยฺยํ สตฺถุ สาสเน) ด้วยการกล่าวคำสัจนี้ ข้าพเจ้า
พึงเจริญในพระศาสนาของพระศาสดา

พุทฺธํ เม วนฺทมาเนน (วนฺทมานาย)* ยํ ปุณฺณํ ปสฺสุตํ อิท
(พุทฺธัง เม วันฺทมาเนนะ (วันฺทมานายะ)* ยัง ปุณฺณัง ปะสุตัง
อิธะ) ข้าพเจ้าผู้ให้ว้อยซึ่งพระพุทธเจ้า ได้ชวนชวายนบุญใด ใน
บัดนี้

สพฺเพปิ อนุตฺตรายา เม (หยุด ๑ วินาที) มาเหสุํ ตสฺส เตชสา
(สัพฺเพปิ อันตฺตรายา เม มาเหสุงฺ ตัสสะ เตชสะ) อันตฺตรายทัง
ปวง อย่าได้มีแก่ข้าพเจ้า ด้วยเดชแห่งบุญนั้น
(หมอบกราบ)

กาเยน วาจา ย ว เจตสา วา* (กาเยนะ วาจาเย วะ เจตสะ
วา) ด้วยกายก็ดี ด้วยวาจาก็ดี ด้วยใจก็ดี

*บทขอให้งดโทษนี้ มิได้เป็นการขอล้างบาป เป็นเพียงการเปิดเผยตัวเอง; และคำว่า
โทษในที่นี้ มิได้หมายถึงกรรม; หมายถึงโทษเพียงเล็กน้อยซึ่งเป็น "ส่วนตัว"
ระหว่างกันที่พึงอโหสิกันได้ การขอขมาชนิดนี้ สำเร็จผลได้ในเมื่อผู้ขอตั้งใจ
ทำจริงๆ และเป็นเพียงศีลธรรม หรือสิ่งที่ควรประพฤติ

พทุธ กุภมม ปกต มยา ย (พทุธ กุภมมมิง ปะกะตัง มะยา ยิง)
กรรมนำตเตียนอันใด ที่ข้าพเจ้ากระทำแล้ว ในพระพทุธเจ้า
พทุธ ปฏิกคณหตุ อัจจนต (พทุธ ปะฏิกคณหตุ อัจจะยันตัง)
ขอพระพทุธเจ้า จงงดซึ่งโทษล่วงเกินอันนั้น

กาลนุเตร สัวริตุ ว พทุธ (กาลันตะเร สังวะริตุง วะ พทุธ)
เพื่อการสำรวมระวัง ในพระพทุธเจ้า ในกาลต่อไป
(นั่งคุกเข่า)

๓. ธัมมานุสสติ

นำ : นนท มย ธมมานุสสตินย กโรม เส (นันทะ มะยง
ธัมมานุสสะตินิกะยัง กะโรมะ เส)

รับ : สุวากขาโต ภควตา ธมโม (สุวากขาโต ภะคะวะตา
ธัมโม) พระธรรมเป็นสิ่งที่พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสไว้ดีแล้ว

สนทิจุโก (สันทิจุโก) เป็นสิ่งที่ผู้ศึกษาและปฏิบัติ พึงเห็นได้
ด้วยตนเอง

อกาลโก (อะกาลโก) เป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้ และให้ผลได้ ไม่จำกัดกาล

เอหิปัสสิโก (เอหิปัสสิโก) เป็นสิ่งที่ควรกล่าวแก่ผู้อื่นว่า ท่านจงมา
ดูเถิด

โอปนยโก (โอปะนะยโก) เป็นสิ่งที่ควรน้อมเข้ามาใส่ตัว

ปัจจตต เวทิตัพโพ วิญญูหิติ (ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิติ)
เป็นสิ่งที่ผู้รู้ ก็รู้ได้เฉพาะตน ดังนี้

๔. รัมมาภิศิตี

นำ : หนท มย รัมมาภิศิตี กโรม เส (หันทะ มะยัง
รัมมาภิศิติง กะโรมะ เส)

รับ : สุวากุขาทตาทิกุณโยควเสน เสโย (สัวากุขาทตาทิกุณ-
โยคะวะเสนะ เสโย) พระธรรม เป็นสิ่งที่ประเสริฐเพราะประกอบ
ด้วยคุณ คือความที่พระผู้มีพระภาคเจ้า ตรัสไว้ดีแล้ว เป็นต้น

โย มคคปากปரியตติวิโมกขเกโท (โย มัคคะปากะปะริยตติวิโมก-
ขะเกโท) เป็นธรรมอันจำแนก เป็นมรรค ผล ปรียัติ และนิพพาน

ธมฺโม กุโลกปตนา ตทธาริธารี (ธมฺโม กุโลกะปะตะนา ตะทะ-
ธาริธารี) เป็นธรรมทรงไว้ซึ่งผู้ทรงธรรม จากการตกไปสู่โลกที่ชั่ว

วันทามหิ ตมหาริ วรธมฺเมตฺติ (วันทามะหัง ตะมะหะรัง วัระ-
ธัมมะเมตฺติ) ข้าพเจ้าไหว้พระธรรมอันประเสริฐนั้น อันเป็นเครื่อง
ขจัดเสียซึ่งความมืด

ธมฺโม โย สหุพปาณี สรณิ เขมมุตตมํ (ธมฺโม โย สัพพะ-
ปาณีนัง สะระณัง เขมะมุตตะมัง) พระธรรมใด เป็นสรณะอัน
เกษมสูงสุด ของสัตว์ทั้งหลาย

ทุติยานุสสติฏฺฐานํ วันทามิ ตํ สิเรนํ (ทุติยานุสสะติฏฺฐานัง
วันทามิ ตัง สิเรนะหัง) ข้าพเจ้าไหว้พระธรรมนั้น อันเป็นที่ตั้ง
แห่งความระลึกองค์ที่สอง ด้วยเศียรเกล้า

ธมฺมสฺสาหสมฺมิ ทาโสว (ทาสีว)* ธมฺโม เม สามิกิสฺโส
(ธมฺมัสสาหสมฺมิ ทาโสวะ (ทาสีวะ)* ธมฺโม เม สามิกิสสะโร)

ข้าพเจ้าเป็นทาสของพระธรรม พระธรรมเป็นนาย มีอิสระเหนือข้าพเจ้า
ธมฺโม ทุกขสฺส ฆาตา จ วิธาดา จ หิตฺสส เม (ธมฺโม ทุกขสฺส
ฆาตา จะ วิธาดา จะ หิตฺสส เม) พระธรรมเป็นเครื่อง
กำจัดทุกข์ และทรงไว้ซึ่งประโยชน์แก่ข้าพเจ้า

ธมฺมสฺสหา นิยฺยาเทมิ สรีรณชีวิตญฺจิทํ (ธมฺมสฺสหา นิยฺยาเทมิ
สรีรณชีวิตญฺจิทํ) ข้าพเจ้ามอบกายถวายชีวิตนี้ แต่พระธรรม

วณฺทนฺโตหํ (วณฺทนฺตีหํ)* จริตฺสสามิ ธมฺมสฺสเสว สุธมฺมตํ
(วันทันทโหหัง (วันทันทตีหัง) จะริตฺสสามิ ธมฺมสฺสเสว สุธมฺมตํ)
ข้าพเจ้าผู้ให้ว้อยูกักประพฤติดีตาม ซึ่งความเป็นธรรมดี ของพระธรรม

นตฺถิ เม สรณํ อนุถํ (หยุด ๑ วินาที) ธมฺโม เม สรณํ วรํ (นตฺถิ เม
สระณัง อนุถุญฺง (หยุด ๑ วินาที) ธมฺโม เม สระณัง วะรัง)
สรณะอื่นของข้าพเจ้าไม่มี พระธรรมเป็นสรณะอันประเสริฐของ
ข้าพเจ้า

เอเตน สจฺจวชฺเชน วทฺธเมยฺยํ สตฺถุ สาสเน (เอเตนะ สัจจะวช-
เชนะ วทฺธเมยฺยํ สัตฺถุ สาสะเน) ด้วยการกล่าวคำสัตย์นี้ ข้าพเจ้า
พึงเจริญในพระศาสนาของพระศาสดา

ธมฺมํ เม วณฺทมาเนน (วณฺทมานาย)* ยํ ปุณฺณํ ปสฺสุตํ อิธ
(ธมฺมํ เม วันทมาเนนะ (วันทมานายะ)* ยํ ปุณฺณํ ปะสุตํ
อิธะ) ข้าพเจ้าผู้ให้ว้อยูกซึ่งพระธรรม ได้ชวนชวายนบุญใด ในบัดนี้

สพฺเพปิ อนฺตรายา เม (หยุด ๑ วินาที) มาहेสุํ ตสฺส เตชสา
(สัพเพปิ อันตรายา เม มาहेสุง ตสสะ เตชสา) อันตรายา
ทั้งปวง อย่าได้มีแก่ข้าพเจ้า ด้วยเดชแห่งบุญนั้น

(หมอบกราบ)

กาเยน วาจา ย ว เจตสา วา (กาเยนะ วาจาเย วะ เจตเสสา วา)
ด้วยกายก็ดี ด้วยวาจาก็ดี ด้วยใจก็ดี

ธมฺเม กุภมฺมํ ปกตํ มया ยํ (ธมฺเม กุภมฺมํ ปะกะตัง มะยา ยัง)
กรรมน่าติเตียนอันใด ที่ข้าพเจ้ากระทำแล้ว ในพระธรรม

ธมฺโม ปฏิกุคฺคณฺหตุ อจฺจนฺตํ (ธมฺโม ปะฏิกุคฺคณฺหะตุ อัจจะยันตัง)
ขอพระธรรม จงงดซึ่งโทษล่วงเกินอันนั้น

กาลนฺตเร สํวริตุํ ว ธมฺเม (กาลันตฺตเร สังวริตุง วะ ธมฺเม)
เพื่อการสำรวมระวัง ในพระธรรม ในกาลต่อไป

(นั่งคุกเข่า)

๕. สังฆานุสสติ

นำ : นนฺท มยํ สังฆานุสสติณฺยํ กโรมฺ เส (นันทะ มะยัง
สังฆานุสสติณะยัง กะโรมะ เส)

รับ : สุปฏิปนฺโน ภควโต สวากสงฺโฆ (สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต
สวอะกะสังโฆ) สงฆ์สวากของพระผู้มีพระภาคเจ้าหมู่ใด ปฏิบัติดี
แล้ว

อุชุปฏิปนฺโน ภควโต สวากสงฺโฆ (อุชุปะฏิปันโน ภะคะวะโต
สวอะกะสังโฆ) สงฆ์สวากของพระผู้มีพระภาคเจ้าหมู่ใด ปฏิบัติตรง
แล้ว

ณายปฏิปนฺโน ภควโต สวากสงฺโฆ (ญาเยปะฏิปันโน ภะคะวะโต
สวอะกะสังโฆ) สงฆ์สวากของพระผู้มีพระภาคเจ้าหมู่ใด ปฏิบัติเพื่อ
รู้ธรรมเป็นเครื่องออกจากทุกข์แล้ว

สามจีปิภูปนุโน ภควโต สวากสงโฆ (สามจีปิภูปนุโน ภาวะวะโต
สวาระกะสังโฆ) สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าหมู่โต ปฏิบัติ
สมควรแล้ว

ยทิท (ยะทิทัง) ได้แก่บุคคลเหล่านี้ คือ

จตุตตาริ ปุริสยุดานิ อฏฺฐ ปุริสปุคฺคฺลา (จัตตาริ ปุริสยะยุดานิ
อฏฺฐะ ปุริสยะปุคคะลา) คู่แห่งบุรุษ ๔ คู่ นับเรียงตัวบุรุษ ได้ ๘
บุรุษ

เอส ภควโต สวากสงโฆ (เอสะ ภาวะวะโต สวาระกะสังโฆ)
นั่นแหละ สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า

อาหุเนยโย (อาหุเนยโย) เป็นสงฆ์ควรแก่สักการะที่เขานำมาบูชา

ปาหุเนยโย (ปาหุเนยโย) เป็นสงฆ์ควรแก่สักการะที่เขาจัดไว้
ต้อนรับ

ทกฺขิณฺเวยโย (ทักขิณเวยโย) เป็นผู้ควรรับทักษิณาทาน

อณฺชฺลิกฺรณฺเวยโย (อัญชลิกะระณเวยโย) เป็นผู้ที่บุคคลทั่วไปควรทำอัญชลี

อนฺนตฺตํ ปุณฺณกฺเขตฺตํ โลกสฺสชาติ (อนนตตะรัง ปุณฺณกฺเขตตัง
โลกัสสชาติ) เป็นเนื้อนาบุญของโลก ไม่มีนาบุญอื่นยิ่งกว่า ดังนี้

๖. สังฆาภิกษิตี

นำ : หนฺท มยฺ สงฺฆาภิกษิตี กโรมฺ เส (หนฺทะ มะยฺยัง
สังฆาภิกษิติง กะโรมะ เส)

รับ : สททรมมโฆ สุปฏิปัตติคณาทียุตโต (สัทธัมมะโฆ สุปะฏิ-
ปัตติคณาทียุตโต) พระสงฆ์ที่เกิดโดยพระสังฆกรรม ประกอบด้วยคุณ
มีความปฏิบัติดี เป็นต้น

โยฎฐพพิโธ อริยบุคคลสงฆเสฎฐโจ (โยฎฐัพพิโธ อะริยะบุคคละ-
สังฆะเสฎฐโจ) เป็นหมู่แห่งพระอริยบุคคลอันประเสริฐ แปรจำพวก

สี่ลาทธิมมปวารายกายจิตโต (สี่ลาทธิมมะปะวะระรายะกายะจิตโต)
มีกายและจิต อันอาศัยธรรมมีศีลเป็นต้น อันบวร

วณฺทามหํ ทมริยาน คณํ สุตฺตฺหํ (วันทามะหัง ตะมะริยานะ
คณัง สุตฺตฺหัง) ข้าพเจ้าไหว้หมู่แห่งพระอริยเจ้าเหล่านั้น อัน
บริสุทธ์ด้วยดี

สงฺโฆ โย สพฺพปาณีนํ สรณํ เขมมุตฺตมํ (สังโฆ โย สัพพะ-
ปาณีนัง สระณะงํ เขมะมุตตะมัง) พระสงฆ์หมู่ใด เป็นสรณะอัน
เกษมสูงสุด ของสัตว์ทั้งหลาย

ตติยานุสฺสติฎฺฐานํ วณฺทามิ ตํ สิเรนํ (ตะติยานุสสะติฎฐานัง
วันทามิ ตัง สิเรนะงัง) ข้าพเจ้าไหว้พระสงฆ์หมู่นั้น อันเป็นที่
ตั้งแห่งความระลึกองค์ที่สาม ด้วยเศียรเกล้า

สงฺฆสฺสหาสมฺมิ ทาโสว (ทาสิว)* สงฺโฆ เม สามิกิสฺโสโร
(สังฆัสสะหัสมี ทาโสวะ (ทาสีวะ)* สังโฆ เม สามิกิสสะโร)
ข้าพเจ้าเป็นทาสของพระสงฆ์ พระสงฆ์เป็นนาย มีอิสระเหนือข้าพเจ้า

สงฺโฆ ทุกฺขสฺส ฆาตา จ วิธาตา จ หิตฺสฺส เม (สังโฆ ทุกข์สสะ
ฆาตา จะ วิธาตา จะ หิตฺสสะ เม) พระสงฆ์เป็นเครื่องกำจัดทุกข์
และทรงไว้ซึ่งประโยชน์แก่ข้าพเจ้า

สงฆสสุทธานิ นียยาเทมิ สรีรณชชีวิตัญจิทัง (สังฆัสสสาหัง นียยาเทมิ
สรีรณชชีวิตัญจิทัง) ข้าพเจ้ามอบกายถวายชีวิตนี้ แต่พระสงฆ์

วณฺหนโตนํ (วณฺหนตฺตีหํ)* จริสสามิ สงฆสฺสอปฺปฏิปนฺนตํ
(วันทันทโตนัง วันทันทตีหัง)* จะริสสามิ สังฆัสสอปฺปฏิปนฺนตัง)
ข้าพเจ้าผู้ให้ไว้อยู่จักประพฤติตาม ซึ่งความปฏิบัติดีของพระสงฆ์

นตฺถิ เม สรณํ อญฺณํ (หยต ๑ วินาที) สงฺโฆ เม สรณํ วรํ
(นัตถิ เม สระระณัง อัญญัง สังโฆ เม สระระณัง วะรัง)
สรณะอื่นของข้าพเจ้าไม่มี พระสงฆ์เป็นสรณะ อันประเสริฐของ
ข้าพเจ้า

เอเตน สจฺจวชฺเชน วทฺธเมยฺยํ สตฺถุ สาสเน (เอเตนะ สัจจะวชฺ-
เชนะ วทฺธเมยฺยัง สตฺถุ สาสเน) ด้วยการกล่าวคำสัจนี้ ข้าพเจ้า
พึงเจริญในพระศาสนาของพระศาสดา

สงฺฆํ เม วณฺทมาเนน (วณฺทมานาย)* ยํ ปุญฺณํ ปสฺสํ อิทํ
(สังฆัง เม วันทมาเนนะ (วันทมานายะ)* ยัง ปุญญัง ปะสุตัง
อิทชะ) ข้าพเจ้าผู้ให้ไว้ซึ่งพระสงฆ์ ได้ชวนชวายนุญใด ในบัดนี้

สพฺเพปิ อนฺตรายา เม (หยต ๑ วินาที) มาเหสุํ ตสฺส เตชสา
(สัพเพปิ อันตรายา เม มาเหสุง ตัสสะ เตชสะ) อันตรายา
ทั้งปวง อย่าได้มีแก่ข้าพเจ้า ด้วยเดชแห่งบุญนั้น

(หมอบกราบ)

กาเยน วาจา ย ว เจตสา วา (กาเยนะ วาจาเย วะ เจตสะ
วา) ด้วยกายก็ดี ด้วยวาจาก็ดี ด้วยใจก็ดี

สงเข กุภมมํ ปกตํ มยา ยํ (สังเข กุภมมํ ปะกะตัง มะยา
ยํ) กรรมหน้าดีเตียนอันใด ที่ข้าพเจ้ากระทำแล้ว ในพระสงฆ์

สงโฆ ปฏิคคณหตุ อจจนตุ (สังโฆ ปฏิคคณหตุ อัจจะยันตัง)
ขอพระสงฆ์ จงงดซึ่งโทษล่วงเกินอันนั้น

กาลนตุเร สํวริตุํ ว สงเข (กาลันตะเร สังวะริตุง วะ สังเข)
เพื่อการสำรวมระวัง ในพระสงฆ์ ในกาลต่อไป

(จบคำทำวัตรเย็น)

อภินนํพจเวกขณปาฐะ

นำ : นนท มยํ อภินนํพจเวกขณปาฐํ ภณาม เส

รับ : ชรธมฺโมมหิ เรามึความแก่เป็นธรรมา

ขริ อนตึโต (อนตึตา)* เรามึล่วงพันความแก่ไปได้

พยาริธมฺโมมหิ เรามึความเจ็บไข้เป็นธรรมา

พยาริ อนตึโต (อนตึตา)* เรามึล่วงพันความเจ็บไข้ไปได้

มรณธมฺโมมฺหิ เรามีความตายเป็นธรรมดา

มรณํ อนตฺตํ (อนตฺตา)* เราไม่ล่วงพ้นความตายไปได้

สพฺเพหิ เม ปิเยหิ มนาเปหิ นานาภาโว วินาภาโว เรามี
ความเป็นต่างๆ คือ เราจะต้องพลัดพรากจากของรัก ของชอบ
ใจทั้งสิ้น

กมฺมสฺสโกมฺหิ เรามีกรรมเป็นของของตน

กมฺมทายาโท (กมฺมทายาทา)* เราจะต้องรับผลของกรรม

กมฺมโยนิ เรามีกรรมนำมาเกิด

กมฺมพหฺนุ เรามีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์พวกพ้อง

กมฺมปฏิสฺสโร (กมฺมปฏิสฺสรณา)* เรามีกรรมเป็นที่พึ่งที่อาศัย

ยํ กมฺมํ กวิสฺสามิ เรากระทำกรรมอันใดไว้

กฺลฺยาณํ वा ปาปํ वा เป็นบุญ หรือเป็นบาป

ตสฺส ทายาโท (ทายาทา)* กวิสฺสามิ เราจะต้องรับผลของกรรมนั้น

อภิกฺขุํ ปจฺจเวกฺขิตพฺพํ พึงพิจารณาเห็นเนื่องๆ ดังนี้

นำ : **อโย กายโย**

รับ : **อันว่าร่างกายของเรา**

อจิริ วต ไม่นานหนอ

อเปตวิณญาณ มีวิณญาณไปปราศแล้ว

จุกุโตะ เป็นของสุณฺเบล่า

อธิเสสฺสติ จักกอนทັบ

ปจวี ซึ่งแผ่นดิน

นิตฺถํวํ กलिํคฺคํ เปรียบประดุจดังว่าท่อนฟันอันผุไม่มีประโยชน์
เป็นแท้

นำ : สงฺขารวรา (สังขารวรา)

รับ : อันว่าสังขารและธรรมทั้งหลาย

อนิจฺจา วต ไม่เที่ยงหนอ

อุปฺปาทวยฺชฺสมิโน บังเกิดขึ้นแล้วก็ย่อมเสื่อมไป

อุปฺปชฺชิตฺวา นิรุชฺฌนฺติ บังเกิดขึ้นแล้วก็ย่อมดับไป

เตสํ วุปลโมสฺสฺโซ พระนิพพานเป็นที่ดับเพลิงกิเลสและกองทุกข์
เป็นบรมสุขอันใหญ่ยิ่ง

นำ : สพฺเพ สตุตา

รับ : สัตว์ทั้งหลายทั้งปวง

มรณฺติ จ มรฺสุ จ มริสฺสเร ตายอยู่ด้วย ตายแล้วด้วย จักตายด้วย

ตเถวาทิ มริสฺสามิ เราก็จักตายอย่างนั้นเหมือนกัน

นตฺถิ เม เอตฺถ สํสโย ความสงสัยในเรื่องตายนี้ไม่มีแก่เรา

กรวดน้ำตอนเย็น

อุทิศสวัสดิมงคลานคาถา

นำ : หนุท มย์ อุทิศสวัสดิมงคลานคาถาโย ภณาม เส

บทที่ ๑

อิมิณา ปุณณกมฺเมน	ด้วยบุญนี้อุทิศให้
อุปัชฌายา คุณฺตตรา	อุปัชฌาย์ผู้เลิศคุณ
อาจารย์ปการา จ	แลอาจารย์ผู้เกื้อหนุน
มาตา ปิตา จ ฆาตกา	ทั้งพ่อแม่แลปวงญาติ
สุริโย จนฺทิมมา ราชา	สุริย์จันทร์แลราชา
คุณวन्दตา นราปิ จ	ผู้ทรงคุณหรือสูงชาติ
พฺรหมมารา จ อินฺทา จ	พรมมารและอินทราช
โลกपालา จ เทวตา	ทั้งทวยเทพและโลกบาล
ยโม มิตฺตา มนุสฺสา จ	ยมราชมนุษย์มิตร
มชฺฌตฺตา เวริกาปิ จ	ผู้เป็นกลางผู้จงผลาญ
สพฺเพ สตฺตา สุขี โหนฺตุ	ขอให้เป็นสุขสานต์ทุกถ้วนหน้า
	อย่าทุกข์ทน
ปุณฺณานิ ปกตานิ เม	บุญผ่องที่ข้าทำจงช่วยอำนาจ
	ศุภผล
สุขี จ ติวริ เทนฺตุ	ให้สุขสามอย่างสัน
ชิปปิ ปาเปถ โว มตฺ	ให้ลู่ถึงนิพพานพลัน

บทที่ ๒

เย เกจิ ชุทฺทกา ปาณา
มหนฺตาปิ มยา หตา
เย จาเนเก ปมาเทน
กายวาจามเนหเว
ปฺญณฺ์ เม อนฺโฆทนต์
คณฺฺหนฺตฺ ฝลฺมฺตฺตมฺ
เวรา โน เจ ปมฺญจฺนฺตฺ
สพฺพทิสฺ ฆมนฺตฺ เม

สัตว์เล็กทั้งหลายใด
ทั้งสัตว์ใหญ่เราทำหัน
มิใช่บ่อยเพราะผลอผลัน
ทางกายวาจาจิต
จงอนุโมทนากุศล
ถือเอาผลอันออกกฤษฎี
ถ้ามีเวรจงเปลื้องปลิด
อดโทษเข้าอย่าผูกไว้

บทที่ ๓

ยงฺกิลฺลจิ กุสลํ กมฺมํ
กตฺตพฺพํ กิริยํ มม
กาเยน วาจาเมสนา
ติทเส สฺสคตํ กตํ
เย สตฺตา สณฺณนิโน อตฺถิ
เย จ สตฺตา อสณฺณนิโน
กตํ ปุณฺณผลํ มยฺหํ
สพฺเพ ภาคี ภวณฺตฺ เต
เย ตํ กตํ สุวิทิตํ
ทินฺนํ ปุณฺณผลํ มยา
เย จ ตตฺถ น ฆานนฺติ
เทวา คณฺฺตฺวา นิเวทฺยํ
สพฺเพ โลกมฺหิ เย สตฺตา
ชีวนฺตอาหารเหตุกา
มนฺุณฺณํ โภชนํ สพฺเพ
ลภณฺตฺ มม เจตสา

กุศลกรรมอย่างใดหนึ่ง
เป็นกิจซึ่งควรฝึกใฝ่
ด้วยกายวาจาใจ
เราทำแล้วเพื่อไปสวรรค์
สัตว์ใดมีสัญญา
หรือหาไม่เป็นอสังขญ์
ผลบุญข้าทำนั้น
ทุกทุกสัตว์จึงมีส่วน
สัตว์ใดรู้ก็เป็นอัน
ว่าข้าให้แล้วตามควร
สัตว์ใดมิรู้ถ้วน
ขอเทพเจ้าจงเล่าชาน
ปวงสัตว์ในโลกี๋ย
มีชีวิตด้วยอาหาร
จงได้โภชนสำราญ
ตามเจตนาเข้าอาณัติ

เมตตาทัพพีฬวฬวฬว

นโม่ ตสฺส ภควโตะ อรหโตะ สมนาสสมุพฺพทฺสส (๓ ครั้ง)
เอวมฺเม สฺตํ เอกํ สมยํ ภควา สวาทุถึยํ ฬวฬว
เชตวเน อนาถปฬุทฬกสฺส อาราเม ตตฺร โข ภควา ภึฏฺฐ
อามนุเตสึ ภึฏฺฐวโตะ ภนุเตเต เต ภึฏฺฐ ภควโตะ ปจฺจสฺสสฺ
ภควา เอตทวโจ เมตฺตตาย ภึฏฺฐเว เจโตะฬวฬวฬว อาเสวึตาย
ภาวึตาย พฬุฬกตาย ยานึกตาย วตฺถกตาย อนุฏฺฐึตาย
ปรัจึตาย สฺสมารทฺธาย เอกาทสานึสฺสา ปาฏึกฺงฺขา กตเม
เอกาทส

- (๑) สฺขํ สฺปติ
- (๒) สฺขํ ปฏึพฺพชฺชติ
- (๓) น ปาปกํ สฺปินํ ปสฺสติ
- (๔) มนุสฺसानํ ปึโย โหติ
- (๕) อมนุสฺसानํ ปึโย โหติ
- (๖) เทวตา รกฺขนติ
- (๗) นาสฺส อคฺคึ วา วึสํ วา สตถํ วา กมติ
- (๘) ตฺวณฺณํ จิตฺตํ สมารึยติ
- (๙) มุขวณฺณเอน วึปฺปสึทติ
- (๑๐) อสมมุพฺุโห กาลํ กโรติ
- (๑๑) อุตฺตริ อปฺปฏึฬวฬวฬวโตะ พุรฬมโลกฺุปโตะ โหติ

เมตฺตตาย ภึฏฺฐเว เจโตะฬวฬวฬว อาเสวึตาย ภาวึตาย
พฬุฬกตาย ยานึกตาย วตฺถกตาย อนุฏฺฐึตาย ปรัจึตาย
สฺสมารทฺธาย อึเม เอกาทสานึสฺสา ปาฏึกฺงฺขา

คำแปลเมตตาทพรหมวิหารภาวนา

ขอความนอบน้อม จงมีแต่พระผู้มีพระภาค
อรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์นั้น (๓ ครั้ง)

ข้าพเจ้าได้สดับมาอย่างนี้ว่า ในสมัยหนึ่งพระผู้มีพระภาคประทับ
อยู่ ณ พระเชตวันมหาวิหาร ซึ่งเป็นอารามของท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐี
ใกล้เมืองสาวัตถี ณ โอกาสนั้นแล พระผู้มีพระภาคตรัสเรียกภิกษุ
ทั้งหลายว่า ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ภิกษุทั้งหลายเหล่านั้น ได้ตอบรับ
พระผู้มีพระภาคว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ พระผู้มีพระภาคได้ประทาน
พระดำรัสว่า ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ผู้เจริญเมตตาทภาวนาเป็นประจำ ย่อม
หวังได้แน่นอน ซึ่งอานิสงส์ ๑๑ ประการ ของเมตตาทภาวนาที่ตนเสพ
จนคุ้นแล้ว ทำให้เกิดขึ้นแล้ว ทำให้มากแล้ว ทำให้ชำนาญแล้ว ทำให้
ตั้งไว้ดีแล้ว ปฏิบัติดีแล้ว สังสมไว้ดีแล้ว ปรารถดีแล้ว อานิสงส์ ๑๑
ประการ เป็นไฉน

อานิสงส์ของเมตตาทภาวนา ๑๑ ประการ คือ

- (๑) หลับเป็นสุข
- (๒) ตื่นเป็นสุข
- (๓) ไม่ฝันร้าย
- (๔) เป็นที่รักของมนุษย์ทั้งหลาย
- (๕) เป็นที่รักของอมมนุษย์ทั้งหลาย
- (๖) เหล่าเทวดาย่อมรักษา
- (๗) ไฟ พิษ หรือคัสตรา ไม่กล้ากราย
- (๘) จิตเป็นสมาธิเร็ว
- (๙) ผิวหน้าผ่องใส
- (๑๐) ไม่หลงตาย
- (๑๑) หากยังไม่บรรลุนิพพานเบื้องสูงก็จะบังเกิดในพรหมโลก

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ผู้เจริญเมตตาทภาวนาเป็นประจำ ย่อมหวัง
ได้แน่นอน ซึ่งอานิสงส์ ๑๑ ประการ ของเมตตาทภาวนาที่ตนเสพ
จนคุ้นแล้ว ทำให้เกิดขึ้นแล้ว ทำให้มากแล้ว ทำให้ชำนาญแล้ว ทำให้ตั้ง
ไว้ดีแล้ว ปฏิบัติดีแล้ว สังสมไว้ดีแล้ว ปรารถดีแล้ว

อดฤถิ อโนธิโส ผรณา เมตุดตาเจโตวิมุดติ

อดฤถิ โอิธิโส ผรณา เมตุดตาเจโตวิมุดติ

อดฤถิ ทิสสา ผรณา เมตุดตาเจโตวิมุดติ

กตฺตีหากาเรหิ อโนธิโส ผรณา เมตุดตาเจโตวิมุดติ

กตฺตีหากาเรหิ โอิธิโส ผรณา เมตุดตาเจโตวิมุดติ

กตฺตีหากาเรหิ ทิสสา ผรณา เมตุดตาเจโตวิมุดติ

ปญฺจหากาเรหิ อโนธิโส ผรณา เมตุดตาเจโตวิมุดติ

สตุตฺตหากาเรหิ โอิธิโส ผรณา เมตุดตาเจโตวิมุดติ

ทสฺสหากาเรหิ ทิสสา ผรณา เมตุดตาเจโตวิมุดติ

กตฺตเมหิ ปญฺจหากาเรหิ อโนธิโส ผรณา เมตุดตาเจโตวิมุดติ

(๑) สฬฺพเพ สตุตฺตา อเวรธา อฬฺพยาปชฺชมา อนินฺนมา สุขี
อดฺตทานํ ปฺริหรนฺตุ

(๒) สฬฺพเพ ปาณา อเวรธา อฬฺพยาปชฺชมา อนินฺนมา สุขี
อดฺตทานํ ปฺริหรนฺตุ

(๓) สฬฺพเพ ภูตธา อเวรธา อฬฺพยาปชฺชมา อนินฺนมา สุขี
อดฺตทานํ ปฺริหรนฺตุ

(๔) สฬฺพเพ ปุคฺคลา อเวรธา อฬฺพยาปชฺชมา อนินฺนมา สุขี
อดฺตทานํ ปฺริหรนฺตุ

(๕) สฬฺพเพ อตุตฺตภาวปฺริยาปนฺนา อเวรธา อฬฺพยาปชฺชมา
อนินฺนมา สุขี อดฺตทานํ ปฺริหรนฺตุ

อิมฺเห ปญฺจหากาเรหิ อโนธิโส ผรณา เมตุดตาเจโตวิมุดติ

เมตตาเจโตวิมุตติ ที่แผ่ไปไม่เจาะจงมีอยู่
เมตตาเจโตวิมุตติ ที่แผ่ไปเจาะจงมีอยู่
เมตตาเจโตวิมุตติที่แผ่ไปในทิศมีอยู่

เมตตาเจโตวิมุตติที่แผ่ไปโดยไม่เจาะจงมีกี่อย่าง
เมตตาเจโตวิมุตติที่แผ่ไปเจาะจงมีกี่อย่าง
เมตตาเจโตวิมุตติที่แผ่ไปในทิศมีกี่อย่าง

เมตตาเจโตวิมุตติที่แผ่ไปไม่เจาะจงมี ๕ อย่าง
เมตตาเจโตวิมุตติที่แผ่ไปเจาะจงมี ๗ อย่าง
เมตตาเจโตวิมุตติที่แผ่ไปในทิศมี ๑๐ อย่าง

เมตตาเจโตวิมุตติที่แผ่ไปไม่เจาะจง ๕ อย่าง มีอะไรบ้าง
เมตตาเจโตวิมุตติที่แผ่ไปไม่เจาะจง ๕ อย่าง คือ

- (๑) ขอสัตว์ทั้งหลายทั้งปวง จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน จงอย่าเบียดเบียนกัน จงอย่ามีทุกข์ จงมีสุข ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด
- (๒) ขอป่าณะทั้งหลายทั้งปวง จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน จงอย่าเบียดเบียนกัน จงอย่ามีทุกข์ จงมีสุข ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด
- (๓) ขอภูตทั้งหลายทั้งปวง จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน จงอย่าเบียดเบียนกัน จงอย่ามีทุกข์ จงมีสุข ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด
- (๔) ขอบุคคลทั้งหลายทั้งปวง จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน จงอย่าเบียดเบียนกัน จงอย่ามีทุกข์ จงมีสุข ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด
- (๕) ขอผู้มีอึดอัดภาพทั้งหลายทั้งปวง จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน จงอย่าเบียดเบียนกัน จงอย่ามีทุกข์ จงมีสุข ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

การแผ่ไปไม่เจาะจงโดยอาการ ๕ อย่างเหล่านี้ เป็นเมตตาเจโตวิมุตติ

กตเมหิ สตุตทากาเรหิ โอิหิโส ฆรณา เมตฺตทาเจโตวิมุตฺติ

(๑) สพฺพทา อิตฺถิโย อเวรา อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สุขี
อตุตฺตานํ ปฺริหรนฺตุ

(๒) สพฺพเพ ปุริสา อเวรา อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สุขี
อตุตฺตานํ ปฺริหรนฺตุ

(๓) สพฺพเพ อริยา อเวรา อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สุขี
อตุตฺตานํ ปฺริหรนฺตุ

(๔) สพฺพเพ อนริยา อเวรา อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สุขี
อตุตฺตานํ ปฺริหรนฺตุ

(๕) สพฺพเพ เทวา อเวรา อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สุขี
อตุตฺตานํ ปฺริหรนฺตุ

(๖) สพฺพเพ มนุสฺสา อเวรา อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สุขี
อตุตฺตานํ ปฺริหรนฺตุ

(๗) สพฺพเพ วินิปาติกา อเวรา อพฺยาปชฺฌา อนีฆา
สุขี อตุตฺตานํ ปฺริหรนฺตุ

อิมเอหิ สตุตทากาเรหิ โอิหิโส ฆรณา
เมตฺตทาเจโตวิมุตฺติ

กตเมหิ ทสทากาเรหิ ทิสสา ฆรณา เมตฺตทาเจโตวิมุตฺติ

(๑) สพฺพเพ ปุรฺตฺถิมา ย ทิสาย สตุตฺตา อเวรา
อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สุขี อตุตฺตานํ ปฺริหรนฺตุ

เมตตาเจโตวิมุตติ ที่แผ่ไปเจาะจง (บุคคล) ๗ อย่าง มีอะไรบ้าง
เมตตาเจโตวิมุตติที่แผ่ไปเจาะจง (บุคคล) ๗ อย่าง คือ

(๑) ขอสตรีทั้งหลายทั้งปวง จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน
จงอย่าเบียดเบียนกัน จงอย่ามีทุกข์ จงมีสุข ประคับประคองตนให้รอด
พ้นภัยเกิด

(๒) ขอบุรุษทั้งหลายทั้งปวง จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน
จงอย่าเบียดเบียนกัน จงอย่ามีทุกข์ จงมีสุข ประคับประคองตนให้รอด
พ้นภัยเกิด

(๓) ขอพระอริยเจ้าทั้งหลายทั้งปวง จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน
จงอย่าเบียดเบียนกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๔) ขอปุถุชนทั้งหลายทั้งปวง จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน
จงอย่าเบียดเบียนกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๕) ขอเทวดาทั้งหลายทั้งปวง จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน
จงอย่าเบียดเบียนกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๖) ขอมนุษย์ทั้งหลายทั้งปวง จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน
จงอย่าเบียดเบียนกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๗) ขอสัตว์วิเศษทั้งปวง จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน
จงอย่าเบียดเบียนกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

การแผ่ไปเจาะจงโดยอาการ ๗ อย่างเหล่านี้ เป็นเมตตา
เจโตวิมุตติ

เมตตาเจโตวิมุตติที่แผ่ไปในทิศ ๑๐ อย่าง มีอะไรบ้าง
เมตตาเจโตวิมุตติที่แผ่ไปในทิศ ๑๐ อย่าง คือ

(๑) ขอสัตว์ทั้งหลายทั้งปวง ในทิศบูรพา (ตะวันออก) จงอย่า
มีเวรต่อกันและกัน จงอย่าเบียดเบียนกัน จงอย่ามีทุกข์ จงมีสุข ประคับ
ประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๒) สพฺเพ ปจฺฉิมา ย ทิสาย สตุตา อเวรา
อพฺยาปชฺฉมา อนีฆมา สุขี อตุตฺตานํ ปฺริหรนฺตุ

(๓) สพฺเพ อุตฺตราย ทิสาย สตุตา อเวรา
อพฺยาปชฺฉมา อนีฆมา สุขี อตุตฺตานํ ปฺริหรนฺตุ

(๔) สพฺเพ ทกฺขิณาย ทิสาย สตุตา อเวรา
อพฺยาปชฺฉมา อนีฆมา สุขี อตุตฺตานํ ปฺริหรนฺตุ

(๕) สพฺเพ ปฺรตุถิมา ย อนฺุทิสาย สตุตา อเวรา
อพฺยาปชฺฉมา อนีฆมา สุขี อตุตฺตานํ ปฺริหรนฺตุ

(๖) สพฺเพ ปจฺฉิมา ย อนฺุทิสาย สตุตา อเวรา
อพฺยาปชฺฉมา อนีฆมา สุขี อตุตฺตานํ ปฺริหรนฺตุ

(๗) สพฺเพ อุตฺตราย อนฺุทิสาย สตุตา อเวรา
อพฺยาปชฺฉมา อนีฆมา สุขี อตุตฺตานํ ปฺริหรนฺตุ

(๘) สพฺเพ ทกฺขิณาย อนฺุทิสาย สตุตา อเวรา
อพฺยาปชฺฉมา อนีฆมา สุขี อตุตฺตานํ ปฺริหรนฺตุ

(๙) สพฺเพ เหนฺุจฺฉิมา ย ทิสาย สตุตา อเวรา
อพฺยาปชฺฉมา อนีฆมา สุขี อตุตฺตานํ ปฺริหรนฺตุ

(๑๐) สพฺเพ อฺุปฺริมา ย ทิสาย สตุตา อเวรา
อพฺยาปชฺฉมา อนีฆมา สุขี อตุตฺตานํ ปฺริหรนฺตุ

(๑) สพฺเพ ปฺรตุถิมา ย ทิสาย ปาณา อเวรา
อพฺยาปชฺฉมา อนีฆมา สุขี อตุตฺตานํ ปฺริหรนฺตุ

(๒) สพฺเพ ปจฺฉิมา ย ทิสาย ปาณา อเวรา
อพฺยาปชฺฉมา อนีฆมา สุขี อตุตฺตานํ ปฺริหรนฺตุ

(๒) ขอสิทธิ์ทั้งหลายทั้งปวง ในทิสป์จิม (ตะวันตก) จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๓) ขอสิทธิ์ทั้งหลายทั้งปวง ในทิสตุตร (เหนือ) จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๔) ขอสิทธิ์ทั้งหลายทั้งปวง ในทิสทักษณ (ใต้) จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๕) ขอสิทธิ์ทั้งหลายทั้งปวง ในทิสอาคเนย์ (ตะวันออกเฉียงใต้) จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๖) ขอสิทธิ์ทั้งหลายทั้งปวง ในทิสพายัพ (ตะวันตกเฉียงเหนือ) จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๗) ขอสิทธิ์ทั้งหลายทั้งปวง ในทิสอีสาน (ตะวันออกเฉียงเหนือ) จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๘) ขอสิทธิ์ทั้งหลายทั้งปวง ในทิสหริดี (ตะวันตกเฉียงใต้) จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๙) ขอสิทธิ์ทั้งหลายทั้งปวง ในทิสเบื้องล่าง จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๑๐) ขอสิทธิ์ทั้งหลายทั้งปวง ในทิสเบื้องบน จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๑) ขอปาณะทั้งหลายทั้งปวง ในทิสบูรพา (ตะวันออก) จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๒) ขอปาณะทั้งหลายทั้งปวง ในทิสป์จิม (ตะวันตก) จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

- (๓) สฟุเพ อุตฺตราย ทิสาย ปาณา อเวรา
อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สฺขี อตฺตानํ ปริหรนฺตุ
- (๔) สฟุเพ ทกฺขินาย ทิสาย ปาณา อเวรา
อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สฺขี อตฺตानํ ปริหรนฺตุ
- (๕) สฟุเพ ปฺรตฺถิมาย อนฺุทิสาย ปาณา อเวรา
อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สฺขี อตฺตानํ ปริหรนฺตุ
- (๖) สฟุเพ ปจฺฉิมาย อนฺุทิสาย ปาณา อเวรา
อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สฺขี อตฺตानํ ปริหรนฺตุ
- (๗) สฟุเพ อุตฺตราย อนฺุทิสาย ปาณา อเวรา
อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สฺขี อตฺตानํ ปริหรนฺตุ
- (๘) สฟุเพ ทกฺขินาย อนฺุทิสาย ปาณา อเวรา
อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สฺขี อตฺตานํ ปริหรนฺตุ
- (๙) สฟุเพ เหนฺุจิมาย ทิสาย ปาณา อเวรา
อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สฺขี อตฺตานํ ปริหรนฺตุ
- (๑๐) สฟุเพ อฺุปริมาย ทิสาย ปาณา อเวรา
อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สฺขี อตฺตานํ ปริหรนฺตุ

(๑) สฟุเพ ปฺรตฺถิมาย ทิสาย ฎฺตา อเวรา
อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สฺขี อตฺตานํ ปริหรนฺตุ

(๒) สฟุเพ ปจฺฉิมาย ทิสาย ฎฺตา อเวรา
อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สฺขี อตฺตานํ ปริหรนฺตุ

(๓) สฟุเพ อุตฺตราย ทิสาย ฎฺตา อเวรา
อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สฺขี อตฺตานํ ปริหรนฺตุ

(๓) ขอบาณะทั้งหลายทั้งปวง ในทิศอุดร (เหนือ) จงอย่ามี
เวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๔) ขอบาณะทั้งหลายทั้งปวง ในทิศทักษิณ (ใต้) จงอย่ามี
เวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๕) ขอบาณะทั้งหลายทั้งปวง ในทิศอาคเนย์ (ตะวันออกเฉียงใต้)
จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๖) ขอบาณะทั้งหลายทั้งปวง ในทิศพายัพ (ตะวันตกเฉียงเหนือ)
จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๗) ขอบาณะทั้งหลายทั้งปวง ในทิศอีสาน (ตะวันออกเฉียงเหนือ)
จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๘) ขอบาณะทั้งหลายทั้งปวง ในทิศหรดี (ตะวันตกเฉียงใต้)
จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๙) ขอบาณะทั้งหลายทั้งปวง ในทิศเบื้องล่าง จงอย่ามีเวร
ต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๑๐) ขอบาณะทั้งหลายทั้งปวง ในทิศเบื้องบน จงอย่ามีเวร
ต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๑) ขอภุตทั้งหลายทั้งปวง ในทิศบูรพา (ตะวันออก) จงอย่า
มีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๒) ขอภุตทั้งหลายทั้งปวง ในทิศปัจฉิม (ตะวันตก) จงอย่า
มีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๓) ขอภุตทั้งหลายทั้งปวง ในทิศอุดร (เหนือ) จงอย่ามีเวร
ต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๔) สัพเพ ทกฺขิณาย ทิสาย ภูตา อเวรา
อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สฺขี อตฺตानํ ปฺริหรนฺตุ

(๕) สัพเพ ปฺรตฺถิมา ย อนฺุทิสาย ภูตา อเวรา
อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สฺขี อตฺตानํ ปฺริหรนฺตุ

(๖) สัพเพ ปจฺฉิมา ย อนฺุทิสาย ภูตา อเวรา
อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สฺขี อตฺตानํ ปฺริหรนฺตุ

(๗) สัพเพ อุตฺตราย อนฺุทิสาย ภูตา อเวรา
อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สฺขี อตฺตानํ ปฺริหรนฺตุ

(๘) สัพเพ ทกฺขิณาย อนฺุทิสาย ภูตา อเวรา
อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สฺขี อตฺตानํ ปฺริหรนฺตุ

(๙) สัพเพ เหมจฺฉิมา ย ทิสาย ภูตา อเวรา
อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สฺขี อตฺตานํ ปฺริหรนฺตุ

(๑๐) สัพเพ อุมฺปฺริมา ย ทิสาย ภูตา อเวรา
อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สฺขี อตฺตานํ ปฺริหรนฺตุ

(๑) สัพเพ ปฺรตฺถิมา ย ทิสาย ปุคฺคลา อเวรา
อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สฺขี อตฺตานํ ปฺริหรนฺตุ

(๒) สัพเพ ปจฺฉิมา ย ทิสาย ปุคฺคลา อเวรา
อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สฺขี อตฺตานํ ปฺริหรนฺตุ

(๓) สัพเพ อุตฺตราย ทิสาย ปุคฺคลา อเวรา
อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สฺขี อตฺตานํ ปฺริหรนฺตุ

(๔) สัพเพ ทกฺขิณาย ทิสาย ปุคฺคลา อเวรา
อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สฺขี อตฺตานํ ปฺริหรนฺตุ

(๔) ขอบุคคลทั้งหลายทั้งปวง ในทิศทักษิณ (ใต้) จงอย่ามีเวร
ต่อกันและกัน จงอย่าเบียดเบียนกัน จงอย่ามีทุกข์ จงมีสุข ประคับ
ประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๕) ขอบุคคลทั้งหลายทั้งปวง ในทิศอาคเนย์ (ตะวันออกเฉียงใต้)
จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๖) ขอบุคคลทั้งหลายทั้งปวง ในทิศพายัพ (ตะวันตกเฉียงเหนือ)
จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๗) ขอบุคคลทั้งหลายทั้งปวง ในทิศอีสาน (ตะวันออกเฉียงเหนือ)
จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๘) ขอบุคคลทั้งหลายทั้งปวง ในทิศหรีด (ตะวันตกเฉียงใต้)
จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๙) ขอบุคคลทั้งหลายทั้งปวง ในทิศเบื้องล่าง จงอย่ามีเวรต่อ
กันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๑๐) ขอบุคคลทั้งหลายทั้งปวง ในทิศเบื้องบน จงอย่ามีเวรต่อกัน
และกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๑) ขอบุคคลทั้งหลายทั้งปวง ในทิศบูรพา (ตะวันออก)
จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๒) ขอบุคคลทั้งหลายทั้งปวง ในทิศปัจฉิม (ตะวันตก) จงอย่า
มีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๓) ขอบุคคลทั้งหลายทั้งปวง ในทิศอุดร (เหนือ) จงอย่ามี
เวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๔) ขอบุคคลทั้งหลายทั้งปวง ในทิศทักษิณ (ใต้) จงอย่ามี
เวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๕) สหุเพ ปุรตถิมาย อนุทิสาย ปุคฺคลา อเวรา
อพฺยาปชฺฌมา อนีฌมา สฺขี อตฺตทานํ ปฺริหรนฺตุ

(๖) สหุเพ ปจฺฉิมาย อนุทิสาย ปุคฺคลา อเวรา
อพฺยาปชฺฌมา อนีฌมา สฺขี อตฺตทานํ ปฺริหรนฺตุ

(๗) สหุเพ อุตฺตราย อนุทิสาย ปุคฺคลา อเวรา
อพฺยาปชฺฌมา อนีฌมา สฺขี อตฺตทานํ ปฺริหรนฺตุ

(๘) สหุเพ ทกฺขิณาย อนุทิสาย ปุคฺคลา อเวรา
อพฺยาปชฺฌมา อนีฌมา สฺขี อตฺตทานํ ปฺริหรนฺตุ

(๙) สหุเพ เหนฏฺฐิมาย ทิสาย ปุคฺคลา อเวรา
อพฺยาปชฺฌมา อนีฌมา สฺขี อตฺตทานํ ปฺริหรนฺตุ

(๑๐) สหุเพ อูปริมาย ทิสาย ปุคฺคลา อเวรา
อพฺยาปชฺฌมา อนีฌมา สฺขี อตฺตทานํ ปฺริหรนฺตุ

(๑) สหุเพ ปุรตถิมาย ทิสาย อตฺตภาวปฺริยาปฺนฺนา
อเวรา อพฺยาปชฺฌมา อนีฌมา สฺขี อตฺตทานํ ปฺริหรนฺตุ

(๒) สหุเพ ปจฺฉิมาย ทิสาย อตฺตภาวปฺริยาปฺนฺนา
อเวรา อพฺยาปชฺฌมา อนีฌมา สฺขี อตฺตทานํ ปฺริหรนฺตุ

(๓) สหุเพ อุตฺตราย ทิสาย อตฺตภาวปฺริยาปฺนฺนา
อเวรา อพฺยาปชฺฌมา อนีฌมา สฺขี อตฺตทานํ ปฺริหรนฺตุ

(๔) สหุเพ ทกฺขิณาย ทิสาย อตฺตภาวปฺริยาปฺนฺนา
อเวรา อพฺยาปชฺฌมา อนีฌมา สฺขี อตฺตทานํ ปฺริหรนฺตุ

(๕) สหุเพ ปุรตถิมาย อนุทิสาย อตฺตภาวปฺริยาปฺนฺนา
อเวรา อพฺยาปชฺฌมา อนีฌมา สฺขี อตฺตทานํ ปฺริหรนฺตุ

(๕) ขอบุคคลทั้งหลายทั้งปวง ในทิศอาคเนย์ (ตะวันออกเฉียงใต้)
จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๖) ขอบุคคลทั้งหลายทั้งปวง ในทิศพายัพ (ตะวันตกเฉียงเหนือ)
จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๗) ขอบุคคลทั้งหลายทั้งปวง ในทิศอีสาน (ตะวันออกเฉียงเหนือ)
จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๘) ขอบุคคลทั้งหลายทั้งปวง ในทิศหริต (ตะวันตกเฉียงใต้)
จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๙) ขอบุคคลทั้งหลายทั้งปวง ในทิศเบื้องล่าง จงอย่ามีเวร
ต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๑๐) ขอบุคคลทั้งหลายทั้งปวง ในทิศเบื้องบน จงอย่ามีเวร
ต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๑) ขอผู้มีอิตถภาพทั้งหลายทั้งปวง ในทิศบูรพา (ตะวันออก)
จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๒) ขอผู้มีอิตถภาพทั้งหลายทั้งปวง ในทิศปัจฉิม (ตะวันตก)
จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๓) ขอผู้มีอิตถภาพทั้งหลายทั้งปวง ในทิศอุดร (เหนือ)
จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๔) ขอผู้มีอิตถภาพทั้งหลายทั้งปวง ในทิศทักษิณ (ใต้) จงอย่า
มีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๕) ขอผู้มีอิตถภาพทั้งหลายทั้งปวง ในทิศอาคเนย์ (ตะวัน
ออกเฉียงใต้) จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้
รอดพ้นภัยเกิด

(๖) สพฺเพ ปจฺฉิมา ย อนฺุทิสาย อตฺตภาวปริยาปฺนฺนา
อเวรฺา อพฺยาปชฺฌา อนฺีฆา สฺขี อตฺตानํ ปริหรนฺตุ

(๗) สพฺเพ อุตฺตราย อนฺุทิสาย อตฺตภาวปริยาปฺนฺนา
อเวรฺา อพฺยาปชฺฌา อนฺีฆา สฺขี อตฺตानํ ปริหรนฺตุ

(๘) สพฺเพ ทกฺขิณาย อนฺุทิสาย อตฺตภาวปริยาปฺนฺนา
อเวรฺา อพฺยาปชฺฌา อนฺีฆา สฺขี อตฺตानํ ปริหรนฺตุ

(๙) สพฺเพ เภฏฺฐิมา ย ทิสาย อตฺตภาวปริยาปฺนฺนา
อเวรฺา อพฺยาปชฺฌา อนฺีฆา สฺขี อตฺตानํ ปริหรนฺตุ

(๑๐) สพฺเพ อฺุปริมา ย ทิสาย อตฺตภาวปริยาปฺนฺนา
อเวรฺา อพฺยาปชฺฌา อนฺีฆา สฺขี อตฺตानํ ปริหรนฺตุ

(๑) สพฺพา ปฺรตฺถิมา ย ทิสาย อิตฺถิโย อเวรฺา
อพฺยาปชฺฌา อนฺีฆา สฺขี อตฺตानํ ปริหรนฺตุ

(๒) สพฺพา ปจฺฉิมา ย ทิสาย อิตฺถิโย อเวรฺา
อพฺยาปชฺฌา อนฺีฆา สฺขี อตฺตานํ ปริหรนฺตุ

(๓) สพฺพา อุตฺตราย ทิสาย อิตฺถิโย อเวรฺา
อพฺยาปชฺฌา อนฺีฆา สฺขี อตฺตานํ ปริหรนฺตุ

(๔) สพฺพา ทกฺขิณาย ทิสาย อิตฺถิโย อเวรฺา
อพฺยาปชฺฌา อนฺีฆา สฺขี อตฺตานํ ปริหรนฺตุ

(๕) สพฺพา ปฺรตฺถิมา ย อนฺุทิสาย อิตฺถิโย อเวรฺา
อพฺยาปชฺฌา อนฺีฆา สฺขี อตฺตานํ ปริหรนฺตุ

(๖) สพฺพา ปจฺฉิมา ย อนฺุทิสาย อิตฺถิโย อเวรฺา
อพฺยาปชฺฌา อนฺีฆา สฺขี อตฺตานํ ปริหรนฺตุ

(๖) ขอผู้มีอิทธิพลทั้งหลายทั้งปวง ในทิศพายัพ (ตะวันตกเฉียงเหนือ) จงอย่ามีเวร ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๗) ขอผู้มีอิทธิพลทั้งหลายทั้งปวง ในทิศอีสาน (ตะวันออกเฉียงเหนือ) จงอย่ามีเวร ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๘) ขอผู้มีอิทธิพลทั้งหลายทั้งปวง ในทิศหริ (ตะวันตกเฉียงใต้) จงอย่ามีเวร ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๙) ขอผู้มีอิทธิพลทั้งหลายทั้งปวง ในทิศเบื้องล่าง จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๑๐) ขอผู้มีอิทธิพลทั้งหลายทั้งปวง ในทิศเบื้องบน จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๑) ขอสตรีทั้งหลายทั้งปวง ในทิศบูรพา (ตะวันออกเฉียงใต้) จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๒) ขอสตรีทั้งหลายทั้งปวง ในทิศปัจฉิม (ตะวันตก) จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๓) ขอสตรีทั้งหลายทั้งปวง ในทิศอุดร (เหนือ) จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๔) ขอสตรีทั้งหลายทั้งปวง ในทิศทักษิณ (ใต้) จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๕) ขอสตรีทั้งหลายทั้งปวง ในทิศอาคเนย์ (ตะวันออกเฉียงใต้) จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๖) ขอสตรีทั้งหลายทั้งปวง ในทิศพายัพ (ตะวันตกเฉียงเหนือ) จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๗) สพฺพทา อุตฺตราย อนุทิสาย อิตฺถิโย อเวรา
อพฺยาปชฺฉมา อนีฉมา สฺขี อตฺตानํ ปฺริหรนฺตุ

(๘) สพฺพทา ทกฺขิณาย อนุทิสาย อิตฺถิโย อเวรา
อพฺยาปชฺฉมา อนีฉมา สฺขี อตฺตानํ ปฺริหรนฺตุ

(๙) สพฺพทา เหมจฺฉิมาย ทิสาย อิตฺถิโย อเวรา
อพฺยาปชฺฉมา อนีฉมา สฺขี อตฺตानํ ปฺริหรนฺตุ

(๑๐) สพฺพทา อูปริมาย ทิสาย อิตฺถิโย อเวรา
อพฺยาปชฺฉมา อนีฉมา สฺขี อตฺตानํ ปฺริหรนฺตุ

(๑) สพฺพเพ ปฺรตฺถิมาย ทิสาย ปฺริสา อเวรา
อพฺยาปชฺฉมา อนีฉมา สฺขี อตฺตानํ ปฺริหรนฺตุ

(๒) สพฺพเพ ปจฺฉิมาย ทิสาย ปฺริสา อเวรา
อพฺยาปชฺฉมา อนีฉมา สฺขี อตฺตानํ ปฺริหรนฺตุ

(๓) สพฺพเพ อุตฺตราย ทิสาย ปฺริสา อเวรา
อพฺยาปชฺฉมา อนีฉมา สฺขี อตฺตानํ ปฺริหรนฺตุ

(๔) สพฺพเพ ทกฺขิณาย ทิสาย ปฺริสา อเวรา
อพฺยาปชฺฉมา อนีฉมา สฺขี อตฺตानํ ปฺริหรนฺตุ

(๕) สพฺพเพ ปฺรตฺถิมาย อนุทิสาย ปฺริสา อเวรา
อพฺยาปชฺฉมา อนีฉมา สฺขี อตฺตานํ ปฺริหรนฺตุ

(๖) สพฺพเพ ปจฺฉิมาย อนุทิสาย ปฺริสา อเวรา
อพฺยาปชฺฉมา อนีฉมา สฺขี อตฺตานํ ปฺริหรนฺตุ

(๗) สพฺพเพ อุตฺตราย อนุทิสาย ปฺริสา อเวรา
อพฺยาปชฺฉมา อนีฉมา สฺขี อตฺตานํ ปฺริหรนฺตุ

- (๗) ขอสตรีทั้งหลายทั้งปวง ในทิศอีสาน (ตะวันออกเฉียงเหนือ) จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด
- (๘) ขอสตรีทั้งหลายทั้งปวง ในทิศหรดี (ตะวันตกเฉียงใต้) จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด
- (๙) ขอสตรีทั้งหลายทั้งปวง ในทิศเบื้องล่าง จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด
- (๑๐) ขอสตรีทั้งหลายทั้งปวง ในทิศเบื้องบน จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

- (๑) ขอบุรุษทั้งหลายทั้งปวง ในทิศบูรพา (ตะวันออก) จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด
- (๒) ขอบุรุษทั้งหลายทั้งปวง ในทิศปัจฉิม (ตะวันตก) จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด
- (๓) ขอบุรุษทั้งหลายทั้งปวง ในทิศอุดร (เหนือ) จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด
- (๔) ขอบุรุษทั้งหลายทั้งปวง ในทิศทักษิณ (ใต้) จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด
- (๕) ขอบุรุษทั้งหลายทั้งปวง ในทิศอาคเนย์ (ตะวันออกเฉียงใต้) จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด
- (๖) ขอบุรุษทั้งหลายทั้งปวง ในทิศพายัพ (ตะวันตกเฉียงเหนือ) จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด
- (๗) ขอบุรุษทั้งหลายทั้งปวง ในทิศอีสาน (ตะวันออกเฉียงเหนือ) จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๙) สพฺเพ ทกฺขิณาย อนุทิสาย ปุริสา อเวรา
อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สฺขี อตฺตานํ ปฺริหรนฺตุ

(๙) สพฺเพ เหนฺจิมาย ทิสาย ปุริสา อเวรา
อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สฺขี อตฺตานํ ปฺริหรนฺตุ

(๑๐) สพฺเพ อุปริมาย ทิสาย ปุริสา อเวรา
อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สฺขี อตฺตานํ ปฺริหรนฺตุ

(๑) สพฺเพ ปุริตฺติมาย ทิสาย อริยา อเวรา
อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สฺขี อตฺตานํ ปฺริหรนฺตุ

(๒) สพฺเพ ปจฺจิมาย ทิสาย อริยา อเวรา
อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สฺขี อตฺตานํ ปฺริหรนฺตุ

(๓) สพฺเพ อุตฺตราย ทิสาย อริยา อเวรา
อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สฺขี อตฺตานํ ปฺริหรนฺตุ

(๔) สพฺเพ ทกฺขิณาย ทิสาย อริยา อเวรา
อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สฺขี อตฺตานํ ปฺริหรนฺตุ

(๕) สพฺเพ ปุริตฺติมาย อนุทิสาย อริยา อเวรา
อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สฺขี อตฺตานํ ปฺริหรนฺตุ

(๖) สพฺเพ ปจฺจิมาย อนุทิสาย อริยา อเวรา
อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สฺขี อตฺตานํ ปฺริหรนฺตุ

(๗) สพฺเพ อุตฺตราย อนุทิสาย อริยา อเวรา
อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สฺขี อตฺตานํ ปฺริหรนฺตุ

(๘) สพฺเพ ทกฺขิณาย อนุทิสาย อริยา อเวรา
อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สฺขี อตฺตานํ ปฺริหรนฺตุ

(๘) ขอบุรุษทั้งหลายทั้งปวง ในทิศเหนือ (ตะวันตกเฉียงใต้) จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๙) ขอบุรุษทั้งหลายทั้งปวง ในทิศเบื้องล่าง จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๑๐) ขอบุรุษทั้งหลายทั้งปวง ในทิศเบื้องบน จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๑) ขอพระอริยเจ้าทั้งหลายทั้งปวง ในทิศบูรพา (ตะวันออก) จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๒) ขอพระอริยเจ้าทั้งหลายทั้งปวง ในทิศปัจฉิม (ตะวันตก) จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๓) ขอพระอริยเจ้าทั้งหลายทั้งปวง ในทิศอุดร (เหนือ) จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๔) ขอพระอริยเจ้าทั้งหลายทั้งปวง ในทิศทักษิณ (ใต้) จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๕) ขอพระอริยเจ้าทั้งหลายทั้งปวง ในทิศอากาศ (ตะวันออกเฉียงใต้) จงอย่ามีเวร ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๖) ขอพระอริยเจ้าทั้งหลายทั้งปวง ในทิศพายัพ (ตะวันตกเฉียงเหนือ) จงอย่ามีเวร ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๗) ขอพระอริยเจ้าทั้งหลายทั้งปวง ในทิศอีสาน (ตะวันออกเฉียงเหนือ) จงอย่ามีเวร ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๘) ขอพระอริยเจ้าทั้งหลายทั้งปวง ในทิศเหนือ (ตะวันตกเฉียงใต้) จงอย่ามีเวร ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๙) สพฺเพ เหมจฺฉิมาย ทิสาย อริยา อเวรา
อพฺยาปชฺฉมา อนีฆมา สฺขี อตฺตาทนํ ปริหรนฺตุ

(๑๐) สพฺเพ อุปริมาย ทิสาย อริยา อเวรา
อพฺยาปชฺฉมา อนีฆมา สฺขี อตฺตาทนํ ปริหรนฺตุ

(๑) สพฺเพ ปฺรตฺถิมาย ทิสาย อนริยา อเวรา
อพฺยาปชฺฉมา อนีฆมา สฺขี อตฺตาทนํ ปริหรนฺตุ

(๒) สพฺเพ ปจฺฉิมาย ทิสาย อนริยา อเวรา
อพฺยาปชฺฉมา อนีฆมา สฺขี อตฺตาทนํ ปริหรนฺตุ

(๓) สพฺเพ อุตฺตราย ทิสาย อนริยา อเวรา
อพฺยาปชฺฉมา อนีฆมา สฺขี อตฺตาทนํ ปริหรนฺตุ

(๔) สพฺเพ ทกฺขิณาย ทิสาย อนริยา อเวรา
อพฺยาปชฺฉมา อนีฆมา สฺขี อตฺตาทนํ ปริหรนฺตุ

(๕) สพฺเพ ปฺรตฺถิมาย อนฺนทิสาย อนริยา อเวรา
อพฺยาปชฺฉมา อนีฆมา สฺขี อตฺตาทนํ ปริหรนฺตุ

(๖) สพฺเพ ปจฺฉิมาย อนฺนทิสาย อนริยา อเวรา
อพฺยาปชฺฉมา อนีฆมา สฺขี อตฺตาทนํ ปริหรนฺตุ

(๗) สพฺเพ อุตฺตราย อนฺนทิสาย อนริยา อเวรา
อพฺยาปชฺฉมา อนีฆมา สฺขี อตฺตาทนํ ปริหรนฺตุ

(๘) สพฺเพ ทกฺขิณาย อนฺนทิสาย อนริยา อเวรา
อพฺยาปชฺฉมา อนีฆมา สฺขี อตฺตาทนํ ปริหรนฺตุ

(๙) สพฺเพ เหมจฺฉิมาย ทิสาย อนริยา อเวรา
อพฺยาปชฺฉมา อนีฆมา สฺขี อตฺตาทนํ ปริหรนฺตุ

(๙) ขอพระราชกรณียเจ้าทั้งหลายทั้งปวง ในทิศเบื้องล่าง จงอย่า
มีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๑๐) ขอพระราชกรณียเจ้าทั้งหลายทั้งปวง ในทิศเบื้องบน จงอย่า
มีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๑) ขอปฤชณทั้งหลายทั้งปวง ในทิศบูรพา (ตะวันออก)
จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๒) ขอปฤชณทั้งหลายทั้งปวง ในทิศปัจฉิม (ตะวันตก) จงอย่า
มีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๓) ขอปฤชณทั้งหลายทั้งปวง ในทิศอุดร (เหนือ) จงอย่ามี
เวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๔) ขอปฤชณทั้งหลายทั้งปวง ในทิศทักษิณ (ใต้) จงอย่ามี
เวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๕) ขอปฤชณทั้งหลายทั้งปวง ในทิศอาคเนย์ (ตะวันออกเฉียง
ใต้) จงอย่ามีเวร ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๖) ขอปฤชณทั้งหลายทั้งปวง ในทิศพายัพ (ตะวันตกเฉียง
เหนือ) จงอย่ามีเวร ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๗) ขอปฤชณทั้งหลายทั้งปวง ในทิศอีสาน (ตะวันออกเฉียง
เหนือ) จงอย่ามีเวร ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๘) ขอปฤชณทั้งหลายทั้งปวง ในทิศหริดี (ตะวันตกเฉียงใต้)
จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๙) ขอปฤชณทั้งหลายทั้งปวง ในทิศเบื้องล่าง จงอย่ามีเวร
ต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๑๐) สพฺเพ อุปริมา ย ทิสาย อนริยา อเวรา
อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สฺขี อตฺตานิ ปริหรนฺตุ

(๑) สพฺเพ ปฺรตฺถิมา ย ทิสาย เทวา อเวรา
อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สฺขี อตฺตานิ ปริหรนฺตุ

(๒) สพฺเพ ปจฺฉิมา ย ทิสาย เทวา อเวรา
อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สฺขี อตฺตานิ ปริหรนฺตุ

(๓) สพฺเพ อุตฺตราย ทิสาย เทวา อเวรา
อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สฺขี อตฺตานิ ปริหรนฺตุ

(๔) สพฺเพ ทกฺขิณาย ทิสาย เทวา อเวรา
อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สฺขี อตฺตานิ ปริหรนฺตุ

(๕) สพฺเพ ปฺรตฺถิมา ย อนฺุทิสาย เทวา อเวรา
อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สฺขี อตฺตานิ ปริหรนฺตุ

(๖) สพฺเพ ปจฺฉิมา ย อนฺุทิสาย เทวา อเวรา
อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สฺขี อตฺตานิ ปริหรนฺตุ

(๗) สพฺเพ อุตฺตราย อนฺุทิสาย เทวา อเวรา
อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สฺขี อตฺตานิ ปริหรนฺตุ

(๘) สพฺเพ ทกฺขิณาย อนฺุทิสาย เทวา อเวรา
อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สฺขี อตฺตานิ ปริหรนฺตุ

(๙) สพฺเพ เหนฺุจฺฉิมา ย ทิสาย เทวา อเวรา
อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สฺขี อตฺตานิ ปริหรนฺตุ

(๑๐) สพฺเพ อุปริมา ย ทิสาย เทวา อเวรา
อพฺยาปชฺฌา อนีฆา สฺขี อตฺตานิ ปริหรนฺตุ

(๑๐) ขอประชุมทั้งหลายทั้งปวง ในทิศเบื้องบน จงอย่ามีเวร
ต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๑) ขอเวรดาทั้งหลายทั้งปวง ในทิศบูรพา (ตะวันออก)
จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน จงอย่าเบียดเบียนกัน จงอย่ามีทุกข์ จงมีสุข
ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๒) ขอเวรดาทั้งหลายทั้งปวง ในทิศปัจฉิม (ตะวันตก) จงอย่า
มีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๓) ขอเวรดาทั้งหลายทั้งปวง ในทิศอุดร (เหนือ) จงอย่ามี
เวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๔) ขอเวรดาทั้งหลายทั้งปวง ในทิศทักษิณ (ใต้) จงอย่ามี
เวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๕) ขอเวรดาทั้งหลายทั้งปวง ในทิศอาคเนย์ (ตะวันออกเฉียงใต้)
จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๖) ขอเวรดาทั้งหลายทั้งปวง ในทิศพายัพ (ตะวันตกเฉียงเหนือ)
จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๗) ขอเวรดาทั้งหลายทั้งปวง ในทิศอีสาน (ตะวันออกเฉียงเหนือ)
จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๘) ขอเวรดาทั้งหลายทั้งปวง ในทิศหริต (ตะวันตกเฉียงใต้)
จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๙) ขอเวรดาทั้งหลายทั้งปวง ในทิศเบื้องล่าง จงอย่ามีเวร
ต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๑๐) ขอเวรดาทั้งหลายทั้งปวง ในทิศเบื้องบน จงอย่ามีเวร
ต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

- (๑) สัพเพ ปุรตถิมา ย ทิสาย มนุสฺสา อเวรา
อพฺยาปชฺฉมา อนีฆมา สุขี อตฺตानํ ปฺริหรนฺตุ
- (๒) สัพเพ ปจฺฉิมา ย ทิสาย มนุสฺสา อเวรา
อพฺยาปชฺฉมา อนีฆมา สุขี อตฺตानํ ปฺริหรนฺตุ
- (๓) สัพเพ อุตฺตราย ทิสาย มนุสฺสา อเวรา
อพฺยาปชฺฉมา อนีฆมา สุขี อตฺตानํ ปฺริหรนฺตุ
- (๔) สัพเพ ทกฺขิณาย ทิสาย มนุสฺสา อเวรา
อพฺยาปชฺฉมา อนีฆมา สุขี อตฺตानํ ปฺริหรนฺตุ
- (๕) สัพเพ ปุรตถิมา ย อนุทิสาย มนุสฺสา อเวรา
อพฺยาปชฺฉมา อนีฆมา สุขี อตฺตानํ ปฺริหรนฺตุ
- (๖) สัพเพ ปจฺฉิมา ย อนุทิสาย มนุสฺสา อเวรา
อพฺยาปชฺฉมา อนีฆมา สุขี อตฺตानํ ปฺริหรนฺตุ
- (๗) สัพเพ อุตฺตราย อนุทิสาย มนุสฺสา อเวรา
อพฺยาปชฺฉมา อนีฆมา สุขี อตฺตानํ ปฺริหรนฺตุ
- (๘) สัพเพ ทกฺขิณาย อนุทิสาย มนุสฺสา อเวรา
อพฺยาปชฺฉมา อนีฆมา สุขี อตฺตानํ ปฺริหรนฺตุ
- (๙) สัพเพ เหนฺจฺฉิมา ย ทิสาย มนุสฺสา อเวรา
อพฺยาปชฺฉมา อนีฆมา สุขี อตฺตานํ ปฺริหรนฺตุ
- (๑๐) สัพเพ อูปริมา ย ทิสาย มนุสฺสา อเวรา
อพฺยาปชฺฉมา อนีฆมา สุขี อตฺตานํ ปฺริหรนฺตุ

(๑) สัพเพ ปุรตถิมา ย ทิสาย วิณีปาติกา อเวรา
อพฺยาปชฺฉมา อนีฆมา สุขี อตฺตานํ ปฺริหรนฺตุ

(๑) ขอมนุษย์ทั้งหลายทั้งปวง ในทิศบูรพา (ตะวันออก) จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน จงอย่าเบียดเบียนกัน จงอย่ามีทุกข์ จงมีสุข ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๒) ขอมนุษย์ทั้งหลายทั้งปวง ในทิศปัจฉิม (ตะวันตก) จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๓) ขอมนุษย์ทั้งหลายทั้งปวง ในทิศอุดร (เหนือ) จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๔) ขอมนุษย์ทั้งหลายทั้งปวง ในทิศทักษิณ (ใต้) จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๕) ขอมนุษย์ทั้งหลายทั้งปวง ในทิศอาคเนย์ (ตะวันออกเฉียงใต้) จงอย่ามีเวร ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๖) ขอมนุษย์ทั้งหลายทั้งปวง ในทิศพายัพ (ตะวันตกเฉียงเหนือ) จงอย่ามีเวร ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๗) ขอมนุษย์ทั้งหลายทั้งปวง ในทิศอีสาน (ตะวันออกเฉียงเหนือ) จงอย่ามีเวร ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๘) ขอมนุษย์ทั้งหลายทั้งปวง ในทิศหริดี (วันตกเฉียงใต้) จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๙) ขอมนุษย์ทั้งหลายทั้งปวง ในทิศเบื้องล่าง จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๑๐) ขอมนุษย์ทั้งหลายทั้งปวง ในทิศเบื้องบน จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๑) ขอสัตว์วิปาทิกะทั้งหลายทั้งปวง ในทิศบูรพา (ตะวันออก) จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๒) สพฺเพ ปจฺฉิมา ย ทิสาย วินิปาติกา อเวรา
อพฺยาปชฺฉมา อนิฆมา สฺขี อตฺตानํ ปฺริหรนฺตุ

(๓) สพฺเพ อุตฺตราย ทิสาย วินิปาติกา อเวรา
อพฺยาปชฺฉมา อนิฆมา สฺขี อตฺตानํ ปฺริหรนฺตุ

(๔) สพฺเพ ทกฺขิณาย ทิสาย วินิปาติกา อเวรา
อพฺยาปชฺฉมา อนิฆมา สฺขี อตฺตानํ ปฺริหรนฺตุ

(๕) สพฺเพ ปฺรตฺถิมา ย อนฺุทิสาย วินิปาติกา อเวรา
อพฺยาปชฺฉมา อนิฆมา สฺขี อตฺตानํ ปฺริหรนฺตุ

(๖) สพฺเพ ปจฺฉิมา ย อนฺุทิสาย วินิปาติกา อเวรา
อพฺยาปชฺฉมา อนิฆมา สฺขี อตฺตानํ ปฺริหรนฺตุ

(๗) สพฺเพ อุตฺตราย อนฺุทิสาย วินิปาติกา อเวรา
อพฺยาปชฺฉมา อนิฆมา สฺขี อตฺตानํ ปฺริหรนฺตุ

(๘) สพฺเพ ทกฺขิณาย อนฺุทิสาย วินิปาติกา อเวรา
อพฺยาปชฺฉมา อนิฆมา สฺขี อตฺตานํ ปฺริหรนฺตุ

(๙) สพฺเพ เหมฺจฺฉิมา ย ทิสาย วินิปาติกา อเวรา
อพฺยาปชฺฉมา อนิฆมา สฺขี อตฺตานํ ปฺริหรนฺตุ

(๑๐) สพฺเพ อฺุปริมา ย ทิสาย วินิปาติกา อเวรา
อพฺยาปชฺฉมา อนิฆมา สฺขี อตฺตานํ ปฺริหรนฺตุ

อิเมหิ ทสหากาเรหิ ทิสา ผรณา เมตฺตาเจโตวิมฺุตติ

(๒) ขอสัตว์วินิปาติกะทั้งหลายทั้งปวง ในทิศปัจฉิม (ตะวันตก) จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน จงอย่าเบียดเบียนกัน จงอย่ามีทุกข์ จงมีสุข ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๓) ขอสัตว์วินิปาติกะทั้งหลายทั้งปวง ในทิศอุดร (เหนือ) จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๔) ขอสัตว์วินิปาติกะทั้งหลายทั้งปวง ในทิศทักษิณ (ใต้) จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๕) ขอสัตว์วินิปาติกะทั้งหลายทั้งปวง ในทิศอาคเนย์ (ตะวันออกเฉียงใต้) จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน ฯลฯ ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๖) ขอสัตว์วินิปาติกะทั้งหลายทั้งปวง ในทิศพายัพ (ตะวันตกเฉียงเหนือ) จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน จงอย่าเบียดเบียนกัน จงอย่ามีทุกข์ จงมีสุข ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๗) ขอสัตว์วินิปาติกะทั้งหลายทั้งปวง ในทิศอีสาน (ตะวันออกเฉียงเหนือ) จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน จงอย่าเบียดเบียนกัน จงอย่ามีทุกข์ จงมีสุข ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๘) ขอสัตว์วินิปาติกะทั้งหลายทั้งปวง ในทิศหรีดี (ตะวันตกเฉียงใต้) จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน จงอย่าเบียดเบียนกัน จงอย่ามีทุกข์ จงมีสุข ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๙) ขอสัตว์วินิปาติกะทั้งหลายทั้งปวง ในทิศเบื้องล่าง จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน จงอย่าเบียดเบียนกัน จงอย่ามีทุกข์ จงมีสุข ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

(๑๐) ขอสัตว์วินิปาติกะทั้งหลายทั้งปวง ในทิศเบื้องบน จงอย่ามีเวรต่อกันและกัน จงอย่าเบียดเบียนกัน จงอย่ามีทุกข์ จงมีสุข ประคับประคองตนให้รอดพ้นภัยเกิด

การแผ่ไปในทิศโดยอาการ ๑๐ อย่างเหล่านี้ เป็นเมตตาเจโตวิมุตติ

สพฺเพสํ สุตตํ ปิฬนํ วชฺเชตฺวา อปีฬนาย อุปฆาตํ
วชฺเชตฺวา อนุปฆาเตน สนฺตํปิ วชฺเชตฺวา อสนฺตาเปน
ปรียาทานํ วชฺเชตฺวา อปรียาทาเนน วิหเสํ วชฺเชตฺวา อวิหเสาย
สพฺเพ สุตฺตา อเวรีโน โหนฺตุ มา เวรีโน สุขีโน โหนฺตุ มา
ทุกฺขีโน สุขิตตฺตา โหนฺตุ มา ทุกฺขิตตฺตาติ อิมเห อฏฺฐหากาเรหิ
สพฺเพ สุตฺเต เมตฺตตายตีติ เมตฺตา ตํ ธมฺมํ เจตยตีติ เจโต
สพฺพพฺยาปาทปรียฏฺฐาเนหิ มุจฺจตีติ วิมุตฺติ เมตฺตา จ
เจโตวิมุตฺติ จาติ เมตฺตาเจโตวิมุตฺติ

เมตฺตาพฺรหฺมวิหารภาวนา นิฏฺฐิตา

เมตตาเจโตวิมุตติแผ่ไปสู่สัตว์ทั้งหลายทั้งปวงด้วยอาการ ๘ นี้ คือ ด้วยการเว้นการบีบคั้น ไม่บีบคั้นสัตว์ทั้งปวง ๑ ด้วยเว้นการฆ่า ไม่ฆ่าสัตว์ทั้งปวง ๑ ด้วยเว้นการทำให้เดือดร้อน ไม่ทำสัตว์ทั้งปวงให้เดือดร้อน ๑ ด้วยเว้นความขำยี้ ไม่ขำยี้สัตว์ทั้งปวง ๑ ด้วยการเว้นการเบียดเบียน ไม่เบียดเบียนสัตว์ทั้งปวง ๑ ขอสัตว์ทั้งปวง จงเป็นผู้ไม่มีเวร อย่าได้มีเวร ๑ จงเป็นผู้มีสุข อย่ามีทุกข์ ๑ จงมีตนเป็นสุข อย่ามีตนเป็นทุกข์ ๑ จิตชื่อว่าเมตตา เพราะรัก ชื่อว่า เจโต เพราะคิดถึงธรรมนั้น ชื่อว่า วิมุตติ เพราะพ้นจากพยาบาทและปฏิกูลฐานกิเลสทั้งปวง จิตมีเมตตาด้วย เป็นเจโตวิมุตติด้วย เพราะฉะนั้น จึงชื่อว่า เมตตาเจโตวิมุตติ.

เมตตาพรหมวิหารภาวนา จบ

มาลาบูชาคุณ

๑. มาลาพวงดอกไม้ (ซ้ำ) มาตั้งไว้เพื่อบูชา
บูชาคุณพระพุทธ (ซ้ำ) ที่ได้ตรัสรู้มา
บูชาคุณพระธรรม (ซ้ำ) ที่ได้นำความสุขมา
บูชาคุณพระสงฆ์ (ซ้ำ) ผู้ดำรงพระวินัย
๒. มาลาพวงดอกไม้ (ซ้ำ) มาตั้งไว้เพื่อบูชา
บูชาคุณบิดา บูชาคุณมารดา เลี้ยงลูกมาจนโตใหญ่
๓. มาลาพวงดอกไม้ (ซ้ำ) มาตั้งไว้เพื่อบูชา
บูชาองค์กษัตริย์ (ซ้ำ) อภิเษกทั้งรัฐและชาติไทย
๔. มาลาพวงดอกไม้ (ซ้ำ) มาตั้งไว้เพื่อบูชา
บูชาผู้มีคุณ (ซ้ำ) ที่เจือจุนด้วยน้ำใจ
๕. มาลาพวงดอกไม้ (ซ้ำ) มาตั้งไว้เพื่อบูชา
บูชาแต่คุณครู (ซ้ำ) ที่เอ็นดูสอนศิษย์มา (ซ้ำ)

บรรณานุกรม

- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (๒๕๔๖). พระไตรปิฎก สิ่งทีชาวพุทธต้องรู้. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร : เอส.อาร์. พรินต์ติ้ง แมส โปรดักส์.
- พระธรรมสังฆปุราจารย์ (จรัญ จิตฺตมโ). (๒๕๕๓). ระเบียบปฏิบัติสำหรับผู้ปฏิบัติกรรมฐาน. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร : หอรัตนชัยการพิมพ์.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (๒๕๕๑). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม. พิมพ์ครั้งที่ ๑๗. กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- _____ (๒๕๕๑). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์. พิมพ์ครั้งที่ ๑๒. กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- _____ (๒๕๕๔). เชื้อกรรม-รู้กรรม-แก้กรรม. พิมพ์ครั้งที่ ๑๘. กรุงเทพมหานคร : หอรัตนชัยการพิมพ์.
- _____ (๒๕๕๖). อมฤตพจนาน. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร : ผลิตivism.
- พระศาสนโศภน. (๒๕๓๓). สวดมนต์แปล. พิมพ์ครั้งที่ ๑๑. กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วัดป่าเจริญราชธรรมาราม. (๒๕๔๘). คู่มือพุทธบริษัท บทสวดมนต์พร้อมคำแปล. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร : หอรัตนชัยการพิมพ์.

สมเด็จพระมหาสมณเจ้า, กรมพระยาวชิรญาณวโรรส. (๒๕๑๔).

ประวัติศาสตร์-โบราณคดี. กรุงเทพมหานคร : มหามกุฏราชวิทยาลัย.

สมเด็จพระสังฆราช (ปสุสเทว). (๒๕๕๓). สวดมนต์ฉบับหลวง.

พิมพ์ครั้งที่ ๑๗. กรุงเทพมหานคร : มหามกุฏราชวิทยาลัย.

สวนโมกขพลาราม ไชยา. (๒๕๑๙). คู่มืออุบาสก-อุบาสิกา.

พิมพ์ครั้งที่ ๔๕. กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา.

สุจิตรา อ่อนค้อม. (๒๕๕๑). ร่วมพระศรีวิชนบัญชร กรุงเทพมหานคร :

หอรัตนชัยการพิมพ์.

_____. (๒๕๕๓). พุทธศาสน์อยู่ยงคู่องค์กษัตรา. พิมพ์

ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร : หอรัตนชัยการพิมพ์.

_____. (๒๕๕๔). คู่มือพุทธบริษัท บทสวดมนต์ทำวัตรเช้า

-เย็น บาลี-ไทย-อังกฤษ. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพ

มหานคร : หอรัตนชัยการพิมพ์.

สุทัสสา อ่อนค้อม (สุจิตรา อ่อนค้อม). (๒๕๕๔). ไฟไหม้เล่าร้อน

เท่าไฟนรก. พิมพ์ครั้งที่ ๒๘. กรุงเทพมหานคร :

หอรัตนชัยการพิมพ์.

_____. (๒๕๕๕). สัตว์โลกยอมเป็นไปตามกรรม. พิมพ์ครั้งที่

๓๙. กรุงเทพมหานคร : หอรัตนชัยการพิมพ์.

_____. (๒๕๕๖). ความหลงในสงสาร. พิมพ์ครั้งที่ ๑๗.

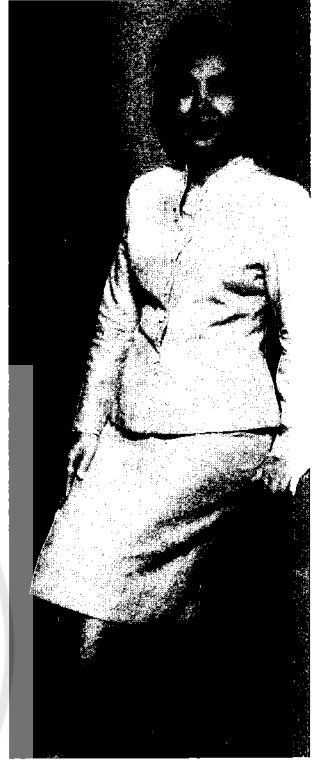
กรุงเทพมหานคร : หอรัตนชัยการพิมพ์.

ผลงานของผู้เขียน

ผลงานชิ้นแรกของ รองศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา อ่อนค้อม อดีตอาจารย์คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี เป็นเรื่องสั้น พิมพ์ในนิตยสาร “ศรีสัปดาห์” เมื่อปี ๒๕๑๕ ต่อมาอีก ๑๐ ปี จึงมีผลงานในนิตยสารต่างๆ เช่น สกุลไทย กุลสตรี เคลิเมล์ วรา ดิฉัน รักลูก คัทลียา และลลนา ตามลำดับ กระทั่งมาเป็นนักเขียนนวนิยายอิงธรรมะประจำนิตยสาร กุลสตรี ตั้งแต่ปี ๒๕๓๑ ถึงปัจจุบัน

ผลงานที่พิมพ์เผยแพร่อยู่ขณะนี้ที่เป็นนวนิยายได้แก่ คนเหมือนกัน ไฟไหนเล่าร้อนเท่าไฟนรก สัตว์โลกยอมเป็นไปตามกรรม มักกะลีผล นารีผล วัฏจักรชีวิต ความหลงในสังสาร สามเรื่องแรกได้รับการแปลเป็นภาษาอังกฤษ โดยใช้ชื่อเรื่องว่า *The Price of a life* (แปลโดย *Bruce Evans*), *The Story of Old Man Tiow* และ *Fruit of Karma* (แปลโดย สุจิตรา อ่อนค้อม)

ผลงานที่เป็นการตอบคำถามเรื่องเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาและการแก้ปัญหาชีวิตด้วยพุทธธรรม ในนิตยสารกุลสตรี ได้พิมพ์เป็นเล่มแล้ว ๔ เล่ม คือ ศาลาธรรมโอสธ เหนื่อยนักพัก ใต้ร่มมณฑาทิพย์ ร่มพระศรีอินบัญชร และ ลักขิสาวิกา

ผลงานทางวิชาการมีทั้งตำราและงานวิจัย
อาทิ ศาสนาเปรียบเทียบ การฝึกสมาธิ ปรัชญา
เบื้องต้น พระมหากษัตริย์ไทยกับศาสนาประจำ
ชาติ ทรรศนะเรื่องความสูงในพุทธปรัชญา
นโยบายส่งเสริมศาสนาในการพัฒนาสังคม
Buddhist Chanting, Buddhist Manual,
The Concept of Man in Buddhism and
Existentialism และ Religions and Peace:
Buddhist Solutions to the Chaotic World
นอกจากตำราและงานวิจัยแล้ว ยังมีบทความทาง
วิชาการทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษอีกหลาย
เรื่อง ที่มีชื่อเสียงและได้รับการคัดเลือกให้อ่านใน
การประชุมเกี่ยวกับสันติภาพ ครั้งที่ ๒๗ ของ
องค์การสหประชาชาติ คือ **Building Peace in the**
New Millennium

ปี ๒๕๔๖ ความเรียงเรื่อง **Creating**
Sustainable World Peace ได้รับรางวัลชนะเลิศ
ระดับนานาชาติจากองค์กรนักคิดใหม่ (Rethinkers'
Organization) เมือง Toronto ประเทศ Canada
ขณะนี้ความเรียงดังกล่าวได้รับการแปลเป็น
ภาษาไทย ชื่อ การสร้างสันติภาพโลกแบบยั่งยืน

รายชื่อหนังสือที่แต่งและแปล

โดย รองศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา อ่อนค้อม (สุทัสสา อ่อนค้อม)

๑. คนเหมือนกัน
ฉบับแปลเป็นภาษาอังกฤษชื่อ **The Price of a Life**
๒. ไฟไหม้แล้วร้อนเท่าไฟนรก
ฉบับแปลเป็นภาษาอังกฤษชื่อ **The Story of Old Man Tiow**
๓. สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม
ฉบับแปลเป็นภาษาอังกฤษชื่อ **Fruit of Karma**
๔. มักกะลีผล
๕. นารีผล
๖. ศาสนาเปรียบเทียบ
๗. ปรัชญาเบื้องต้น
๘. การฝึกสมาธิ
๙. พระมหากษัตริย์ไทยกับศาสนาประจำชาติ / พุทธศาสน์อยู่ยง
คู่องค์กษัตริราช
๑๐. **The Law of Karma: Dhamma Practice Volume I**
แปลจาก กฎแห่งกรรมธรรมปฏิบัติ เล่ม ๑ ของพระเทพสิงหนุราชจารย์
๑๑. **The Law of Karma: Dhamma Practice Volume VII**
แปลจาก กฎแห่งกรรมธรรมปฏิบัติ เล่ม ๗ ของพระเทพสิงหนุราชจารย์
๑๒. **Buddhist Chanting.** (บทสวดมนต์ภาษาไทย-บาลี-อังกฤษ)

๑๓. Advantages of Chanting and How to Practice Vipassana Meditation

๑๔. สันติภาพ... ทางเลือกเดียว และ คีลห้า (ปัญญาคือ) พุทธวิธีสู่โลก สันติสุข

แปลจาก **Peace... the Only Option** ของ Ven. Dr. Khemanando

๑๕. Creating Sustainable World Peace

๑๖. การสร้างสันติภาพโลกแบบยั่งยืน

แปลจากความเรียงภาษาอังกฤษเรื่อง **Creating Sustainable World Peace** ที่ได้รับรางวัล ความเรียงรางวัลชนะเลิศระดับนานาชาติ จาก Rethinkers' Organization, Canada

๑๗. คู่มือพุทธบริษัท (Buddhist Manual)

๑๘. วัฏจักรชีวิต

๑๙. ความหลงในสงสาร

๒๐. รู้แบบนี้เป็นคนดีตั้งนานแล้ว เล่ม ๑-๒

๒๑. เหนื่อยนักพักได้ร่มมณฑารพ

๒๒. ร่มพระศรีชินบัญชร

๒๓. สักขิสาวิกา

๒๔. ศาลาธรรมโอสถ

๒๕. Consigned by Luang Pu

แปลจาก หลวงปู่ฝางไฉ่ ของ พระโพธิ์นันทมุนี

๒๖. When Religion Derails